A ① S

1979-01-01, nyårsdagen.

På morgonen sågs från bostaden vid Sunnanväg 1 fjällvråk, 1 tornfalk och 25 sädgäss. Kl 1150-1300 gick jag en runda vid Höjeå och undersökte vad som fanns i de 3 översta (=östligaste) dammarna. Dammen närmast järnvägsbron har nr 1. Även vad som fanns längre nedströms sågs, om ock mindre noggrant; se kolumnen "övr" härnedan. Jag såg:

	damm			
art	1	2	3	övr
smådopping	0	0	2	0
gräsand	18	6	12	0?
kricka	3	0	0	0
storskrak	1	0	0	0 ex var ej ♂ ad
sädgås	0	0	0	3 överflygande, fällde kanske
kanadagås	0	0	0	1 överflygande.
knölsvan	1 ad	0	2 ad	4 ad och 4 juv
sångsvan	0	0	0	1 ad
ormvråk	0	0	0	1
fjällvråk	0	0	0	2
sparvhök	0	0	0	1
tornfalk	0	0	0	1, dessutom 1 vid Klostergården.
fasan	0	0	0	1 ♂
sothöna	14	c 20	10	0
skrattmås	27	20	enstaka	enstaka
fiskmås	3	5	enstaka	enstaka
gråtrut	0	0	0	1 + 1 ad
havstrut	0	0	0	1 ad
kråka	inalles 75 - 100 ex sedda			
råka	inalles minst 40 sedda			
kaja	inalles högst 10 sedda			
skata	inalles 1 + 1 sedda			
blåmes	inalles 1 + 1 sedda			
koltrast	inalles 1 + 1 sedda			
gråsparv	inalles säkert 50 - 60 ex sedda			
pilfink	1 + 1 ex i varje (gråsparv-) flock, därtill något enstaka ex			
grönfink	3 eller 4 ex i sparvflock.			

SLUT

1979-01-02, tisdag.

Över Lund sågs 3 obestämda svanar och 1 obestämd vråk flyga mot väster.

På middagen for jag in till Malmö för att träffa en herr Blomqvist i Pildammsparken. Ärendet har jag ej noterat i originalanteckningarna, men nästan säkert var det för att se på den kungsörn, som tidigare anträffats skadad och nu sköttes av herrar Blomqvist och Djurhag i Pildammsparken.

Jag for med buss från Lund 1330, ankom Malmö 1420, mycket försenad. Återresa från Malmö 1620, ankomst Lund c 1710, likaledes my. försenad.

Pildammsparken: temperatur - 7° C. Massor av snö. Vid foderplatsen sågs följande vilda fåglar:

turkduva c 100 ex
gråsparv allmän
rödhake 1
koltrast rätt många ex.
snöskata 1 ex, blev bortjagad av koltrast från maten; den höll på att äta
på ett äpple.
skrattmåsar
fiskmåsar
gråtrut 1 ex.

På vägen in till Malmö 1 fjällvråk sedd.
Över Malmö stad kom 10 obestämda svanar med kurs V eller SV.

SLUT

1979-01-03, onsdag.

Var på Zootis c 1020-1400, hade bl.a. en del saker att avhandla med Hugo Andersson, som vikarierar på den befattning jag lämnat. Träffade sedan, enligt överenskommelse, Lena Tihkan på staden, vi körde ner till Klostergården och satt en stund i bilen och tittade ut över landskapet från vinkeln Sunnanväg – Västanväg. Kallt, massor av snö, mycket blåst, solen gick ner. Jag såg på nära håll en tornfalk och en eller två fjällvråkar, och en stenfalk kom med full fart från väster och passerade 30-40 m från bilen. Numera, sedan rätt många år, är det avgjort sällsynt att se stenfalk vintertid i Skåne.

Skrattmås, fiskmås, en del svartfågel, koltrast, gråsparv sedda. Måsar av båda dessa arter ses dagligen över bebyggelsen på Klostergården och kringliggande marker, även annorstädes över staden för den delen.

1979-01-04.

På förmiddagen gick jag ner till damm nr 1, d v s den av reningsverkets dammar, som ligger närmast järnvägsbron över Höjeå. Här sågs 1 knölsvan ad, c 35 gräsänder, 1 brunand som ej var ♂ ad, 1 storskrak ♂ överflygande, 2 ormvråkar samtidigt, 1 tornfalk, c 23 sothöns, c 40 skrattmåsar, c 5-6 fiskmåsar. Koltrast sedd. Kråkfågel: skata, kaja, råka och kråka sågs, men fåtaliga, och ej närmare studerade. Siffror för dagen ej utan vidare jämförbara med andra dagars resultat, eftersom jag idag ej gick längre än till damm nr 1.

Vid middagstiden for jag buss till Åkarp för att hälsa på Ulla och Jan. På ditvägen intet sett. I Åkarp var jag 1215 - 1520. Såg 5 sädgäss flygande på håll samt senare 3 dito till. 1 fjällvråk flög mot V i solen. 1 tornfalk sedd, och 1 sparvhök jagade över husen. På återvägen sågs 1 tornfalk nära Hjerup (Hjärup).

S L U T

1979-01-05, fredag.

Underbart väder: sol, klart, utmärkt sikt, svag, avtagande vind omkring N, framåt middagen nära nog vindstilla*). Jag gick upp till staden (via stadsparken) för att handla, gick tillbaka, också via stadsparken. Gick sedan för ett par smärre ärenden till Klostergårdens centrum. Allt detta kl. 1020-[redacted] 1215. Såg en flock på 8 sädgäss flyga norrut, eljes inte nämnvärt. Hörde nötväcka i stadsparken; småfågel f.ö. mycket sparsamt sedd; ett par talgoxar.

Kl 1415-1540 gick jag i samma härliga väder, ner till Höjeå och sedan längs ån, mellan denna och reningsverket, förbi dammarna 1, 2 och 3 uppifrån räknat. Studerade fågellivet även i damm 4; (det lilla smala "mellanstycket" mellan damm 2 och 3 ej inräknat). Gick

---

*), Temp. c. -10 °C.

~~(2)~~

1979-01-05 forts.
samma väg tillbaka, gick dock uppom järnvägsvallen på hemvägen och fann där en död ormvråk, se nedan

Arter	Damm 1	Damm 2	Damm 3	Damm 4	övrigt
sädgås	–	–	–	–	1 överflyg mot NV
knölsvan	1 ad	–	3 ad 1 juv	10 ad 6 juv	7, se nedan
sångsvan	–	–	2 ad	1 ad	2, se nedan
gräsand	9	1 på återvägen	6	–	ensk, se nedan
kricka	1	–	–	–	–
vigg	1, ej ♂ ad	–	–	–	–
knipa	1, ej ♂ ad	–	–	–	–
salskrake	1, ej ♂ ad	–	–	–	–
storskrake	–	–	1, ej ♂ ad	–	–
ormvråk	–	–	–	–	se nedan
fjällvråk	–	–	–	–	1, se nedan
sparvhök	–	–	–	–	1, se nedan
sothöna	8	–	c 7	–	–
skrattmås	c 10	–	c 5	–	ensk. överflyg.
fiskmås	c 2	–	2	–	ensk. överflyg.
gärdsmyg	1 ex hört vid ån				
koltrast	summa kanske 3-4 ex sedda				

⑦

~~③~~

1979-01-05 forts.

Arter	Damm 1	Damm 2	Damm 3	Damm 4	övrigt
grönfink	1 ad fällde i trädtopp; ej fler				
gråsparv	–	–	–	–	se nedan
pilfink	–	–	–	–	se nedan
skata	några ex, summa kanske 4-5, sedda				
kaja	se nedan.				
råka					
kråka					

Kommentarer och tillägg:

1. OBS att ingen smådopping kunde upptäckas
2. En mycket intressant svanflock flög över mot V, löstes upp ett slag men fortsatte. Flocken bestod av, i tur och ordning:

2 sångsvanar ad, 1 knölsvan ad, 3 ungsvanar, 1 knölsvan ad, 2 ungsvanar. Summa 9 ex De flög i mycket prydlig snedrad:

Ungsvanarna var praktiskt taget säkra knölsvanar. Flocken upptäcktes i god tid eftersom sångsvanarna ropade. – När fåg-

1979-01-05, forts.

karna passerade rakt över mig, höjd c
50 m, hördes mäktigt vingbrus av
knölsvan. Det är mycket sällan man
ser en blandflock av båda arterna,
så elegant och tydlig flock, flygande
flock, som denna. En annan sak är
att båda arterna ibland på vintern
kan ligga m l m blandade om var-
andra i vakar etc.

3. **Gräsand**: utöver de små mängder som låg
i dammarna sågs helt enstaka flygande
ex

4. **Ormvråk**: 2 olika ex sedda samtidigt;
därtill 1 ex överflygande mot V, praktiskt
taget säkert ett tredje ex. Och slut-
ligen fann jag på järnvägsbanken mellan
stenarna, ett dött ex, fruset. Rimligen
dödat av ~~[illegible]~~ tåget, men kan vara
skjuten. En äldre man med hagel-
bössa stod på järnvägen, nära den plats
där kaninerna är talrikast, och
sköt flera skott. — Även fann jag,
ute på isen på Höjeå, en "Tuss"

1979-01-05, forts.

av 5-6 sammanhängande fjädrar, rätt stora, nästan säkert ormvråk. Kunde ej insamlas, isen på ån osäker.

5. Fjällvråk, 1 ex lyfte mellan järnvägs- och landsvägsbron. Flög mot järnvägen, där just ett tåg kom i sakta fart; vråken böjde av mycket sent, steg, flög i S-formig bana, återtog sin kurs, flög över tåget mot NV.

6. Sparvhök rätt ovanlig obs: på hemvägen fann jag att 6+8 tamduvor lyfte från taket på det s.k. "Socionomhuset". Här satt en sparvhök fritt synlig på takkanten, lyfte, flög 50 m, fällde på samma takkant; lyfte efter en stund, gjorde jakt, resultat okänt. Sällan en sparvhök sätter sig så exponerat.

7. Gråsparv c 90 ex satt kvittrande i solexponerade buskar på Klostergården, alla i flock.

8. Pilfink: 2 ex bland gråsparvarna.

1979-01-05 forts.

9 Kråka c. 220 } flock vid Damm 4.
Råka c 25
kaja trol c. 5

Därutöver diverse förbiflygande, men bara spridda. När jag var nära hemma igen, kom dock en flock på c 25-28 kajor med kurs mot rast-platsen vid S:t Lars; f.ö. mycket få kajor sedda. även råka rätt fåtalig; kråka starkt dominerande.

Damm 1 öppen.
Damm 2 hade liten vak (15 m Ø) i Ö änden.
Damm 3 öppen.
Damm 4 mest frusen men någorlunda stor vak med mycket svan; några av dessa stod resp. låg dock på iskanten.

Kaninspår flerstädes mycket rikliga, men bara *en* kanin sedd.

1979-01-06, trettondagen.

Från Zootis i Lund 1050, ankom till vägskälet vid allmänna vägen N om Silvåkra by 1120. Vi [illegible] gick ner till stugan.

PÅ utvägen 1 ormvråk flygande vid Fågelsång, 1 dito dito vid Kvinnevad, 1 fjällvråk sittande i högt träd c 1 km S om Kvinnevad. Dessutom sågs 1 nötskrika vid Skatteberga.

Kl 1122 när vi gick ner mot stugan/tornet kom 4 sångsvanar ad mot S.

1135-1150 satt 1 ormvråk i [illegible] träd nära tornet
1140 flög en annan ormvråk norrut
1145 flög ännu en annan ormvråk norrut över sjön. Alltså hittill idag 5 ormvråkar sedda
1210 flög 36 gräsänder mot S.

Därutöver sågs vid stugan/tornet grönsiska (sedd och hörd), 1 koltrast, 1 skata, 1 kråka och 1 spillkråka. Kaninspår i snön.

Från stugan for vi via Harlösa - Hjälmaröd - Vombsjöns avlopp. Såg 1 ormvråk och 1 fjällvråk sittande, vidare 2 ormvråkar på fälten V om Fiskar Bergströms (=Vombsjöns avlopp). Enstaka kråkor sedda, [illegible] vidare en rapphönskull (dagens tredje, se tillägg härnedan), och vid Hjälmaröd 10 + 3 + ytterligare några fasaner.

I Kävlingeån vid dess utflöde ur Vombsjön: 4 salskrakar varav 1 hanne ad, 1 knipa som ej var hanne ad, 1 gräsand hanne samt 5 smådoppingar. På fälten V om sjön 1 räv och 75 kråkor. Talgoxe sedd. Vombsjön frusen. På isen 500 gräsänder, därtill på en plats c 8 svanar ad och på annan plats c 10 svanar ad och 2 juv; art ej säkert bestämbar eftersom fåglarna låg och sov och ej visade huvudet. Grönfink och domherre sedda här, liksom skata.

Utanför Vombs Norregård c 14 ad och 4 juv sångsvanar liggande i snön, sovande, men de sträckte upp huvudet ett slag och kunde därför bestämmas. Råkor sedda bland kråkorna här, några få kajor sågs, så ock dagens fjärde rapphönsflock, samt några obestämda [illegible] småfåglar.

Öved: 3 ormvråkar, inbördes avstånd 1 km. Bäcken var öppen men vi stannade ej för att leta efter strömstare. 1 kungsörn juv sedd här.

Vi for hem via Vombs fure - Vombs ängar. Såg 1 spillkråka, kråkor, 1 fjällvråk på västra delen av Vombs ängar och ännu 1 fjällvråk [illegible] nära Silvåkra by. På ~~samma fält~~ ett och samma fält sågs 6 + 9 + 10 + c 6 + c 7 + c 10 rapphöns till!! Råkor sedda.

Vi anlände till [illegible] bostaden på Sunnanväg 1530 efter att ha farit via Zootis.

Tillägg: på utvägen sågs även två rapphönskullar samt 5 + 25 råkor.

OBSERVERA att man vid visst snödjup (och vissa andra yttre faktorer) kan se talrika rapphönskullar i en trakt där man annars sällan ser arten, om man inte är jägare förstås.

SLUT

1979-01-07, söndag.

Ytterst egenartad väderlekssituation: det hade blivit mycket mildare, vid middagstiden bara c 2 eller 3 minusgrader i Lund; därtill frisk vind omkring V; vinden kändes mycket kall och fuktig, och det var föga underligt, ty det föll underkylt regn i flera timmar, med korta avbrott. Marken resp. snön resp. alla uppkörda områden blev som glaserade, därtill våta och oerhört hala. Sikt rätt dålig, och det var svårt att spana mot vinden och det iskalla regnet. Regndropparna frös till is även på min ytterrock och förvandlade den till ett pansar.

Jag gick c. ~~[illegible]~~ 1150–1300 en sväng nedom ån och reningsdammarna. Damm nr 1 öppen, nr 2 frusen men med ett öppet område c 40 × 40 m i östligaste delen; nr 3 mest öppen, nr 4 delvis öppen; de följande dammarna neremot Värpinge besökte jag ej, men de ~~[illegible]~~ föreföll helt frusna. Höjeå ~~[illegible]~~ frusen, dock nedströms damm 2 med en del öppna bitar.

~~2~~

1979-01-07 forts.

i

Fågel	damm 1	2	3	4	övrigt
smådopping	–	–	1	–	–
sädgås	–	–	–	–	flock 4 ex flög mot V !
knölsvan	1 ad	–	6 ad 5 juv		se nedan
sångsvan	–	–	2 ad	–	se nedan
gräsand	c 6	1 ♂	c 5	4	se nedan
vigg	–	–	1 (ej ♂ad)	–	
brunand	–	–	10	–	se nedan
knipa	1 (ej ♂ad)	–	–	–	
storskrake	–	–	9 (1 ♂ad)	2 (1 ♂ad)	

ormvråk två ex sågs flyga resp. sitta

fjällvråk ett ex sågs flyga och ryttla

tornfalk 1 ex flygande, annat ex sittande

~~sothöna~~

sothöna	c 8	1 död	c 10	enst.	se nedan

skrattmås summa c 80 }
fiskmås summa c 25 }
gråtrut 2 ad }
de flesta på isen vid damm nr 3 eller där i närheten, därtill enst. överflygande ex

koltrast enstaka ex sedda, överflyg. bl.a.

gråsparv } sedda vid Klostergården
pilfink } men ej vid dammarna

1979-01-07 forts.
Fågel forts:

skata nog 4-5 ex sedda
kaja summa kanske 20 sedda
råka nog c 30 sedda kanske fler
kråka säkert 120 sedda.

Kommentarer:
knölsvan låg som angivet, men ett par ex ad och juv stod på snön mellan dammen 3 och 4. En död ungsvan låg i vattnet i dammen nr 4. - Den ensamma knölsvanen ad i dammen nr 1 letade påfallande ofta med huvud och hals nedsänkta i vattnet. Någon aggression mellan sång- och knölsvan sågs ej, trots att de 2 sångsvanarna låg helt inpå 3-4 knölsvanar.
sångsvan: se föreg,
gräsand: parvis eller ensamma eller my. glest fördelade, ensamma ex låg även på snön och på åker S om ån; enst. ex. sågs också flyga bort, de föreföll vilja fälla på fält i närheten. Totala antalet sedda gräsänder var nog c 20-22 ex.

1979-01-07 forts.

brunand: summa jämnt 10 ex, därav bara 2 klara ♂♂; De såg dock ut att ha relativt "matt" praktdräkt. Kanske första praktdräkt?

sothöna: flockar små, och fåglarna föreföll delvis vara i dålig form. Föga underligt! Obs 1 ex låg dött på isen

kråkfågel sågs som vanligt i ansenlig mängd; en del inne på reningsverkets område där det nog fanns åtskilliga tiotal som jag ej såg. I grantopparna på S sidan av ån satt en del (också som vanligt), men ett slag satt huvudmassan på fältet S om ån närmast V om järnvägsbron. Här var kråkorna i stor majoritet.

1979-01-10, onsdag.

Jag gick en runda nerom reningsverkets dammar.

I Damm nr 1 sågs: 1 knipa, ej ♂ ad, 3 viggar, 8 sothöns, 1 kricka, ♂♀ av gräsand, 3 storskrakar varav 2 ♂♂. Härinvid också 1 fjällvråk, 1 tornfalk och 1 sparvhök.

Damm nr 2 var halvöppen. Här sågs i vattnet bara 1 gräsand. I närmaste omgivning vidare 100 kråkor, 40 kajor, 1 råka, 2 skator. Grönfink hördes. 1 obestämd småfågel flög över mot Ö. Spår av kanin och av obestämd smågnagare sågs.

Damm nr 3 var öppen. Här låg 2 knölsvanar juv och 1 kanadagås. Vid kanten stod 2 knölsvanar ad, vidare sågs här skrattmås och fiskmås, 9 rapphöns och mer kråkfågel.

Damm nr 4 var också öppen. Här låg 6 knölsvanar ad och [redacted] 1 vitbrokig knölsvan juv (d v s ej utfärgad), vidare 24 viggar, [redacted] varav endast få ♂♂, och c 17 brunänder varav 4 ♂♂. Också 18 sothöns, och 1 smådopping. 1 sparvhök till sågs.

Damm nr 5: här låg 1 knölsvan ad. Vidare sågs här i närheten 1 ormvråk, [redacted] 1 sparvhök, 1 tornfalk, 1 gulsparv, och 1 spillkråka, den sistnämnda, såvitt jag kan minnas, en väldigt sällsynt fågel så nära Lund.

1979-01-13: se särskilt protokoll!

1979-01-14, söndag.

Klockan 1030 idag kom en flock på 80 sädgäss över Lund mot väster.

1979-01-16: se särskilt protokoll!

1979-01-19.

På förmiddagen åkte jag buss från Lund till Åkarp för att träffa Ulla och Jan. Mellan Uppåkra och Åkarp sågs 50 gäss på ett fält rätt nära (nästan säkert sädgäss ehuru detta ej angivet), vidare sågs där 1 sparvhök. Och just innan bussen stannade i Åkarp, kom en ung havsörn på måttlig höjd över mot väster eller sydväst, den följdes väl 1 km, svängde över fälten S om [redacted] Alnarps park och fällde på snöfält långt därborta. [redacted]En synnerligen sällsynt observation i dessa trakter.

1979-01-13, lördag.

Gjorde en högeligen lyckad rundtur med Lena Tihkan. For från Lund kl 1030, körde S Sandby - Revingeby - Revingehed - Kvinnevad - Harlösa - N om Vombsjön - Övedskloster - Öveds f d station - till utsiktsplatsen vid Vombsjöns SÖ hörn - Klostersågen - österut på stora vägen - ner till Ilstorps by - Ilstorps gård - Tågra gård - Sövdeborgs f d station - Snogeholmssjöns Ö sida - Assmåsa - S om Snogeholmssjön - Snogeholm - Ilstorps gård - Ilstorps by - Björka - Norra Vombvägen genom Furet - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra by - ner till stugan och tornet - tillbaka - Kvinnevad - Revingehed - S Sandby - Lund. Ankomst Lund 1715. För väder m m se nedan. Artlista med korta uppgifter följer här närmast: sädgås flera flockar flygande mot V eller SV, i ett fall kanske snarast S. Sångsvan 2 ad flög SV rätt högt nära Björka, och på översvämning på Vombs ängar gick 1 ad 4 juv. Obest svan: flock 12 ex flög SV. Intressant obs, se nedan. Gräsand: stor flock på skattat 350 - 400 ex stod på Vombsjöns is nära V stranden. Över Vombs ängar på e m flög en flock på c 35 ex och en flock på 5, torde ha lyft från någon liten vak nära Klingavälsån (om nu någon sådan vak fanns). Ormvråk summa 23 ex sedda, fjällvråk summa 3 sedda, sparvhök 3 sedda, duvhök 1 sedd my nära, kungsörn summa säkerligen 3 ex, varav 2 juv och en som ej hade juv:s färger mer än delvis. Havsörn 1 ad. Fasan mycket få ex sedda på inalles 4 platser. Rapphöns många flockar sedda som vanligt i sådant här vinterväder. Ringduva 2 + 2 sedda, större hackspett 2 sedda, spillkråka hörd Vombs fure, talgoxe endast ytterst få sedda, knappast mer än 1 + 1 ex helt säkra, blåmes 2 sedda; därtill någon enstaka obestämd mes flygande, men antalet ex dock uppseendeväckande ringa. Entita troligen hörd vid Snogeholmssjön vid "Skräddarns". Gulsparv summa 1 + 1 på olika platser. Grönsiska flock på c 40 ex ([redacted]. Gråsparv flockar sedda i Harlösa samhälle och i Björka på e m, pilfink troligen sedd i Harlösa. Obestämda småfåglar: några få överflygande vid Tågra, och i Björka by satt flockar på c 10 + 25 ex i trädtoppar på håll, rimligen var det gråsparv och ev. pilfink och sannolikt en liten flock gulsparv, men individantalet och artantalet av småfågel var ytterst ringa. Nötskrika 1 ex förbiflygande vid Kvinnevad på f m, och 1 ex sett nära Skatteberga på e m. Kråka: ett par stora ansamlingar samt f ö visserligen sedd flerstädes men i ringa antal. Råka: sedd tillsammans med kråkorna i flockarna, därutöver också på andra platser men i ringa mängd. Kaja fanns bland kråkor och råkor men i ringa minoritet, därutöver någon liten flock. Skata sedd enstaka eller 2 tillsammans på rätt många ställen, ej noga räknad men säkert summa 15 ex sedda. Korp en praktfull obs från backkrönet vid Vombsjön SO hörn, 1 ex flög mot söder, följdes 1 km i kikare.

Av däggdjur sågs räv, rådjur, kanin och hare.

Artantalet sedda fåglar mycket ringa. Observera att vi ej såg en enda mås, ej en enda trast, inte en gärdsmyg, inte en dykand eller en skrake, etc. Även individantalet sedda småfåglar var mycket ringa, och många arter som man brukar se m l m rikligt i den skånska vintern uteblev helt, t ex grönfink, etc etc.

Vi stannade på många ställen och gjorde grundliga rundspaningar. Vid hembygdsgården på Vombsjöns N sida, just i V brynet av skogen, stannade vi och gick ner på sjön. Isen bar förstås, och mycket folk var därute, mest satt de och fiskade. Vi såg folk komma med isborrar och spön. Massor av snö! På utsiktsplatsen vid Vombsjön SO, där den s k Norra Vombvägen tar av från allmänna vägen, stannade vi en lång stund, c kl 1245 - 1320, drack kaffe, och såg oss noga omkring och såg hur räv flydde för en kungsörn och följde i spåren i snön vad som hänt. Vid Ilstorps by och vid Tågra gård och vid "Skräddarns" (=P-platsen vid NÖ delen av Snogeholmssjön) stannade vi och spanade noga. Likaså på återvägen på Vombs ängar och naturligtvis vid stugan/tornet.

1979-01-13 forts.

Vädret var fint. Först var det grått men lugnt, god sikt, och c 3-4 minusgrader. När vi stannade vid Vombsjön klarnade det upp (tendenser hade synts redan tidigare), det blev delvis sol, stundvis strålande sol över det snötäckta landskapet. Jag skulle skatta snötäckets medeltjocklek till c 40 cm. På många ställen hade drivor blåst samman till högst imponerande höjd, exempelvis vid Ilstorps by säkert 2-3 m mångenstädes, och de plogade vägarna gick ofta mellan jättelika snövallar. Ett slag på tidiga e m blev det lätt snöfall, sedan klart på nytt, och när vi sent på e m kom till stugan och gick upp i tornet, blev det hastigt försämrad sikt av snö i luften; men för obsarnas skull gjorde det föga, ty icke ett spår av öppet vatten fanns vid Krankesjön; även kanalen var helt frusen. Klingavälsån var frusen och dess fåra längs Vombs ängar formligen fylld av snö. Resultatet syntes redan: ängarna höll på att översvämmas, en lång sträcka av den vanliga vägen var blöt och snön vattendränkt, men över kom vi. Rätt stora arealer av själva ängarna var översvämmade men (åtminstone allra mest) frusna.

Renskrift av fältanteckningarna:

Strax Ö om Lund, där vägen tar av mot S Sandby: 1 fjällvråk ryttl. Fågelsång 1 ormvråk flyg; c 10 + 6 + 4 + 5 rapphöns. alla före S Sandby. 1 nötskrika Revinge/Kvinnevad. Några få fasaner under ek inne på militärområdet Revingehed (3 ex bara sedda). Nästan ingen kråkfågel eller småf. 1 ormvråk Kvinnevad. Harlösa: flockar av gråsparv, även pilfink nästan säkert sedd. Strax Ö samhället, vid gård vid vägen stor ansamling kråkfågel, säkert 100 råkor och 100 kråkor och 50 kajor; totalantal nog egentligen större. Vikens gård, nedanför vägen: på ett ställe 1 havsörn ad och några kråkor: örnen hade ljust huvud och gul huggare. 1 kungsörn juv flög just bort från platsen, fällde långt bort neråt ån. Några kråkor. Mycket stor och tät gräsandflock på Vombsjöns is, nära V stranden, skattat c 350 - 400 ex. Vi for ej ner till åns utflöde. 1 sittande ormvråk Ö om Svansjö. Fasantupp sedd. - Stoppe vid hembygdsgården: lång stund intet utom en överflygande kråka!! Sedan kom 24 sädgäss mot V. Vi forts, men stannade ej vid den sedvanliga strömstarelokalen vid Övedskloster, trots att vi såg att bäcken var öppen. 1 större hackspett överflygande. 2 ormvråkar flygande tillsammans, slog efter varandra. 6 rapphöns. Vid Björkaåns utlopp (här ett par mycket små vakar) 1 ormvråk sittande i träd. Några få kråkfåglar. 27 sädgäss flygande mot V. 1 kungsörn ses kretsa över bokskogen vid Vombsjöns SO strand, örnen har närmast ungfågelteckning på vingarna men inte tydligt (eller åtm. inte mycket) vitt på stjärtbasen. - Nu sol och otroligt grant landskap, stilla, fint, massor med snö, riktig"skånsk tundra".

Vi kör upp ~~t~~ till platsen där kungsörnen sågs, tar kafferast där. Precis när vi kör in på Norra Vombvägen, kommer en räv tvärs över väge c 150 m framför oss, springer med mycket högt upplyft svans och försvinner in i den täta unga tallskogen t v om vägen. Efter räven kommer en kungsörn, bara ett par tiotal m efter, men när räven försvinner svänger örnen och reser norrut, alldeles lågt, blir strax osynlig; jag tycker mig se att det är en tydlig ungfågel. Vi går ut och ser på rävspåret och mellanhavandena mellan räven och örnen; en hel del kan ses i snön, se särskild redogörelse. Sångsvan hörs, 2 ad flyger rätt högt mot S eller SSV. 1 kråkfågel kommer norrifrån, ser stor ut, vingslag rel. långsamma, liksom svepande, vingar ser spetsiga ut. Fågeln kommer snett emot oss. Det är en korp, man ser det kraftiga huvud- och halspartiet, den kilformiga stjärten etc. 8 sädgäss flyger ungefär mot V. Flock 12 kajor i boktopp, sitter en stund, flyger sedan mot Ö, även några få kråkor sedda här. Kungsörn ses på nytt, jag tycker att detta ex inte har lika klar juv-dräkt som det sistnämnda härovan. Drar därför slutsatsen att 2 kungsörnar fanns här. (Och detta bestyrkes av att jag kort därefter ser en örn sitta i trädtopp ett stycke mot S; art ej bergsäker, men obsen visar med stor sannolikhet att här fanns mer än en örn). Ytterligare 30 sädgäss passerar, dessa flyger mot S eller SSV. Ett par skator sedda. Spillkråka hörd. En en-

1979-01-13 forts.

sam gulsparv flyger över. På avstånd flock 5 obest. småfåglar, kanske gulsparvar, flygande. 2 ormvråkar, normalfärgade såsom de föregående idag, ses, en flyger nära förbi, den andra kommer nästan samtidigt frå annat håll. När de flyger över snöfälten (båda flög lågt) ser undersidan nästan vit ut, men faktiskt var färgen inte ljusare än normalt.

Vi forts. mot Klostersågen. En utsökt, kraftig duvhök kommer lågt över fält och gård och skär vägen nästan rakt över bilen; några kråkor som flyger i närheten får syn på höken och börjar skräna högt. - Vi forts. genom skogen (det område som förr hette Skarrie Hed) österut mot Sjöbo men tar av ner till Ilstorp, stannar vid byn. Enorma snödrivor i lä av buskage etc, delvis bortåt 3 m höga. Mycket noggrann rundspaning ger en del svartfågel: kråka, kaja ses, även skata. 1 talgoxe flyger förbi, inga andra småfåglar ses! Flock (fin enkelrad) på 12 svanar flyger ungefär SV kanske 1000 m österut, följs flera km, mycket intressant att se. Det är fint väder men på håll lätt dis. Raden av svanor består av 1 ad, 2 juv, 5 ad, 1 juv, 2 ad, 1 juv. Flyghöjd högst 75 - 100 m. Ungfåglarna ser mycket mörka ut, men de gamla syns knappast alls, de kontrasterar inte mot bakgrunden, man ser dem eftersom man vet om dem, och eftersom det kan anas vissa ögonblick att de är något vitare än himlen; annars ser man bara små svarta prickar i kikaren, och de prickarna är - svanarnas fötter!!! Art oklar. Avståndet torde ha varit för långt för att höra ev vingläte. 17 sädgäss rakt över mot SV i oerhört grann belysning. Inte mindre än 6 ormvråkar ses åt olika håll, delvis långt borta, de flesta sittande på pålar, på marken, i träd, men 2 ex flög. Flock 16 rapphöns på rätt nära håll, några ex har promenerat över landsvägen. Jag ser spår av flock där vi står, men här är det bara 11 ex som gått fram. 2 ringduvor flyger SV, arten sedd synnerligen sparsamt i vinter.

obs

Vi forts mot Ö. En ensam rapphöna i snön på ett ställe; c 700 m längre fram en flock på 6 dito. Mellan Spjälla och Tågra noggranna obsar: 4 ormvråkar ses på olika håll, ytterligare 2 ringduvor flyger SV. Oran granskas, ingen örn, men en fjällvråk flyger där, fäller i hög boktopp. 1 sparvhök och några glesa kråkor flyger SV. Råkor och kajor sedda i ringa antal. Ännu en ensam gulsparv ses, hörs. - Nästa stopp vid P-platsen vid Snogeholmssjön NO ('Skräddarns'). Helt fruset, folk på isen, entita hörs sannolikt, ingen annan småfågel. Långt bort en ormvråk i boktopp, flyger bort, jag ser arten tydligt. Ännu 1 sparvhök förbi. Flock c 45 grönsiskor flyger snabbt mot S. Vi forts. nerom Assmåsa - S om sjön - Snogeholms slott men såg intet, stannade ej här. Bara 1 större hackspett nära, i trädtopp, skrek också. Några få kråkor. Sträckan Snogeholm - förbi flygfältet - Ilstorp intet utom en extremljus ormvråk nära sistnämnda by, det var dagens enda ljusa ex. Även flock 10 rapphöns nära Ilstorps gård, säkert inte sedd förut. Vid Björka flög dagens tredje sparvhök förbi, och i träd i samhället satt småfågelflockar, art ej granskad, jag tror på gråsparv (och kanske pilfink) och därtill på gulsparv. Genom Vombs fure: intet. Vombs by 1 ormvråk jämte en del kråkor. Vombs ängar 1 fjällvråk i litet träd och 1 ormvråk på stolpe vid vägen. V om VOmbs södergård mycket kråkfågel på marken: säkert 250 kråkor, 70 råkor, 25 kajor. Skata sedd, ej alltid noterad. Vombs ängar blöta, se ovan. Flock 35 gräsänder flyger förbi, lyfte trol. från Klingavälsån (fast jag inte såg ngt öppet vatten). 1 ad 4 juv sångsvanar på översvämning nära åfåran. 5 gräsänder till. Vi for genom Silvåkra by ner till stugan, vägen ner till P-platsen nu plogad. Skymning börjat falla, och det blev snödis, men från tornet sågs att sjön var 100 procent frusen (även om sikten till V ändan var dålig nu). Ingen fågel vid stugan. Vi for hem via Kvinnevad. Mellan Revingehed och Revingeby, precis kl 1630, flög en ormvråk lågt över vägen framför oss inne i skogen. Sedan ej fler fågelobsar. Ankom Lund 1715, Lena körde mycket sakta, ty det var halt, mera nu på kvällen än förut.

För spårningen räv contra kungsörn och ett par andra smärre tillägg se nästa ark.

1979-01-13 forts.

Det var intressant att studera spåren av räv och kungsörn. Räven hade kommit från N, över alldeles öppen mark, i djup snö. Den hade hunnit fram till närheten av två små tallbuskar, när örnen kommit. Räven hade blivit orolig och förmodligen attackerats m l m närgånget, men den hade hunnit in under den närmsta tallbusken. Att döma av hur snön fortfarande låg på denna och nästa buske hade örnen aldrig satt sig där. Räven hade fortsatt mot nästa buske, kanske 20 m över helt öppen mark, och här syntes rävspåret löpa rakt fram, och bredvid det, på fyra olika ställen med ett par m mellanrum, avtryck av örnens handpennor, alltid bara på ena sidan av spåret. Räven hade sprungit runt här, så att det ej var möjligt att avgöra vad som hänt förutom det som nyss sades; men avtryck av örnens vinge (vingar) syntes på ett par tre ställen till, och på ett ställe hade räven tydligen tagit ett långt språng och hamnat djupt i snön precis nära den andra busken, antagligen så nära att örnen, om den haft allvarliga avsikter, inte kommit åt räven. Turerna var flera än här skildrats och omöjliga att klara ut mer än delvis. Slutligen hade räven (högst sannolikt efter helt kort uppehåll) fortsatt söderut över snön, med örnen efter - och i det ögonblicket kom vi in på vägen österifrån, såg räven korsa vägen med "ystert" skutt och med svansen hållen mycket högt och bågböjd uppåt; räven försvann in i den unga täta tallskogen. Vi såg också örnen, som kom efter men vände och flög tillbaka mot N, lågt över snön.

Skissen här är mycket ungefärlig men visar åtminstone ett par av de saker som kunde ses m l m entydigt.

Skissen ej funnen.
Utgår!

Tillägg: en nötskrika sågs nära Skatteberga på hemvägen.
Av däggdjur sågs, förutom räven, ett enda rådjur, det stod på snötäckt stort fält Ö om Svansjö, tycktes sparka bort snö, rimligen för att komma åt mat. - Kanin: bara summa 3 sedda på hela dagen, därav intet vid stugan eller tornet. Däremot var kaninspår rikliga på många ställen, en del spår även på sistnämnda plats.
Hare: minst 2 ex sedda på kvällen mellan Revinge och Östra Torn.

1979-01-16, tisdag.

Kl 1410 - 1525 gick jag ner till reningsdammarna och åter. Stilla väder, grått molntäcke, men "hög luft" och fin sikt, och molntäcket blev ljusare och sprack upp delvis. Ett par minusgrader. Fågel:

Damm nr 1 (=närmast järnvägen) öppen, men illaluktande. Här låg 1 kanadagås, 3 viggar (ingen hanne ad), 7 sothöns. På kanten 3 + 1 gräsänder. 1 skrattmås. Fåglarna låg glest fördelade och såg delvis ut att vara i rätt dålig form, men detta kan vara förhastat intryck, ty gräsänder lyfte (ett par) och flög normalt.

Damm nr 2 (den största; östra halvan var öppen); vatten mycket smutsigt och äckligt). Här låg 1 sångsvan ad och vid kanten stod 1 ensam gräsandhona. Svanen simmade undan för mig, lät höra sig ett par ggr, men lyfte ej.

Damm nr 3 öppen. Här låg 1 smådopping, 2 viggar, 10 brunänder varav 4 m 1 m klart utfärgade hannar, vidare låg här 16 skrattmåsar (åtm. mest utfärgade fåglar, alla i vinterdräkt förstås) samt 1 fiskmås juv,.

Damm nr 4 öppen. Här låg 1 smådopping, 1 sångsvan ad, 2 knölsvanar ad, och på kanten, ej nära de andra svanarna, stod 2 knölsvanar juv. Vidare låg här c 13 viggar varav c 4 hannar utfärgade. De nyssnämnda brunänderna från damm 3 flög hit, dessutom låg här minst 3-4 nya brunänder och 39 sothöns. I vattnet och på kanten fanns c 40 skrattmåsar.

Damm 5 bara delvis öppen. Här låg 2 brunänder, 13 knölsvanar ad, 3 knölsvanar juv; och 1 fiskmås ad flög över.

Övrig fågel: 1 fjällvråk i högsta trädet ungefär nedanför badanläggningen. 1 ormvråk på marken nära järnvägsbron. Nästa fjällvråk i höga träd vid reningsverket, satt också ett slag på telefonstolpe etc. 1 tornfalk upptäcktes av en händelse långt uppåt Värpinge gård, flög livligt omkring, fällde i parken där. Slutligen kom 1 sparvhök över mot N, flög upp mot staden.

En ensam storskrak låg på snön vid ån tvärs för damm 5, flyttade sig inte, såg mycket dålig ut. Flock 9 rapphöns fritt synlig på snön på det fält som ligger närmast S om ån och närmast V om järnvägsbron. Låg länge stilla, rörde sig litet. Kråkor flög över utan att reagera. Ena fjällvråken satt på telefonstolpe ett stycke därifrån, måste rimligen ha sett rapphönsen men reagerade ej heller för dem. Kråkfågel som vanligt allmänna; inne på reningsverkets område (där man säkert inte ser allt som finns) räknade jag minst 50 kråkor och 30 råkor samt några kajor. I träd väster om damm 5 satt en ovanligt samlad flock på c 45 råkor, enstaka kråkor däri, samt på snön i närheten väl 50 kråkor till. Därtill en hel del svartfågel som vanligt på fält på S sidan ån, bara delvis synbara. Kaja knappt mer än 15 sedda, skata några sedda. Kråkfågel av alla fyra arterna överflygande; måsar (skrattmås åtskilliga, fiskmås 2-3 ex) flög också över.

Klostergården i buskarna nära bostaden: koltrast 1, grönfink 1, gråsparv säkert 50, mycket högljudda, bland dem 5 pilfinkar sedda. Några skrattmåsar, enstaka fiskmåsar samt spridda ex av alla fyra kråkfågelarterna finns alltid över husen, flygande, eller vilande på taken etc.

1 talgoxe sedd i buskagen inne på badområdet, eljest under promenaden inte en småfågel sedd!

1979-01-20.

Lena och jag gjorde rundtur. Start från Lund 1035. For söderut. Före Klågerup sågs 5 rapphönsflockar, vardera på 6 - 10 ex! Kort bit N om Klågerup, nära vägen, gick 80 sädgäss, och långt bort i V sågs ytterligare c 200 gäss. Gässen gick på snö, en aning barblåst. Vid Hyby svartfågel. Strax N Holmeja 1 obestämd vråk. Några svartfåglar. I Bökeberg ej ett liv. Fjällfotasjön stopp: 1 skata, några få kråkor, f ö intet. Vägen mot Börringe: intet. Norra Börringesjön (=Klosterviken) var till 100 procent frusen, men ett dike var öppet, här fällde 1 sångsvan ad. 1 ormvråk sittande i träd.

Vi fortsatte via Börringe samhälle. 1 kaja och 10 gråsparvar. Vi såg ut över stora Börringesjön: intet att se. Vid avtagsvägen mot [illegible] Havgård ryttlade 1 ormvråk, den fortsatte ner mot Börringesjön, ryttlade på nytt. Enstaka kråkor. Ej en enda fasan sedd! Några obestämda småfåglar framför vråken, det var dagens första småfåglar förutom gråsparvarna [illegible] som nyss nämndes. På djup snö [illegible] nära den sluttning, där järnvägen mot Östratorp låg förr i världen, vistades en flock på 75 - 100 kråkor. 3 gulsparvar överflygande. 1 + 1 skata, 3 kråkor. Nära invid Havgårds säteri 1 ormvråk med relativt roströd stjärt.

Havgårdssjön också till 100 procent frusen. - På den vanliga obsplatsen vid Lemmeströ intet att se utom enstaka kråkor. Vi svängde nerom Näsbyholm - Gärdslöv - Skurup och såg på denna sträcka spridda kråkor, inalles högst 15 ex, vidare enstaka skator, en död ormvråk som var illa knusad, uppenbart överkörd, vidare 1 tornfalk. Massor av snö. Det fykte.

Från Skurup kurs mot Veberöd på stora vägen. I träd satt en flock på 40 kråkor [illegible] och 20 kajor, f ö spridda kråkor, skator etc. Vid godset N om Skurup, öster om vägen (Det heter Skönabäck, men jag har av någon anledning alltid svårt att komma ihåg det namnet. GR) en stor ny ansamling kråkfågel, över 150 ex, mest kråka och kaja. Uppe på åsen 1 extremljus ormvråk med orangegula övre vingtäckare.

Dörröd stopp c 1325, vi förtärde medförd matsäck. Flock 18 grönfinkar flög förbi, och spridda kråkfåglar sågs: skata, [illegible], kråka, råka. Efter Dörröd strax 1 ormvråk. 25 kråkor etc. Därefter en lång sträcka intet att se. Veberöd 2 koltrastar. Vi for mot Silvåkra, såg bara en del svartfågel samt vid Tvet 1 överkörd fasantupp. Men därefter blev det stopp för en kretsande örn: havsörn juv, efter kretsande gled den mycket snabbt mot V.

I Silvåkra by 1 domherre hona. Vi for ej ner till stugan, utan fortsatte till Lund via Kvinnevad - Revinge. Nära Arendala på hemvägen sågs 2 rapphönsflockar på resp 7 och 4 ex. Ankomst Lund 1445.

Utöver ovanstående sågs några skator och andra svartfåglar, och i Skurups samhälle en stor sparvflock. OBS det relativt klena utbytet!

SLUT

1979-01-25, torsdag.

Gick en runda nerom reningsdammarna, start 0940, hem 1125. Väderlek etc se nedan. Dammarna härnedan numrerade som vanligt, nr 1 ligger närmast järnvägsbron, de andra allt längre mot V, alltså nedströms. Den mycket lilla och smala dammen mellan vad som härnedan (och även alltid tidigare) kallas damm nr 2 och nr 3 har intet särskilt nummer. Om den behöver nämnas, kallas den "mellanstycket". Idag var den öppen men helt utan fågel.

Damm nr 1 helt öppen? den hyste 5 sothöns, 3 + 2, men låg mycket gles fördelade. Vidare 1 brunand hanne, 1 vigg hona; dessa båda låg intill varandra och lyfte för mig gemensamt. Annars lyfte idag mycket få fåglar för mig, endast måsar var som vanligt lättrörliga och flög delvis omkring spontant; detsamma gällde kråkfågel, som dock idag var mycket fåtaligare än förut. Vidare i damm nr 1 summa 8 gräsänder, fördelade så: ensam hanne, hanne och hona i sällskap, hanne med 4 honor i sällskap, de sistnämnda låg på snön vid vattnet. 1 ensam skrattmås ad hib flög över.

Damm nr 2, den största dammen, var öppen i sin östra del (c 2/3 av hela ytan) men helt frusen i sin västra del. Hyste ytterst litet fågel: 1 kanadagås, 1 gräsandhona, 2 fiskmåsar ad och 2 skrattmåsar ad varav den ena helt överraskande hade rätt mycket svart på framhuvudet, framför och över den svarta öronfläcken.

Damm nr 3 helt öppen. Här låg 5 skrattmåsar, 3 viggar (ingen hanne ad), 1 knölsvan juv, 1 gräsand, 1 smådopping, alla dessa i Ö delen. Längre mot V låg 1 brunand (ej hanne ad), 2 viggar (ej hannar ad), 1 sothöna, Dessutom stod här 3 knölsvanar juv på snön på kanten (där de stått även tidigare), och 1 fiskmås juv flög över, fällde visst kortvarigt.

Damm nr 4 också helt öppen, innehöll: 3 knölsvanar, varav 2 höll nära ihop; ena ex simmade ut med höjda vingar när jag kom, men simmade inte fram mot mig. Den tredje knölsvanen låg långt bort i dammens motsatta hörn. Vidare c 22 viggar varav c 7 hannar ad, och c 17 brunänder varav c 9 hannar ad, c 43 skrattmåsar (några åtm. ej utfärgade) och minst 10 fiskmåsar (också ett par tre däri som ej var utfärgade). Vidare minst 30 sothöns och 1 smådopping.

Damm nr 5 var också öppen, den innehöll: en välsamlad skara på 9 knölsvanar ad, som simmade mot mig bär jag nalkades, (men tyvärr hade jag ingen fågelmat med mig), vidare 2 andra knölsvanar ad som höll sig m l m tydligt på avstånd från flocken. På iskanten låg en knölsvan juv som såg synnerligen dålig ut, hade först huvudet normalt tillbakalagt men sedan låg den med huvudet hängande snett ner mot isen. Låg länge orörlig i den ställningen. Vidare, nära denna ungsvan, låg en sångsvan ad. På iskanten bredvid de båda sistn. svanarna stod minst 3 viggar och 4 brunänder (tveksamt om någon var hanne ad), vidare simmade där dit en and som uppenbarligen var en kricka, den stod länge och putsade sig. 1 storskrak stod även här, och i vattnet låg 1 knipa hanne ad och 1 sothöna.

Höjeån var mestadels frusen uppströms järnvägen och ett stycke till (med små öppna partier men ingen fågel), däremot var den helt öppen fr o m det utlopp som kommer ut i ån vid V änder av damm 2 (och som medför mycket skum och trol. mycket föroreningar f ö). Här i det öppna loppet, som kunde överskådas kanske 200 m, låg 1 knipa hona, 1 storskrak ej hanne ad, 1 sothöna och minst 5 gräsänder.

Forts.

1979-01-25 forts.

Utöver det sagda sågs: i träd vid reningsverket c 10 kråkor och 2 kajor, därtill några kråkor och ytterligare 2 kajor flygande. En ormvråk lyfte någonstans i N och flög förbi mot S, torde ha suttit nära reningsverket. Senare: nära damm 4 och 5 satt några kråkor, och på den smutsiga och 'gödslade' marken V om reningsverkets tomt satt en tät flock på c 20 kråkor, de satt i en sänka och syntes ej förrän jag kom helt nära, då flög de till reningsverket men fällde delvis på kort håll från mig. En fjällvråk flög förbi, ungefär söderut, långvingad och grann, när jag var vid damm 4 på återvägen, och en kort stund senare satt en fjällvråk på ledningen vid järnvägen, det var högst sannolikt ett annat ex. Ensam råka flög över. Ensam sädgås kom från NV och gjorde stor flyktsväng, sågs ej fälla, kacklade många ggr.

Jag gick hem norr om reningsverket, på den plogade vägen.

Skata sedd, bl a 2 ex i buskarna och träden vid den rivna gården omedelbart Ö om järnvägsbron, vid ån. Däremot såg jag på denna plats och på hela vandringen, till dess jag återkom till höghusbebyggelsen på Klostergården, inte en enda småfågel, vilket jag finner vara högst anmärkningsvärt. I buskarna vid husen på Klostergården sågs på utvägen en flock gråsparv med några pilfinkar inblandade plus 3 - 4 grönfinkar; och på hemvägen i delvis samma, delvis andra buskar en rätt stor flock gråsparv, säkert 75 ex, därjämte nog 8 - 10 pilfinkar, 4 grönfinkar och 2 koltrastar. Inget annat i småfågelväg.

Väder: när jag gick hemifrån mulet men bara svag vind och god sikt, uppehållsväder, temp c minus 2 grader C. Men snart började det snöa, inte starkt, men det blev disigt och faktiskt dålig sikt, 500 m till 1 km högst. Det blev mildare, vilket bekräftades när jag kom hem, då stod temp på något över noll.

Sedan jag gick rundan sist, hade det fallit snö, rätt mycket och relativt lugnt, ej så att stora drivor bildats (men sådana fanns ju förut, förstås). Alldeles lugnt och jämnt hade denna snö dock ej fallit. GRäsvallen som skiljer dammarna från åns fåra var visserligen inte renblåst som den varit m l m förut, men snön låg dock tunnare här, och det hade kaninerna använt sig av: det var massor av kaninspår och just här hade de lyckats komma ner genom snön och ätit av gräset därunder. Foto tog jag; avsåg att ta ännu mera instruktivt foto på hemvägen (kaninernas ätande syntes som en ej snöfri men dock mörkare "sträng" flera 100 m sträcka); men något nytt foto blev det ej eftersom det då hade börjat snöa och jag gick en annan väg hem. Spår av kanin som sagt mycket rikliga, delvis i massor, gick även över ån på flera ställen, men bara en enda kanin såg jag, och det på hemvägen precis utanför reningsverkets staket, nära träd men på tjock snö. - Snö hade tippats på en plats vid järnvägen, i massor, här hade en del grenar kommit med, de hade rengnagts av kaniner på barken.

Mycket skön tur. Väldigt mycket snö! Resten av dagen satt jag inne och ordnade papper, läste etc; hade avsett att fara till inst men hade redan från morgonen svag huvudvärk och tog det därför lugnt. Det är oerhört skönt att kunna ta det lugnt. Men egentligen vill jag arbeta med egna uppgifter (min fågeldagbok; vråkarnas variation; innebörden av begreppet flyttning; spännande taxonomiska problem på en del afrikanska fåglar t ex vissa lärkor samt babblern Turdoides hindei etc etc). När nyåret kom och jag gick i pension kände jag dock att jag först behövde vila ett slag, och det tycker jag inte jag behöver skämmas för efter allt dj-lskap jag upplevde speciellt de sista 18 månaderna av min tjänst på museet. Hoppas finna arbetsformen inom de närmaste veckorna.

A (25) S

1979-01-27.
Biltur till Krankesjön och Vombsjön, start 1025, åter 1310.
Kortfattat protokoll, som följer:

art	utvägen	Vombsjön	Krankesjön	hemvägen
sädgås	-	-	2 gulnäbbade ex	-
obestämd gås	-	4 Vomb S	-	-
gräsand	-	430 Vombsjön	-	-
storskrak	-	4 utloppet	-	-
ormvråk	2	1	5	2 vid Revinge
fjällvråk	-	1	-	-
obestämd vråk	1	-	-	-
kungsörn	-	1 juv	-	-
havsörn	-	1 juv	-	-
rapphöna	4	-	-	9
talgoxe	-	sedd Vombs by etc	-	-
obestämd mes		några få ex sedda, lokal ej angiven		
gulsparv	-	25 vid Hjälmaröd	-	-
obestämd fink	-	-	-	20 Skatteberga
snösparv	-	-	15 flög österut	-
skata	-	sedd Vomb etc	-	-
kaja	-	15 Hjälmaröd etc	-	-
råka	-	3 flockar öster om Harlösa, även annorstädes sedd		
kråka	-	också 3 flockar Ö om Harlösa, därtill flerstädes enstaka ex eller några tillsammans.		

I Lund antecknades denna dag: talgoxe, gråsparvflock, koltrast hanne, skata, kaja, råka, kråka, fiskmås, skrattmås.

1979-01-28, söndag.

Exkursion med Skånes Ornitologiska Förening. Från Lund 0835 med buss. Före Malmö sågs från bussen 1 ormvråk och 1 tornfalk, dock ej av mig. Malmö - Vellinge: 5 kanadagäss samt 30 + 40 obest. gäss på långt håll. Några sädgäss. - Vellinge - Kungstorp: 1 ormvråk och 1 tornfalk; därefter på snöfält 1 levande och 1 död sädgås; den döda fågeln insamlades. 1 ringduva.

Vid sydkusten: 1 ringduva, 3 sädgäss, 1 sparvhök på TV-antenn. 1 obestämd vråk långt bort. 1 + 1 rådjur också långt bort! Högst 200 sädgäss, jag hann granska c 15 + 15 ex noggrant, och alla dessa hade massor av gult (läs: orangegult) på näbben. 35 kanadagäss. 1 silvergrå - isabellagrå sädgås. Hittills nog 7-8 rapphönskullar med summa 50 ex sedda. Kråka, råka, kaja, skata sedda. Hare och kanin enstaka också sedda. 250 sädgäss nära; alla de c 50 sädgäss som sågs bra hade mycket gult på näbben. Här också 20 kanadagäss. Därefter flock 150 kanadagäss, varav många ringmärkta.. I denna flock 6 sädgäss, som alla hade massor av gult på näbben; därtill c 9 sädgäss längre bort. 2 ormvråkar med 200 m inbördes avstånd.

Is c 1000 meter ut från stranden. På isen i minimal vak c 10 - 12 knölsvanar. - Skåre: 20 pilfinkar, 2 talgoxar, 1 stare! 1 koltrast, 1 sångsvan ad, 40 knölsvanar ad och 1 knölsvan juv (!!). Salskrak 2 hannar och 2 honor. Storskrak 2 par + enstaka honor. Vigg 75 ex, sothöna c 10 ex, brunand 1 hanne, gräsand 1 hanne. Ejder 1 oljaD hona. 2 sothöns och 1 knölsvan "dåliga" (antagligen oljeskadade, men ej mera antecknat). Gäss 1500 i öster, en snögås sedd. Skrattmås 75, fiskmås 5, gråtrut 15, havstrut 1 ad, sparvhök 1, duvhök 1, kråka 15.

Nära SO om Maglarp 200 kanadagäss. 1 vitkindad gås bland 25 kanadagäss. 8 rapphöns. c 30 sångsvanar ad på fält vid kanadagäss. Monumentet: 1 alfågel hanne, knipor, 1 jorduggla, kråka, många trutar, kanadagäss.

1 sittande och 1 flygande ormvråk vid Trelleborgs Golfklubb.

Maglarp Nya/Gamla/Skegrie: 1 ormvråk på fält, 800-900 kanadagäss, 1 snögås ad, 10 sädgäss, 12 sångsvanar, 50 råkor. Siffror i underkant, åtminstone för några arter.

Trelleborgs V infart: 1 fjällvråk, 3 ormvråkar, 1 sparvhök. Ett fåtal änder, samt flygande måsar och trutar. I Trelleborg: hundratals skrattmåsar, fiskmåsar, litet gräsand, c 20 ex sedda, men därtill låg en del änder långt ute. Ungefär 75 sothöns. Isbälte med 500 - 1000 m bredd hela vägen (längs kusten). Trutflockar. Kråkfågel. I hamnen mest is, och på isen måsflockar på hundratals ex. 1 havstrut ad. Även råka på isen i hamnen. Storskrak etc också sedda.

Upp mot Anderslöv: här sågs 1 tornfalk hanne ad ad, mycket fint utfärgad, vidare 1 ormvråk, 2 sångsvanar, 6 + 11 rapphöns, 2 sparvar (av osäker art) men ej andra småfåglar. Vidare kråkfågel, ej minst råka.

Anderslöv - Lemmeströ: 20 sädgäss på snö. Här är oerhört med snö.

Havgårdssjön: ej en kvadratcentimeter öppen. Men 1 fjällvråk sågs, vidare litet kråkfågel samt 25 + 250 småfåglar, art osäker men jag misstänkte bergfink.

"Punkt 106": stilla väder, lätt molntäcke. 1 kretsande ormvråk, 1 sittande obestämd vråk, vidare skata, grönsiska samt spridda kråkor.

Börringekloster: 1 ormvråk i trädtopp. 3 rådjur. Vid Norra Börringesjön (=Klosterviken) ej ett liv, ty allt vatten var fruset. Dock sågs minst 1 + 1 + 1 ormvråkar häremellan och fram till Södra Börringe gård. Därefter ännu 1 ormvråk + 1 ormvråk till. Spanade förgäves efter örn. Svartfågel sågs. Stilla väder. I samhället (=Börringe) sågs sparvar.

1338 vi sätter kurs mot Malmö. Nära Svedala 1 fasantupp. Ännu 1 ormvråk, sittande liksom de allra fletsa idag. 10 rapphöns. Över Södervärn, alltså inne över Malmö stadsbebyggelse, sågs 1 ormvråk. Därefter intet mera antecknat.

SLUT

1979-01-28 forts.
SkOF-exkursion till Sydkusten och hem via Havgård etc. Se föregående sida. Här en artlista:

knölsvan
sångsvan
sädgås
kanadagås

vitkindad gås
gräsand
brunand
vigg

ejder
alfågel
knipa
storskrak

salskrak
duvhök
sparvhök
ormvråk

fjällvråk
tornfalk
rapphöna
fasan

sothöna
skrattmås
fiskmås
gråtrut

havstrut
tamduva
ringduva
jorduggla

koltrast
blåmes
talgoxe
varfågel (men ej sedd av mig)

skata
kaja
råka
kråka

stare (bara 1 ex)
gråsparv
pilfink
?bergfink (ej helt klar)

grönsiska
snögås 1 ad

Summa 42 arter sedda. Se för övrigt föregående sida.

Rådjur, hare och kanin sågs också.

1979-02-03.

Över Klostergården i Lund 1 sparvhök. Blåmesar varnade för den. Höken kom över huset där vi bor (Sunnanväg 18 L) och dök brant in i granngården.

1979-02-04.

Exkursion med Lena. Start 1010 i strålande väder. Vid Arendala 15 kråkor. Vid S Sandby 15 kråkor/råkor/kajor, därefter 5 råkor och 1 skata. Vid Skatteberga flög 1 sparvhök österut. Kort därpå 1 flygande ormvråk och 200 m därifrån 1 sittande ormvråk. Revingeby 1 kråka och 2 kajor. Vi for ej via Revingehed utan svängde i Revingeby upp till väg 104. Ån var öppen här vid landsvägsbron. 1 obestämd vråk sittande. Otroligt grant och ljust väder!

På ladutak nära Harlösa 1 sittande ormvråk, kl 1044. I Harlösa 1 kaja, 1 ?kråka och några (6) obestämda sparvar.

Strax Ö om Harlösa en flock på minst 75 råkor, c 10 kråkor och 5 kajor. Vid Vikens gård: 2 ormvråkar sittande på snöfält och i närheten av dem 15 kråkor. Något byte – om det nu fanns alls – kunde inte ses.

Vombsjön: 700 gräsänder stod på isen, de skrämdes upp av folk, flög 2 km, fällde ånyo. Vi såg att en grävmaskin stod i Klingavälsån, denna var starkt uppgrävd men inte i det fridlysta området – ännu.

Hjälmaröd 1 flygande ormvråk, kråkor också sedda. Vid Svansjö högst 20 kråkor, och kajor samt 1 skata. I allén mot Öved 1 ormvråk, den fällde, flög igen. 1 börringevråk flög norrut här. Vid Frualid 1 sittande örn, nästan klar kungsörn. 1 + 1 obestämda vråkar mycket långt borta på olika håll. Svartfåglar sågs flyga, glest fördelade. 9 hägrar i flock sågs flyga nere i söder, fällde någonstans neråt Öveds f d station.

Vid Övedskloster, vägskälet vid slottet: 10 talgoxar vid matplats. Även 25 kajor.

1 kungsörn, ej juv, ej vit stjärtbas och med otydligt ljust på undervingarna drog över skogsbrynet vid Frualid med kurs Ö–V. Det var inte samma ex som det ovan omtalade. De 9 hägrarna i söder sågs lyfta. 1 sittande ormvråk, och litet svartfågel. Vid Stenänga, Gunnar Nordqvists bostad strax N om Sjöbo, sågs 1 ormvråk. I Sjöbo samhälle bara svartfågel. Vi fortsatte till Tågra.

Kl 1158 ankomst Tågra. Rundspaning: intet av fågel, men massor av snö! Vi fortsatte ner mot Bellevue (= rast- och P-platsen vid NO kanten av Snogeholmssjön, den plats som förr kallades "Skräddarns", eftersom det bodde, eller hade bott, en skräddare i det enda huset). Vi stannade något före P-platsen och gick en liten bit in i skogen på en skogsväg. En gröngöling uppskrämdes, den hade grävt sig in X) i en stor myrstack. Vi kom alldeles inpå den och såg att den ruggade de mellersta stjärtpennorna. Här inträffade märkliga ting: ett tu tre kom 4 örnar i sällskap över från öster, det var 1 kungsörn juv och 3 havsörnar juv!!! Alla kom nära varandra och synliga samtidigt, höjd skattat 100 m. Även 1 sparvhök, en vacker hanne ad, kom förbi här, och vi såg en flock på 80 grönsiskor.

Snogeholmssjön var helt frusen. Inga människor på isen. Ingen fågel sedd. Vi fortsatte mot Krageholm, såg intet på vägen, stannade på vanliga utsiktsplatsen vid sjöns S ände kl 1300 och var kvar till 1340. 1 glada sågs över sjön, vidare enstaka kråkor, 1 grönsiska. Jag tog fotos. 2 ormvråkar kretsade här tillsammans, ropade! OBS! 3 snöskator sågs också här. Fler fotos. Vi fortsatte mot Skårby, såg enstaka kråkor och, efter några kilometers körning, ytterligare

---

X) jag tog 2 fotos av gröngölingens grävning i myrstacken

1979-02-04 forts.

några kråkor samt 1 sparvhök. Vid utsiktsplatsen vid Bellinga, där man har så god vy över Ellestasjön, sågs jättefint 1 kretsande kungsörn ad. Dessutom en alldeles extremt starkt gul gulsparv, 10 obestämda småfåglar samt 1 kretsande sparvhök.

Vid Snogeholms slott fanns litet öppet vatten i sjön. Här i närheten stod 6 hägrar på isen. 25 kråkor och 2 skator också sedda. Sövde flygfält: massor av snö. Ingen fågel sedd. Ilstorps kyrka: vi tittade ut över Karups ängar och fann 1 havsörn juv och 1 havsörn med eller (vix) ad, den senare hade orent vit stjärt. De två örnarna [redacted] höll nära ihop. 2 sångsvanar sågs också här. Översvämningarna vid Klingavälsån var mycket små. 2 sångsvanar ad flög motströms. 7 grönsiskor. 20 kråkor.

Vi for sedan Ilstorp - Björka - Norra Vombvägen genom Vombs fure - Vombs by - Vombsjön. Mycket ~~y~~vackert landskap men nästan intet att se förrän vid Vombsjön. Här stod på isen 700 gräsänder + 50 kråkor + 1 vråk. Vid Hjälmaröd enstaka kråkor etc.

7 sångsvanar ad och 1 juv flög medströms, fällde i ån (detta måste gälla Kävlingeån! GR) Ån öppen, men i de c 400 m sträcka som kunde överses från landsvägsbron och dess närmaste omgivning vid Vombsjöstranden låg ingen fågel förutom svanarna. En flock ~~p~~på 9 rapphöns sågs på kulle vid ån alldeles vid "Fiskar Bergströms".

En grävmaskin ute i Klingavälsån, jättelik grävning igång [redacted] (=naturvård modell Hörjel/Valfrid Paulsson/Skåne/Sverige).

Vi for vidare till Harlösa och sedan via Kvinnevad ner till stugan och tornet vid Krankesjön. 1 utsökt fjällvråk kom västerut över stora heden.

Vid stugan var temp. utomhus - 2° C, inomhus + 15° C. Intet öppet vatten. Ej ett liv i eller vid sjön. Jag var i tornet helt kort 1620-1625. Sedan for vi hem via Revingehed - S Sandby. ~~B~~ Nära den gamla storkgården (Revingeby 8, så hette den åtminstone förr) satt 1 ormvråk, och nära S Sandby flög 1 ormvråk på 5 m avstånd. Svartfågel sågs. Härlig kväll. Fotos togs. Vi kom hem 1745, Lena körde mycket sakta på hemfärden, det var en sådan fin kväll.

Tillägg: i Lund före starten sågs idag: fiskmås, skrattmås, kaja, råka, kråka, koltrast, 2 talgoxar.

SLUT

1979-02-06, tisdag.

Kl c 0845 åkte jag in till Malmö med Mikael Kristersson för att se och höra på en uppspelning av ett inslag i "Sydnytt" måndagen 22 januari. Jag kom en halv minut för sent för att se och höra ingressen när programmet sändes och var mycket angelägen att uppleva hela inslaget. Det handlade nämligen om översvämningarna på Vombs ängar som en följd av att Klingavälsån blivit blockerad av de stora snömängderna. För att förhindra skador på åkermark har Länsstyrelsen bestämt (mycket hastigt, tydligen) att grävmaskin skall användas för att rensa loppet, inte endast från snö utan också från strandvegetation, jord etc för att bredda ån. Tillståndet gavs uttryckligen trots att det blir fråga om ingrepp i ett naturreservat. Eftersom jag samarbetar med Mikael Kristersson beträffande en del planerade naturprogram var vi överens om att se programmet i sin helhet, och Mikael har låtit göra en kopia på programpunkten. Mer därom senare.

På vägen in, då vi körde på motorvägen, sågs 2 fasantuppar och en flock på 5 rapphöns samt, helt nära Malmö, en ormvråk i ett träd invid vägen. Mikael och jag skildes i Malmö, jag åkte buss därifrån kl 1100 och färdades då på gamla vägen tillbaka till Lund. Såg 4 rapphöns och därtill uppenbarligen desamma 2 fasantupparna och samma flock på 5 rapphöns som på utvägen. (Vägarna går bara c 300 m från varandra). Dessutom, på hemvägen, en flock på c 70 sädgäss mycket nära vägen och även nära ett par hus, nära Uppåkra. En del gäss stod på snön, andra låg. Snötäcke praktiskt taget obrutet, det föreföll tydligt att praktiskt taget ingen näring fanns till gässen här. På c 250 m håll (från de andra gässen) ute på ett fält stod ytterligare 6 sädgäss.

I Malmö vid Slussplan, där bussarna till Lund utgår, fanns på isen på kanalen några få gräsänder samt c 30 - 35 skrattmåsar och 3 - 4 fiskmåsar. Någon slängde ut ett stort stycke grovbröd på isen: det blev kapplöpning om maten mellan 3 gräsänder och c 10 skrattmåsar och någon fiskmås. Brödet var för tungt för att flyga bort med; fåglarna "knaprade" av bitar, tappade det, så att en annan fågel fick en smakbit, sedan en tredje etc; ofta var 5-10 fåglar samtidigt precis om varandra vid brödbiten. - I liten miniatyrvak i kanalen även 1 knölsvan ad.

I Lund satt jag inne och jobbade med papper och anteckningar; när jag kl 1400 slumpvis tittade ut genom fönstret kom en tornfalk precis utanför, smärt och elegant och i snabb och lätt flykt. Vädret, som på morgonen varit disigt-dimmigt, hade nu lättat mycket, det var sol och ljust och fint, stundvis lätta skyar.

Efter ett par tre timmars innesittande gick jag ut en runda nerom reningsdammarna. Det var mycket fint väder, sol; ljust; svag vind; ett par minusgrader (vid bostaden c minus 1 grad, men detta innebär att temp. ute på landet är någon grad lägre). Svagt dis eller svag "rök" på håll, men sikten annars klar och grann. - På nervägen: i buskarna vid husen stor flock gråsparv, ett par koltrastar. Vid ån, just uppströms järnvägsbron, några skator i träden, kaja och kråka sedda. Åfåran delvis öppen men inte en enda gräsand eller annan fågel här. 4 grönfinkar i trädtopp. På S sidan av ån, på fältet närmast uppströms järnvägsbron, låg fem sädgäss på snön. Brukar aldrig ses där. Jag gick inte fram till dem utan gick västerut som vanligt, under järnvägsbron och vidare längs ån, mellan denna och reningsdammarna, också som vanligt. En ensam snöskata kom och fällde i buske. OBS hur ofta jag i vinter sett snöskator ensamma eller i mycket små förband på 2 - 5 ex. Så brukar det inte vara!

Damm 1 öppen helt och hållet, det rök av vattnet. Här fanns icke ett liv!

Damm 2 öppen i Ö hälften, eljest helt frusen med snö på. Ett gräsandpar vid kanten, och på isen stod 8 skrattmåsar. Därutöver inte en vattenfågel; däremot flög enstaka kråkor över, och i

1979-02-06 forts.
träden inne på reningsverkets område närmast denna damm satt c 38 kråkor. Enstaka skator sedda, en råka också, några kajor. Över reningsanläggningarna en del kråkor, somliga flög, andra satt, säkerligen fanns här 25 ex utöver de 38.

Damm 3 var öppen. Här låg 1 smådopping och 2 knölsvanar ad och minst 18 sångsvanar ad samt 4 ungsvanar, nästan säkert sångsvanar. De 2 knölsvanarna höll nära ihop, det syntes på storlek och beteende att det var hanne och hona. En gång simmade de alldeles förbi en sångsvan ad, denna "knep" med näbben efter den närmaste knölsvanen, men någon förföljelse blev det f ö ej. Se även nedan.

Damm 4 var öppen. Det rök av vattnet (liksom av damm 3). Här låg 14 knölsvanar ad och 2 dito juv, flera ad simmade fram mot mig, och det föreföll klart att det åtm. delvis var samma individer som legat här länge. Några av knölsvanarna stod på kanten av dammen. Här fanns mycket svanspår och rätt mycket exkrementer. I dammen låg också en hel del mindre vattenfågel, men just då jag skulle studera dessa inträffade något mycket oväntat. Jag hade strax dessförinnan sett att diset i V blev tätare och höjde sig. Nu, alldeles plötsligt, drev det in över dammarna och mig och höljde in allting i vit eller gråvit, synnerligen tät dimma, så att man inte kunde se från stranden ut till dammens mitt, d v s sikten blev bara 20-30 meter. Dimman~~d~~ drev sakta, stundom i bankar, men hela tiden förblev den väldigt tät. Samtidigt syntes det dock att den ~~k~~ låg mycket lågt: solen sågs som en skarp vit skiva (med stora solfläckar i kiaren!!!), och topparna på de höga kraftledningsmasterna syntes bra!

Jag stod en lång stund och väntade att sikten skulle bättras. Vissa moment såg jag att det låg flera tiotal sothöns och änder ute i dammen, men de var bara glimtvis synliga, och då helt svagt. Efter en stund blev det dock bättre, och jag fann att dammen innehöll även c 50 sothöns, c 20 viggar och c 10 brunänder (dessa siffror my. approx.!). Dessutom 1 smådopping.

Damm 5 var också öppen. Här inga svanar men väl minst 45 smärre fåglar därav nästan säkert c 25 sothöns, resten vigg, brunand och minst 1 knipa hanne. Sifferuppgifter my. approx. på grund av dimman, som stundvis var som mjölk. En del kråkor och några kajor flög förbi, flock på 6 skrattmåsar flög mot SSV, och 1 storskrak kom förbi i dimman.

När jag gick tillbaka, lättade det plötsligt rätt kraftigt, och jag fann att damm 3 innehöll följande svanar i exakta tal: 18 sångsvanar ad, 2 knölsvanar ad samt 4 ungsvanar, som delvis var svåra att bestämma, dock såg jag 1 säker sångsvan. Tre av de fyra var enfärgat grå (ungefär, vill säga!), den fjärde var grå med rätt skarpt avstickande vita fjädrar på olika delar av kroppen, jag tror därför att den inte var en fjolårsfågel utan kläckt 1977. Dessutom tror jag mig ha sett den förut här; jag tror det är en knölsvan.

Fjädrar av en fasanhöna funna och på annan plats en oerhörd mängd fjädrar av en fasantupp.

På hemvägen, invid järnvägen, 1 tornfalk i träd, lyfte ej för tåg men väl för mig, när jag kom mycket nära. -

Massor av kaninspår (väl synliga nu, med hård skare och tunt lager av nyare snö därovan). Även my. hårt gnag på lösliggande grenar och kvistar och på växande ungträd och buskar både utanför och innanför reningsverkets stängsel. Enstaka kaniner sedda. 2 harar på fältet närmast V om stadsbebyggelsen, nära ihopa, mycket orädda. Massor av snö.

1979-02-09,. fredag.

Var på Zootis 0830-1315, gick därefter hem. När jag just kom förbi Klostergårdens centrum, flög en tornfalk över husen västerut. Det var då starkt och grant solljus. Och massor med snö.

(33)

1979-02-10, lördag.
Jag gick en tur vid reningsdammarna vid Höjeå. Här fanns en flock på 21 sädgäss; jag hann granska näbbfärgen hos 14 ex, och alla dessa hade gulröda näbbar. Vidare: rapphöns 9 eller något fler, och fasan säkert över 5 ex.

Damm 3: 11 sångsvanar ad, och av knölsvan 14 ad och 2 juv. Endast knölsvanarna lät sig matas. Vidare (nästan säkert i damm 3): drygt 12 brunänder, minst 5 + 10 viggar, 1 gräsand hanne, 1 kricka, 10 + enstaka skrattmåsar samt av fiskmås 1 ad och 1 juv.

På strängen av land mellan damm 3 och damm 4: 5 ad och 4 juv knölsvan.

Damm 4: c 53 sothöns, av brunand 1 hanne och 1 hona, av vigg 20 ex varav få hannar, vidare 1 gräsand hona och 1 smådopping. Storskrak 1 överflygande. Fjällvråk 2, obestämd vråk 1, tornfalk 1, sparvhök 1. Kråka, råka, kaja, skata, sädgås, 1 kanadagås. Småfågel endast i staden Lund, ej vid dammarna.

Det var helt fantastiskt väder (grant vinterväder). Kaninspår i snön mycket talrika, några ex (det var 2 + något till) satt fritt på snön, stilla fast jag kom nära. Senare, öster om reningsverket, såg jag minst 6 kaniner samtidigt. Många fotos tagna.

1979-02-11.
Kl 1005 kom 10 sädgäss mot VSV över Lund. Jag for senare med buss ut till Bjärred för att se på fågellivet vid kusten denna mycket stränga och snörika vinter. Naturligtvis var det bekant att isen låg långt ut i Öresund, men jAG ville gärna se läget med egna ögon.

Invid eller nära den långa bryggan, som gick ut över isen, fanns verkligen några vakar. Jag gav dem nummer enligt nedan men gjorde tyvärr ingen skiss. Fågel:

vak I: knölsvan ad 30, knölsvan juv 3.

vak II, invid bryggan: knölsvan ad 18 + 70 + c 5, juv 4 + 6, sångsvan ad 4. Inga sångsvanar juv. Vidare här 6 + 3 kanadagäss 56 sothöns och 3 viggar varav 1 hanne.

I närheten av vak II, på isen, ytterligare knölsvanar ad 30 och juv 1 samt sångsvanar ad 27 och juv 1. Sovande svanar, som ej kunde bestämmas till arten: 45 ex.

Senare gjorde jag en räkning av totala antalet svanar av olika art och ålder. Då hade tydligen nästan alla svanar blivit bestämbara, ty resultatet blev, enligt originalanteckningen:"summa summarum svanar vid bryggan: 288 svanar, varav mycket nära: 195 knöl ad
12 knöl juv
80 sång ad
1 sång juv".
summa 288 ex

Vidare sågs skrattmås, fiskmås och kråkfågel men dessa tydligen inte noga studerade. Rapphöns och "av kråkfågel speciellt råka" också antecknade, samt flock på 27 pilfinkar i parken (nära busshållplatsen vid gamla järnvägsstationen).
Slutligen noterades, att flera knölsvanar var ringmärkta, men jag kunde inte avläsa numren.
Observera den synnerligen ringa andelen ungfåglar av båda svanarterna!

1979-02-13 och 14.
Sparvhök sedd båda dagarna över Klostergården i Lund

S

1979-02-17.
På morgonen 1 sparvhök över Lund, nära Bantorget.
Med start 1055 for Lena och jag via S Sandby - Revingehed - Kvinnevaner mot Silvåkra för att besöka stugan. Men det blev stopp c 1 km S om vägskälet (d v s ungefär 2 - 2½ km S Harlösa) på grund av den myckna snön. Ja, det var faktiskt enormt med snö, det var mycket starkt fyk över vägen, som förresten inte heller var plogad. Vi stannade [redacted] innan vi körde fast. Men vi blev stående c en timme, ty bilen startade inte igen. Ställde så bilen i vägkanten och gick upp mot Harlösa; fick delvis lift av en vänlig bilist. Vi tog in på Harlösa Hotell. Det var egentligen stängt, men vi blev mottagna med[redacted] stor vänlighet.
Observationer gjordes på utvägen och vidare fram till 1330, och så på e m c 1515-1615. Fågel på utvägen: bara svartfågel, högst 40 ex sedda; ej vråk och ej småfågel. Vid den plats där vi stannade med bilen sågs 1 kungsörn juv; den flög mycket sakta mot den hårda ostliga vinden. 1 ormvråk seglade förbi i medvind, och 1 kungsörn juv, men troligen samma ~~ex~~ ex som nyss, kom nu förbi snabbt i medvind, alltså med kurs västerut. Flock 20 [redacted] grönsiskor. Några kajor.
I Harlösa samhälle 50 kråkfåglar varav c 10 kråkor, 30 råkor, några kajor, därtill 2 - 3 skator. 1 koltrast, talgoxe, pilfinkar, 1 bofink hanne samt 2 + 1 överflygande gräsänder sågs också. Hare och kanin.
Väder: se ovan. Det var strålande sol på morgon och middag, det fykt som sagt. Sedan mulnande sakta men intet snöfall. Vind hård östlig, ökande, på e m mycket hård men minskade sedan på [redacted] (?kvällen och) natten.
I Harlösa på e m 1 sparvhök, den smög centimeterhögt över tak, buskar och bakgårdar. Vi tog fotos av vintern.

1979-02-18, söndag.
Vi bodde på Harlösa Hotell. En mycket vänlig dam tog hand om oss och gav oss utmärkt mat. Kl 0930-1030 gick vi i mulet väder ner till bilen och åter. Ej plogat. Gick sedan mot Hjälmaröd, men inte ända fram till Vombsjön, och åter till Harlösa, tid c 1040-1200. Otroligt med snö.
I Harlösa 1 sparvhök, 1 koltrast, flera pilfinkar, några talgoxar oc blåmesar. Maximalt c 55 kråkfåglar sedda samtidigt, det var 10-15 kråkor, 30-40 råkor, c 10 kajor; utöver de 55 dock några kajor [redacted] parvis på skorstenar. Enstaka skator.
Första vandringen: 1 knipa i liten liten vak i Kävlingeån. [redacted] 1 storskrak överflygande. 2 ormvråkar samtidigt. Kråkfågel även utanför samhället. 2 fiskmåsar ad, senare c 7 fiskmåsar samtidigt varav 1 eller 2 juv.
Vandringen mot Hjälmaröd: 1 havsörn ad flög över; en flock på c 200 gräsänder uppskrämdes av örnen långt bortåt "fiskar Bergströms" (=åns utlopp ur Vombsjön). Antalet gräsänder kan ha varit högre. Ytterligare minst 1 + 2 ormvråkar. Väder: grått, men sikt delvis god. Vid Vikens gård c 35 kajor i flock. 2 gulsparvar.
I Harlösa samhälle sågs även 1 bofink hanne, 1 koltrast; pilfinkar[redacted] flög över flera ggr i småflockar. Kråkfågel också.
Omkring 1300 började det snöa svagt. Vind nu rätt svag, ostlig.
Vi tog fotos på vandringarna idag också. Vi stannade i Harlösa även natten till måndagen.

1979-02-19.

Lena och jag bodde på Harlösa Hotell även denna natt. For till Lund på middagen. Artlista, omfattande alla arter sedda idag:

1 gräsand: flock c 600 ex vid Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön. Stod mest på isen, delvis ner i ån som tydligen var ~~p~~ öppen eb bit nedströms från sjön; smärre delflockar [illegible] på 3 - 25 ex flög ofta mot NV och återkom därifrån flera ggr också. Flög normalt. Men vad lever de på? Det behövs mycket mat för att mätta 600 gräsänder. - Idag ingen annan andfågelart sedd.

2 (a) 1 sparvhök [illegible] nära Vikens gård, och (b) ensam sparvhök sedd flera ggr över Harlösa, troligen inte samma ex alla gångerna. (c) 1 sparvhök lågt mot No vid Hunneberga på ~~h~~hemresan.

3 ormvråk bortåt Hjälmaröd 1 + 1 ex, nära Harlösa 3 ex samtidigt, och över Harlösa 1 ex. Även 1 ex mellan Kungsmarkens golfbana och Lund. Satt i träd vid [illegible] gård. Summa sedda säkert 6 ex i Harlösatrakten, troligen fler. Mer än väntat.

4 fasan: några ex vid gård vid Hunneberga, f ö ej sedd

5 gråtrut: kl 0820 flög 9 ad och 1 juv mot NO över Harlösa, och kl c 1115 flög inalles c 18 ex mot Ö. Inga andra måsar idag.

6 större hackspett hörd strax Ö Harlösa. Sågs ej men satt stilla länge i smal trädridå

7 koltrast: i Harlösa samhälle, och vid Hjälmaröd, och vid annan gård vardera 1 ex

8 talgoxe: några ex sedda Harlösa och Hjälmaröd

9 blåmes: 2 - 3 ex seddA i Harlösa.

10 gulsparv: mellan Harlösa och Hjälmaröd sågs c 3 + några + 35 ex; därtill flera ggr hörd överflygande. Och summa [illegible] 15 - 20 överflygande småfåglar var troligen också gulsparv.

11 grönfink hörd vid Vikens gård

12 stenknäck: 1 ex flög mot Ö nära Vikens gård

13 gråsparv: flock c 25 ex Harlösa och c 20 ex nära Hjälmaröd

14 pilfink: vid gråsparvarna resp. 2 och c 5 ex; därtill hörd överflygande.

15 skata enstaka ex sedda

16 kaja: några flockar på 10 ex, 5 ex etc; vid Hjälmaröd dessutom en flock på minst 10 ex samt ytterligare några sedda

17 råka: Harlösa några ex synliga ofta, totalt fanns här nog minst 20 ex. Och öster om samhället en flock på minst 45 råkor tillsammans med några kajor och några kråkor

18 kråka sedd flerstädes i ringa antal, men på isen på Vombsjön resp. vid stranden vid Hjälmaröd satt minst 120 kråkor tätt samlade, 15 därav dock i träd. Snötäcket var obrutet, och det var omöjligt att förstå vad de fann där.

1979-02-24, lördag.

Lena och jag startade biltur, från Lund 1100, for via Svedala till Trelleborg. Helt otroliga snömängder. Vi tog en del fotos men ej (alltid) på de bästa ställena, eftersom man inte kunde stanna där av trafikskäl.

Bökeberg 1 flygande ormvråk. Före Svedala c 30 svartfåglar varav c 15 kråkor och 15 råkor, även 1 skata. Efter Svedala bl a 100 kråkor, 25 råkor och högst 10 kajor. 1 talgoxe.

Öster om Trelleborg kl 1220 3 sädgäss, (näbbar) mycket rödgula. De betade, de lyfte obehindrat. Kafferast vid Gislövs strand. Massor av is långt ut, men därutanför sågs öppet vatten. På land jättelikt med snö, som ofta hindrade sikten åt båda hållen, snövallar (och/eller drivor) var 2-3 m höga. Storskrak och knipA Sedda, men de flesta iakttagna änderna var obestämbara. 2 obestämda gäss. Kaninspår. Fasanspår.

Smygehuk: 100 kråkor, 150 råkor, 50 kajor, 10 kanadagäss, 250 sädgäss på stort fält, de hade ljusa näbbar. Faktiskt delvis barmark. Vi for österut på kustvägen. Vid Beddinge en lång sträcka skog etc, men sedan åter faktiskt en del m l m bara fält. Inga gäss. Gråtrut sedd. Oerhört med is på havet. Spridda kråkor, här och där också små ansamlingar av kråkor.

Abbekås hamn: fantastiska isformationer på vågbrytare, belysningsstolpar etc. Fotos togs. 2 knölsvanar flög österut. Några gråtrutar sedda. 1 ormvråk på marken, hårt mobbad av kråkor. Litet kaja, litet råka. 1 koltrast, men eljes ej småfågel (vilket naturligtvis åtm. till en del beror på färdsättet). Ännu 1 ormvråk. Kråkor. 25 sparvar. 1 fjällvråk. 4 flygande skrakar. Några måsar och trutar uppskrämda av flygplan.

Några smärre flockar råka och kråka på sträckan från sydkusten via Snårestad - Krageholm - Sjöbo; men inte många tiotal inalles. 1 strömstare vid Öved. På Vombs ängar 275 kråkfåglar på gödslat land väster om Vombs Södergård, därav över 160 kråkor, c 80 råkor, c 30 kajor....

Nära Måryd ny koncentration kl c 1745 (månne rätt tid??). I Övedsskogen 1 sittande ormvråk, och norr om Vombsjön ytterligare 2 sittande ormvråkar.

En obestämd vråk skall tilläggas, den sågs på utvägen.

Förutom ovanstående protokoll har jag gjort en artlista, tydligen eftersom protokollet inte tagit upp riktigt allt som setts. Artlistan: häger 1 i kanalen vid Silvåkra by; här var mest fruset Kanadagås bara den nämnda flocken på (högst) 10. Sädgås bara de angivna, knölsvan likaså, sångsvan i ån vid "fiskar Bergströms" 9 ad + 4 ad + 2 ad + enstaka ex till, Gräsand på sistnämnda plats c 400-500 ex i ån; även flygande över Vombs ängar (i ovisst antal). Knipa 7 i ån, och några ex vid Sydkusten, därav 1 hanne ad; storskrak några vid Sydkusten. Ormvråk intet utöver de nämnda, fjällvråk bara ett ex,. Fiskmås och gråtrut vid Sydkusten. Fasan hanne och hona Abbekås nära. Rapphöns flock 6 vid Skårby flygande. Oerhört ont om småfågel: 1 talgoxe, få sparvar, koltrast samt 1 strömstare enligt ovan (men OBS att detta är m l m naturligt vid bilinventering). Skata några + ~~m~~några + 6 ex. Kaja, råka och kråka: OBS att alla stora koncentrationer har angivits härovan. Glest med kråkor fanns på isen etc etc.

OBS: av en vägsträcka på 180 km var skattningsvis 25-30 km över öppen mark ej synlig p g av snövallar upp till 3-4 meters höjd. (D V S: landskapet på ömse sidor om vägen var osynligt av detta skäl).

Dagens väder: trots prognosen alldeles stilla. Mjölkigt dis som dock ej ens på f m var alltför tätt. Sikt på f m 1500-2000 m ungefär; under dagen blev det sakta allt klarare. Solskenet, som varit svagt, blev skarpare; himlen, som varit gråvit, blev blå. Dagsmeja! I stort sett oerhört med snö, men öster om Trelleborg delvis bara fält och mindre snö. - Kaninspår fanns massvis t ex vid Sydkusten. Starkt avätna buskar sågs allmänt, och bark som gnagts runtom. Fotos togs flerstädes, mest av snö- och isformationer; ovisst om av spår av kanin etc.

1979-02-25, söndag.

Otroligt grant och soligt väder, intensivt ljus, blå himmel, mycket svag vind. Temp. i skuggan nog knappast över nollstrecket (vid stugan kl. c:a 1300 ungefär minus 1½° C); men dagsmeja. Inga och jag åkte ut till stugan, start från Lund omkr. 1045; for via Revingehed–Krimmersd. Allmänna vägen öppen, men gick delvis, t.ex. över stora heden, mellan mäktiga snövallar. Mycket folk här, åkte skidor, hade ställt bilarna delvis rätt oförsvarligt i den smala gata som plöjts i snön. Vi parkerade på avtagsvägen ner mot Tornet, nära allmänna vägen. Gick ner till stugan. Otroliga drivor i trädgården och på granntomterna, delvis upp till 2 m djupa, på flat mark. Staketet mestadels osynligt. Vi gick ett par små rundor, tittade och fotograferade. Medförd matsäck åts inne i stugan, där vi länge haft relativt hög värme påslagen och där temp. idag

1979-02-25 forts.
var +14° C. Jag var en stund uppe i Tornet. Hemfärden startade c 1315, vi for då via Johnny Karlssons bostad i Revingeby för att lämna igen en pryl, som han glömt i stugan. Gunnel med lille Martin var hemma, men vi stannade bara helt kort. Sedan hem. –

Fågel på utvägen bara kråka, råka, kaja i små mängder (summa några tiotal ex, ej noggrant obsade).
Vid stugan bara en intressant obs, en flock på c 200 grönsiskor i en al; förmodligen samma flock sågs sedan i stor al vid kanalmynningen; fåglarna hade tydl. varit där förut, snön under alen var tätt tätt pudrad med alfrön eller smådelar av sådana, så att snön såg ljusbrun-brun ut på litet avstånd. Ett fåtal talgoxar här.
En ormvråk flög förbi över sjön, när jag stod och talade med Urban Emanuelsson, som kom förbi på skidor.
Allt var fruset här. Ute på isen

1979-02-25 forts.
på långt håll 8 glesa kråkor. Från Silvåkra by hördes kajor och tjatter av gråsparv.
Hemvägen: kajor parvis flerstädes på skorstenarna i Revingeby, och 2 sparvhökar kom precis efter varandra och for in i en granhäck vid Johnnys hus. De stannade kvar där och slog m.l.m. tydligt efter byte. Förvånande orädda. Hemvägen f.ö.: 8-10 råkor bl.a.
I Lund på morgonen 1 sparvhök mobbad av kråkor; några fiskmåsar och väl 10 skrattmåsar vistas tydl. alltid vid Klostergården. Kaja, skata, råka, talgoxe, blåmes, gråsparv, pilfink, koltrast finns här stadigt. Idag även 4 trutar överflygande i sällskap, därav 1 havstrut ad, resten var säkert 2 ad och 1 juv gråtrut.

Utfärden härlig. Det skall tilläggas att vi på utvägen passerade genom ett litet område med just lyftande dimma nära Hardeberga. Men annars hela tiden det mest strålande vinterväder.

1979-02-25 forts.

Kaniner hade ätit barken av många grenar och kvistar, naturligtvis ovanligt högt upp p.g. av det extremt tjocka snötäcket. Spår tämligen rikliga, men inte överflödande. I den mån de inte tidigare ätit bark på lägre grenar och stambaser, kommer de väl troligen att göra så allteftersom snötäcket smälter.

–

Efter hemkomsten, på e.m. eller kvällen hörde Inga koltrast sjunga på Klostergården.

1979-02-26, måndag.

Jag vaknade redan kl c 0510, hade fönstret öppet, då sjöng en koltrast länge! Det var relativt milt, men högst ett par plusgrader; stilla. - När jag på e m gick hem från Zootis, flög en tornfalk över koloniområdet vid järnvägen, nära det nu pågående badhusbygget. Jag har f ö sett tornfalk och sparvhök många ggr i staden nu i februari;/ tornfalk bara på Klostergården och dess närhet (tror jag), men sparvhök på flera olika ställen i staden: Klostergården oftast, men även vid Zootis, ute på öster etc. Många, men inte alla, obsar har jag dagboksfört.

1979-02-27, tisdag.

Tog buss upp till Zootis kl c 1205. Då flög 2 skrattmåsar nära busshållplatsen: den ena var inte utfärgad, hade mycket kvar av ungdräkten; den andra var en utfärgad ad med helsvart huvud! Det var tö och mycket halt, och mycket snö smälte trots att temp inte var högre än c 2-3 grader. - När jag omkring kl 1715 gick hem från Zootis och nått Klostergården, sjöng där åter en koltrast.

1979-02-28, onsdag.

Morgonen ganska god sikt, inte alls sådan dimma som igår morse och en stor del av gårdagen f ö. - När vi idag satt vid frukosten kl c
obs 0730, kom en hornuggla alldeles utanför fönstret, mycket våldsamt angripen av en kråka, som väsnades. Kråkan slog brant efter ugglan. Det var svårt att avgöra om ugglan verkligen fick ett m l m kraftigt hugg i luften (jag tror det inte). Men faktum var att ugglan föll till marken och hamnade på stenen vid entrén till porten mitt emot, Virvelvindsvägen 4 D. Här låg ugglan "i en hög". Eftersom jag inte tror att ugglan blev träffad i flykten, tror jag att den, när den blev förföljd, kom så långt ner emot hörnet här (huset bildar vinkel) att den helt enkelt inte kunde manövrera utan måste "nödlanda". Kråkan satte sig på takkanten ovanför - huset har bara tre våningar - och skrek med ton långt nere i basen. Inga gick ut för att ta ugglan. Detta gick dock inte, den började röra sig, och när hon var ett par meter borta lyfte ugglan och satte sig i ett träd c 30 m bort, ett alldeles bart lövträd och fritt synligt från vårt fönster. Satte sig med svårighet, höll på att falla bakåt och tycktes ha svårt att gripa fast men lyckades. Satt nu på c 3,5 m höjd, alldeles över gångvägen. Kråkan gjorde ett par lovar däröver men flög sedan bort. En koltrast och en blåmes kom och satte sig i samma träd. Folk gick förbi under ugglan, några såg den inte, men flera skolbarn (först ensamma, sedan 2 i sällskap) såg den och stannade och pekade ut den för andra personer. Ugglan satt kvar helt öppet. Två kajor kom förbi, gjorde en sväng några meter över trädet men stannade inte. Kort därefter kom en råka, reagerade ej synbart, sedan annan råka, den svängde och kom nära ugglan, ropade strävt, men anföll inte utan gav sig bort. Ugglan satt kvar länge. Ett tu tre kom en sparvhök över snåret mellan vårt fönster och ugglans sittplats, skrämde sparvarna, fortsatte mycket lågt över gatan österut, tog intet byte. Jag trodde att ugglan hade skadats eller var försvagad, såg dock att den reagerade, till synes allt tydligare, på vad som rörde sig nära: den fixerade folk, reste fjäderöronen etc men satt länge kvar. Några få skratt- och fiskmåsar flög över, ingen reaktion syntes. Klockan 0751 lyfte ugglan plötsligt, flög mjukt iväg och följde då västra fasaden av huset Virvelvindsvägen 4 norrut, flög precis vid husväggen i höjd med andra våningen och gjorde ett par ggr små svängar inåt mot de inbyggda balkongerna som alla lägenheter har där. Tog dock intet byte, försvann bakom hushörnet uppemot N (nordost närmare bestämt). Mot förmodan blev ugglan inte mobbad av någon fågel så länge den sågs flyga; detta var underligt eftersom det faktiskt alltid brukar finnas kråkfåglar av de 4 vanliga arterna inom närmsta håll. En skata sågs däruppe, men då var ugglan borta. -

s

42

Notiser från Lund februari 1979

måndag 19 febr: 2 tornfalkar
tisdag 20 " : 1 tornfalk
torsdag 22 " : 1 sparvhök

1979-03-01.

På morgonen en (!) stare flygande förbi vid Klostergården. På middagen, när vi och många andra följde Carl H. Lindroth till den sista vilan på Norra Kyrkogården, sågs där 2 ormvråkar, varav ett normalfärgat ex. och en utpräglad Börringevråk med teckning erinrande om en ljus fjällvråk men bl.a. ljusare på ovansidan. Det senare ex. anfölls hårt av en kråka. Rätt anmärkningsvärt att 2 ormvråkar vistades på en sådan plats.

1979-03-02, fredag.

Karl Georg fyllde 60 år. Eftersom Tant Beth är mycket allvarligt sjuk hade Inga och jag kommit överens om att bara jag skulle fara över till Köpenhamn och lyckönska, så skedde. Jag reste buss till Malmö 0945–1015, såg ingenting på vägen utom svartfågel och litet mer. Sedan båt från Malmö 1045, till Köpenhamn c 1225 (stor båt, eftersom flygbåtarna

1979-03-02 forts.
inte kan gå p.g.a. av isen). Vid avg. fr.
Malmö föga obsar, dimma, snöby.
Ute på Sundet delvis obsar, säkert var
jag på akterdäck etc minst 35-40
minuter. Vissa områden öppna, med
drivisblock från 1/2 till 10 meter
i diameter, men 90-97 % av ytan
öppen. Andra områden tvärtom,
isfält eller tätt liggande isblock
som kunde vara 500 m tvärsöver
eller mer. Sikt måttlig men till-
räcklig, c. 1-2 km kanske.
Jag såg: först 1 storskarv, satt på
isblock, dök. Senare flock 20 förbi-
flygande skarvar, därefter flock c 50
simmande ejdrar varav säkert 15-18
♂♂. Sedan 1 skarv, sedan 1 obest.
flygande dykand (knipa ?), sedan
1 ejder ♂ med begynnande vita
partier synliga men allra mest brun.
Måsar överallt på: en gråtrut ad
följde båten, senare ett flertal fisk-
måsar ad och gråtrutar ad sedda
ej mer än 5-8 av vardera. - Båten

1979-03-02 forts

gick i svängar mellan isfälten men blev föga försenad.

1979-03-03

En fjällvråk sedd på Klostergården, alldeles över hustaken.

1979-03-04

Koltrast sjöng i Lund tidigt på morgonen, på Klostergården.

1979-03-04, söndag.

Från Lund 1050, for mot S. Vid Staffanstorp stora översvämn. 25 gräsänder. Fält delvis bara men jättelika snödrivor längs vägarna. Svartfågel täml.allm. Fasan vid Staffanstorp. Flock småfågel på snöblock vid vägen, var sannolikt vinterhämpling?? Stopp vid Klågerup-sänkan, här var massor av vatten. 40 sädgäss flög mot Ö. 1 vråk, troligen orm, i träd Stora flockar svartfågel. Litet fiskmås överflygande, 5 ad + 1 juv. 4 gråsparvar på skorsten. Hyby: 40-50 procent av marken var bar på fälten här i backlandskapet.

Stopp vid Yddingens NO del nära Holmeja. 5 sädgäss flyger mot NO. Is på sjön, isen våt, ingen fågel där. Skata och litet svartfågel sedda. Råkor och skata i vägkanten nära Holmeja.

Stopp vid Fjällfotasjön, tog 3 fotos. Stor flock på c 100 grönsiskor, nästan säkert inga andra arter i flocken. Is på sjön. Disigt. Ej ett liv

Börringekloster: 1 börringevråk, stor och kraftig. Kråkor ses. Norra Börringesjön 100 procent is, delvis vatten på isen. Massor av smutsig snö. Litet svartfågel. Vi far förbi Rockarp och stannar nära Kulleröd, nära avtagsvägen till kejsarörnsplatsen. Jag tog bilder (eller var det Lena?) av ett av kaniner gnagt äppelträd i stort snödjup. På översvämning 3 par gräsand. Några kråkor.

1315-1350 stopp vid Häckebergasjön SO för fika. Nu starkt klarnande, och sikten som förut varit usel blir nu fin. Delvis blått på himmelen. Flock c 25 gräsänder kommer över, höjd c 150 m. 1340: 1 ormvråk kretsar reser sedan mot N. Helt enstaka kråkor överflygande högt uppe. 4 trutar, varav 1 juv, flyger mot S. Flock c 7 sädgäss flyger mot Ö. Efter kafferasten far vi upp till vägskälet mot Dörröd. Det är solsken, delvis svagt, bra sikt, och ljuvligt ljus. 1 + 1 + 1 ormvråkar ses kretsa i Ö, men inga andra kretsare sågs trots noggrann spaning, däremot sågs c 25 + 3 grönsiskor. Före Dörröd ännu 1 kretsande ormvråk, den störtade sedan ner. Vid liten gård flock på över 30 gulsparvar.

For till Veberöd. På vägen dit bara svartfågel samt skator. For från Veberöd österut på stora vägen: Klingavälsån var mycket översvämmad , men ingen fågel sågs från vägbron. Tog upp till Vomb: här 1 nötskrika. Sedan till Eskebeskan (Vombsjön SO, utsiktsplatsen). Tog foto mot Furets udde. Sol och snyggt! Här flög 16 sädgäss mot O eller OSO, senare kom 2 sädgäss mot V över Vombsjön. 1 ormvråk kretsade, och grönsiska hördes. Vombsjön islagd, och folk överallt på isen, men långt ute låg 40 gräsänder (trol. i vak, möjl. i vatten på isen, men sådant vatten brukar aldrig hysa fågel). 4 storskrakar flög långt bort. 1 skrattmås, 1 gråtrut och 2 fiskmåsar flög mot S-SV, och sedan 6 sädgäss mot SV. 2 ormvråkar sågs, de utgjorde trol. ett häckande par; därutöver 1 + 1 andra ormvråkar. Kråkor helt få,.

OBS

1605 start härifrån efter skön vandring. Vid Öved 1 glada, 1 obestämd rovfågel och 1 kråka. 1 Nyctalus noctula kommer flygande på c 10-15 m höjd över det snötäckta landskapet, i fullt solsken!!!

Hjälmaröd 29 sångsvanar ad och 2 juv på fältet vid vägen (=fältet nära Vikens gård, måste det betyda. GR). 2 ad av svanarna hade roströda huvuden och halsar. Svanarna sjöng.

till

Vi for ~~hem via~~ Gårdstånga, men trafiken på väg 15 var så stark att vi måste vända tillbaka och fara via S Sandby till Lund, ankomst 1730.

Fågel efter passerandet av Harlösa: några par gräsand på översvämmade åkrar. Svartfågel flera stora flockar, bl a över 160 ex vid Hunneberga. Därav c 60 kajor, 60 råkor och 40 kråkor. Även senare sågs svartfågel. Skata sedd. 1 häger flög mot VNV parallellt med vägen. 1 ormvråk sittande V om Harlösa, och 1 sparvhök sågs nära Hunneberga. Vid Hammarlunda flög 2 sädgäss mot V, och 15 andra sädgäss som sågs på samma ställe flög ungefär mot NO. På fält norr om Hammarlunda 3 rådjur.

SLUT

1979-03-10, lördag.

Solig vårdag, mycket friskt och fint, mycket svagare vind än igår.
c 0940 kom 5 vipor över Klostergården mot Ö.

For ut en runda med Lena; start 1105. Vid S:t Lars 1 tornfalk. Lärkor sågs i spridda ex, ej flockar, flerstädes. Vipor några få. Vid Staffanstorp stora översvämningar, likaså i Klågerup-sänkan, men bara några dussin gräsänder sedda. Råka i flockar, (och annan) svartfågel. S om Hyby 1 + 1 kretsande ormvråkar. N om Yddingen, V om vägen, fäller 6 grågäss. 1 glada och ännu 1 + 1 ormvråkar, den sistnämnda dansande. 1 fjällvråk nära. Lärkor, kråka; och skata vid bo. Yddingen fortfarande helt tillfrusen. Slätten är snöfri till 85 procent, men jättestora drivor vid vägarna etc. 18 ringduvor. Lärkor. 2 glador till. 2 ormvråkar över Bökeberg. 2 korpar i torrtopp V om Fjällfotasjön. Inga småfåglar förutom sånglärka, som hördes flyga över. 1 obestämd örn kretsar långt borta i NO (räknat från Fjällfotasjön, obsplatsen vid allmänna vägen); det är troligen havsörn juv, den fäller (men blir därvid osynlig). Från sistnämnda obs-plats vid Fjällfotasjön ses samtidigt 5 + 1 ormvråkar. 1 falk flyger mot SO, art tyvärr ej klar, stenfalk eller tornfalk. Vipa överflygande. 5 + 2 sånglärkor mot väster. c 10 högflygande måsar, det är skratt- och fiskmås, men alla exemplaren ej säkert bestämda.

Vi kör till Lemmeströ-lokalen några hundra m N om Ystadbanan; ankom dit 1225. 1 ormvråk nära, fäller, 1 annan ormvråk my. långt bort. I sänkan mycket snö men på barmark i närheten ses svartfågel: kråka, råka och kaja, även några få vipor samt 100 starar. Några överflygande lärkor, eljes ej småfågel. 1 + 1 ringduva ses flyga förbi. 1 glada kommer på låg höjd. Minst 1 ormvråk till. 1 tornfalk flyger mot V.

1250 vi fortsätter. 1 fjällvråk över den numera misshandlade "punkt 106" (den höga kullen med triangelpunkt, i gamla dagar en utmärkt utsiktspunkt i detta fina landskap, särskilt ofta besökt av Martin Markgren; senare granplanterat och förstört som utsiktsplats, på sista åren kal-avverkad och en grustäkt öppnad på sydsluttningen).

Havgårdssjön helt frusen. Bara 1 kråka och 1 ringduva sågs. Det har mulnat men är torrt, och sikten fortfarande god. Vid Havgårds säteri 1 kretsande ormvråk. Kort därefter 9 dovhjortar varav 1 hanne med små horn som är ogrenade. Skata, kråka, flera sånglärkor. 1 duvhök drog över, torde skrämt upp c 2 + 2 + 2 + 2 + 2 kajor.

Börringesjön, vanliga platsen där enskilda vägen till Södra Börringe tar av: intet av fågel sågs på isen. 2 gräsänder flög förbi, 3 ormvråkar sågs över stranden, enstaka skator, kråka, kaja, 26 ringduvor. Vi går en sväng mot V på enskilda vägen och tillbaka. 55 ringduvor sågs i flock, först lugna, sedan häftigt skrämda av mycket ljus duvhök. - Sikt först OK, sedan snabbt försämrad av snöby som blev långvarig; sikten sjönk till 200 m. Vi var här c 35 minuter, startade 1350 och for i mycket tät snöby via Anderslöv - S om Bösarp - Gislövs by - Gislövs strand - Gislövs läge, ankom dit 1415. På vägen dit stora översvämningar med få gräsänder (nästan säkert få, men obs dålig sikt!), vidare såg vi 1 ormvråk sittande samt en relativt stor lärkflock på c 20 ex, de flög glest och mycket lågt mot V.

Stranden vid Gislöv: fiskmås, skrattmås, kråka, 1 + 4 + några få storskrakar, 2 gräsänder, flera havstrutar ad, några gråtrutar, och av småfågel intet utom några sånglärkor. Is, is!

Vi fortsatte förbi Trelleborg. På vägen passerades ett par områden med öppet vatten nära stranden, men dessa undersöktes icke. Vi fortsatte förbi Skåre: i vak här låg 20 knölsvanar och 40 knipor. Vidare (ovisst om samma vak eller något därefter): c 15 storskrakar varav mest hannar, 1 småskrak hanne, salskrak hanne och hona, 1 vigg, sothöns, 2 + 2 + 1 gravänder samt 2 gräsänder (!!). Strax V om Trelleborg skall 1 ormvråk tilläggas.

V om Skåre undersökte vi en sträcka på 500 m av stranden och fann följande döda fåglar: 4 knölsvanar ad, 6 alfåglar varav 1 hanne ad var oljad, 1 ejder hona, 2 storskrakar, båda hannar (se anm. nedan), 1 småskrak hanne, och 1 tobisgrissla. Summa 15 ex alltså. Sträckan mätte jag upp noggrannare i efterhand och fann då att den var mycket nära 600 m. 15 fåglar på 600 m var mycket mer än jag skulle trott.

FORTS

1979-03-10 forts.

Den ene storskrak-hannen hade dött på ett egendomligt sätt: den hade kvävts av fisk. Den hade i gapet en mycket stor "boll" av fiskrester, mest ben naturligtvis. Näbben stod vidöppen. Fågeln var inte färsk men inte alls starkt förruttnad. Jag tror att fisken i gapet - eller kanske rättare svalget - var en stor simpa.

När vi gick vid stranden, var det ännu mörkt och mulet och kallt. Men sedan blev vädret fint. Från c 1500 var det ånyo mycket fin sikt, c 1545 kom solen fram, och därefter var det utmärkt ljus hela tiden. Vi fortsatte längs kustvågen till Falsterbo. I ung tallskog på Ljungen, inne bland träden men nära vägen, sågs 1 sittande ormvråk.

Ankomst Kolabacken 1600, tittade runt, gick ner till S stranden. Här låg is långt ut, jag skattade isens bredd till 2 km vilket är mycket ungefärligt. Långt ute, rimligen vid iskanten, sågs ~~å~~ massor av mås. Vi gick till fyren. På V sidan var öppet vatten i hela Sundet, bara ett c 100 m brett bälte av tätt liggande isblock närmast stranden.

1630 for vi härifrån. På återvägen över Ljungen 1 ryttlande fjällvråk. I kanalen 400 viggar. Se f ö tabellen, som förutom [redacted] utbytet på sista sträckan repeterar en del av det ovan sagda.

Vi for på stora vägen till Kungstorp, sedan gamla Vellingevägen - Vellinge - Ö Grevie - Alstad - Svedala - stora vägen hem till Lund.

FORTS

1979-03-10 forts.

Fåglar sedda på sträckan Skåre - Falsterbo - Kungstorp - Vellinge - - Alstad - Svedala - Holmeja - Klågerup - Lund (OBS: en avsevärd del av det som anges i tabellen har redan meddelats i texten)

art	Skåre	Fbo-halvön	hemvägen
knölsvan	20 ad	-	-
gravand	5	-	-
gräsand	2	25 V om fyren	små flockar på ett par översv summa c 25 ex
vigg	1	400 i kanalen	
ejder	1 hona död	1 hona död	-
alfågel	6 döda	-	-
knipa	60	några ex	-
storskrak	15 levande + 2 döda	sedd	-
småskrak	1 lev. hanne +1 död "	-	-
salskrak	hanne + hona	-	-
fjällvråk	-	1	-
ormvråk	-	1	2 vid Holmeja
sothöna	15	-	-
vipa	-	2 mot V lågt över isen	tät flock c 100 ex vid Klågerup
skrattmås	-	några ex	-
fiskmås	allmän	flera ex	-
gråtrut	många	över 100 ex	-
havstrut	flera ad och vix ad	c 25 sedda	-
tobisgrissla	1 död	-	-
ringduva	-	2 flygande vid Kämpinge	-
hornuggla	-	1 död vid Kolabacken	-
sånglärka	sedd	5 mot V lågt över isen	sedd
stare	-	flock 30 på golfb.	-
kaja	sedd	sedd	allmän Minnesberg och allm. vid gård vid Kungstorp
råka	sedd	-	stor koloni vid Minnesberg och allmän vid gård vid Kungstorp
kråka	sedd	sedd	sedd

SLUT

1979-03-11, söndag.
Vid frukosten c 0950 1 sparvhök utanför fönstret. Måsar synliga som alltid.
Vandring i fint solsken 1245 - 1345. Gråsparvflock och några pilfinkar sedda på Klostergården nära bostaden, de sågs även bada i pöl. 1 grönfink.
Dammarna nedströms järnvägsbron. Damm I: 2 knölsvanar juv, de simmade mot mig, var först på 40 m avstånd, kom på 15 m! Sånglärkor sjöng, 2-3 ex. 4 starar. 3 skator. 1 fjällvråk flyger österut, fäller på telefontråd. 1 icke utfärgad skrattmås flyger upp, anfaller 5 ggr men

svänger alltid tvärt undan 4 - 6 m bakom, resp. över vråken:

Månne en rädd och oerfaren mås? - Fler lärkor lyfte.
Damm II: knölsvan hanne och hona, lyfte plötsligt kl 1310 och flög mot S. 11 sothöns. c 35 viggar.
Ån hade oerhört med vatten, var 25 m bred även där den rätades (bör väl vara: rätats. GRck vid renskrivn 1979-07-22). 4 viggar i ån, varav 3 hannar 1 hona. Det är sällsynt att dykänder ligger i ån. Vidare 2 gräsänder, båda hannar, flög motströms.

Damm III tom. Damm IV: 1 vigg. Damm V innehöll c 70 fåglar varav c 35 sothöns, c 28 viggar, c 7 brunänder, av de sista var 3-4 hannar. Siffror ungefärliga.
I ån en storskrakhona. Vidare sågs 2 - 3 skator och högst 10 kråkor. Ingen råka, ingen kaja. Ytterligare 3 viggar i ån, varav 2 hannar 1 hona. 1 vipa sedd. 6 - 8 skrattmåsar rundflygande, kastande flykt, de har delvis svarta huvuden. 2 + 1 gråtrutar ad flög högt ungefär mot S.
Hemvandringen: 1 tornfalk vid reningsverket. Kråkfågel 30 - 45 ex på håll. 20 starar. 60 skrattmåsar lyfte V om Åkerlund & Rausings byggnader, de lyfte från ett litet område som man inte kan se från vägen. 1 vipa sedd. Sedan hemkomst.
Fint väder, sol, grant, men intet sträck. Det mulnade sakta från V.

1979-03-18, söndag.

Start från Lund 1220. Temp då minus 7° C. OBS att det snöade 16-17 mars.

På utvägen vid Skatteberga 200 sånglärkor. V om Revingeby 1 ormvråk, vid Revingeby 20 sånglärkor. 1 glada V om Harlösa och ännu en glada [illegible] strax Ö om Harlösa! Litet svartfågel dittills, men Ö om Harlösa stor flock på över 120 ex, mycket blandad. Även skata sedd. 4 storskrakar i ån vid Revingeby.

Vombsjöns V sida: 500 gräsänder, 2 krickor, några knipor, storskrake
sedd, 32 sångsvanar, 30 kanadagäss. Sädgås allra minst 250, troligen
flera på håll. 1 fiskmås ad. 1 fjällvråk. 1 högkretsande rovfågel,
kunde ej bestämmas. - Översvämningarna [illegible] "måttl. frusna" (inne-
börd? Måttligt stora, och frusna? Eller frusna i måttlig omfattning?
GRck vid renskrivn. 1979-07-22). Översvämningarnas diameter c 1 km,
översvämningar fanns bara S om ån. Knipor. - [illegible] Vombsjöns is bär, vi
ser folk ute på isen. Vi fortsätter [illegible] via Vombs by till Eskebeskan.
i Där: spillkråka. Och 1 korp ute på isen. I liten vak 2 storskrakar och
4 gräsänder. 2 kråkor. 1 glada kretsar uppe vid Frualid. Vi fortsätter
längs Vombsjöns Ö sida. 2 ormvråkar flygande. 1 dito sittande på kada-
ver. Några kråkor, några kajor, skata sedd. Ytterligare 2 ormvråkar.
i 1 korp över skogen i spelflykt! Här vid vändplatsen Ö om Övedskloster
ytterl. 2 + 3 ormvråkar på håll över skogarna i NO och S. -

Vi vände, for förbi Öved till skogen (d v s skogen N om Vombsjön).
Strömstare ej sedd vid kort stopp på vanliga platsen. Över skogen flög
i ännu 1 korp, kurs mot SV, mot Furet på andra sidan sjön. Läte klong
eller klick - oppopp. Vackra läten! Därefter: [illegible] 1 + 1 + 1
= summa 3 glador, alla N om vägen. Kanske nya, d v s sådana som inte
noterats tidigare idag. Ungefär 1 km mellan varje fågel, den sista sågs
strax NO om samhället (=Harlösa). Svartfågel få.

Stugan c 1530 - 1610. Tog fotos. 40 grönsiskor flög mot NO. 1 blåmes. 1 koltrast.

OBS: (a) Vombs ängar ej granskade idag
(b) ej en småfågel sedd i Övedsskogarna. Underligt.

Startade hemåt 1610. Såg 1 ormvråk vid Silvåkra. Vid Lilla Abusa 30 sånglärkor på fält. Svartfågel 60 - 70 ex mellan denna plats och S Sandby. Det var kallt, kändes mycket kallt. Kajor 8 sedda. OBS fattigdomen på småfågel. Ankomst Lund 1700.

Tillägg: jag var uppe i fågeltornet. Därifrån sågs intet utom en ensam ormvråk som flög mot N över isen. Sjön isbelagd till 100 procent.

1979-03-25, söndag.

Exkursion med SOF och SkOF till Landskrona. Jag var inte ledare. På vägen Lund - Landskrona sågs sånglärka, ängspiplärka, fasan, kråka, råka, kaja, skata, ringduveflockar, koltrast, 1 sittande ormvråk, starflockar, vipa, måsar.

Landskrona: vi for raka vägen ner till den plats där knipskraken låg, Den hade upptäckts för rätt länge sedan, jag vet inte nu av vem. Den var kvar OK, en praktfull hanne. Jag avstår från närmare beskrivning eftersom den fotograferats av flera personer. Här sågs vidare knipa, storskrak, ungefär 2500 viggar, någon enstaka brunand, vidare (också bara enstaka??) knölsvanar och gräsänder. Gravandpar. 30 skärfläckor flög mot S!! 1 smådopping i vattnet. Insträck av sädgås och av 15 kanadagäss. Vidare sågs skrattmås, fiskmås, gråtrut, havstrut, strandskata. Långt ute låg massor av fågel i motljus, omöjliga att bestämma kritiskt, men vi såg knipa, svan och naturligtvis mås. Massor av is; det var ren vinterstämning. Hämpling hörd.

Från Landskrona fortsatte vi till Barsebäcks restaurant. Här sågs återigen insträck av ~~b~~ gäss, dock bara litet. Gräsand fåtalig, knipa likaså, småskrak likaså. Strandskata sedd. Andra deltagare såg också större strandpipare och rödbena. Skärpiplärka sågs, och "sånglärka hela tiden." Ejderguding sedd, [redacted], sångsvan och knölsvan sågs också, gravand några få par. Ringduva och skogsduva; och en svartkråka kom rakt över oss i fint ljus, jag pekade ut den för dem som stod i närheten, men folket var spritt längs stranden, och alla deltagare fick inte se den. - Sparvhök, kaja, skata, havstrut subad, enstaka vipor, och ännu en gång "lärka hela tiden.

Barsebäckshamn: knölsvan 25 ex, sångsvan sedd; 2 kanadagäss fällde. Gräsand högst 10, vigg 2, knipa 25, storskrak få ex, småskrak några ex Av [redacted] ejder sågs 1 hona samt (ett ej angivet antal) hälsingar, även en flock på 13 hannar och 1 hona (men formulering alltför knapphändig i kladden; det är tänkbart att flocken bestod av 13 hälsingar och 1 hona). Ängspiplärka, strandskata, 5 större strandpipare, 300 sothöns. Kråkfågel och måsar. Mycket is. 1 sparvhök och 1 ormvråk sedda.

Av andra deltagare sågs även 2 sjöorrar samt kärrsnäppa.

Vi fortsatte söderut på gamla vägen genom Löddeköpinge - Bjärred till Lomma. Här 1 fjällvråk. vipor, stare, duva, lärkor. Mycket knölsvan, c 100 sedda, och mycket vigg, mellan 500 och 1000 ex sedda, alla dessa låg utanför stranden. Ytterl. 12 kanadagäss kom in utifrån havet Enstaka sädgäss sedda (kom kanske in på samma sätt). Ingen gräsand sedd här.

1 sädesärla sedd av några deltagare, men ej av~~m~~ mig.

Lommadammarna var delvis förstörda, utpumpade. Vi forts. till Sjölunda utanför den gigantiska soptippen. Allting här hade ändrats sedan jag var ~~j~~ här sist. Här låg en flock på 200 bergänder varav 150 honor. 100 viggar också. Approx. summa fågel = 2500 varav c 1000 måsar vidare sågs gravand i hundratal, 30 skärfläckor här också, [redacted] därtill strandskata också hundratals, sånglärka, stare, 50 gräsänder, 10 krickor, 8 rödbenor, enstaka ejdrar. 8 grågäss flög söderut. Enormt med fågel: knipa, skrake, brunand några få hannar.

Malmö hamn: 1000 måsar, vidare vigg, ejder, gräsand, 1 skäggdopping 1 snöskata och 2 tofslärkor!

Tillägg: vid Häljarp sågs 1 sittande ormvråk.

En artlista ges på nästa sida. OBS också att en kort redogörelse för utbytet finnes tryckt i ANSER.

FORTSÄTTNING FÖLJER

(53)

1979-03-25 forts.

Av nedanstående artlista framgår en sak som ej kan utläsas av färdprotokollet på föregående sida, nämligen att vi efter besöken på kustlokalerna for inåt landet och besökte bl a Silvåkra och Vombs ängar. Detaljväg ej klar, och något färdprotokoll efter besöket vid Malmö hamn fördes inte av mig.

Arter:

skäggdopping 1 Malmö
smådopping 1 Lkr
storskarv 1 Bars-hamn
kanadagås: insträck sågs, se föregående sida
sädgås: insträck m m
bläsgås minst 30 vid Silvåkra
grågås 8 ex mot S vid Sjölunda
knölsvan: bl a 50 ex på Vombs översvämningar; därtill se föreg. sida.
sångsvan: bl a 30 + 9 ex på Vombs översvämningar, därtill se föregående sida.
10 gravand: i havet summa c 200 ex, och på Vombs översv. 15 ex
gräsand: på Vombs översv. 300 ex, därtill se föreg. sida.
kricka i havet c 10 ex
brunand sedd Lkr, Bars-hamn och Sjölunda i ringa antal
vigg flerstädes allmän, men enda jätteflock var de 2000 vid Lkr
bergand: Sjölunda 200 ex varav ej mindre än 150 eller 160 honor
ejder
(sjöorre 2, ej sedda av mig)
knipa allmän
knipskrake hanne 1 Lkr
storskrak bl a Lkr
20 småskrak sedd Bars-hamn och Sjöbobadet
sparvhök 1 + 1 sedda
ormvråk: antalet sedda enligt föreg. sida bara 3 ex, men på rundan i inlandet sågs minst 9 ex till
fjällvråk: 1 nära Lomma, och 2 till vid Silvåkra och Vombs ängar
fasan hanne sedd
sothöna 300 vid Bars-hamn, sedd även annorstädes i ringa antal
strandskata flera hundra sedda.
större strandpipare 5 vid Bars-hamn (ej sedda av mig), därtill 1 ex på Vombs ängar
(kärrsnäppa, ej sedda av mig)
vipa allmän, även flockvis
30 rödbena: bl a sågs 8 vid Sjölunda
storspov 1 ex vid Silvåkra (kvarn?
skärfläcka c 30 vid Lkr och c 30 även vid Sjölunda
skrattmås
fiskmås
gråtrut
havstrut
ringduva
skogsduva
tofslärka Malmö hamn 2 ex
40 sånglärka synnerligen allmän; förutom vad som ovan sagts såg vi 2 flockar på Vombs ängar resp. på hemvägen
ängspiplärka
skärpiplärka
sädesärla 1 + 1. Exemplaret vid Lomma sågs inte av mig, men det enda ex i inlandet fick jag se, exakt plats tyvärr ej angiven
snöskata 1 ex Malmö
koltrast sedd på vägen till Lkr, troligen även senare ehuru den ej antecknades av mig
dubbeltrast sedd både Lkr och Vombs ängar!!
talgoxe sedd på morgonen i Lkr
bofink 1 hanne Vombs ängar väster om Vombs Norregård
hämpling hörd Lkr
50 gråsparv Malmö
pilfink också Malmö
stare mycket allmän
skata
kaja
råka
svartkråka 1 ex Barsebäck, ej vid hamnen utan närmare Sjöbobadet, vid stranden nedanför restaurangen med detta namn
kråka

57

Summa sedda arter blev 57. I denna siffra är knipskraken icke inräknad. Av de 57 arterna såg jag 55.

Svartkråkan har här räknats som egen art, vilket ur flera synpunkter är diskutabelt. Men ur rent fältornitologisk synpunkt kan det försvaras (och ur systematisk synpunkt är det ett gränsfall).

1979-03-29, torsdag.

Jag var hemma på f.m., for 1245 med buss till Revingehed (Kvärnevad), ank. dit 1318, gick på järnvägen ner till stugan, ank. dit 1400, packade ur ryggsäcken, var sedan i Tornet 1405–1430. Tog några fotos på vandringen och från Tornet. Det var grått, men sikten var rätt bra (mycket bra på närhåll). Temp. vid stugan +3° C; måttlig vind omkring OSO.

På utvägen, från bussen, sågs mycket litet, delvis eftersom bussen hade mörka sidorutor. Jag såg 2 vipor och några få kråkorna och råkor, vidare c. 20 sädgäss på översvämning på jordig åker nära Revingeby 8 (gamla storklokalen!), vidare 1+2 ormvråkar kretsande S Revingeby.

På vandringen ner till stugan sågs en kråkflock på c 20 ex nära Kvärnevad, enstaka kråkor även senare, vidare hördes sånglärka S Kvärnevad och 1 ex sjöng Ö om stugan. Småfågel eljes klent, åtminstone ifråga om arter: 1 talgoxe sedd, 1 blåmes hördes, 5 + c 20 + c 40 grönsiskor flög förbi, 1979-03-29 forts ~~②~~

och en flock på c 70 rödvingetrastar
uppskrämdes nära Saltkråkan.
Precis innan denna flock lyfte,
skrämde jag upp en morkulla som
dock fällde snart (och kanske var
orsaken till att trastarna lyfte).
På samma plats 1+1+1 koltrastar
var 2 ♂♂, störst dängde 1 kol-
trast till en stjärtlös ♂. Nere
över SO' hörnet av sjön lekte
2 ormvråkar högt. – 2 skogsduvor
skall tilläggas, de fällde på öppna
marken nära Kvimevad men lyfte strax.

1979-03-29 forts. 2

Besöket i Tornet kl 1405 – 1430 blev
givande. Sjön hade synnerligen högt
vattenstånd; isen låg, men utanför kanal-
mynningen var det öppet c 300 × 100 m,
och längre ut fanns 3–4 små vakar.
Utbyte: Häger 1 flög bort, 1 ad stod
kvar på iskanten. Sädgås 1 ex flög
förbi. Grågås 2 ex (♂♀, olikstora),
stod vid kanalmynningen, flög sedan
ut över sjön. Gräsand i stora
vaken några ex, på iskanten c 34 ex,
summa c 40 ex eller något mer.
i En ♂ höll ihop med en synnerligen

1979-03-29 forts. ~~③~~

blek fågel, rimligen ♀: huvud mellanbrunt, kroppssidor mycket ljusare bruna, delvis snarast vitbruna. ovansidan och stjärten tedde sig rent vita på håll, men i kikaren såg man en del inslag av myc. ljust brunt.

Stjärtand 2 ♂♂ 2 ♀♀ flög rätt högt österut över sjön. Vigg summa 8 sedda i stora vaken, några ex till torde legat dolda bakom buskar. Knipa minst 4 ♂♂ och 2 ♀♀ sedda där; ♂♂ friade. Storskrake i stora vaken (och på iskanten) c 60 ex varav 40 ♂♂ ad; i övriga vakar längre ute c 20 + 5 + 4 ex, summa 89, i realiteten säkert några till. Salskrake 2 ♂♂ och 1 ♀. Tornfalk 1 ex kretsade över sjön; skrattmåsarna på isen reagerade inte. En kort stund senare blev det våldsamt uppflog av c 150 + 100 skrattmåsar; orsak: en stor duvhök flög över isen norrifrån lågt. – Skrattmås: på isen i syd-

1979-03-29 forts.

östhörnet och vid angränsande vassruggar stod c 300 ex vits. glest fördelade, därtill en del ex. i luften. Nya flockar kom fr S, och jag såg ett slag säkert 450 ex, men de var delvis rörliga och en del försvann igen. Fiskmås 1 ad och 1 subad. (ej ren färg på vingarnas framkanter, små svarta fläckar ev. även större handpennor, vingens framkant var till stor del svart eller gråsvart, däremot var manteln tillsynes helt utfärgad).
Ringduva 2 ex på häll. Talgoxe 1 ex flög över vassen. Sävsparv 1 ex sjöng i vassen, ej fler.
Grönsiska minst 70 + 100 ex flög norrut, senare ännu en flock sedd, minst 60, trol. ny flock. Kråka enst. ex på isen och i buskar ute i vassen.

Strax efter 1430 kom en glada mycket nära över ängen mellan vägen och byn. Den spanade efter mat, flög mycket sakta.

1979-03-29 forts.

Kl. 1445–1525 skrev jag med ovanstående anteckningar. Kl. 1545–1725 gick jag österut över "stora heden" till Tallskogen och Klingavälsån, sedan mot S till nära Öbacken, därefter tillbaka strax N om Silvåkrakärret och en sväng över betesmarken N om Silvåkra allé och hem. Grått, rätt mörkt, men inte dålig sikt. Frisk vind omkring ONO. Jag gjorde först en kort titt från Tornet: läget m.l.m. oförändrat, men 3 kanadagäss stod mycket länge ute på isen; de lyfte strax och flög rätt nära förbi mot SO, senare S. Jag såg f.ö. häger 1 ex, sädgäss på ängarna på långt håll i O bortåt Vombs Södergård flockar på kanske 200 ex sedd, knappt mer, därtill överflygande små flockar några ggr. Bläsgäss hördes mycket tydligt småkackla från de betande flockarna, nästan bara bläsgäss hördes därifrån, svårt att se när de betade. Flock 9 ad flög mot N.

1979-03-29 forts. ~~(6)~~

Kanadagås: 5 ex upptäcktes betande bland Anser-gässen.

Svan: på de mycket stora översvämningarna V om Vombsjön sågs på långt håll mycket svan helt obestämbara.

Knölsvan: 2 ex kom och fällde i Silvåkrakärret, som hade jättehögt vattenstånd. Uppenbart ♂♀.

Sångsvan: på översvämning på Vombs ängar (som hade massor av översvämmade områden) låg 2 ex, säkert ♂♀. – På långt håll i södra Silvåkrakärret, på stor översvämning inne bland alar, låg minst 5 svaner, nästan säkert sångsvan

Gravand: 3 på översv. på Vombs ängar, 2 i Silvåkrakärret

Gräsand: i Silvåkrakärret summa
i c. 50 ex därav den bleka (se ovan!). Dessutom ett par helt små överflygande sällskap

Kricka: 3 ex Silvåkrakärret

Skedand: 1 ♂ [illegible], årets första!!

1979-03-29 forts.

vigg minst 6 i Silvikskärret
knipa —"— 4 i —"—
storskrake överflygande ng ♀♀
salskrake 3 ♂♂ 1 ♀ Silvikskärret
ormvråk: vid Torns backe 2 ex, normalfärgade jagande vuxna. Över Tallskogen neremot Klingavälsån 3 ex samtidigt, därav 1 klar Borringevråk. På Vombs ängar och vid Silvikskärret vuxen ett normalfärgat ex.
En mycket ihärdigt ryttlande vråk sågs länge S om Silvikskärret och på S delen av Vombs ängar. Profilen när den ryttlade gjorde mig nästan övertygad om att det var en fjällvråk men när fågeln kom lågt ner och flög framför mörk skog såg jag inte skymten av vitt på stjärtroten. Väl därför en ormvråk trots allt.
sparvhök 1 ex fällde i Träd nära Silviks allé, forts sedan mot N. Nära.

(61)

~~(8)~~

1979-03-29 forts

Vipa någon få, skrattmås fåtaligt överflygande, ringduva 3-4, sånglärka hörd sjunga (var 1 eller 2 ex). Blåmes hörd, gulsparv några överflygande vid Lilviken by, bofink 4+5 överflygande dito (+ troligen 11 ex Till), steglits 1 ex flög förbi vid Lilviken allé, grönsiskeflock sedd vid stugan vid stranden. Stare stor flock på ängarna långt borta. Kråka fåtalig.

Kl. 1740-1800, då jag lagade mat, flög en flock på ungefär 3000-4000 starar över dungen uppe vid den rivna kvarnen. Senare kom några små flockar (5-75 ex) över sjön. Nattplats oviss, stora flocken återsågs ej. Kl. 1825 kom en stor duvhök alldeles förbi stugan mot NO.
Rådjursspår, färska, av flera ex, sågs på banvallen när jag gick ner till stugan kl 1318-1400.

1979-03-30, fredag.

Jag bodde i stugan på natten. Jätteskönt. Var uppe kl 0015 och 0415 och lyssnade: intet hört. Temp. båda gångerna var mellan +1 och +2 grader C. - Kl 0550 gick jag upp och tittade ut: det var grått men torrt, vind rått svag, omkring NO eller rentav N. Temp. c +2° C. Vattenfåglarna i det öppna området utanför kanalmynningen hade sannolikt blivit skrämda, flög i varje fall runt; jag såg ett par tjog storskrakar, 3 salskrakar, c 20 gräsänder. De lämnade platsen, åtminstone delvis. Efter kort stund kom fem hägrar i sällskap och fällde utanför kanalmynningen. Jag drack mitt morgonté på verandan c kl 0610 - 0635, obsade sedan med avbrott till kl 0705, då jag gick upp i tornet; stannade där till 0720. Därefter ytterligare en vistelse i tornet kl c 0845-0900, men dessförinnan obsande, om ock med avbrott, från verandan och tomten. Kl 0912 startade jag vandringen norrut, gick på järnvägsbanken mest, men delvis närmare sjön. Ankomst Kvinnevad 0955, for därifrån med buss 1005, till Lund 1037.

Fågel på morgonen (alla arter i en lista):

1 häger 5 ex, se ovan

2 gräsand knappt över 30 sedda

3 kricka 4 + 2 ex i vaken

4 vigg flock 12 ex i vaken, därav 8 hannar 4 honor

5 knipa bara ett par sett idag

6 storskrak summa c 40 - 45 sedda

7 salskrak minst 3 hannar 1 hona sedda, troligen några ex till

8 fiskgjuse: årets första, 1 ex sågs nära vid två tillfällen, ena gången rätt länge ryttlande över det lilla isfria området, men fick ingenting

9 ormvråk ej sedd från stugan, men på uppvandringen: först 1 sittande sedan 1 ljust ex kretsande, dock ej lika klar börringevråk som igår (och dagens ex sågs c halvvägs mot Kvinnevad). sedan sågs 3 ex samtidigt i krets, därav ett tämligen ljust på u s och något ljust även på vingarnas övre små täckare, men ej samma som något av de föregående. Sedan 1 ex till. Därefter från bussen 2 + 1 kretsande över Skattebergaskogen. Normalfärg, om ej annat säges.

10 fjällvråk 1 ex satt i litet träd där väg och järnväg löper intill varandra. Lyfte, var helt normalt tecknad, men stjärten befann sig i intressant ruggningsstadium, se särskild notis efter artlistan.

11 brun kärrhök 1 hona över sjön, nära utanför stugan, fällde också minst en gång i vassen långt nere i SO hörnet. Också årets första!

12 fasan 1 tupp vid Kvinnevad och 1 dito inne i Revingehedsområdet

13 vipa: bara 3 ex virvlande om varandra rätt högt över Silvåkra allé.

14 skrattmås: ovisst om de tillbragt natten på isen. Jag tror det knappt. Första morgonobsarna få sedda. Senare däremot talrik, jag räknade mellan 600 och 700, de stod på isen invid de vassruggar där de brukat häcka (eller nära där i alla fall); många flög förstås också omkring över isen och skränade. Ett par ggr bildade de kretsar på c 50 - 100 ex. - På uppvandringen såg jag glesa förband flyga upp emot Harlösa. - På översvämning N om vägen, någon km V om Revingeby, var skrattmåsar rikliga, säkert 150 ex.

15 fiskmås minst 2 ad sedda, därtill någon icke utfärgad

16 gråtrut: minst 1 + 1 + 1 sedda, därav 1 ad, de övriga inte utfärgade. De var inte i sällskap. Fällde ensamma på isen eller flög lågt över, delvis attackerade av skrattmåsar.

17 havstrut 1 ex i trevlig dräkt, ej utfärgad men mantel övervägande mörk, flög över sjön, sågs senare stå på isen tillsammans med 2 kråkor och äta på något oidentifierbart byte.

18 ringduva bara 2 ex sedda förbiflygande

19 större hackspett 1 hona i trädgården precis där busshållplatsen är vid Kvinnevad. Ovanligt orädd.

FORTS.

1979-03-30 forts.

20 sånglärka sjöng Ö om stugan (kortvarigt), och sågs och hördes i flera ex på uppvandringen till Kvinnevad

21 järnsparv 1 ex i buske på översvämmad mark i det utbrutna sandtaget V om järnvägen strax S Kvinnevad. Inte sedd på länge.

22 koltrast 1 ex sågs på samma plats

23 taltrast, 1 ex sjöng från tall alldeles invid Kvinnevads hållplats, också årets första för mig.

24 rödvingetrast: flock sedd och hörd på samma plats som igår, nära Saltkråkan

25 talgoxe sedd flera ggr vid stugan. En våldsam strid mellan en talgoxe och en blåmes bevittnade jag i den [illegible] grova alen, just det träd som har en hålighet där mesar brukar häcka. Fåglarna slogs vilt, och en gång hade de hakat klorna i varandra och föll från ett par meters höjd ner på marken (men mellan grenar och kvistar). Blåmesen underst. En andra talgoxe kom i det ögonblicket men ingrep inte i striden utan satte sig på en gren med huvudet nedåt och stjärten starkt uppåt och vingarna egendomligt och starkt utspända. De 2 kämpande fåglarna fortsatte att puckla på varandra på marken men lösgjorde sig snart och for åt olika håll. Nytt bråk blev det strax igen, dock mindre intensivt.

26 blåmes se föregående

- ? entita: jag är nästan säker på att den hördes 2 ggr från tornet

27 [illegible] sävsparv 1 ex (bara ett!) kvintilerade inom hörhåll från tornet, men på uppvandringen, när jag gick nära sjön några hundra meters sträcka, hördes minst 2 ex till

28 bofink: ett ex hördes locka i trädgården på morgonen. Strax före 0900 sjöng 1 ex där också flera ggr, dock inte riktigt fulltonigt. På uppvandringen hörde jag ensamma sjungande ex på två ställen till. Inga flockar sedda

29 grönsiska: stor flock vistades nära stugan länge. Satt ofta i alarna men också gärna i låga buskar därintill (även buskar ute i vattnet), och en gång satt [illegible] en stor flock högt uppe i de stora björkarna. Lock och lustig sång hördes från en del ex. [illegible] Fåglarna var my. rörliga, som vanligt, och jag är nästan säker på att flera flockar, eller flera delflockar, fanns nära varandra. Jag räknade en gång c [illegible] 40 ex, kort därefter c 80, sedan c 60 etc. Säkert fanns över 100 ex inalles

30 pilfink 1 ex i trädgården vid busshållplatsen vid Kvinnevad

31 skata 1 ex sett vid stugan tidigt på morgonen

32 kaja ej vid stugan, men uppåt Kvinnevad flög 2 + 6 + 2 + 1 ex plus några till

33 råka sågs bara från bussen, inne i Revingehed; några ex sökte faktiskt föda på marken inne bland tallar, letade invid ruttna tallstubbar. Inte [illegible] djupt inne i skogen för all del utan nära landsvägen, men det såg i alla fall främmande ut.

34 kråka inga flockar, men flera ex över sjön, på isen, enstaka även sittande i buskar ute i vassen,

Tillägg:

35 [illegible] stare: inga morgonflockar, men ett ex kom ner och fällde på holkmynningen på holken närmast vår stugdörr (d v s norra tallen). Intressant. Dessutom sågs 2, senare 3, senare 4 ex sitta intill varandra på telefontråd nära stugan.

i

Tillägg om fjällvråken: den ruggade stjärten alldeles symmetriskt. Mellersta stjärtpennor mycket korta, även glesa (nästan säkert saknades något par). Yttre pennor normala, fullt utvuxna. Stjärt därför djupt kluven, men laterala pennor rundade i spetsarna, varför flygbilden i alla fall kom att skilja sig avsevärt från gladans. Se skiss här. Fågeln lyfte sent, kretsade över mig, fällde 150 m bort.

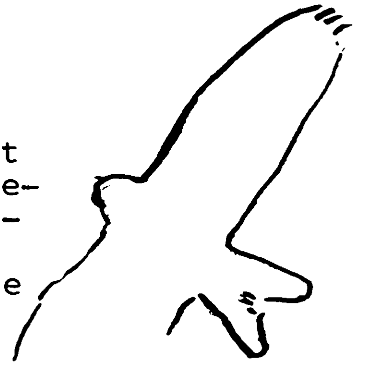

1979-03-31, lördag.
Inga och jag for ut till Vombs översvämningar och Krankesjön etc. Start 1325, tillbaka i Lund 1645. För färdväg, väder m m se nedan. Här en tabell över utbytet.

art	utvägen	Vombs översv.	Krankesjön	hemvägen
häger			1 ad	
sädgås		minst 500		5 vid pöl Rev.8
bläsgås		c 50		
kanadagås		minst 30	5 mot N	
snögås		1		
sångsvan		200		
gravand		minst 12		
gräsand		c 2300	c 45 → se kommentar!	
kricka		minst 20		
bläsand		c 100		
stjärtand		minst 15		
skedand		1, ej sedd av mig		
vigg			10	
knipa		1 hona överflyg.	9	
storskrak		enst. par "	c 100	
salskrak		1 hanne "	c 10	
ormvråk	1 Fågelsång	summa c 5	2	1
glada			1 Silv. by	
brun kärrhök			1 hanne ad	
tornfalk	1 V Rev.			
strandskata		minst 2		
större strandpip.		1 + c 35 (!!)		
vipa	åtskill.	c 1100(!!)		några sedda
kärrsnäppa		sedd men ej av mig		
rödbena		sedd och hörd		
rödspov		1, ej sedd av mig		
enkelbeckasin		1 ex hört		
skrattmås	my. få	kanske 50 - 75	högst 250	200 vid översv
gråtrut		någon juv sedd	1 ad + 1 juv	
havstrut		2 ad	1 ad + 1 med	
ringduva	ng sedda	bl a flock 20	sedd	sedd
sånglärka	flera sedda	sedd		sedd
sädesärla		1 ex		
entita				1 sedd Kr. Ö
bofink			hörd locka	
stare	sedd	sedd i måttl. antal		
kaja	sedd			sedd
råka	t många			sedd
kråka	sedd	några	över 30	sedd

Det var molnigt, men då och då skymtade blå himmel, det var milt och behagligt och vänligt väder, och vi for ut raka vägen via S Sandby - Revingeby - över ån in på väg 104 - Harlösa - Hjälmaröd - ner till översvämningarna V om Vombsjön. Det var oerhört med vatten i Kävlingeån, och stora översvämningar både N och S om ån. På utseendet av den nakna jorden i kanten av översvämningarna föreföll det som om vattenståndet varit ännu högre. På översv. N om ån låg praktiskt taget ingen fågel (jag såg faktiskt bara några graväder samt i kanten en del vipor), men S om ån alldeles oerhört med fågel. Det skall också sägas att Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd var öppet ut till sandreveln, men här låg faktiskt ingen fågel alls, ej heller längre österut längs sjöns N strand, där det fanns ett bälte öppet vatten många 100 m bort. På Vombsjöns is, som låg obruten om ock delvis landlös, sågs spridda kråkor på flera ställen men inga andra fåglar, och inga människor heller för den delen. Men översvämningarna, som var stora ehuru på intet sätt

1979-03-31 forts.

rekordmässiga, hyste en helt otrolig rikedom på fågel på avsnittet S om ån. Även där var fåglarna konc. till S delen, kanske åtm. delvis eftersom en del människor rörde sig nära ån. Sångsvanarna låg glest fördelade, sång hördes då och då, jag räknade dem men glömde att se efter antalet ungfåglar. Sädgäss låg till en mindre del i vattnet vid S kanten, men de flesta gick och betade S därom och på det trevliga området mellan landsvägen och Norregård, N om vägen till gården. Skrämsel ett par ggr varvid dock bara vissa flockar lyfte. De flockar som betade på sistnämnda plats lyfte inte. Bland dem var en hel del bläsgäss, några kanadagäss och en snögås; denna gick helt nära några kanada- och några sädgäss. Bläsgässen betade som man kunde vänta på den våta delen , delvis inne bland höga tuvor. (Men vad som fanns långt bort i V och V om Norregård gick inte att se i detalj, även om stora gåsflockar ett par ggr lyfte därborta och kom förbi, delvis fällde de förresten då rätt nära V om landsvägen, några flockar fortsatte mot Ö över Vombsjön). Ute i vattnet, relativt nära, låg minst 25 kanadagäss. Gräsänder, i en verkligt mäktig flock, var koncentrerade till S halvan av denna översvämning men låg rätt spritt. De sparsamma övriga änderna (kricka, bläsand, stjärtand) låg nästan enbart vid S stranden av S översvämningen, bläsarna gick delvis och betade på gräsmarken här. Ett par småflockar av stjärtand flög över ett par ggr. Ett rätt stort uppflog av änder, gäss och vipor förekom en gång, men högst 500 - 600 av gräsänderna lyfte då, och många gåsflockar stod också kvar. Gravänderna låg eller stod i vattnet nära stranden, som här bestod av jordig åkermark. På den stranden gick också strandskatorna. Viporna gick på jordåkern, rätt glest i stort sett. Av större strandpipare upptäcktes först ett ensamt ex i vattenkanten, senare flög en samlad flock på c 35 ex snabbt och lågt över åkermarken, fällde, granskades, alla var större strandpip. Flera personer rapp. att de såg en eller ett par kärrsnäppor,och någon såg en rödspov bland viporna. Årets första enkelbeckasin tickade flitigt från våtmarken mellan landsvägen och Norregård, norr om vägen till Norregård. Dykänder och skrakar trivdes inte i denna biotop, bara enst. ex sågs flyga över. Skrattmås flög över i måttligt antal. Ormvråk sågs kretsa på olika håll, minst 5 ex inalles. 2 havstrutar ad stod ute på en "revel" (översvämmad markväg).

Vi for via Vombs by - Vombs ängar till Silvåkra by - stugan. Mycket vatten på ängarna, och vägen (som officiellt var spärrad) hade skadats av vattenflödet. Underligt nog inte en fågel på ängarna, faktiskt intet sett utom ett par kråkor på håll.

Vid Silvåkra by kretsade en glada lågt. Vi for ner till stugan. Fikade här, jag var i tornet 2 ggr också. Efter en timslång period av grått och rätt kallt väder vid översv. blev det nu ljusare igen. Krankesjöns vak hade vuxit något, men inte mycket, sedan igår morse. Däremot observerade jag att den stora snödrivan, som igår låg till precis i höjd med staketstolparna vid vårt lilla trädgårdsland, idag hade blivit c 15 cm lägre och även minskat mycket i omfång f.ö.

Sjöns fågelliv framgår av tabellen. Av vigg fanns troligen mer än 10 ex, hannarna var i majoritet. Av salskrak sågs dels spridda ex, dels en gång 5 hannar och 2 honor intill varandra, säkert fanns 10-15 ex inalles. Storskrakarna var praktfulla, säkert 100 ex närvarande. X Gräsand: tabellens siffra felaktig, skall ökas till c 75 ex, eftersom jag fann en flock bakom en vassridå också. Skrattmåsar högst 250 närvarande, några av dem började med skrän förfölja en utsökt gammal hanne av brun kärrhök som kom lågt förbi. En del skrattmåsar fanns dock i luften på olika håll, och obs att vi på hemvägen såg c 200 ex i översvämningen på gräsmark V om Revingeby, en plats där det på utvägen var absolut fågeltomt.

Entitan på hemvägen fällde precis vid bilen när vi for genom skogen Ö om Krankesjön. Ormvråken satt i ett träd vid Ålabäcks utlopp.

Rätt många sädgåsflockar stod eller flög så nära att jag kunde se näbbfärgen bra; någon mycket bra statistik fick jag tyvärr inte, men

1979-03-31 forts.

mitt intryck var att ungefär 35 - 40 procent av antalet granskade ex hade näbbar som var till stor del, eller övervägande del, märka. Detta kan vara av intresse, eftersom jag tyckte mig finna att de sädgäss som var kvar här under högvintern, nära nog enbart hade utpräglat ljusa näbbar, alltså helt orangegula eller med så små mörka fält att de inte sågs ens i kikare på nära eller måttliga håll. Saken bör undersökas även fortsättningsvis.

Det var en verkligt givande tur! Snögåsen var ny art för Inga. Massor av ornitologer var ute vid översvämningarna, höll sig dock enbart på vägen eller på sådana lokaler där man kan (och får) röra sig. Dessutom en del sportfiskare vid åns utlopp ur Vombsjön; några trevliga typer, men några helt hemska, rörande i sin okultur.

När vi var i stugan, kom flera grupper fågelskådare men även folk av andra slag ner till tornet. Livliga ungdomar, som klättrade på tornets utsida etc, men alla var hyggliga.

I vattnet precis nedanför stugan gick stora fiskar, jag såg (och hörde) två gånger hur de gjorde så starka rörelser i ytan som om man kastat i en stor sten. Lekande gäddor, förmodar jag.

Tillägg 1: efter långt sökande fann jag summa en storspov på den våta jordiga marken där majoriteten av viporna gick. Kort därefter hördes spov spela (inte samma ex), och ännu senare kom 1 ex rakt över den fågelrika översvämningen; när den var ute över vattnet började den spela!

Tillägg 2: inga levande kaniner sågs. Några slutsatser angående stammens storlek drar jag ännu inte. Trots att stammen i höstas var låg (om jag minns rätt), har kaninerna i vinter gnagt bark av buskar och småträd, här och där också på större träd, i mycket betydande omfattning. Många arter träd och buskar har utnyttjats, somliga som jag aldrig tidigare sett bli gnagda. Ribes, Rosa, alm, Salix, bok, tall, många fler. Jag skall försöka göra en inventering både här och i Lunds stad innan det blir grönt i vår. Jag befarar att många buskplanteringar kommer att förbli kala eftersom praktiskt taget varenda stam blivit rundgnagd (exempel: bokbuskagen vid Klostergårdens Cemtrum).

(67) 5

Notiser från mars 1979. Obsplats Lund.

Veckan 16-23 mars såg jag sparvhök 3 ggr; en dag sågs 2 ex.

Tornfalk: 1 ex sågs 18 mars.

Ringduva bara helt enstaka ex sedda denna vecka, vissa dagar noll, andra dagar 1 eller högst 2 ex.

Stare 18 mars 3 ex, och 19 mars 4 ex.

Kvällen 21 mars hördes överflygande knölsvan två ggr i mörkret. Detta från vår bostad på Sunnanväg 18 L.

Starka snöfall förekom 21 och 22 mars. När jag då kastade ut bröd från balkongen på Sunnanväg, kom 10 skrattmåsar på sekunden. De startade uppenbart så snart jag blev synlig. Kaja, kråka, råka och skata kom också och tog av maten.

1979-04-01, söndag.

Kl 1210 - 1335 gick jag en runda nerom Höjeå och reningsdammarna. Rätt milt väder, mulet, svag V vind men inte dålig sikt (fast det tidigare på morgonen och f m varit svagt snöfall).

Fågel i damm nr 1: 2 sothöns, intet annat.

" nr 2: 2 knölsvanar, c 19 viggar varav 12 hannar 7 honor, 2 brunänder (hanne och hona), c 10 sothöns. Delvis i vattnet, delvis på gräset på stranden (men mest i vattnet) var jämnt 10 gravänder, ibland rätt tydligt fördelade 2 + 2 + 2 + 2 + 2, ibland låg 4 ex nära intill varandra; vid ett tillfälle var de fördelade 5 + 3 + 2. Stundom ivriga gaggläten, och m l m starka ansatser till förföljelse etc. På stranden också 2 + 2 strandskator och bredvid ena strandskateparet en gräsandhona som såg mycket mörk ut till allmänna färgen. Gräsand f ö enstaka par men nästan bara i ån, som var oerhört uppsvälld och bred och strid. Jag såg att några par och någon hanne var mycket ovilliga att lyfta. Bara i par, inga flockar, och knappt mer än 5 - 6 par sedda. Vidare vid stranden här en tätt samlad flock skrattmås på c 75 ex och några kajor.

damm nr 3: ingenting alls, men jag tror att c 6 sothöns låg där innan jag kom ditfram.

" nr 4: c 8 sothöns.

" nr 5: c 6 sothöns.

Dessutom sågs: borta över Trollebergs park kretsade 2 ormvråkar, sedda flera ggr, även på närmare håll ett slag. En tornfalk satt i en död trädtopp N om dammarna, V om reningsverkets inhägnade område (här brukar tornfalk och vråk och kråkfågel gärna sitta). Vipa sedd i ringa antal, men inga just vid dammarna. Fiskmås 2 ad sedda, därtill enstaka ex. Gråtrut 1 ad överflygande och havstrut 1 ad dito, mycket stor och mäktig. Ringduva flock 15 ex på fält (jag tror med oljeväxter) omedelbart N reningsverket, därtill c 4 ex i träden därinvid. Talgoxe 1 ex i pilarna nära landsvägsbron uppströms järnvägsbron, annars knappt en småfågel sedd, jag tror jag hörde sävsparv 2 ggr, men ej klart. Kråka minst 45 ex sedda, sannolikt fanns betydligt fler. Råka minst ett tiotal sedda. Kaja väl 20 sedda, därav en intressant missfärgning, jag såg det exemplaret 2 ggr, och mycket bra: det flög i gott ljus och gick och plockade på vägkanten framför mig tillsammans med normalfärgade. Färg: övre vingtäckare (både stora och små) samt åtminstone 4-5-6 armpennor i svit på båda vingarna var egendomligt bruna, färgen var inte blek och gick knappast emot rött men var inte heller mörkbrun, snarast utpräglat mellanbrun eller kanske "snusbrun", färgen kontrasterade mycket kraftigt emot den i övrigt normala svartaktiga resp grå dräkten, särskilt i gott ljus förstås. När fågeln flög syntes att färgfördelningen var symmetrisk (eller mycket nära symmetrisk), och när den gick sågs den bruna färgen på övre vingtäckarna, likaså sågs my. tydligt att handpennorna på den hoplagda vingen hade normal färg. Se skisser här; de är approximativa, oundvikligen, men nära korrekta.

i

Uppströms landsvägsbron, mellan denna och parken vid Sankt Lars, var stora översvämningar med hundratals skrattmåsar och en del kråkfågel, däremot såg jag inga änder eller sothöns där.

Kajan:

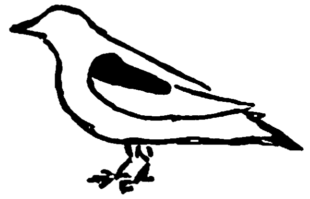

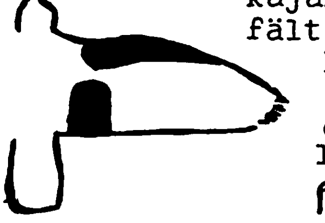

Kajan: fyllda fält snusbruna, helt glanslösa. Möjl. också små ljusa spetsar på handp.

1979-04-07, lördag.

Rundtur med Lena. Start från Lund 1045, for via Staffanstorpskorset - Klågerup - tog där till vänster till Vismarlöv - Hässleberga - Toppeladugård - Genarp - Häckebergasjön - mot S till nära Kullaröd - tog där till vänster mot Janstorp - ner till Oran - ånyo till vänster förbi Slimminge - Rydsgårds slott - Gottarp - Knickarp - Bellinga lagård - uppför backen mot S, förbi Bellinga - Skårby - till vanliga utsiktsplatsen vid Krageholmssjöns sydligaste punkt (stopp för fika) - tillbaka, passerade S om Skårby - korsade E 14 - Marsvinsholm - Svarte, stannade en halvtimme vid sydkusten. Sedan tillbaka samma väg en kort sträcka men svängde västerut till Charlottenlund, sedan mot norr på den västligare vägen till Marsvinsholm, korsade ånyo E 14 och for S om Skårby och Krageholmssjön, svängde via Årsjö upp till stora vägen Ystad - Sjöbo som nåddes vid Eneborg, fortsatte mot N, tog en paus vid Snogeholmssjön, for sedan vidare till Spjälla - Ilstorps gård - Ilstorps kyrka - ner till bron över Klingavälsån vid Kumlatofta. Stopp här, vände sedan tillbaka och for via Ilstorps kyrka - Björka - genom Vombs fure på "norra Vombvägen",upp till Vombsjöns V sida, här stopp och fina obsar av det mycket rika fågellivet; vände så mot S igen, till Vombs by - över Vombs ängar - Silvåkra by - hem via Silvåkra allé - S Sandby - Lund, ankomst dit 1800.

Intressant dag, flera trevliga obsar (se nedan), men delvis mindre fågel i luften och betydligt mindre aktivitet på fågeln än jag trott. Det var soligt och mycket grant, aning slöjig himmel och inte kristallklar sikt på långa avstånd men mycket bra på alla avstånd som är aktuella för en fältornitolog. Mycket ringa molnbildning. Frisk eller snarare hård vind omkring NO eller ONO, stora vita gäss på havet och likaså på sjöarna, särskilt Vombsjön (för is etc se ~~b~~ nedan). Mycket kyligt, vilket givetvis kan ha spelat en roll för den ringa fågelaktiviteten. Stopp på talrika ställen.

Fågelarter: skäggdopping, häger, sädgås, grågås, kanadagås (men ingen bläsgås, ej ens minsta misstanke att den hördes!), knölsvan, sångsvan, obestämd svan, gravand, gräsand, kricka, bläsand, skedand, vigg, alfågel, knipa, storskrak, småskrak, fiskgjuse, ormvråk, fjällvråk, glada, sparvhök, brun kärrhök, tornfalk, fasan, vipa, rödbena, storspov, enkelbeckasin, strandskata, skrattmås, fiskmås, gråtrut, havstrut, ringduva, skogsduva, sånglärka, ängspiplärka, sädesärla, entita, talgoxe, sävsparv, bofink, grönfink(?), gråsparv, stare, skata, kaja, råka, kråka.

OBSERVERA att ingen ejder sågs vid S kusten, och obs vidare att inte en trast syntes eller hördes, ej heller rödhake, eller hämpling. Sothöna inte sedd trots obsar vid ett par tre sjöar. Individantalet av vissa arter mycket litet, se [redacted] härnedan. Redan här kan sägas, att vipor sågs i synnerligen ringa antal över fälten, inte en enda var uppe och dansade; talrik var arten bara vid de nu skrumpnande översvämningarna V om Vombsjön. Även antalet dansande ormvråkar synnerligen lågt. Lärkor sågs på många ställen förstås, men tunnsådda var de, inte många sjungande; OBS den stora sammanhållande flocken! Man kan ju spekulera så här: visserligen har diverse vårfågel anlänt nu, men dels är antalet kanske reducerat efter den svåra vintern (gäller dem som övervintrat m 1 m nära, förstås), dels har väl ännu bara en del av bestånden återvänt, dels är dessa individer kanske i dålig form och dålig näringsstatus och behöver äta upp sig innan de kan skrida till fortplantning.

OBS också att ingen trana sågs. Jag har hört av Björn Nilsson att han häromdagen såg ett par flockar över Svalöv. Om något insträck alls förekom idag (vilket jag anser fullt möjligt), bör flockarna ha utsatts för avdrift västerut p g av vinden och följaktligen nått Skånes sydkust västligare än vanligt. (Jag tänker på insträck söderifrån, närmast från Rügen).

Vi stannade på många ställen idag. Se [redacted] följande sida.

OBS rådjuren!

1979-04-07, forts.

Lund-Staffanstorp: 2 tornfalkar. Staff:p-Klågerup: 100 sädgäss t v om vägen. Deras näbbar såg ut att vara gulröda, men obsförhållanden ej idealiska.

Väder: sol, och blåst. Vi for Klågerup-Vismarlöv-Hässleberga-Toppeladugård. Det var vackert, men föga djur. Duva, kråkfågel, lärkor. Skrattmåsar allmänna på översvämningar. Häckebergasjön: över 110 storskrakar, 6-8 skäggdoppingar eller flera, 6 gräsänder, 10 viggar, 30-40 obestämda änder, 1 häger, 3 havstrutar varav 2 ad och 1 med. Bofink sjöng. 2 ormvråkar varav 1 börringevråk. Delvis is på sjön. Tre bon av häger synliga i träd; i ett av dem stod 2 hägrar, därtill flög 1 över. Kolonin alltså bebodd, om ock i oviss omfattning.

Vi for till Skårby, exakt väg se föregående sida. Mycket litet fågel: inga vipor, bara 1 + 1 kråka, 3 råkor, 1 glada nära Janstorp, summa 1 bofink! Mycket vatten: där fanns skrattmås samt ett fåtal fiskmåsar. Knickarp 1 ormvråk, Bellinga lagård 1 ormvråk, Bellinga 1 ormvråk och 1 fiskgjuse, även grågås och häger sedda. Underligt: ej en enda dansande vipa, och ytterst litet kråkfågel. 1 lärka sjungande. Därefter ännu 1 glada på nära håll; några måsar, 2 sånglärkor, 1 sparvhök N om Skårby.

Ö om Skårby: 300 ringduvor + flera till, 300 starar. Kråka, kaja och råka på fältet. 1 + 1 + 1 glador. Sjön (=Krageholmssjön): 2 storskrakar överflygande, 1 knipa ♂ dito. 2 havstrutar, 10 fiskmåsar, 30 skrattmåsar. Bofink.

Vi tog fika-paus. Såg bara gladorna och måsarna!! Avverkningar hade skett på V sidan av sjön. Sjön isbelagd i S och Ö. Den V delen var däremot öppen, blev ej helt undersökt, Hård vind, sol. Vi for tillbaka via Skårby S till Svarte (se föreg. sida). På denna sträcka gråtrut, en stor välsamlad flock sånglärka på c 75 ex, samt en vipa, som var dagens första! En överkörd mink; vi stannade och studerade den.

Svarte: ingen is kvar på havet. Hård ostanvind. Vita gäss. Alfåglar låg parvis i havet. Småskrakar flera ♂♂♂. Gräsandflockar. 2 knölsvanar flög mot V. Fiskmås, gråtrut, kråka och råka sågs. Parning hos råka sågs också. Skrattmåsar sågs. Intet ejdersträck!

Kl 1500 passerade vi åter Marsvinsholm. Här 1 fasantupp. For S om Krageholmssjön till Årsjö - Skårby. 1 glada omigen. Skrattmås och fiskmås sedda men fåtaliga. Djup översvämning vid Årsjö-Eneborg. Här 2 gravänder. Lena såg 1 sädesärla. 1 + 1 glador!! 300 m inbördes avstånd! 1 ormvråk. Assmåsa 1515: 15 hägrar stod på fält mycket nära den bokoloni som syns från vägen. Minst 5 par grågäss gick också också här, nära ~~b~~ vägen. Flock 10 kråkor och 25 kajor. 1 rådjur. Ytterligare 30 kajor, och fler kråkor. Stare, ringduvor, skrattmåsar; och 1 ormvråk lyfte på nära håll.

Stopp vid Snogeholmssjön. Här 2 knipor, c 15 storskrakar, c 5 par skäggdopping, 2 viggar, 2 gräsänder, några fiskmåsar. 2 sjungande entitor, talgoxe. Föga fågel. Is kvar på sjön. Fortsatte enligt föreg. sida. Vid bron vid Kumlatofta c 400 gäss, de blev uppskrämda av flygplan. Här låg 10 sovande svanar, obestämbara. Storspov, vipa, kråka, råka, mås, starflockar etc sågs också.

Därnäst: Vombsjöns V sida. Is ligger på sjön 150-200 meter ut från stranden räknat; resten av sjön är öppen (fast mycket avlägsna delar väl knappt kan överskådas härifrån). Ostlig vind. På isen 2100 gräsänder, därtill 5 krickor och 2 + 2 bläsänder. Ljuset var bra, men de flesta änderna stod tätt,(och varje individ kunde alltså inte granskas noga). 2 havstrutar ad och 1 dito med.,flög raskt mot, eller strax över, de stående gräsänderna; dessa lyfte, till ett antal av 20-30-50 ex men fällde ånyo efter 100-200 m. Änderna blev ej direkt anfallna men var dock tydligt oroade av truten (det var bara den icke utfärgade truten som visade detta aggressiva beteende). Vidare här: överflygande sädgås samt flera på håll, summa c 100 ex. Kanadagås några ex, senare flera, så att totala antalet sedda blev c 20 ex. Enkelbeckasin 5 flygande, rödbena 2 flygande.

Väster om Vombsjön, i dåligt ljus, delvis långt borta på krympande översvämningar: 140 sångsvanar och c 1000 änder varav säkert 600 gräsänder kunde bestämmas klart, resten obestämd men mest gräsand uppenbarligen. Vidare här 500 vipor, litet gäss, samt storspov.

Vombs ängar: 6 gäss(!!); långt uppe i norr sågs dock fler gäss. 1 fjällvråk. Intet mera trots översvämningar etc.

Silvåkra-Krankesjön: 1 brun kärrhök ♀. Vi for ej ner till stugan eller tornet utan fortsatte direkt hem.

Tillägg: (a) 8 sädgäss skall tilläggas S om Skårby
(b) "OBS den sammanhållande lärkflocken"
(c) Här och där utefter färdvägen låg fortfarande snödrivor på 1-2 meters höjd, speciellt på sträckan Janstorp-Rydsgård.

1979-04-09, måndag.

Färd med Mikael Kristersson till Helsingborg m m för förberedelse av TV-program, filmning av ejdersträck, studier av min uppväxtmiljö etc. Start från Lund 0605, till Helsingborg 0650, vi for till Öresundsstranden vid Vikingsberg, därefter länge vid Larödbaden, sedan Kulla Gunnarstorp, sedan Parapeten i Helsingborg, därefter till Landskrona på gamla vägen. Vi besökte lokalen där bl a knipskraken tidigare legat, men all is och alla andfåglar var nu borta. Vi fortsatte till Lund, likaledes på gamla vägen via Häljarp - Saxtorp - Kävlinge. Ankom till min bostad vid Sunnanväg 18 L kl 1255.

På uppvägen inga rovfåglar. På fält med oljeväxter ungefär Ö om Hildesborg två mycket stora ringduveflockar, skattat 1000 + 700 ex. Larödbaden mycket trevligt fågelliv, på c 500 - 700 m sträcka rastade c 130 knölsvanar varav högst 8 juv, d v s gråbruna ex., vidare säkert 50 gravänder, c 30 gräsänder, 6 krickor, 3 + 1 viggar, flera smärre knipflockar, det var c 10 + 8 + 6 ex; deras ♂♂ friade. Vidare några få småskrakar, c 50 sothöns, säkert 50 strandskator mest parvis eller spridda, 2 större strandpipare, 2 rödbenor som även spelade; och 4 storspovar kom över varvid 1 ex ♂ spelade. Skrattmås tämligen allmän, fiskmås sedd, gråtrut allmän, säkert fanns 75 ex här, och mycket fler fanns på andra håll. Havstrut slutligen oväntat allmän, säkert 40 - 50 ex här! Ringduva överflygande i smärre flockar etc. Järnsparv sedd, rödhake sågs och hördes sjunga, koltrast sedd, grönfink 3 sedda, stare sedd här i måttligt antal. Skata, kaja och kråka sedda.

Insträck från Danmark, ofta m l m klart från NV, av c 20 vipor, 1 storspov, en del lärkor. Västerifrån kom glesa kråkor och kajor samt 4 ormvråkar, dessa 4 kom samtidigt.

Mot N i Sundet kom 1 storskarv med vit benfläck och 3 andra storskarvar, diverse änder etc. Mot S kom 1 obestämd lom, 5 storskarvar varav 2 ljusa undertill och, långt ute, 12 stjärtänder, troligen var det 5 ♂♂ och 7 ♀♀. Och, tack och lov, så kom också många ejderflockar söderut, de var på 10 - 90 ex, de flesta rätt små och lågflygande. Mikael fick bra filmbilder. Ett par tiotal flockar kom mot S, alla före klockan c 0830.

1 grågås flög mot SO, 5 obestämda gäss likaså. 1 häger stod på revet bland trutar och svanor och strandskator.

Vikingsberg: skrattmås, gråtrut, havstrut, enstaka strandskator, 8 knipor etc några knölsvanar och 30 sothöns.

Helsingborgs stad: 1 sparvhök, några turkduvor, gråsparv, ♂ pilfink. På Parapeten de vanliga måsarna etc.

Landskrona 1 ormvråk

Saxtorp 1 fjällvråk

Dösjebro - Kävlinge 1 ormvråk och 1 fjällvråk. Vid Dagstorp på långt håll 35 tranor kretsande, det var min första flock i år.

Kråkfågel, incl. talrikt med råka, sågs på vägen.

Lund: 1 ormvråk anfallen av kråka, starflockar flerstädes, vipor ofta sedda, dels svängande omkring, dels i flockar.

Mycket lyckad tur. Alla rovfåglar räknade, alla arter nämnda.

Information från Inga och Thomas:

1979-04-10, Tisdag.
De var vid stugan vid Kranksjön. Omkr. kl. 1830 kom en flock ejder på c 80 ex österut.

1979-04-12 Torsdag.
De var vid stugan igen. Under tiden 1835-1925 alltså på 50 minuter, kom 9 ejderflockar förbi med kurs ungefär österut, sålunda: 40 + 80 + 40 + 25 + 70 + 60 + + 135 + 80 + 80 = summa c 610 ex.
På Vambs ängar, en god bit N om "oljevägen", hade de sett c 600 gäss varav minst 200 blågäss; förmodligen fanns där ytterligare något hundratal blågäss. F.ö. sädgäss, dessutom såg de 4 grågäss.

För fågelfaunan i Kranksjön och på andra platser, speciellt 1979-04-12, se följande ark.

1979-04-13, långfredag

Inga och Thomas var på exkursion och obsade flerstädes i Skåne mellan Lund och sydkusten. På e.m. obsade de vid Sövdesjön och såg glador sålunda:

kl 1720 : 150 ex
1740 : 65 -
1805 : 22 -
1830 : 110 -

summa 347 ex på 70 minuter.

Övriga obsar också av stort intresse

1979-04-14, lördag, påskafton.

Från Lund c 1020, köpte mat i S Sandby, mötte Staffan och Astrid vid affären, fortsatte sedan till stugan, ank. c 1110. Halvklart, blev allt klarare; rätt gott om cumulusmoln, oskarpt synliga mot disigt blåvit himmel. Rätt svag vind, temp. + 11°C. Vid ankomsten 1 kretsande ormvråk och 2 förbiflygande storspovar.

Jag uppe i tornet 1120 – 1140. Sjön helt isfri. Jag såg: skäggdopping ett fåtal par (ej över 5), knölsvan 1 ex långt ute, 1 ex på närmsta klarvattnet, ⊗ -gräsand summa c 15 sedda, mest parvis, men på ett ställe låg 3 ♂♂ 1 ♀, och en av ♂♂ hade mycket stor vit yta på bröstet, ungefär som på skissen

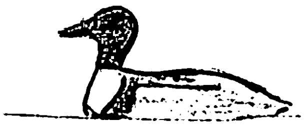

här. - Kricka 2 ex flygande. Vigg en liten flock på 5 ex (3 ♂♂). Brun kärrhök 1 ♀ flög med vasstrå över SO-hörnet, 1 ♂ 500 m norrut, en annan ♀ med mycket ljusa övre främre vingtäckare sågs långt bort i V-VNV. Sothöna endast hörd ett par ggr.

75

5

~~2~~

1979-04-14 forts.
Skrattmås nog c 500 i SO-hörnet, rätt spridda, en del låg på vattnet, en del stod på vassbankarna. Gråtrut 1 icke utfärgad högt kretsande, sågs senare falla på vassbank c 700 m ut från Tornet. Ringduva 1 överflygande. Kråka 2-3-4 sedda ute på vassbankarna, ej flera.

Sedan jag gått ner, sågs också några starar (c. 10) flyga över, en fiskmås ad sågs, och 5-6 kråkor flög över vassen. En ensam gås flög över, Trol. sädgås.

Vinden och den något disiga luften gjorde att det var svårt att se vad som fanns i V änden. Men sikten var inte dålig, och jag obsade noga över större delen av sjön. Alltför tidigt att dra slutsatser, men nog tycker jag att antalet simfåglar var mycket ringa, jämfört med läget på sista tiden, sedan isen börjat gå upp. Se rapporterna från Inga, och se anteckningsboken i Tornet för jämförelse!

s ~~3~~

1979-04-14 forts.

Tiden fram till 1245 satt jag på verandan och tittade ut över sjön. Talgoxe spelade, sävsparv flög förbi, ännu en brun kärrhök ♀ sågs, 1+1 vipa dito, 1 ormvråk gled över (kanske 2 ex), flera icke utfärgade fiskmåsar bland skrattmåsarna, några starar och några mycket högt flygande småfåglar passerade mot N över sjön. Matt solsken, vinden blev svagare. Bofink ♂ ses, sjunger.

Från c 1235 kom rätt mycket skrattmås till sjön från SO.

1245 - 1300 plockade jag ris och nerfallna kvistar i trädgården; 1 sädesärla kom, kvittrade ivrigt, fällde på uthustaket, försvann. – Vi satt sedan på verandan c 1305 - 1340. Blåmes sedd, f.ö. skrattmås och kärrhök och kråka; ~~och~~ en enda flygande and sågs, och det var en sjöorre ♂ ad som på låg höjd (20 m) flög österut!! Sträcker som bekant regelbundet häröver, just i april, men ses mycket sällan rasta eller komma på så låg höjd.

1979-04-14 forts.

Kl 1355 kom en fiskgjuse mycket grant ut över sjön från SO; skrattmåsarna – och det låg 100-tals på vattnet – reagerade knappast alls, nästan inga lyfte. Två par minuter senare flög gjusen bort mot SV, säkert 100-120 m höjd; då lyfte 12 bläsänder i S eller SV delen av sjön och kom nära förbi. Även 5 obest. änder (trol. krickor). Men detta är naturligtvis inte något bevis för att det var gjusen som skrämde upp dem. 1 gråtrut ad samtidigt sedd över sjön.

1406: gjusen ryttlar långt borta i riktning Sjötorp.

1408: alla skrattmåsarna upp, och c 7-8 krickor också. En stor duvhök flyger fr N eller NO rakt över det område där måsarna håller till mycket lågt. Någon enda mås gör ett kort och lamt försök att slå efter höken; en ormvråk över S stranden blir också oroad.

1979-04-14 forts.

Kl 1415 flög ett lätt sportplan rätt lågt över sjöns NÖ del, föga oro bland måsarna, men 14+8 krickor lyfte, så och ett knip-par.

Nu på e.m. började det komma massor av besökande till Tornet, grupper av ungdomar på cykel eller bil, säkert 50-60 före kl 1515, och därtill naturligtvis en del äldre personer också. Sören Svenssons pojke Alarik samt en av Carl Edelstams pojkar kom in och hälsade på. Det var fint väder, men vinden hade ökat, och när vi stod och pratade i trädgården såg vi föga utöver en uthålligt dansande brun kärrhök ♂! Av tre ormvråkar som kretsade i sällskap över sjön var en täml. utpräglad börringevråk.

Omkr. kl. 1600 kom Göran Högstedt! Han stannade till middag. Mycket fin eftermiddag och kväll, vi obsade nära nog oavbrutet även om det skedde med minskad effektivitet

1979-04-14 forts.
just när vi åt. Här en förteckning
över alla intressantare obsar på e.m.
och kvällen, incl. obsar av alla för
dagen nya arter:
häger först 1, senare 2 i sällskap,
flygande mot VNV–NV över sjön
rördrom: under 1855 tutade den
plötsligt, men bara 2 ggr och med
c 6-8 sekunders mellanrum. Senare
hörd, rätt många ggr, rätt långt i V,
men "uppehållen" hördes bra (det var
en stilla och halvklar kväll Temp
+8°C kl 2000). Aldrig normala
serier med 3-4-5 tutanden
åtskilda av 2-3 sekunder vardera,
utan bara uppehåll plus ett tutande,
ibland därtill ett andra tutande
många sekunder senare. En gång
2 tutanden med kort mellanrum,
aldrig mera. Ej i högform ännu,
men roligt att arten är kvar
efter en sådan vinter (vare sig
den nu stannat eller varit borta
under värsta tiden).

1979-04-14 forts.

grågås 1 ex lyfte SO vassen, flög Ö. Kanske uppskrämd av fiskande småpojkar, som fick ett par finfina gäddor, den ena på 3,6 kilo!

knölsvan: Kl. c 1655 kom en flock på 18 ex fr SV, Torde flugit ungefär som skissen visar. Kanske föll 2 ex ur flocken i sjön (i varje fall låg 2 nya svanar långt ute, när jag rusade upp i Tornet för att se vad som hände). Men resten, eller alla 18, fortsatte mot Ö eller NO. –

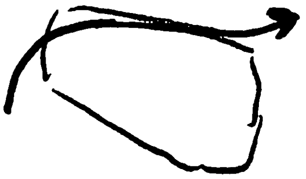

Kl. c. 1820 kom 5 knölsvanar mot N över sjön, fördelade 1+2+2. Även enstaka flygande ex sedda och hörda vid 1–2 tillfällen.

gräsand 2 ex flög över SO hörnet

gräsand bara ngn. få sedda, aldrig mer än 5 samtidigt flygande

kricka bara några få sedda

(81)

5

~~(8)~~

1979-04-14 forts.

årta kl 1945 kom 3 ex precis förbi stugan, "skallrade" rätt kraftigt och mycket klart och ihåligt ljud; rundflög, försvann.

blåsand flera & sågs flyga

vigg 1 flygande sedd

knipa sedd flygande en gång

storskrak 2 ex flera ggr rundflygande, men det måste varit två par, eftersom ena fågeln i ena paret hade ena vingen med ett par markerade luckor. Inte säkert att det var utfärgade ♂♂ med i båda paren, däremot uppenbart Σ 4 ex. Ejder: se Tillägg

fiskgjuse ej återsedd

brun kärrhök en ♂ med relativt matta färger och inte ljusgrått på vingarna jagade över fältet mellan stugan och byn och flög ofta över vassen precis rakt nedanför stugan. På avstånd en mycket grant utfärgad ♂ sedd.

sothöns 2 ex nära stugan, i vattnet i aldungens yttre gräns. Högt vatten

1979-04-14 forts.
fortfarande, även om det sjunkit en del sista veckan. – Obs: fler sothöns ej sedd!

storspov 2 ex flög över sjön, och senare hördes spel uppåt Hilövikens by.

skrattmås vid ett par tillfällen, delvis sedd kl. c 1615, delvis senare, sågs **stora** flockar komma till sjön relativt högt från S och/eller SO. – Totalantalet ej räknat idag, men nog fanns 800–1000 ex på kvällen, **kanske fler.**

fiskmås några få sedda, ad + juv

gråtrut minst 2 ad 2 juv sedda, troligen flera; rätt troligt att en viss omsättning ägde rum.

havstrut **minst en vix ad**, kanske 2 eller 3. Sedd flera ggr.

kattuggla 1 ex flög förbi, alldeles svart mot västerhimlen, kl 1945, och därefter hördes den flera ggr.

sånglärka 1 sedd i sångflykt

ladusvala: stor överraskning, 1 ex flög förbi kl. c 1845; jag

1979-04-14 forts.
rusade ut och såg den svärma över
vassen c 150 m NV från stugan.
Inga var den som först ropade:
„men där var ju en svala!"
ängspiplärka hörd på kullen
vid kanalen
sädesärla 1 ex sedd och hörd
gärdsmyg 1 ex varnade på kullen
rödhake 1 ex hördes på kullen,
ej sång, bara "tickande"
sävsparv sedd några ggr, ibland 2
i sällskap hördes locka 1-2 ggr,
men jag hörde ingen sång.
stare: hela tiden c. 1800-1925
kom flockar från olika håll, samlades
i Silvåkra allé, det blev nog c.
10000 ex, kanske mer. Dessutom
sågs flockar borta över Sjötorp
och uppåt kvarnen, flockar som
virvlade omkring och inte sågs
komma mot vårt hörn av sjön.
Antal osäkert, dock knappt mer
än ett par tusen. — Vi såg
inte var flocken från Silvåkra
allé definitivt tog nattkvarter.

1979-04-14 forts.

Tillägg: vi hoppades visa Göran ejdersträck över inlandet. Det misslyckades. Göran körde kl 1925. Men kl 1934, precis när Inge skulle köra till Lund, kom en finfin flock på 85 ejdrar precis rakt över mot Ö eller OSO höjd c 200 m, flocken formad som en nästan regelbunden cirkelbåge, sedd rakt underifrån ungefär så här:

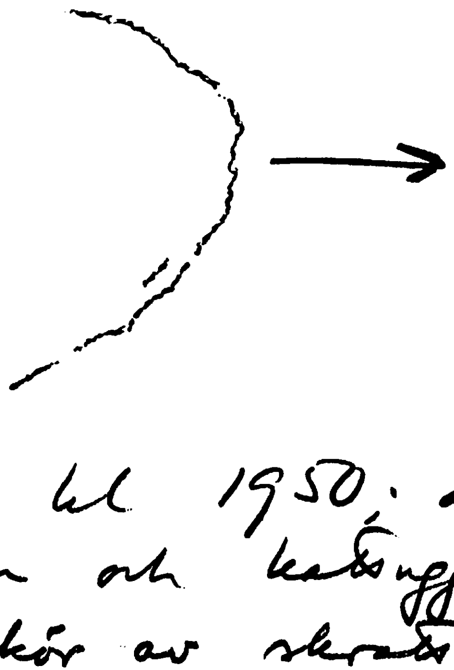

Obser slutade kl 1950. Även senare hördes rördrom och kattuggla, och naturligtvis kör av skrattmåsar. — Från 1935 flög Nyctalus noctula, från 1945 även en mindre, lågflygande art. — Ej en kanin sedd! — En del skalbaggar flög (Dytiscider ??). Inte många! Chrysops flera levande ex inomhus, Togs ej.

SLUT 14 april

C

85

1979-04-15, söndag, påskdagen.

Jag vaknade 0015, ut och lyssnade, men bara skrattmås hördes. Nu my. klar luft, även klar himmel, strålande stjärnor och grant månsken. Temp +5° C.

Upp igen 0345, ut: temp +3° C, mulet och grått, inga ljud utom skrattmåsarnas kör. Jag lagade thé, därefter ut 0415. Ännu för mörkt för att se något - utom 2 svanar vi kanalmynningen. Mulet, frisk vind omkring NV.

0423 årta hörd

0424 2 gräsänder från Ö

0425 och senare: skrattmåsarna, som väsnas hela tiden, ses nu också flyga resp. stå eller simma. De flyger ej bort från sjön

0434 2 gräsänder från Ö. Järnsparv troligen hörd. Sothöna och sävsparv hördes. På närmsta klarvatten ses 2 + 2 skäggdoppingar och 2 viggar ♂♂, men intet annat utom skrattmås. 4 svanar i norr, sover. Entita troligen hörd.

0448 och 0449: starar kommer över, glest men de täcker himlen, de sirrar. Säkert är det 25000 + 15000, (tjugofemtusen + femtontusen). Se skiss:

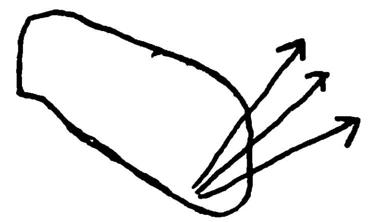

0450-0451 ytterligare 2000 (tvåtusen) starar upp. Knölsvan vid kanalmynningen har rest halsen. Sädesärla hörd.

0452 över 25000 (över tjugofemtusen) starar upp, fantastisk flock, den är som ett kilometerlångt, krokigt, svart moln. Rörelseriktning se nedre skissen:

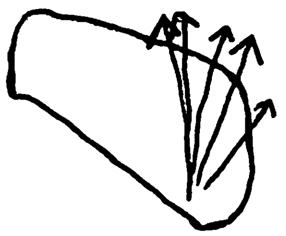

Brun kärrhök hörd. Ytterligare 300 starar upp, resa ungefär mot NNO och NO, så:

0455 ff: skrattmåsar iväg åt olika håll. Bofink hörd, brunand ♂ sedd, dansande brun kärrhök ♂ ses. Det är 4 knölsvanar uppe i norr. Flera bruna kärrhökar ses, ♂♂ och ♀♀, bl a 1 mycket grann ♂. Skrattmåsar överallt vid vanliga områden, men knappt över 800-1000 ex enligt grov skattning. Knölsvanparet letar mat precis nedanför stugan. Talgoxe hörd.

0508 jag ner från tornet; det är kallt och grått. Sånglärka hörd.

0508-0545 ny kopp thé samt obsar från verandan. Jag ser 2 krickor, 1 gravand, blåmes, talgoxe, 1 icke utfärgad fiskmås, 1 gråtrut ad, flygande änder men aldrig över 4 gräsänder samtidigt!! Knölsvanparet kryper över vassbädden in i alskogen

0550 7 storskarvar kommer från V, synas vara på väg att fälla; då kommer en lom in i samma synfält. Jag följer lommen som flyger alldeles rakt mot NO. Skedand ♂ sedd, sträckande flock på 25 småfåglar reser mot N. Ringduva, kråka, 3 simmande gravänder. 3 knipor överflygande varav 2 ♂♂. 1 ungtrut, troligen havstrut

0615 tornet igen. Star-par i tornets "rör" och i holken på närmaste tallen. 1 + 1 gransångare! 4 brunänder. 42 + 28 + 24 krickor. 4 + 1 grågäss. Knölsvan 3 kom, 1 i norr. (Otydligt, men innebär antagligen att 3 ex anlände till sjön och att bara 1 ex nu syntes ligga uppe i norra delen av sjön). Fantastisk brun kärrhök ♂ har fällt i busktopp, den är verkligen blåvit till stor del. 1 tornfalk kretsar, och 1 duvhök flyger söderut. Flera bruna kärrhökar. sädesärla, ringduvor. - Väder lättar sakta.

0645 temp är nu 5° C. Storskrak ♂♀ sedda, och 2 bläsänder ses flyga. (Därefter tydligen paus i obsandet).

0830-0900 tornet. My. bättre väder, nästan stilla, halvblått, klar luft, temp 8° C. Ormvråk minst 3, brun kärrhök 4-5 ex, även dans. Bläsand 8 ex i sjön varav 5 ♂♂ ad. 2 sångsvanar flög enligt skiss, de såg my. små och korthalsade ut och var troligen bewickii men knappt bevisbart. Flög på 20-50 m höjd, följdes 1500 m. (Skissen visar tydligt att de aldrig var nära!). Tyckte mig höra lövsångare 2 ggr men troligen fel. Järnsparv sjöng, kaja hörd, havstrut ad. Bofinkar sedda + sträckflock på 20 ex mot N. Gravand, brunand, 7 viggar, några sothöns till, täml. många skäggdoppingar.

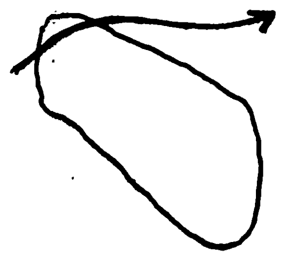

Folk sade att den vitbrokiga gräsanden ♂ hade spetsiga och raka stjärtpennor (vilket skulle kunna antyda att det är en bastard). Själv fann jag inte fågeln. - Talgoxe sjunger, blåmes likaså, sävsparv ses men sjunger ej.

FORTS

1979-04-15 forts.

0915 jag obsar från verandan. Flock 10 kråkor. Sädesärla. 1 fjällvråk drog spikrakt mot N över sjön.
Jag obsade största delen av tiden fram till 1100 och längre, dock avbrott för tvätt, rakning, disk och städning.
Glada 1 flög raskt norrut rakt över måskolonin: ALLA MÅSARNA lyfte men när gladan var 300 - 400 m borta fällde de igen. Sträck äger rum av sånglärka, bofink, obestämda småfåglar etc. Det är glest och går m 1 m högt. 2 skedand♂♂ sedda. 3 storskrakar. Ensam sädgås länge rundflygande; senare ses 6 + 2 sädgäss flyga mot OSO. Även 4 osäkert bestämda gäss, kanske grågäss, gjorde sammalunda.
Väder: lugnt; växlande molnighet. En del skrattmåsar kretsade på jättehöjd. Fiskmås 1 ad och 2 juv, havstrut ad + juv, gråtrut 1 eller 2 ad och någon juv.

Resten av dagens anteckningar är renskrivna för hand.

forts.

1979-04-15 forts.

Inge och Lisen kom omkr. kl. 1115. Efter en pratstund och en fika gick vi ner över "stora heden" och genom Tallskogen (mycket skräpig efter manöver!) och spanade ut över Vambs ängar, sedan tillbaka ehuru inte riktigt samma väg. Satt mycket på verandan senare, gick runt, letade tranor förgäves, glador likaså (märkvärdigt eftersom vädret var bra och sikten blivit mycket god). Åt middag kl 1545 (nässelkål!), sedan satt vi kvar på verandan till 1720, då Inge och Lisen återvände till staden.

Flera trevliga saker efter 1115:

häger: ensamma flygande ex sedda två ggr.

sädgäs: c 350 ex betade Vambs ängar ungefär mitt för Norregård, på våt ängsmark

obest gäss: minst 200 ex gick mycket långt ner i S, väster om Södergård, på jordigt fält.

knölsvan: flock 19 ex i fin plog, höjd c 250 m, kom mot ONO kl 1655. My. grant.

gravand flera ex, trol ≧ 3+4, i sjön, även 2 ex Vambs ängar på översvämning

gräsand bara mycket få, hela dagen

kricka bara 2+2; stora flockar ej återsedda

bläsand bara några sedda, högst 5 samtidigt

(88) ~~(4)~~

1979-04-15 forts.

vigg flock 7 ex + ensamma ex sedda

brunand ett fåtal ♂♂ ♀♀, högst 5-7 av varje

storskrak 3 rundflygande

fiskgjuse kl 1730 1 ex med fisk över området vid Almen, flög in över Filoåkerskogen

ormvråk i betydande antal uppe och kretsade, säkert sågs 2 + 3 + c 7 ex under promenaden samt flera andra N om sjön, längst i V etc. Av skattningsvis 20 sedda ex var en klar [illegible]

fjällvråk 1 ex kretsade över Vombs ängar tillsammans med 1 ormvråk

sparvhök 1 ex krets. över Filoåkra by

brun kärrhök ständigt inom synhåll, lägst räknat såg jag 3 ♂♂ 3 ♀♀

storspov hördes spela, bara 1 ex trol.

vipa fåtaligt sedd

måsar alla 4 arterna som redan nämnts; en del skocks kretsade på ordentlig höjd.

skogsduva 4 ex på stora heden

sånglärka flera ex stora heden, sjöng helt nära varandra

ängspiplärka hörd

sädesärla 1 eller iblant 2 ex sågs flera ggr.

(89) ~~(5)~~

1979-04-15 forts.

Lövsångare sjöng kl c 1115. Jag tyckte mig höra den 3-4 ggr på morgonen och var nästan övertygad, men datum föreföll mig gräsligt tidigt. Men Jens och Peder Weibull, som kom norr före 1115 [redacted] och var uppe i tornet, ropade till mig att de hört den OK! Remarkabelt datum!

Talltrast gles flock i tallskogen på norra heden väl 10-15 ex sedda.

Småfågel: sträck av höggående smärre flockar sågs upprepade ggr fram till c. kl. 13. Fink, sånglärka, även annat.

Kråka flock minst 11 ute på vassbank, vår grönt som åt på något. Fler kråkor fanns i närheten.

Kaja flock 8 ex (som flög parvis) kom mot S över norra heden

Skata sedd.

OBS: ej en hämpling sedd ännu, och sången av småfågel alls ej livlig. Talgoxe, blåmes sjöng någorlunda, bofink ett fåtal ggr hörd, järnsparv bara hörd (se ovan); sävsparv sjöng inte.

Temp kl 1800 bara +5°C, mycket klar luft, d. mycket cumuli m.m.; fin sikt, svag vind, kvällssol. Forts!

1979-04-15 forts.

Upp i Tornet 1805, stannade till 1840.
Till stor del klart; svag vind, utmärkt sikt, mycket kyligt.

Kl 1810 kom 8 tranor långt borta i V, flög norrut. Underligt att inga setts förut idag.

Kl. 1815 började starflockar komma, mycket små flockar till att börja med, konvergerande mot SO-hörnet men fällde ej i vassen utan fortsatte upp mot Lilliska allé.
Så småningom några medelstora flockar (100-200 ex) och kl 1839 kom säkert 1000 ex rakt över.

Kl 1820 kom 92 mörka ejder rakt över, kurs O eller ONO, höjd säkert 400 m, de föreföll att stiga högre mot Ö. Samtliga var mörka, honfärgade.
Flög i fin "båge"

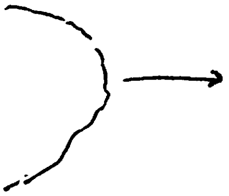

men en gång
kastade de om
bildade snabbt
två flockar så:

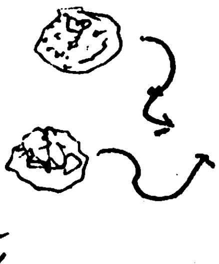

som dock åter-
förenades inom
kanske 20 sekunder,
[illegible] åter formerade en båge, något ojämn,
och forts. mot Ö.

1979-04-15 forts.

Jag räknade skrattmåsarna: Σ c 2100 ex, därav c 1400 på de vassruggar där de brukar häcka (eller intill dessa); vidare, alltså c 700 ex bildade en stor flock på vattnet 150-200 m utanför dessa ruggar.

Gräsand oftast parvis, en flock på 7, etc,
Σ synliga nog 20 ex
Kricka Σ 20 synliga, eller något mer
Skedand 5 ♂♂ 2 ♀♀
Andra arter inte nytt
1 enkelbeckasin flög över kl 1808
1 ladusvala över SO-hörnet kl 1830!

Tillägg:

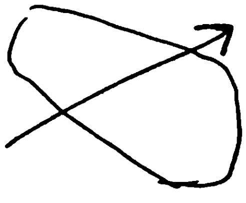

1. kl. 1745 kom 4 knölsvanar
2. vid middagstiden 2 minkar springande förbi, förföljde varandra
3. Vombs ängar ett bestånd rådjur
4. ej en kanin sedd
5. gransångare hörd även middagstiden
6. obsar forts. från verandan; staren kom tätt mot SO-hörnet, men jag kunde inte se

1979-04-15 forts.

var de fällda. Svårt att tro att antalet blev så jättestort som jag såg i morse!

7. Inga fler ejderflockar sedda.

8. Temp. kl. 1900 endast +3° C.
Stilla, klart, kallt, en del moln bl.a. i V.

9. Verkliga antalet änder i sjön givetvis större än det antal som synes, men inte en enda andflock, så när som på kanske 2+2+c 5 knipor, låg på klarvattnet såvitt jag kunde se på kvällen. Änderna låg invid vassruggarna, rimligen även utom dessa ruggar, m l m osynliga. Men antalet är lågt. – Sothöns fortf. bara c 4 ex sedda. Skäggdopping täml. allmän, ej räknad idag men uppskattningsvis har jag nog sett 20–25 ex, (högst!).

10. Sista snön i Trädgården smälte idag. Det var en ganska platt fläck, c 15×35 cm på morgonen, c 10×17 cm kl. 0900, och bara ett par cm² kvar när Inga och Lisen kom kl c 1115.

1979-04-16, måndag, annandag påsk.
Upp 0345 i stugan. Tittade ut, det var minus 1 grad C; oväntat ljust, östra himmelshalvan klar, västra delvis molnig. Svag vind.
Ut 0429, upp i tornet. Kricka hörd.
Redan 0431 kom stararnas uppbrott, massor flög från Krankesjöns S strand, V om kanalmynningen upp mot ONO-NO-NNO-N, de föreföll att sprida sig "radiärt" ut från nyssnämnda centrum, och det är intet tvivel om att den stora flocken vidgar sig ungefär som skissen här visar. Men det är nästan omöjligt att avgöra flygriktningen för de fåglar som syns längst bort i V-NV över sjön: de förefaller alltid att flyga ungefär norrut, men om de flyger NNV, N, NNO eller NO kan man inte bedöma om man inte befinner sig ungefär rakt under dem.
Se skissen här:
(Av skäl som framgår nedan är jag säker på att något uppbrott inte ägt rum före kl 0431).
Det var visserligen en ljus och fin morgon, men flockens västligaste delar var mycket långt bort, och skattningen av antalet måste därför bli osäker. Men jag tror att minst 20000 (tjugotusen) ex bröt upp nu.

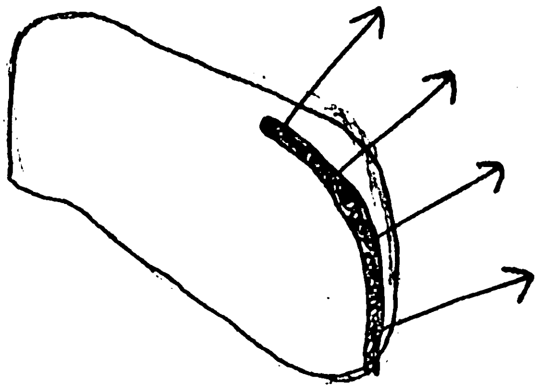

x) Bara ett fåtal skrattmåsar hörda. Se viktig fotnot! Mycket tyst i kolonin. Den låga temperaturen kanske orsaken?
Sävsparv hörs, lockar (men den sjunger inte).
Brun kärrhök hanne ad dansar högt uppe, ropar "wäi".
2 krickor flyger norrut.
Vigg och sothöna ses, några ex.

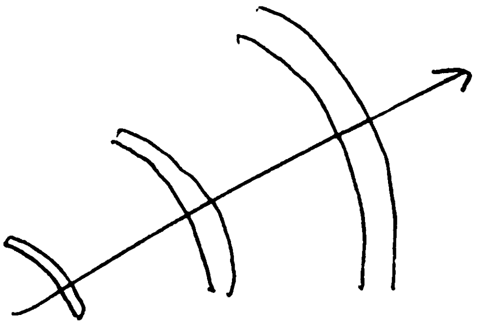

0440 nytt massuppbrott av stare, säkert 25000 (tjugofemtusen) ex, se skiss här:
Beteende ungefär som föregående flock, sprider sig radiärt, men bara i den angivna sektorn (ungefär). Det är anmärkningsvärt vad flocken sprider sig kvickt. När den bryter upp ur vassen är den ju nära nog en kompakt svart massa; sedan sprids den så att den efter uppskattningsvis en till två minuters flygtid (= approx. 1500-2000 meters flygsträcka) ser ut som ett jättestort bågböjt band med en längd på kanske 1500 meter; då är flocken förstås delvis fortfarande tät men i de distala delarna glesnar den mycket fort.

0441: några 100 starar ses flyga ungefär mot O-OSO från uppbrottsplatsen, se skiss här.
Givetvis svårt att se från tornet hur många som flyger mot SO-S-SV, men en oerhörd majoritet flyger säkert bort inom sektorn NO-N- och kanske även mot NNV och möjligen NV.

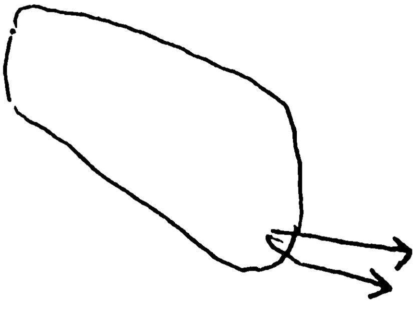

1979-04-16 forts.

Flera bruna kärrhökar synliga. Talgoxe spelar. 0445-0446 otroligt staruppbrott, det ser ut som enorma draperier över sjön, säkert 35000 (trettiofemtusen) ex. Den förkrossande majoriteten sågs flyga inom den sektor och med de riktningar som skissen visar, men jag såg faktiskt att en del gav sig iväg ungefär som den streckade pilen visar, alltså ungefär mot OSO eller O. Relativt få sågs göra så, men det är också svårare att se dem därnere på avstånd från tornet och mycket snart dolda bakom de höga björkarna.

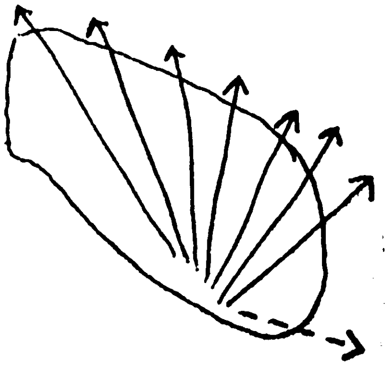

Årta hörd flera gånger. Skrattmås hörs nu, delvis också uppe och flyger över kolonin.

0449 ytterligare c 5000 starar upp ungefär enligt skiss:

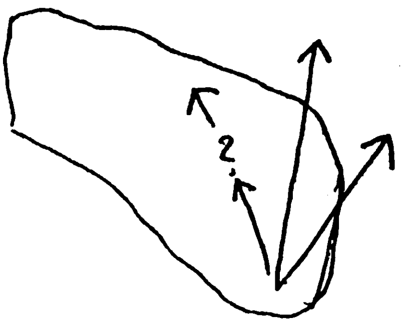

En del skrattmåsar lämnar sjön, flyger ungefär rakt mot S.

Knölsvanparet som setts en stor del av morgonen ligger nu i den lilla öppna ytan nära där den gamla ruttna bryggan går ut (d v s från gamla P-platsen).

En ensam sädgås flyger västerut. Gräsand sedd, ringduva 1 sedd, bofink sjunger en gång, skrattmåsar flyger fortfarande söderut från sjön, ängspiplärka hörd, sädesärlor ses och hörs; och i vattnet närmast utanför kanalmynningen ses 4 årtor (varav 3 hannar), 2 krickor (hanne och hona), en gräsanddrake och 4 sothöns. Några ex till kan ligga dolda där. Sedan kommer 7 krickor flygande. Storspov hörs, sånglärka sjunger. Trutar ute över sjön (både havs- och grå, se nedan). Flera kärrhökar ses, däribland den bildsköne gamle hannen, som faktiskt är nära nog silkesvit på armpennorna och stora delar av vingarna samt väldigt nära vit på stjärten, rygg skarpt avsatt mörk (mörkbrun), alltigenom en helt otroligt praktfull fågel, även huvudet mycket ljust.

0505 jag går ner från tornet; det är iskallt. 4 sädgäss flyger ungefär mot NNV över sjön.

0515-0630 jag fortsätter observationerna från verandan, med ett par helt korta pauser. Ser flock på 35 krickor flyga förbi, ser gräsand, vigg, brunand, ser 3 knölsvanar fälla ungefär utanför f d Almen. 2 obestämda svanar flyger mot O eller ONO.

0630-0645 jag diskar, gör inga obsar

0645 och därefter ånyo obsar från verandan med korta utevistelser. 4 hägrar i sällskap flyger förbi på håll, gransångare hörs, rödhake 1 ex ses i trädgården, talgoxe syns och hörs, antagligen mer än ett ex, Men ett ex hade märklig låt, eller kanske snarare en märklig sångrytm. Först tityyy 4-7 gånger i följd, alldeles likadant varje gång, sedan plötslig ändring till titytitytitytity (varje tity upprepat c 3-7 ggr, slutade antingen på ti eller ty), detta sista motiv mycket snabbare; ibland kom ett eller två långsamma(-re) tityyy på slutet. Schema:

En individ (och bara en!) upprepade sig ideligen på detta sätt, med två olika hastigheter, först långsamt, sedan snabbt, däremot varierade som sagt antalet långsamma och snabba från gång till gång, och slutet kunde bli litet "oskarpt" avsatt el. växlande.

1979-04-16 forts.

Ormvråk flög förbi.
Precis kl 0700 gick jag ner till stranden: det var is på vattnet från stranden och ett par m ut, och just där vegetation och vatten möttes var det rätt tjock delvis vitaktig is. Temp nu precis noll grader C.

5 skedänder rundflygande, därav 4 hannar 1 hona. 2 gravänder på närmsta klarvatten. 4 gräsänder rundflygande (detta ses då och då, 3-4-5 ex men ej flerA; det är åtminstone oftast några hannar som förföljer en ensam hona).

0706 2 knölsvanar flyger ungefär enligt skiss, honan först, hannen efter, mycket nära varandra, höjd c 50 m, kanske mindre. Rak kurs

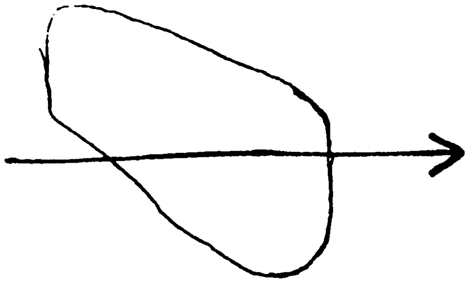

Jag satt på verandan en stor del av morgonen och förmiddagen f ö. Fågelliv föga aktivt, troligen p g av kölden. Ännu kl 1130 var det bara + 5° C. Kanske också den hårda ostliga vinden bidrog. (Kommentar vid renskrivningen 18 april: mycket troligt; och vinden blev undan för undan hårdare). Före kl 1130 sågs följande fåglar:

häger de 4 i sällskap, flygande, som ovan nämnts
knölsvan: förutom paret just nedanför tornet sågs ett par i V sjön, ungefär nedanför f d Almen, och troligen ett par längst i NV; här såg jag bevisligen då och då ett svanpar i vasskanten, men art oklar, och ännu är det helt oklart för mig hur paren kommer att fördela sig, om det alls blir några häckande par i år.
grågås summa 1 + 2 + 3 ex flygande vid olika tillf. Dessutom 1 ex flera ggr oroligt flygande över SO härnet, kanske skrämd av de små pojkarna som stod vid kanalmynningen, längst ut på banken, och metade. Jag har sett ett par grågäss i SO delen och anser det troligt att det häckar där.
sädgås 4 + 4 ex överflyg mot Ö
gravand 2 på klarvattnet utanför tornet
gräsand mycket få, aldrig över 3 - 4 i luften samtidigt (men totala antalet uppenbart dock högre, rimligen i storleksordningen 20 - 50 ex i sjön).
kricka enstaka små flockar; morgonens stora flock ej återsedd
årta max 5 sedda samtidigt
skedand max 5 sedda samtidigt, 4 hannar och 1 hona
brunand flock 12 ex var största sedda antal
vigg max 4 sedda samtidigt
storskrak: ett par ggr flög 3 ex runt, därav 1 fin hanne ad, senare sågs en ensam hanne ad rundflygande
ormvråk bara 1 ex sett på morgonen
glada 1 ex rakt över stugan i motvinden kl c 1125
brun kärrhök ofta sedd, flera ex närvarande incl den bildsköne hannen, men föga eller ingen "dans" sågs nu på morgonen och f m (däremot sedd tidigt på morgonen)
sothöna några få, aldrig över 5 sedda samtidigt
storspov hörd en gång
vipa 2 ex flög över sjön kl 1140
skrattmås: uppenbart stort bortflog på morgonen, svårt att följa, och tid en tagen, men antalet närvarande i sjön t ex omkr kl 1100 var mycket mindre än på morgonen
fiskmås några få ad och juv
gråtrut dito, nog 3 ad och 2 juv sedda
havstrut 1 ad + 1 vix ad + 1 juv (minimiantal!)
ringduva sedd flera ggr men i ringa antal

1979-04-16 forts.

sädesärla flera ggr, därav ett par ggr 3-4 ex i sällskap
rödhake 1 sedd, inte flera, sjöng ej
gransångare 1 sedd i alen rakt nedanför tornet
talgoxe på morgonen flitigt sjungande (mer än ett ex), senare tystnade den helt
blåmes ofta sedd och hörd
sävsparv ofta sedd ute i vassen, även i närmaste sälgbuskarna, ibland 2 ex intill varandra, även jagande varandra, både hannar och honor sedda; men ingen enda sångstrof hörd
grönfink Hanne och hona fällde i en av altopparna nedanför tornet, försvann snart igen
stare någon liten flock sedd. Tilläggas bör att på morgonen, kort efter massuppbrottet, några få ex satt i björkarna vid tornet och på telefontråden bakom stugan, de kvintilerade litet och gjorde korta flygturer, ev. förföljde de varandra. Kanske de som ämnar häcka just här? (Häromdagen, men inte idag, såg jag starar intressera sig för de horisontella ihåliga "tuberna" av metall som ingår i tornets bärande konstruktion; i dessa "tuber" häckar starar varje år).
kaja 2 överflygande
skata 1 sedd på tomten, skrämdes häftigt när den såg mig i fönstret
kråka några få sedda.

Klockan c 1215 kom Inga från Lund. Vi satt på verandan, jag var också i tornet en stund omkring kl 1300 i sol och hård ostlig vind,och ovanligt kallt var det också; och intet nytt såg jag heller.

Kl c 1400 - 1500 var två båtar ute på sjön; änderna blev oroade av detta och var rätt ofta uppe och flög. Totalantal ex, observerat eller skattat, torde ha varit ungefär såhär:
gräsand 30, krickA minst 50, årta 5, bläsand 6 varav 2 hannar ad, skedand minst 5, troligen flera, vigg c 10, brunand en flock på 20 plus några till, summa nog minst 30, knipa först 2 gamla hannar flygande, därefter 1 hanne ad och 2 honor flygande; storskrak först 1 ensam hanne ad, sedan 1 dito hanne plus 2 honor (eller kanske någon fjolårshanne däri). Eljest intet nytt: måsar som vanligt. Mycket litet rovfågel uppe, bara brun kärrhök sedd men denna i flera ex därav även den bildsköne gamle hannen.

Kl c 1600 körde Inga och jag en krok via Öbacken (där jag tog 4 fotos av Klingavälsån och ängarna), vidare över ängarna (gäss, se nedan) - förbi Södergården - Vombs by - Vombsjöns V sida (obsar se nedan) - Hjälmaröd (=Vombsjöns NV hörn) - Harlösa - väg 104 - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst Lund c 1745.

På Vombs ängar sågs gäss sålunda. Norr om vägen, glest fördelade, gick några små eller täml. små flockar sädgäss, säkert 100 ex inalles, de flesta gick c 500 - 800 m norr om vägen, sågs bra från Öbacken. Söder om vägen gick på ängsmarken minst 120 bläsgäss och c 60 sädgäss, relativt glest fördelade men delvis rätt nära vägen; och på det stora jordiga fältet V om Södergård och ända ner mot Ängsvattnarhuset gick en stor och fin flock sädgäss på c 350 ex. De såg synnerligen ljusa ut i det skarpa solljuset och mot den mörka bakgrunden. Bland dem på jordfältet var dock intet annat än sädgäss; däremot lyfte, glädjande nog, en spetsbergsgås tillsammans med ett par sädgäss från ängsmarken och flög en sväng, kom därvid i gott ljus och syntes utmärkt. OBS att gässen visserligen mest stod i gott ljus men att en del flockar på ängsmarken gick halvdolda bakom gärdesgårdar och obetydliga ojämnheter i marken, varför alla ex ej kunde granskas.

Vid Vombsjöns V sida stannade vi och såg ut över sjön, som nu var helt isfri. Mycket litet fågel därute. Mellan strandsnåren och vägen låg fortfarande ett par ordentliga snödrivor kvar, det var snö som lagt sig i lä av snåren vid sista stora snöstormen i februari, alltså inte snö som sedan röjts eller sammanförts av människans snöplogar eller dylikt. Även på ett par andra ställen

1979-04-16 forts.

nära vägen låg snödrivor kvar, och på sluttningen Ö om Harlösa, i lä av (d v s väster om) buskridåer och trädbestånd, låg ett par bastanta rader av drivor, väl att märka på platser som var mycket exponerade för solen.

Vi granskade markerna utanför Norregården. På de trevliga våta ängsmarkerna gick inga gäss, här sågs bara vipor och några kråkor och starar. I tub tittade jag på den nu starkt hopskrumpna översvämningen S om Kävlingeån, den var rätt långt borta, men man såg att den hyste en del gräsänder och obestämbara änder (summa kanske 150 - 250 änder), däremot inga svanar mer. På blöt jordig mark, som varit översvämmad, gick vipor i stort antal och förvånande talrika strandskator, säkert såg jag 25 - 35 ex. Över Hjälmaröd kretsade en sparvhök.

När vi kom upp nära Vikens gård såg jag att det fanns tämligen stora översvämningar kvar även norr om Kävlingeåns fåra, men fågellivet där undersöktes ej. Inga gäss gick på markerna vid Vikens gård.

Obsarna vid Vombsjön var flyktiga men gav dock ett rätt gott intryck av läget.

Tillägg: på första sidan för denna dag hänvisas till en "viktig fotnot". Den blev uteglömd där men kommer här. Jag noterade kl 0130 att det var alldeles tyst, inga skrattmåsar hördes; och kl 0400, när ny kontroll gjordes, var det nästan helt tyst. Jag misstänkte att orsaken härtill var att finna i den låga temperaturen.

1979-04-17, tisdaG.

Arbetade ungefär kl 1300 - 1715 på mitt nya arbetsrum på Ekologihuset, Helgonavägen 5. Gick sedan hem. Det var en synnerligen klar och fin eftermiddag, skarpt solljus, utmärkt sikt, svag vind. Över Klostergårdens Centrum kom kl c 1750 en flock på 14 knölsvanar, kurs ungefär NO, höjd under 100 m. Flög i fin plog, som ändrade form något allt under det de flög. Vingljudet hördes på långt håll, jag hörde det ljudet innan jag såg fåglarna.

1979-04-18, onsdag.

Kl 0528, när jag stod i mitt fönster på Klostergården och väntade på Mikael Kristersson, hördes ånyo knölsvanens vington, och 4 ex flög på avgjort låg höjd mot O eller ONO. Inbördes avstånd ovanligt långt, uppskattningsvis 25 - 30 m mellan varje fågel. De flög "i kolonn", d v s efter varandra.

Mikael och jag for idag till Helsingborg för att filma det södergående ejdersträcket genom sundet och samtidigt ta en del film av mig, allt som ett led i den kommande TV-filmen som Mikael håller på med och där jag skall spela en huvudroll - närmare bestämt skall den handla om mig och mitt liv som biolog och om mina mångåriga dagboksanteckningar om fågel m m. - Vi startade från Lund c 0545, kom till Helsingborg 0630, stannade på Parapeten (den platsen rekognoscerade vi vid vår förra färd hit, och Mikael tycker den är bäst). Härlig morgon, sol, fin sikt, svag nordlig vind, men inte tillräcklig för att göra morgonen kall. Tyvärr kom bara ett fåtal små och en enda medelstor ejderflock, och alla kom långt ute och gick relativt högt (c 40 - 100 m), detta säkert som en följd av medvinden. Därför föga filmning. Vi stod på Parapeten med all utrustning redo från c 0645 till 0800; då tyckte Mikael inte det lönade sig att vänta längre. For därför tillbaka till Lund, uppom Zootis för en del undersökningar för kommande filmning på mitt gamla arbetsrum. Därefter hem till Klostergården, där jag tog fram grapefruit och lagade kaffe och smörgåsar. Mikael stannade inte kvar länge efter maten utan for till Malmö för förhandlingar med Sveriges Radio, start redan c 1045. Jag stannade hemma och skrev, resp. renskrev dagböcker för de sista dagarna.

Idag, på uppfärden till Helsingborg, sågs en enda ormvråk, den flög lågt och lugnt över vägen ungefär 5 km S om Saxåns mynning. Vidare, just där vägen går närmast havet S om Landskrona, kom 10 + 5 knölsvanar mycket lågt mot S eller SO, det föreföll tydligt att de just hade lyft från Lundåkrabukten. En rolig sak till: en kråka med välutbildat vitt vingband korsade vägen nära Löddeköpinge. Den vita teckningen bestod av stora vita fläckar på vingpennornas infan omedelbart utanför övre vingtäckarnas spetsar. Eftersom kråkan kom mycket nära, hann jag se att utfanen inte hade vita fläckar. Mycket lättsynlig karaktär när vingarna var utbredda och välsynliga, däremot inte lätt att upptäcka när vingarna sågs "från kanten". Övriga fåglar på uppvägen inte noterade, utom att råkor och kajor flerstädes gick (ofta parvis) i kanten av motorvägen eller rentav inne på den gräsbevuxna "mittsträngen". Vipor syntes, däremot inga gäss.

i

Medan vi stod på Parapeten i Helsingborg, sågs och hördes följande fåglar:

skäggdopping 2 ex flög mot S längs vattenytan, i sällskap
gräsand: 3 hannar förföljde en hona över hamnbassängen, i snabba svängar
vigg en ensam hanne flög förbi
sjöorre flock 3 ex flög mot S ungefär kl 0730
knipa flock 3 ex flög mot N eller NO kl 0747
ejder: kl 0645 - 0705 kom c 35 + 20 + 11 + 18 ex mot S. Första flocken (nästan?) bara mörka fåglar, de följande däremot med

1979-04-18 forts.

hög procent (35 - 45 procent, ungefär) gamla hannar. Från 0705 till 0730 ingen flock, sedan mellan 0730 och 0745 summa 4 m 1 m skarpt avgränsade småflockar på inalles c 30 ex, även här hög procent gudingar. Beteende se ovan.

skrattmås fåtaligt sedd

fiskmås några sedda, både ad och juv

gråtrut " " " ad och juv

havstrut knappt mer än 3 sedda varav 2 ad och 1 vix ad

sånglärka flög över flera ggr, lockade och knirkte, bara ensamma ex; de ex jag såg flög snarare mot N än mot Ö.

sädesärla sedd och hörd ganska ofta, även rastande på gräsmattor vid byggnaderna på parapeten etc.

ängspiplärka flög över ett par ggr; jag är en aning osäker ifråga om någon bestämning, det kan ha varit skärpiplärka (men inte bara skärpiplärka!)

hämpling hördes locka och sjunga i luften ovanför oss, det var faktiskt första gången i vår jag hört den, vilket förefaller mig själv egendomligt (men kanske den drabbats hårt av den hårda vintern; jag vet inte var huvudmassan av våra hämplingar övervintrar och inte heller hur långt ner i V Europa som vintern var mycket sträng och snörik).

kråka några få ex, ensamma, kom in från Danmark.

kaja likaså.

Återresan till Lund skedde längs motorvägen. En ormvråk kretsade över strandängarna vid Saxåns mynning, den anfölls ilsket av måsar. i Till min överraskning flög en korp snett över vägen helt nära bilen, ungefär 7 - 8 km sydost Landskrona. Skulle varit en stor märklighet för 5 - 10 år sedan, men jag vet att arten nu häckar nära Barsebäck i någon dunge nära stranden, det har Peder Weibull berättat. Senare: en tornfalk ryttlade precis där vägen mot Lund tar av från motorvägen (d v s vid Flädiekarusellen). En turkduva satt på telefontråd nära Ramlösa. Eljest intet. Inga noggranna anteckningar om kråkfågel etc (förutom korpen förstås). Mycket mås - det var skrattmås och fiskmås - på fälten. På några ställen, bl a vid Glumslöv, låg ännu snödrivor kvar vid vägkanten där vägen gick i skärning. Dessa drivor låg mest så att de vette mot V och alltså hade sol en mycket stor del av dagen incl. dess varmaste timmar. Måste varit enormt stora drivor!

1979-04-21, lördag.

Ankom stugan kl 1310 i mulet och disigt väder, men det var nästan vindstilla, och temp var + 9° C. En stunds obsar från tomten, därefter i tornet c 1330-1355, sedan på nytt från marken. Inga och jag eldade upp ris och en gammal utsliten stol av bananbladskaft(???), som länge stått på verandan utan att kunna användas,.

Fågel före kl 1500: skäggdopping minst 18 sedda inom 1 km från tornet. Häger 2 ex flög mot S över sjön. Rördrom hördes tuta långt bort i V (eller möjligen närmare men ovanligt lågmält??). Knölsvan 1 sedd i vassen nedanför tornet. Gräsand 1 ♂ + 2 ♂♂ 1 ♀. Kricka flock minst 70 ex. Årta ♂♀ närmsta klarvatten. Skedand 3 ♂♂ 1 ♀. Vigg 4 ♂♂ 3 ♀♀ närmsta klarvatten. Brunand flock 5 ex + några ex till. Ormvråk 1 ex kretsande. Glada 1 ex länge kretsande över ängen, ropade med klagande ton "piii pi pi pi " många ggr; attraherades sedan tydligt av elden och/eller den starka rökutvecklingen, kom flera ggr rakt över fast vi satt vid elden, flög in i röken etc. Brun kärrhök flera ex på nära håll, skrämde upp krickflocken, skedänderna, skrattmåsarna etc. Rörhöna hörd en gång. Sothöna c 2 + 2 + 1 ex sedda nära/. Vipa dansade neråt Silvåkra allé, storspov spelade en gång, skrattmås sorlade lugnt i sin koloni, nog minst 700 - 900 ex där, eventuellt flera. Mindre hackspett hördes hacka några ggr, sånglärka sjöng, ängspiplärka lockade ett par ggr, sädesärla flera ggr sedd och hörd, lövsångare sjöng 3 - 4 ggr, gransångare sjöng flera ggr, rödhake sjöng ett par strofer, talgoxe sedd och hörd, blåmes dito, bofink 1 ex sjöng ett fåtal ggr, hördes senare ("Rulschton"), kråka några få sedda.

I det stilla vädret flög åtskilliga Diptera, såg ut som trichocerider eller små tipulider, eller ev. Chironomider. - Stilla och fint. Mycket få besökare i tornet.

På e m startade jag kl 1520 en vandring ut över heden och ner till kanten av Vombs ängar. Såg kajor, starflockar varav en stor, sånglärka dels spridda, dels en flock på 25 ex. Vipa storspov ängspiplärka. Flock bläsgås på minst 175 ex och i dess närhet en del sädgäss, minst 30 ex. I Klingavälsåns fåra, på kort sträcka nedströms f d Öbackens gård, låg 3 knipor, ♂♀ av kricka samt ♂♀ av gräsand. Kråka sedd. 2 gravänder flygande. Kajflock 50 ex. Ringduva minst 20 ex. Grågås 3 på ängsmarken. 15 + 18 + 17 tranor fäller V om Norregård. Däruppe ytterligare 160 gäss, troligen allra mest sädgäss. Mot söder, neråt Rabyn, gick också gäss, summa c 200, åtminstone delvis var det sädgäss. Storspov, vipa, glada. Rådjur. I söder hörs också trana, 7 ex anträffas,de fäller neråt Rabyn nära ängsvattnarhuset (det hus som numera bebos av en herre vid namn Skude, enligt Johnny Karlsson). 1 fiskmås ad. 1 taltrast sjungande. 1 koltrast dito. Bofink sjunger. Ängspiplärka sedd. 1 fiskgjuse med stor fisk flyger västerut över Silvåkra by.

Inga gäss på markerna vid Silvåkrakärret. Rödbena spelar nära Silvåkra by. (I kladden här en obegriplig förkortning). 2 råkor. Inga som varit kvar vid stugan hade sett 47 tranor sträcka norrut. Fasantupp hörd Silvåkra. På kvällen hördes kattuggla, och rödhake sjöng.

Kvällen även: svärmning av chironomid. Noctuid flög, skalbagge flög.

Starar: 2 flockar på c 1000 ex vardera, 1 flock på c 500 ex, därtill summa c 10 flockar på minst 4 och högst c 100 ex. Alla kom från NO - N och flög mot sjöns SO-hörn. Detta skedde kl 1815 - 1905, obsades från tornet.

Kl 1920 - 1950: obsar fortsatte men gav intet; det blev snabbt mörkt och disigt, men om starflockar kommit till nattplatsen och/eller rört sig där, skulle jag absolut ha sett det. - Den bildsköne brune kärrhökhannen sedd idag, därtill 3-4 andra ex av arten.

Kvällen kl c 1945 hördes kattuggla nära. Några sädgäss (2 + 7) flög över sjön, antingen m l m tydlig rundflygning, eller också flög de ungefär västerut. Långt bort i V över andra ändan på sjön sågs en gång en större gåsflock flygande, men den försvann strax.

SLUT

C

1979-04-22.

Bodde i stugan på natten.

0335 upp!

0345 ut! Det är mulet och stilla, temp. +4° C. Sävsparv sjunger. Skrattmåsarnas kör är måttlig i styrka

0410 upp i tornet. Ännu relativt mörkt; dis; V änden av sjön syns knappt. Skrattmåsarnas kör oavbruten. I kikare ses en del skrattmås flyga lågt, men de lämnar ännu ej sjön. Grodlek bubblar bra!

0412 rall skriker

0413 årta knarrar

0414 " " på nytt. Rödbena hörs i Ö. Vingslag av änder hörs också. Molntäcket i Ö har ett par små oskarpa luckor. Årta hörs flera gånger. Koltrast skrämd, hörs

0418 det börjar småregna. Skäggdoppingar ses på närmsta klarvatten, även liggande "mot varandra"

0422 2 gäss flyger mot SO, det är nästan säkra bläsgäss

0423 c 250 skrattmåsar skriker, snurrar runt i luften lågt över samma område; jag misstänker att de ser en mink, som brukar förorsaka sådant beteende. Rörhöna h

0424 10 skrattmåsar mot SO men vänder oväntat, kastar och återgår. De oroliga skrattmåsarna~~s~~ svärmar fortfarande omkring, nu är de högst 150 ex, de skriker som fan. Vigg 3 ♂♂ och 2 ♀♀ ligger på närmsta klarvatten. Regnet ökar.

0430 20 skrattmåsar mot SO men alla eller åtm. de flesta vänder plötsligt och återgår, men strax vänder de på nytt och reser mot SO. 1 ensam gås mot SO, är troligen sädgås. Flera tiotal skrattmåsar iväg mot S-SO. 1 bläsand flyger i sväng över~~s~~ sjön. Talgoxe hörd, har hörts även tidigare. Nu flyger massor av skrattmå iväg mot SO

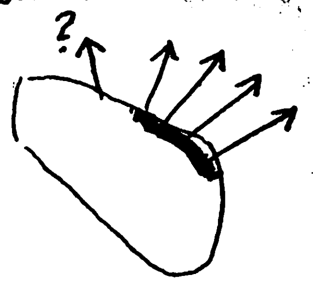

0431 grågås ♂♀ kommer från V, fäller i närmsta klarvatten. Stararna uppe, antal nog 10000 (tiotusen), eventuellt flera på långt håll i NV. Beteende se skiss: De flyger alltså bort under spridning i en sektor ungefär NO-N och kanske även -NV. Flocken blir alltså uttunnad alltmedan den flyger bort, och den är svår att se på (långt) håll.

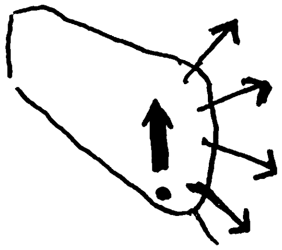

0435 jättelikt uppbrott av stare. För uppbrottsplats och beteende se nedre skissen: Säkert är det 15000-20000 ex. De skjuter som ett stort spjut ungefär norrut, se tjocka pilen; men mycket stare sprids även i de riktningar som de tunna pilarna visar. Uppbrottet hördes också. Sädesärlor hörs, talgoxe hörs. Det blir plötsligt ljust, och regnet upphör. Massor av skrattmås mot SO

0440 22 sädgäss mot SO (ungefär), se heldragen linje på skiss: Ungefär samtidigt kommer 16 ejdrar varav 9 ♂♂ och 7 ♀♀ enligt streckad linje så: Storspov hörs. Talgoxe filar.

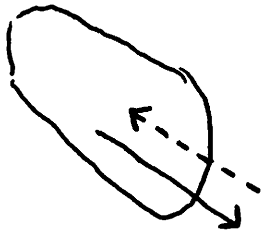

Ejderflocken gör stor runda över sjön, stiger sakta, försvinner i öster.

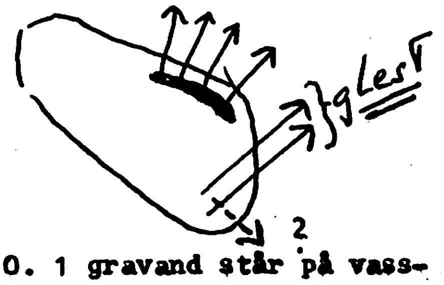

0443 star-uppbrott nummer 3; det är nog c 5000 ex som reser enligt denna skiss. Det är ovisst om en del också gick mot SO som den streckade pilen antyder. 2 svanar skymtar. 100-tals skrattmåsar kommer tillbaka från SO, vilt skränande.

0449 gransångare sjunger. Ett sångsvanpar ligger c 150 m utanför kanalmynningen, vid dubbelbusken, skrockar sakta! Knölsvan ses ej. 3 sädgäss flyger mot SO eller O. 1 gravand står på vassrugge. Gräsand ♂♀ ses, men bara dessa två!! Skedand ♂ gör bullrande uppflog; den ses nu, den har hörts redan förut. Årta ♂ flyger förbi. 2 + 4 kricker ses simma. 2 bruna kärrhökar är uppe, en av dem dansar härligt. Blåmes hörd. 5 viggar flygande. 1 fiskmås ad står på tuva i vattnet. Storspov spelar.

1979-04-22 forts.

6 skedänder (4 ♂♂ och 2 ♀♀) flyger. OBS bristen på sothöns! Återgående måsflockar ses (d v s sådana som kommer tillbaka till sjön). Grågåsparet nalkas simmande. 2 + 1 brunänder sedda. Inga änder utöver de nämnda. Gransångare sjunger länge alldeles bredvid tornet. 2 starar sitter i björk vid tornet; de avvaktar väl mitt avtåg vilket sker 0511 (underförstått: de vill komma till tornet för att inspektera eventuella häckplatser. Starar häckar varje år i de horisontella metallcylindrar som utgör en del av den bärande [redacted] konstruktionen; dessa cylindrar har har ingångshål på sidan).

0511 jag ner från tornet.

Nu blir de två knölsvanarna synliga på närmsta klarvatten, ♂ främst, han simmade utåt sakta, med tämligen höghållna vingar och sänkt framkropp. ♀ kom 150 m bakom. Sångsvanparet hade simmat utanför vassruggarna (som avgränsar närmsta klarvatten). Sångsvanparet syns fortfarande. Ingen kollision syntes.

Efter kort avbrott i obsarna sågs knölsvan ♂ simma därutanför. Sångsvanarna syntes ej nu.

Jag vilade mig på morgonen och obsade föga. Såg 1 storskrake flyga, såg sävsparvar, såg starar på närmsta holken på tallen. Det blev stilla och småregn och mycket dålig sikt, och temp. bara +5 till +6 grader C. Först c 1240-1300 lättade det sakta; det förblev mulet men blev mycket ljusare och sikten blev mycket bättre. Mycket skrattmås upp[redacted] och kretsade högt, delvis på jättehöjd. Även några fiskmåsar ad och 1 fiskmås juv deltog i kretsandet.

På f m och middagen före 1330 föga obsar. Därefter obsar från verandan resp. tornet i mycket bättre sikt men mera vind, delvis sol, kyligt, temp var +9° C klockan 1600. Arter sedda efter c 1330:

skäggdopping ej räknad, häger 1 flygande, (rördrom icke hörd). Grågås ♂♀, gravand 1 överflygande, gräsand 2 ♂♂ samt ♂♀, kricka max 10, bläsand 14 ex varav flera ♂♂ ad. Stjärtand ♂♀. Skedand 2 par samt 3 ♂♂ och 1 ♀. Vigg 19 ex varav 15 ♂♂ och 4 ♀♀. Brunand få sedda, storskrak 1 ex flygande. Fiskgjuse 1 ex ryttlade högt borta i V. [redacted] Glada sedd flera gånger mellan stugan och allmänna vägen. Ormvråk 1 + 1 kretsande. Fjällvråk 1 ex med missbildad stjärt: abnormt kort; intet eller nästan intet mörkt synligt ytterst på stjärten. Fågeln fällde flera ggr och föreföll inte vara i bästa form. - Brun kärrhök flera ex sedda; "den bildsköne" ♂ kom ofta nedanför srugan, över vassen. Annan ♂ flyger med bomaterial nära den ensamma busken som står ute i vassen ett par tre hundra meter norrut (ungefär!) från tornet. Rörhöna hörd, men fortfarande ej sothöna. Storspov hörd, skrattmås grovt skattat 2000 ex, med viss tvekan. Fiskmås mer än 10 ex. Gråtrut 2 ad och ytterligare ex sedda, havstrut 1 halv-utfärgat ex, ringduva sedd, grönsöling hörd, sånglärka hörd, sädesärla sedd och hörd, gransångare, talgoxe, blåmes, sävsparv, bofink ♂♀; stare en flock över sjön. Kråka fåtaligt sedd. Ej en enda kanin sedd, varken går eller idag.

Tillägg: (a) kl 1620 kom 6 knölsvanar över Krankesjön med kurs mot NO eller ONO: 1 knölsvan sågs ligga i sjön då, men de översträckande reagerade ej. (Och säkert inte heller en simmande svanen, ehuru ingenting nämnt därom)

(b) kl 1635 flög 2 ladusvalor över det nedlagda sandtaget mellan stugan och allmänna vägen!!

1979-04-28, lördag.

Buss från Lund 1345, ankom Revingehed (Kvinnevad) 1420, gick ner till stugan. Tofsmes hördes upprepade ggr från tallskogen. 4 trädpiplärkor, de hade svaga läten, som lät flyttningslätet "psee" eller "psii" men var alltså mycket tydligt svagare. 1 + 2 + 1 + 3 ormvråkar, 1 tornfalk nära Nicolins stuga. Kråka, bofink, talgoxe.

Väder: mulet, svag vind, torrt. Solen glimtade fram ett par ggr. Järnsparv sjöng. 1 vipa sedd. 4 pilfinkar i grovt ris som låg vid kärret nära Saltkråkan. Skrattmås: stor kör från sjön; en del högflygande ex sågs också.

Ankom stugan 1505. Brun kärrhök. Grågåspar flygande.

Upp i tornet 1555. 10 ladusvalor lågt över sjön. 1 kråka bland skrattmåsarna. 17 + minst 16 + minst 2 + 8 + 10 krickor = över 53 ex. De låg strax utanför de vassruggar som avgränsar närmsta klarvatten åt väster. Brun kärrhök sågs? ♂♀ samt annan ♂ etc.

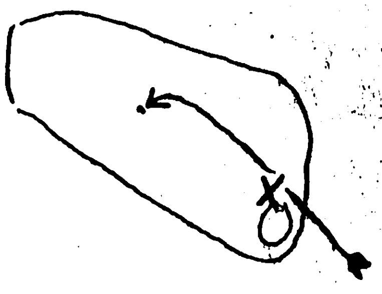

6 sädgäss flög över mot NV, fällde i sjön ungefär så: På närmsta klarvatten (=NK) 1 knölsvan samt 2 + 2 + 2 + 1 = 7 skäggdoppingar, och vid X på skissen låg en flock på 5 knölsvanar. Långt ute i VNV-NV 1 sothöna och 4 skäggdoppingar, dessa låg spridda. Sädesärla hörd. 1 mink gick i vattnet rakt nedanför vår stuga och simmade ut i vassen. 1 gräsand ♂ flygande. Uppskattningsvis 1600 skrattmåsar i sjön. Mycket långt ute låg en flock på 12 änder, som sannolikt var knipor, samt en flock på 7 helt obestämbara änder. 1 sävsparv lockar, ringduva ses i parningsflykt, och 1 gråtrut juv ses. Rörhöna hörs en gång. 1 bofink flyger över mot NO. Blåmes har tagit hålet i grövsta alen i besittning.

Ner från tornet 1625. Satt sedan på verandan. Kl 1730 hördes rördrom. Kärrhökar sågs ideligen, bl a en rätt väl utfärgad ♂ på nära håll över vassen flera ggr. Den "bildsköne" ♂ sågs över skrattmåskolonin. Sädesärla på tomten. 1 knölsvan flyger förbi.

1825 rördrommen tutar 3 stötar.
1834 " " 4 " .

Fram till 2020 mest obsar. Rune Gerell kom, och senare kom Balint Wagner med kompis. Rune satt ett slag. - Rördrommen var nästan helt tyst; den hördes bara en gång till före kl 2000.

Starar ansamlades, de började komma redan c 1805 och fortsatte att komma till skymningen; de flyger över sjön ungefär enligt skiss:

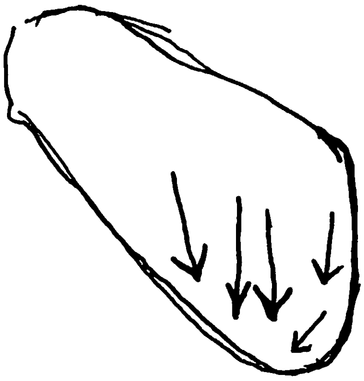

Men de fäller ej i sjöns vass, och platsen där de fäller (the pre-roost) ses ej från stugan eller tornet. Rall hördes flera ggr, dels keck-keck...., dels skriket som erinrar om ett gristjut. Ungefär kl 1950 kom 12 sädgäss från Ö och fällde i sjön. Koltrast varnade. Nästan inga flygande änder sedda. OBS: få sothöns också! - De 5 knölsvanarna, som omnämndes härovan, är kvar på ungefär samma område. De simmar omkring; inbördes avstånd från noll till 50-75 meter. Minken är nu inne på Anderssons tomt, går in under huset.

Tillägg: vid vandringen på järnvägsspåret ner till stugan såg jag ett älgspår. Skissen härintill är föga noggrann, men spårets största längd, eller bättre uttryckt ena klövens största längd, var 13,5 centimeter, och maximala bredden över båda klövarna = 11,5 cm. Älgen hade gått 300 m på järnvägsvallen i lugn gång och 100 m med språng, se skisser här som bara är ungefärliga.

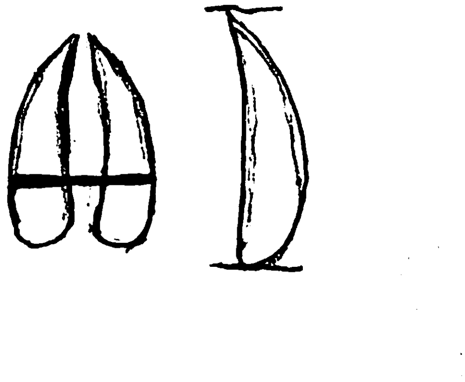

lugnt gående

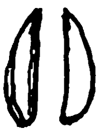

språng

1979-04-29, söndag.

0220 jaG tittade ut: det var gråväder, my. svag vind, +5° C. Skrattmåsar nästan helt tysta, oftast nästan ingenting hört. Ej rördrom eller annat
0330 rätt måttlig skrattmåskör. Sävsparv sjunger
0351 upp i tornet. Ganska ljust, man ser över hela sjön trots att det är mycket grått. Blåmesen tjoar vid hålet i alen. Sånglärka sjunger. Rall hamrar och skriker , den är nära. Jag avspanar närmsta klarvatten (NK): där ligger 3 gravänder, och måsarna syns, men ännu är det för mörkt för närmare studier. 2 sävsparvar kvintilerar. Gravänderna kacklar "gogogogogogo....."
0403 5 (fem) gravänder lyfter från NK. Skrattmåsar bryter upp delvis, möjligen skrämda, men ingen kärrhök syns. Rallen kacklar. 1 vigg ♂ på NK
0405 talgoxe sjunger
0406 uppbrott av starflock hörs och syns i vassen precis bortom "tarmen", ungefärlig plats se skiss:
Stararna gick ner igen men
0407 går stararna upp i massor. I uppbrottets början mycket tjockt och svart av starar men antalet ex nog ej över 20000. Skissen visar hur de rör sig:

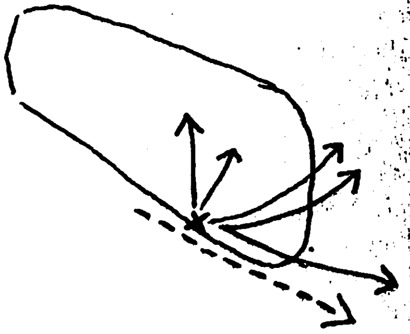

0409 nytt uppbrott men troligen högst 5000 ex.
Ungefär 35 gäss flyger enligt streckade linjen på samma skiss. Detta samtidigt med stararnas sista uppbrott. Sädgås hörd
0410 nytt uppbrott, det är 7000 - 10000 ex, men ej över 10000. De sprider sig enligt denna skiss:

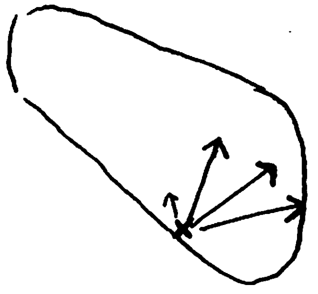

Denna flock blev fort gles, och det var svårt att se vad som hände i dess västra del, den som alltså är fjärmast från min obsplats.
Måsar flyger bort mot S och SO.
1 knölsvan flyger i sväng över NK. Bofink sjunger.
Blåmes hörd. Gräsand ♂♀ på NK, ett skäggdoppingpar likaså.
0413 1 mink simmar in mot land vid norra änden av NK, just där det öppna vattnet är smalast. Ungefär 100 skrattmåsar över den. 1 grågås är plötsligt där också, den simmar vaksamt i vasskanten där minken försvann. Massor av skrattmås drar iväg mot S. 1 knölsvan flyger bort mot OSO. Vigg ♂ rundflygande. Sädesärla hörd. 9 gäss flyger mot SO, troligen sädgäss. Mycket skrattmås flyger bort enligt denna skiss:(hel tjock linje:)
D v s de flyger ungefär mot SO-SSO. 1 brunand ♂ ses lyfta.
1 gråtrut ad flyger inne bland skrattmåsarna.
Mycket skrattmås flyger också bort mot SSV-SV-VSV, alltså ungefär enligt de streckade linjerna på skissen.

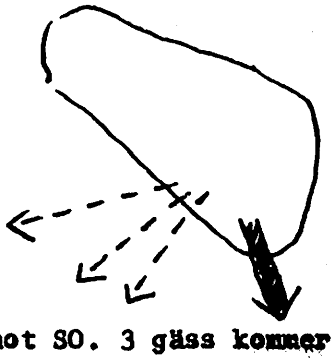

0425 4 skedand-♂♂ ligger utanför NK. 1 kaja flyger mot N.
Bofink lockar. Rall kacklar.
Väder: det är grå himmel, disigt, sikt 3 km men motsatta änden av sjön ses bara svagt. Mycket svag vind.
Skrattmåsar drar iväg mot SO hela tiden. Trut hörs
0429 ("gaå") flera ggr. 1 gråtrut ø ad och en del skratt-
-0431 mås kommer från SO. Rätt myckst skrattmås gör så kl 0429-0431. Samtidigt reser en del skrattmås bort mot SO. 3 gäss kommer från Ö, rundflyger, det är troligen grågås. 2 + 1 starar över björktopparna.
Rördrom troligen hörd ytterst svagt i VNV.
0434 1 brun kärrhök sitter i busken på "norra platsen". Ringduva hörd.
0435 kärrhöken, som är en ♂, ger sig ut över måskolonin, kör upp massor av mås som alltid
0439 1 knölsvan ad kommer från S och fäller ungefär enligt skiss:

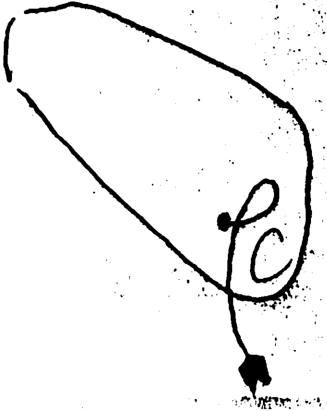

Gransångare hörd. Rall hörd i ett kör. En grann brun kärrhök ♂ ses i S. Den nyssnämnde brune ♂ har nu gjort en runda (över måskolonin) och sitter nu igen i busken vid "norra platsen".
Mindre hackspett hörd. Gråtrut höres "kokokokoko", det blir parningsförsök eller parning ute på lilla banken på NK! Rall skriker. 2 kråkor.
Folk kommer.

1979-04-29 forts.

0445 jag ner från tornet. Gransångare hörd

0455 temp. är +5° C. Jag obsar från verandan. 1 spillkråka flyger mot NO över sjöns SO del

0500 rördrom hörs 3 ggr mycket svagt i V; det är mycket osäkert huruvida det är samma ex som hördes igår.

- - - -

0500-0600 jag satt delvis på verandan. Mycket litet att notera. Sikten blir sämre, det blir ett mjölkigt vitt dis, motsatt ände på sjön syns allt svagare.

0600-0830 bara få obsar: 1 häger sedd sjön över. Gransångare sjöng. Mink sedd fritt vid uthuset.

- - - -

0850 obsar börjar. Det har blivit något bättre sikt. Temp kl 0900 är +7° C.

0855 rördrom tutar svagt 4 ggr

0900 15 viggar rundflyger. Lövsångare sjunger; gransångare sjunger, ses också. Talgoxar vid södra holken på tomten. Sädesärla ♂♀ på tomten och sitter ibland på själva huset också. Bofink ♀ på tomten

0905 rördrom 2 ggr svagt

0909 minst 55 krickor lyfter, de låg dolda bakom vassbank i ytterkanten av NK. Troligen uppskrämda av kärrhök. 1 vipa över sjön.

0912 rördrom tutar 3 ggr

-0940 före 0940 rördrom bara hörd 1-2 ggr. 1 fiskmås juv. 1 ormvråk ses i väster, 1 annan ormvråk har satt sig i körsbärsträdet!

0950 upp i tornet igen. Kärrhökar ses som vanligt, skrattmåsar också som vanligt, 1 häger långt bort. Änder mycket få. Doppingar några ex. Knölsvan ♂♀ kommer flygande och fäller NK. Talgoxe, blåmes. Väder: sikt blir bättre, vind SV, vinden ökar. Mulet. Temp. 7 1/2 grader C.
Jag går snart ner från tornet; det kommer folk.
Ladusvala några över sjön helt lågt. 1 trädpiplärka på tomten. Gransångare sedd, den sitter ett slag på en björkstam.

- - - -

1130 jag startar promenad över stora heden mot Vombs ängar (VÄ). Ser 3 backsvalor flyga mot V. 1 blå kärrhök ♀ flyger lågt över heden. Storspov sedd och hörd nära. - Jag granskar Vombs ängar, avsnittet (ungefär) från "oljevägen" norrut upp till jordig åker V om Norregård. På jorden sågs c 60 sädgäss, och på ängarna c 350 sädgäss och 150 bläsgäss; men när en fjällvråk kom över lyfte
↓∧ c 200 bläsgäss, och summa summarum av gäss sågs 400-450 sädgäss, 230-250 bläsgäss samt 2 vitkindade gäss.

En kråka ute över ängarna. Den lekte med en rödgul plast-ask, flög uppåt tre gånger, släppte asken från ungefär 2, 3 och 7 meters höjd respektive. Det såg lustigt ut. En annan kråka vistades där också (men ingrep inte i leken). Flerstädes på ängarna för övrigt sågs kråkor och råkor, starar, vipor, sånglärkor. Även 1 ormvråk på VÄ.

OBS: OBS: snö låg kvar på sluttningen öster om Harlösa, i lä av trädrader som avgränsar åkrarna!!

OBS: Av c 30-35 noggrant studerade sädgäss hade bara c 6-7 ex mycket dominerande rödgult på näbben!
Vidare sågs 2 gravänder , och 3 rådjur, grå i pälsen. 28 kråkor samlades på ett ställe, en av dem var märkt. -
Över stora heden ryttlade 1 tornfalk, och ängspiplärka flög förbi.

- - - -

Tallskogen var mycket uppkörd av tunga militärfordon och mycket skräpig. Snö låg kvar flerstädes, alltid i östra kanten. Vid jakt-tornet (jag känner bara till ett sådant, i en öppen yta i skogen, på sluttningen mot ängarna) låg flera drivor av storlek ungefär från 2 x 5 meter till 4 x 15 meter, maximal tjocklek c 1 meter. En driva var nog c 20 x 30 m stor och 1 meter tjock. All denna snö i orubbat läge, inte plogad eller uppkastad av människor på något sätt.
3 skogsduvor flög över. 1 duvhök upp, en råka hängde i luften ~~ovanför~~ men anföll aldrig. 2 fiskmåsar ad sedda.
Jag gick hem via Silvåkra prästgård och Silvåkra allé; 1 tornfalk där.

1340 hem till stugan 1340. Det var nu kallt, och snål blåst omkring V, Temp kl 1415 var bara 5° C, och det var helt mulet men mycket god sikt.

c 1530 Temp. steg så att den c 1530 var 8° C, vilket är anmärkningsvärt.
Jag obsade ej 1530-1700.

1979-04-29 forts.

1700 det mulnar, det blir regn men ej starkt. 4 årtor ligger i MK. 1 skata flyger till stora [redacted] buskarna ute i vassen i SO hörnet. 2 grågäss ses mycket nära, de har gula näbbar. 1 tornfalk ryttlar. 1 ormvråk ses flyga [redacted] ut över sjön ungefär enligt skiss:
En gråtrut ad anfaller vråken under ivriga rop "gao gao gao....". Vråken vänder och återgår med full fart i medvinden. Truten fortsätter [redacted] anfallen.

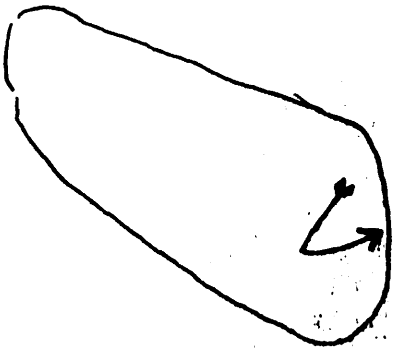

- - - -

1900 på kvällen [redacted] blev det regn, om ock rätt svagt. Temp. kl 1900 = 4 1/2 grader C!

Krickflocken kvar, och även på kvällen såg jag 3 årtor. F ö intet nytt. Starar samlas mot nattplatsen. Stor starflock sågs också bortåt Sjötorp; kanske det finns ~~ett~~ en "pre-roost" där?

1920 På kvällen kl 1920 och senare hördes rall flera ggr. Temp. fortsätter att ligga på 4 1/2 grader C; det är kallt och småregn.

1979-04-30, måndag.

Jag obsade 0405-0415, delvis även 0630-0750, vidare från tornet 0750-0815, och slutligen delvis 0815-0900. Dessa tider angivna i original-anteckningarna.

Följande korta anteckningar gäller sannolikt tidiga morgonen:"måndag 30.4.79 Krankesjön. Jättekallt, delvis regn. Föga (fågel). Flera trädpiplärkor sjöng. Ormvråk, råkor, några sjungande lövsångare".

Även de övriga anteckningarna från dagen är relativt kortfattade. De lyder så:

Före 0900:
skäggdopping några
grågås 1 med gulröd eller'gulskär' näbb
knölsvan 1 ad i sjön
gräsand ♂♀ flygande sedda på morgonen. Ej sedd [illegible] från tornet.
kricka c 12 från tornet
vigg 2 ♂♂ och 1 ♀
brun kärrhök satt på omkullslagen vass 2 ex, även ♂♀ sedda flygande, etc
tornfalk 1 sittande bakom huset
sothöna ett enda ex c 150 m utanför kanalmynningen (!!)
storspov hördes spela en gång
skrattmås 1000 ex, obs att de fällde på ängen mellan tornet och Silvåkra by. Där
var blött. Månne mask uppe på ytan?
gråtrut 1 juv
ringduva sedd
mindre hackspett ♂ och ♀ på tomten, 3 m avstånd!
ladusvala 1 + 1 ex sedda
sädesärla
lövsångare sjöng ett par ggr c 0800
sävsparv hörd
bofink sedd och hörd
talgoxe sedd och hörd vid vänstra holken
blåmes sedd och hörd.
stare överflygande ett par ggr
kråka sedd över [illegible] sjön.

OBS,:ej en trast, ej en rödhake, ej en hämpling

Väder: mulet, delvis regn. Temp kl 0900 var +5° C. Från kl 0855 åter starkt regn,
och från [illegible] 0900 störtregn.

1979-05-01, tisdag.

Exkursion med Lena Tihkan, start från Lund c 1215, for via S Sandby - Silvåkra by till Vombs ängar, obsade gäss där men bara från vägen - fortsatte via Vombs by - Vombsjöns V strand - Hjälmaröd - vägen förbi Övedskloster - ner längs sjöns Ö sida, in i Furet på den s k Norra Vombvägen, stopp vid utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn - forts till Vombs by - ånyo över ängarna - Silvåkra by - österut över "stora heden" ner till tallskogens Ö bryn, där det fortfarande låg snö i drivor på några ställen i skogsbrynet och inne i den risiga tallskogen tog fotos av driva här, obsade gäss härifrån på ängarna, fortsatte ner till stugan, stannade där kort stund eftersom det just blev en hård regnby, sedan gick jag upp i tornet. Därefter via Revingehed - Revinge by mot Lund, men stannade vid den gamla fruktträdgården några hundra m väster om Revingeby för att fotografera kaninernas gigantiska gnagspår på grenar och grova stammar av äppelträd; man kunde se att de gnagt upp till c 3 m över marken. Reservation: det är tänkbart att detta gnag åstadkommits av harar; saken bör diskuteras med dem som studerar kaninerna på Revingefältet. Från denna plats, där vi tog bilder i vackert solsken delvis, for vi till Lund, ankomst c 1645.

Väder: mest soligt, särskilt de första timmarna men delvis även senare. Några byar, delvis kraftiga men kortvariga, av regn och hagel och åtminstone en gång med inslag av snö. Måttlig till frisk vind omkring V, ett par ggr korta perioder av nästan vindstilla. Mycket god sikt utom vid byarna förstås. Mycket kyligt: temp vid stugan c 1515 var + 3,5 grader C (på nya termometern; den gamla visade bara en aning över 2 grader C, men den visar för lågt, det är tydligt). Utmärkt granna färger på landskapet och på himlen, som var särdeles omväxlande.

Fågel:

skäggdopping Vombsjöns V sida flock 10 ex + 1 ex + 2 ex, Vombsjön SO några par + 1 ex. Krankesjön några få par och ex sedda, men ej närmare studerad. Jag var i tornet vid stugan bara c 10 minuter, visserligen i hyggligt väder och god sikt, men det var mulet och alltför blåsigt för detaljstudier, och obsar på långt håll kunde knappt göras

☒

(ingen häger sedd, ingen rördrom hörd, ingen svan sedd!)

grågås 1 ex närmsta klarvatten i Krankesjön. Låg fritt, såg sig vaksamt omkring, uppe och flög en gång, antagligen hannen i det par som jag tror häckar här.

sädgås: på Vombs ängar S om vägen gick c 40 + 100 ex. På ängarna N om vägen gick, i ett smalt stråk ungefär längs det fridlysta områdets mittlinje, minst 410 ex, bland dessa sågs några få bläsgäss. På det trevliga fuktiga området N om Norregård gick drygt 250 gäss varav mest sädgäss, men jag såg säkert 15 bläsgäss här och hörde av folk vi mötte när vi obsade här att det fanns "en hel del bläsgäss" här. Dessutom gick här 2 utsökta vitkindade gäss. Totala antalet av mig sedda gäss idag blev alltså minst c 800 ex varav jag själv idag såg bara c 20 bläsgäss. De 410 på ängarna sågs i utmärkt ljus men de övriga delvis i sämre ljus, och antalet bläsare kan därför mycket väl ha uppgått till kanske 50-75 ex, däremot knappast till 230 som jag såg i söndags.

bläsgås sedd, se föreg.

vitkindad gås 2 ex nära sammanhållande, se sädgås. Rimligen samma 2 ex som i söndags sågs på ängarna

gravand: Vombs ängar S om vägen 1 ex, på våtmarken vid Norregård minst 8 ex, på ängsmark vid Vombsjöns Ö sida minst 5 ex.

gräsand: helt enstaka flygande ex sedda ng få ggr, därtill vid Norregård en uppskrämd andflock (av brun kärrhök) som bl a innehöll minst 4 gräsänder. OBS hur fåtalig den är!

1979-05-01 forts.

Över Krankesjön sågs endast 1 + 1 gräsänder flyga.

kricka: ur blötaste tuvmarken vid Norregård skrämde kärrhöken upp c 45 krickor, de nyssnämnda 4 (eller ngt flera) gräsänderna samt c 4 bläsänder varav 1 eller 2 hannar ad. I Krankesjön bara 2 ex sedda, därtill några få obest änder långt bort.

bläsand: se kricka

skedand: endast Krankesjön. 2 granna hannar flög förbi när vi kom fram till stugan, och på närmsta klarvatten sågs från tornet 1 hanne 1 hona; honan simmade främst, hannen precis efter och gjorde vertikala rörelser med halsen så att näbben, hållen ungefär horisontellt, doppade spetsen i vattnet, beteende mycket likt ~~n~~gräsandens

vigg: Vombsjöns V sida nära "Furets hörna" (d v s den plats där vägen från Vombs by når fram till sjön) låg 4 ex intill flocken på 10 skäggdoppingar, längre norrut längs V stranden låg en samlad flock på c 45 viggar. Ej ~~b~~sedd i Krankesjön idag

knipa: i Vombsjön vid V stranden låg på tre olika ställen 3 knipor vardera, i ena flocken var 2 ex säkert hannar ehuru inte fullt utfärgade, i de andra flockarna torde det varit mest eller enbart honor, i varje fall ingen utfärgad hanne

ormvråk 1 ex nära Vombs by, och 1 ex lyfte nära Kvinnevad, från marken, flög nära, hade väl avsatt vit teckning i stjärten ungefär som skissen visar, var f ö visserligen tämligen ljus under vingarna men på intet sätt extremljus.

ormvråkskissen förlorad

glada 1 ex flög sakta nära Övedsklosters slott, nedanför parken

brun kärrhök 1 hanne flög förbi den trevliga våtmarken vid Norregård och skrämde upp rätt mycket fågel (simänder se ovan, även spov, vipa, stare etc)

tornfalk: enda rovfågel ~~p~~på utresan var en tornfalk i Lunds stad nära avtagsvägen mot S Sandby, vid Dalbyvågen. Sedan sågs tornfalk nära stugan. Inga andra ex.

(OBS: ingen sothöna sedd!! Inte Krankesjön, inte heller i Vombsjön eller i dess östra del där Björkaån mynnar. Högt vatten idag i denna åns mynningsparti men ej en sothöna sedd där, ingen ann~~n~~an fågel heller för den delen).

storspov flerstädes på Vombs ängar och vid Silvåkra by och Norregård

rödbena varnade på Vombs ängar och vid Norregård

kärrsnäppa 2 ex lyfte vid pöl på gräsmark vid Norregård när kärrhöken passerade; rätt långt borta, fler ex kan ha funnits

vipa Vombs ängar och kringliggande odlade fält m fl ställen, och åtskilliga på våtmarken utanför Norregård etc

drillsnäppa: lockade plötsligt vid den branta stranden nedanför utsiktsplatsen vid Vombsjön SO. Lätet återkom flera ggr. Första för i år!

skrattmås: säkert drygt 1000 i Krankesjön. Dessutom över Vombsjöns Ö del en flock på c 75 måsar varav hälften skrattmås, hälften fiskmås och av dessa i sin tur säkert c hälften icke utfärgade ex.

fiskmås se föreg.

1979-05-01 forts.

gråtrut 1 ad i Krankesjön
ringduva fåtaligt sedd
sånglärka sedd och hörd på några ställen
sädesärla " " " vid stugan och på flera andra ställen, ensamma ex.
ladusvala 1 ex Vombsjöns SO hörn, se backsvala
backsvala över Vombsjöns SO del och upp till pumphuset befanns ett oväntat stort antal ~~p~~backsvalor svärma, alla mycket lågt, och de flesta koncentrerade till ett begr. omr. nära stranden. Säkert allra minst 75 ex, troligen 100. Bland dessa en enda ladusvala sedd, men fler kan ha funnits ty en del av flocken var långt borta. Även sågs 1 hussvala bland backsvalorna. Se hussvala.
hussvala. När vi stannade vid P-platsen invid utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO del, inne i Furet, flög 2 hussvalor i kanten av tallskogen, i m l m hyggligt lä för vinden. Därefter befanns att en hussvala flög bland backsvalorna (se ovan), och minst 9 hussvalor flög separat från de övriga svalorna utanför den skogbeklädda branten, något ex också lågt över sjön. Intressant ekologisk separation kanske.
(OBS att ingen sångare, flugsnappare eller skvätta sågs!)
koltrast 2 ex där Norra Vombvägen tar av från allmänna landsvägen, vid det område där den trevliga sandmarken just blivit planterad (förmodligen naturvård modell Arne Lundberg eller Nils Yngvesson eller någon annan lika sakkunnig på naturvård. Kanske rentav Hörjel eller någon AMS-general börjat tänka i vad de tror vara naturvårdsbanor).
bofink sedd flera ggr på olika platser men aldrig i flock, och ingen sång hörd.
stare flerstädes sedd i flockar, bl a på Vombs ängar
kaja påfallande allmän flerstädes särskilt runt Vombsjön, t ex i allén från Hjälmaröd bort mot Svansjö, även på fälten därinvid, likaså på Vombsjöns Ö sida, vid Revingehed etc. Månne enbart det i trakten häckande beståndet? I så fall är det stort, och det är kanske inte överraskande egentligen.
råka flerstädes sedd gående på fälten och/eller flygande. Vombs ängar flera, och stor flock vid vägen vid Hardeberga, säkert häckfåglar från kolonin N om vägen vid gården som ligger vid övre Fågelsångsdalen, S om bäcken. Allmän.
kråka sedd flerstädes, kan väl kallas allmän, men inga nämnvärda flockar sedda.

Däggdjur:
rådjur 3 ex på Vombs ängar, på samma plats där jag nu sett dem många ggr, ungefär rakt V om Vombs Nygård, nära sädgåsflockar.
(OBS: icke en kanin sedd! Inne i tallskogenpå Ö sidan av "stora heden" gick jag en sväng, såg här, och på öppna marken, många kaningryt men bara ett enda gryt som jag såg idag föreföll ha färska spår och färsk grävning vid mynningen. Arten måste ha reducerats oerhört i vinter).

Insekter:
aktivitet låg i det stora hela, som man kunde vänta denna kalla dag. Men faktiskt svärmade en liten dipter (mindre än en vanlig stickmygga, men inte mycket mindre) i rätt stort antal när vi lämnade stugan kl c 1535, kort efter det att en regnby passerat och det blev ljusare och kanske någon grad varmare. Säkert såg jag många tiotal ex stiga upp i luften just vid basen av tornet när vi klev in i bilen. Rätt intressant och kanske viktigt för främst svalorna!?

C (111) ~~①~~

(111)

1979-05-05 lördag.

Från Lund 1045, till stugan 1115. Fint väder, sjön delvis blank, delvis krusad, sikt mycket god, mest solsken men rikt utbildad cumulus-himmel. Jag var i tornet 1145-1210; när jag kom ner var temp +10°C. Fågel från tornet:

skäggdopping rätt allmän, även långt ute på blankvattnet flera ex och par, totalantal säkert 25 sedda, men ingen noggrann räkning gjordes

rördrom tutade på långt håll, stötarna
⊗ kom i serier om 4; även "inandningarna" hördes fast tutandet hördes mycket svagt.

grågäs: i vasskanten ungefär nedanför Almen låg en gles flock på minst 14 ex och fouragerande

knölsvan 1 ex närmste blankvatten, därtill en obest svan i motsatta änden på sjön

gräsand 1 ♂ sedd på vattnet samt ett flygande par

kricka min 2 tydliga flockar på ≥ 9 + c 12 ex sedda i den yttre utkanten av närmste blankvatten (vid de vassruggarna ligger änderna gärna).

skedand 1 ♂ sedd där

vigg 4 ♂♂ 1 ♀ också i närheten

brunand 3 ♂♂ 3 ♀♀ också där

ormvråk dansade; 1 ex my. högt, andra ex. närmare.

1979-05-05 forts.

glada först 1 rätt högt över stugan, perfekt i fjädrarna; kort därefter 2 ex kretsande över SÖ vassen, steg; ena ex. perfekt dräkt, andra ex hade börjat rugga symmetriskt ungefär enligt skiss. Det tedde sig knappt som en lucka i vingarna utan snarare som ett ljusare, tunnare parti; det var helt klart att några pennor fallit ut ungefär på gränsen mellan arm- och handpennor, precis lika i båda vingarna.

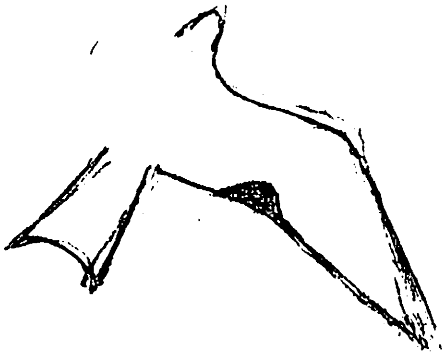

brun kärrhök: den ♂ som brukat vistas nära nedanför stugan syntes idag också, kom in till ett avstånd på 25-30 m från tornet. Flög flera ggr över skrattmåskolonin och körde upp massor av måsar. Ett par, den bildsköna ♂ + en ♀, kretsade ett slag över S strandens vassar c 500 m V om stugan.

obest. rovfågel: 1+1 sedda på jättehöjd, troligen en brun kärrhök och med visshet en mindre art, kanske tornfalk.

1979-05-05 forts.

sothöna 1 ex i vassbandet längst borta i riktning mot Almen. Inte fler sedda!

skrattmås: kolonin väl besatt, men i det lugna vädret flög mycket skrattmås även över öppna sjön, särskilt i NO och delvis i V (ungefär enl. skiss), däremot ej över SO-hörnets vassar eller andra vassar.

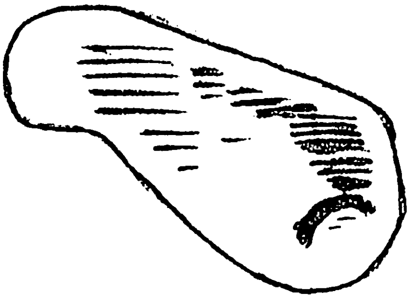

En del, men knappt mer än 50-60 ex kretsade mycket högt.

fiskmås 1 ej utfärgad fågel lågt.

gråtrut 1 ad och 1 juv mycket högt, ej i sällskap.

ringduva flög förbi

mindre hackspett ropade flera ggr

(ladusvala ngn ex vid Kr. N sida på utvägen; ej sedd från Tornet.)

sädesärla på Tornet

järnsparv sjöng livligt vid Tornet, satt ett slag i trädtopp 5 m bort.

lövsångare hördes sjunga ngn ggr

entita hördes

talgoxe hördes och sågs

blåmes sågs vid bohålet i grova alen

1979-05-05 forts.

sävsparv hördes i vassen men bara 1 ex
och bara kortvarigt.
Krika 1+1 ex över sjön.

OBS: Detta från Tornet på 25 min. Obser forts. sedan från verandan. Observera fattigdomen på andfågel; bl.a är den s.k "Farmen" alldeles tom på änder, och har varit det länge. Även småfågel tycks vara ytterst fåtaliga, både arter och individer; men det är kanske bäst att vänta med ytterligare diskussion. De kan ju vara försenade, både ifråga om ankomst och aktivitet, av den kyliga väderleken.

Fram till 1420: några få gräsänder ♂♂, 1 häger på långt håll, senare ännu 1 häger, stigande, delvis kretsande. Bofink ♂ på Tomten. Dansande kärrhök ♂ oerhörd höjd. Kl 1405 kom 46 sädgäss ut över sjön fr O-OSO, flög runt långt borta, 5 vände mot O-NO. Kl. 1425: c 40 krickor och c 6 årtor uppskrämda av kärrhök i ytterkanten av närmsta klarvattnet. — 1 skata flyger över SO-hörnets vass. —
Fortsättningen renskriven på maskin.

C

(115)

1979-05-05 forts.

Iakttagelser gjorda före kl 1435 renskrivna med blyerts.

Kl 1435 startade jag en vandring mot Vombs ängar etc. Sånglärka sjöng flerstädes, 1 storspov spelade, rödbena h, 1 tornfalk kretsade i norr, jag såg att den hade röd stjärt. På Vombs ängar inte en gås att se, ej heller på angränsande fält. Några kajor, ett fåtal kråkor, 2 råkor, därtill råka h. 4 kretsande och lekande ormvråkar varav 1 börringevråk. På långt håll 2 andra kretsande ormvråkar, dock något osäkra. 1 fiskgjuse sågs länge ryttla på långt håll över Heljesjön, den sågs i flera omgångar, den steg slutligen i kretsar mot N-NO. 3 starar.

På Vombs ängar 10 kråkor i flock. 1 rådjur sågs där också.

Väder: sol, nästan stilla; cumulus- och cumulo-nimbus-moln i NO, men mycket lättare i S-SV.

Stor flock på c 70 kajor och c 25 råkor och c 25 kråkor ses över Vombs Norregård-Vombs Nygård. Kajorna och en del av råkorna håller ihopa tätt, de övriga glest. Kajor och några råkor "leker", störtar, etc. Ytterligare c 50-70 kråkfåglar av alla tre arterna kommer från N till Nygård och Norregård. Ungefär 25 råkor till "leker"; alla är borta efter en stund.

2 storspovar på Vombs ängar. Spel. ♂♀. 1 + 1 vipor där också. Ängspiplärka h. Flera sånglärkor ses, de sjunger. 1 tornfalk långt nere i S. Ej en gås!

Jag ser nere i SO hur ett litet motorplan bogserar upp ett segelflygplan; det är på långt håll, uppenbart nere vid Sövde flygfält.

Över Vombs ängar ser jag 2 fiskgjusar, de är från början inte i sällskap men sluter sig samman, glider rätt rakt fram men börjar sedan kretsa tillsammans
x) mycket länge. Det ena exemplaret gled bort ungefär mot NNO, det andra fortsatte att kretsa och steg alldeles enormt. Äntligen slutade det kretsa och gled i rak kurs ungefär mot S. Observationerna av dessa gjusar pågick c 1545-1558.

Kl 1559 sågs 4 tranor kretsa och stiga mycket högt, sedan sänkte de sig ett gott stycke, höll därefter m l m oförändrad höjd, sänkte sig därefter allt-
x) mera så att de i höjd med Vombs Nygård var på bara 10 m höjd, höll sedan denna höjd ungefär) tills de äntligen fällde ängsvattnarhuset väster om.

Kl 1600 när jag har tranorna under observation, visar sig fiskgjuse nummer 3;, det var absolut ett nytt ex men jag kunde inte följa det. - Råka flyger nu mot Ö. Några hussvalor flyger mot V. Några enstaka ladusvalor sedda. 1 koltrast sj kortvarigt i tallskogen. 1 taltrast sj i Silvåkra by.

Längs kanalen mellan Silvåkra by och Krankesjön blommar 5000 exemplar av Petasites ovatus.

- - - -

1800-1920 middag. Finfint väder, men kyligt, bara +6° C. En enkelbeckasin flög förbi. Stare: ytterst litet, och före kl 1900 bara ett par helt små flockar på c 20 och 15 ex. Sedan kom många småförband: 2 + 4 + 20 + 4 + 6 + 5 + 4 + 4 + 7 + 6 + + 50 + etc....... Men summan av starar före 1945 var inte många hundra, dock att en flock på skattat 500 ex sågs långt borta över Sjötorp.
1945-1950 kom några flockar enligt denna skiss:
men ingen var på mer än 150 ex. Kl 1950 lyfte nyssnämnda flock vid Sjötorp och kom mot SO-hörnet, det var ej över 450 ex. En del småflockar av stare flög (också) norrut. Det verkade som om de "tvekade".
Allmänintryck : mycket färre än förut, även om många flockar kommer från andra håll och förbises.

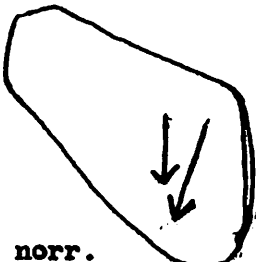

Kl 2000-2015 var jag ute och såg c 2000 starar komma från norr. Men nu fann jag huvudstyrkan: den satt i Silvåkra allé och var på uppskattningsvis 10000 (tiotusen) ex. De var uppe och rundflög. (Härmed väl också sagt att mitt nyss angivna allmänintryck var felaktigt; antalet starar var inte så lågt som jag trodde. GR vid renskrivningen 1981-08-17).
Ett par nya starflockar kom. Oroliga var de; och en del stare, inalles c 1000 + 1000 ex, kom ner över sjön men vände tillbaka. Det definitiva nedfloget till nattplatsen i vassen sågs ej. (Månne bergsäkert att de nattade där? GR. Jo, det framgår av nästa dags protokoll. Dock ingen siffra på antalet. GR).

---

x) originalanteckningarna innehåller skisser över gjusarnas och tranornas beteende, men dessa är dåliga och föga upplysande och återges därför ej här.

1979-05-05 forts.

Massor av skrattmås kom till sjön från S och SV. Koltrast h, rall h.
En flock på 150-200 småfåglar, tät och högflygande, sågs mycket långt bort i V. Flyghöjden uppskattades till 250-350 m. Flocken växlade form "amöba-likt", flög runt tätt under det att den snabbt växlade form, kom ej ner . Det var absolut en mindre tätting, men ovisst om det var stare eller fink eller ev. något annat.

Rördrommen tutade hela tiden sedan jag återkom (vilket var kl 1645). Oftast lät drommen höra 4 stötar i svit, dessa 4 kom på 6 sekunder; eller 5 stötar inom en tid på 7 eller 8 sekunder. Ibland var stötarna inte lika långa och/eller inte av samma tonhöjd. Det kunde låta så:

— — \ eller — — — \ eller — — — \ —

Kl 2023 kom en stor och mycket tät starflock på låg höjd över V änden på sjön, jag skattade antalet ex till c 2500. Den följdes i kikare; den kom så småningom enligt skiss: och den störtade ner där pilen slutar, d v s där nattkvarteret är beläget även för de andra stararna f n.

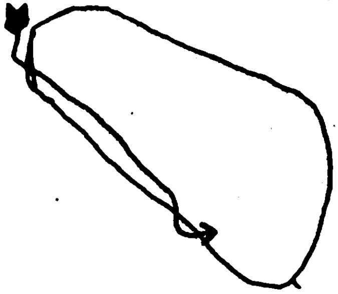

Kl 2035 hörs rall länge
Kl 2045 obsar slut. Det är mycket svag vind, mest klart; men kallt, bara +4° C.

Tillägg: rätt många humlor sågs flyga idag. En del diptera av olika slag, men bara få ex. Inga skalbaggar. Inga kaniner, inte heller några färska gnag eller färska grävspår.

1979-05-06.

På natten 0025 hördes rördrom. - Tidiga morgonobsar gjordes sålunda:

0340 klart och fint, men täta låga dimbankar över sjön och vassen. Temp -2° C (OBS: minus 2 grader C)
0343 relativt få (starar)
0349-0350 stort uppbrott (av starar) men glest från starten. Skrattmåsar uppe, bl a kom många ex, det var hundratals, till sjön från SO. Talgoxe.

Därefter kröp jag till kojs igen. Obsade senare från tornet dels c 0750-0815, dels 0845-0915. Artlista för dessa perioder gemensamt:

skäggdopping hyggligt antal, men ej räknad
rördrom hörd ett par ggr före 0800, men ej senare
häger: 1 + 2 + 3 + 1 ex kom från N, 1 ex anfölls hårt av skrattmåsarna
grågås: ♂♀ med 3 pulli och ♂♀ med 4 pulli i"tarmen". Jättekul. Därtill sågs vid ett tillfälle en flock på 13 flygande ex, och senare 4 + 6 + 7 liggande ex; därutöver några flygande ex som jag misstänker var fjolårsfåglar.
knölsvan 1 ex nära, 2 ex långt borta i västligaste viken
gravand 3 ex sedda
gräsand ♂ + ♂ + 4 flygande ex
kricka summa 45 - 50 ex sedda
årta ej sedd med absolut säkerhet
bläsand: 5 + 2 ex ute på öppet vatten, därav flera ♂♂ ad
vigg några ex
brunand 5 + 2 + enstaka
storskrak 1 ex + 2 ex, dessa var troligen en fjolårs ♂ och en ♀. Senare flock 6 ex flygande, fällde, flög på nytt, det var troligen 5 fjolårs ♂♂ och 1 ♀.
ormvråk 1 ex långt borta
glada 2 ex (flög längs Krankesjöns södra strand mot SO). Beteende något osäkert, men säkert är att 2 ex sågs.
brun kärrhök sedd ideligen, dels "den bildsköne" ♂, dels en annan ♂, dels en ♀, därtill flera ex dansande på håll (över västra änden av sjön etc, där de kan bestämmas till arten men är för långt borta för detaljstudier)
sothöna 1 sedd!!!
vipa 1 flög över
rödbena hörd
skrattmås i runt tal 1000 ex
fiskmås 1 juv sedd
svarttärna 1 sedd, dåligt av mig, men flera andra personer såg 1 - 2 ex i V sjön
fisk/silvertärna 1 över sjön uppe i N, troligen fisktärna.
ringduva sedd
liten hackspett hörd på morgonen
trädpiplärka hörd, locakde
ladusvala få
hussvala några sedda
obestämd svala summa c 10 sedda
sädesärla
lövsångare
koltrast 1 flög förbi
talgoxe
blåmes
entita
sävsparv: några ♂♂ och ♀♀ sedda, men föga sång
bofink sjöng
hämpling hörd överflygande
stare några
kaja 1
råka 1
kråka några få ex sedda.

Allt detta före 0915. Resten av dagen renskriven för hand.

(118)

~~(2)~~

1979-05-06, forts.

(118) Kl 0940 lämnade vi stugan, for först till Ö sidan av den risiga Tallskogen, stannade på vägen nedanför platsen där de största snödrivorna ännu ligger kvar och tittade ut över Vombs ängar. Inte en gås att se! Däremot åtskilliga ormvråkar, parvis och ensamma; se nedan. Vi forts. över ängarna på vanliga vägen — Södergården - Vombs by - Vombsjöns V sida. Stilla och mycket vackert väder, bra utbyte; forts förbi sjöns NV hörn (Hjälmaröd) - Harlösa - väg 104 - Revingeby - S Sandby - Lund. Inga avlämnade mig enligt önskan vid Zootis kl 1100; jag vistades en stund på arbetsrummet och kontrollerade att trapphuset blivit utröjt så som Hagström lovat. Allt var OK. —

Fågel på färden stugan - ängarna - - Vombsjön - Harlösa :

skäggdopping ett ex i Vombsj. NV hörn.

Vattenstånd mycket högt, reveln helt osynlig, ingen vegetation heller synlig i ytan. — Dessutom låg en flock

(119)

~~③~~

(119)

1979-05-06 forts.

på 3 skäggdoppingar i Vambsjön ungefär vid "Turets hörna", dvs där landsvägen från Vambs by når fram till sjön

sädgås: ej ett enda ex på ängarna N eller S om vägen. Men på den fuktiga ängsmarken N om Norregård (den "trevliga våtmarken") gick en väl samlad flock på 110 sädgäss och minst 3 bläsgäss.

bläsgås 3 ex, se föreg.

gravand invid gåsflocken 2 + 2 ex, andra ex sedda flygande på avstånd bl.a. flock på 4 ex. Dessutom 2 ex, säkert ♂♀, på Vambs ängar strax S om vägen, SO om Öbacken.

gräsand 1 ♂ vilande vid vattensamling på "trevliga våtmarken"; dessutom kom 2 andra ♂♂ och fällde där.

OBS: på det likaledes trevliga våtområdet söder om vägen ut till Norregård sågs idag ingen fågel. Men vi gjorde bara hastiga obsar där.

1979-05-06 forts.

kricka: vid nyssnämnda vattensamling stod eller låg minst 6 ex

blåsand: minst 2 ex (1 ♂ad) där

skedand: 2 ♂♂ där

vigg: gles flock på 9 ex i Vombsjön nära utanför "Furets hörna".

ormvråk: enda sedda rovfågelart, men den var allmän; över ängarna minst 2+2+1+1 ex, över Norregården och sjön och Vombs fure kort därefter minst 2+1+1+1 ex, två av ensamfåglarna på svindlande höjd. De flesta ex. lågt, kretsande, snabbt stigande på den fina termiken.

rörhöna hördes i Vombsjön vid P-platsen på V stranden. Syntes ej eftersom höga buskar hindrade sikten

strandskata 1 ex på ängsbiten vid Vombsjöns NV hörn, V om vägen

vipa flerstädes, men individantalet avgjort måttligt, och partätheten på Vombs ängar är mycket ringa jämfört med forna dagar.

(121)

~~(5)~~

1979-05-06 forts.

(121) rödbena sågs och hördes spela invid gåsflockens betesplats. 2 ex sedda; hörd även senare närmare NV hörnet.

storspov 1 eller 2 sågs och hördes spela på ängarna, likaså ett par ex nära Norregård.

rödspov 1 ex gick nära vägen ö om Norregård; 1 ex gick vid vattensamlingen där änderna sågs. Mycket granna; ett par ggr lät de höra sig också, men inget fullt spel.

enkelbeckasin hördes ticka, och 1 ex sågs flyga på avstånd.

fisk/silvertärna: mycket rolig och ovanlig observation. När vi stod på vägen vid Vombsjöns V strand, kom på stor höjd ~~[illegible]~~ 6 tärnor i full fart och i brant, kastande störtflygt; de kom västerifrån ut över Vombsjön. Mycket elegant och snabbt manövrerande, de störtade "i sick-sack" om varandra. Tappades i motljus långt borta, hade då ännu ej kommit ner till vattenytan.

(122)

~~(6)~~

1979-05-06 forts.

(122) Jag såg dem ej förrän de redan börjat stupa nedåt, men högt upp var de när jag fann dem.

ringduva sedd

gulärla en mycket gram ♂ av sydliga typen med ljusgrått huvud och brett vitt ögonstreck, satt på stolpe vid vägen vid Vombsjön. Dessutom hörd ett par ffr.

sädesärla sedd flerstädes.

kråka, råka, kaja sedda, stare också. Ängspiplärka hörd. —

Vid Harlösa rikligt med kaja och råka på fält V om samhället, likaså vid Hardeberga.

I S Sandby 1 grönfink ♂ och 1 turkduva.

Inga gäss gick på fälten nedanför Vikens gård Ö om Harlösa.

1979-05-09, onsdag.

Första varma vårdagen! Sol och fint. På morgonen var jag hemma i våningen, gick sedan ut och fotograferade kaninernas gnag på stammar och buskar på olika ställen på Klostergården. Gick sedan upp till Zootis, sorterade papper både på mitt gamla och mitt nya arbetsrum. Åkte hem till våningen med Inge c 1640, hämtade en del grejor, for till stugan, ank. 1740. Temp +17° C, svag vind, god sikt, sol, som dock blev allt svagare p.g. av tjocka men oskarpt avsatta moln i V. Dock osäkert om ett nytt molnsystem håller på att dra upp därifrån. Temp. sjönk snabbt på kvällen: kl. 2030 var den +8° C. Det var fortfarande klart, frånsett mörkare himmel lågt i SV-NV; och svag vind. Jag obsade först från verandan c 1800-1915 med ett par myc. korta avbrott, därpå från Tornet 1915-1955, sedan från verandan igen 1955-2030 och delvis 2045-2125. Mycket intressant fågelutbyte:

(124)

s ~~②~~

1979-05-09 forts.

1 **skäggdopping** flera par sedda nära, låg ofta "bröst mot bröst"

2 **häger** 1+1 sedda, en fällde my. nära

⊗ 3 **rördrom** hörd flera ggr men mycket svagt och ej före c kl 1915

4 **grågås** 1+2 flyg. ex samt en simmande kull ♂♀ + 3 små Dunungar

5 **knölsvan** tre ensamma ad på olika platser i sjön

6 **gräsand** få, bara c 6 sedda

7 **kricka** flock 4 simmande

8 **skedand** 2 ♂♂ simmande

9 **brunand** 1 ♂ flygande (!)

10 vigg 1 ♂ flygande (!!)

11 **brun kärrhök** flera, se nedan

12 **lärkfalk** 1 (nästan) säker flög norrut över sjön på täml. långt håll

13 **brushane** 11 ♂ 3 ♀♀ flock rundflygande över närmsta klarvattnen kl c 1850, forts. sedan österut

14 **svartsnäppa** flock 3 svarta ex rundflygande lågt kl c 1858, men fällde ej utan steg snabbt och satte fart mot N-NO.

1979-05-09 forts.

15 skrattmås massor ; kl c 1940 uppskattade jag antalet till c 1900 ex och därefter kom många flockar till sjön från olika håll vissa flockar my. täta och på 75--100 ex / flock, ibland mer.

⊗ 16 dvärgmås minst 7 ex se nedan

18 fiskmås först 2 ad, senare 3 fjolårsfåglar

19 fisktärna minst 3 ex, se nedan

⊗ 20 svarttärna 21 ex, se nedan

21 ringduva sett

22 ladusvala sett

— obest. svalor säkert 500 ex, se nedan

23 trädpiplärka sjöng nära stugan när vi kom fram

24 järnsparv sjöng kortvarigt

25 sävsångare 1 ex hördes sjunga men bara kortvarigt

26 lövsångare sjöng rätt ofta så länge det var varmt

27 koltrast ett ex flög förbi

1979-05-09 forts.

28 Talgoxe sedd
29 sävsparv några sedda och hörda
30 stare mycket intressant uppträdande, se nedan.
31 kaja 1 förbiflygande
32 kråka ett fåtal ex ute i vassen, etc, flög över, ofredades av skrattmåsar, fällde i Salix-buskarna.

Närmare om vissa arter:

(11) brun kärrhök sågs från c 1840 ofta, den bildsköna ♂ längre ut, den mindre granna ♂ mycket nära, även en ♀ nära. Särskilt förstnämnda ♂ körde idelligen upp skrattmåsarna; i stora täta massor for de upp, lugnade sig mycket fort men blev åter skrämda o.s.v.

⊗ (16) Dvärgmås: från verandan före kl. 1915 sågs bara ett ex, ad, en gång; den blev förföljd av en skrattmås över närmaste klarvatten. — Från

S

⊗ 1979-05-09 forts.
Tornet sågs flera ex, dels mot NV rätt långt ute 2 ad +1 fjolårsfågel, dels (senare) minst 6-7 ex varav 2 fjolårsfåglar över NO delen av sjön, oftast my. nära svarttärnorna.

(19) fisktärna minst 3 ex, oftast nära, gjorde branta stigningar med djupa vingslag, föll i sicksack neråt efter, ibland 2 ex i sällskap, ibland flög 3 ex nära varandra. Troligen fanns 4-5 ex, möjligen fler.

⊗ (20) svarttärna: från verandan före kl 1915 ideligen sedd men alltid långt ute i VNV-NV och aldrig mer än 7-8 ex. Från Tornet sedd my. bättre. hade nu ansamlat sig i NO delen av sjön. Här räknade jag dem flera ggr och fick resp. 17, 16, 19, 21, 20, 21 ex. Ofta my. eleganta kast ner mot vattenytan.

(+) obest. svalor: först på 20-50 m höjd och knappt över 100 sedda, hela tiden

1979-05-09 forts.

längst bort i V-NV. Senare samlade sig precis lågt över sjön och befanns vara minst 500 ex, men de kom aldrig nära. Rörelsemönstret tydde på att en stor del var backsvalor, men ladu finns med och kan ha varit allmän.

(30) stare: mycket egendomligt beteende. Få kom före 1850 och då mest ensamma ex! Senare kom de i rikligare mängd, men mycket ofta två i sällskap, och flockarna var nästan alltid små, oftast mycket små, och så glesa att de ofta var oskarpt avgränsade från varandra. Fåglarna kunde komma så:

2+2+1+2+3+7+2+2+2+2+1
+1+4+2+1+8+2+2+2+20
+12+2+1+2+2+2+2+4+5
+2+1+2+2+2+3+2+4+2
+c 35+2+1+2+2.....

Detta höll på mycket länge, c 1910–2000 och längre. En del

1979-05-09 forts.

fällde i vassen och buskarna på sandstället bortom "Tarmen", men ikväll fällde många närmare, även i de stora buskarna utanför kanalmynningen. Mängder förblev också på vingarna, flög runt, oftast 2 och 2, och i regel kunde jag samtidigt se 10–25 sådana par, låt vara att det ibland hände att större flockar syntes, men de var små jämfört med vad de brukat vara, sällan över 30–40 ex/flock, och de var *mycket glesa* och oskarpa. Så småningom flög starar även *norrut* från den hittillsvarande nattplatsen, då flög de *också* oftast i par. Rörelser ↑ och ↓ förekom samtidigt, plus rundflygningar. T.ex: 2+2+2+2+7+1+2+4+2+2+2+15+2... mot S, och ungefär i samma fördelning mot N eller rundflygande. Tala med Johnny om ev! orsaker. Lokala populationen?

(Forts.)

1979-05-09 forts.

På kvällen, när det ännu var ljust, flög en del diptera, bl.a. såg jag ett par svärmar av en storvuxen art, sannolikt en chironomid. Mycket glesa svärmar med stor utsträckning i vertikalled, c 80–100 ex luckert fördelade från c 2 till c 10 m höjd.

Inte en kanin sedd, ej heller färska spår eller den minsta antydan till färskt gnag på växter av något slag.

⊗ Rördrommen tutade rätt flitigt på kvällen fram till c 2145, när jag upphörde att lyssna. Oftast fem stötar i följd.

Vädret ändrade sig. Det var ett nytt molnsystem som drog upp från V. Redan c 2120 såg jag hur molntrasor rätt snabbt drog upp. Men vinden vid marken förblev svag så länge jag var ute, dvs till omkring kl 2200.

S

1979-05-10, Torsdag.

Upp 0350, tyckte att jag hörde svartvita flugsnapparens läte "vitt vitt vitt..." Och mycket riktigt satt en fin ♂ i den lilla vresboken invid västra Fallen. Satt där länge. Rördrom tutade. Det hade blivit delvis mulet, men vind ännu svag. Temp. +5° C.

Sedan upp igen 0645. Nu helt grått, +6° C, och mycket frisk vind omkr. VNV. Inga och jag åt frukost tillsammans; sedan for Inga till Lund; jag stannade kvar, fortsatte obsarna, först från verandan, men kl 0815–0825 från Tornet. Häruppe blåste det dock så starkt att det som fanns i överskådlighet förlorades genom Tornets skakningar. Jag återgick till verandan. Molntäcket lättade delvis ett par ggr, bl.a. just när jag var i Tornet, men vinden var fortfarande hård, och ännu kl. 1000 var temp. bara +7°,5 C.

Jag obsade flitigt, men ej oavbrutet, från verandan fram till kl 1230. Inga obsar 1230–1450; jag låg och läste. Därefter satt jag på verandan igen, läste bl.a. delar av Ehrenroths avhandling, som jag skall opponera på i Uppsala 22 maj.

Forts.

(132)

5

~~(2)~~

(132)

1979-05-10 forts.

Vädret: det blev starkt blåst från VNV (ungefär), hela dagen. Molnen skingrades sakta omkr. kl. 1200 kom ett par byar men de gav föga regn. Framåt e.m. blev det helt molnfritt och starkt solsken, sikt klar, men svagt dis märktes, kanske blåste sand från V ut över sjön? Temp. hela dagen mycket kylig, skuggtemp aldrig över 8°,5 – 9°C; och det var ogemytligt i den hårda vinden. Jag stannade mest inomhus.

Artlista (uppgjord kl. 1915; arter med × kommenteras nedan):
skäggdopping, häger (1 flyg), rördrom
i (bara tidigt på morgonen enl. ovan),
grågås ×, knölsvan 2 eller 3 ensamma ex, gräsand få, vigg myc. få, brunand några, knipa ×, glada ×, brun kärrhök ×, strandskata ×, vipa 1–2 ex över sjön vid flera till-
i fällen, svartsnäppa ×, dvärgmås ×, skrattmås ×, fiskmås enstaka ad och juv, gråtrut 1 vixad och minst 3–4
i ad, svarttärna ×, ringduva ett par ggr sett, ladusvala × hussvala ×, backsvala ×, lövsångare sjöng myc. sparsamt, Forts.

1979-05-10 forts.

svartvit flugsnappare bara morgon-obsen, sävsparv sedd och hörd men myc. få, bofink hörd, ♀ sedd, talgoxe sedd, 2 ex, även hörd ehuru sparsamt, stare sedd i ringa antal, skata 1 ex sedd, kaja flock på c 25 ex på ängen, kråka myc. ofta sedd över sjön men alltid ensamma eller 2 tills.

Kl. 1940 började jag räkna de från N (NO, N, NV) ankommande stararna. Överraskande resultat. Den delen av protokollet är renskriven på maskin.

forts.

1979-05-10 forts.

Dagboksanteckningarna för större delen av denna dag är handskrivna (och därefter kopierade på "Canon"), men originalanteckningarna fr o m kl 1940 är här renskrivna på maskin eftersom de skrevs så snabbt och slarvigt att de ej kunde kopieras direkt. Orsaken är också enkel: jag bokförde de från N (NO, N, NV) kommande stararna noga under en halvtimmes tid. Det gav intressant resultat, nämligen detta:

1940 1 + 3 + 6 + 7 + 10 + 2 + 2 + 1 + 2 + 27 + 2 N + 6 + 23 + 2 + 2 + 2 + 8 + 9 + 2 + 2 + 2 + 10 + 1 N + 2 N + 3 + 3 + 13 + 1 + 1 + 1 + 4 + 2 + 1 + 2 + 2 + 20 + 1 + 3 + 2 + 8 (dessa var m l m tydligt fördelade: 2 + 2 + 2 + 2!) + 25 + 1 N + 2 + 2 + 2 N + 10 + 2 + 2 + 2 + 2 + c 25 i gles flock + 2 + 1 + 2 + 11 + 2 N + 2 + 12 + 2 + 2 N + 2 + 2 N + 3 + 10 +

1950 4 + 5 + 2 N + 2 + 10 + 4 + 1 + 2 + 2 N + 2 + 1 N + 2 + 2 + 2 + 7 + 2 + 1 + 2 + 6 (fördelade: 2 + 2 + 2!) + 2 + 3 + 5 + 2 + 2 + 9 + 3 + 2 + 1 + c 15 glest + 1 + 2 + 2 + 2 N + 1 + 18 + 3 + 20 + 5 + 2 N + 20 + 1 + 2 + 10 + 2 + 2 + 2 N + 8 + 2 + 2 + 12 + 4 + 2 N + 5 + 2 + 3 + 3 + 1 + 2 + 2 + 2 N + 6 + 2 + 10 + 3 + 2 N + 1 + 2 + 2 + 2 + 2 + 1 + 26 + 3 + 1 + 2 + 2 + 5 + 12 + 2 N + 2 + 4 + 4 + 4 N + 1 + 2 N + 6 + 2 + 27 + 1 N + 2 + 2 + 3 + 7 + 2 + 2 + 2 + 2 + 6 + 35 + 2 + 2 + 1 + 2 + 1 + 2 + 2 N + 2 N + 3 N + 2 + 2 + 2 + 2 + 4 + 2 N + 2 N + 2 N + 2 N + 2 + 6 + 1 N + 2 + 2 + 2 + 3 + 2 + 1 + 9 + 25 + 2 +

2000 2 + 23 + 2 N + 12 + 2 + 2 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 3 + 2 N + 15 + 2 + 4 + 3 N + 13 + 2 + 1 + 2 N + 24 + 2 N + 5 + 1 + 2 + 2 N + 2 + 4 + 5 + 2 + 7 + 1 + 3 + 10 + 12 + 2 + 1 + 2 N + 1 N + 7 + 3 N + 1 N + 2 + 1 + 1 + 1 N + 1 + 3 + 2 + 2 + 1 + 3 + 6 + 2 + 1 + 1 + 8 + 3 + 2 + 2 + 11 + 15 + 2 N + 2 N + 13 + 2 N + 1 + 3 + 3 N + 2 N + 20 + 2 + 10 (fördelade 5 x 2!!) + 2 + 2 + 1 + 2 + 3 + 2 + 10 + 2 N + 2 + 3 + 2 + 1 + 2 + 3 + 2 + 2 + 1 + 2 + 2 + 2 + 2 (dessa sista 8 flög så nära varandra att de kunde ansetts som en flock, men de höll tydligt ihop parvis) + 1 + 25 + 2 N + 2 N + 2 + 2 + 1 + 2 + 15 + 12 + 4 + 22 + 2 + 1 + 2 + 2 + 9 + 2 + 2 + 1 + 1 + 2 + 3 + 1 + 10 + 2 + 3 N + 2 + 2 + 2 N + 3 N +

2010 6 + 2 + 3 N + 2 + 2 + 2 + 1 (dessa sista 7 kunde också sägas utgöra en flock, men de var fördelade i tre par plus en ensam fågel). - Räkningen avbröts här, men stararna fortsatte att komma.

Förklaring: starar som flugit norrut, alltså mer eller mindre åt motsatt håll mot majoriteten, har försetts med beteckningen N efter siffran, och alla sådana fall har understrukits. Strängt taget skulle de ju subtraheras från slutsumman, men i det här fallet, där det mest kommer an på beteendet och inte på antalet, har de fått plustecken allihopa.

OBS hur fullständigt olika beteendet är här, jämfört med de tider på året då häckning ej är i gång! Nu i maj kommer de i mycket små och glesa flockar och påfallande ofta i par, ja rätt många kommer ensamma. OBS också att de som av någon anledning flyger m l m tydligt bort från nattkvarteret nu på kvällen särskilt ofta håller ihop parvis. - Största delen av året kommer ju fåglarna i täta flockar av växlande storlek, ofta på 100 - 1000 ex, ibland större.

1979-05-11, fredag.

Jag var uppe kl 0225 och lyssnade ett slag. Rördrommen tutade flitigt, ibland 5, ibland 6 stötar i svit. Det var klart,och mycket starkt månsken. Svag vind. Temp + 2°, 5 C. Efter tvekan beslöt jag att inte vänta på stararnas uppbrott denna morgon. Somnade så småningom igen. Jag har en bestämd känsla av att jag senare, fast fortfarande tidigt på morgonen, hörde göken gala och en svarthätta sjunga utanför stugan, men jag är faktiskt inte säker; det kan ha varit en dröm.

Vaknade på allvar 0520, läste ett slag, gick upp, gjorde i ordning det mesta på rummet och steg sedan upp i tornet. Det var bara c + 4°, 5 C. Det hade blivit helt molnigt av rätt låga grå, "bulliga" moln, men sikten var god, och det var praktiskt taget vindstilla. Var i tornet c 0640 - 0705. Såg följande: och hörde

1 skäggdopping ej många, men ej närmare studerade
2 rördrom tutade men slutade c 0645, därefter ej hörd.
3 grågås: ♂♀ med 7 eller möjligen 8 små ungar på närmsta klarvatten, invid de största träden! I en vasskant alldeles intill stod 2 andra grågäss ad, men jag kunde inte se om dessa hade ungar
4 knölsvan: 1 ex långt i V, och utanför vassen på nordsidan låg 5 knölsvanar ad, först glest, sedan tätare ihop. En ♂ simmade med halsen starkt bakåtlagd och vingar lyftade och med hög fart, så att det forsade om "bogen". Bild i Glutz-Bauer-Bezzel, om jag minns rätt.
5 gravand 1 ♂ flög över
6 gräsand bara ett par ♂♂ sedda
7 årta 1 ♂ sedd
8 skedand 1 ♂ flygande
9 brunand några sedda rätt nära, samt 4 ♂♂ 2 ♀♀ långt ute. Även några sedda innan jag gick upp i tornet
10 brun kärrhök mycket ofta sedd, som vanligt
11 tornfalk 1 ex flög söderut över sjön när jag kommit in igen och satt med Göran vid frukostbordet
12 skrattmås talrik, men jag fick intrycket att en mängd fåglar dock måste ha givit sig iväg (det gör de alltid på morgonen, dock trol. i olika grad dag från dag?). Några ex sågs kretsa högt redan omkring kl 0715
13 ringduva sedd
14 ladusvala några sedda, kanske 10 säkert bestämda. Över sjön
15 hussvala minst 4-5 sedda över sjön
16 backsvala högst 5 säkert sedda. - Obestämbara svalor på håll, men inte många sedda denna morgon.
17 sävsångare 1 ex sjöng i vassen rakt nedanför tornet. Sågs också
18 lövsångare hörd några ggr
19 svartvit flugsnapp sjöng flitigt nära stugan
20 talgoxe sedd och hörd, även det ex som stundom "drar ut" sångstrofen så att den blir långsam och en aning "vemodig" i klangfärgen: tityyy tityyy tityyy..... Ibland har samma individ normal rytm på sången.
21 sävsparv några få sedda, sång knappt alls hörd
22 kråka sedd.

När jag stod i tornet, kom Per Andell med flera man i sällskap, och strax därefter kom Göran Högstedt. De hade hört att jag sett dvärgmås dagarna innan. Så länge jag var i tornet lyckades vi idag inte finna någon dvärgmås, men strax därefter kom en fjolårsungfågel inom synhåll. Göran berättade detta, han kom in till oss och fick en kopp the och ett par mackor. Han hade idag haft sin första fältpiplärka för året, och Per Andell et consortes rapporterade buskskvätta, törnsångare och oväntat många rödstjärtar från Silvåkrakärret och dess omgivningar.

Kl 0735 for Inga och jag in till Lund, ankomst Zootis 0759. Vädret blev nu snabbt bättre, molnen skingrades, solen fram, nästan molnfritt när vi kom till Lund.

resten av dagen renskriven för hand

5 ~~1~~ → ~~1a~~

1979-05-11 forts.

Jag var på Zootis 0800–1300; gjorde sedan ett par ärenden på staden; hem till lägenheten 1425. Packade grejor, sorterade papper etc. Kl 1610 kom Lena och hämtade mig. Vi for ut via S Sandby – Revingeby – väg 104 – Harlösa – Hjälmaröd – Vombsjöns V sida (stopp) – Vombs by – Södergården – Vombs ängar (stopp) – – militärvägen V om Klingavälsån med utsikt över ängarna (långvarigt stopp, kaffepaus, intressanta obsar) – upp på "stora heden" nära Silvåkra by (mycket långt uppehåll) – ner till stugan ank. dit c. 1855. Lena körde hem genast. Jag gick upp i Tornet, stannade där 1905–2005. Därefter satt jag på verandan, åt en lätt kvällsmåltid, tittade ut, skrev dagbok.

Väder rätt intressant, se nedan. Artlistan följer här; arter markerade med X kommenteras efter artlistan.

Art	plats	antal	anm.
1. skäggdopp.	Kr	flera par	
2. häger	nära Harlösa	1 flyg.	
⊗ 3. sädgås	X		
4. Knölsvan	Kr.	2 flyg. i sällskap, en fällde SO tornet, en forts → SO	

1979-05-11 forts.

5. gravand : 5 ex harvad åker V Vombsjön,
   1 ex i Krankesjön SO
6. gräsand Kr flock 7 flyg.
7. vigg Kr en flock på 7 varav
   6 ♂♂, en annan flock på 9
   varav 7 ♂♂, alla simmande
8. brunand Kr. 1 ♂
9. sjöorre X
10. ormvråk X ⊗
11. brun kärrhök flera ex Kr;
    måsarna uppskrämdes ideligen.
    Ett ex sågs landa på vassbank
    med stort byte, verkade ± rund
    men kan ha varit skadad mås
12. Tornfalk 1 ex över ängen mellan
    Silvåkra by och stugan.
13. vattenrall 1 ex hördes Kr
    nedanför Tornet, startade c. 1930,
    höll på många minuter
    [OBS: ingen rörhöna sedd eller
    hörd, ej heller i mosse !!]
14. storspov V om Vombsjön 1+2+1,
    dessutom spel hört från Tornet.
15. rödbena 1 ex V om Vombsjön,
    födde vid dike vid vägen
16. vipa några få över Vombs
    ängar och vid Vombsjöns V sida

S ~~3~~

1979-05-11 forts.

17. rödspov 1 ex flög över harvat fält och våtmark Vombsj. V. sida

18. skrattmås Kr. massvis, flockar kom ofta till sjön på kvällen som vanligt.

19. fiskmås 1 juv sedd Kr.

20. överflygande trutar, säkert gråtrut: 2 + c 2 ex sedda Kr.

21. fisktärna 1 ex Vombsj. V strand, 2 ex Kr.

22. ringduva sedd

23. gök hördes från Tornet 1935, först i NO, sedan i O, sedan i S, tydligen samma ex som flyttade sig snabbt. Trevligt

24. ladusvala Kr, flög rikligt över sjön c. 1905-1935. Se även följande art.

25. backsvala Kr, flög ofta över sjön högt tills. m. föreg. Av c 40-50 bestämda ex var säkert 30-40 ex ladusvala, men totala antalet svalor i V och VNV-NV-N var säkert c 700-1000 ex och jag tror visserligen att ladu var i majoritet, men säker är jag inte.

S ~~(4)~~

1979-05-11 forts.

26. sävsångare 1 sjöng nedanför Tornet, kanske ett annat än längre norrut.
27. lövsångare sjöng flera par vid stugan.
28. koltrast 1♂ Vombs by
29. järnsparv sjöng vid stugan på / kullen, om ock kortvarigt. /
30. bofink ♂ vid Tornet, och hördes sjunga i Tallskogen på "stora heden", dock bara 1 ex.
31. stare X
32. kaja några småflockar f.i. kyrka by etc; även c. 8 Vombs ängar.
33. råka enstaka ex Vombs ängar.
34. lärka sedd Vombs ängar, Kr. etc, men bara enstaka ex.

Kommentarer

(3) sädgås ej sedd Viken eller V om Vombsjön eller ängarna, men 1 ex kom flygande över stora heden mot ängarna. Kom lågt och nära, näbb och fjäderdräkt sågs bra. Flög bra, men höger vingspets pekade lite uppåt och hade ej alldeles normal form.

(X)

S ~~(3)~~

1979-05-11 forts.

(9) sjöorre: Kl. c 1715 kom c 120 dykänder på mycket stor höjd med östlig kurs över Vamls ängar. Obsades från ostkanten av Tallskogen, sågs bara bakifrån, artbestämning osäker, men form och vingslag tydde på sjöorre. — Kl. c. 1740 kom ännu en flock på samma sätt, c. 90 ex, sågs också litet för sent, flög väldigt högt. Vi for sedan till heden strax vid Filvikens by och spanade västerut, och minsann kom en tredje flock kl c 1820, det var 28 ex, och nu blev artbestämningen säker.

(10) ormvråk. På staketstolpe vid Klingavälsån nära lövdungen ungefär västerut från Norregården

⊗ satt en fullständigt enastående ormvråk. Huvud vitt, panna delvis brun (brunfläckig på vit botten), även fanns ett svagt mörkt mustaschstreck. Hals vit. Undersida helvit. Rygg delvis vit, men ett mörkare parti fanns. Stjärt vit, kanske med smala mörka teckningar på proximala delen,

S ~~6~~

1979-05-11 forts.

stjärtspets mörk, fjädergräns trol. oskarp. Uppskattningsvis 5-6 cm ytterst var mörka! Vingar liksom "rutiga" av vitt på ljusbrunt. Bröstet var mycket ljust men rätt rikt och fint tecknade. Handpennornas spetsar mörka. Näbb mycket gul, kanske var inte bara vaxhuden utan även näbben därutanför gul eller ljus, men jag tyckte mig se att övernäbbens spets var mörk (dock knappast svart). Benen såg normala ut, klorna omöjliga att se. – På avstånd såg fågeln alldeles vit ut, det var som ett stycke vitt papper. Studerades 25 minuter men flög därvid bara en gång och mycket kort bit. –

OBS att fågeln rimligen måste vara nykommen hit. –

På annan stolpe, högst 200 m. från ovanstående, satt en normalfärgad ormvråk. Den flög bort efter c 10 minuter, passerade då fritt och rätt nära förbi den vita; denna reagerade dock ej synbart.

(31) Stare. Från Tornet 1905–2005, och även dessförinnan, sågs

1979-05-11 forts.
starar ansamlas till SO-hörnet eller rättare till en "pre-roost" därbortom, troligen i filosofernas allé (sikt ditåt ej god). Ansamlingen skedde ungefär som igår, men i början (c. 1905-1940; obs att jag inte obsade den stunden igår) kom stararna nog oftare i små flockar på 5-35 ex. Flera gånger sågs tydligt att stararna inom flockarna också delvis höll ihop 2 och 2, t.ex. så här:

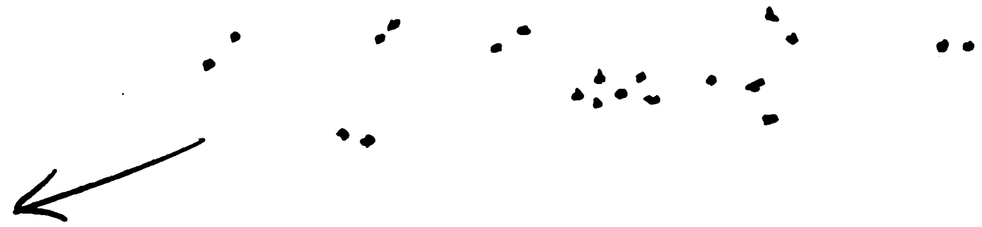

P.g. av det lugna vädret flög stararna i kväll ofta högre än igår. Ofta sågs 2 eller 3 ex jagande varandra. Vid Tornet och i björkarna flera par, vrädda, delvis sjungande och knirrande.

Kl 2002 fann jag att säkert ett par tusen ex satt synliga i buskarna i SO, och samtidigt kom från trädtopparna i S en flock på högst 1000 ex och föll ned där. Totala antalet osäkert men rimligen rätt många tusen.

S

1979-05-11 forts.

Vädret intressant. Dagen vacker, men på middagen steg tätnande slöjor upp i V, och omkring kl 1630-1730 var österhimlen m.l.m. klar, samtidigt som västerhimlen blev ordentligt mörk, molnens strukturer var tydligt sådana att strimmorna (tjocka och bulliga, mest) konvergerade mot horisonten

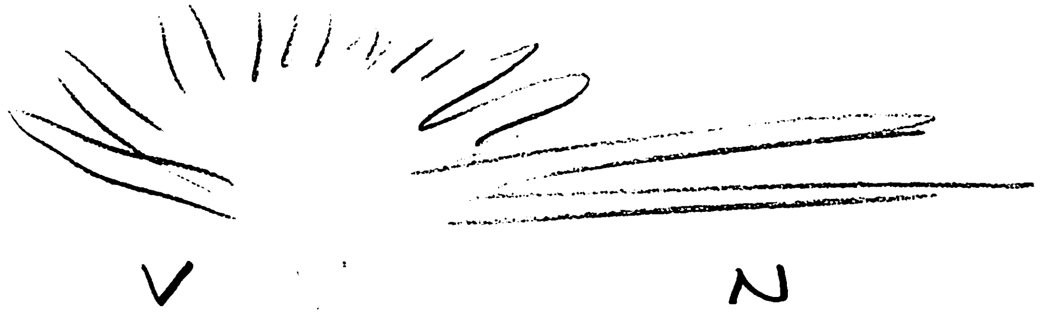

i VNV. Halo runt solen, sedan blev molnen allt tjockare, solen borta helt, men just när man trodde att det skulle dra ihop till dåligt väder, lättade det vid horisonten, det blev skarp kvällssol strax före solnedgången och de utsöktaste färger i guld och rosa under blygrått. Temp. kl. 2010 var +5°C. Vindstilla. God sikt.

1979-05-11 forts.

Inge kom kl. 2100. Då och senare, lät en rall höra sig helt nära och flitigt. Däremot ingen rördrom. Himmel delvis molnig, men fullmånen syntes, och västra horisonten var klar.

Strax efter solnedgången, när ljuset ännu var hyggligt, såg plötsligt 8 stora trutar över närmaste klarvatten. De höll sig över den lilla låga banken där en del skrattmåsar alltid brukar stå. När trutarna flög lågt och kom mot mörk bakgrund såg jag att åtm. några var gamla gråtrutar, men sannolikt fanns en havstrut bland dem.

1979-05-12, lördag.

(145) På natten omkr. kl. 0100 fick jag en stark retning i luftröret, det gjorde ganska ont, och jag hostade i nära en timme. Sedan gick det över, och framåt 0230 somnade jag — just när jag borde stigit upp för att bevaka stararnas uppflog, vilket var min avsikt.

Sov till 0530, ut på verandan då: det var en härlig, solig, stilla morgon med klar luft, men temp. var +2° C !!
⊗ Rördrom tutade, och en sävsångare sjöng och gjorde sångflykt. 1 knipa flög västerut.

Sedan upp i tornet 0730, stannade till 0805. Härligaste väder, temp. nu +6° C. Utmärkt ljus. Fågel:

1. skäggdopping säkert 12-15
2. häger 1 flög långt borta
3. rördrom tutade men bara ett par ggr
⊗ i början, därefter tyst
4. grågås: på närmaste klarvattnet simmade först 2 kullar ut, inbördes avstånd 20-40 meter. Antal ungar 3 resp. 6. Så

Kort därefter kom 2 kullar till med ett par 100 m mellanrum:

1979-05-12 forts.
Alla simmade åt höger över klarvattnet, d v s norrut ungefär. Fyra kullar här i SO-hörnet, det är mer än jag trott. Dessutom sågs i vasskanten längst i V (nära f.d. Almen) 5 glest liggande grågäss. 2 ex sågs "halvdyka" med ändan i vädret. Rimligen ettåringar som inte häckar (häromdagen såg jag en flock på 13 grågäss rundflygande över sjön; sannolikt icke-häckare ?).

5. knölsvan 1 ex närmaste klarvattnet, 1 eller 2 längst i V änden och 4 i NV och vid N stranden. Se följ.
6. sångsvan. Sedan knölsvanarna legat och simmat ostörda en god stund, sågs plötsligt en svan flyga mot en i NV liggande knölsvan. Denna lyfte, och den andra följde istället. Därvid höll den halsen mycket rak och uppåtsträckt och hela kroppen snett uppåt. Det var en sångsvan. Efter någon minut flög den till anfall mot en annan knölsvan, som blev hårt ansatt sedan den lyfte. Knölsvanarna växlade plats avsevärt. Sångsvanen intog samma "branta" attityd som ovan beskrivits när den följde efter att ha gjort ett anfall. Fjädrar och vingar

(147) S ~~3~~

1979-05-12 forts.
hela tiden åtliggande. – Förutom dessa svanar skymtade 1 eller 2 till i V vassarna. – När jag kommit ner från tornet såg jag ett par ytterl. anfall från sångsvanens sida. Skall bli intressant att se fortsättningen.

7. brun kärrhök ofta sedd; ♂ i närmaste par kommer på 30 – 35 m håll ibland.
8. vipa 1 ex sett
9. rall hörd ett par omgångar; bara ett ex nära håll.
10. skrattmås riklig, ofta uppskrämda av kärrhökar
11. Dvärgmås: flitig spaning mot N–NV
⊗ gav minst 7 ex varav 2 (eller 3) ad och 5 (eller kanske bara 4) fjolårsex. Minimisiffror. Oftast längt ute, men 1 fjolårsex kom in över närmaste klarvattnen
12. fisktärna 2 sedda
⊗ 13. svarttärna 3 ex i NO dalen
14. ringduva sedd och hörd
15. gök hörd (och 1 ex flög förbi när jag kommit ner från tornet).
16. ladusvala sedd
17. hussvala 1 ex sett
18. sävsångare 1 ex sjung nära, + sångflykt.

S ~~(3)~~

1979-05-12 forts.

19. lövsångare sjöng ofta, sågs ofta
20. svartvit flugsnapp d:o sjöng ofta
21. talgoxe ofta sedd och hörd, har tagit holken på västra Tallen (=sydvästra) i besittning.
22. blåmes: paret i hålet i grova alen ofta sett
23. sävsparv sedd
24. bofink sedd och hörd, verkar rikligare nu än tidigare
25. stare: fåtaliga överflygande. Bygger i holken på högra Tallen (=nordöstra, närmast ingången). Även byggverksamhet i Tornet.
26. kaja sedd
27. kråka sedd. Tillägg se nedan.

0815-0845 frukost. Därefter vistades jag på verandan och — mest — ute på Tomten. Inge for till Veberöd för uppköp, Johnny kom på besök, Inge kom tillbaka, hade [⊗] sett skrikörn S om Silvåkrakärret, rimligen samma ex. som Urban Emanuelsson sett 7 ggr (!) på sista tiden och som bestämts till större skrikörn. Vi bjöd Johnny på kaffe på verandan. Johnny for hem; en stund därefter kom Sören och gick upp i Tornet, sedan kom han in och fick kaffe på gräsmattan i det härliga varma vädret.

S ~~5~~

1979-05-12 forts.
Vi pratade en hel del, bl.a. hade Sören fått brev och oändligt telefonsamtal från den förfärlige Carl-Fredrik Lundevall, som i "bästa" stil förtalat Lars Svensson och Håkan Delin och flera andra, samtidigt som han framhävt sig själv. Allt i typisk Lundevall-stil.

Kl 1230 kom Thomas, och kort därefter körde han och Inga iväg på en runda. Sören for hem c 1320.

Jag eller rättare vi, fick åtskilliga trevliga obsar före 1320:

⊗ rördrom tutade några få ggr med timslånga uppehåll
grågås: flock 9 ex i vasskant rätt nära, lyfte senare för motorbåt
knipa: 1 ♂ ad närmaste klarvattnen
glada: 1 ex på avstånd över Silvåkraskogen
brun kärrhök ideligen
sparvhök 1 kretsande över Silvåkraskogen
tornfalk 1 sedd, även hörd, nära stugan
trana hörd c. 0915, 1 ex anträffades, kretsande över Silvåkrakärret
rall hörd, men bara 1 ex
gråtrut några ad + juv sedda, fällde delvis på vassbrink
mindre hackspett hörd flera ggr;
(dock reservation för göktyta ??]

1979-05-12 forts.

sädesärla på Tomten och hustaket
järnsparv sedd nära
sävsparv ofta sedd, sjöng mer än förut
stare: Johnny kollade boet i holken; där låg 2 ägg.

Tillägg: ett par saker glömdes både från morgonen och senare:
gräsand några på morg; från Tornet.
vigg: 7 flygande, varav 6 ♂♂ 1 ♀, och senare 13 simmande varav 11 ♂♂ 2 ♀♀, i östra kanten. Allt från Tornet
brunand Σ högst 8 (♂♂♀♀) från Tornet
lärkfalk 1 jättefint över sjön just när Sören bröt upp kl 1315
näktergal började sjunga i aldungen på f.m. kl. c. 1000 hörd sedan med långa avbrott
svartmes: 1 ex vid stugan kl. c 1215.
mink: 1 ex kom nära oss på Tomten när vi satt på gräset
fjärilar: många, citronfjäril 1+1, påfågelöga 1+1+1, nässelfjäril trol 1+1, Pieris (art ngt oklar) minst 8 ex sedda före 1320
Väder hela tiden härligt kl. 1320 + 18°C, luften blev något disig, men

S

1979-05-12 forts.
cumuli började uppträda, först små
kl. c 1400 rätt rikliga, medelstora.

Trädpiplärka sjöng nära.
Mycket dipterer av olika storlek
flög resp. svärmade. Även mikro-
lepidopterer flög, likaså rikligt med
humlor rapsbaggar m.m.
Ormvråk sedd flera ggr, även hög-
kretsande någon gång ihop med
brun kärrhök ♂, eljes ensamma
ex, normalflygande.
Kl 1400 och senare mattades sol-
ljuset så sakta p.g. av ökande dis,
men vädret fortsatte att vara vackert
och cumulusmoln av måttlig storlek
kvarstod. En aurorafjäril ♂ flög i
trädgården.

—

Inga obsar 1415-1645; jag läste
bl.a delar av Ehrenroths avhandling.
Från 1645 mest utomhus; delvis på verandan,
i tornet 1655-1715 och 1900-1910, men
därvid föga nytt. Anmärkningsvärda arter
efter 1645:
⊗ rördrom tutade, men glest
grågås sedd
gravand: 4 ex fällde i sjön c 1915.
knipa: 4 ex fällde på närmsta klar-
vattnen kl 1900. Jag upp i tornet

~~8~~

1979-05-12 forts.

för att granska dem. Det var 2 ♂♂, båda säkert fjolårsfåglar; den ena hade m l m oregelbunden sidofläck på huvudet, även den andra lutade åt samma håll. De 2 andra var ♀♀. Mycket instruktiva dräkter på ♂♂ ("islandsknipor" hade det säkert blivit för en och annan!).

Kunde ev införas bland "allmänt"

vigg: Thomas, som var i Tornet c. 1930, såg en flock på c. 25 ex

brunand: fåtaligt sedd

→ [sothöna varken sedd eller hörd på hela dagen !!]

havstrut 1 vit ad i mycket trevlig dräkt: ~~rygg~~ svart, men vingarnas översida ej utfärgad utan snarast "rutig" i ljust och mörkt; huvudintryck dock ganska mörkt. Därtill mycket markerade, symmetriska ruggningsluckor enligt skiss.

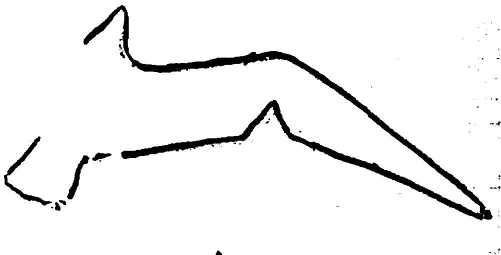

⊗ **Dvärgmås** sedd igen från Tornet, jag såg ≧ 4 ex (trol. 2 ad 2 fjolårsfåglar), men Thomas fick minst 5 ex varav 3 ad 2 fjolårsex.

gök flög förbi, gol i flykten

forts

S ~~9~~

1979-05-12 forts.

ladusvala
hussvala
backsvala } sedda; över sjön var det rikligt med svalor på kvällen; men oftast ej möjl. att göra exakta bestämningar.

stare kom på kvällen ungefär som igårkväll, flockar på 10–30 ex eller många, därtill par, ensamma ex etc. Thomas och jag letade efter deras "pre-roost" men fann ingenting; de satte sig inte i Silvåkra allé.

skata 1 sedd vid huset
kaja enstaka överflyg
råka — " — " —
kråka fåtaligt sedd.

Inga och Thomas var bl.a. vid Fruelid och såg där drillsnäppa, 2 forsärlor; häckande svan i sjön, en del sothöns där också, etc. – De var också vid Langedammarna nära Hörby: där var inga doppingar tyvärr, men väl skrattmåskoloni, häckande svan och en ensam vigg.

Thomas stannade till middag hos oss, reste hem c 2145.

1979-05-13, söndag.

0258 jag går upp i tornet. Väder: molnfritt, men rätt tätt dis. Rödgul måne. Nästan vindstilla, temp + 4 och 1/2 grader C (4,5 grader C). Rätt stark kör av skrattmåsar. Rördrom. Näktergal sjöng. Rödhake knäppte. Gräshoppsångare sjöng, rätt starkt men ej lätt att höra p g av skrattmåskören. Skäggdopping h. Rördrom tutar 4 gånger, 7 gånger, "pumpar", tutar 9 gånger, 8 gånger. (alltså: siffrorna anger antalet tutanden i varje serie).

0305 1 skrattmås flyger. Sävsångare sjunger. Rörsångare troligen hörd. Rördrom 6 x, 4 x, 5 x; "pumpandet" hörs bra, fågeln är ej långt bort, står i vassen i sjöns SO del, dock skattar jag avståndet till 200 - 500 m, det är mycket svårt att avgöra.

(154)

0314 rallen börjar "keck keck keck.....", rördrommen tutar 6 x; möjligen är det 2 rördrommar, ty serien med 6 stötar kom just efter serien på 4. Sävsångare sjunger hela tiden.

0318 sävsparv sjunger, gräshoppsångare likaså. En näktergal sitter även ett par hundra m mot No från tornet.

0319 svartvit flugsnapp börjar sjunga. Gräshoppsångaren flitig. Näktergal sjunger på nära håll; uppenbart finns 2 näktergalar här. - Det har ljusnat avsevärt.

0321 "gristjut" av rall. Skrattmåsar uppe, flyger mot S men glest, och de allra flesta sitter fortfarande på vassbankarna. Kören livlig

0322 bofink sjunger. Grågås hörd [illegible] kortvarigt, gök hörd på håll.

0326 bofink sjunger. Skäggdoppingar ses på klarvattnet, näktergal sjunger, gök gal, måsarnas kör är oavbruten. Gök ivrig. Lövsångare troligen hörd! Svartvit flugsnapp sjunger, näktergal sjunger ivrigt.

0328 lövsångare sjunger. Rördrom tutar 4 x.

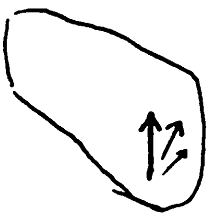

0330 högst 500 starar gå upp glest, spridas enligt skissen, de flesta gå alltså norrut:

0331 2 starar komma ungefär mot NO.

0333 c 50 starar resa ungefär norrut, de gå mycket glest, ofta är 2 eller 3 ex i sällskap, men även ensamma ex. Gök hörd, näktergal sjunger

0335 100 starar till, de gå ytterst glest, ofta 50 meter mellan fåglarna eller mellan paren. 2 + 3 starar komma över tornet.

0336 blåmes hörd

0337 talgoxe sjunger. 30 obestämda änder rundflyger

-0340-0342 ytterst glest star-uppbrott, de flesta gå mot N och/eller NNV ungefär, men över tornet kommer 5 + 2 + några till. Rördrom nu tyst. Brunand sedd. Blåmes hörd. Helst spridda starar flyga mot N och NO, oftast är det ensamma exemplar! Enstaka ex gå upp och flyga ungefär mot N-NO men vända tillbaka 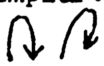 . Grågås hörd.

0345 10 + 1 + 2 + 2 + 2 + 7 + 2 + några starar upp, resa mot NO ungefär. Beteendet är himmelsvitt olikt ett "vanligt uppbrott" (när massor stiger upp samtidigt etc). Brun kärrhök ♂ över SO vassen, det är "den bildsköne". Grågås ♂♀ med 4 pulli simma in i kanalmynningen. Starar fortsätta som förut. Starar ses sitta i buskarna i vassen bortom "tarmen".

0349 starar fortsätta som förut. 1 häger flyger mot SO.

0350 Det är ljust. Starar fortsätter ut från buskarna, resa mot N och NNV glest. Rätt mycket stare kvar. Kråka hörs. Lövsångare sjunger. Annan grågåskull ses. 2 gravänder. Starar fortsätter hela tiden, glest, resa ungefär mot N. Bara ytterst få ex komma över tornet. Det är fortfarande starar kvar i buskarna och vassen.

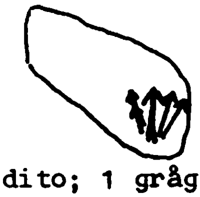

0359 fisktärna hörd.

0400 2 fisktärnor ses.

0402 större star-uppbrott, 500-1000 ex, men glest, se skiss: 2 knölsvanar flyga mot Ö. My. stare kvar i busktopparna. Rördrom tystnat. Sävsångare sjunger. Svartvit flugsnapp dito; 1 grågås flyg.

0405 Det är svart av starar i busktopparna. Nytt uppbrott, summa några 100 ex upp, avstånd mellan exemplaren 1 - 100 m! Nu 2 + 2 gravänder.

0408 rätt stort star-uppbrott, 500 ex, men glest, de gå mot sektorn N-NO-O och en del går klart även mot OSO-SO. Men mest mot NNO-NO. 1 skedand ♂ flyger.

0410 1000 starar upp, fäller mest, men c 200 gå glest mot N-NNO. Sikt begränsad, västra änden (av sjön) syns ej. Ringduva h, mindre hackspett h.

0415 jag ner från tornet. Starar bryter upp m 1 m hela tiden, men säkert 2000 ex är kvar och ses; det kan vara mer. Grågås ♂♀ och 4 pulli samt ♂♀ och 3 pulli.

0420 jag ner. Starar kvar, sitta tätt i några buskar. MORGONOBSAR SLUT.

Senare obsar renskrivna för hand.

1979-05-13 forts.

Jag satt vid verandafönstret 0430–0455 men såg intet nytt. – Inge obsar 0455 – 0815, senare på dagen satt jag dels på verandan, dels var jag ute på tomten. Massor av folk, både bekanta och obekanta kom till Tornet: Sören Svensson och Ragnar Hall med stor fågelkurs (5-poängskurs i ornitologi!), sedan kom Hans Cronert, och Lennart och Ingegerd Cederholm med sitt yngsta barn och Astrid Ulfstrand med David, och många andra; dessutom pågick en orienteringstävling runt sjön. Fint väder, dock från tidiga morgonen kvarstod vissa skyar men blev i regel ej täta. Mest sol, ännu kl. 1600 – 1700 sol [se nedan], men därefter drog det upp ett grått molntäcke. Solen syntes (med skarp kontur bakom molnen) ofta; då såg man i kikaren ett antal distinkta solfläckar, därav en jättestor:

ungefär så →

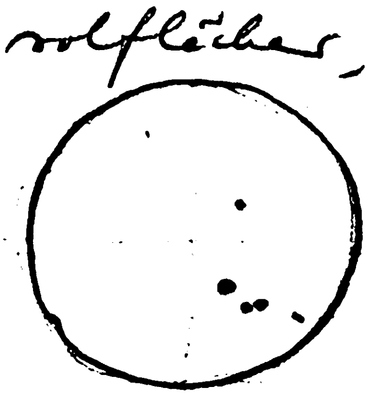

Dagen blev behagligt varm, c 16°C i skuggan. Kl. 1930: 12°5 C.

(156)

~~(3)~~

1979-05-13 forts.

Fågelobsarna idag gav ett par trevliga saker men föga nytt i stort. Här besked om nyheter och övrigt som kan förtjäna nämnas.

(156)

grågäs: flock exakt 10 ex upptäcktes högt (≥ 350 m) och långt borta, gled just då på orörliga vingar i fin formering på linje och i första sekunderna trodde jag det var tranor. Men det var grågäss, de sänkte sig i stora fina svängar i glidflykt bara då och då slog ett eller ett par ex några grunda vingslag, och alla 10 föll ned i sjön ungefär här:

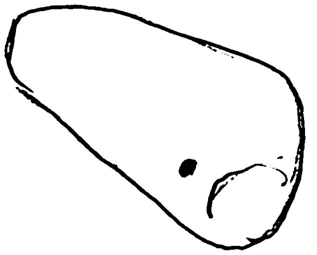

Några timmar senare sågs de på vingarna flög bort mot VNV, efter svängar och försvann.

gravand 2 sedda

gräsand bara 2 ex uppe och flög!

ormvråk 1 jättehög seglare på middagen och 1 ex rätt lågt över sjön på e.m.

brun kärrhök ideligen sedd, flera ex; ♂♀ närmast och ♂♀ längre ute, samt ex. längst i VNV.

1979-05-13 forts.

stenfalk: kl 0930 kom 1 ex
med god fart rakt över
sjön, kurs mycket NO.
Ses sällan numera!

havsörn gårdagens vix ad sedd här;
en stor bjässe är det. När
den kom över "lilla banken" där
väl 25-30 skrattmåsar satt,
lyfte alla. Truten satte sig
där; då följde även skrattmåsarna

gråtrut 1 ad sedd högt över sjön

fiskmås 1 fjolårsfågel sedd

skrattmås Fabrik som vanligt.
En av Sörens kursdeltagare
fann ett kråk-ätet skratt-
måsägg alldeles vid stranden
nedanför vår stuga

fisktärna 3 ex ofta sedda;
2 ex gjorde parningsflykt. En
stund senare 3 ex tillsammans
i liknande flykt, men en
av dem "följde inte med" or-
dentligt.

[jag var ej i tornet på dagen,
såg därför ej dvärgmåsarna]

mindre hackspett hörd några ggr

trädpiplärka sjung på f.m. vid stugan

1979-05-13 forts.

sädesärla ♂ vid stugan. Annan sädesärla blev bortjagad
sävsångare sedd och hörd f.m.
ärtsångare sjöng e.m. vid stugan; min första obs för året
sävsparv flera ex i vassen utanför stugan var aktiv idag.

—

Kl 1600-1640 körde Inga och jag upp till den risiga tallskogen för att se om största snödrivan var kvar. Den var kvar; på en yta av c 30 × 30 meter låg tre drivor nära varandra, olika i form men flera m i diameter, och den tjockaste var väl 1/2 m tjock. Snön föreföll vara av ungefär samma beskaffenhet som ytlagret på en driva i Lappland på sommaren: en konsistens som av grova iskorn. Skogen där drivan låg var alldeles trasig. stammarna (c. 10-20 cm i diameter) var ofta brutna på 1-4 m höjd och grenarna alldeles förstörda, låg huller om buller!

1979-05-13 forts.

(159) Vi spanade ut över Vombs ängar, hela området från N till S, även från Ölbacken. Inga gäss, men storspov flerstädes. På två ställen pågick långvarig parning, ♂ slog med vingarna. Dessutom spelande ex (bara ett), och vid vadarsamling på gräset på S delen av ängarna gick 3 storspovar och 2 rödspovar!
Vipa sedd där också
3 rådjur på ängarna (som vanl!)

Tillägg 1: : rördrom hörd många ggr på dagen, även mitt på dagen men bara några "ovlar"; därefter långa uppehåll.

Tillägg 2: Brushane: 1 ♂ med blåsvart krage och 1 ♀ flög runt över sjön på middagen, fällde nästan säkert på "lilla" banken" men var borta efter en stund.

Tillägg 3: Gök hördes gala kl 1545

→ Starar kom som vanligt på kvällen i små glesa flockar på ≦ 25 ex, eller i par, eller ensamma. Jag gick upp i Tornet kl 1955, stannade till 2010

1979-05-13 forts.

och såg då att stararna fällde i buskarna strax bredvid "Tarmen". Här satt de tätt i många och rätt stora buskar, och den bildsköna bruna kärrhökhannen flög däröver flera ggr. Då lyfte väl 1000-2000 ex, andra satt kvar, och jag tror inte att totala antalet starar där var större än 4000-5000 kl. 2000. Men då har ju inte alla starar anlänt ännu.

⊗ En dvärgmås i ungdräkt långt ute över sjön i N.

♂ ad + ♀ av knipa rundflög, delvis nära en tredje fågel. Trol. en fjolårshanne anslöt.

En gräsand ♂ sågs flyga
Högst 4 brunänder sågs

⊗ Gräshoppsångaren började sjunga kl. 2002.

Mycket stora flockar skrattmås kom till sjön från olika håll.

Näktergal varnade kl 2020; har hörts sjunga flera ggr idag, även mitt på dagen.

Rall skrek ett par ggr på kvällen.

Strandskata 1 ex flög förbi på e.m.

(161) ~~(8)~~

1979-05-13 forts.

(161) Kl. 2027 flög en stor, långsmal flock småfågel, säkert 250 ex alldeles längs vattenytan med kurs ner mot S stranden, kan möjligen ha varit stare?

se nedan Kl. 2029 upptäckte jag, på mycket stort avstånd i VNV - V, en stor småfågelflock som manövrerade snabbt rätt högt uppe. Antagligen också stare, men osäkert. —

Några få par och strö-ex av stare kom förbi på väg mot nattplatsen till kl 2030, därefter ej sedd

⊗ Rördrom bölade kortvarigt kl 2031
Näktergal började sjunga kl 2034

Kl 2036 fann jag av en slump en stor tät småfågelflock manövrerande mycket snabbt, höjd c 150 m, avstånd högst 250 m. Jag anade vad det var: svalor! De flög mycket tätt. När jag haft dem i kikaren 15 sekunder, störtade de jättesnabbt ner till vattenytan på närmaste klarvatten, återsågs ej. Antal c 250 - 300 ex art: omöjligt att se om back- eller ladu, men intressant i alla fall.

(162) ~~(9)~~

1979-05-13 forts.

(162) Kl. 2044 flög en Nyctalus förbi.
Kl. 2051 flög en liten fladdermusart förbi. Rune Gerell har sagt mig att det är Dvärgfladdermusen, alltså Pipistrellus pipistrellus. Den flyger alltid lägre, under trädtoppshöjd, medan Nyctalus gör tvärtom.

⊗ Kl 2100 obsar slut. Drommen tutar, 3 stötar.

1979-05-14, måndag.

På natten omkring kl 0130 hördes näktergal och rördrom. Timmarna därefter, fram till 0600, sov jag rätt dåligt och hörde att båda arterna var i farten flitigt. Morgonen molnig men förvånande varm, drygt + 13° C klockan 0700. Kort därefter lättade molntäcket snabbt, det blev en ljum vind, och solsken över sjön. Jag upp i tornet kortvarigt kl 0710-0720. Såg föga: 5 grågäss, som tidigare setts komma västerifrån, hade fällt på närmsta klarvatten. 2 knölsvanar sågs, 1 vid S sidan, den andra långt i V ändan på sjön. 1 gräsanddrake, 1 vigghanne, 2 brunandhannar och någon hona (aning osäker). Skäggdopping flera par och ensamma ex. Skrattmås som vanligt, minst 5 fisk/silvertärnor långt i N, och däruppe också 3 svarttärnor. Lövsångare, svartvit flugsnapp, talgoxe, sävsångare, sävsparv, en gök flög förbi.

Beträffande andfåglarna: siffrorna är ju mycket små, men det är ändå intressant att konstatera, att både grågås, knölsvan och gravand var(praktiskt taget, eller helt) okända i sjön omkring åren 1927-32! Sedan kom knölsvanen tillbaka som rastare och häckare; ungefär 15 år senare blev gravanden alltmera inlandsfågel, och på sista decenniet har grågåsen återkommit till S Skåne och byggt upp en stark stam. Men istället har gräsand och andra simänder blivit mycket mycket sparsammare i Krankesjön, likaså vigg och brunand. Personligen tror jag att simänder och dykänder minskat kraftigt inte bara i Krankesjön, men tendensen är densamma om över stora delar av landet, det vet jag inte.

Observera sothönans oerhörda tillbakagång sedan några år. Sören Svensson sade mig igår att 2 par sothöns håller till nedanför Almentornet, men han och flera andra observatörer har bekräftat att de varken sett eller hört arten från "vårt" torn på sista tiden. Kort efter isens uppgång fanns här ett eller kanske två par, men de är borta nu.

1979-05-15, tisdag.

Jag var i staden hela dagen. På e m omkr kl 1645 när jag var på hemväg mellan Stadsparken och Klostergårdens centrum, såg jag 1 rödstjärt och 1 stenskvätta vid koloniområdet. Stenskvättan sjöng livligt (i den mån man kan kalla dess ljudyttringar för sång) och gjorde en "sångflykt" väl 12 - 15 m upp i vädret.

1979-05-16, onsdag.

Mycket varmt, liksom igår. Kom ut till stugan med Inga kl 1715. Jag gick genast upp i tornet, stannade där till 1732, sedan ner, och obsade från verandan. Skuggtemp minst 20° C, i solen 26° C. Mjölkigt dis, men sikt på upp till 1500 m håll tämligen god. Svag vind. - Från tornet sågs:

1 skäggdopping väl 10 ex
i 2 storskarv 1 ex med snarast vitaktig undersida stod hela tiden på en liten liten miniatyr-bank c 700 - 800 m ut. Studerades i tub. Stod med huvudet något uppåtriktat. En (!!) skrattmås slog över den några ggr
3 grågås: dels en flock på 11 ex långt ute, dels ♂♀ och 3 eller 4 dunungar (inte så små!) på närmsta klarvatten, simmade in och gömde sig
4 knölsvan 1 ad på närmsta klarvatten
+ 5 brunand 2 ♂♂ sedda. Därtill flock 7 obestämda änder långt ute
6 ormvråk 1 flygande ex
7 brun kärrhök ♂♀ i Sydosthörnet
8 enkelbeckasin 1 flygande över vassen
9 skrattmås i stort antal
10 gråtrut 2 ad ägnade sig åt älskog på lilla flata banken på närmsta klarvatten (den bank som i fortsättningen brukar kallas "lilla ön").
11 fisktärna minst 1 + 1 sedda
i 12 svarttärna c 15 ex över sjöns NO del och därifrån c 500 - 700 m västerut. Enstaka ex kom täml. nära. Siffran är minimum. Alla jagade över vattnet, gjorde mjuka kast ner till vattenytan. Ibland 6 - 8 ex nära varandra, ibland mera spridda
13 gök hörd flera ggr
i 14 gräshoppsångare sjöng kortvarigt nedanför tornet
15 sävsångare hörd där också
16 rörsångare likaså
17 lövsångare sjöng vid stugan
18 svartvit flugsnapp ♂ sjöng också vid stugan
19 sävsparv sjöng utanför tornet
20 bofink ♀ på tomten. Enligt Inga, som var här även igårkväll, torde den bygga i den tall som står alldeles intill fågeltornet
21 kråka fåtaligt sedd
22 tillägg: näktergal 2 ex sjöng när jag stod i tornet.

Tiden c 1815 - 1900 bara flyktiga obsar, som inte gav något nytt. Från omkring
1900 ånyo obsar, delvis från tornet. Därvid sågs en del av intresse:
i storskarven återsågs, flög runt och steg och kom slutligen rätt högt upp, satte
23 då kurs mot Ö ungefär, detta var kl 1945. Häger 1 ex flög över. Grågås en
24 flock på 6 ex sedd på avstånd i sjön. Bläsand ett ensamt ex lyfte och flög mot
25 N ungefär, var ej ♂ ad. Glada 1 ex flygande nära.
26 27 En sparvhök flög söderut över sjön kl 2001, och en stund senare sågs 1 lärkfalk.
28 29 vattenrall hördes en gång. 1 havstrut ad hade fällt på "lilla ön", blev
30 mobbad av en skrattmås, lyfte kl 1917 och flög västerut. Vipa en överflygande.
31 32 33 Drillsnäppa hörd ett par ggr. Ladusvala sedd, backsvala dito (se nedan också)
34 En gök flög förbi kl 2030. Sädesärla sedd nära, men tveksamt om den häckar
35 på stugan i år. Bara 1 ex sett idag. Stjärtmes 2 ex på tomten, trevligt .
36 Stare studerades, se särskilt protokoll på nästa sida. Omkring kl 2015
i 37 började två vassångare sjunga, den ena på mycket nära håll, den andra svårare
att höra, satt längre norrut, ungefär tvärs för Nicolins hus skulle jag
tro. Per Andell m fl kom och lyssnade. För diskussion av vassångare contra gräs-
i 38 hoppsångare se nästa sida. - Efter obs-paus (se nedan) hördes även näktergal,
den anföres här för att artlistan för dagen skall bli fullständig på denna sida.

FORTS.

1979-05-16 forts.

Följande obsar gjordes på stare under kvällen, varvid det bör observeras att iakttagelserna inte var helt oavbrutna under timmen 1900 - 2000:

Några få ex sågs anlända till sydosthörnet redan före kl 1920. Från kl 1930 kom starar i större antal och i flockar på upp till 75 ex/flock.

Kl 2000 - 2010 kom starar som följer. Obsarna gjordes från verandan, och de gäller exemplar och flockar som kom med ungefär sydlig kurs över sjön, med riktning mot nattkvarteret. Minustecken framför en siffra betyder att fåglarna flög i ungefär motsatt riktning, d v s mot N över sjön:

1 + 3 + 2 + 2 + 2 + 7 + 1 + 2 + 1 + 3 + 9 -7 - c 20 (dessa delvis fördelade i par) + 1 + 16 + 2 + 1 + 3 + 2 - 2 + 65 + 1 + 1 - 2 - 1 + 9 - 2 - 1 + 1 + 2 + 4 + 7 + 75 + 2 + 3 + 2

Här var kl 2010. Ytterligare + 2 + 3 - 2 starar inräknades. Nu få starar anländande. Räkning avbröts (omkring kl 2011 måste det varit). Ikväll både kl 2015 och 2020 sågs stararnas huvudmassa flyga upp från nattplatsen (buskarna i vassen bortom "tarmen"), jag skattade antalet till c 5000 ex båda gångerna, skattningen nog OK men inte alldeles säkert att alla var uppe. Nyctalus flög över.
Kl 2030 kom en flock på 30 starar raskt med sydlig kurs.
Kl 2040 såg jag från tornet en hel del svalor, de kom ett slag på hyggligt håll och jag skattade antalet sedda till c 100 ladu- och 500 backsvalor.

Inga obsar 2045 - 2110. Därefter påbörjades obsarna igen: nu hördes bergsäkert och tydligt 2 vassångare från tomten, därtill sjöng näktergal.

Det blev en hel del diskussion om hur lätt det är att skilja gräshoppsångare och vassångare, särskilt när de inte hörs mycket nära. Jag har god erfarenhet av gräshoppsångare från Sverige, men vassångaren har jag hört bra och långvarigt endast i Donaudeltat i april 1974; den är känd för att komma tidigt och sjöng då på många ställen, den var också (vilket var oväntat för mig) den enda sångaren i deltat så när som på ett fåtal gransångare. Inte en gräshopp hördes den gången av mig (och inte av någon annan deltagare heller, men ingen av de övriga var ornitologiskt drivna). Jag fann det då avgjort lätt att känna igen vassångaren, dess ton ligger mycket lägre (ungefär "örrrrrrrrr......", lätt att höra även vid mina år, under det att gräshoppen säger "rrrrrrrrr......." med i-vokal, mycket högre och liksom mera "immateriellt" och åtminstone ibland på gränsen till vad jag kan höra tydligt).

I likhet med Andell och hans sällskap samt flera andra observatörer, inte bara ikväll, anser jag att artbestämningarna härovan är riktiga. Inga trodde, kanske efter samtal med Thomas, att våra vassångare ikväll var gräshopp, men jag är, med skärpa, av motsatt åsikt; se även kommentarer senare i maj.

Beträffande stararnas fördelning vid ankomsten: jämför dagarna före och efter, rätt intressant. Kommentarer senare, hoppas jag.

166

166

1979-05-17, torsdag.

Upp i tornet 0605, stannade till 0635. Varm och härlig morgon med sol, svag vind och lätt dis, som inte hindrade obsar på normala avstånd över sjön. Monica Niklasson (som hette Olsson när hon kom till Zootis men som nu återtagit sitt efternamn som ogift) och en ung man var i tornet; de deltar i den 5-poängskurs i ornitologi som Sören Svensson leder. De har 4-timmars-pass i detta torn och vissa andra obs-platser och skall studera fåglarnas beteende etc i skrattmåskolonier och utanför sådana kolonier - inte bara skrattmåsarna alltså utan alla arter som kan väntas ha synekologiska relationer.

Jag såg från tornet:

1 skäggdopping rätt många par och ex, ej noggrann räkning men nog sågs 15-18 ex

2 grågås: dels i utkanten av närmsta klarvatten en kull med ♂♀ och 4 dunungar, dels på långt håll på S stranden några ex stående på kullfallen vassbank (förmodligen flocken av ettåringar eller i varje fall icke-häckare; här ses ofta en flock på 11 sådana ex, ibland fler)

3 gräsand: 2 ♂♂ flygande och simmande, senare ♂♀ flygande

4 skedand: 4 ♂♂ på håll, senare 3 ♂♂ (troligen av samma flock) flygande, fällde på närmsta klarvatten

5 vigg 1 ex flygande, troligen ♂

6 brunand några ex sedda, knappast mer än 5, men noggrann spaning gjordes ej

7 vipa 1 + 2 ex flygande på avstånd

8 skrattmås: talrik, jag såg fåglar komma med byggnadsmaterial (vilket jag sett många ggr tidigare i vår utan att det alltid blivit noterat)

9 fiskmås 1 icke utfärgat ex

10 fisktärna först 3 ex, sedan 4 ex samtidigt, de vistades i regel över närmsta klarvatten, ofta 2 förföljande varandra eller lekande i luften, ibland var 3 ex tillsammans på liknande sätt

11 svarttärna minst 4 ex sedda ute över N delen, kom en gång rätt nära

12 ringduva 2 ex överflygande

13 rörsångare sjöng nedanför tornet

14 vassångare 1 ex sjöng rätt nära utanför tornet, hördes mycket bra men slutade sjunga c 0612 och hördes ej senare

15 lövsångare sedd och hörd sjunga

16 ärtsångare hörd sjunga en gång

17 svartvit flugsnapp 1 ♂ hela tiden i trädgården, sjöng flitigt

18 talgoxe sedd

19 sävsparv sedd och hörd

20 bofink: den ♀ som bygger i talltoppen alldeles bredvid tornet sågs flera ggr komma med bomaterial; och vid frukosten sågs den hoppa på vårt gamla och delvis lavbevuxna staket och tydligen intressera sig för lavarna (med sådana lavar brukar den ju bekläda boets yttersida)

21 stare bara ett par tre ex överflygande; dessutom häckande par i tornet, se nedan.

22 kråka några få över sjön, de uppträdde ensamma.

23 24 Senare, när vi åt frukost etc, såg jag sädesärla ♂ på tomten som vanligt; och trädpiplärka hördes sjunga. I holken närmast ytterdörren bor stare och i holken på andra tallen bor talgoxe. - Starar bor som vanligt i tornets horisontella metallcylindrar; de har hål på kortsidorna och ingår i den bärande konstruktionen. Jag har inte räknat paren men de häckar i båda de översta cylindrarna.

Avresa från stugan 0730, ankomst Lund 0756.

1979-05-19, lördag.

(167) Ankom stugan 1400, fick lift med Lena. Utmärkt fint väder, sol lätta cumuli, bra sikt, temp c 16° C; vinden har ökat mycket på sista timmarna och är nu frisk omkring SV. Vid ankomsten 1 tornfalk ryttlande över ängen. Jag vilade mig i stugan en stund, var sedan i tornet 1450–1515. Starkt solljus, himmel nästan molnfri, rätt varmt i solen, men vinden rätt stark. Såg och hörde:

(1.) skäggdopping. (2.) knölsvan 1 i närmaste klarvatten 1+1 långt bort i andra ändan, ej i sällskap. (3.) gravand 1 flygande ex! (4.) gräsand 1 flygande ♂ (!!). (5.) brunand 1 ♂ simmande! (6.) brun kärrhök sedd mycket nära, ♂ alldeles vid tornet och över vassen; jag tror knappt det var den ♂ som brukar vistas här utan ett bättre utfärgat ex. (7.) lärkfalk 2 ex högt kretsande, drev mot Ö med vinden kretsade i sällskap. (8.) skrattmås talrik (9.) fisktärna c 2+1 sedd.

i (10.) svarttärna 1 ex sett (11.) ringduva 1 sedd (12.) tornsvala "stod" mot vinden över sjön, höjd mest c 5-15 meter, delvis högre. Mycket glest, men säkert såg jag 25-30 ex, kanske flera.

i (13.) vassångare hörd kl 1450, mycket bra, tystnade snart. (14.) rörsångare hörd.

1979-05-19 forts.

(15.) ladusvala enst. sedd (16.) hussvala 1 ex sett. (17.) backsvala flera sedda över vassen och sjön. (18.) stare överflygande. (19.) kråka flera sedda över sjön, men ej i sällskap (20.) svartvit flugsnappare ♂ sjöng på Tomten.

Obsade sedan största delen av e.m. från verandan, dock läste jag i flera omgångar. Före kl. 1830 sågs även följande arter
(21.) fiskmås 1 ex, ej utfärgad. (22.) gråtrut: ett icke utfärgat ex, ryggade så: . samt 1 ex ad. Även ett par obestämda trutar på håll.
(23.) lövsångare sjöng, men bara ett par ggr. (24.) koltrast varnade en gång. (25.) bofink sedd och hörd. (26.) kaja kom ett par ggr till aldungen nedanför Tomten, flög därifrån med mat i krävan. (27.) skata 1 ex en gång framme, nära blåmesboet i alen, flög kvickt bort när den såg mig. (28.) ormvråk 1 ex på långt håll över Filoåkersskogen. (29.) vipa över betesmarken ner mot Filoåkers allé. (30.) stjärtmes först hörd, flera ex, senare 1 ex pillande i Tallen närmast verandadörren. (31.) gök 1 ex förbiflygande.

1979-05-19 forts.

Senare, kl. 1830-1950, såg jag bl.a.
i 3 svarttärnor, och 2+2+5 gråsänder
(169) (något ex osäkert ?). Tornseglarna, som på
e.m. delvis flugit högre, upp till 100 m,
försvann nästan helt på kvällen. Mycket
få stare sedda före 1950, och de som
sågs kom i småflockar (5-20 ex).
Inga par. Alla flög lågt mot S
kurs SO-hörnets buskarna vid "Tarmen"
(se nedan). Trädpiplärka spelade kortvarigt.
Tornet kl 1950-2015. Klart och
fint, men vinden avtog knappast.
Följande stare kom mot S (SSV-SV)
under dessa 25 minuter: 1+15+
70+1+20+150+60+225+1+
30+1+3+2+1, alla lågt eller
mycket lågt. Därtill 10 ex högt
från NV. Obs att nästan inga
stare kom i par! Jag såg att de
satte sig m l m direkt i buskarna
(169) bortom "Tarmen". Totalantal osäkert,
men det blev oro ett par ggr, och
säkert satt där 3000-4000 (mycket approx.)

(170)

[redacted]

1979-05-19 forts.

Betr. stare se även nedan. – Från
(170) Tornet sågs f.ö.: 2 grågäss fällde, ropade, kom från Ö eller SÖ.
3 knölsvaner ad kom från SSO, fällde längst ute; kort därefter kom 2 knölsvaner till. Enstaka gråtrutar kom från Ö, en gång trol. 4 i sällskap. Rörsångare sjöng.

När jag kommit ner från Tornet, såg jag en stor starflock längst i NV över Sjötorp. Kom ej till "vårt hörn" av sjön.

Tyckte mig höra gräshoppsångare just när jag gick ner från Tornet (detsamma tyckte 2 andra besökare).

i

Kl. 2030 ff: näktergal sjöng. Massor av skrattmås kom till sjön fr S + SV och kanske från andra håll.

Kl. 2047-2048 mycket tät svalflock c. 200-250 ex rundflygande snabbt, 100-200 m högt, trol. backsvalor störtade ner 2048. Massor av skrattmås kommer till sjön.

Temp. kl. 2100: +5°C

1979-05-20, söndag.

Kl 0500 såg jag på yttertermometern och fann icke utan häpnad, att den stod på + 1,5 grader C. En och en halv grad över noll! Det var rimfrost i gräset mellan [redacted] stugtomten och sjön. Absolut spegelblankt, och klart, men en tät vit dimbank höll just på att lyfta över V halvan av sjön. [redacted] I övrigt utmärkt sikt.

Vädret höll sig. Jag gjorde ett par kortvariga obsar från verandan c 0600 och 0715. Uppe från c 0815. Flera besökare kom, bl a Elmelid som alltid är vänlig och glad och har roliga saker att berätta.

Fågel före kl 1100: skäggdopping knölsvan 1 på klarvattnet gravand minst 5 ex sedda gräsand 1 + 1 ♂♂, brunand 2 ♂♂ 1 ♀, knipa 1 ♂ ad ormvråk på avstånd sparvhök 1 sedd kretsande tidigt på morgonen glada 1 ex ruggande i vingarna brun kärrhök flera ex trana 3 ex högt uppe, gled mot NV ungefär vipa 1 ex skrattmås allmän fiskmås 1 ex ej utfärgat fisktärna 1 ex ringduva sedd tornsvala några få ex ladusvala backsvala sävsångare rörsångare gräshoppsångare trädgårdssångare 1 ex sjöng, mitt första för i år (men andra har haft den tidigare) svartvit flugsnapp ♂ sjöng näktergal sjöng på morgonen talgoxe blåmes med fjärillarv i näbben vif bokålet stjärtmes 2 ex på tomten, sågs flera ggr sävsparv bofink stare kråka även gök sedd förbiflygande.

Efter paus och förberedelser för hemresa och Uppsalaresa gjorde jag ytterligare en del obsar fram till kl 1400. Såg då: svartvit flugsnappare hona på tomten vipa gök fiskgjuse 1 ex kretsande över V sjön tornfalk en nästan säker bivråk kretsande över Silvåkraskogen och något senare ännu en dito (praktiskt taget säkra båda två) tornfalk 1 ex över betesmarken bakom stugan gravand sågs, och till min förvåning gav sig en gravand, uppenbarligen en ♂, till att jaga fiskgjusen i flykten!

Väder: det blir gråvitt av moln, men torrt. Temp kl 14 var + 15, 5 grader C , femton och en halv grad C.

Tornsvala lövsångare rörsångare sävsångare 2 nötskrikor flög mot SV över vassen utanför tornet, ses inte ofta fast jag tror att de häckar årligen i trakten; ena ex flög med föremål (såg ut som en nöt) i näbben. Bofink stjärtmes. Insektliv: fjärilar, diptera, [redacted] en medelstor odonat, betydligt mindre än Aeschna men rätt grovt byggd.

Klockan 1410 körde vi till Lund. Jag skulle nästa dag fara till Uppsala för att opponera på Björn Ehrenroths avhandling om mesars rörelser i Mellansverige; dagen därefter skulle en annan zoolog vid namn Arne Lundberg disputera på slagugglans ekologi och vissa allmänna synpunkter på ugglors fortplantning och [redacted] invasioner [redacted] m m. Då skulle också Ehrenroth och Lundberg ha gemensam doktorsmiddag. Jag avsåg att fara tillbaka till Lund 24 maj, d v s Kristi Himmelsfärds dag, och så blev det också.

1979-05-24, Kristi Himm., Torsdag.

Jag for från Uppsala 1100, från Stockholm 1222, kom till Lund 1852, något försenat tåg. Mycket skön resa men inga fågelobsar förutom en storlom som låg i en sjö på Kolmården nära järnvägen.

Inga berättade att hon denna dag kl. c. 1100 haft en flock prutgäss på c 400 ex, flygande ungefär österut.

Någon timme senare hade Thomas Alerstam ej mindre än c 900 prutgäss med samma beteende, obsplats nära Lund.

1979-05-25, fredag.

Vistades i våningen hela dagen fram till 1745, då Inga kom. Vi for genast ut till stugan. Fint väder, svag vind, men svalt. Gick ej upp i tornet men obsade från tomten och verandan. Här kort artlista.

1 rördrom, som varit tyst länge, lät höra sig från c kl. 1920. Stötarna kom i serier men var märkvärdigt oregelbundna, t. ex — ⌣ ⌣ — ⌣ eller — ⌣ — — ⌣ —, alltså många stötar korta och liksom misslyckade, föreföll ligga (litet) lägre ner i basen också. Serierna kom med många minuters mellanrum. Oväntat.

2 sädgås: Det ensamma exemplaret med vänstra vingspetsen starkt uppåtböjd flög förbi kl 2030, ropade. När gåsen kommer emot en, ser den ut så:

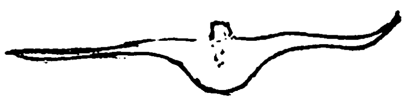

Men den flyger tillsynes obehindrat

3 brunand flock ≥ 8 i sjön

1979-05-25 forts.

4 knölsvan ♂♀ flög nära förbi

5 brun kärrhök flera sedda: en ♂ jagade över ängen uppemot byn. Den bildsköna ♂ sågs köra upp skrattmåsar. Ett ex (♀?) med tydlig skada i ena vingen sågs; flög dock bra.

Månne nykommet ex. eller ett som fått skadan här? — Borta i V änden av sjön sågs minst 2 ex.

6 tornfalk ej vid sjön, men 1 ex ryttlade strax V om Revingeby.

7 stenfalk 1 ex med byte över sjön omkr. kl. 1830; jagades mycket länge av kråka men gjorde sig fri, släppte ej bytet.

8 fisktärna 1+1 sedda (minst)

9 skrattmås

10 gök gol

11 tornsvala enstaka

12 ladusvala på utvägen

13 hussvala dito vid Revinge etc.

(175)

1979-05-25 forts. ~~(3)~~

(175)

- obest svalor (mest backs. ?). Kl. 2015 sågs en rätt tät flock på c 40 ex, kl 2027 en tät flock på minst 100 ex snabbt flygande förbi

14 sävsångare sjöng
15 rörsångare d:o
16 vassångare sjöng, delvis mycket nära. Se särskild kommentar, sist.
17 svartvit flugsnapp. sjöng på Tomten
18 näktergal sjöng flitigt
19 koltrast 1 ex flög förbi
20 stare: kl c 1920-2010, när vi åt, kom rätt många flockar ungefär som skissen visar. Enstaka flockar som den prickade linjen. Alla flockar kom lågt, precis över vattnet i regel, och de var täta och delvis oväntat stora, 20-400 ex, ofta c. 100-200 ex.

En gång bara 3 ex, men inget enda par observerades!! Ingen rörelse åt andra håll heller.

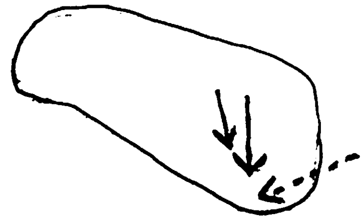

(176)

1979-05-25 forts. ~~(4)~~

(176)

Vädret hade nu mulnat, det var ett delvis mörkt grått molntäcke, dock med luckor ibland, och ett slag en vacker regnbågsfärgad fläck (halofenomen) i ljus molnkant till höger om solen. Delvis svagt regn.

Jag gick ut ett par korta svängar. Vassångaren sjöng nära. Rördrom hörd.

Kl. 2125-2130 rördrom gjorde fem korta stötar - - - - -

Näktergal och rörsångare sjöng, skrattmås hördes förstår.

Svalt kväll, kl. 2130 bara +9°C. Mycket diptera, myggor och andra, av flera olika sorter. Påfallande mycket stickmyggor.

Tillägg: en strandskata flög tvärs över vägen (Dalbyvägen) i östra utkanten av Lund.

1979-05-26, lördag.

Jag var kortvarigt uppe 0125 och 0605;
i rördrom hördes båda gångerna; det var påfallande
korta och m l m "falska" stötar
i serier på 5.

Sov sedan till 0810; vi åt frukost på verandan
c 0900-0930. Nästan intet av fågel:
Talgoxe bar in mat i vänstra holken,
stare häckar i den högra. 2 gråsparv på
närmsta klarstenen. Inga berättar att svartvita
flugsnapparen med ♀ slagit sig ned
i holken närmast dasset.

Utmärkt fint väder, sol, måttlig vind omkring
SO, fin sikt, drivande cumuli av växlande
storlek, ofta talrika.

Jag var i tornet 0940-1050. Fram till
1005 hade jag sällskap där med P. Göransson,
en pojke som går på 5-poängskursen i
ornitologi i Lund. Han skötte passning här
idag 0600-1000 och hade på morgonen
i sett bl.a. en skräntärna, en passerande
dö flock på c 250 prutgäss omkring
i kl 0800 vidare 1 flygande rördrom,
i och hade hört sommargylling. Han hade
fäst sig vid rördrommens korta och otypiska
stötar. Han och hans kolleger hade också
räknat skrattmåsbona och fått c. 750 bon
(748 eller 768 tror jag han sade).

1979-05-26 forts.

Mina egna obsar blev inte särskilt givande. Här artlista med kommentarer bara i korthet: skäggdopping c 8-9 sedda, häger 1 flög högt mot SO. [Rördrom hördes
i ej efter c. 0900]. Knölsvan 1 ad långt bort i V, gräsand 2 ♂♂ [brunand och andra änder icke sedda, trots timslångt sökt!] Ormvråk bl.a. 3 kretsande högt över Silviksskogen. Bivråk 1 bergsäker också över den skogen. Obestämda vråkar minst 1+2+3+någon till, mycket högt och långt borta. Brun kärrhök: närmaste ♂ gjorde flygspel bara 5-10 m över vassen. Den bildsköne ♂ var samtidigt över vassen i SO-hörnet, här sågs också ♀ med vingskada (se gårdagen). [Ingen sothöna!] Vipa 1 ad överflygande. Skrattmås: gick upp i stora vita skyar när kärrhöken kom över. Även föreföll en mink att vistas ett slag i kolonin närmast, att döma av måsarnas beteende. Fiskmås 1 ej utfärgad. Fisktärna 2 ad. Ringduva enstaka. Tornsvala rätt allmän över sjön, glest, ej i flock men säkert 20-25 ofta synliga. Backsvala sedd. Sävsångare sjöng. Rörsångare sjöng, sågs också.

1979-05-26 forts.

Trädgårdssångare sjöng, lövsångare också, svartvit flugsnapp dito, koltrast 1 hördes skrika, sävsparv 1 sedd, stare helt enstaka, kaja 1 flög förbi ↑ utan mat, sedan ↓ med mat i näbben. Kråka enstaka över sjön och i måskolonin.

Insektliv mycket rikt: diptera av många sorter incl. Bibio, en plecopter flög. Pieris många, skalbaggar flög rätt rikligt. Humlor.

Klockan 1200 kom Lena Tihlean med sin gäst Ragnhild Nannfeldt från Uppsala (maka till botanisten prof. Nannfeldt). Vi skulle göra en rundtur nära Krageholm etc för att visa henne en av de trevligaste bitarna av Skåne. Forts.

(180)

1979-05-26 forts.

Exkursionen med Lena Tihkan och Ragnhild Nannfeldt. Se nedan. Här artlista :

(180)

	Krageholms-sjön S sidan	Krageholms-sjön f. ö.	Skogen Till Ebbarp	För övr.
skäggdopp.	2	2+2+1	–	–
häger:	1 överflyg	1 överflyg	1 överflyg	1 Ellestorpsj. NV
grågås	–	–	7+11+fler	c 6 Ellestorpsj.
gravand	–	–	–	10 Vombsj. Ö. sidan 12 Kling. Kuml.
gräsand	♂♀	8 ♂♂ 1♀	–	Ellestorpsj. c 3 ♂♂
ormvråk	c 3 krets	fler krets	3-4 krets	sedd ng ee
bivråk	–	–	1 krets	–
glada	1	≧ 2	3	1+1 Ell.
fiskgjuse	–	–	1+1, därav en med byte	
fasan	–	♂♀	hörd	hörd en gång
Trana	7 krets	–	–	–
vipa	–	–	1	ng sedda Klingav.
storspov	–	–	–	2 spel Ilstorp
skrattmås	1	2	–	hela [illegible]
fisktärna	–	–	2 mot S	–
i svarttärna	–	–	–	1 Ell. NV hörn
ringduva	sedd	sedd	2+2	helt få
skogsduva	–	–	1 överflyg	–
x gök	–	hörd	hörd	hörd
Tornsvala	fler	> 110 vid Lybeck	säkert 10–15	fler sedda

(181)

1979-05-26 forts

~~3~~

(181)

	Krageholms-sjön S sidan	Krageholms-sjön f ö	skogen till Ebbarp	för övrigt
sånglärka	—	sett + hört	sett + hört	sett + hört
ladusvala	—	≥ 250	sett	sett flerstädes
hussvala	—	ung 300-500	—	sett
backsvala	—	ung. 500	—	sett
trädpipl.	sjung	—	sjung	—
sädesärla	—	2	—	—
törnskata	—	—	1 ♂	—
rörsångare	—	sjung N	—	—
trädgårds	sjung	sjung	sjung	hört
svarthätta	sjung	sjung	sjung	—
törnsångare	—	sett + sjung	sjung	—
lövsångare	sjung	sjung	sjung	—
stenskvätta	—	—	—	1 nära Skårby
koltrast	—	sett + hört	—	sett Vomb
rödhake	—	sjung N	-	-
näktergal	sjung	sjung	sjung	sjung allmänt
gulsparv	sjung	—	flera sedda + hörda	hört
sävsparv	—	sjung N	—	—
bofink	sett + sjung	sjung	sett + sjung	hört
grönfink	—	—	1 överflyg	
steglits	—	—	—	2 "jägarehuset"
stare	enst. överflyg	sett	på Tolsj.	flock 25 E11 NV
skata	—	—	1 sett	—

1979-05-26 forts.

182

	Kråkeholms-sjön S sida	Kråkeholms-sjön f.ö.	skogen Till Ebbarp	för övrigt
kaja	sedd	sedd	-	fåtaligt sedd
råka	-	-	-	sedd, få ex
kråka	sedd	sedd, få	en överflyg	få sedda
i korp	-	-	-	2 krets Bellinge

Kommentarer: vi for stugan - N om Vombsjön - - ÖVED - Björka - Ilstorps by - Ilstorpsgården - - Snogeholm - backen vid Bellinge (stopp) - Skarby - - Kråkeholmssj. S sida (långt stopp) - Kråkeholm - Vitesten - skogen S Ebbarp (långt stopp + vandring) - Tillbaka - V om Kråkeholmssjön (långt stopp + vandring "gylling-platsen") - - Sövestad - Assmåsa - Ellestadssjöns NV vik (stopp, men förfärlig lukt av insektsmedel liknande DDT) - Snogeholm - Sövde - Blentarp - Everlöv - Kumlatofta - bron över Klingavälsån (kort stopp) - Ilstorp (kort stopp) - - Björka - Norra Vombrågen - Vombs by - - Vombs ängar - Liviken - stugan.

Start 1200, Tillbaka 1940. Härligt väder, men c. kl. 1915 blåste det upp och blev mycket kyligt.

182

1979–05–26 forts.

Vi gick inte bara efter fågel utan också,
(183) i hög grad, efter växter, eftersom Ragn-
hild var särdeles intresserad av sådana,
både fanerogamer och svampar. Bland
arter vi såg och studerade var Milium
effusum, Stellaria holostea, Allium
ursinum, Ranunculus auricomus, Lamium
galeobdolon, Trollius europaeus, Primula
veris, avenbok, ett par svårbestämda
Orchis-arter (mascula ?). Tittade
på skal av Unio i Krageholmssjön
och på Clausilia m.fl. på stammar
vid sjöns N sida, fann en äggstinn
♀ av Meloë proscarabaeus i skogen
på öppen plats mellan sjöarna,
fann 1 Vespa rufa och talrika
Geotrupes stercorosus samt Ptero-
stichus vulgaris och överkörda ex.
av Carabus granulatus och Carabus
nemoralis, och en hel del annat.
Svarta skogssnigeln allmän.
Cardamine pratensis, fina fukttängar,
underbar bokskog, granna ekar, några
rekordstora avenbokar, etc.

1979-05-26 forts.

Det hade blåst upp och blivit ovanligt kyligt just innan jag kom tillbaka till stugan. Långsamt tätnande molntäcke. Gick ej upp i Tornet. En enda intressant fågelobs: 4 knölsvanar varav en fjolårsfågel flög lågt över sjön omkr. kl. 2025.

1979-05-27, söndag.

OBS att gårdagen var mycket vacker men att det rätt plötsligt blåste upp på kvällen omkring kl 1900 och samtidigt blev ordentligt kyligt. När jag blev avlämnad vid stugan c kl 1940 var det förvånande kallt. Kl 2140 var det fortfarande hård vind, och temp bara 9½ grader C. Jag lade mig då. Inga och jag hade talat om att stiga upp mycket tidigt, hon för att inventera Fågelsångsdalen, jag för att se på stararnas uppflog och göra andra morgonobsar från tornet. - Kl 0215 var jag uppe ett slag. Det var mest mulet men torrväder, och i NO började det gry, där var himlen delvis klar. Och till min förvåning fann jag att temp hade stigit till 13 grader C! Men vinden var fortfarande mycket frisk. Jag lade mig igen. Inga hade varit uppe kl c 0400 och konstaterat att det blivit varmt, men vinden hade inte avtagit, och fågelsången var mycket klen. Hon for därför inte ut.

Jag sov, med något avbrott, till c 0800. Det var nu drygt 15 grader varmt, frisk men synbarligen avtagande vind, och sikten var måttlig, med vitaktigt dis på avstånd från c 1½ - 2 km och däröver.

Inga tidiga obsar. När vi skulle äta omkring kl 0900 kom Jan Elmelid (en mycket bra~~p~~ prick) med 2 kolleger, vi samtalade ett slag, men sedan åt vi vår frukost. Inga hade bestämt sig för att göra en förmiddagsinventering i Fågelsång och att därefter arbeta i Lund. Hon for iväg c kl 0940, i soligt och fint väder, vind knappast besvärande, småfågelkör rätt bra.

Just när vi skulle äta och Elmelid med sällskap knappt hade hunnit utanför tomten, kom 16 tranor lågt precis över huset och tornet och började kretsa över sjön, försvann sedan mot V - troligen SV på avstånd. Nu sågs också våra häckande talgoxar och starar samt blåmesen som bor i den grova alen. Järnsparv sjöng mycket livligt ett slag. Bruna kärrhökar sågs i flertal som nästan alltid denna vår, en tornfalk ryttlade över ängen (där den minst utfärgade bruna kärr-hannen jagade, också som vanligt), där kom också en ormvråk förbi, 2 kråkor sågs där också. Rörsångare sjöng ett slag men tyvärr inte vassångaren, som Elmelid et consortes bespetsat sig på. Skrattmåsar flög förstås över, något ex bar byggnadsmaterial (det kan ibland vara mycket långa strån och blad, men ofta, som idag, var det bara små eller medelstora tussar av gräs eller bruna strån). Svartvit flugsnapp sjöng, lövsångare och trädgårdssångare likaså. Gök sedd och hörd ofta, 1 + 2 ex flög förbi.

Kl 1040 gick jag upp i tornet. Ljumt, drygt 18 grader; rätt frisk vind omkring O, disigt blå himmel, delvis snarast grå, solsken stundvis m l m klart, stundvis matt, sikt måttlig, vitt dis märkbart på avstånd från c 1½ km. Fågelobsar i tidsföljd:

Granskade sjön först. Fann vid "lilla ön" 3 gräsanddrakar, på ön ett par tiotal skrattmåsar samt 3 par fisktärnor, näbb med mörk spets vilket syntes bra i tub. Litet "spel", fåglarna kröp intill varandra och åtminstone 2 ex låg på tydliga balar eller bon. Brunand 1 + 1 ex, båda hannar, senare sågs 1 hona också. 1 fiskmås, ej utfärgad. Skrattmåskolonierna föreföll fulltaliga men jag kan väl tänka mig att parantalet ej når upp till 1000 i år (bör checkas!). Måsarna gick ofta upp för bruna kärrhökar. En mindre hackspett flög nära förbi tornet; det var trevligt, ty jag har inte hört den på en tid nu. 4 gräsanddrakar kom flygande utifrån sjön, fällde i kanten av närmsta klarvatten. Även enstaka brunandhannar sågs flyga några ggr, en gång sågs också 3 brunandhannar liggande vid "lilla ön". Stare som bor i tornets översta metallcylinder kom ofta, föreföll föga besvärad av min närvaro (jag var ensam hela tiden i tornet, underligt nog!).

Kl 1050 sjöng vassångaren nära, hördes utmärkt men ej länge. Rörsångare sjöng, sågs bra också. Bofink sjöng. 1 + 2 kajor flög förbi, och enstaka kråkor syntes ute över sjön, men bara helt få ex. Tornsvalor, ensamma eller 2 högst 3 tillsammans, kom förbi några ggr.

27
1979-05- forts.

Jag räknar skäggdoppingarna: inom rimligt avstånd ses 10 ex. Fåglar nära andra ändan på sjön ej efterforskade, vind för stark. Gök hörs flera ggr, dock på avstånd. Vid "lilla ön" ligger på vattnet en utfärgad skrattmås samt intill detta ett ex med rent vitt huvud så när som på öronfläcken, manteln ser alldeles ren ut, bara en mycket liten gråbrun fläck långt akterut. Stjärtens teckning ej synlig, fågeln simmade hela tiden och ville hålla sig nära det utfärgade ex.

Kl 1111: en stenknäck flyger mot NNO

Kl 1116: en mycket grant utfärgad tornfalk hanne kretsar N om tornet, avlägsnar sig norrut men sätter kurs tillbaka mot S-SSV i sakta glidflykt mot vinden. Kommer aldrig närmare än 250 m skulle jag tro, men flög sakta och jämnt och sågs utmärkt även i tub, också mot mörk bakgrund (Silvåkraskogen). Verkade mycket liten och mycket mättad i färgen, både den blå stjärten med mörkt band och den tegelröda manteln. Dessutom verkade stjärten relativt kort. Jag såg inga fläckar på manteln men omöjligt att se om det fanns små sådana fläckar. Aldrig en tillstymmelse till ryttling (vilket inte säger mycket, men blev noterat). Jag kan inte hjälpa att jag kom att tänka på rödfalk (=naumannfalk), som jag sett i många tiotusental i S Afrika. Men säker blev jag inte.

Kort därpå kom en fiskgjuse från SÖ i medvinden i hög fart och under ligt "hopdragen" hållning, svängde upp mot vinden och började ryttla samtidigt som den då och då förflyttade sig mot SO hörnet av sjön. Kom på c 50 - 75 m höjd över två delkolonier av skrattmås, alla ex lyfte, 5 ex anföll men tröttnade snart, lugnet snabbt återställt. Ryttlade flera ggr, gjorde störtdykningar som dock avbröts, slutligen störtade den i helt öppet synligt för mig och från bara några få m höjd, blev liggande c 2-3 sekunder rätt långt nere i vattnet men med vevande vingar, kom upp med en tämligen stor och hög fisk, antagligen sarv eller mört, steg delvis i kretsar, en kärrhökhona for upp och steg till c 15 m höjd efter gjusen men hann inte ifatt på långt när och tröttnade då. Gjusen försvann snart mot SO. - Ensam vipa flyger mot S. 1 skrattmås med vitt huvud, oren dräkt och ojämn i yttre handpennorna flyger över. Stjärt med svart eller mörkt spetsband. Sävsparv sjunger, några ggr med mellanrum, men alls inte flitigt. 1 glada sakta över Ivans backe, flygbild utsökt, smal och fin. Mycket insekter flyger, Bibio talrik, skalbaggar ofta, Odonater av typ Aeschna flera ex, etc. 1 ladusvala förbi, den enda sedda svalan hittills idag. Bruna kärrhökar flera ex, den bildsköne hannen, den närmaste hannen, minst 2 olika honor, därtill 1 ex mycket högt, kön osäkert. Kl 1150 kom en bivråk mycket snyggt mot N eller NNO. Kl 1156 upptäcktes en knölsvan ad i motsatta änden på sjön (ingen svan sedd förut trots efterforskn.) Kl 1201 ännu en svan c 500 m norr om föregående, den sist funna sover med huvud inlagt i ryggfjädrarna och kan inte bestämmas.

Kl 1205 jag går ner. 2 fiskmåsar ad flyger förbi. Letat förgäves efter passerande prutgåsflockar och andra högflygare men sett intet sådant förutom ett par bruna kärrhökar. En gång även 1 ormvråk över sjön, attackerad av en skrattmås.

Temp kl 1330 är drygt 20 grader C.

Fortsättningen renskriven på den andra maskinen.

27
1979-05-[redacted] forts.

Tiden c 1330 - 1630 föga obsar, jag läste, klippte gräset, vilade mig, etc. Såg att stora odonater var vanliga, utseende som Aeschna (och var väl troligen av det släktet), färg ofta grönbrun, rätt oansenlig. Även aurorafjärilar flera ex, likaså en hel del flygande skalbaggar, dipterer, humlor m m. Hörde härmsångare sjunga kortvarigt.

Kl 1650 hade vädret ändrat sig, det lugnt och grått och temp var +17° C, lätt dis; mycket behagligt väder. Jag gick upp i tornet 1650, hade avsett att gå ner 1805 men just då kom Gudmund Smith med son, vi blev kvar där till 1840. Stod sedan och pratade och lyssnade nedanför tornet; då kom Inga från Lund, hon hade haft en lyckad inventering av Fågelsångsdalen på f m. - Mina obsar från tornet/ följer här, i stort sett bara nyheter jämfört med morgonobsarna.

skäggdopping räknades flera ggr, jag fick mellan 7 och 12 ex, men om man "panorerar" långsamt med kikaren/ fram och tillbaka ser man tydligt att vissa ex gömmer sig och m [redacted] nya kommer fram; därför finns säkert c 20 ex inom det överskådliga området, d v s närmsta klarvatten och c 500 - högst 1000 m därutanför. Västra tredjedelen av sjön kan inte överskådas; vid utmärkt ljus [redacted] och stilla [redacted] väder ser man visserligen någorlunda vad som ligger fritt, men vassruggar etc långt i V förblir omöjliga att granska, naturligtvis. - Parningsspel av dopping sågs flerstädes idag.
Häger 1 ex flög över mot SSO, anfölls av skrattmåsar rätt ilsket, men de tröttnade.
Grågås ♂♀ med 4 ungar, större än krickor men mindre än gräsänder, sågs simma långt bort utanför [redacted] S strandens vass. Försvann, men en lång stund senare simmade kullen sakta och fint in i SO viken, förflyttade sig alltså kilometerlångt.
Brunand max bara 4 ♂♂ och 1 ♀ samt en stund senare 2 ♂♂ till, de senare flög.
Vigg först 1 ♂, en stund senare 2 ♂♂ rundflygande, (och när jag kommit ner från tornet sågs 3 ♂♂ rundflygande).
Gräsand ytterst få sedda. Skedand en ♂ sedd simmande och flygande flera ggr
Ormvråk 1 ex förföljt av 2 kråkor utanför S stranden. Fiskgjuse kom, anfölls av 5 skrattmåsar men drog sig ur besvären, fiskade bara 25 m från den plats där den tog fisk i förmiddags (om det nu var samma ex). Missade, kom upp tomhänt; den bildsköne brune kärrhökhannen, som bor nära här, lyfte och satte fart efter gjusen men vände snart. Gjusen flög runt, gjorde ny störtdykning (dock ej tvärbrant) i närmsta klarvatten, mycket nära och fritt; när gjusen låg i vattnet kom en kärrhökhona som har bo nära intill rakt på gjusen och formligen satte sig på den där den låg i vattnet, kärrhöken gav sig bort snabbt, gjusen låg kvar 3 - 4 sekunder, lyckades sedan ta sig upp, flög upp "tomhänt", skakade vattnet av sig och försvann lågt mot S-SO. Det är möjligt, men alls inte säkert, att gjusen frigjorde sig från ett byte innan den kunde lyfta. Sällan jag sett förloppet så fritt [redacted] och tydligt i varje fall.
Storspov spelade ett par/ ggr på avstånd. Vipa 1 + 1 överflygande, den ena ruggande i vingarna ungefär på gränsen arm/handpennor. Sothöna: till min förvåning simmade en sothöna ut ur en av de yttersta vassruggarna när måsarna därute blev uppskrämda av brun kärrhök. OBS så längesedan jag såg sothöna här. Fiskmås flera ex flög över, en gång 4 ex mot S, därav både ad och ej utfärgade, senare ytterligare några ex sedda. Gråtrut 1 + 1 ex, ej utfärgade (säkerligen fjolårsfåglar) flög över mot Ö.
Fisktärna sågs ofta, vanl bara 2 i luften, men när en helikopter flög över lyfte 8 ex från "lilla ön". Ringduva helt [redacted] enstaka ex överflygande. Tornsvala: en anmärkningsvärd obs: vid granskning av himlen såg jag en ytterligt egendomlig fågel på stor höjd, alltför stor för att se detaljer, men både flygbild och rörelsemönster var helt främmande, kanske är skissen här någorlunda riktig:
Kikaren upp express! Det var två tornsvalor som flög förenade, det gick fort, och sedan jag haft dem i synfältet ett par sekunder separerade de och flög åt rätt olika håll. Stor höjd som sagt, och jag vet inte om de flög (eller gled) med bukarna mot varandra. Förmodligen parning i luften i alla fall. Säkert såg jag dem tillsammans på det sättet 30 - 40 m flygväg innan de skildes åt. - Senare på långt håll över Silvåkraskogen c 7 - 8 tornsvalor som delvis jagade varandra livligt, ibland två och två.

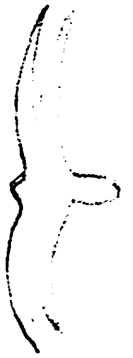

Rörsångare sjöng, och vassångare sjöng när jag äntrade tornet och sedan flera ggr, med långa avbrott dock. Satt nära.
En koltrast ♂ flög förbi.

1979-05-[redacted] forts.

Kaja flög över, ett par ensamma ex och en flock på 8 och en på 3. Vassångare hörd när vi kom ner från tornet, ett ex nära, trol. ett längre i norr. Obsar fortsatte från marken och senare från verandan. Skrattmås kom till sjön i flockar, oftast från SV-V-NV, från omkring kl 1910. Näktergal började sjunga kl 1920. Vassångaren hörd ofta på kvällen.

Det kom spridda regnstänk redan 1800-1815, sedan uppehåll, sedan mycket lätt regnfrån c 1915. Kvällen mulen och tydligt mörk. Från verandan obsade jag stare kl 1905-1950, visserligen med några avbrott, såg flera flockar på 5 - 150 ex komma norrifrån, ofta var de på 20 - 40 ex., en gång 3 ex, en enda gång 2 ex. Inga rörelser i motsatt riktning.

I det lugna vädret stora svärmar av en mycket storväxt chironomid över busktopparna nedanför stugan, svärmarna innehåll tusentals ex/svärm och var medeltäta och många meter höga.

Kl 1950 - 2005 kort sväng norrut, då samlades (ungefär över Nicolins hus) c 200 svalor, som livligt kvittrande flög omkring det var c hälften ladu och hälften back. 1 mink springer fritt på vägen utanför stugan.

Kl 2013 fällde gravand ♂♀ på närmsta klarvatten, vid lilla ön. Mycket skrattmås fortsatte att komma, oftast i flockar, från V (ngefär), men samtidigt flyger mycket skrattmås ut från kolonin mot S, i spridd ordning, ofta flera nära varandra men inte i flock. Inga starar sågs nu efter kl 1950 (men jämför nedan).

Nu gigantiska chironomidsvärmar, står som rökar, säkert i storleksordningen 10000 ex/svärm, sväarmarna blir allt tätare. Regnet slut (det var mycket lätt), mörk kväll, alldeles lugn.

Kl 2020 skrattmåsar fortsätter att komma till sjön och flyga bort från sjön, som förut.

Kl 2025 likaså

2029 flyger faktiskt två koltrastar, säkert var båda ♂♂ ad, precis efter varandra förbi mot S. Jämför det underliga beteendet häromåret!

Rördrom tutar svagt, 4 stötar per serie, oftast, men vissa stötar var korta och misslyckade, och rytmen var inte alls så fast som när den tutade tidigare i våras.

2030 obsar slut, men kort därefter kom Rune Gerell med sin "bat detector", han kom in och hälsade, och vi gick ut ett slag, Nu djup skymning. En liten fladdermus sågs skymta förbi, Rune sade att han kunde sätta sin apparat på 58 direkt (58000 svängningar/sekund), det gjorde han och tonen kom tydligt och klart, det var Pipistrellus pipistrellus, den lilla arten som brukar flyga här.

2052 kom överraskande en tät och låg flock på minst 250 starar mot S över sjön, och 2053 kom c 120 starar till på samma sätt, snabbt och lågt. En Nyctalus flög över, Rune satte apparaten på 20 och det stämde. En tredje art, en medelstor, kom också, art oklar. - Skrattmåsar flög på 5 - 20 m höjd över vassen, men det föreföll tydligt att de inte jagade chironomiden utan en del nattfjärilar eller kanske trichopterer som då och då syntes på den höjden, snabbt flygande förbi, mest på 10 m höjd eller mer. Rördrommen tutade nu rätt flitigt, men ofta ojämnt; serier på 5 eller 6 vari nr 3 och/eller 4 eller 5 blev kort och "sjunkande" och även de långa stötarna var olika långa.

2100 både sävsångare, rörsångare och vassångare sjunger nu. Därefter spridda obsar fram till 2130, drommen rätt flitig men ojämn som förut. 2130 obsar slut.

~~(1)~~

(189)

1979-05-30, onsdag.

Vid stugan 1820-2000 med Lena. Jag stod i Tornet 1825-1850, därefter obsar från verandan en stund samt en promenad på järnvägsbanken. Mycket fin kväll, solen till att börja med mest dold bakom höga slöjor och lätta moln, men c. kl 1930-2000 blev det fin kvällssol, därefter försvann solen bakom tätare molnbank vid horisonten. Svag vind, blev nästan vindstilla. Ovanligt god belysning över sjön när jag stod i Tornet. Arter:

1 skäggdopping c. 10 sedda

2 rördrom hördes ett fåtal ggr, 3 stötar; oregelbunden rytm ett par ggr. Hördes svagt, men hur långt borta den var vet jag ej.

3 knölsvan: 2 ad i sällskap vid Ö stranden och 2 andra vid N stranden, Ö om Ålabäcks avlopp. Såg ut som ♂♀, åtminstone det östra paret som ju också låg närmast. Skall bli intressant att se om det är två barnlösa par, dvs om ♀ ruvat men ej fått ut ungar.

4 gravand: 2 ex i sjön, långt från varandra. Dessutom ♂♀ vid liten pöl på betesmarken mellan järnvägen och Silvåkra allé.

5 gräsand: 2 ♂♂ på klarvattnet, och 1 ♀ flygande. Inte fler!

6 brunand 1 ♂ flygande. Inte fler!

7 brun kärrhök: den minst utfärgade ♂

1979-05-30 forts.

satt på ängen vid vägkanten när vi kom; sågs sedan jaga över ängen ett par ggr. – Även en ♀ sedd över vassarna i SO-hörnet.

8 tornfalk : 1 ryttlade vid vägen c 500 m N om Isums backe; ett annat ex sågs V om Revingeby, båda på hemvägen

9 fasan ♂♀ vid vägkanten nära den plats där vi måste stanna för snöhinder i vintras.

10 vipa 1 ex över ängen nära gravandparet (se ovan). Anföll en kråka, föreföll vara bofast där.

11 storspov 1 ex flög förbi mot VSV kl 2000, ett annat hördes strax efteråt spela på avstånd

12 skrattmås talrik, ofta uppskrämd av kärrhök. Men jag kan väl tänka mig att antalet häckande par i år är under 1000

13 fiskmås 1+1 flög österut, därav det ena ej utfärgat, det andra trol. en klar ad.

14 fisktärna: enstaka flygande över sjön och minst 4 ex (troligen 5–6) på "lilla ön".

15 ringduva enstaka överflygande

16 gök hörd ofta, sedd 3-4 ggr; även ♀ hörd.

17 tornsvala ej sedd vid sjön men

(191) ~~(3)~~

(191)

1979-05-30 forts.

flerstädes i närheten, t ex uppåt Harlösa och Revingeby etc.

18 ladusvala sedd i enstaka ex vid sjön samt i ringa antal på flera ställen på utvägen (som togs via S Sandby - Tvedöra - Silvakra) och på hemvägen (som gick via Kvinnerud - Harlösa - Revingeby - S Sandby).

19 hussvala ej vid sjön men flera ex över S Sandby på utvägen

20 backsvala enstaka vid sjön

21 sädesärla 1 vid stugan

22 buskskvätta 1 ex på ängen mellan allmänna vägen och P-platsen

23 rörsångare 1 sjöng nedanför Tornet

24 vassångare 1 sjöng flitigt nedanför Tornet, startade c 1835 sedan sjöng med korta avbrott

25 lövsångare sjöng vid Tornet

26 trädgårdssångare sjöng V om kanalmynningen

27 svartvit flugsnapp sjöng flitigt vid stugan/Tornet.

28 stare kom i flockar mot nattplatsen, de flög rel. högt i det stilla vädret. Oklart när de började, men inte ett enda ex sågs av mig från Tornet, (dvs före 1850). Sedan såg jag starar, som bor i Tornets metallcylindrar; de flög in i sina bon. – En bekant som stod i Tornet

1979-05-30 forts.

til 2000, när vi startade hemresan, berättade att stare fällde i betydande antal i buskarna i vassen bortom "Tarmen", alltså normala nattplatsen. (Jag kände igen observatören men vet tyvärr inte hans namn).

29 korsnäbb, uppenbart mindre korsnäbb. Hörde plötsligt när vi gick på järnvägen V om kanalen och 3 ex kom tillsynes över strandskogen, livligt lockande, flög ungefär mot NO. Mycket länge sedan jag såg korsnäbb.

30 kråka 1 över betesmarken nedåt Silvåkra allé.

31 kaja sedd på utvägen enst. ex.

32 råka sedd på hemvägen nära Skattelberga, några ex.

Tillägg: i morse hörde jag hämpling i Lund vid Tenorgränden. Obs hur få iakttagelser jag haft av denna art i vår. Förmodar stora vinterförluster.

1979-06-02.

Observationer på morgonen och förmiddagen ej noggranna eller åtminstone ej noggrant antecknade. Från kl 1315 obsade jag från verandan och husets närmaste omgivningar. Såg fiskgjuse med byte, den flög mot S. Vidare sågs brun kärrhök, gravand, blåmes, talgoxe, stare, svartvit flugsnappare, sävsångare, rörsångare, sävsparv, skrattmås, fisktärna, häger (i vissa fall sedd resp. hörd). Även 1 gråtrut juv. sedd.

Lena for hem till Lund, start 1330. Därefter satt jag på verandan och läste. Då kom en för mig okänd herre, bankade på verandadörren och sade: "Förlåt att jag stör, men vi tror vi har tre vitvingade tärnor över sjön, och jag (vi?) vill ju gärna att andra fågelskådare också får se dem". Jag tackade naturligtvis för denna stora vänlighet, grep kikare och tub och ilade upp i tornet i sällskap med min välgörare. Och där flög de tre vitvingade tärnorna ute över sjön. De var i fin praktdräkt. De flög lågt över det fria vattnet men delvis nära norr om de stora vassruggarna i SO delen av sjön. Sågs länge, flög sakta. Slutligen hamnade de i sjöns NO del, här samlade de sig tätare, steg uppåt i sällskap och försvann österut över land. -- Iakttagelsen gjordes c kl 1400.

Jag fick aldrig reda på vad upptäckaren hette. Men jag tror att han - och kanske hans sällskap - var från Skövde Fågelklubb. Jag tänkte jag skulle ta reda på namnen genom att anteckna bilnumren, men någon anteckning därom har jag inte funnit, och kanske blev det aldrig gjort.

- - - -

Anteckningarna om obsar (m m) före c 1930 är fragmentariska; de lyder så: "sädesärla på tomten, rördrom 1840 ff, tornsvala, 9 grågäss. Kärrhök närmsta ♂ spelade och svängde mycket lågt. - Temp. +28 - 29° C. Johnny (Karlsson kom) c 1615, Sven-Axel (Bengtson) 1715 - 1840".

För tiden fr o m 1930 är anteckningarna noggrannare:

1930 kärrsångaren sjöng fint vid dasset

1945 vassångare utsökt.
Starar kom i flockar på 3 - 50 ex från norr. Vindstilla råder. Stararnas nattplats: se skiss, som med nödvändighet är ungefärlig. OBS bl a var den s k tarmen är belägen, eller kanske rättare var den synes vara belägen när man obsar från tornet. -
Det är en alldeles stilla och mycket varm kväll, mest klart men delvis slöjigt och disigt. Starflockar kom från N delvis högt och störtade sedan nedåt, delvis lågt, alla till nya nattkvarteret enligt denna skiss. Några ensamma starar kom, men inget par. Gök hörd och sedd.

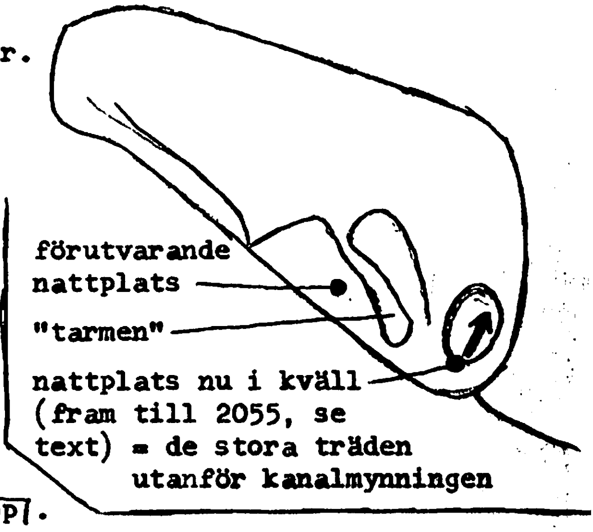
förutvarande nattplats
"tarmen"
nattplats nu i kväll (fram till 2055, se text) = de stora träden utanför kanalmynningen

2001 en del stare fäller i gamla nattkvarteret; den bildsköne brune kärrhök ♂ jagar dem upp. 2 skedand-♂♂ vid "lilla ön". 1 fiskmås flyger mot V. 2 ladusvalor ses. 1 gråsand ♂. 8 backsvalor nära.

2006 1 gravand ♂ flyger mot SO

c 2010 Peder Weibull kommer.

c 2020 Inga kommer. - Före 2030 hörs näktergal sjunga. 5 gökar sedda. 500 starar fällde på nya nattplatsen, 150 starar fällde på den gamla.

2030 jag ner från tornet

2040 c 200 backsvalor rundflygande. Hittills (d v s kl 2040) har knappast över 1200 eller 1500 starar setts komma, incl. de 2 stora flockarna ~~(dessa är inte nämnda tidigare. GR).~~

2045-2050 säkert 300-400 backsvalor och 50-75 eller kanske 100 ladusvalor över P-plarsen

2055-2102 flög alla stararna i långt och tätt men smalt och flera ggr avbrutet band enligt den korta tjocka pilen på ovanstående skiss. De flög med andra ord norrut eller kanske nordostut över närmsta klarvatten. De fällde säkert på "norra platsen". Summa individer nog c 4000. Enstaka småflockar senare,

(2108) fram till 2108. - Spridda skrattmåsar över vassen, de tog nog nattfjärilar.

F O R T S.

(194)

1979-06-02 forts.

Rördrom hörs nära i SO-hörnet, rätt regelbunden rytm, säkert ej samma ex som för en stund sedan. Vassångaren flitig.

2125 sånglärka sjöng. - Temp. 17° C, det är stilla och klart, men svagt dis.

(194)

Tillägg: (a) trädgårdssångare och lövsångare har hörts på tomten idag,
(b) 2 hägrar fällde i utkanten av närmsta klarvatten omkring kl 2045.

1979-06-03, söndag, pingstdagen.

0228 upp i tornet. 2 sävsångare sj livligt, den ena snett ned mot vänster, den andra snett ned mot höger från tornet. Skrattmåsar rätt tysta. Grågås h, näktergal h på avstånd. - Temp. +15° C; klart, god sikt, måttlig till frisk bris från SO. Rätt ljust

0235 skrattmåsar flyger glest mot SO. Mycket skrattmås uppe; i en del av kolonin är alla skrattmåsar uppe, troligen för mink att döma av beteendet. 1 skäggdopping på klarvattnet. Grågås hörs dämpat några ggr, och ♂♀ med 2 pulli simmar söderut över NK

0240 lövsångare sj, näktergal fortsätter att sjunga, likaså de 2 sävsångarna. 2 svanar ses men är snart borta. Skrattmåsar livliga

0243 ff c 20 skrattmåsar börjar flyga över vassen nedanför tornet och ner till
x) kanalmynningen. De fångar insekter men troligen ej chironomider, som nog inte flyger nu, utan snarare trichopterer eller dylikt. Gök gal.

0247 stararna stormar upp ø som tätt svart massa men fäller på nytt. OBS uppbrottsplatsen, se skissen:
Ett 50-tal skrattmåsar på rundflygning. - Starflock upp på nytt, några hundra ex splittras bort, men resten fäller igen.

0252 starar upp mycket tätt, antal nog c 4000. Något tusental ger sig iväg, delvis mot S, delvis mot Ö men ej mot N eller V. Resten av stararna fäller igen, de syns som en svart rand i vassen. De 2 svanarna är knölsvan.

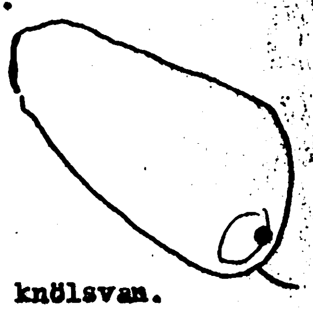

0257 2 gräsand-♂♂ mot öster. Det är ljust nu. Bofink sj. Stararna sitter kvar.

0301 uppbrott av starar, c 1200 flyger förbi tornet mot S, ungefär; en del flyger åt andra håll, ungefär SO (och kanske andra håll) men få åt N. Ett par tusen ex fäller ännu en gång, men strax

0302 (0302) går även dessa upp, det är drygt 2000 tror jag, och de flyger mest mot S och SO - O. En relativt liten flock på kanske ett par hundra ex fäller på nytt i vassen!

0303 en svalflock på 100 m höjd bortom stararna; svalflocken stiger, reser mest mot NO, glesar ut; det är säkert 250 ex, och troligen allra mest backsvala

0309 25 starar mot Ö. De 2 sävsångarna sj fortf. Vassångare troligen hörd kortvarigt

0310 ff gök gal från 0310. Bofink sj. 1 kaja mot SO över sjön. Flera skäggdoppingar ses. 1 skedand ♂ flygande

0314 1 brun kärrhök lågt över SO-vassen

0316 lärkfalk lågt från V, flyger mot stararnas nattplats. Även kärrhök är uppe och flyger där (den bor där i vassen). Då lyfter c 300 starar och flyger mot Ö, en del också förbi tornet ungefär mot S. Ett par tiotal svalor ses också på håll däruppe. Trädgårdssångare sj, näktergal sj, bofink sj, gök h

0321 fiskgjuse över V sjön, anfalles av en skrattmås. Sävsångarna sj. 1 fiskmås ad flyger mot Ö. Några ladusvalor ses i N, mot himlen. 1 skedand ♂ flyger mot Ö täml. högt. 1 kaja mot Ö eller SÖ. Hygglig sång-aktivitet. (Rördrom ej hörd nu) Fiskgjusen nalkas, börjar ryttla över "tarmen", störtar i vattnet, tar stort och ljust byte, kanske sarv eller mört; gjusen anfalles av en fisktärna. 1 gravand lyfter ur sjön, eventuellt för gjusen. 1 gräsand ♂ och 1 skedand ♂ flög. Trädgårdssångare(sedd eller hörd)?

0336 jag ner från tornet.

FORTS

---

x) här skall tilläggas: omkring kl 0245 kommer 1 kråka från S, den anfalles av ett par skrattmåsar.

1979-06-03 forts.

Från kvällen har jag knapphändiga och ej alltigenom tydliga anteckningar om stararnas ansamling m m.

Före kl 2055 sågs: den "bildsköna" bruna kärrhök-♂ jagar över ängen. Sädesärla både ♂ och ♀ sedda, de kommer med mat. 2 + 3 [redacted] knölsvanar sedda. Även antecknat att på eftermiddagen sågs "skratt(mås) tar insekt 2 ggr".

2055 högst 1000 starar → svalor
2059 duvhök flyger mot S. Starar → 3000 - 4000
2103 starar ← 2000 - 3000
21.. starar → 200
2110 starar → 200
2113 3000 starar →
(ingen vassångare)
2114 lärkfalk → tar insekter
2117 40 starar →
2138 c 14 stora tunga måsar ses över skrattmåskolonin; det är åtminstone mest trut, ev. någon fiskmås däri. De fäller. Det är ljus kväll men omöjligt att se färger.

Jag har antecknat att Ingemar Ahlén och Rune Gerell kom på besök.
Vad pilarna härovan betyder är inte alldeles klart. Men troligen anger de blott den ungefärliga rörelseriktningen på flockarna. Obsarna kan inte ha gjorts från tornet men väl från någon plats vid S sidan väster om kanalmynningen, där vi antagligen hade ställt oss för att lyssna efter vassångare, vilket misslyckades (som synes!).
Originalanteckningen om duvhök [redacted] lyder sålunda: duvhök ↓
Detta innebär ~~otvivelaktigt~~ att den sågs flyga mot S.

Diverse~~t~~ tillägg:

(a) igår kväll, 2 juni, sågs 4 + 2 + ytterligare enstaka änder flyga mot öster på kvällen. Det var troligen gräsand och därjämte 2 små-änder, [redacted] d v s i realiteten årta eller kricka.
(b) igår och idag har jag sett sländor av det släkte som förr kallades Calopteryx, alltså jungfrusländor, som flyger med fladdrande vingslag. Av Ulf Norling, som arbetar med odonater, har jag erfarit, att detta släkte bytt namn och måste heta Lestes.

1979-06-03, söndag, pingstdagen, forts. (R = sedd på rundvandringen)

Arter sedda efter morgonpasset i tornet, fram till 1700: skäggdopping rel. många på vattnet p g av att Berith och Johnny var ute med liten båt för inventering av skrattmåskolonin på e m, häger 1 + 1 ex sedda flygande på långt håll, ej uppskr fr sjön (rördrom inte hörd alls hittills idag), knölsvan från tornet dels 3 + 1 ad, dels senare 3 flygande ad som dock åter fällde i sjön. Intet spår av ungar. gravand ofta sedd flygande och simmande, som mest dock bara 3 ex samtidigt (hane hona + ensam hane). Oron i måskolonin (se ovan) orsakade ej ökning av antalet sedda. Gräsand: f m bara enstaka hannar samt en flygande flock på 5 hannar, senare hane hona och enstaka hannar men ingen ökning p g av skrämsel. Kricka 3 ex f m , fällde vid "lilla ön", återsågs där upprep ggr, skedand maximalt 2 hannar samtidig brunand flock på 6 hannar utskrämd, därtill ensam hona sedd,. Glada sedd flera ggr, alltid ensamma ex; delvis nära stugan, spanade tydl efter rester som folk lämnat efter sig vid P-platsen etc

Ormvråk 2 kretsande över Silvåkraskogen f m, senare enst ex långt i N. Brun kärrhök ofta sedd, den närmast boende hannen jagade ideligen över ängen mellan stugan och byn (som den brukar göra). På R såg jag en hanne, kanske denna, komma med en vattensork i klorna, nära. Fiskgjuse ofta sedd över sjön, en gång bortflygande med stor fisk, f ö jagande, ensamma ex, men kl c 1600 2 ex samtidigt över sjön. En som passerade mycket lågt över mås- och tärnkolonin på lilla ön etc körde upp alla måsarna och tärnorna, blev förföljd av enstaka ex, ej fler. En falk flög förbi middagstiden, jag trodde det var lärkfalk men tror nu efteråt på tornfalk, osäker. Fasan hörd en gång på R i Silvåkraskogen. Sothöna 1 ex simmande vid lilla ön på e m!!!! Vipa 1 ex med en dununge, stor ung ss större strandpipare, vid den kvarstående vattensaml på betesmarken i V delen, nära gränsen mot granplanteringen. Trevligt. När jag passerade lyfte båda ad och flög fram och skrek, men lugnade sig my snabbt. Skrattmås: högeligen intr. besked av Johnny kl 1720: c 1500 bon, därav mellan 5 och 20 procent kläckta i de olika subkolonierna, läge för bona och ungarna tydligen betydligt gynnsammare ur överlevnadssynpunkt än vad Johnny tidigare trott. Från tornet såg jag en gång 2 ex med till synes fullt normalt mörkt huvud men mantel inte ren i färgen, det ena ex hade därtill mycket "risiga" vingar. Fiskmås 1 ej utfärgat ex sett, Gråtrut minst 1 ex sett R. Fisktärna minst 8 sedda, (f m + R), trol flera. Ringduva helt enst ex förbiflyg, bl a R. Gök sedd och hörd spec f m. Tornsvala hela fm och midd sedd över sjön i den ljumma men delvis my friska vinden, glest men rätt många, säkert flera tiotal, kanske betydligt fler på håll. Sånglärka sjöng över betesmarken R. Ladusvala få sedda, bl a R. Hussvala enstaka över sjön R och senare, backsvala my få sedda. Trädpiplärka sjöng vid kanalen R, men ej annorstädes. Sädesärla: 2 ex jagade varandra vilt över tomten, senare 1 sedd där, etc. Järnsparv sjöng nära godsets båtlega R. (Vassångaren ej hörd med säkerhet idag hittills). Sävsångare R: 1 V kanalmynningen, 1 vid mynningen. Rörsångare R 1 vid kanalmynn. Kärrsångare 1 + 1 R, den ena sjöng oerhört omväxlande men också med mera klangfärg av härmsångare än vanligt. Härmsångare hörd R på ett par ställen. Trädgårdssångare säkert 5 olika hörda R, dessutom vid stugan. Svarthätta hörd ett par tre ställen i Silvåkraskogen R. Törnsångare 2 hörda nära varandra i kanten av soliga granet R. Ärtsångare 2 hörda R, lustigt nog båda två från det synnerligen täta och mörka och ogallrade granbestånd som växt upp på platsen för den gamla fruktträdgården. Lövsångare hörd mångenstädes R. Svartvit flugsnapp sjöng dels på tomten (föga flitigt idag), dels hörd på R i Silvåkraskogen, men trol bara 1 ex. Näktergal hörd R ofta, men på avstånd. Taltrast 1 ex förbiflygande R över "soliga granet". (OBS ej rödhake, ej koltrast, ej buskskvätta, etc). Talgoxe matar my flitigt i "vänstra holken". Blåmes: matar också flitigt, kullen i "knäet" på grova alen. Jag såg idag många många ggr hur de gamla flög ut i vassen resp kom tillbaka till boet därifrån.

1979-06-03 forts.

gulsparv sjöng på 2 ställen R, båda i den "soliga granplanteringen" (den som växer delvis dåligt och planterades på en yta strax N om järnvägen, där ett grustag låg för ett par tiotal år sedan). Sävsparv flera ex över vassen vid godsets båtlega R, men knappast alls f ö. Bofink många hördes sjunga R? Hämpling hördes sjunga och locka i nyssnämnda granplantering, R, troligen dock bara på en plats. Sedd och hörd i mycket ringa antal hittills i år, väl ss följd av den stränga vintern. Stare sedd flyga ensamma ex eller 2 - 6 tillsammans, mångga ggr, även R. Matar ungar i "högra holken" på tomten, ungarna hörs ideligen. Matar också i översta cylindern i den metallkonstruktion som bär upp tornet. Detta är anmärkningsvärt, ty man skulle trott att de sista dagarnas hetta hade "stekt" ungarna i det boet. Senast igår e m talade Johnny och jag om saken. Men de måste ha klarat sig. Idag är det mycket svalare och därtill frisk vind, och paret matar mycket flitigt. Skata sedd flera ggr ensamma exemplar, delvis nära talgoxholken, och Inga her sett den invid blåmesboet. Kaja enstaka ex varit framme vid gräsmattan nedanför gamla P-platsen och tagit matrester (liksom skatan gjort). Kråka sedd ofta men alltid ensamma eller högst 2 tillsammans.

i Slutligen: ROSENFINK hörd i två omgångar, tydligen 2 ex som sjöng olika. Ena ex 0950-1010 i det (av AMS gallrade och förskönade) albeståndet nedanför gamla P-platsen, fågeln här sjöng: vitje vütje vüü. Senare, kl 1200-1205 och därefter, ett ex vid kanalmynningen i därvarande albestånd (som är tätare, mera slutet, ej naturvårdat av AMS eller Hörjel eller Netzén); den fågeln sjöng fyrstavigt, ungefär vitjii vitjüü, ibland med en lågmäld och kort upptakt. Ännu senare hördes sångstrofen vitjivüü från en plats helt nära föreg, närmare vår stuga. Jättetrevligt.

Den första fick jag höra när jag öppnade dörren till stugan för att gå upp i tornet. Hördes utmärkt, kallade på Inga, som blev ytterst intresserad, vi gick sakta till gamla P-platsen. hörde den sjunga sin strof hela tiden, såg den flyga bort till sist. Den andra hörde jag när jag gjort min rundtur, berättade för Inga, inom kort hördes den tydligt från tomten.

1979-06-04, måndag, annandag pingst.

Inga tidiga morgonobsar. Men två korta besök i tornet 0930-0955 och 1125-1140. Därvid, och för övrigt fram till 1150, sågs följande: skäggdopping. Knölsvan: 2 + 2 + 1. Paren bestod säkert av ♂♀, den ensamma fågeln var säkert ♂. Gravand ♂♀ med 8 små dunungar! Gräsand 3 ♂♂ + 1 ♂ som börjat rugga på kroppssidorna. Kricka 2. Brunand 5 ♂♂. Vigg 4 ♂♂ varav 2 brunvita eller nästan ljust skära på kroppssidorna. Ormvråk sedd flera ggr, 1 ex sågs kretsa med byte. Brun kärrhök sedd, trana 2 + 3. Skrattmås. Fiskmås 1 ad i kolonin. Gråtrut 1 ad och 1 juv och kanske flera ex sedda. Fisktärna c 8 ex. Skräntärna 2 ex över SO-hörnet 0935, de steg 0945 och försvann mot Ö. Ringduva sedd. Skogsduva 1 förbiflygande. Tornsvala allmän. Backsvala s, sädesärla sedd med mat; lövsångare sävsångare rörsångare och näktergal. Talgoxe matar enormt! Blåmes matar. Sävsparv flera sedda. Bofink ♂ på tomten. Stare matar. Skata 1, kaja 1, kråka enstaka ex sedda.

Allt detta före 1150 incl. obsar från tornet enligt ovan.

Lisen kom c 1115 och stannade till vårt förmiddagsmål men hon körde iväg redan kl 1245 igen. - Obsar efter 1150:

gök s h, tornfalk 1 ryttlande vid körsbärsträdet. Relativt litet fågel i luften. Hela dagen klar, molnfri; utmärkt sikt. Vind frisk men ej hård, omkring O-NO.

Tornsvalor sedda, 1 häger, 1 vipa över sjön, trädgårdssångare, näktergal. Även törnsångare troligen hörd. Därutöver intet nytt.

Observationer kl 1100-2000 var fåtaliga idag. Kvällsobsar bättre:

Före 2045 ansamling av starar. Några få par sågs, men mycket stare samlades till träden vid kanalmynningen, skattat 6000 - 7000 ex.

2055 dessa starar går upp, flyger en runda via Ivans backe
2100 kommer de tillbaka. - 300 - 350 svalor ses, det är back och ladu.
Rördrom hörd, 5 stötar (tidpunkt: kanske något före 2055).
Vassångare sjunger!
2113 100 starar flyger österut, därefter 200 till likaså.
Det är mycket ljust, alldeles molnfritt, mycket god sikt. Vinden har äntligen
2115 avtagit , och nu på sista timmen har den avtagit mycket. Temp 10 1/2 grader C
kl 2115.
Chironomidsvärmning stark både före solnedgången och nu.

2120 50 starar kommer över sjön ungefär enligt skiss:

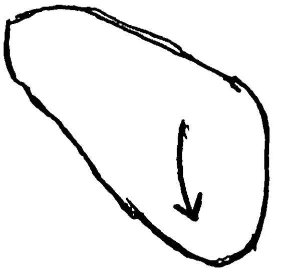

2124 näktergal sjunger, varnar sedan. Rördrommen tutar
i fem stötar
2129 1 lärkfalk kommer förbi flera ggr
åt olika håll~~l~~, lågt, se skiss:
Den tar nog insekter, kanske
trichopterer, liksom några skratt-
måsar gör.

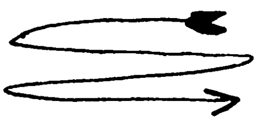

2132 vassångare sjunger, och rörsångare sjunger
2157 rördrom tutar 1 X 5
2201 rördrom tutar 1 X 6
2208 sävsångare sjunger. Men nu sjunger inte vassångare, ej heller rörsångare.

1979-06-05, tisdag.

Upp och tittade från verandan c 0330: härlig, klar och stilla morgon, bästa ljus, men oväntat kallt, bara 6° C! Det enda anmärkningsvärda var att en strandskata stod på en miniatyrbank invid "lilla ön"; i närheten stod som alltid några skrattmåsar.

Därefter upp i tornet 0730 - 0750 i härligt sommarväder, svag vind, alldeles klart, rätt varmt (jag tror det var c 15° C). Inga märkvärdigheter, men följande sågs och hördes: skäggdopping åtskilliga, knölsvan: en ad simmande mot SV på närmsta klarvatten, en ad långt i NV ungefär vid Ålabäcks avflöde, en ad långt bort i V änden av sjön, och 2 ad i "tarmen". Alltså vitt spridda i sjön, och inga ungar någonstans. Gräsand 2 ♂♂, brunand 5 ♂♂ + 2 ♂♂, vigg 1 ♂ i sällskap med de 2 brunandhannarna, knipa 2 ex på klarvattnet utanför vassen, låg där hela tiden, dök ibland, var ej utfärgade ♂♂. Gravand 1 eller troligen 2 sedda. Alla änder simmande, ej flygande, dock kom en ensam kricka flygande och nästan ryttlade ett slag helt lågt innan den fällde i vegetationen i kanten på största skrattmåskolonin. Ormvråk 1 + 1 sedda kretsande på håll, glada 1 kretsande över över norra stranden, brun kärrhök: den minst utfärgade ♂ och en ♀ sedda, på håll ytterligare 1-2 ex. Skrattmås föreföll inte särskilt talrik i kolonin och var också oväntat tyst, tyckte jag, men när kärrhöken kom, steg måsarna till väders i täta svärmar. Vegetationen har nu blivit så hög att fåglarna inte syns när de står eller ligger i boet. Gråtrut 1 ej helt utfärgad överflygande. Fisktärna som vanligt några synliga, sällan mer än 3 i luften samtidigt, men i tub syns tärnorna på "lilla ön" tydligt, låt vara att ett par tre ex sannolikt är dolda av skrattmåsar. Jag tror att c 5 par finns på den ön. Ringduva 1 ex överflygande. Gök hörd flera ggr. Tornsvala bara ett par ex sedda. Backsvala 1 ex flög förbi. Sädesärla sedd på tomten och på granntomten (Anderssons), hade mat i näbben ett par ggr. Sävsångare 1 ex sjöng. Rörsångare 1 ex dito. Vasssångare hördes kort kl c 0735. Lövsångare sjöng. Svartvit flugsnapp dito. Talgoxe sedd, blåmes sedd, den senare kom med mat, ofta utifrån vassen. Stare matade flitigt i boet i översta metallcylindern i tornet, den som vetter mot NO. Det är alltså tydligt att ungarna överlevat de mycket heta dagarna nyligen; man skulle ju trott att där måste blivit stekande hett. Skata sedd ett par tre ggr, vistas rätt ofta i träden nära blåmesboet; idag flög den in i den större aldungen (t v när man ser ut mot sjön från stugan), då varnade näktergalen som håller till där. Kråka enstaka sedda flygande över sjön.

Kl 0915 körde vi till staden. Brun kärrhök ♂♀ sågs över vassen i NO delen av sjön, just från den korta sträcka av vägen ("Prästavägen" kallas denna väg) där man ser sjön. Hannen var mycket grant utfärgad, jag antar det var "den bildsköne" som man dagligen ser från stugan och tornet. Råka rätt många vid P-platsen vid östra vägskälet i Revingeby, därefter flerstädes på vägen till Lund också; f ö intet anmärkningsvärt.

(201)

1979-06-07, Torsdag.

(201) Kl 1210 avfärd med buss från Zootis till Stensoffa. Där skulle det bli lunch och därefter föredrag av mig om "Skåne som ornitologiskt forskningsområde". Mycket folk, Ekologiska Avd. ovanligt fylligt representerad. Det var [redacted] (officiellt) ett ekol. avdelningsmöte eller informationsmöte. Jag hade varit oerhört nervös för föredraget, dock allra värst redan 5 juni. Jag hade lagt ned rätt mycket tid på att tänka ut innehållet: först en presentation av Skåne, dess geologiska byggnad (mycket kort) och dess (lösa) jordarter (också mycket kort), vidare landskapets prägel, (klimat, som jag dock berörde mycket litet); de omgivande havens bredd och konsekvenserna för de flyttande fåglarna ifråga om (artspecifik!!) ledlinjeverkan, passagen över ekologiskt olämpliga områden etc. etc. Även, som första konkreta ornitologiska avdelning, en redogörelse för ejderstråket runt Skåne och över Skåne och frågans behandling och ökningen i kunskap från mina första obser

≡ 1979-06-07 forts.

i april 1928 till dagens läge, med hänvisning bl.a. till Thomas' uppsats. Senare gick jag in på andra saker: förändringar i Sveriges fågelfauna från 1915 till nu, dito ur Skånes fågelfauna, de sällsynta och m.l.m. tillfälliga gästerna i landets fågelfauna, och olika kategorier av sådana, och några exempel på mycket snabba beståndsutvecklingar (idag endast positiva); även de ev. positiva effekterna av att alltid "låta" en del individer ströva ut utanför arternas normala gränser; jämförelse mellan Nordeuropas flyttfåglars ungefär normala sträckriktning och den kanske precis omvända sträckriktning, jämfört med den normala, som vissa asiatiska arter borde ha hållit för att nå Västeuropa, etc. etc.

Lunch, mycket god, serverades före föredraget. Sedan satte jag igång, efter att ha delat ut tre ~~[illegible]~~ A-4-papper med uppgifter. Det hela gick bra, till min oerhörda lättnad. Jag

1979-06-07 forts.

höll på i c 70 minuter, använde flitigt kartor och skissblock och även jordgloben, hann visserligen inte diskutera alla de aspekter jag förberett men detta var nog ingen allvarlig brist eftersom den angivna tiden knappast borde överskridas.

Efter föredraget tackade Per Brinck, mycket vänligt och erkännsamt, och därpå blev det kaffe och rulltårta. Pratstund i god stämning i det fina vädret, men mötet upplöstes snart, bussen skulle till Lund fortast (fick vi veta av chauffören). Inga hade kommit med bil från stugan, och vi for dit tillsammans. Jätteskönt att det hela är över.

—

Det var en lugn eftermiddag, Temp. c. 20°C stilla halvklart, hade sett åsk-hotande ut ett par ggr på f.m. och gjorde så nu igen, med mörk och oskarpt avgränsad molnbank i V, mycket blygrå mot horisonten, men det dåliga vädret kom knappast närmare, tycktes det.

Jag upp i tornet 1700–1730. Såg och hörde: se nästa sida, som är renskriven på maskin.

1979-06-07, forts.

i skäggdopping s, rördrom hörd, svagt, från SO hörnet, bara 2 stötar i taget och bara ett par tre ggr omkr kl 1720. Knölsvan 2 ad i S delen av närmsta klarvatten och in mot kanalmynn., samt 1 ad i "tarmen". Gräsand 3 hannar 1 hona, kricka 1 ex, brunand hanne och hona samt på annan plats en ensam hanne? Ej fler änder sedda. Brun kärrhök ofta. Vipa överflygande. Skrattmås s, gråtrut 2 ad mot Ö samt 1 ej utfärgad också mot Ö, den sistnämnda ej helt säker, manteln ej typisk men var å andra sidan i ruggning, kanske var det en havstrut. Fisktärna s. Gök hörd, dessutom flög en helt stjärtlös gök förbi; Inga sade senare att hon sett den och hört den och att det var en hona. Tornsvala åtskilliga. Rörsångare sjöng. Vassångare sjöng ett slag c 1705 - 1710 (i) eller något längre, satt nära, hördes utmärkt, därefter helt tyst. Lövsångare sjöng, svartvit flugsnapp dito, näktergal dito, sävsparv hörd (men nog bara 1 ex), bofink hanne sedd, hona sedd, honan flög ut från toppen av den tall där boet åtminstone påbörjades, precis invid tornet. Stare matar i holk och cylinder. Kråka enstaka över sjön.

Efter vistelsen i tornet obsade jag rätt sammanhängande från verandan. Kl 1755 flög en rördrom förbi mot SV över närmsta vass. (i)

Starar kom som vanligt mot sin (hittillsvarande) nattplats i SO-härnet, jag noterade inte när de första flockarna kom, men kl 1915 hade de börjat, och 2035 var det ännu inte slut. Då hade jag från verandan sett säkerligen 30 - 40 flockar på mellan 20 och 75 exemplar, de flesta kom ungefär från N på växlande höjd, många störtade ned mycket brant, andra kom lågt. Samlades ikväll till största träden utanför kanalmynningen. Vissa flockar kom över stugan/tornet, oftast med vild fart och i skarpa svängar så att det hördes vida omkring. Därtill ett par flockar på 100 - 250 ex, några på c 3 - 10 ex/flock samt inalles bara 3 par (om det nu är riktiga par eller bara 2 individer som gjort sällskap tillfälligt). Vid ett tillfälle lyfte en del av stararna ur träden (det var c 2040), nog var det 3000,och bevisligen bara en del av ~~avd~~ som fanns, jag såg direkt att mycket stare satt kvar. (vad)

Kl 2020 sågs plötsligt en skräntärna över närmsta klarvatten. (i)

Kvällen mulen, alldeles lugn, temp c 15° c kl 2040. Inga starar sågs komma efter 2040. - Kl c 2050 - 2110 och något längr flög c 30 - 50 skrattmåsar lågt över vassen utanför stugan, tog insekter, dessa kunde i regel ej ses men det var säkerligen inte chironomider utan snarare nattfjärilar eller trichar. - Rördrommen tutade ett fåtal ggr, ofta 5 stötar per serie, men det hände mer än en gång att den tredje stöten blev falsk och kort och fallande, ungefär som om drommen "tappade andan". (i) - Stararna kvar i träden, bytte ej plats till det nya nattkvarteret c 300 m norrut ~~(nordostut)~~ som de nyttjat på sista tiden. Jag gock en runda upp förbi Nicolins, nästan ända till "bi-mannens" stuga, kl 2110 - c 2125. Skrattmåsarna kvar till c 2115. Varken vassångare eller liten sumphöna hörd; den sistnämnda har hörts just däruppe, så nära att den vid stilla väder har kunnat förnimmas från tornet, enligt uppgift; och några personer, bl a Lasse Lundqvist (?) har också spelat in den. Men ikväll intet ljud. Stararna växlade inte plats, åtminstone inte före 2130, då mina obsar slutade. Kl 2135 började ett stilla regn, svagt. (i)

SLUT

(nordostut)

Tillägg: över Krankesjöns N sida 1 glidande ormvråk, och strax därefter en fasantupp i vägkanten.

1979-06-08, fredag.

Inga tidiga morgonobsar. Jag gjorde ett par my. kortvariga obsar omkr. kl. 0500 och 0740; det var djupt mulet, lätt regn och dålig sikt, motsatta änden av sjön sågs bara svagt. Temp vid båda tillfällena var 12° C. Intet sågs då så när som 2 flygande knölsvanar, 1 + 2 flygande gräsanddrakar och 3 obestämda flygande änder. Sädesärla med mat, den häckar i år på vårt uthus. Rörsångare hördes, annars föga.

Frukost c 0840, väder och temp oförändrade, dock ökade vinden men förblev svag till måttlig. Törnsångare sjöng i buskarna mot järnvägen, svartvit flugsnapp hona sågs på tomten, starar matade i holken närmast ingångsdörren, talgoxe matade i andra holken (rättare sagt: i holken på andra tallen).

0940 - 1005 i tornet, nu höll vädret på att ändra sig, det blev ljusare himmel och betydligt bättre sikt, regnet upphörde, vinden ökade ytterligare något, temp var 13° C. Sävsångare sjöng (men inte rör- och inte vassångare), en sävsparv småsjöng, rördrommen tutade svagt, (hade börjat redan tidigare), ofta serier på 5 stötar men ej sällan var en av stötarna "falsk" och kort, och då blev avståndet till nästa stöt i serien förlängd med en eller ett par sekunder. Tornsvalor glest mot den ojämnt grå himlen. För övrigt: skäggdopping några få sedda, rördrom flög förbi mot SV, nära, slog ner i vassen rätt nära stranden och c 75 m till vänster om innersta änden av "tarmen", se skiss, som visar ungefärliga läget. - Gravand 1 ex vid "lilla ön". Brun kärrhök ideligen sedd, bl a den bildsköne hannen över SO-härnets vass, och på kort avstånd från honom två honor uppe, den ena med byte (vattensork?) i klorna, den andra "tomhänt", båda fällde i vassen med c 125 - 150 m inbördes avstånd: månne två olika bon? Även den mindre väl utfärgade hannen sedd, den har nu tappat en eller två av de mellersta stjärtpennorna. - Tornfalk 1 ex ryttlade framför Ivans Backe. Storspov 1 ex med mycket lång näbb flög förbi tornet, sänkte sig och fortsatte ungefär mot VNV i sjöns längsriktning. Skrattmås: en del uppe och kretsade på låg till måttlig höjd. Rätt tyst i kolonierna, men när kärrhök kom syntes det att de var välbesatta. Fisktärna säkert c 8 ex synliga på resp. över "lilla ön". Ringduva 1 förbiflygande. (Gök: inte sedd eller hörd nu, men hörd tidigare på morgonen). Tornsvala spridda, väl 10 - 15 sedda. Liten hackspett 1 ex flög förbi tornet. Backsvala enstaka över sjön. Sädesärla sedd. Nästan ingen sång av småtättingar utöver 1 sävsångare och 1 eller 2 sävsparvar, alla tystnade dock snart. Bofink: hanne och hona sedda, ej i sällskap, men jag fann boplatsen: boet ligger i den tall som står närmast tornet, ungefär 1 m nedanför toppen, vilket innebär åtminstone 8, kanske nära 9 m över marken. Tallen har spärrande grenar, men själva toppen utgöres av några grenar som står tätt och parallellt, och därinne ligger boet. Jag tyckte mig se att honan kom med mat. Stare matar fortfarande i holken på tomten (se ovan) och i boet i översta cylindern på tornet. Kaja 1 ex med mat i strupen flög förbi. Skata 1 ex kom till aldungen nedanför tornet, satt flera minuter, reste igen. Kråka enstaka över sjön. -

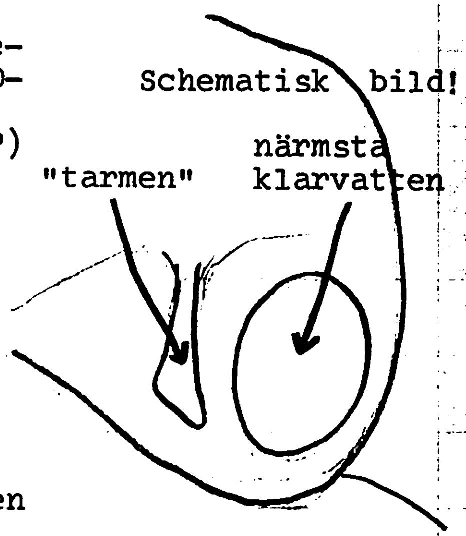

Därefter, före 1100, även: näktergal sjöng ett slag. Stare matade även i holken i björken närmast drivbänken. Lövsångare sjöng några ggr. Flera hussvalor (c 8 - 10) och några backsvalor flög i lä av (d v s öster om) de höga björkarna som står på vår tomt och på granntomten. 1 häger ad flög över närmsta klarvatten, anfölls av 1 skrattmås. Blåmes flög förbi, kom efter få sekunder tillbaka och for in i sitt bohål i grova alen.

1979-06-08 forts.

Obsar efter 1100 denna dag blev relativt kortvariga. Osammanhängand iakttagelser från verandan och tomten omkring 1115 - 1330 gav föga, dock såg jag rördrom 2 ggr då. Vi körde också c 1330 ett kort ärende till Harlösa, det gav en glada kretsande S om samhället, alldeles nära bron över Kävlingeån. Sedan blev vädret sämre, delvis småregn och my. mulet, detta förblev f ö fallet ända tills mörkret föll. Jag satt och läste, vilade mig delvis etc. Kl 1815 kom Thomas Alerstam och den norske zoologen Stenseth, som jobbar på Ekologihuset, en mycket klipsk och trevlig prick. Vi hade bjudit dem på middag. Vi satt på verandan och åt läckra rätter som Inga lagat (jättegod köttgryta samt jordgubbstårta) och drack Tirnave. Därvid hände föga på fågelfronten, men starar samlades i stort antal, och åtminstone en del flockar fällde uppenbart i vassen norrut ~~Där~~, där de ofta har nattkvarter och där de nyligen börjat övernatta, efter att lång tid ha suttit i vassen bortom "tarmen"). Stararna kom i flockar, och några ggr blev det uppbrott av redan ankomna individer, bl a strömmade de förbi först mot SV, sedan åt motsatt håll, det verkade som om de tvekade var de borde tillbringa natten. Inga noggranna räkningar men jag tror på minst 6000 ex, snarast kanske flera. Det var djupt mulet och regntungt och blev tidigt mörkt, och jag såg att ett par små starflockar kom ännu kl c 2125 när det var mycket mörkt, i relation till vad det brukat vara på sistone vid samma tidpunkt. Våra gäster for tillbaka c 2215, och en stund därefter reste även Inga till Lund. Hon har semester sedan några dagar och skall i morgon lördag åka med Thomas till Jylland. - Fågelobsar efter 1100 inalles:

rördrom sedd 2 ggr mellan 1115 och c 1200, fällde i vassen eller vasskanten rakt utanför stugan, sågs sedan lyfta där och flyga mot SO-hörnet. Hördes också rätt många ggr på dagen och ovanligt flitigt på kvällen, stötarna kom i serier på 4 - 6. Glada se ovan. Brun kärrhök my ofta sedd. Fiskgjuse 1 ex flög förbi utanför stugan, när vi satt vid matbordet. Vipa: ungefär kl 1230 flög 14 + 1 ex över sjön mot VSV. Antagligen sträck, i så fall min första obs för säsongen av bortflyttare. Kl c 1600 kom 4 vipor till på samma sätt. Trädgårdssångare hörd, törnsångare hörd, lövsångare hörd. Sävsångare hörd sent på kvällen. Svartvit flugsnapp sedd. Stare beteende se ovan; dessutom såg jag vid gamla P-platsen en flock på c 7 ex, kroppsfjädrar med god metallglans och ljusa småfläckar, men vingpennor (handpennor) föreföll märkvärdigt matta och därtill ojämna i strukturen. Naturligtvis inga årsungar, sådana har inte flugit ut ännu. Men möjligen ettåringar? Jag vet inte hur ruggningen går till för sådana. Inga har sagt att hon i vår, även nu på senvåren när stararna börjat häcka för längesedan, sett flera sådana här rel. små flockar stare i och vid Fågelsångsdalen. Skata 2 sedda från tomten. Övrig kråkfågel intressant: När vi kl c 1600 nalkades avtagsvägen mot stugan/tornet efter ett kort ärende till Revingeby, satt på stora heden omkring 20 kajor, minst 275 råkor och minst 7 kråkor. De flesta lyfte, flög precis framför bilen och fällde strax igen på sluttningen i f d grustaget. Vi såg att en hög procent av råkorna var gamla fåglar, gråvita runt näbbroten och ruggande i vingarna. Jag skulle tro att råkorna bestod c 60 procent gamla och c 40 procent årsunga. Omkring 20 av starar var också med i denna stora flock. De plockade säkerligen något från marken, men vad, det var omöjligt att se.

Kvällen som sagt mulen och småregnig och med friskande vind. Vi var ute ett par ggr i mörkningen men varken vassångare eller liten sumphöna lät höra sig.

SLUT

1979-06-09, lördag.

Vaknade c 0530, läste en stund, somnade inte om, gick upp c 0615, fann att det var mörkt och molnigt i V men mest klart i Ö, snart kom solen fram. Mycket god sikt, frisk bris omkring SV men tycktes variera en del. Jag lagade té och satte mig till morgonmål på verandan 0650. Först bara det vanliga: skrattmås, tutande rördrom, gök, småfåglarna på tomten etc. Men det ändrade sig snart. En tät flock stora fåglar nalkades från V eller VNV, i utmärkt morgonljus, de spred ut sig och bildade ett ungefär V-format band. Det var ejdrar, summa c 62 ex varav c 18 utfärgade hannar!! De kom rakt över huset, höjd högst 150 m, jag sprang ut för att se dem försvinna i Ö. Detta lyckades dåligt, de drunknade i det mycket skarpa motljuset. Men istället kom en korp över betesmarken, svängde ner mot stugan men vände och försvann över Silvåkra by. Jag återgick till téet, såg ut över sjön och fann två grågäss som stod i en vasskant, fint belysta av morgonsolen. Samtidigt såg jag att ett drygt tiotal tornsvalor flög lågt och snabbt över närmsta klarvatten, höjd 1 - 20 m. De var högst njutbara i den ovanligt granna belysningen, stark sol på dem men en mörkt blygrå molnbank långt bort i bakgrunden. De for omkring individuellt, oftast var de 10 - 20 m eller mer ifrån varandra, men vissa ögonblick möttes förstås två eller flera på närhåll. Avståndet till mig var c 150 m, vissa moment kanske 200 m men inte mer. Jag följde en eller två av dem i kikare. Då inträffade något som gjorde att jag automatiskt knep mig i armen för att bli säker på att jag var vaken: en tornsvala med lysande vit övergump sköt genom synfältet, inom någon sekund hade den försvunnit bakom alarna till höger. Jag rusade ut på gräsmattan för att få större fri sektor - då kom den tillbaka med full fart åt vänster, inte på ögonblicket men just när jag trodde att jag aldrig skulle få se den mer. Och sedan for den runt bland de andra tornsvalorna, lågt och mycket snabbt; avstånd nog 200 m. Men belysningen var utmärkt, den vita övergumpen lyste som en lampa, och nu hann jag se de karaktärer jag visste vara nödvändiga för säker artbestämning (även om den brett vita övergumpen pekade åt visst håll, förstås). Alltså: stjärten var tvär, inte kluven Fågeln var betydligt mindre än en tornsvala (jag råkar kunna vingmåtten utantill och avstår därför från att ange några siffror här). Vingarna var (åtminstone relativt) bredare än hos vår tornsvala, de var också jämnbreda eller praktiskt taget jämnbreda ända ut till mycket nära spetsen; denna var mer rundad än hos vår art. Och kroppsfärgen var mera rent svart, eller rättare sagt, den var svart, inte nästan svart. Hela undersidan var svart, intet vitt eller ljust fanns på undergumpen (viktigt i princip, se nedan). Nu var fågeln artbestämd det var Apus affinis och ingen annan. Tillsammans med de övriga tornsvalorna - de var nog 12 eller 15 ex nu - kom den så småningom allt närmare, for fram och åter, synnerligen snabbt, men alla fåglarna höll sin egen kurs, flög var för sig, kunde stegra sig och nå kanske 10 - 15 m höjd men knappast mera, snodde ett par ggr i trånga kurvor men vanligen i dessa långa svepande linjer som tornsvalor så ofta följer och som så grundligt skiljer dem från svalor i rörelsemönstret. Jag såg många ggr hur den vitgumpade mötte andra tornsvalor som kom nära förbi, på kontrakurs. Ett par ggr försvann både den vitgumpade och en eller några andra tornsvalor bakom träden som begränsar den fria sektorn, men de kom tillbaka. För fullständighetens skull skall också nämnas att inga svalor av något slag var inom synhåll, hade inte heller varit det på hela morgonen hittills

Hur länge jag såg min fina Apus affinis denna andra omgång vet jag faktiskt inte, kanske var det någon minut, kanske 2-3 minuter men säkert inte mera. Så försvann den bort mot höger igen. Men jag stod kvar, chansen fanns ju att..... ja, ibland händer som bekant även de osannolikaste saker. Och min själ: det dröjde, rätt länge, mycket länge t o m. Alla eller nästan alla tornsvalorna försvann, åtminstone de som befunnit sig på rimligt håll. Men efter flera minuter (skattningsvis skrev jag 10 minuter på min kladd, men det kan vara för mycket) kom de tillbaka, den vitgumpade var med dem, och nu dök

1979-06-09 forts.

de upp över närmaste vass: kom fram från höger bakom alarna och började svärma lågt över den blekgula fjolårsvassen, avstånd 70 - 100 m, vissa moment längre ute men kom snällt tillbaka. Belysning utomordentlig även nu, klart medljus, klar sol, stor grå molnbank som bakgrund. Full fart hela tiden. Jag kunde inte se om de tog insekter. Däremot hann jag konstatera att inga chironomider eller andra flygande insekter var synliga i kikare över vassen (men detta säger inte mycket; vinden var ganska frisk och hindrade kanske aktiviteten; och små insekter kan nog ha flugit i höjd med vasstopparna utan att jag såg det). En gång tyckte jag mig höra Apus affinis' läte, det är ett "pingpingping......" mycket snabbare än en människa kan uttala det, kan bättre sägas låta som när man slår ut några tiotal ärter och låter dem i ytterst snabb följd falla på hårt underlag. Detta var naturligtvis en intressant obs, men man vill ju gärna höra lätet minst två gånger när det gäller en sådan högraritet. Och jag minns lätet, rytm och klangfärg och allt, synnerligen tydligt från Afrika (Sydafrika, Ostafrika, Västafrika). Något läte från de vanliga tornsvalorna förnams inte. - Nu kom några svalor i närheten också, först en backsvala, sedan en hussvala, sedan ytterligare någon back och minst 4-5 hus, de fladdrade på sitt manér ibland precis över vassen, ibland 10 - 20 meter upp. Denna gång fick jag verkligt utsökta obsar av Apus affinis, checkade förstås alla karaktärer på nytt, kunde inte se en millimeters urringring eller "klyvning" på stjärten, detta i motsats mot vad somliga handböcker anger (t ex Praed & Grant). Jag kan inte finna något bättre ord för att karakterisera Apus affinis än jag för mycket länge sedan skrev i min dagbok i Sydafrika, nämligen att den är liten och tjock och robust byggd, för att vara en tornsvala,nota bene.

Efter uppskattningsvis tre minuter drog sig hela svärmen bort, denna gång snarast utåt sjön så att de förblev inom synhåll även sedan avståndet gjorde obsarna värdelösa. Kanhända är min skattning av tidrymderna m 1 m fel, men grovt fel kan den inte vara ty jag vet att första obsen skedde 0705 eller någon minut senare, och att klockan var 0723 när min fina Apus affinis försvunnit för sista gången.

Det var naturligtvis svårt att slita sig bort från verandan. Tornsvalor sågs nära nog hela tiden, men oftast så långt ute att inga detaljer kunde observeras. Antal ofta 10 - 20, säkert fler på mycket långt håll.

När jag suttit någon timme till, vem kom vandrande förbi utanför om inte min gamle vän Torsten Jacobsson! Jag bjöd in honom, först på en pratstund, som alltid blir innehållsrik när man talar med honom; sedan bjöd jag på té och bröd och smör och pålägg och kakor, och sedan blev det nya obsar. Tornsvalor mestadels långt ute, ibland nära men inga affinis. Vi satt och obsade noga till c 1115, var sedan ute på tomten och slutligen uppe i tornet c 1145 - 1215. Tornsvalorna snarast ökade i antal men vistades länge kilometerlångt ute över sjön. Omkr 1130 och senare kom dock säkert 25 ex på fint håll, men intet utom den vanliga arten sågs; beteende som förut. Torsten for c 1220. Därefter obsade jag länge och hade i ett par omgångar tornsvalor nära, c 15 - 20 ex, men totala antalet var avsevärt större, ty dels sågs glesa förband på andra håll, mest uppe i N, dels skedde tydligen en viss omsättning i flockarna även om jag inte kunde se någon rörelse riktad åt visst håll (utom såtillvida som att fåglarna mest "står" mot vinden och rör sig mot vinden, men klar flygriktning brukar alltid vara svår att avgöra när tornsvalor beter sig såhär).

Ja, de övriga arterna på morgonen (och i ringa mån förmiddagen) kan nämnas kort. Rördrom hörd på morgonen, senare mest tyst. Häger 1 + 1 sedda flygande. Grågås 2, se ovan. Knölsvan hanne och hona på närmsta klarvatten, även uppe och flög ett par ggr; därtill 2 + 1 svanar, säkerligen knölsvan, i motsatta kanten av sjön. Gravand sedd,

1979-06-09 forts.

ett par ggr, en gång 2 flygande. Gräsand 2 hannar flygande, senare
4 hannar dito. Kricka 2 ex flygande. Ejder se ovan; mycket anmärknings
värd tidpunkt för en sådan obs! Brun kärrhök mycket ofta hela dagen,
minst 2 hannar (därav den bildsköne) och minst 2 honor, påfall.
ofta ute över måskolonierna, en gång flög en hona mot SO hörnet med
byte och blev anfallen med raseri av 3-4 fisktärnor. Även f ö attacke-
1st rad av 2-3-4 fisktärnor och 1-2 skrattmåsar. Gråtrut 1 ad, flera
timmar senare ännu 1 ad flygande mot V. Fisktärna som vanligt, jag
tror på 4 - 5 par här, häckande på "lilla ön". Svarttärna 1 i fin
i dräkt över närmsta klarvatten en kort stund efter det att Apus affinis
försvunnit. Gök sedd och hörd många ggr, inte minst sedd! Tornsvala
se ovan. Apus affinis se ovan. Hussvala och backsvala dito. Talgoxe
1n idag intressant. På morgonen och f m sedd komma till holken bara ett
par ggr, bragte då ej synlig mat, bar bort spillning; en gång kom båda
fåglarna med ngn sekunds mellanrum, den som först smet in bar bort
spillning. Sedan ej synliga på ett par timmar, sedan kom ena fågeln
med en rätt stor grönaktig larv och försvann i holken, därefter ingen
ytterligare matning sedd (före1700). Blåmes matade däremot ofta på
f m, senare ej studerad. Lövsångare, rörsångare, trädgårdssångare
och näktergal hörda. Sävsparv flera sedda i vassen. Stare matar i hol-
ken, men på middagen kommer den flera ggr utan mat, verkar nervös.
Inga ungar tittar ut, jag har obsat den holken ideligen idag. Kaja
1 överflygande, råka 5 överflygande kl c 0650 på morgonen, och se-
nare flock sedd på avstånd uppe i f d sandtaget. Kråka då och då över
sjön, anfölls av måsar och tärnor. Korp se ovan.

Även: fiskgjuse sedd kl 0835 flyga mot S med stor fisk, senare
sedd över sjön många ggr, flög ett par ggr mycket lågt (10 m) över
"lilla ön", detta orsakade stort uppflog där. Ringduva enstaka sedda.
Svartvit flugsnapp sedd, på e m kom ett ex som troligen var hona och
ryttlade precis framför talgoxholken men fällde aldrig. Sädesärla med
mat sedd, även sågs den i vild fart jaga rätt stora flygande insekter
ofta uppe bland grenverket på rätt stora träd. Skäggdopping sedd.
Tornfalk först på långt håll, senare ryttl. över ängen vid kanalen.
Glada över sjön 2 ggr med ett par timmars mellanrum, mycket smäcker
och elegant flygbild. Kl 1137 slog en fisktärna efter en brun kärr-
hök hona, kl 1140 slog en gammal fiskmås säkerligen efter samma hona;
obs att skrattmåsarna som vanligt gör rätt lama attacker och framföra
allt att bara en av hundra eller kanske ibland 2 av hundra eller 1 av
femhundra gör attacker! -

Skrattmåsarnas beteende antydde minst en gång att en mink
rörde sig ute i kolonin.

Väder: det blev molnigt och grått och förblev svalt hela dagen, kl
1700 var det 13° C. Disigare men ej omöjlig sikt.

Skata sedd flera ggr, 2 ex med avsevärt olika stjärtlängd, de rör
sig gärna i aldungarna där blåmesen bor och där näktergalen sjunger.

Vipa på middagen 5 ex i gles flock mot V över sjön.

Kl 1724 kom 3 starar mot S, de första mot nattplatsen för ikväll
(eller noggrannare uttryckt: de samlas kanske snarast till en pre-
roost). Det blåser vind omkring S, byig, är my. grått i V.

Torsten Jacobsson kom tillbaka c 1615 för att få en ny chans på
Apus affinis. Han gick en lång runda längs Ö sjön etc men utan resultat
Jag gick upp i tornet, tornsvalor i farten men bara A apus. Torsten kom
tillbaka c 1745, vi samtalade vid hans bil då Anders och Karin Dahm
körde fram!! De hade ett vänligt och spännande besked till mig: de hade
i i e m sett en blåkråka neråt Sjödikena, hade kört hit bara för att be-
rätta detta. Kort samtal, jag ville inte berätta om min affinis för att
inte beröva dem glädjen av en fin upptäckt. Trädpiplärka satt på tråden
sjöng en snutt. Ormvråk flög förbi över ängen. Klockan blev 1800,
kyrkklockan i Silvåkra började ringa. Enstaka tornsvalor. Det drog upp
regnmoln och började plötsligt regna hårt. Avsked express, paret Dahm
körde hem, minuten därpå for Torsten J också. Fantastisk dag. För
vidare kommentarer se nästa blad.

1979-06-09 forts.

S

i

Jag lagade kvällsmål c 1830-1850, därefter satt jag på verandan och åt och fortsatte obsarna. Tornsvalor i måttligt antal, studerades men intet konstigt sågs. Stare intressantare: c 1910 såg jag, trots allt sämre sikt, en stor starflock över sjöns V ände, den syntes som en dimfläck lågt över Sjötorp. Kikaren röjde att den var av storleksordningen 1000 - 2000 ex, högst approx. Flög mot S, kan ha anslutit till de flockar som nattar nära vår stuga.

På närhåll kom mycket stare ikväll, ofta, eller rättare sagt nästan enbart lågflygande flockar, många på 75 - 250 ex, en del mindre, några i storleksordningen 10 ex, några 3-4-5, summa 5 par, spridda ex kom ensamma. De kom från N, rätt få ungefär från ONO, över stugan. Fällde i de största träden utanför kanalmynn. Det blev ett slag mycket dålig sikt, man såg bara 1 km, kort därefter (c 1950 ff) bättrad sig sikten alldeles tvärt, det blåste upp en hård vind, och det ljusnade oväntat i V-VSV. Temp kl 1955 bara 10 eller 10½ grader C!

Omkring kl 1900 såg jag en gång en talgoxe komma med mat till holken och krypa in. Ingenting hördes därifrån, däremot lät starungarna i andra holken höra sig flitigt, man kände igen klangfärgen på ungstararnas läte (jag antar att det bara dröjer någon dag innan de far ut).

En gång flög 6 gräsandhannar mot Ö. Det låter löjligt, men detta är en stor flock för Krankesjöns vidkommande f n.!!

Det blev hastigt god sikt, himmel i V blev ljus, och överhuvudtaget blev det snabbt ljusare omkring kl 2005 - 2015. Små starflockar kom fortfarande till nattplatsen i träden utanför kanalmynningen. Långt bort i V, i riktning Stensoffa, sågs en stor starflock fara runt, slingrande som en orm, vissa ögonblick långsträckt strax därefter tät som en kula. Troligen högst 2000 ex däri. Sågs ej komma hitåt; oron torde berott på rovfågel i närheten (brun kärrhök sågs men andra kan ha varit viktigare).

2040 ff: det mörknar starkt i V - NV, men luften förblir klar. Vind
2054: avtagit starkt. Den bildsköne brune kärrhökhannen flyger mot S, anfallen av en skrattmås som snart ger upp. Enstaka tornsvalor. Näktergal sjunger trots att det bara är 10° C. Sävsångare sjöng nyss, är tyst nu.

2056: den bildsköne hannen ånyo ute över skrattmåskolonin, blir anfallen.
2057: flock c 18 starar kommer my snabbt och lågt från N
2100: " c 20 " " som föreg. Drygt 10 skrattmåsar börja flyga alldeles lågt över vassen utanför stugan
2103: minst 40 starar kom ss föreg, my snabbt och precis lågt. Strax därefter 3 till. En kärrhök uppe, nästan säkert den gamle hanen Rördrommen tutar ganska ofta, vanligen serier på 5 stötar. i
2114: nu minst 22 - 25 skrattmåsar över vassen nedanför stugan; alla rätt tätt tillsammans, och alla lågt, sällan mer än 1 m över vasstopparna.
2130: obsar slut. Jag har inte sett minsta antydan till att stararna skulle lämnat sin plats i de stora träden utanför kanalmynn.

För kommentarer till Apus affinis och andra vitgumpade tornsvalor se nästa blad.

1979-06-10, söndag.

Jag vaknade med lätt huvudvärk, rimligen som en följd av gårdagens ovanligt flitiga kikande på tornsvalor, kanske också delvis på grund av psykisk spänning. Åtminstone kände jag mig ovanligt trött och gick inte upp förrän 0745. Det var grått och stilla och c 10° C och föga aktivitet på fågel när jag intog mitt morgonté på verandan c 0800 - 0830. Men molntäcket blev ojämnt och det såg ut att bli bättre väder. Och minsann, redan kl 0900 blev det luckor i molnen, en lagom bris blåste upp, sikten var god, och snart bröts molnen sönder, det blev soligt och fint och efter någon timme en rikt utbildad cumulushimmel. Jag obsade rätt länge från verandan: med korta pauser fram till c 1020. Därefter i tornet 1040 - 1155 i mycket fint försommarväder, sol, granna cumuli, lagom bris omkring SV. Fågel: skäggdopping få, häger 1 sedd, rördrom tutade rätt flitigt fram till 1000, därefter bara ett par ggr före 1200. Knölsvan hanne hona uppe och flög en gång, senare 1 ex i vasskanten i V, 1 ex utanför vassen vid östra stranden, inga fler sedda. Gravand 2 i sjön. Gräsand flock 7 hannar simmande och flygande, obestämd and c 4 en gång på långt håll flygande. OBS ej en vigg eller brunand eller skedand. De obest. var nästan säkert gräsand. Ormvråk 1 ex på avstånd. Glada 1 ex flög över, rätt högt mot V. Brun kärrhök ofta sedd särskilt på morgonen; bl a sågs en hona komma från måskolonin med en praktiskt taget säker måsunge i klorna, förföljdes av några skrattmåsar. Sothöna 1 ex i närmsta klarvatten kl 1130, eljest ej sedd. Inte heller har jag hört den på mycket länge. Vipa 5 ex glest mot V kl c 0915. Brushane 7 hannar i finfin praktdräkt (2 blåsvarta, någon grå, någon ljus, etc) flög runt över sjön kl 1020, kom nära, försökte fälla på "lilla ön", men här var så fullt av skrattmås, samt några fisktärnor, att brushanarna efter några misslyckade försök fortsatte mot V. Trevligt. Skrattmås som vanligt, rätt högljudd idag. Och när stackmolnen utvecklats (c kl 1115) steg 25 - 30 ex mycket högt upp. Även enstaka andra sågs högt. Fiskmås 1 ej utfärgad flög mot O-SO. Gråtrut 1 ad kretsande. Obest. trutar: minst 3 + 1 flög mycket högt mot V, jag tror att 2 gamla havstrutar ingick, men ej bergsäkert. Fisktärna några som vanl. Svarttärna 3 ex nära över närmsta klarvatten c kl 1015. Ringduva enstaka sedda. Gök både hanne och hona hörda, och ett par ex sedda. Mindre hackspett 1 ex flög lågt förbi tornet i riktning mot kanalen; därnere bor nog ett par. Ladusvala 2 sedda på morgonen. Backsvala sedd. Trädpiplärka sjöng på f m. Sädesärla hämtar mat på tomten, förföljer gärna flygande insekter och ryttlar framför tallstammarna, från marken upp till c 1 m höjd. Sävsångare sjöng, rörsångare dito, härmsångare lockade och sjöng från björkarna, trädgårdssångare hörd kortvarigt, lövsångare sjöng men ej ofta. Svartvit flugsnapp både hanne och hona sedd, hannen visade stort intresse för talgoxarnas holk, satt nära, flög fram, ryttlade 1 dm framför ingångshålet, gav sig bort men återkom och fällde, flög bort. Detta upprepades ett par ggr; talgoxarna var inte där då. Talgoxe sågs på morgonen (c 0800 - 0930, vakt dock ej oavbruten) ofta komma till sin holk, krypa in, och komma ut strax med en spillningsboll och flyga bort med den. Jag såg aldrig att den förde mat till boet. En gång var båda talgoxarna där samtidigt, den ena flög in i boet, den andra satte sig i trådet 1 meter snett ovanför holken och darrade ivrigt med vingarna. Fågeln i holken kom ut, båda flög bort. Sävsparv hörd och sedd. Skata sedd. Kråka sedd över sjön, enstaka eller 2 i sällskap. -

i

i

obs

Tillägg: på morgonen när det ännu var mulet flög c 10 tornsvalor över närmaste vass. Sedan det blivit soligt sågs de ej, dock att det hände en gång, när jag stod i tornet, att drygt 12 - 15 tornsvalor kom nära, flög runt helt kort, och sedan försvann. - Vidare: bofinkboet i tallen invid tornet är tydligen fortf. bebott. Honan kom med mat, hannen sedd. Och näktergalen sjöng, bara helt kort på f m, men omkring kl 1300 flitigare.

Forts. ej renskriven

1979-06-12.

1820 tornfalk över ängen bakom stugan

1828 upp i tornet. Det första jag fick syn på var en stäpphök, hona, den slog efter en brun kärrhök hona som just fällde på sin häckplats i SO hörnet. Stäpphöken var smäcker och blek, vingar smala och tydligt spetsigare än hos bruna kärrhöken men inte så tärnlika som hos mindre kärrhök. Fågeln~~n~~ hade ett svagt vitt V över stjärtroten, men egentligen hade den vita teckningen snarast den form som anges härintill:

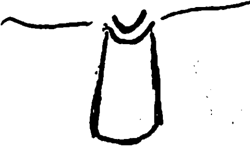

Den var inte på långt när lika lysande som på en blåhök. Undersidan var blek med längsfläckar, inte skarpa men tydligt synliga. Översidan var blekt brungrå, övre vingtäckarna blekast, såg grå ut; och stjärten var grå snarare än blekbrun. På vingarnas undersida sågs tydligt att armpennorna var svartaktiga, åtminstone kontrasterade de mycket tydligt mot den f ö ljusa färgen. Allmänintrycket var avgjort blekt brunaktigt.
Vidare sågs: stare, bofink, skrattmås, 4 tornsvalor, 1 gräsandhona, 2 ruggande gräsanddrakar, 1 (knöl)-svan, rörsångare, 2 skäggdoppingar, 1 gravand, fisktärna. Vassångare sjöng kortvarigt. Sånglärka hördes sjunga. Blåmes troligen hörd.
Starar matar. Johnny, som kom nu, sade: ja, starungarna kommer inte ut på ett par tre dagar än.
Svartvit flugsnappare sjöng. Duvhök hanne kom lågt över sjön ungefär mot S, anfölls av brun kärrhök hona. 2 skäggdoppingar till. - Väder: stilla, finfint.

/ 87

1850 små flockar stare, antal ex 3-15/flock, kommer fr o m nu. 1 + 1 blåmesar s. 1 svartsnäppa! 2 knölsvanar ad på närmsta klarvatten. Sävsångare, gök, sävsparv, rördrom nästan säkert hörd ett par ggr helt kort. Lövsångare sj enstaka ggr. Nu ses 5 gräsanddrakar flygande. I "tarmen" ses också 2 knölsvanar ad

1855 vassångaren sjunger

1905 den bildsköne brune kärrhökhannen sedd

1906 storspov spelar nära. Nu hörs rördrom med absolut säkerhet, men det är engångs-tutanden, vilket enligt min erfarenhet är högst ovanligt, och de hörs bara några ggr,. Svartvit flugsnapp. Nu kretsar 3 bruna kärrhökar tillsammans, därav 1 hona och 2 hannar varav en är den bildsköne. - Det är grått och stilla och en svag sol syns ibland bakom molntäcket; solen är då skarpt avgränsad.

1915 40 starar kommer ungefär mot S; det är största flocken hittills ikväll(!!). Alla starar samlas till de största träden utanför kanalmynningen.

1917 nu kretsar 3 bruna kärrhökar över SO hörnet, det är 1 hanne och 2 honor.

1920 jag ner från tornet. Obsar från tomten runt stugan. Ser den stjärtlösa göken flyga norrut, ser 1 sparvhök flyga mot S, hör näktergal sjunga kortvarigt, törnsångare sj, lövsångare sj.

- - -

1945-2030 obsar skedde bara stundvis, men

2015 kom c 2000 + 1000 starar mot S, och

2025 kom minst 300 starar på samma sätt

- - -

2040 jag åter upp i tornet. Skrattmås sågs, skrek; gök gol, rörsångare sjöng, 1 storspov spelade. 2 knölsvanar ad ligger strax NV om NK; där i närheten ses också 3 brunänder varav 2 hannar och 1 hona. Skäggdopping. Trut hördes ropa men sågs ej. Det är alldeles stilla och grått. Alla stararna har fällt i de 4 stora träden som står i blötan utanför kanalmynningen. Näktergal sj, diptera svärmar, knott och mygg svåra.

FORTS

1979-06-12 forts.

c 2045 }
c 2047 } inalles 4 flockar stare med summa 700 ex kommer från N

2050 alla stararna upp, gör my. kort flyktsväng, fäller på samma ställe; jag skattar antalet till 5000 ex, knappt fler

2054 den bildsköne kärrhökhannen uppe

2055 2 ladusvalor ses. Gök gal på olika håll. Rörsångare sj. Även ses 6-8 svalor högt uppe, säkert backsvala, åtm. de flesta. 15-20 skrattmåsar över SO-hörnets vassar, flyger lågt, antalet ökar till 30. - Lätt vind blåser upp. - Bara gök och skrattmås och rörsångare hörs nu

2101 även gök-hona hörd

2103 en stare från NO!

2104 en " till dito dito

2105 vassångaren sjunger kort. Näktergal sjunger.~~s~~ Stora diptersvärmar ses över trädtopparna

2106 nu ses 70 - 75 skrattmåsar, de flyger över vassfälten S om NK

2107 lärkfalken tar insekter, den flyger på 5 - 35 m höjd nere över starplatsen. Fortsätter därmed ett par minuter. Rätt mycket insekter flyger

2111 rördrommen tutar 5 ggr

2112 lärkfalken ses igen, den stiger ofta brant, tar insekter

2115 nu säkert 100 skrattmåsar över vassen ungefär vid kanalmynningen. De tar insekter. Kråka hörd. Stararna sirrar. Skrattmåsarna flyger på 1 - 10 m höjd, och tätt.

2117 45 starar kommer från N-NNO!! De fäller hos huvudmassan. Skrattmåsarna, nu c 75 ex, är mycket koncentrerade invid stararnas nattplats. Minst 2 rörsångare sj

2120 vassångaren sj. 3 brunänder mot SO. Näktergal sj, och sävsångare sj kort

2121 lärkfalken jagar fortfarande, nära och fint

2125 stararna är ej kvar i trädens grenverk! De måste ha hoppat ner i vassen. Absolut inget uppflog har skett, men ett sekundlångt vingfladder hördes för några minuter sedan. Skrattmåsar nu över 100 ex, de är uppe och flyger där. Vassångare sjunger kort då och då, och näktergal sjunger

2128 lärkfalken kommer på 20 m avstånd, är fortfarande på jakt. Rördrommen tutar 3 ggr. Mygg och knott djävliga

2141 jag ner från tornet. Ljuvlig, grå kväll, lugn, lätt disig;

2142 temp kl 2142 är 14° C.

Tillägg: (a) idag hördes hämpling i Lund vid Klostergårdens Centrum
(b) idag var temp i Lund kl 1615 = 19° C
(c) idag, ikväll vid stugan, skall tilläggas: tornsvala sedd och koltrast hanne sedd.
(d) i söndags, 10 juni, på kvällen före avresan, sågs 4 skedänder varav 3 hannar 1 hona. Vidare sågs en mindre hackspett, den kröp in i hålet på den avsågade björken vid dasset. Den svartvita flugsnapparens hanne anföll då spetten våldsamt med ett underligt, snabbt, torrt klapprande läte, nästan som en träskallra eller när man snabbt slår trä mot trä. Jag kan inte minnas att jag någonsin tidigare hört detta läte.

SLUT

ej exc ?

1979-06-13.

0345 rördrom hörs svagt och oregelbundet. Sävsångare, sävsparv, skrattmås, näktergal, brun kärrhök, fiskgjuse, gök ses och/eller hörs

- - - -

0540 ungefär samma arter. Därtill: starar mycket upprörda (torde avse de på tornet häckande paren! GR). Sädesärla bor på Anderssons dass.

- - - -

0730 grått, fuktigt; men sikten, som tidigare var nedsatt av dis och dimma, är nu klarare, sikten är c 4-5 km. - Bofink, skrattmås. Starar oroliga. Ena föräldrafågeln i ett skäggdoppingpar bär ungar på ryggen! 2 tornsvalor. Sävsångare, gök, talgoxe. Minst 8 fisktärnor, några skäggdoppingar, sävsparv, 1 gravand, 1 backsvala; 1 mindre hackspett flyger förbi ↓.
1 kaja.
Skrattmåsarna markerar mink. 1 knölsvan ses långt borta, ungefär nedanför f d Almen

0742 över 18 tornsvalor mot den grå himlen. Några ex är m 1 m osynliga i molnen, ty så lågt är molntäcket. Rördrom hörd kort. Tornsvalorna kom rakt över tornet, rundflyger livligt, sirrar, det blev 22 ex.
Svag V vind.
Grågås ♂♀ med 4 stora ungar simmar ute i sjön
[redacted] N-NNV om närmsta klarvatten.
OBS hur de är fördelade:
Ungarna är större än gräsänder.

1 gråtrut vix ad ses, den ruggar
i vingarna enligt skissen nedan:

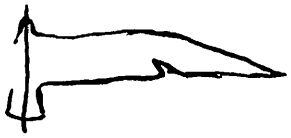

Fasan ♂ hörd. Gles flock på 3 + 5 + 2 vipor mot VNV. Sånglärka sjunger.

0750 1 rördrom flyger rakt över NK enligt skiss:
1 knölsvan utanför kanalmynningen.
1 gravand flyger österut. Bofink varnar.
Sävsångare sjunger.
Väder: det tätnar avsevärt, blir svagt duggregn.
5 skäggdoppingar ses i sällskap.
1 bivråk kommer på c 50 m höjd nästan rakt över tornet!
2 kråkor ses. 2 kajor dito. Den bildsköne brune kärrhök ♂ ses över sjön. Gök hörs.
Svartvit flugsnappare ♂ ses

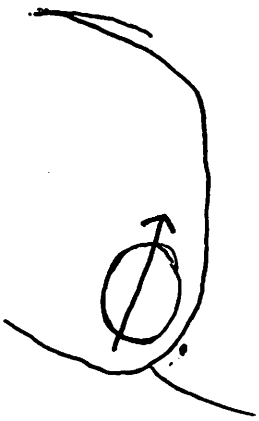

0802 jag ner från tornet.

8 (215) OBSAR GJORDA AV INGA och THOMAS (215) 11

(215)

→ 1979-06-21. Observationer gjorda av Inga.
Tornet från kl 1000. 14 gräsänder, 12 brunänder, 2 viggar; 2 knölsvanar varav 1 i norra viken och 1 utanför lilla tornet. 10 skäggdoppingar. 7 gräsänder kom från V och fällde. 1 sothöna i skrattmåskolonins norra del. 1 fisktärna. Kärrhökparet i norra viken är uppe. 1 kärrhök hona sitter i buske S om kanalen.

Följande fåglar hördes: svartvit flugsnappare, trädgårdssångare, lövsångare, järnsparv, sävsparv, rörsångare, härmsångare; mindre hackspett flög förbi. Vidare hördes törnsångare, trädpiplärka och bofink.

Kl 1030 kom ytterligare 1 brun ~~k~~kärrhök hona och fällde hitom kanalen. Den förut nämnda honan S om kanalen sitter kvar.

Kl 2130 kom en lärkfalk och jagade starar!

→ 1979-06-22, midsommarafton. Obsar gjorda av Inga.
Tornet kl 1900. Vassångaren sjöng från nya platsen S om kanalen, där den hörts flera gånger de senaste dagarna. Vidare: 13 skäggdoppingar, 2 bruna kärrhökar varav en med byte, 1 gräsand, 1 häger. För övrigt mycket lugnt i sjön.

→ 1979-06-23. Anteckningar gjorda av Thomas.
Kl 2100 helmulet, helt vindstilla. 15 minuters observationer i tornet
Sträck: 1 + 1 + 1 storspov mot V.
I sjön: ungefär 30 skrattmåsar ad i vassruggarna längst till höger skräms upp och skriker över roddbåt. 3 årsungar av skrattmås simmar på vattnet. I övrigt inga skrattmåsar alls, trots ett flertal passager av 2 honfärgade bruna kärrhökar (över måsarnas vanliga tillhåll).
Grågås: en kull med 2 ad och 4 ungar, och en kull med 2 ad och 2 ungar.
Skäggdopping: 5 - 10 ex sedda, varav en.m[illegible]änder, 1 svarttärna.
Glesa förband av starar, backsvalor. Liten flock på c 8 stycken bortom bestämningsavstånd (intet antytt om grupp).

→ 1979-06-24. Obsar gjorda av Inga.
Tornet kl 1030. Växlande molnighet med solglimtar då och då. Frisk vind från Ö. Temp. 20° C. Inga skrattmåsar någonstans utom i kolonien längst i N. Här räknades till 66 stycken på vattnet och i luften.
Endast två ungfåglar sedda, dessa låg på vattnet. F ö 2 skäggdoppingar, 1 gräsand, samt 6 obestämda änder längre ut. (Ytterl.) 2 skäggdoppingar. 2 bruna kärrhökhonor jagade S om kanalen, och 1 hona flög omkring med
några långa strån i näbben, över skrattmåskolonien, i norr. Märkligt nog reagerade inte en enda mås för kärrhöken; måsarna låg lugnt kvar på vattnet eller stod i ruggarna.

→ 1979-06-26. Obsar gjorda av Inga.
Tornet kl 1930 - 2015. Inte en enda skrattmås sågs i kolonien. Ute över norra viken sågs 9 skrattmåsar flyga omkring.9 skäggdoppingar. 5 gräsänder. 2 fisktärnor. 2 bruna kärrhökhonorgick ned i norra delen av f d (skrattmås-) kolonien och hämtade upp var sitt byte. Döda måsungar? Vassångaren sjöng S om kanalen. Tornfalk ryttlade bakom huset. 1 häger kom från öster och slog i en rugge utanför stugan.

OBS att denna sida innehåller anteckningar från fem dagar; alla anteckningar och obsar gjorda av Inga och/eller Thomas.

Alla iakttagelser gjorda vid stugan/tornet vid Krankesjön.

1979-06-24.

For med buss St.Pölten - Krems. Därefter båtfärd på Donau till Melk och åter. Den härligaste sommardag, nästan varmt i över~~f~~kant på däck, men likväl var det svårt att hålla sig i skuggan, eftersom färden genom Wachau var så vacker. Fågelanteckningar någorlunda fullständiga: sävsparv sjungande, sommargylling ♂, kajor i Krems, turkduva, tornsvala synnerligen allmän, [illegible] (aaa), hussvala mycket allmän (aa), ladusvala 1 ex sett, svart rödstjärt. Turturduva 2, svarthätta sjöng, gransångare sjöng; ännu 1 sommargylling ♂, sädesärla, 2 tornfalkar, 1 ruggande ormvråk, ytterl. 2 + 1 turturduvor. Ännu 1 + 1 ladusvalor. 100 hussvalor, 50 tornsvalor. 2 ormvråkar kretsade tillsammans. 2 turturduvor i nära sällskap liksom förut. 1 ringduva. 1 bofink sjöng. Flera svarthättor. 1 + 1 sädesärlor. 38 skrattmåsar flög motströms nära ruinen Aggstein. 1 dubbeltrast. Svarthättar sjöng, antal ej tydligt angivet men jag minns att det var flera ex och att det var den enda sångaren som hördes på båtfärden, bortsett från någon gransångare. -

5 + 2 + 2 + 3 svarta kråkor. Grönfink 2 ex. 2 stenknäckar! 2 hägrar, varav 1 ad och 1 ad, flög motströms. Vid Melk, dit vi kom kl 1335, flög tornsvalor och hussvala i antal, samt en ladusvala.

Under uppehållet i Melk: 4 - 5 ladusvalor, sjungaNde gärdsmyg,.

Återvägen till Krems: inte lika noggrann vakt, men 1 bivråk, summa 6 ormvråkar, summa 6 tornfalkar, samt 1 forsärla sedda. Härlig resa, välgörande natur och intensiv känsla av kultur också.

Ovanstående är nästan det enda som jag antecknade om fågel och natur under den resa på c 10 dagar, som Lena och jag gjorde till Österrike. Mycket skön och givande tur, som dock ägnades mera åt Wien och andra kulturcentra än åt djur och växter.

1979-07-02, måndag.

Inga och jag for från Zootis c 1615, hämtade en del grejor hemma i bostaden, köpte jordgubbar i S Sandby, ankom till stugan c 1735. Sol; svag vind, kyligt; men ren luft och utmärkt sikt. Dagens cumulusmoln, som varit av måttlig storlek, hade nästan helt upplösts. Vi åt middag omkr. 1815–1845, satt sedan och pratade och tittade ut över sjön men såg föga. Göran Högstedt kom c 1845; han och Inga tog bort en del registreringsapparater och ledningar som pojken Schlyter skulle använt för mätning av temperaturen ute i vassen (detta i sin tur för att klara ut frågor beträffande starflockarnas övernattning). Apparaterna fungerade emellertid aldrig tillfredsställande och några busgrabbar gjorde dessutom åverkan på dem en kväll nyligen – och herr Schlyter for till Spetsbergen och tillkännagav vid avresan att han ämnade komma tillbaka omkring 8 augusti!!

1979-07-02 forts.

Under sådana omständigheter var det uppenbart orimligt att ha apparaterna kvarstående bl.a. med tolv kablar liggande från vår veranda ut i vassen. Allt togs ner. Göran fick kaffe med oss, for sedan att leta upp ett förmodat bo av tornfalk bortåt Stensoffa.

Jag gick upp i tornet, var där 2050-2125 delvis i sällskap med två pojkar och en flicka från Söderhamn. Trevliga ungdomar som kunde åtskilligt om fåglar och naturen i allmänhet.

Fågel

1. skäggdopping ett fåtal sedda, nästan säkert bl.a. 2 ad + 1 halvvuxen unge.
2. häger minst 1+1+2 sedda flygande, en fällde på "lilla ön".
3. grågås: kull ♂♀ + 4 stora ungar simmade förbi. Ungarna var ungefär så stora som gravänder, i varje fall avgjort större än gräsänder.
4. gräsand 1+1 sedda, ej fler.
5. brunand flock 11 ex strax utanför

~~3~~

1979-07-02 forts.

närmsta klarvatten.

– Obestämda änder c 7+2 långt ute.

6. brun kärrhök: 2 olika ex sedda sittande; även flygande.

7. lärkfalk 1 ex med övermåttan smala och nålspetsiga vingar flög mot V–VSV lågt över sjön och vassruggarna.

8. skrattmås: som framgår av tidigare anteckningar av Inge och Thomas har häckningen även i år misslyckats fullständigt. (Se anteckningar för tiden c. 20–26 juni). – Nu var ingen skrattmås kvar i kolonin, inte läte hördes heller därifrån. Men ett par ggr, delvis även före kl 2050, kom små flockar av skrattmås på 5-15 ex över mot V eller VNV. Alla jag kunde se bra var gamla ex med svartbrunt huvud, många av dem hade tydlig ruggningslucka ungefär i gränsen mellan arm- och handpennor.

9. fisktärna 1 ex sett

~~4~~

1979-07-02 forts.

10. ringduva hörd
11. gök gol flera ggr åt olika håll, om och rätt kortvarigt.
12. tornsvala ofta sedd på kvällen men aldrig över 4-5 samtidigt. Ofta ensamma ex.
13. järnsparv: ungar hördes vid stugan när Göran var kvar. Högt, spetsigt läte, som jag knappast var förtrogen med tidigare. Men Göran kan alla dessa svåra och/eller mindre välkända läten utmärkt bra.
14. rörsångare: ett par tre ex sjöng ganska flitigt i vassen på kvällen, redan vid vår ankomst hördes en, och sedan ända till 2125
15. svartvit flugsnappare sedd vid stugan vid ankomsten, och utflugna ungar hördes samtidigt.
16. koltrast sjöng på kvällen
17. sävsparv sjöng också på kvällen, dock sparsamt. Och när vi kom ut, låg en död och stel, alldeles färsk och oskadad sävsparv på gräset

~~5~~

1979-07-02 forts.

nedanför ett av verandafönstren. Förmodligen slagit i rutan. Tillvaratogs.

18. stare: ansamlingen på kullen ej noga studerad, men tydligen kom endast mycket små mängder till sydosthörnet. En flock på c 75 ex kom redan kl. 1815; senare högst några tiotal eller kanske inalles 100 sedda.

19. skata 1+1 ex flög ut till de stora buskarna utanför kanal-

mynningen (eller åt minstone i riktning ditåt). Göran sade att ett par startat häckning på Jonas backe men nästan säkert inte fått ut ungar.

20. kråka hörd ett par ggr.

Tillägg: på kullen c 1900-2040 mycket stark och vitt utbredd svärmning av dipter (trol. chironomid) högt över vassen. Grå slöja högt över vassen i västra ändan på sjön bestod säkerligen också av chironomid-svärmar. De som svärmade på nära håll

~~6~~

1979-07-02 forts.
blev tydligen endast i synnerligen ringa grad utnyttjade av insektjagande fåglar: inte en enda svala syntes, och det fåtal tornsvalor jag såg (kanske 5-7 ex) flög på c 10 meters höjd, under det att de täta och lättsynliga svärmarna stod från vasstoppshöjd till c 2 meter högre upp, i ringa grad högre.

Vassens höjd i år tycks bli alldeles ovanligt ringa, och ännu mer anmärkningsvärt är att denna vass redan börjat gulna. Den är ännu c en meter lägre än fjolårsvassen, som står kvar bra på många områden och som i sin tur var betydligt lägre än vassen sommaren 1977. — Vad är det månne som håller på att hända med sjön?

Fåglar på utresan: 1 glada vid Skatteberga; vipflock; råkor allmänna.

1979-07-03.
OBSPLATS stugan och tornet.

0445 Väder: regn, temp. + 11,5 grader C. Från tornet ses en röd gök. Färg dominerande rävröd eller kanske snarast röd som en tornfalk. Bofink ♀ och ♂ sedda.

0805 Väder: grått, men regnet har slutat och sikten är god. Jag börjar obsa från verandan.
Nötväcka på tallen. Svartvit flugsnapp ♂ och 4 utflugna ungar sedda, ungarna flög bra, satte sig bl a på den vertikala tallstammen. De blev flitigt matade men tog också mat själv i det korta gräset. Sädesärla jämte flygg unge sedd, ungens stjärt är väl utvuxen. Talgoxe en ungfågel sedd. 6 starar juv tog insekter på gräsmattan. Sånglärka. Tornsvala. Gökar ♂ och ♀, båda hördes också. Brun kärrhök ♂ ad, och ♀. 1 häger. Ensamma skrattmåsar ad flög över, men mycket få ex! 1 fisktärna. Törnsångare sjöng några ggr, rörsångare sjöng ocks ehuru föga flitigt. Sävsparv hörd. Härmsångare lockade. 8 krickor flög över
0915 vassen, fällde; klockan är nu 0915. Samtidigt ses 2 knölsvanar ad på närmsta klarvatten. 1 backsvala, 2 skäggdoppingar ad.
Lövsångare sedd på tomten, hördes även sjunga ett par ggr vid annat tillfälle. 2 gräsanddrakar flygande, de bar åtminstone i huvudsak praktdräkt. Ringduva 2 + 1 ex flygande. Gök gol rätt ofta.

c 0930 25 - 30 glesa tornsvalor över sjön

c 1000-1400 föga obsar, mulet, delvis något regn. En gång c 40 + 30 skrattmåsar flygande mot ȳ SV - VSV; alla ex visserligen inte kritiskt bestämda. Samtidigt kom 9 spovar mot VNV, svängde mot VSV, delvis mycket lågt. 1 glada sedd.

1710 1 fiskgjuse fiskade. Svartvit flugsnapp ♂♀ och ungar. Backsvalor.
5 hägrar samtidigt sedda, i kanten på närmsta klarvatten. 2 fisktärnor. Några skrattmåsar.

Ungefär tiden 1500-1600 solade det upp och blev fint, men kyligt, och vinden var NV och rätt frisk.

Forts.

C

1979-07-03 forts.

Vid middagstiden sågs 2 knölsvanar, 4 grågäss, 1 fiskgjuse med fisk samt 1 sothöna (!). Även hade jag mindre hackspett på e m.

På kvällen obsar från tornet:

2042 upp i tornet. 60-70 tornsvalor ses. Skäggdopping, gök, lövsångare. Storspov h.

Flock 30 starar kommer mot SO över sjön, så:
Senare kommer 40 starar åt motsatt håll, så:

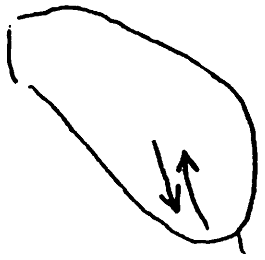

[redacted] Brun kärrhök s, c 8 krickor s, och rörsångare sj. 1 ryttlande tornfalk. Flera gökar gal. En skäggdopping ad med en halvvuxen pull sedd. 5 + 11 skrattmåsar mot V. 1 fiskgjuse på påle. 20 + 3 + 15 starar flyger åt olika håll.

En del diptera svärmar rätt högt i det stilla och ytterst klara men kalla vädret. - 60 starar kommer över tornet mot V,

2105 de torde ha svängt mot SV(?). Tornsvalor livliga, c 20 ex ses 2105. Diptera talrika

2109 31 skrattmåsar kommer tämligen högt enligt skiss: Eventuellt någon fiskmås däri. Koltrast sjunger på håll. Sånglärka sj, rörsångare sj

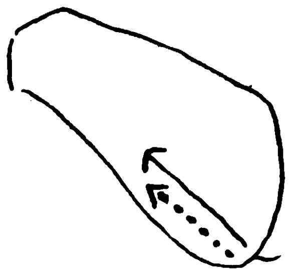

2116 7 fiskmåsar ad kommer enligt prickad pil på samma skiss. Strax därpå kommer 1 fiskmås ad och 4 skrattmåsar ad (med ungefär samma kurs) Grågåskull med 2 ad och 2 mycket stora ungar simmar norrut över NK

2120 jag ner från tornet. Temp. nu 10 1/2 grader C; det är alldeles klart, och svag bris. - Stora dipter-svärmar över [redacted] björktopparna.

2137 1 lärkfalk flyger lågt över sjöns SO vik. Höjd 3 - 5 m. Det är en extremt ljus kväll. Jag kunde läsa SkOF:s tidskrift ANSER på verandan utan elljus.

A

1979-07-04, onsdag.

Jag stannade i stugan och dess omgivningar. Upp 0745, lagade morgonté, satt på verandan och tittade ut över sjön; det var en strålande morgon, ovanligt klar luft, svag vind, molnfritt, skarp sol. Redan c 0830 började cumulusbildning, och framåt 1000 var det gott om små, välformade stackmoln, men mest blå himmel. Frisk bris blåste upp från NV ungefär. Kl 0945 - 1020 var jag i tornet. Fågel före 1100:

225

skäggdopping från tornet sedd men högst 7 - 8 ex inalles.
häger: 3 ex stod innerst i "tarmen" (som annars brukat vara fågeltom).
grågås: från tornet sågs dels 4 ex komma och fälla långt ute, dels sågs i närmsta klarvatten en kull med 2 ad och 4 nästan vuxna ungar.
knölsvan: i " " 2 ad, några 100 m norrut 1 ad, neråt Almen sågs 1 ad och därtill sågs 1 eller trol. 2 svanar längst bort i NV i vasskanten; de sistn. ej säkert bestämda.
gräsand: närmsta klarvatten 4 ex, på håll flög 4 andra ex + 1 till
glada: kl 0805 1 ex kretsande över SO delen nära en brun kärrhök hanne
ormvråk 1 ex sågs kretsa över stora heden i Ö
brun kärrhök ofta sedd, minst 2 hannar och 2 honor, trol flera.
tornfalk 1 ex flög mot SV över tornet
vipa: kl c 0915 flög 6 ex i gles flock mot VNV över sjön, och kl 1005 kom 8 + 2 ex till på ungefär samma sätt
storspov 1 ex flög österut på morgonen. Från tornet hördes arten mycket länge men sågs ej, flög sannolikt mycket högt
skrattmås högst summa 3 - 4 ex sedda före kl 1100
fiskmås 1 ad sedd över kl 0955
fisktärna 1 ex ofta sett, kanske finns 2 ex men ej säkert
ringduva 1 flög förbi
gök hörd flera ggr på morgonen, även sedd då.
tornsvala: glest fördelad över sjön på morgonen, nog c 20 ex; senare sedd i enstaka ex eller högst 2-3 samtidigt
obs mindre hackspett hördes på morgonen
backsvala sedd i få ex
sädesärla ad hämtar mat åt sina ungar på tomten
rörsångare sjöng flitigt på morgonen, sågs också bra: satt och solade sig i buskarna i vasskanten. Mycket väl sedd. Lång näbb!
sävsångare 1 ex hördes sjunga kort omkring kl 0930
törnsångare 1 ex sjunger flitigt nära dasset
svarthätta 1 ex sjöng en gång på morgonen, nära
lövsångare sjöng rätt ofta
svartvit flugsnapp: den gamla honan sedd
nötväcka hördes från tornet och sågs flyga förbi huset
sävsparv hörd och sedd, men bara ett par ex
bofink hanne och hona sedda
l korsnäbb 1 ex flög rakt över huset kl c 0930. Sågs bra, var kraftig, färger ej väl sedda, läte hördes innan fågeln syntes, klangfärgen var all right och lätet skarpt men inte riktigt lika "rent" som vanligt utan något strävt. Art osäker, men jag anser inte att det finns starka skäl att tro att det var större korsnäbb.
stare bara ett par småflockar passerande åt olika håll omkring 0800 och senare.
skata 2 ex uppåt Ivans backe, det ena ex har lång, det andra mycket kort stjärt.
kråka enstaka ex några ggr flygande över sjön; de var i stark ruggning i vingarna.

OBSERVERA hur fattig på fågel sjön är! Både art- och individantal är ytterst lågt, föryngringen verkar dålig (änder m fl?) eller obefintlig (svanar). Endast grågässen och de bruna kärrhökarna ligger åt det positiva hållet, men det ändrar inte helhetsbilden. Därtill kommer att årets vass tycks växa eländigt och åtminstone delvis redan har börjat gulna. Den är c ½ - 1 m kortare än den kvarstående fjolårsvassen, som för resten var ovanligt kort. - Man kan sitta på vår veranda och se vattenytan på bortre delen av närmsta klarvatten; detta har mig veterligen aldrig hänt förut på sommaren.

A

226

1979-07-04 forts.

Mellan 1100 och c 1350 föga obsar, men 4 tranor sågs av en slump kretsa mycket långt bort i VNV, jag fick in dem i tuben, de steg högt och blev så småningom [redacted] osynliga bortåt V. Vädret blev utmärkt fint, luften lika klar, cumulusmolnen blev mycket mindre och sparsammare redan snart efter kl 1200, vinden friskade. Kl c 1350 - 1440 gick jag på järnvägen bort mot f d Silvåkra hållplats; på en sträcka, där järnvägen löper i en skärning, finns litet smultron. Jag plockade så det blev en mycket knapp kaffekopp men var nöjd i alla fall. Återgick, satt sedan och skrev på verandan flera timmar på e m och kvällen, gick dock c 1700 en kort sväng nerom Nicolins hus och husen därbortom. Fin blomsterprakt och rikblommande björnbär, tack och lov; men inte mycket [redacted] fågel på den turen (bättre på smultronturen, se nedan). Kvällen härlig, praktiskt taget molnfri, klar; jag var i tornet 2040 - 2100.

(226)

|—| från mig

Fågel på middagen och eftermiddagen före 2040: häger, knölsvan, gräsand en gång en flock på 6 ex (!!), kricka c 5 vid "lilla ön", bivråk 1 ex jättefint vid smultronstället, skarpt tecknad [redacted] med täta distinkta tvärband på undersidan; eftersom den flög bort ~~från~~ på nära håll såg jag stjärtens teckning med det breda mörka bandet ytterst och [redacted] med stort mellanrum till det näst yttersta; detta är annars ingen karaktär [redacted] man ofta ser i fält. Ormvråk kom flygande högt uppe, senare sågs en annan ormvråk med vattensork som byte, den blev anfallen av en brun kärrhökhanne 2 ggr men höll kvar bytet. En kort stund innan detta hände såg jag en brun kärrhökhanne flyga ut över sjön med stort och långsvansat byte, säkert var även det en vattensork. Glada 1 över huset, sakta ut över sjön. Brun kärrhök ofta. Vipa några få, bl a 2 mot Ö. Skrattmås ett fåtal, nästan uteslutande med svarta hättor, kom mot V, enstaka även åt andra håll. Fiskmås minst 1 ad sedd. Gråtrut 1 ej utfärgad över sjön. Tornsvala sedd ofta men glest, rörde [redacted] sig åtminstone mitt på dagen mot V, mot den friska vinden. Mindre hackspett hörd en gång. Sånglärka sjöng, sågs också. Backsvala ng få, ladusvala 2, fällde vid lerig pöl vid stridsvagnsvägen över betesmarken, åtm. 1 ex tog säkert våt jord där. Hussvala 1 ex. Sädesärla flera. Kärrsångare sjöng, minst 1 ex. Rörsångare sjöng, säkert 2-3 ex hörda. Härmsångare minst [redacted] 2 ex sjöng bortåt smultronplatsen. Ärtsångare 2 sedda ~~pvh~~ hörda där. Törnsångare hörd vid stugan. Lövsångare sjöng, även sedd. Några sångare sedda m 1 m bra utan att jag kunde bestämma [redacted] dem. Svartvit flugsnapp sedd. Näktergal varnade några ggr. Koltrast sjöng. Talgoxe sedd och hörd, bl a det ex som låter "sityyy", varvid sista stavelsen sjunker i höjd och har "vemodig" klangfärg, detta ex hördes redan i våras här. (Entita och blåmes nästan säkert hörda). Sävsparv hörd, bofink [redacted] sjöng livligt bortåt smultronstället. Hämpling 2 ex lyfte från pansarvägen utanför "tanternas" hus, obs hur sällan den noteras i år. Stare ett par små flockar (10 - 30 ex) under vandringen. Kråka sedd.

obs

|—| och

|—||—|

Tillägg: på betesmarken, invid den plats där en massa kossor lagt sig [redacted] tätt och idisslade, stod en vipa, i närheten en kråka, på avstånd en [redacted] annan vipa, en ad.

Kvällsobsarna från tornet 2040 - 2100: vackert men fattigt: skäggdopping 2 ad med 1 unge + på annat ställe också 2 ad med 1 unge + 1 ad + längre ute summa 4 eller 5 ex, säkert alla ad. Häger 1 + 1. Knölsvan 1 ex närmsta klarvatten. Grågås 4 ex my långt ute. Gräsand 1 flygande och 1 simmande! Brun kärrhök minst 2 sedda. Storspov hörd men ej sedd. Skrattmås summa högst 5 - 6. Havstrut 1 ad flög mot V (även skrattmåsarna var på passage mot V, ungefär). Fisktärna troligen 2 sedda. Sädesärla 1, tornsvalor glest men säkert ett par tiotal sedda. Stare summa 3 ex flög västerut, den enkla sanningen är att intet nattkvarter finns i SO delen nu, och sannolikt inte i sjön f ö heller, jag borde se flockarna om de nattar i V änden av sjön. Gök: 1 hanne satt kl [redacted] 2042 - 2054 i en av de stora Salix-buskarna utanför kanalmynn. och gol nästan oavbrutet. Sågs, satt ganska upprätt. - Obsar slut 2100, men kl ~~21402145~~ när jag vattnade i trädgården, sjöng rörsångare rätt flitigt.

└→ |—| 2140 – 2145,

SLUT

C

1979-07-05 Torsdag.

Härlig morgon. Jag var i tornet 0600-0620. Viktigare arter: skäggdopping några få, högst 7, häger 1, grågås 2 ad 2 mycket stora ungar i närmaste klarvatten. Knölsvan 2 ad + 1 ad, delvis "bråk" den ensamma ad spände ut vingarna när de 2 andra kom nära (på närmaste klarvatten). Gräsand: 10 + 17 ex kom från Ö, fällde delvis nära, delvis (minst 7 ex) längst bort i V änden. När de fällt förblev summa 12 inom synhåll. Brun kärrhök. Tornsvala spridda, en mycket grann röd gök på träden bakom stugan, och minst 4 grå gökar sedda samtidigt över SO delen, därtill hördes annat ex. gala på håll. Sävsångare: ett ex sjöng livligt ett slag. Rörsångare: sjöng när sävsångaren slutat. Trädgårdssångare sjöng, törnsångare och lövsångare likaså. Trädpiplärka sjöng livligt omkr. kl. 0600.

Start mot Lund 0725. Stor vipflock på slagen ängsmark (betesmark) V om Revingeby, nog c 100 ex.

Vid starten från stugan kom en brun kärrhök ♂ ad med vattensork i klorna österifrån ut över sjön.

Observationer gjordes även 2025-2105. Därvid noterades: skäggdopping 1 ad 2 pulli + några få ex. till, gräsand, grågäs ♂♀ med 4 stora ungar, knölsvan 2+1, skrattmås c 3+5+1. Rörsångare sjöng, 1 sävsparv sjöng. Gök, häger, stare. 2 tärnor, my. osäkra men troligast fisktärna.

1979-07-05 forts.

Kort därefter 4 tärnor av osäker art samt 1 skrattmås juv. 1 backsvala. 13 krickor. 4+5 obestämda änder, de flesta långt ute. Sånglärka sjunger. Ej en tornsvala sedd. 2 stora trastar flyger norrut eller kanske rättare mot NO osäkra dubbeltrastar. 1 skäggdopping med fisk. 1 sädesärla kommer från Ö. Det är tyst och ödsligt! 2 dubbeltrastar flyger mot S eller SV.

1 tornfalk ryttlar. Göran Högstadt kom blev intresserad (av tornfalken). Ungefär 15 glesa svalor kom mot S eller SV svängde. Däri ingick ladusvala och backsvala men alla exemplaren kunde ej bestämmas.

SLUT

1979-07-06, fredag.

Grått, disigt, sikt ej mycket över 3 km, temp kl 0600 var 12° C. Jag var i tornet 0620 - 0640. Såg: knölsvan 2, skäggdopping 2 ad 2 pull + 1 ad 1 pull + enstaka ex till. Gräsand summa 9 eller 10 ex sedda, därav ett ex med stort vitt fält på bröstet, fältet av ovanlig form, ungefär som bifogade skiss; den var bilateralsymmetrisk (åtminstone såvitt jag såg, och fågeln syntes fint, låg på närmsta klarvatten). - Vidare gråtrut 1 ad, skrattmås 6 - 8 ex, nästan säkert var alla ad; häger 1, tornsvala 15 - 20, senare ökande till 50 - 100 ex, flög glest. Trädpiplärka sjöng. Rödstjärt 2 ex i trädgården, troligen 1 utflugen unge och 1 ad (i så fall hona); även entita hörd, sädesärla sedd, lövsångare sjöng sparsamt, rörsångare dito, en sävsparv dito.

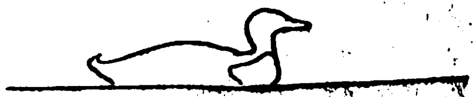

Startade mot Lund 0732. Stopp vid vägskälet: bakre högra däcket hade punkterat. Otur, Inga skall just idag kl 1600 köra upp till Västergötland för att tala med sina syskon om arvet efter deras Mamma. Inga gick ner till byn och ringde Johnny, han kom efter en dryg timme, hjälpte Inga, som genast for till Lund för att få reservdäck och slang lagad (eller nya). Sedan kom Johnny ner till mig, som återgått till stugan, och gav mig lift in till staden. Jättehygglig prick,Johnny!

Jag stannade i staden natten till lördag, ordnade papper på mitt rum i bostaden, sysslade med frimärken, vilade mig.

1979-07-07, lördag.

Kl c 1330 åkte jag ut till stugan med Lena. Delvis klart och tämlige varmt. Vi satt på verandan bortåt två timmar,läste och vilade oss och småpratade. Sedan gick vi en runda: på järnvägen bort till Silvåkraskogen, ner till stranden vid båtlegan (den plats där det öppna vattnet går ända till stranden), sedan hem dels invid strandskogen, dels på järnvägen. Efter återkomsten åt vi middag i stugan. Det blev allt gråar och mörkare himmel men sikten var fortfarande tämligen god. Upp i tornet c 1940. Men just då tätnade det starkt i V, och efter några minuter började det regna. Från tornet därför nästan intet sett, sjön föreföll tom eller nästan tom, som den numera brukar göra, särskilt vid kortvariga obsar. Några få saker av intresse mest från vandringen kan nämnas: Från båtlegan, med god sikt över sjön, sågs summa en fåge på vattnet, nämligen en skäggdopping ad! I strandskogen sjöng trädgårdssångare, svarthätta och taltrast, den sistnämnda hade ovanligt omväxlande och melodiösa motiv som den upprepade på typiskt sätt. På avstånd sjöng en annan taltrast. Koltrast sedd och hörd i skogen. Törnsån are flera sedda bra,och hörda, vid järnvägen. Bofink, rödstjärt på tomten, spridda tornsvalor ofta sedda. Brun kärrhökhanne kretsade över betesmarken. Småflockar stare, på kvällen några små flockar över sjön samt en något större flock, högst 250-300 ex, som sågs långt i V och troligen fällde i vassen ungefär utanför f d Almen. Denna artlista inte fullständig men övriga obsar av ringa intresse. Tillägg: en gång kom en liten vadarflock (bara 4 ex sågs) med fullständigt rasande fart från Ö över huset, sänkte sig över sjön varvid fåglarnA samtidigt spred ut sig "på linje" med 10 - 15 m luckor. Art oklar, kan ha varit kärrsnäppa Hastigheten oerhörd, fåglarna sågs bara bakifrån och bara några sekunder. Men av visst intresse ändå tycker jag. - Gök hörd ett par ggr

---

Tillägg fredag 1979-07-06:

När jag väntade vid bilen och sedan, enligt Ingas råd, gick tillbaka till stugan, kom tornsvalor glest förbi, säkert 50 - 100 sedda inalles, den granna bruna kärrhökhannen sågs jämte ett annat ex (ej i sällskap); en starflock på c 100 ex kom nära på stora sandfältet, däri var en stor del årsungar. 2 dubbeltrastar flög förbi mot S. Sånglärka flera ex sedda, även sjungande. -

1979-07-08, söndag.

Var uppe c 0445: grått, regntungt, det hade tydligen regnat rätt mycket på natten. Ganska milt: c 14° C. - Lade mig att sova igen, gick upp c 0740, lagade kaffe, satt på verandan och åt mitt morgonmål; det var fortfarande grått men intet regn. Föga att se. Var i tornet 0855 - 0930, ännu allra mest grått, men sakta ljusnande, små blå fläckar syntes, disig himmel, men sikt rätt god, V änden på sjön syntes mycket bra så att även fåglar där kunde ses rätt väl. Svag vind omkr. NV.

Fågel, mest från tornet: skäggdopping några ad, på en plats 1 ad med stor unge, på närmsta klarvatten dels en ensam praktiskt taget fullvuxen årsunge med randigt huvud, dels 3 rätt små ungar (ungefär som smådoppingar) liggande mycket tätt tillsammans; på avstånd enstaka andra ad. Häger flera sedda, minst 4 - 5 ex. I "tarmen" 2 ex som föreföll att bli skrämda av en brun kärrhökhona, de lyfte i varje fall alldeles under denna, och det ex som följdes i kikare flög bort under sträva skrockanden och med utsträckt hals, precis som hägrar brukar göra när de lyfter för örn. Grågås hanne och hona och 2 stora ungar (drygt som gräsänder; deras näbbar var grå med anflog av köttrött; de gamla hade klart gulröda näbbar). Knölsvan: före 0855 viss oro sedd, 3 ex i sällskap flög och landade på närmsta klarvatten, kort därefter flög 2 ad bort mot VNV och försvann. Från tornet sågs 2 ad på närmsta klarvatten och en tredje strax utanför vassbältet som avgränsar detta. Gräsand: från tornet sågs 5 + 1 + 1 + 2 + 3 ex + kanske något till, låg på olika ställen, alla utom 2 + 3 dock rätt nära. Kl 0925 kom en flock på precis 15 ex från ONO, fällde i sjön, de flesta på närmsta klarvatten, men 2 ex fällde my. längre västerut. Kricka: vid lilla ön 4 + 3 ex, de 3 såg ut som årsungar, höll mycket nära tillsammans, "lekte" med varandra ett slag, föreföll bita varandra i vingspetsarna, slog med vingarna etc. Knipa 1 honfärgat ex på närmsta klarvatten, gick upp på bank invid lilla ön intill krickor, svan etc. Fiskgjuse 1 ex från SO kl 0905, flög mot NV längs hela S stranden, c 20 m höjd, följdes rätt länge men slog inte efter byte. Brun kärrhök: 2 honor sedda mycket ofta över vassen, en mest i SO hörnet, en ett par 100 m N om tornet. Den sistnämnda satte en gång upp farten hårt, befanns sätta efter en kråka som flög väl 200 m framför den med ett föremål i näbbet. Kråkan ökade förstås också farten men kärrhöken hann ifatt, kråkan släppte dock ej bytet, steg, vände mot NO, kärrhöken följde efter flera 100 m men hann ej ånyo upp kråkan, gav upp, kråkan in över land i NO, kärrhöken vände ut över sjön igen. - Efter 0940 såg jag en av de mycket väl utfärgade hannarna jaga över betesmarken mellan tornet och Silvåkra by. Gluttsnäppa 1 ex flög tyst mot SO. Skrattmås bara 2 + kanske något till flygande över sjön, ungefär mot V. Båda var ad. Fiskmås flock på 11 ex (troligen alla ad) befanns kretsa över NO delen av sjön kl 0915. Drev med vinden mot O eller SO. Havstrut 1 ad flög mot VNV kl 0911, följdes my. länge. Fisktärna 1 ex ad över sjön. Ringduva några enstaka ex överflyg. Tornsvala nästan hela tiden inom synhåll, men bara glest, knappast någonsin mer än 5 - 7 ex samtidigt. Backsvala några sedda över sjön. Småfågelsången på morgonen mycket fattig eller nästan noll, jag hörde svarthätta från tornet en gång, och törnsångaren bakom huset sjöng en strof då och då. Talgoxe sedd. Rödstjärt ideligen på tomten, bl a kom en synnerligen grann hanne helt nära, tog larv i gråset, en tiggande unge satte sig intill men hannen misslyckades första gången med matningen, högg då sönder larven mera och stoppade den sedan i gapet på ungen som satt med vibrerande vingar. När den fått i sig maten slutade den med sina vingrörelser. Sävsparv hörd och 1 ex sett över vassen. Nötväcka hörd från tornet. Kråka sedd över sjön, en gång 3 ex i sällskap, senare 1 ex (se brun kärrhök) och ytterligare något ex. De flesta eller alla jag såg befann sig i ruggning. - Tillägg: storspov hörd från tornet. - OBS att "lilla ön" tydligen attraherar fågel av olika arter: 2 knölsvanar stod där en stund, en häger dito, och därefter gick grågåskullen upp på ön. 4 krickor och 2 gräsänder stod mesta tiden på små tuvor eller dybankar i miniatyr precis invid ön. Däremot visar fisktärnan nu inga tydliga tecken på att ha ungar där, eller andra intressen att bevaka.

231

1979-07-08 forts.

Tiden c 1000 - 1200 föga obsar. Kl 1220 gick jag ut på järnvägen mo Silvåkra för att plocka smultron. Utbyte mycket sämre än jag trott; för fågel se nedan. Åter till stugan c 1330, då stod Anders Dahm med fru i tornet. Jag bjöd in dem på kaffe och kakor, vi satt och samtalad till 1455 då de reste. Jag gick kort runda i samband därmed, åter c 1515. Det hade nu alltsedan c 1200 varit vackert och vänligt väder, sol, cumulusmoln, svagt dis, relativt varmt. Diverse rovfåglar aktiva fiskgjuse 1 krets., ormvråk sedd flera ggr på promenaden efter 1220 oc senare, ett par ggr 2 i sällskap över Silvåkra allé varvid den ena ryttlade flera ggr och rätt långvarigt. Glada sedd först över sjön med litet byte i klorna, behandlade det med näbben; senare 1 som rugga de inre handpennor, kom nära över stugan. Brun kärrhök flera ex incl en av de välutfärgade hannarna, tornfalk sedd först c 1300 flygande västerut över betesmarken N Silvåkra allé med en långsvansad gnagare (trol. vattensork) i klorna, sedan c 1450 ånyo med liknande byte i klorna över ängen mellan stugan och byn, flög åt ungefär samma håll. Fisktärna 3 över sjön. Tornsvala ofta sedd men inte många (jfr nedan), backsvala sedd helt få, järnsparv sjöng (även hörd igår e m), näktergal varnade några ggr, (också hörd igår e m), trädgårdssångare både sedd och hörd bra, törnsångare likaså, härmsångare sjöng i strandskogen V om kanalmynn., svartvit flugsnapp hanne sedd, rödstjärt ideligen på tomten, flera ex incl den gamle hannen. Ungfåglar sedda mycke nära. Sädesärla sedd, sävsparv hanne sedd, bofink sjöng, stare fåtalig sedd. Hämpling sjöng i det halvvuxna granet omedelbart N om järnvägen hitom Silvåkraskogen (det område som förr var sandtag).-

Kl 1515 - 1600 diskade jag, läste sedan, lagade så småningom middag, åt den som alltid på verandan men såg inte alls mycket. Vädret blev sakta sämre, mulet, mörkt, regnstänk, vinden ökade. Efter middage diskade jag igen; klockan nu 1900, obsade sedan från verandan men föga att se. Tornet 2000 - 2025, småregn, starkt ökande vind från V eller SV, grått, mörkt, men sikt ej dålig. Temp kl 2030 var + 13° C. Från tornet gjorde jag som vanligt en rundtitt med kikaren (Kowa 10 x 50). Grundlig om ock ganska snabb, från höger till vänster som jag brukar göra. Därvid sågs summa en knölsvan på närmsta klarvatten, eljest inte en fågel vid denna granskning! Sedan visade sig ännu 1 knölsvan, 2 gräsänder, 1 brun kärrhök hanne, 2 skäggdoppingar samt på avstånd ännu ett par sådana, 1 sävsångare sjöng (men ingen rörsångare) en liten starflock på c 25 ex kom mot S över sjön. Utöver detta dock en sak till, av stort intresse: massuppträdande av tornsvala. När jag började obsarna sågs tornsvalor glest och mest på rätt långt håll så att de var svåra att se mot det mörka molntäcket, men antalet steg, de kom delvis närmare, kom från NO, rörde sig över sjön mot VSV ungefär, se skiss, pil markerad 1. Summa minst 200 ex, glest, inbördes avstånd 2 - 100 m, oftast flera tiotal m, kanske mer. Kort därpå, efter paus, kom c 100 ex till, närmare, pil 2; därefter ny paus och så minst 150, kurs ungefär som pil 1; och, sedan det ånyo varit tomt på tornsvalor ett slag, kom c 50 + 10 till, pil 3. Summa sedda alltså c 500, detta klar minimisiffra eftersom många ex var på långt håll i V ibland. Trevligt; det var längesedan jag såg sådant sommaruppträdande av tornsvalor.

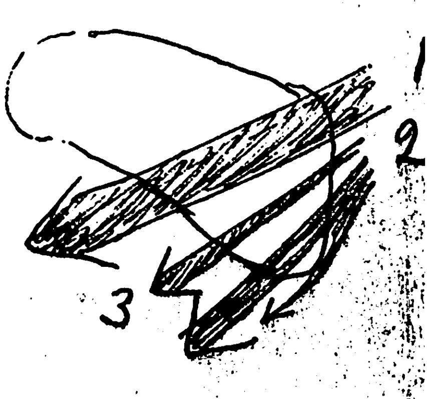

Tillägg till gårdagen 7 juli: 1 skogsduva flög förbi i östra kanten av Silvåkraskogen.

1979-07-09, måndag.

På morgonen regn och kallt, på f m torrväder men mycket mulet och kallt, bara 13 1/2 grader C kl 1200. Sikt tämligen god. Det lättade mycket långsamt, blev litet blå himmel från 1500, delvis sol från 1600, och temp. i skuggan var då 15-16° C. Därefter delvis fin kvällssol. En del moln drog upp. Inga kom till stugan 1750.

Jag var i tornet 0950-1015 och c 1500-1520, för övrigt föga utanför tomtgränsen. Fågel: skäggdopping. häger. grågås: ♂♀ med 2 nästan vuxna ungar. knölsvan 3 ex. gräsand ett fåtal spridda ex samt flock på 10 med en albino: vit utom på undersidan delvis, hade troligen också någon mörk vingpenna. På kvällen flög 2 gräsänder österut och 5 västerut. Fåtalig alltså(!!). Kricka 13 ex vid "lilla ön". Brun kärrhök ideligen sedd. Tornfalk 1 över ängen på e m och kvällen. lärkfalk 1 över sjön på middagen. Storspov 1 ex mot V kl 2058. Obestämda vadare: 1 + 1 mot VSV kl 1010, den ene var kanske ljungpipare ad. Skrattmås: ibland ingen att se över sjön, ibland ett ex!! därtilldock på e m ett par överflygande flockar. Fiskmås några få ad. Gråtrut 1 ad ~~o~~och 1 vix ad. Skräntärna 1 ad 0940- c 1000 och 1045 - 1055; vid sistnämnda tillfälle flög den stigande mot Ö. Vidare 1 skräntärna på kvällen kl 2020: månne samma ex?? Fisktärna 2 ad. Ringduva sedd. Tornsvala hela dagen tämligen allmän i växlande antal, maximum nog 50-100 ex samtidigt, mest på morgonen då det var kallt och mulet. Gök hörd på f m. Hussvala 1. Backsvala sedd. Sädesärla sedd. Rörsångare sj. sävsångare sj. Lövsångare sj. Törnsångare sj. Svartvit flugsnapp ♀ sedd. Rödstjärt juv sedd. Talgoxe juv sedd. Entita hörd. Nötväcka sedd och hörd. Bofink sedd, och lockade oändligt. Stare: ett par små flockar på kvällen, c 20 + 30 ex bara. Skata sedd nära, den tog bröd m m på tomten. Kråka sedd i enstaka ex.

Därtill kom näktergal, som varnade på kvällen.

Jag obsade en stor del av dagen med korta avbrott, dock inga obsar före 0815 och föga 1100-1230.

1979-07-10, tisdag.

Upp i tornet 0610, stannade till 0630. Molnigt av låga grå moln, som dock delvis var glesa och ibland uppvisade luckor. Ganska milt, drygt 13° C kl 0600. Ganska frisk bris från V. Fågel: skäggdopping c 10 ex sedda inalles förutom de [redacted] icke utväxta ungarna (sådana sågs idag högst c 4 ex). Häger minst 1 + 1 sedda, även sedd flygande senare från verandan etc. Knölsvan 2 ad närmsta klarvatten,1 ad längre ute gräsand efter letande sågs 2 + 3 + 3 ex på olika ställen. Skedand 1 ex flög mot NV över sjön. Vigg 2 ex rätt nära i N, de var mörka på kroppssidorna, men åtminstone det ena ex hade ett par m l m tydliga "strimmor" eller smala fält av vitt där, och samma ex hade också en alldeles ovanligt lång och välutvecklad tofs. Brun kärrhök sågs nästan hela tiden, jag tror [redacted] att alla de tre sedda exemplaren var honor. Satt bl a i busktoppar som jag på sista tiden ofta sett honorna göra. Ingen årsung fågel sedd ännu. Tornfalk 1 ryttlade över ängen uppåt Silvåkra by. Ljungpipare 2 ad flög precis rakt över tornet mot V eller kanske VSV, höjd c 30 - 40 m. Storspov ej sedd från tornet men kl 0735 när vi passerade i kanten av stora heden flög 1 ex mot N nära. Skrattmås först bara 1 - 2 på håll, senare några passerande ungefär mot V, i glesa förband, kanske 20 sedda högst. Fiskmås några ad flög mot V. Ringduva sedd. Tornsvala sedd hela tiden över sjön, först mycket glest fördelade och knappast mer än 10 - 15 inom rimligt håll, senare en tydlig förtätning på c 40 - 50 ex som tycktes komma från NO. Backsvala sedd i helt enstaka ex (svalor över sjön genrellt fåtaliga i år, är mitt intryck). Sädesärla sedd i ett fåtal ex, [redacted] 1 eller ibland 2 ad ses ofta på gräsmattan vid stugan. Även utflugna juv sedda flera ggr, vi tror att en andra kull är på gång. Rörsångare sjöng ehuru rätt svagt och inte fullt övertygande, hade en del melodiösa tongångar rätt regelbundet men lät å andra sidan inte heller som kärrsångare. Jag är osäker på bestämningen men tror inte på kärrsångare. Törnsångare hörd ett par ggr. Fågelsång oväntat svag denna morgon, jag tror inte jag hörde lövsångare. Skata 1 sedd, råka 1 ex flög rätt högt mot SO, kråka några få sedda, bl a en som jagade och jagades av brun kärrhökhona över Ö stranden. Tillägg: gök hörd svagt [redacted] på morgonen före 0600.

På vägen in~~n~~ mot Lund sågs stor vipflock på betesmarken V om Revingeby, nog 100 ex eller mer. Även en fin glada kretsande S om Ellakvarn, rätt högt.

(234)

5

1979-07-13, fredag.

Ett par timmar på f.m. var jag på Malmö Museum för att se på ev. befintliga skinn av afrikanska Tornsvalor (och av vår svenska art, från Sverige). Fann ett fåtal av intresse från Afrika, och den svenska serien av apus apus var bra c. 30 ex. Träffade Christine Sjöblom, som jag alltid trivts mycket bra med (hon var amanuens på Zool. Mus. i Lund när jag tillträdde jobbet där 1966).

Härlig sommardag. Efter ett par timmar åter till Lund, till Zootis. Sedan hemom med Inger och ut till stugan, ank. dit 1745.

Underbar sommarkväll, klar, varm, nästan lugn; sikt klar. Kort efter ankomsten bara några korta obsar: 1 fisktärna med fisk i näbbet flög mot NO, och 9 (nio) hägrar stod nära varandra på "lilla ön" och därintill. Mycket stilla f.ö. Senare sågs bl.a ett par små starflockar och en flock på c 100 ex, men de sågs ej falla i sjön. 1 Tornsvala bara!

Kl 2025–2110 i Tornet. Idealisk temp. c. 16° C. Jag såg resp. hörde: skäggdopping trol 5 ex långt ute, därtill 1 ad + 2 ännu ej halvvuxna ungar på närmsta klarvattnen. Häger nu 7 sedda. Grågås: långt ute 2 ad + 1 stor, nästan vuxen ungfågel. Nära land 2 ad 2 juv samt därintill 2 ex, trol ad men kan ha varit utvuxna ungar. Σ alltså 9 ex, obs ung-antalet. Knölsvan 2 ad närmsta klarvattnen + 1 ad därutanför. Gräsand 2 + 3 + 3 + 1 + 4 + 2 + några till = c 17 ex,

1979-07-13 forts.
alla rel. nära. Minst 2+3+3+4 sågs flyga.
Gravand 1 ex simmade vid lilla ön.
Obest. and: långt ute 12+16+4+c 5 =
= c 37 trol. allra mest gräsand men
osäkert. Brun kärrhök 1 ex satt i buske.
Tornfalk 1 ♂ ryttlade nära P-platsen
skogssnäppa hördes mycket länge. Brushane
1 ♂ + en praktiskt taget svart ♀ flög
länge runt över sjön men fann ingen plats
att fälla på, försvann mot SO.
Skrattmås 1 ad + 11 ad sedda överflygande
Fiskmås 1 ad sedd. Fisktärna 2 ex på håll
Gök hörd på långt håll. Ladusvala
1 ad nära, därtill c 400 obest. svalor
mycket långt bort i VNV-NV. Rörsångare sj
(1-2 ex), sävsångare 1 sjöng kort, törnsångare
1 sjöng kortvarigt. Koltrast sjöng på långt
håll, rätt ihållande. Sävsparv kvintilerade
stilla, trol. bara 1 ex. Stare ett par
helt små flockar (20+30) sedda.
På hemvägen: 1 brun kärrhök över betesmark
långt V om Revingeby, ≤100 vipor på
~~betesmark~~ [illegible] stället, kort, nu skördad
gräsmark, också V om Revingeby. –
Rätt mycket dipterer svärmade över vassen
före solnedgången, storväxt art i små flockar
rörelse mest ↑↓, glest. –
Kl. 2150 stilla, härligt, +14°C; 2 rörsångare sjöng. Alldeles klart.

1979-07-14, lördag.

Bodde i stugan. Upp 0330, då var det rätt dålig sikt men ej dimma. 0600 var det tät dimma och lugnt. 0810 lyftande dimma.

0915-1015 frukost på verandan. Därvid: fiskgjuse tog fisk, ruggande brun kärrhök hona sedd, tornfalk, 15 krickor, dopping, svan, svartsnäppa, backsvala, skrattmås. 2 bivråkar, gluttsnäppa, 18 skrattmåsar incl. juv. 1 fiskmås, sävsparv, bofink.

1020 tornsvala. 2 bruna kärrhök-hannar ad varav en starkt ruggande; en tredje hanne som sågs uppe i norr var mycket mindre utfärgad. 1 skrattmås juv. Glada i NV. Skäggdopping. Sävsångare sjöng kortvarigt. Sävsparv sjöng kort. 3 + 1 kråkor. 1 koltrast hanne förbiflygande. Häger: 2 ad och 2 ej ad, men ovisst om de senare var årsungar eller ettåringar. Ringduva 1 ex.

1055 16 skrattmåsar. 1 skäggdopping ad med halvstor pull en. Av svalor bara backsvala. 1 fisktärna ad. 1 ensam skrattmås juv. 1 lövsångare ad sedd, den sökte föda på al-blad. Den lockade men sjöng ej. En häger står med egendomligt utbredda och hängande vingar enligt skiss:

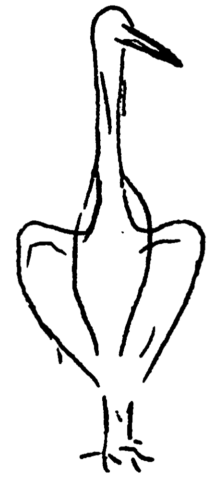

1 hussvala.

1105 törnsångare sjunger några få strofer.

1107 ung brun kärrhök plötsligt uppe över vassen i SO hörnet. Flög bra. Var svartbrun, alldeles enfärgad förutom en relativt liten orangebrun hätta. Årets första juv, åtminstone för mig. Ungefär 100 m från den sågs 1 brun kärrhökhona. Ungfågeln fäller i vassen efter 150-200 meters rundflygning, går ånyo upp men fäller. Knölsvan nr 3 sedd.

1110 jag ner från tornet (gick upp 1020!).

Efter c 1100 blev det allt mera mjölkvitt dis, dock ännu 1400 ej så att sikten över sjön allvarligt försämrats. Vind från V ökade avsevärt. Glada sedd över sjön och heden. Ormvråk sedd kretsande över stugan och sjön, och 1 ex kom my. nära, flög i kanten av strandskogen. Fiskgjuse kom över sjön 1340. En del backsvalor och tornsvalor. Svagt sträck av skrattmås. 1 skogssnäppa vid lilla ön, den blev uppskrämd av häger.

Väder: allt tätare vitaktigt dis, och det blev helt mulet: jämnt grå himmel, torrväder, måttlig till frisk vind omkring V.

En del glesa tornsvalor. 1 brun kärrhök hona satte fart, från minst 400 m avstånd, mot en fisktärna som tydligen hade tagit byte. Resultatet ovisst.

1640 3 obestämda storsnäppor mot V., sannolikt gluttar.

c 1700 det lättade från nu, blev stundvis sol, och betydligt bättre sikt.

1835 1 fiskgjuse kom, flög runt, tog fisk vid första försöket, flög sedan ungefär mot NO, men ovisst om det blev slutgiltig riktning.

1845 5 svanar kom över, det var troligen sångsvan att döma av näbbformen, och inte hade de något vingläte. 2 fjolårs-exemplar var ljusa. De flög ungefär enligt skiss:

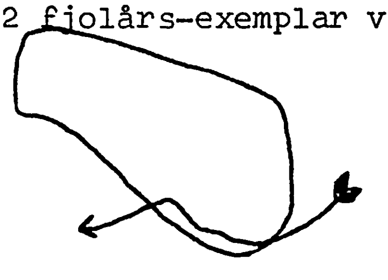

De sågs nästan rakt bakifrån hela tiden, vilket naturligtvis gjorde bestämningen svår. Vidare några krickor och några obestämda dykänder;

c 1900 flög 4 gräsänder mot Ö. 3 fisktärnor över sjön, artbestämning åtm. i praktiken säker.

1850 1 enkelbeckasin över sjön redan 1850. Några tornsvalor, backsvalor, sävsparv. Sjungande bofink.

c 1900 4 obestämda större vadare mot V.

1905 1 osäker storspov mot V. Sedan kom 5 svanar lågt över huset mot V. De kom mycket nära, och jag tyckte bestämt att den siste, som sågs bäst, hade näbb utan knöl. Jag rusade ut, hörde intet ving-

1979-07-14 forts.

läte, såg att 3 ex var vita och att 2 hade ljust grått delvis på vingar och kanske på kroppen, men flocken syntes (även denna gång) bara bakifrån, och bestämningen till sångsvan blev därför tyvärr ej alldeles bergsäker.
1 gråtrut flög över. Några få skrattmåsar.

Från c 1800 klarnade det, blev delvis sol, och kvällen bjöd på en röd sol och mycket god sikt. Prognosen i radio talade om kallfront och ökande vind och rätt kyligt. Solen gick ner klart. Vinden var frisk men ökade ej mycket. Tornsvalor sågs.
Sören Svensson kom ett slag på kvällen, fick kaffe.

Tillägg: på morgonen kom 6 vipor mot V. På e m sågs glada över ängen bakom stugan och heden därbortom. Tornfalk ryttlade över ängen. Ett svagt sträck av skrattmås ägde rum; ännu en juv sedd.

1979-07-15, söndag.

Utmärkt sikt, och intet regn hittills (1220), men frisk till hård V vind, och bara c 14° C. Himmel mest täckt av små-medelstora cumuli. Då och då solglimtar. Jag i tornet 1145-1215. Arter före 1215: skäggdopping ad + pull, häger, grågås 2 ad 2 juv, gräsand 2 sedda kl 1210 (!), kricka c 30, brun kärrhök hona ad + årsung uppe, flög fint. Duvhök 1210. Tornfalk hanne ryttlade flitigt. 2 något osäkra spovar passerade mot V kl 1100. Skrattmås några + 2 ad + 3 ad + 1 juv. Fiskmås 1 ad + något ex till. Fisktärna summa 3 + någon till, ringduva 1; tornsvala en del kom glest i vinden, totalt sågs nog 30 ex 1145-1215, de rörde sig mot V och kanske SV. Backsvala en del över sjön men ej många sedda, hussvala 1 ex sett morgonen och 1 ex kl 1230. Sävsparv sedd och hörd; bofink: ofullständig sångstrof ofta hörd vid stugan. Kråka enstaka sedda.

Kl 1225, just när detta skrivs, kom 1 fiskgjuse nära, kretsade; 28 krickor flög upp, gjusen störtdök, kom upp med stor, hög, silverglänsande fisk enligt skiss, steg, gick mot S efter kretsande. Samtidigt kom annan gjuse på c 1 km avstånd, ryttlade, gjorde ansats till slag men fullföljde ej, syntes flera minuter. Ännu 1 hussvala och 10-20 backsvalor sedda.

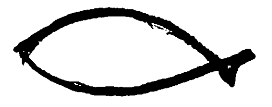

Kl 1238 flög även sistnämnda gjuse med fisk i klorna, flög SO men kurs kanske ej definitiv. Kl 1242 1 ruggande glada över sjön, se nedre skissen! Kl 1250 sågs 2 glador och 1 brun kärrhök hanne ad över ängen + 1 tornfalk; över tallarna på stora heden sågs ännu 1 glada och på håll eller kanske 2!! Över sjön brun kärrhök hona ad, och vidare backsvalor, tornsvalor och hägrar.
2 enkelbeckasiner mot S över sjön, nära.
2 ljungpipare ad flyger SV över sjön, och 3 brushanar svänger över sjön, alla 3 dock ej bergsäkra. 1 skrattmås ad och 1 fiskmås ad. 1 skrattmås juv och 1 skrattmås ad. - Avbrott för kaffe och hallon.

Kl 1350: Inga far till Lund. Snabbt växlande molnighet, torrväder, korta stunder sol; vind SV, mycket frisk. Temp +17° C. Sikt my. god. OBSAR nu mest från verandan. Skottlossning hörs från Silvåkraskogen, rätt livlig från c 1405; den skrämde upp mer än 6 hägrar, brun kärrhök hona, 1 flygg juv, och 5 + 3 + några änder. F ö föga: tornsvalor etc som förut. Tornfalk flyger över sjön mot Silvåkraskogen.

Kl 1450-1515 jag i tornet, herr Lithner kom också. Skott fortsätter glest. 1 knölsvan, 1 brun kärrhök ad, 2 ormvråkar långt håll, 3 gräsänder, skäggdopping 1 ad 1 pull + 1 ad 1 pull. Tornsvalor glest, backsvalor 15. 2 storspovar rakt över tornet mot V. 1620 1 vipa över sjön. Vind frisk-hård, god sikt. 1640 fiskgjuse med byte krets. långt i NV, flyger S. 1 flygande skedand. 3 simmande gräsänder. Obest. falk, ??lärk, silvergrå, "fjällig", i svårt motljus. 1727 2 skator till dubbelbusken. Tornsvalor. Kvällen kylig, klar, blåsig. 1930 ff: minst 50 tornsvalor över sjön. 2 gräsänder flygande. OBS: trots skjutandet sågs så få änder. Näktergal varnade några ggr på e.m. - Omkr. 1830 reste 12-14 (skratt-) måsar bort från V sjön.

OBS: ett ringa antal skratt- och fiskmåsar ej noterade. SLUT

S

1979-07-16, måndag.

Morgonen: kyligt; måttlig vind intet regn. Jag var ej uppe i Tornet. Vid stugan sjöng törnsångare ett par tre ggr, och från frukostbordet sågs en rörsångare som hoppade omkring i den glesa syrénbusken vid staketet. Så beter sig rörsångare rätt ofta här, men denna obs var intressant i alla fall, ty fågeln var ringmärkt på vänster ben med en tämligen hög ring, som lyste mycket tydligt; nummer etc. var dock omöjligt att se. Ringen föreföll sitta mycket väl.

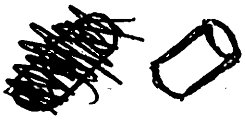

På invägen en mängd (säkert 300-400) skrattmåsar efter en plog som vände jorden på ett fält helt nära den plats där vägen mot Ö. Torn tar av från stora vägen S Sandby – Lund.

Start från Lund igen c 1740. På nyssnämnda fält, som var helt upplöjt, stod minst 300-400 skrattmåsar, kanske fler, och därtill en stor flock vipor, säkert 100-150, kanske mycket fler: hela fältet ej möjligt att överskåda.

Stugan från c 1815. Fin kväll, klar luft, delvis blå himmel men bl.a. i NO en svartgrå molnbank. Kyligt. Jag gick ut att plocka hallon, fick till ett par portioner. En del Tornsvalor över Ö stranden och över sjön; en tornfalk ryttlade över

1979-07-16 forts.
ängen, och en ormvråk syntes över Jesus backe. Eljest föga.

Kl. 1940, efter maten, i mycket skarpt motljus, sågs en flock på c 400 starar långt bortåt Almen, kom sedan rätt nära förbi. 1 häger och 1 fisktärna samt glesa tornsvalor över sjön.

OBS Tillägg: 1 järnsparv sjöng rätt livligt vid kanalmynningen omkr. kl. 1850.

Kvällsobsar, efter c 2000, incl. vistelse i tornet 2025-2042: skäggdopping på 2 ställen under 1 ad med 1 halvvuxen eller nästan vuxen unge. Häger 2+1. Knölsvan 1 ad; gräsand: länge varken sedd eller hörd från tornet, sedan hörd, därefter kom från annat håll 2 ex framsimmande! Obest. and: 7 ex långt ute. Brun kärrhök: en årsunge fågel över vassen i SO-hörnet. Småvadare: 4 ex lågt och snabbt mot V-VNV långt ute, (trol. kärrsnäppa eller st. strandpipare men färger omöjliga att se). Kort därpå kom 2 småvadare över tornet med oerhörd fart, sänkte sig till vattnet, försvann bakom alarna; jag tyckte mig se att ett ex hade svart buk men den obsen varade bara en del av en sekund. Kärrsnäppa dock högeligen sannolik, på gränsen till säker. Skrattmås!: bara 4 ex flygande över sjön

(240)

~~3~~ S

1979-07-16 forts.

omkr. kl. 2015. Fiskmås: kl 2040 upptäcktes helt oväntat 16 ex kretsande över sjön täml. nära, höjd 100-150 m, steg, gled slutl. mot N. Alla eller nästan alla var ad. Fisktärna 4 ex i flock över sjön mot S-SV (art ej kritiskt bestämd, men fåglarna sågs bra, och jag är nästan säker på min sak). Tornsvala: efter 2020 tomt på tornsvalor, men kl 2035 flög c 5 ex förbi Tornet. Inga svalor sedd på kvällen!

Sånglärka över ängen. Trädpiplärka 2 oroliga ex halvvägs till Saltkråkan, när jag plockade hallon. Rörsångare sjöng kortvarigt i vassen kl c 2030. Sävsparv sedd. Bofink: 1 ♀ tog insekt på Tornet och en myc. ivrigt lockande fågel ("pink pink pink......") hördes, likaså en som sjöng en ofullständig sångstrof, slutklämmen antingen saknades eller var förkortad och otypisk. Sädesärla: några ex fällde i vassen. Kl. 2100: några fiskmåsar mot V höjd 100 m. Vinden blir svag. Mycket klar luft, himmel mest molnig, temperatur är + 12° C.

Tillägg: näktergal varnade några ggr från strandskogen kl 1935.

1979-07-17, tisdag.

Upp 0605, tittade ut över sjön, det var jämngrått och [redacted] bara 10 grader C; jag såg ingenting utom en häger, några tornsvalor och en drillsnäppa som fällde på en uppstickande tuva eller jordkoka invid "lilla ön" och rörde sig där under mycket livligt vippande med akterkastellet. Senare på morgonen en del obsar därutöver, incl. besök i tornet 0645 - 0655. Det började småregna, och sikten försämrade avsevärt och ganska plötsligt. Total artlista, allt gäller tiden före 0722, då vi startade mot Lund:

1 skäggdopping~~g~~ bara 2 ad + 2 rätt stora ungar samt i "tarmen 1 ad med 1 stor ung därtill något ex längre ute
2 häger c 3 - 4 ex sedda
3 grågås hördes från tomten; från tornet sågs 1 ad ligga på närmsta klarvatten
4 knölsvan 1 ad på samma klarvatten
5 gräsand 2 ex + på annat ställe 1 ex, inte fler sedda
- [redacted] obestämd simfågel: 4 ex låg mycket långt ute, osäkert huruvida and eller dopping
6 fiskgjuse 1 ex över närmsta klarvatten i ett par omgångar, tog intet byte så länge jag såg den
7 brun kärrhök 1 ex sittande i buske på häll
8 kärrsnäppa 3 ad med grant svarta undersidor kom med [redacted] hög fart mot V eller VNV, sänkte sig precis till vattenytan men höll f ö oförändrad kurs
9 drillsnäppa se ovan
10 skrattmås gles flock c 6 ex flög ungefär mot V
11 skräntärna 1 ad sedd från tornet, flög mot VNV. Omkring en kvart senare sågs 1 ex, också ad, från verandan när vi åt frukost, rimligen samma ex.
12 ringduva kuttrade, 1 ex sågs också
13 tornsvala mycket glest fördelad, men skattningsvis såg jag nog 25 - 35 ex inalles på morgonen, mycket ungefärligt
14 hussvala sedd över sjön i få ex
- ett måttligt antal obestämbara svalor likaså, knappt mer än 10 kanske sedda; observera, trots de låga siffrorna, att ingen ladu sågs. Backsvala sågs med stor sannolikhet
15 sädesärla ad och juv sedda
16 törnsångare sjöng kortvarigt och föga fulltonigt
17 bofink sedd
18 kråka några ex sedda.

Överhuvudtaget föga aktivitet i [redacted] fågelvärlden. Inte heller på inresan sågs något nämnvärt, rättare sagt knappast något alls.

1979-07-18, onsdag.

Bodde hemma i lägenheten natten till onsdag. När jag på morgonen skulle ta bussen till Zootis, hördes hackspettläte ("tjick") nära hållplatsen. Det befanns vara en ung större hackspett med hela hjässan (men inte nacken) röd. Undersidan föreföll mig ovanligt starkt gråtonad. Fågeln ytterst orädd, satte sig i pilträd 30 m bort, flög därifrån till nästa träd som stod bara 15 m från mig. Hoppade på stammen, "backade" också neråt ett par ggr, fann tydligen föga matnyttigt, men när den hamnade på den plats där alla grenarna gick ut - det var stubbade pilar, nämligen - satt den länge kvar och småhackade och plockade, låt vara att jag inte kunde se direkt hur ofta den fann något att äta.

På e m samma dag, också alldeles vid bostaden, satt ett hämplingpar på ett halvnaket stycke jord invid huset.

1979-07-19, torsdag.

Bodde hemma även denna natt. Jag tänkte ta en del rätt tunga böcker till Zootis. Just när jag packat ryggsäcken, ringde Lena angående eventuell exkursion (som inte kunde förverkligas inom närmaste tiden). Hon erbjöd sig att köra mig till Zootis. Hon kom ner, vi åkte en liter omväg ner över Höjeå och sedan första vägen till höger, den som korsar järnvägen och passerar en gammal kyrkogård invid en gård och når fram till Lommavägen utanför Trolleberg. Sedan for vi in i staden via Trolleberg - Värpinge. Det var mest mulet och rätt blåsigt, och mycket kyligt. Vi stannade en stund nära den nyssnämnda lilla ödekyrkogården (jag har glömt namnet). Här befanns vara betydande aktivitet på tornsvalor, inga tusental men säkert drygt 100 över fälten, kanske pågick viss rörelse mot SV. Några få hussvalor också sedda. En ryttlande tornfalk. Vid vägskälet utanför (= V eller SV om) Trolleberg såg jag en rovfågel dra lågt fram över de stora odlade fälten, avstånd några hundra meter. Högburna vingar, färg föreföll mörk men med en mycket tydlig ljus (gulbrun eller gulorange) yta på framryggen, kanske även skuldrorna. För en gångs skull hade jag naturligtvis ingen kikare men fågeln nalkades och var väl som närmast c 400 m borta (eller mer?), sedan avlägsnade den sig västerut, hela tiden mycket lågt, ibland dock så att den syntes mot himlen. Det måste ha varit en brun kärrhök, hona, förefaller det mig. - Även mellan Värpinge by och Lund mycket tornsvalor, de flesta lågt över fälten, många ~~y~~ mycket nära. Väl c 100 - 125 sedda här.

Ladusvala skall tilläggas, sågs vid första stoppet, nära hussvalorna. Bara 1 ladu dock; den förefaller inte vara talrik i år (men ännu för tidigt för säkert omdöme).

Omkring kl 1720 ankomst till stugan med Inga. På utresan mycket omväxlande himmel, delvis häftiga regnbyar och stora gråsvarta moln. Mycket frisk vind omkring V, mycket kyligt. När vi kom ut, gick jag och plockade hallon medan Inga lagade mat. Jag fick ihop rätt mycket hallon enbart i beståndet hitom Nicolins hus. Delvis sol, delvis regn. Jag hörde en gång glutt ropa ivrigt, ~~p~~tydligen minst 2 ex, ~~p~~ och kort därefter skrek en strandskata som flög förbi mot V eller NV.

Jag gick inte upp i tornet men obsade från verandan och tomten, både när vi åt middag (c kl 1830 - 1910) och senare. Såg 1 häger. Under middagen sågs 4 + 7 + 2 gräsänder, alla flygande från sjön mot Ö ungefär. Ladusvala 1 sedd, f ö ute över sjön större delen av kvällen en hel del tornsvalor, i regel 20 - 40 synliga samtidigt, föreföll röra sig mot vinden. De vistades på 5 - 100 m höjd, de allra flesta på c 25 - 75 m. Nästan alltid lägre flög en del svalor, de var inte nära (i regel) och därför svårbestämda, men jag kunde bestämma några till backsvala ~~p~~ och tror att så gott som alla var back. Flög från vattenytans nivå upp till c 20 m, enstaka dock högre. Antalet svalor föreföll inte stort, men två gånger blev de (och tornsvalorna)

1979-07-19 forts.

plötsligt skrämda, av okänd anledning även om beteendet gör det troligt att det var en lärkfalk som kom lågt över sjön. Då steg de uppåt och slöt sig samman mycket tätare. Vid första tillfället skattade jag svalornas antal till c 100, men andra gången, då de reagerade mycket starkt och även tornsvalorna samlades och susade runt blandade med svalorna men mycket tydligt koncentrerade i "toppen" på svalflocken, hade antalet svalor stigit till åtminstone 300. De bildade en synnerligen tät svärm, dock glesare i toppen där tornsvalorna dominerade; men de lugnade sig efter ganska få sekunder, spred sig, sänkte sig. Sista oron skedde kl 2000.

Över sjön sågs vidare 2 tärnor (fisk- eller silver, båda var ad). Ringduva sedd. På gräsmattan vid stugan en koltrast gammal grann hanne med rikt orangefärgad näbb.

Kl 2030 var det liksom förut mycket växlande himmel, klara fält, lätta moln, tunga grå bymoln. Mycket god sikt, frisk vind, hård i byarna, temp var +12,5 grader C. Inte mycket en julikväll!

Kl 2045 kom ett par små glesa förband måsar förbi mot V, inalles blev det c 7 - 8 skrattmåsar (både juv och ad sedda) och c 3 fiskmåsar (bara ad sedda). Därefter inte oavbrutna obsar, men jag satt mest och tittade ut fram till 2130, västerhimlen blev nu mest klar, och kvällen blev ljus. Klockan 2123 flög en ensam gräsand mot Ö (ungefär), och 2124 steg 6 krickor brant upp och for mot SO.

SLUT

(244) 5

(244)

1979-07-20.

På morgonen före 0750 sågs: fiskgjuse som tog fisk, vidare en talgox-kull, entita, bofink, kråka.

0750 upp i tornet. Såg 2 gråtrutar ad, tornsvala, 2 knölsvanar, krickflocken, skäggdopping, sävsparv, svalor. Större hackspett hörd. Väder: mycket kallt. - Talgoxe, bofink, 2 grågäss ad. Brun kärrhök 1 juv. skrattmås 1 ad. 3 + 2 simmande gräsänder. 1 brunand sågs, låg och dök. 3 hämplingar flög över mot SV. Över vassen i SO hörnet sågs brun kärrhök ♀ samt 2 juv. Rörsångare. 2 grågäss kom till sjön. 3 kråkor över sjön.

0805 ner från tornet. Observationstider ej närmare angivna, men följande fåglar har antecknats: tornfalk sedd 2 ggr. Vid sjöns S sida, ungefär 700-800 m väster (eller rättare VNV-NV) om den nyssnämnda kärrhökskullen sågs också 1 hona med 2 juv. Glada. Entita, talgoxe, bofink; näktergal varnade, och lövsångare sågs men sjöng ej. Flock 23 krickor blev uppskrämd 2 ggr i~~ö~~ sjön.

Helt enstaka skratt- och fiskmåsar sedda. Häger flera ex. Tornsvalor sedda m l m hela tiden, backsvalor likaså.

Bra med hallon!

Kl 1144, före en hotande regnby, steg 1 skräntärna upp över NK, den torde ha rest mot Ö. Drillsnäppa sågs, och 2 tyvärr ej fullt säkra grönbenor.

Kl 1200 är temp 14° C. Det har strax blivit soligare igen. 4 skedänder ses glyga, 2 av dem har relativt mycket blekt blågrått i dräkten och är rimligen ♂♂.

Mellan kl 1200 och 1400 kom flera regnbyar, kortvariga men häftiga, dessemellan var det ofta solsken. Jag plockade hallon. 1 strandskata kom över.

1400 1 hussvala över sjön. 1 fiskgjuse kretsar högt i väster. Tornsvalor och backsvalor ungefär ~~ø~~ som förut. Regnby nalkas. - Min själ om inte gjusen tar mycket stor fisk i första försöket, fisken hänger enligt skiss:

Gjusen flyger mot S, vilket är mot vinden, med sin tunga börda, just när regnet kommer från V. Detta skedde c 500-800 m västerut över sjön. 1 skrattmås ad ses. Tornsvalor ses också. - Regnbyn blir rätt kortvarig men ett slag våldsam, med hård vind. I värsta regnet, det är störtregn faktiskt, kommer en annan gjuse med stor fisk alldeles utanför stugan med kurs mot SV! Tornsvalor ses i regnet.

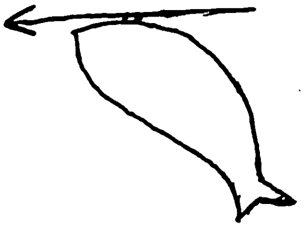

c 1415 slutar regnet. Därefter kom 1 ringduva och 2 skogsduvor i sällskap mot SV eller SSV över sjön.

1435: temp är 12° C! Mycket tornsvalor över sjön nu.

c 1445-1450 ny regnby, häftigt regn, men molnet gick söder om sjön. Mycket tornsvalor och backsvalor lågt i regnet över sjön. Efter ~~regnet~~ regnbyn mycket starkt solsken, granna moln, jag tog fotos mot öster och fotograferade även pelargonian. 1 gjuse med fisk ses länge över Silvåkraskogen, den stiger men förefaller oroad. 1 fisktärna, 1 fiskmås ad.

Upp i tornet ett slag. Jag ser 2 knölsvanar, 2 + 1 grågäss, 2 gräsänder plus kanske något ex till (?), flera skäggdoppingar med stora pulli, tornsvalor, backsvalor. Rörsångare sjunger kortvarigt. ~~Drillsnäppa, 6 vipor.~~

Jag går ner till kanalen för att plocka mer hallon. Här ses 1 drillsnäppa, och en flock på 6 vipor drar över mot VNV. Buskskvätta i vägkanten. 4 skator vid gamla P-platsen. Häger ad och häger juv sedda.

Efter 1500 mycket sol. Termometern steg, när solen föll på den c kl 1530, snabbt från 12° till 26° C. - Näktergal varnade i alskogen.

c 1800: på NK 2 + 4 grågäss, troligen var däri 2 juv; och långt borta i väster flög 2 andra grågäss.

1805-1910 ej obsar.

1915 hördes gluttsnäppa. Enstaka fisk/silvertärnor. Ytterst få skrattmåsar och ytterst få fiskmåsar!

1955 c 6 kärrsnäppor kom mot V eller VNV rakt över stugan i rasande fart , de sänkte sig till vattnets nivå som vanligt.

2000 och senare: tornsvalor över sjön

2030 och senare: tornsvalor även mycket snabbt kringflygande öster om stugan, m l m i lä av de höga björkarna.

SLUT

1979-07-21, lördag.

Kort obs från verandan c 0445: praktiskt taget intet att se. Sedan somnade jag om och gjorde inga obsar före 0915. Frukost c 0945-1010. Därefter for Inga till Veberöd och köpte mat. Jag gick ut och plockade en liter fina hallon. Satt sedan på verandan, läste litet (Ingvar Andersson: Skånes historia, volym 1) och tittade ut över sjön. Inga kom tillbaka c 1200, gjorde sig därefter redo att köra in till Lund; hon skall fara ut med Thomas i eftermiddag, antagligen till Skälderviken. Hon startade från stugan 1305.

Väder: morgonen relativt vänlig, temp c 16° kl 1000, dessförinnan var det mest molntäckt, sedan delvis sol, vind måttlig; men redan före 1200 blev det sakta allt mera jämngrått i V, och det var tydligt att sämre väder nalkades på nytt. Några regnstänk redan c 1230, men det blev ingen mätbar nederbörd. Kl 1330, när detta skrives, är det jämngrått, mycket lätt regn och bara 12,5 grader C! Vind nu svag; ett par gånger på f m har det dock blåst rätt friskt omkring V.

Fågel före 1330:

skäggdopping sedd på närmsta klarvatten

häger sedd rätt ofta, flera ex, ibland kommer något ex mycket nära förbi stugan. Av 3 åldersbestämda, som stod intill varandra på "lilla ön", var 2 ad 1 juv.

grågås: på f m stod 3 ex på tuvor invid "lilla ön", jag tyckte mig se ett fjärde ex halvdolt i vegetationen

kricka: flocken som brukat hålla till invid "lilla ön" var åtminston delvis kvar, jag såg dock knappt mer än 8-10 ex (men jag vet att alla ex i flocken inte brukar vara synliga när de rastar; det visar sig när flocken skräms upp).

knölsvan: 2 ad på närmsta klarvatten. Dessutom 2 ex i vasskant i motsatt ände av sjön, jag tog in dem i tuben, det var bergsäkra knölsvanar, säkerligen hanne och hona eftersom de var rätt olika i storlek och grovlek.

fiskgjuse 1 ex kretsade över närmsta klarvatten c 0950, fiskade ej, gled under kretsande mot N - NO

glada 1 ad sedd på håll över Silvåkraskogen

ormvråk 1 ruggande ex flög norrut över sjön kl c 1005

bivråk 1 ex kom mot S över sjön just kl 1320 när jag började skriva denna dagbok

brun kärrhök: mycket stor aktivitet, som jag visserligen inte följde oavbrutet men väl delvis. Under tiden från frukosten (c 0945) fram till 1335 när detta skrives var bruna kärrhökar ideligen att se, och när jag var ute på hallonplockning hördes ungfåglarnas pipande många ggr. Hur många ex jag inalles såg vet jag inte. Men precis utanför stugan, där kärrhökar visat intresse för en viss lokal i vassen hela våren och försommaren (om ock med växlande intensitet), kom en årsunge, höjd 25 m, störtade ner, lyfte strax igen, nu i sällskap med en hanne ad och en hona ad. Hannen var den med påfallande ljust huvud och ljusa framkanter på vingarna men med grå (ljusgrå) stjärt. Det blev "lek" i luften, de spände med klorna mot varandra etc. Senare, när jag var ute, var flera ex i farten över SO hörnet, jag såg och hörde pipande ungfåglar, och en gång kom en grann hanne med en stor kolsvart och långsvansad sak, rimligen vattensork, i klorna. Ungfågel efter. Även hona sedd här. Dessutom sågs flera ex längre bort, bl a en gång bortåt almen en ruggande hona och två årsungar i luften intill varandra. - Paret norrut från tornet ej sett, men jag var inte i tornet, och aldungen hindrar sikten ditåt.

gluttsnäppa 1 ex sågs sekundsnabbt flyga förbi när vi åt frukost, en stund senare hördes locklätet och en kort och ofullständig ansats till spel.

mås etc. se nästa blad

1979-07-21, lördag. forts.

ringduva 1 ex förbiflygande; även hörd kuttra i närheten
tornsvala: sedd hela tiden. På morgonen och f m sågs minst 15 - 20 ex fara runt över sjön, glest fördelade, ofta lågt. Även över ängsmarken uppemot Silvåkra by sågs tornsvalor men i ringa antal. När detta skrives (kl 1355) far fortfarande c 10 - 15 ex snabbt omkring över sjön, ofta lågt, mycket ofta ett par tre ex alldeles över närmsta vass. Vinden nu mycket svag, tornsvalorna "står" ej mot vinden utan jagar fram och åter.
skrattmås: en gång 4-5 ex i sällskap ungefär mot SV, annars bara helt få ex, ensamma, över sjön. Men oftast när man tittade ut över sjön sågs ej en mås
fiskmås: en gång 2 ad flygande västerut
fisktärna: 1 ad sedd ett par ggr
sånglärka sedd över f d sandtaget
hussvala 1 ex sett över närmsta klarvatten
backsvala några över sjön nästan hela tiden, kanske ett par tiotal inalles, även om så många inte sågs samtidigt
rörsångare sjöng flera ggr men inte ivrigt utan bara korta ramsor
lövsångare sedd, lockläte hört, men ingen sång
näktergal varnade ett par ggr från strandskogen nedanför tanternas stugor, den lokal där den alltid sjunger på våren och rimligen häckar. Ses mycket litet när den slutat sjunga
sävsparv sedd, men sjöng ej
bofink både hanne och hona sedda, även hördes på f m en stunds flitigt lockande "fink fink fink fink....."
kråka: på f m kom först 2, en stund senare 4 ex över sjön. Åtminstone de flesta av dessa var i stark ruggning i vingarna

Tillägg: kl 1350 kom ännu en bivråk mot S eller SV över sjön, kurs på Silvåkraskogen.

Vädret undergick en oväntad utveckling. Mellan kl 1400 och 1500 var det fortfarande helgrått, nästan stilla, och stundvis föll ett mycket lätt regn. Men c kl 1500 blev det något ljusare vid V horisonten, och jag kunde svagt skönja cumulusmoln långt därborta. Sedan lättade det, först sakta, mot slutet mycket snabbt, och kl 1545 var västra himmelshalvan mest molnfri (så när som på lätta cumuli och en del oskarpa grå slöjor nära horisonten), solen kom fram, och det blev riktigt behagligt sommarväder.

Innan vädret hunnit så långt, kom en fiskgjuse över närmsta klarvatten, kretsade, ryttlade, kretsade, ryttlade på nytt - och störtade i vattnet i sned bana. Kom upp med rätt stor fisk, satte fart mot N eller NO, som gjusarna ofta gör denna säsong - och vad hände sedan? Jo, två ungfåglar av brun kärrhök satte iväg efter gjusen under ivriga tiggeri-läten "hsiiie hsiie" etc. Gjusen hade dock gott försprång, ropade "jyb jyb jyb"(summa tre ggr inalles, ej mer), och de unga kärrhökarna drog sig tillbaka till SO-hörnet.
En enkelbeckasin flög över vassen. En gång blev det oro på svalorna, då steg de rätt tätt till väders tämligen långt ute över sjön, det blev minst 50 ex, antagligen allra mest back.
En flock på 6 grågäss kom från NV, fällde i närmsta klarvatten.

Jag gick upp i tornet 1600, stannade till 1625. En del tänkvärda saker inträffade, se artlistan här:
skäggdopping: på fem olika ställen, därav inget i närmsta klarvatten, låg en gammal skäggdopping med en stor unge, ungefär så stor som en kricka. På ett ställe, ej heller på närmsta klarvatten, låg en gammal dopping med två ungar, också stora ungefär som krickor. På närmsta klarvatten låg två gamla fåglar med fyra mycket stora ungar. De verkade eventuellt vara separerade i två grupper om vardera en gammal med två ungar, men detta ej tydligt. Forts.
~~häge[illegible] idag, men [illegible] 4-5 ex sedda~~

(247) ~~8~~

1979-07-21 forts.

På ett ställe, nämligen i "tarmen", låg en ensam skäggdopping ad.

häger: spridda, men säkert 4 - 5 ex sedda

grågås: på närmsta klarvatten, norra sidan, kom 2 ad med 2 mycket stora ungar framsimmande. Jag är övertygad om att ungarna ännu aldrig flugit. En femte grågås, sannolikt en utvuxen ungfågel, nalkades gruppen på 4, det verkade som om den sökte kontakt. Men det fick den inte; de 4 simmade söderut och den ensamma fågeln försvann.

knölsvan 2 sedda rätt nära, "tarmen" och därutanför

kricka några sedda

brun kärrhök: en hona ad kom till SO hörnet, hade troligen byte; en ungfågel flög upp mot henne, det verkade som om hon släppte bytet men att ungfågeln missade det. Ungfågeln och två andra ungfåglar, förmodligen syskon, flög sedan nära varandra över vassen. Honan flög bort. En av de mycket granna hannarna också sedd, kom mycket nära tornet. - En av ungfåglarna satte sig högt uppe helt nära toppen på en av de höga buskarna (pilbuskarna), säkert 4-5 m över vattenytan.

vipa: 4 ex flög mot V eller VNV

skrattmås: 2 + 1 + 1 ad sedda

fiskmås: 1 + 1 ad sedda

gråtrut: 1 ad kom mot V, den hade en ungtrut på 100 m avstånd, denna vek av mot S, den föreföll grovt fläckad på ljus botten och jag är benägen att tro att ungfågeln var en havstrut, men osäkert

havstrut? Se föreg.

ringduva flög förbi

tornsvala fanns fortfarande kvar i antal. Vind rätt svag, men nu sågs mycket tydligt att tornsvalorna rörde sig mot SV ungefär. Jag räknade dem kl 1615, då var 52 ex inom bekvämt synhåll, fördelade ungefär enligt skissen. Just nu började vädret mörkna igen (se nedan), och jag fann efter några minuter, att en hel del tornsvalor gick högt uppe mot de grå molnen och for med vinden ungefär österut. Vind fortfarande svag, om ock något byig. Inte ofta man ser detta beteende. Man har en känsla av att tornsvalornas rörelse mot vinden väl kan vara reell, men att det också är tänkbart att de rör sig synligt mot vinden och osynligt (d v s på stort avstånd eller på stor höjd) med vinden. En antydan om att det sistnämnda kan vara fallet fick jag nu. När jag räknade de 52, förbisåg jag säkert inte några högflygare, men kort därefter föreföll det som om fåglarnas beteende ändrats.

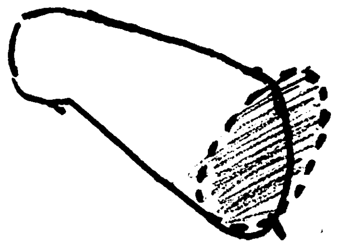

fisktärna: först 2 ad sedda, därefter 4 ad i sällskap; lätet hördes från de sistnämnda, och jag är praktiskt taget övertygad att det var fisktärnor och inte silvertärnor.

backsvala: en gång kom en gles flock svalor på c 25 ex nära; alla var backsvala. Även några andra ex, som kunde bestämmas, var samma art.

Vädret: det blev snabbt grått av från V uppdragande låga moln. Även högre moln (som små brickor som gränsar intill varandra, åtskilda av smala m 1 m klara strimmor; altocumulus?) fanns. Det såg ut att dra upp en regnby i NV men den kom inte fram. Ett par vindilar, sedan lugnt igen. Jag ner från tornet för att skriva ned ovanstående. Kl 1700 lugnt (nästan), och mycket tornsvalor och svalor över sjön, lågt, jagande fram och tillbaka. Skugga. Temp nu drygt 13 grader C.
En stund såg det ut som om det dåliga vädret snabbt skulle komma tillbaka. Men så blev det inte. Molnigheten ökade visserligen starkt en stund, ja, det såg som sagt regnhotande ut också, men snart lättade

1979-07-21 forts.

det igen, molnigheten växlade men allmänna prägeln på vädret blev tydligt bättre. Delvis klar sol. Någon nämnvärd sommarvärme blev det dock inte. Jämför nedan. - En del nya obsar av växlande intresse gjordes:

skata sedd, det kortstjärtade ex flög ut till buskarna utanför kanalmynningen, kom tillbaka c 40 minuter senare.

gräsand: 1 ex flög förbi. Dagens hittills enda, högst remarkabelt måste man väl säga

obestämd vattenfågel: mycket långt ute 5 + 3 ex, sannolikt andfågel men kan ha varit skäggdopping (åtminstone de 3).

rörsångare: som ofta sker här var 1 ex uppe i syrenbuskarna vid dasset. Kom mycket nära, sågs utmärkt, lätet var "zre" med kort e-ljud, eller "sre" om man så vill, relativt lätt att härma träffande med bokstavsskrift. Hoppade omkring i busken, delvis nära en lövsångare som lockade "hyit" och var exceptionellt orädd, kom inom 2-3 m avstånd flera ggr.

entita hördes några ggr på tomten

Ute över sjön flög på em i det vackra och nästan lugna men kyliga vädret en hel del svalor, jag skattade antalet omkring kl 1730 till c 250 ex, sannolikt mest backsvala. Vidare tornsvalor, några tiotal, också synliga hela tiden. Se nedan.

Kl 1845 stod solen bakom ett tjockt mörkt moln, som förflyttade sig sakta. Kl 1850 kom solen fram, det blev bländande motljus. Precis samtidigt började det regna, kortvarigt men ganska stritt, dropparna sågs mycket bra i motljuset. Och i samma ljus sågs också med största lätthet att en del diptera hade börjat svärma. Det var medelstora arter av habitus som myggor, snarast chironomider, och de höll sig lågt över vassen och dessutom närmare, nämligen mellan stugan och de stora albuskarna i vasskanten. I motljuset sågs utmärkt att dessa insekter fortsatte att svärma medan regnet föll. Men inte en enda gång såg jag att någon insekt träffades av en regndroppe. Tvärtom, insekterna flög lugnt och fint och föreföll helt obesvärade av regnet.

Denna kväll fick jag verkligen uppfattningen att svalor och tornsvalor utnyttjade diptererna som föda. Över närmASte vass svärmade tornsvalorna lågt och snabbt, och längre ute höll sig svalorna, också lågt. När de oroades vilket hände ett par ggr av okända skäl, steg de uppåt och drog sig tätare tillsammans, då såg jag att de var minst c 300 ex. De lugnade sig my snabbt igen.

Enstaka skrattmåsar, ensamma eller i grupper på upp till 4 ex. Fiskmåsar helt enstaka. Kl 1855 kom en fiskgjuse nära utanför stugan men försvann snart. Bruna kärrhökar ofta, både hanne och hona och minst 2 ungfåglar; på avstånd (ofta my långt bort i V) sågs andra ex, jag tyckte mig se åtminstone ett par ggr att det var ungfåglar med därborta också. Sädesärla sedd ett par ggr över vassen, men bara 1 - 2 ex.

Vid granskning av "lilla ön" och omgivningar, där några minimala jordbankar och nakna "tuvor" sticker upp över vattnet, befanns 5 gluttsnäppor stå därute. Ropade en eller två ggr men stod kvar. Klockan var nu 2000, västerhimlen var mest klar, delvis fin kvällssol. Svalor och tornsvalor var kvar över sjön och visade stor aktivitet. Jag gick bl a upp i tornet ett slag för att se på läget. Från c 2000 flög ungefär 50 tornsvalor lågt och över ett väl avgränsat område nära östra stranden, över vassen där den ensamma torrbusken står, norr om tornet, och i närheten där. Hela tiden mycket tydligt inom ett begränsat område. Se skiss. Samtidigt flög svalor, nu c 500 ex, mycket längre ute, ej över närmsta klarvatten, ej heller över de vassruggar som avgränsar detta utåt, utan över de små yttre ruggarna och kringliggande vatten. Ingen skillnad i flyghöjd nu: både tornsvalor och svalor flög nästan hela tiden mycket lågt, från vattenytan resp vasstoppshöjd och ett fåtal meter upp. Se skissen här.

Samtidigt hördes taltrast sjunga, den har jag inte hört här på my. länge. Och koltrast sjöng, på avstånd liksom taltrasten.

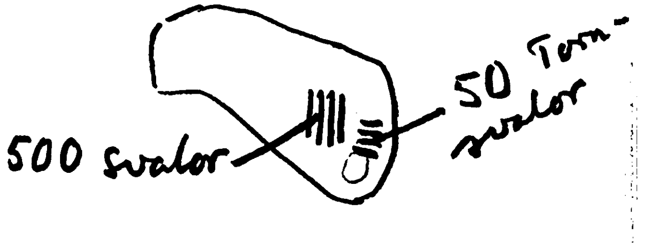

1979-07-21 forts.
En granskning av "lilla ön" och intilliggande dybank visade att där nu rastade 8 gluttar. - Kl 2023 blev det oro på svalorna ute över sjön, en betydande del av dem kom in mot Ö stranden, men oron lade sig snart. Jag fick uppfattningen att svalorna nästan enbart var backsvalor. Antalet hade stigit snabbt på sista minuterna, kl 2025 skattade jag totalantalet till 500 - 1000 (stor osäkerhet eftersom en del var mycket långt borta. Se nedan). Kl 2031 kom en ensam ladusvala nära tornet. Näktergal varnade i strandskogen. Koltrast hanne flög snabbt förbi mot norr. Kl 2035 - 2050 var fördelningen av svalor och tornsvalor ungefär enligt skissen här; det var nu tydligt att svalorna mest utgjordes av back. De flög delvis högt uppe som de brukar göra på kvällarna, steg brant, svärmade tätt och högt, sänkte sig ånyo, delvis till vattenytan, etc. Tornsvalorna höll sig hela tiden närmare, höjd växlande. Vid ännu ett tillfälle "sköljde" c 50 - 100 svalor in mot mig, jag hann studera de allra flesta, alla dessa var back, och endast back hördes, de surrade livligt. - Temperatur kl 2050 precis 10° C! Kl 2052: trots ljus och klar västerhimmel är svalorna svåra att se, långt borta, men de kommer närmare på nytt, antalet har ökat avsevärt, jag gör 4 snabbräkningar och får mellan 1200 och 1700 ex. Gluttsnäpporna står kvar på sin bank. De är tysta. Hägrar ses. Kl 2054 kommer helt oväntat 9 tärnor, mycket smäckra och eleganta, på mycket låg höjd mot V eller VNV. Fisk- eller silvertärna. Intet läte hördes. Mer mås än vanligt ses över sjön. 8 skrattmåsar flyger österut, längre ute över sjön ses en måsflock på c 22 ex, som också nalkas. Men just då kommer 25 måsar med motsatt kurs, ut över sjön mot VNV - NV, dessa var (nästan?) enbart skrattmåsar. Jag kunde inte följa flockarna, det mörknade snabbt. Kl 2056 kom en tät flock på 6 backsvalor förbi nära stugan, mycket snabbt som de brukar göra när det är tid att fälla för natten. Mycket långt bort i V, och högt mot himlen, reste c 10 måsar mot V eller SV. En storvuxen chironomid (eller liknande, till habitus) svärmar i glesa och rätt individfattiga flockar nära stugan. Obsar slut kl 2105, därefter bara ett par korta utblickar och lyssning, men allt var tyst sånär som på en häger som skrek strävt.

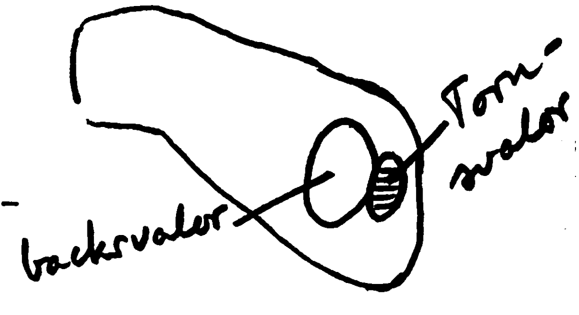

C

(250)

~~(1)~~

1979-07-22, söndag.

Tittade ut 0345; Det var molntäckt men nästan lugnt, och rätt bra ljus. Sjöprotokollet togs inte. Inga tornsvalor eller svalor synliga.

(250)

Därefter kort obs c 0630: uppklarnande. Häger, grågås, kärrhök, inte märkligt.

Mera regelbundna obsar först från c 0940. Solsken, men mycket cumuli. Rätt svag vind omkr. V. Mycket god sikt. Tornsvalor och backsvalor flög över sjön, tornsvalor på alla avstånd från närmaste oss till så långt ute att de knappt syntes; backsvalor i huvudsak 250 - 500 m ute, eller längre ute. Alltså ingen eller bara partiell segregation, fast nog hela tiden att de flög om varandra. Kanske 30 - 50 tornsvalor och 100 backsvalor inom rimligt håll. - F.ö. häger (ad + juv), grågås (1) knölsvan 2 kricka c 10, brun kärrhök flera ex (♂ ad, ♀ ad, juv) fiskgjuse, brushane (1) grönbena (1), drillsnäppa (2), obest. vadare (1+1), skrattmås (helt få, något 5 ex), fiskmås (1+1 ad) fisktärna (c 2+1, alla ad. ingen juv ännu sedd i år), ringduva (1),

1979-07-22 forts.
Tornsvala (som ovan), backsvala (dito), näktergal (varnade), entita (sedd och hörd), sävsparv (sedd flera ggr) bofink (sedd), skata (2). Detta allt före c 1100. Då gick jag ut och plockade hallon. 4 kärrsnäppor (trol. alla ad) kom med full fart lågt över huset, kurs VNV. Eljest intet märkligt. – Kl 1155 kom en flock på 10 gravänder, långt bort men lysande i det skarpa sol-ljuset, ungefär som skissen visar. Ög, delvis i svängar.

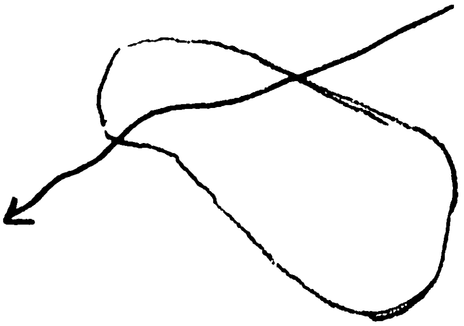

Kl 1217 kom en gluttsnäppa nära förbi ↙ över närmsta klarvattnet.
Kl. 1220 ropade en strandskata högljutt.

Det är anmärkningsvärt vad den helt lilla ön i närmsta klarvattnet är välbesökt av fågel. På ön ser man ibland 3 hägrar samtidigt, ibland ligger de 2 knölsvanarna där, ibland upp till 4 grågäss. Även kricka och de få vadare, som alls vill rasta, ses just där, eller, om ön är upptagen av stor-fågel, på den yttersta lilla dybanken därintill eller de miniatyrsmå nakna "Tuvor" eller "Toppar" av dy som sticker upp precis invid ön. Det

1979-07-22 forts.

skulle vara intressant att på närhåll se hur stor ön är och hur dess

vegetation ser ut.

Igår och idag har jag sett följande *vadare* fälla eller rasta på ön och/eller lilla dybanken därintill:
8 gluttsnäppor 1 grönbena
1 osäker skogssnäppa (ej i dagboken f.ö.) 2 drillsnäppor 1 brushane.

Det synes råda viss "trängsel" på platsen. Jag har inte i detalj antecknat vilka arter (och individantal) som kan stå på ön och i dess omedelbara närhet. Om inga storfåglar finns i närheten kan mycket väl 20 knipor rasta där samtidigt (naturligtvis!) och igår stod alla 8 gluttarna där. Men änder och småvadare ger sig iväg om svanar eller hägrar ~~kommer~~ och vill fälla, eller gå upp på ön.

—

Idag efter 1220 satt jag mest på verandan och tittade ut. Ett par tre timmar *mycket lite* att se: *en* gång *en* förbiflygande gråsand; och tornsvalor och backsvalor fortsatte att flyga över sjön glest fördelade. Skrattmåsar, oftast ensamma, *en* gång 5 st i sällskap. Någon enda

(253)

~~(4)~~

(253)

1979-07-22 forts.

fiskmås ad. Bruna kärrhökar ofta sedda. –

Kl. 1420 kom 8 gluttar i flock från Ö, fällde i elegant och delvis brant störtflygt – alla satte sig på "lilla ön"! Av en lycklig slump såg jag dem också när de fortsatte [det] var kl. 1501 och högst sannolikt hade de lyft eftersom en häger ad fällt precis där de stått. De reste i samlad flock mot S eller SV. Samtidigt flög en enkelbeckasin över sjön, men ej i sällskap med gluttarna. 3 små obestämbara vadare var uppenbarligen ställda på att fälla nära hägern, men de vågade inte utan fortsatte. Tornsvalor och backsvalor som förut.

Kl 15 (ungefär, kanske något tidigare) tätnade det starkt i V, blev dis eller regndis och mycket grått. Lätt regn delvis. Sikt: stundvis var V änden av sjön helt osynlig, stundvis synlig. Från kl c 1700 ljusnade det avsevärt men förblev helt mulet, och dagen var mycket kylig, som mest mellan 14° och 15°, kl. 1800 var det drygt 13° C och nu hade sikten blivit ganska klar.

Kl. c. 1515 fann jag att 4 gräs-

1979-07-22 forts.
änder fällt på "tuvorna" vid lilla ön. Tre av dem var uppenbart honor (inte hannar i sommardräkt); den fjärde var abnormt färgad, hade en högst bisarr färg. Granskades i tub till 1535 då den flög bort. Se särskilt blad!

Middag kl 1820-1900. Därvid hände sig: 1 Tornfalk förbi / 1 Duvhök mot S över sjön, 1 skräntärna ad över sjön kl 1855, rundflygande, återsågs efter ett par minuter, steg då rätt brant och gick ungefär mot S. Bruna kärrhöker jmv. (Även med ljusa huvudet och vingframkanterna har ett par ffr idag setts jaga mycket lågt och ofta nära vägen över ängen uppemot byn norr om kanalen).
Kl 1930-1955 gick jag en runda och plockade upp skräp (ölburkar, plast, papper etc) som traktens kulturbärare sprider omkring sig. Rätt bra med fågel: glutt hörd, svartsnäppa hörd, tre skogssnäppor hördes, vips flög rätt högt mot SV. Grågäss minst 13 ex flög upp mot marken där kreaturen betar N om Lilvikens allé. Backsvalor och Tornsvalor rätt många kom över. Skrattmås, hägrar, 8 gräsänder flög mot Ö. Skäggdopping på närmsta

(255) ~~6~~

(255)

1979-07-22 forts.

klarvädret. En starkt ryggande ormvråk över betesmarken, en ung brun kärrhök där också.

Några Talgoxar sedda på e.m. på Tomten. 1 koltrast ♂ på Tomten också.

Himlen molntäckt, men vid horisonten i NV en mycket smal klar rand, ungefär en halv soldiameter hög, där kröp solen ner, brinnande rödorange, precis bakom Sjötorps gård. – Över sjön rätt mycket Tornsvalor (några tiotal, minst). På "lilla ön" och därintill stod 4 hägrar, och kl. 2029 kom den bildsköna bruna kärrhök ♂ och fällde där, månne för natten?

Jag upp i Tornet 2035, var där till 2050. Tornsvalor flög snabbt fram och åter över sjön, säkert 50-60 ex. inom rimligt håll. Det mörknade snabbt. Icke en svala sedd! – Längst ute c 12 obest. sjöfåglar, säkerligen änder, försvann just när jag riggade upp tuben för att bestämma dem.

Kl 2050 flög 4 grågäss ner till sjön från S eller SO, säkerligen de som betat på betesmarken.

Kl 2055 när jag stod ute på tomten, hördes skräntärna alldeles inpå, flera ggr! Hest, fult, dubbel-läte "chrå-chrää" eller dylikt. Sågs ej med säkerhet, däre-

1979-07-22 forts.
mot upptäckte jag en flock på c 50
mesar, de flesta klara stjärtmesar,
som kretsade rätt nära i N.
En gräsand flög över sjön.
Tornseglarna kunde ej ses nu. Inga
svalor sedda eller hörda.
Obsar slut kl 2100.

forts.

1979-07-22 forts.

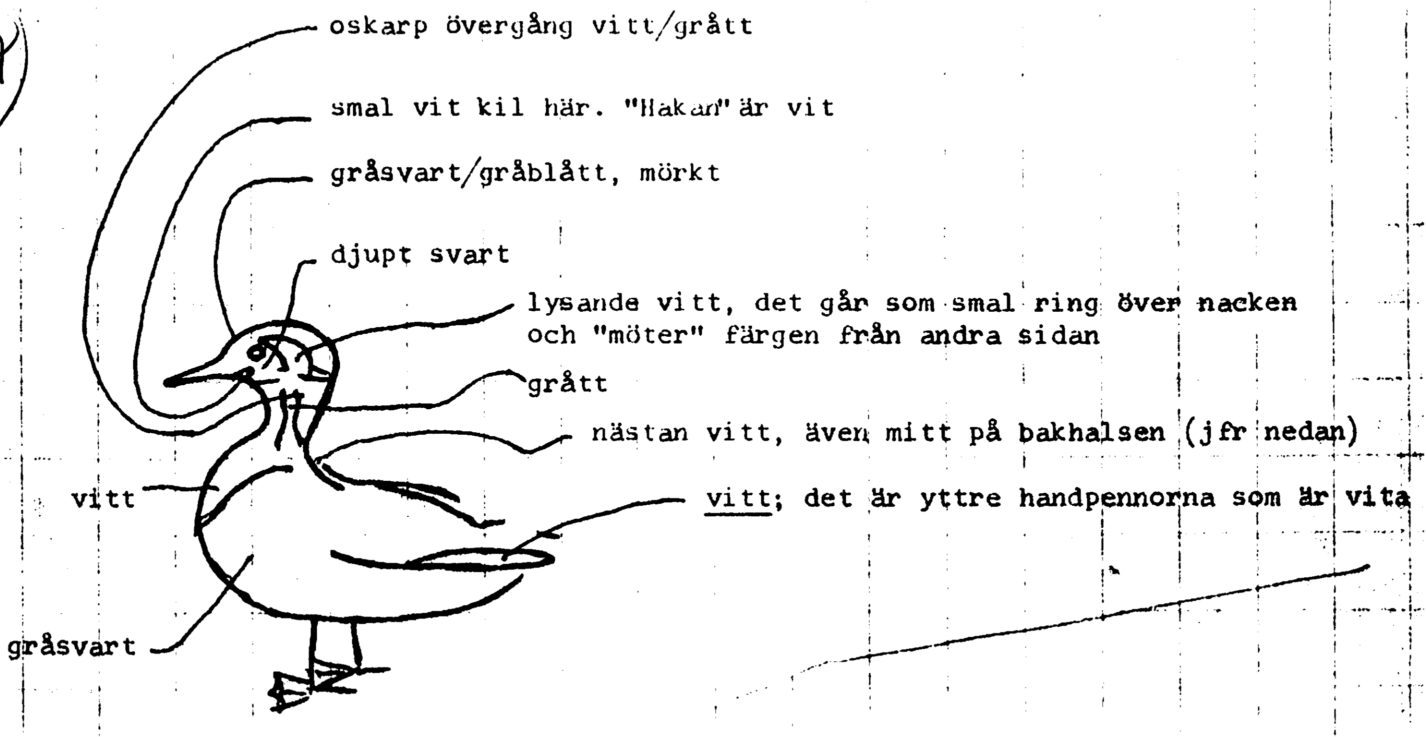

oskarp övergång vitt/grått

smal vit kil här. "Hakan" är vit

gråsvart/gråblått, mörkt

djupt svart

lysande vitt, det går som smal ring över nacken och "möter" färgen från andra sidan

grått

nästan vitt, även mitt på bakhalsen (jfr nedan)

vitt

vitt; det är yttre handpennorna som är vita

gråsvart

Vidare antecknades:
1) näbb blekgul, svagt grönt anflog
2) bakhals blågrå, ljus (jfr ovan)
3) ben mer eller mindre röda (eller) rödgula, mörkare än hos de tre normaltecknade fåglarna som var i sällskap med detta ex (se nedan)
4) fågeln putsade och vred sig flitigt
5) tre normala, honfärgade gräsänder var i sällskap med detta ex.

Denna fågel upptäcktes i Krankesjön kl 1515 och studerades noga till kl 1535, då den flög bort. De tre exemplaren i dess sällskap flög inte bort Fågelliv i övrigt se föregående sidor.

SLUT 1979-07-22

258

1979-07-23, måndag.

Upp 0550, tittade ut: grått, måttlig vind, sikt tämligen god, temp +10° C. Ett föga adekvat högsommarväder. I sjön praktikkt taget intet att se. Även i trädgården låg aktivitet på fågel. Kl 0645-0652 var jag i tornet, väder som ovan, men en aning duggregn i luften. Vid frukosten, som idag blev tidigare än vanligt [illegible] (0655-0710), obsar från verandan liksom vi brukar göra. Start mot Lund 0720. Fågel dessförinnan: skäggdopping (bara ett par ex sedda från tornet), häger minst 3 sedda, grågås 2 ex simmade över närmsta klarvatten, troligen 1 ad 1 juv. Knölsvan 1 ad sedd, gräsand 2 ex på bank vid "lilla ön" och ytterligare 2 ex i vattnet neråt dubbelbusken; (krickflocken inte synlig nu). Brun kärrhök ungfåglar sedda ideligen, bl a över just den plats i vassen norrut från tornet räknat, där det står en ensam torrbuske och där jag trott att ett par haft bo. Jag har på sista tiden börjat tvivla på detta, bl a därför att jag ansett osannolikt att tre par skulle häckat så nära varandra, nämligen ett i SO-hörnet hitom "tarmen", ett rakt ut i vassen från vår stuga räknat, och ett bara ett par hundra meter längre mot norr. Men kanske har här ändå funnits tre par. Över vassen flög ung brun kärrhök även längre ut över sjön. Obsarna de sista dagarna visar tydligt att ungar kommit på vingarna ur flera bon (åtminstone mer än ett bo), men hur många bon, och hur många ungar, det är en annan fråga. Fiskgjuse 1 ex, som föreföll rugga en aning i handpennorna, ~~s~~ kom på nära håll under frukosten. Ruggning inte alldeles bergsäker, däremot är det bergsäkert att [illegible] fågeln inte var en ungfågel. Skrattmås 1 ad sedd! Havstrut ad(?): 1 gammal fin svartmantlad mås flög västerut kl 0555, praktiskt taget säkert var det en havstrut och ingen silltrut. Myrspov 1 ex kom västerut, rätt nära, höjd c 50 m, när vi åt frukost. Strax efter den kom 3 andra vadare, som bara sågs bakifrån men säkerligen var storsnäppor (glutt eller svartsnäppa)// troligen), i varje fall såg jag att de var storvuxna och hade vitt på bakryggen men inte på vingarna. Sädesärla en ad letade föda på gräsmattan. Koltrast 1 hanne letade föda på Anderssons gräsmatta. Nötväcka hördes på morgonen ett par ggr. Kråka några sågs över sjön.

OBS att ingen tornsvala och ingen svala sågs över sjön på morgonen.

På färden in till Lund sågs däremot, redan uppe över stora heden precis när vi svängt in på allmänna vägen, minst 4 ladusvalor, och jag hann se att där fanns både ad och juv. Sånglärka flera ex också. Vid Kvinnevad ett flertal backsvalor och ytterligare några ladusvalor, och nära S Sandby flera ladusvalor för tredje gången denna morgon. - Några kråkor och råkor på betesmarken V Revingeby.

När vi startade från stugan kl 0720 hade temperaturen segat sig upp till 11° C.

—

1979-07-25, onsdag.

Ankomst till stugan 1725. Koltrast sjöng på avstånd. Jag uppe i tornet 1730--1745, såg då: 1 fiskgjuse som flög nära, ryttlade 10-12 ggr, flyttade sig, störtdök snett och från låg höjd - upp med en medelstor fisk med ljusa fenor (föreföll gulvita). Skiss här:

Summa 1 gräsand!!! Den simmade i "tarmen". Skäggdopping 3 ex långt ute, på närmare håll 2 ad och 1 juv + 1 ad och 2 juv + 1 ad och 1 juv + 1 ad och 1 juv + något ex därtill. 1 häger ad. Tornsvalor glest över vassen. Backsvalor först intet, men kom så småningom, runt gjusen och högt uppe, summa några få tiotal. 1 skrattmås ad!!! 2 bruna kärrhökar juv; senare 1 ♂ över heden och därefter över ängen 1 ♂ adad plus 1 ex som jag inte kunde köns- eller åldersbestämma.

Kl 1750 - 1840 plockade jag hallon med bra resultat. Därvid hördes grågås, dock bara en gång.

Därefter: kl 1920 sågs en stor starflock bortåt Almen; nya flockar kom där sen are, som vanligt omöjligt att studera dessa i detalj p g av avståndet, men jag skattade att det var 500 - 1000 ex. Redan kl 1917 kom 5 mycket smäckra tärnor mot V över sjön. Ett par hägrar sedda. 1 grågås simmade på närmsta klarvatten kl 1929.

Solen kom fram ungefär kl 1900, det blev ett fint och milt ljus, stilla väder, starkt klarnande ett slag. Stor diptersvärmning lågt över vassen och straNdvegetationen.

Ej passning kl 1930 - 1955.Inga visade mig på icke mindre än 7 + 14 grågäss, som betade på ängen mellan kanalmynningen och Silvåkra allé, precis V om kanalen! De lyfte för oss och för Staffan, som kom och hälsade på. En del måsar reste mot V högt, dels enstaka, dels i flockar på upp till 25 ex. En relativt lågflygande flock innehöll 4 fiskmåsar ad och 5 skrattmåsar ad. Hägrar aktiva: kl 1955 reste 2 ex mot V, stigande allt högre, mycket nära varandra, en tredje lyfte från sjön, skrek, flög efter de 2 nyssnämnda . Nytt ex kom från Ö, skrek, senare kom 2 ex till från Ö eller SÖ, och andra ex sågs i sjön resp. över sjön.

(Staffan såg ladusvalor och backsvalor fälla? Kladd oklar. Men oviktigt.)

Kärrsnäppa hördes när jag stod med Staffan nära stugan.

Kl 2035 och senare: stor svärmning av diptera över trädtopparna, däri ingick (minst!) en stor art och en mycket mindre art. - Storspov hördes ropa länge och mycket ivrigt, detta var kl 2040, långa rader av sköna flöjtanden som föreföll att vara "på väg mot" riktigt spel, men slutstrofen i spelet kom aldrig.

Kl 2035 sjöng rörsångare kortvarigt.
2055 flög 2 + 8 måsar på jättehöjd mot V
2056 en lärkfalk utanför stugan

2125 gluttsnäppor hördes ropa ivrigt, gräsand hördes några ggr.
Det var nu blickstilla, och temp + 12° C.

1979-07-26, torsdag.

Morgon fin, halvklar, ljus, lugn, sikt mycket god. Rätt kyligt, men behagligt. Kl 0530 kort obs från tomten: nästan ingenting på klarvattnet närmast, men 4 kärrsnäppor bröt upp från "lilla ön" och reste mot V. Något senare, kl 0605, var temp + 11° C. På närmsta klarvatten 2 knölsvanar, 1 gräsand, och minst 6 - 7 krickor, de sistnämnda vid "lilla ön". Här stod också 2 grågäss. 1 fiskgjuse kom över sjön, flög runt, störtdök, kom upp med fisk! -

Jag stannade i stugan idag. Lövsångare sjöng, dock inte riktigt typiskt, verkade som ungfågel, strofen blev ofullbordad m 1 m tydligt, utom en gång då den fick "dubbelt slut". Näkergal varnade i alsnåret. Rörsångare sedd. Tornsvala och backsvala fåtaliga över sjön. 2 tärnor jagade varandra mycket ivrigt och elegant, detta sågs flera ggr (även tidigt på morgonen). Verkade vara 2 gamla tärnor, rimligen fisktärna. Enstaka skrattmåsar ad sedda. Kl 0830 ånyo de båda tärnorna mycket grant jagande varandra, kom rätt högt, gick ner delvis i sicksack som parningsflykten ser ut. Två fiskgjusar sedda samtidigt över närmsta klarvatten och angränsande område, var ej juv. Brun kärrhök sedd, bl a 1 ex i en liten torr buske vid kanalen uppemot Silvåkra by, detta ex var en årsunge. Bofink hörd. 1 koltrasthona satt ett slag i en av de stora buskarna ute i vassen (just där en hanne brukar flyga ut sent på kvällen!). Kl 0843, när jag släppt gjusarna med blicken för någon minut, återsågs den ene - flygande bort mot S med en stor och hög fisk! 2 hägrar ad står i vasskanter 200 m från varandra. Skäggdopping med 2 nästan vuxna ungar sedd. Jag går till fönstret som vetter mot byn och "stora heden": 2 rovfåglar kretsar intill varandra mycket lågt över sandvegetationen nära landsvägen; det är de ene av de grant utfärgade kärrhökhannarna samt en årsung brun kärrhök! De separerar snart. När jag kommer tillbaka till verandan och tittar ut, kretsar en glada på rätt långt håll över Silvåkraskogen. Två årsunga bruna kärrhökar nära över vassen. Annan rovfågel nalkas mycket långt bort; den är ännu en glada, den börjar "leka i luften" med den första, de kretsar tillhopa. De glador som syns här är, såvitt jag vet, det par som häckar nära Stensoffa och som just nu, enligt Magnus Sylvén, har icke mindre än fyra stora ungar i boet. Obsar avbryts 0900, jag startar genomgång av äldre dagböcker. Bara efter några minuter, 0905, ses 2 storspovar komma lågt mot V över sjön. Strax efteråt ses liten fågel hoppa i snåren nedanför stugan, kikaren upp: det är en trädgårdssångare som tar vildhallon! Pickade mot ett, det var ett hårt hugg, jag tror inte att fågeln svalde det; likadant mot nästa. Det tredje lossade snabbt och föll till marken. Det fjärde spetsades på näbben, eller togs i näbben, och fågeln flög upp i ett träd med det. Lustigt att se. Strax därpå: en större hackspett flyger förbi mot SV, helt nära. Och sedan kom, rätt högt , en väl utfärgad svartmantlad mås mot V eller VSV. Verkade spetsvingad, och jag tror på silltrut ad, men bergsäker blev jag inte. Häger juv flyger förbi nära.

1015 - 1050 i tornet. Grått, kyligt (+14° C), men torrt, och god sikt och svag vind. På vattnet som vanligt synnerligen litet fågel: några skäggdoppingar med vuxna ungar (inte räknade noga idag, men 12-15 ex inalles, kanske något fler). På "lilla ön" stod 3 grågäss, på tuvor och miniatyrbankar därinvid c 13 krickor och 3 gräsänder, i närmsta klarvatten på avstånd därifrån simmade 2 andra grågäss och, längst i S på samma klarvatten, en knölsvan ad. En annan knölsvan ad låg i "tarmen". Enstaka hägrar sedda stående och flygande, och 1 eller 2 unga bruna kärrhökar var ofta uppe, lågt över vassarna. Tornsvalor glest och lågt över sjön, och backsvalor först rätt få men sedan plötsligt ökande och ett slag verkligt tätt svärmande just vi de yttre vassruggar där de tidigare år brukat fälla för natten.

En fiskgjuse upptäcks, ryttlar i NV tämligen nära. Gör ett par ej fullföljda slag, kommer närmare, slår men svänger upp innan den berört vattnet. Slår till sist från mycket låg höjd, är dold ett par sekunder bakom stora dubbelbusken (den slog just därbakom), kommer fram, då hörs intensiva "hsiii hsiii..." från ung brun kärrhök; och

1979-07-26 forts.

gjusen, som har tagit en stor fisk, sätter full fart rakt mot tornet, bara ett par m höjd. Bakom gjusen, kanske 75 - 100 m avstånd, kommer den unga bruna kärrhöken, den håller hög fart, gjusen försöker vika undan men lyckas inte, kärrhöken är snart ifatt, hela tiden hörs kärrhökens tiggeri-läte, gjusen släpper dock inte sin fisk. De kommer nära förbi, jag ser att fisken är mycket stor och mycket hög i kroppe och silverglänsande och att fenorna inte är röda. Kärrhöken fortsätter precis efter, gjusen stiger, och efter ett par 100 m saktar kärrhöken och ger upp, svänger tillbaka. Gjusen flyegr fort mot N men svänger efter ett par tre hundra m, kommer tillbaka, stiger, far långt mot S över hela närmsta klarvattnet och vassen ner til S stranden, stiger i kretsar, kommer till sist mycket högt, svår att följa, jag vet ej åt vilket håll den for. Samtidigt med att gjusen seglar högt uppe, kommer ett svanpar flygande alldeles lågt utanför S strandens vass, jag ser lätt att de 2 fåglarna är olika stora. De flyger rakt mot mig ett slag, kommer nära ung. enl. skiss, fäller på närmsta klarvatten alldeles i dess hitre kant. Den knölsvan som ligger på närmsta klarvatten nere i S sätter full fart mot nykomlingarna, som ligger norrut i samma klarvatten; de simmar ut genom den lilla öppningen i vassen som alltid finns i klarvattnets norra ända. De håller vingarna normalt lagda, och när de väl kommit ut genom öppningen simmar de åt olika håll, en snett åt NO ut på huvudsakligen öppet vatten med små vassruggar, den andra ungefär åt NV in bland större ruggar som ibland döljer den. "Hemmafågeln",med vingarna mycke högt hållna, simmar efter dem, avståndet till den närmsta (och kanske den enda den kan se, det är den nordöstra) är väl 50 m eller mer. Ingen våldsam attack, farten sänkes, men den stannar ej. Den som simmat NV fortsätter nu västerut över rätt fritt vatten, den nykomlingen simmar efter, åt samma håll. Hemmafågeln simmar visserligen också åt det hållet, men sakta, och den har lagt ner vingarna. Se skiss på särskilt blad.

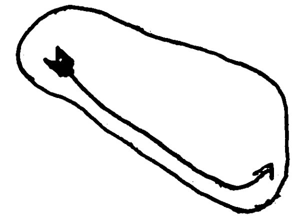

En ung brun kärrhök flyger över "lilla ön" och vassarna där. Den skrämmer upp 31 krickor,och 3 skedänder flyger också förbi, säkert uppskrämda i närheten. Ett fåtal gräsänder (2 + 1 + någon) simmar ut på klarvattnet. Krickorna fäller vid lilla ön, de flesta syns även när de fällt (c 23 - 24 ex). En liten vadare, troligen en grönbena, ses ett ögonblick flyga tillsammans med krickorna men försvinner. Helt enstaka skrattmåsar ad, en som kom nära hade jättetydliga ruggningsluckor. De två tärnorna ses långt ute. Sädesärla hörd. Talgoxe juv i trädtopp bredvid tornet. Lövsångare sedd. Det är kallt i tornet, jag går ner, skriver genast dagbok. Klart 1120.

Därefter föga obsar före 1300. Såg 1 hussvala en gång, nästan säkert också 1 ladusvala en gång; backsvalor fanns i regel i antal ute över sjön (upp till några tiotal, ev. fler). Två gånger kretsade en starkt ruggande ormvråk över sjön, vid ena tillfället högt uppe, med många backsvalor omkring (och en del obestämbara svalor).

Ett slag flera småfåglar i blomställningar av just blommande Spiraea ulmaria (Filipendula ulmaria) rakt nedanför stugan: det var lövsångare, rörsångare och en mycket väl observerad sävsångare. - Sävsparv i buskarna på tomten, det förekommer inte sällan. Helt enstaka skrattmåsar ad (oftast ruggande tydligt i gränsen handpennor/armpenn

Kl 1255 kom 2 fiskmåsar ad förbi.

Ute på hallonplockning c 1415 - 1520. Fick en del, men bästa stället vid järnvägsbanken höll på att skördas av två damer. Under utevistelsen hörde jag kärrsnäppa en gång (flera läten i snabb följd), därefter hördes glutt, och i de höga björkarna nära stugan lockade härmsångare upprepade ggr: deteroíd! Skuggigt och kyligt, knappt 10° men torrt. Och sikt god.

(262)

(262)

1979-07-26 forts.

På e m satt jag länge på verandan och gick igenom papper. Obsar ej sammanhängande. Såg mycket litet. En gång kom en flock på c 40 vipor mot V. Tornfalk sedd en gång. Vädret utvecklades på ett oväntat sätt. Framåt e m lättade molnen plötsligt, det blev snabbt molnfritt; det blåste upp men vinden lade sig på kvällen. Solen gick ner bländande klar ända till sista ögonblicket.

forts.

1979-07-26, torsdag, forts.

På kvällen kl 2040, när det var molnfritt och vackert och ovanligt ljust, flög c 20 tornsvalor och minst 100 backsvalor (incl. en del obestämbara svalor) snabbt och tätt samlade över Krankesjön. Alla flög ungefär mot NO, och de försvann strax. Föreföll som om de varit tillfälligt skrämda.

1979-07-27, fredag.

Jag följde med in till Lund på morgonen. Före avresan från stugan föga obsar: brun kärrhök juv, en fiskgjuse, bofink hördes, lövsångare sjöng men inte fulltonigt och inte heller typiskt ifråga om rytm och allmän uppbyggnad. – På inresan observerade jag att sädesärlor flerstädes stod på vägen, i regel var det några ex tillsammans på varje ställe, rimligen ungfåglar med en eller två föräldrar, men detta sågs inte säkert. Vidare sågs på inresan en hel del ladusvalor; har tidigare setts fåtaligt, ofta bara enstaka ex (regelbundet dock vid platsen för gamla tiders storkhäckning, Revingeby 8).

I Lund satt jag på mitt arbetsrum på Ekologihuset och jobbade med mina dagböcker, från vilka jag drar ut anteckningarna om vissa arter, i första hand drygt 80 sällsynta eller sparsamma arter, i avsikt att se på detta material, som sträcker sig över 50 år, och att publicera det på lämpligaste sätt: redogörelse för ändringar i frekvensen, gärna naturligtvis med angivande av orsakerna när det går, men även mera rent deskriptivt kan materialet förtjäna bli offentliggjort, som en historik, med vettiga kommentarer. Ja, jag satt alltså inne idag och arbetade med detta i underbart sommarväder. Tittade ut ofta (fönstret vetter mot N) och såg nästan hela dagen en hel del tornsvalor som flög livligt omkring inom området Gamla Zootis – Ekologihuset – gamla vattentornet. Om de räknades, blev det ofta 25 – 30 samtidigt, men det var tydligt att totala antalet låg på 40 minst, och fler fanns uppenbarligen i grannskapet. Mycket livliga var de, for runt individuellt inte i täta högljudda flockar.

Dessutom såg jag en utsökt vacker bivråk, med stora vitaktiga genomlysande fält i vingarna, allmänfärg rätt blek. Stjärtens teckning med det långa avståndet mellan yttersta och näst yttersta stjärtbandet sågs utmärkt. Fågeln flög sakta mot S kl 1210.

Jag stannade i staden på kvällen och fortsatte excerperandet av dagboksanteckningar. På kvällen vid Klostergården var också mycket tornsvalor i farten i det vackra vädret. De flög glest, om varandra, inte i täta flockar åt samma håll.

1979-07-28, lördag.

Start från Lund 1020. Lena hämtade mig, vi gjorde rundtur i härligt sommarväder, sol och lagom varmt och tillräcklig bris för att hålla flugor och myggor i schack. Vi körde Lund – S Sandby – Silvåkra by – över Vombs ängar – Vombs by – Vombsjöns V sida – dess N sida – Övedskloster – Björka – Ilstorps kyrka – Ilstorpsgården – Snogeholm – – långa backen V om Ellestasjön. Dessförinnan bara ett par helt korta stopp, men här blev det lång kafferast och avnjutande av den fina utsikten. Sedan fortsatte vi mot S ner till Skårby – Krageholmssjöns sydligaste punkt (en stunds rast), därefter via Sövestad – Baldringe – Ållskog – Baldringe fälad (vilket är detsamma som Skogshejdan!). Stopp här för vandring och hallonplockning. Sedan på delvis enskilda vägar till Eriksdal i Fyledalen och därifrån på enskild väg som löper i dalen precis S om järnvägen fram till gamla vägen från Sövdeborgs ner mot Assmåsa; vi for via Sövdeborgs station (före detta station!) – Tågra – Ilstorpsgården – Ilstorps kyrka – Björka – söder om Vombsjön genom Furet på den s k Norra Vombvägen – Vombs by – ånyo över ängarna – Silvåkra by – stugan. Här blev jag avlämnad; Lena fortsatte till Lund. Klockan var då 1715. – Jag lagade middag och gjorde därefter en del trevliga obsar från stugan och tornet. Se nedan.

Inga var med Thomas vid Stenshuvud och obsade ejdersträck och såg på många trevliga platser. Hon kom till stugan c 2215. – Fågel: se nästa sida!

1979-07-28 forts.

Rundturen med Lena: det var det härligaste väder, och riktigt fin högsommar stämning över det skånska landskapet. Små till (högst) medelstora cumulusmoln. Därovan knappt några andra moln till att börja med, däremot en hel del strimmor efter flygplan. När vi rastade vid utsiktspunkten överst på den höga backen V om Ellestasjön observerade jag emellertid att det dragit upp mycket lätta sjöjmoln och att en markerad halo syntes i dessa moln runt solen. Men fullt solsken fortfarande, och små cumuli; detta väder kvarstod hela dagen, fast cumuli som vanligt upplöstes på e m. Fågelutbytet blev relativt magert, särskilt bör observeras hur få kretsande rovfåglar vi såg, detta trots den fina termiken, som kunde bevisas inte bara genom förekomsten av cumulusmoln utan också däri att flera segelflygplan var uppe under påtagligt gynnsamma förhållanden. Vid Ellestasjön sågs t ex 2 sådana plan på stor höjd, de kretsade under var sitt litet cumulusmoln, och det ena försvann flera ggr i molnet och kom ut igen. Många andra segelflygplan sågs under dagen.- Fågel på utfärden: skäggdopping några glesa ex på Krageholmssjön. Häger några sedda, bl a 2 flygande nära Vombs by. Grågås: på långt håll i östra delen av Ellestasjön, nedanför Snogarp, låg en stor flock grågäss, säkert såg jag 130 - 140 ex, och ändå var åtminstone någon del av flocken dold bakom en ö. Änder: ytterst få sedda. Inte en dykand; man undrar vad orsakerna kan vara. Glada: 1 ex kretsande mycket lågt över Svansjö gård på N sidan av Vombsjön, kom ner bara några m över bilen, vek undan. - Senare 1 kretsande på my. långt håll bortåt Ellestad, och slutligen 2 ex över Baldringe fälad, delvis mycket lågt och grant. Ormvråk: bara 1 ruggande ex kretsande nära Bellinga och 1 annat ex my långt bort. Tornfalk 1 ex ryttlande, delvis ovanligt högt, nära Bellinga lagård. Fasan några sedda, med långa mellanrum, ensamma. både tupp och höna sedda. Skrattmås och fiskmås sedda, enstaka kretsande eller flygande m l m tydligt mot V eller SV. På stenrevet i Ellestasjön stod det tätt med måsar; avståndet var för stort för detaljstudier, men jag tror de flesta var skrattmås. Någon fiskmås ad flög dock i närheten. Ringduva sedd fåtaligt; på ledningstrådarna som löper nära mina f d undersökningsytor på Vombs ängar satt dock flera tiotal, tydligen eftersom rapsfält just skördats i närheten. Vipa: fåtaligt stående på min f d "kontrollyta" på Vombs ängar, inne bland massor av halvvuxna kreatur. Sånglärka sedd, även hörd sjunga på ett par ställen. Ladusvala: positiv överraskning, sågs i betydande antal på många ställen, ofta sågs både ad och juv, tydligen har första kullen kommit på vingarna i någorlunda god ordning, trots det dåliga vädret. Backsvala sedd flerstädes. Hussvala sedd i antal bl a när vi rastade vid Ellestasjön (jag har sett tidigare år att den häckar rätt talrikt på Bellinga slott). Tornsvala sågs på sistnämnda rastplats ideligen ehuru inte i stort antal; även många andra ställen. Sädesärla flerstädes på vägarna. Svarthätta hördes sjunga i Baldringe fälad, det var (tror jag) enda sångaren jag hörde sjunga idag. Törnskata hanne och hona i Baldringe fälad, varnade ivrigt. Även 1 hanne sedd V om Eriksdal i Fyledalen, satt på ledningstråd över lämplig snårterräng. Stenskvätta sedd på ett par ställen, bl a nära Ållskog, en flygg juv my nära. Gulsparv Baldringe fälad 2 sjungande ex varav det ena lät

tittittittittittittitt-tyyy

och det andra

-tiii
tittittittittittittitt
tyyy

Förutom de sjungande exemplaren sågs 2-3-4 andra.

Det skall tilläggas, att vi fann en otroligt rik lokal för mogna hallon när vi stannade på P-platsen vid Baldringe fälad. Vi åt ett bra mål och plockade till djupfrysning.

Fågel vid Krankesjön på kvällen, se nästa sida.

1979-07-28 forts.

Kvällsobsar vid Krankesjön. Obsar från ungefär kl 1940. Diptersvärming var i gång. Gluttsnäppa hörd, enkelbeckasin dito (ev. även sedda, oklart). Stare sågs kl 1950-1955 flyga glest, flocken var på c 500 ex, inbördes avstånd mellan exen var 0,5 - 10 meter, de flög sakta; säkert tog de svärmande rödmyror. Glutt, häger och skogssnäppa hördes ropa ivrigt. Grågås, gräsand 5 ex. 20 + 18 + enstaka måsar hade fällt långt ute på sjön. Ladusvalor högt och spritt, kvittrar livligt. 250 svalor långt ute över sjön, osäkert om back- eller ladu. Skäggdopping 3 + 2 + hörd. Obestämda änder eller doppingar 2 + 3 + 4, alla my långt ute. Koltrast sjunger på avstånd. Näktergal varnar. 1 fiskmås ad över närmsta klarvatten.

kl 2020: 1 brun kärrhök juv. 2 knölsvanar ad ligger i "tarmen". Några hägrar. 6 gluttsnäppor, kanske kom de just.

kl 2026: c 500 - 1000 backsvalor mycket högt och glest i den stilla fina kvällen; dock inte säkert att det var enbart back! - 8 gluttsnäppor uppskrämdes av häger från "lilla ön".

kl 2027: rörsångare sjunger en halv minut

kl 2031: 8 ljungpipare ad flyger mot SV. - Storsvärmning av diptera över björktopparna. Skogssnäppa hörd flera ggr. Några skrattmåsar flyger mot Ö, 2 gräsänder mot SO. Glutt hörd.

kl 2036: grågås hörd, 2 + 2 ex kommer från SO. Diptersvärmningen hörs som ett stort surr i luften.

kl 2040: gluttarna kvar. Ytterligare 1 + 1 knölsvanar sedda. 1 brun kärrhök över sjön

kl 2042: c 1200 - 1500 svalor, ladu och back, far runt över sjön, med jättefart, se skiss.

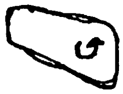

3 gluttar från Ö, de fällde likaledes (som de förra) brant vid "lilla ön"

kl 2045: glutt spelar "tjuvé tjuvé..." 5 - 6 ggr på håll. Svalor - det är både ladu- och backsvalor - flyger högt, ses bara i kikare. Glutt ropar, skogssnäppa ropar också

kl 2050: 7 gluttar (det är exemplaren som står på "lilla ön") ropar, startar mot S. 1 + 1 ex är kvar, ropar, lyfter kanske också. Skogssnäppa ropar, ses ej. Underbar kväll, klar och stilla. Häger skriker, och 1 gräsand flyger mot SO.

kl 2055: jag går ner från tornet

kl 2056: flera gluttar ropar, 1 skogssnäppa dito

kl 2100: temp är + 13 och en halv grad C.

kl 2101: glutt hörd många ggr

kl 2104-2105: gluttar ivrigt ropande igen, 5 ex lyfter, ger sig iväg mot S i tät flock. Glutt hördes även senare, och

kl 2125 hördes flera hägrar.

SLUT 1979-07-28

~~1~~

266

1979-07-29 söndag.
Morgonen djupt gråmulen, sikt dock ej hopplös. Framåt e.m allt sämre sikt, så småningom snarast dimma. Inga och jag åt frukost sent, först kl c 0945. Göran kom när vi var färdiga, fick te, satt och pratade en stund.
Jag gick ej upp i Tornet. Satt största delen av dagen med mina fågeldagböcker, gjorde ett fåtal obsar av fågel som kan vara av intresse, men på grund av den allt sämre sikten blev det ingen eftermiddagsvandring. – Inga for till Lund omkr. kl. 1200 för att tvätta och ordna en del av de saker hon fått i arv efter sin mamma; hon kom tillbaka kl. 2145.

Jag ger ingen total lista över de arter jag sett, bara valda arter, som följer:

kricka: flock ungefär 60 ex låg en stor del av dagen vid "Lilla ön"

gräsand: 22 + 13 ex anlände kl 1210 nästan säkert österifrån, fällde delvis nära krickorna delvis ett litet stycke därifrån.

skedand: först sågs 3 ex bland krickorna, en stund senare sågs en flygande flock på 6 ex.

fiskgjuse 1 ex kom 1630 över SO delen, kom nära flera ggr, var bergsäker ad.

(267)

~~(2)~~

(267) 1979-07-29 forts.

brun kärrhök sedd ideligen, men nästan bara årsungar. En gång en ♂ ad, och maximala antalet samtidigt sedda juv var 5, varav 2 nära stugan, 3 långt i V.

glutt 1 ex sett

storspov hörd, och 1 ex sågs flyga mot Ö över sjön.

skrattmås oftast bara ensamma ex, bara ad såvitt jag såg; men kl 1305 kretsade 11 ex på rätt långt håll i diset, trol. bara ad; reste sedan ungefär mot S liksom de andra tycks ha gjort idag. Ett par ggr småförband, som gick över rätt högt.

fisktärna (praktiskt taget säkra, några helt säkra): En gång reste 3 ex rätt högt mot SV, samtidigt som 3 andra flög lågt över sjön. Ytterl. ett par tre ex säkert sedda. Ingen juv sedd bland dem som kom tillräckligt nära.

backsvala sedd ofta i antal över sjön. En gång på e.m. var det tydligt att flera 100 svalor rörde sig på långt håll i V; artbestämning omöjlig.

rörsångare sjöng kortvarigt ett par ggr på morgonen

entita sedd och hörd på tomten

tornsvala sedd i ringa antal, men fanns över sjön hela tiden (m.l.m!).

SLUT

1979-07-30, måndag.

På morgonen dimma, blött, delvis regn. Det hade regnat, delvis hårt, på efternatten. - Temp kl 0630 var 13° C. Bruna kärrhökar juv sedda och hörda, entita hörd, bofink sedd, lövsångare sjöng, visserligen outvecklat, backsvala sedd. 1 skrattmås ad ruggande i vingarna. Tärna sedd, fisk/silver säkert (ehuru ej uttryckligen angivet denna gång).

Kl 0915 ljusnar det starkt, sikten bättras snabbt, blir 3-4 km, himmel mycket ljusare men fortfarande molntäckt. Några tornsvalor över sjön, rörsångare sjunger kort.

Tornet från kl 0932: på närmsta klarvatten ligger 2 + 2 knölsvanar, en aggressiv ♂ simmar emot ett par i N änden av klarvattnet. Längre ute 1 svan till. 1 hussvala sedd.

Vilka syftes?

2 kärrhökar juv i vassen norrut från tornet, 2 andra bruna kärrhökar juv i en trädtopp vid sjöns SO hörn, de satt c 5 meter upp intill varandra i samma topp. Längre västerut i sjön ses ytterligare 1 brun kärrhök juv och 1 dito ♂ ad. En fiskgjuse tar fisk nära, flyger med bytet mot V. Ur vassen lyfter då en pipande kärrhök juv (nr 5 av de ovannämnda), ger sig att förfölja gjusen men ger upp försöket efter mindre än 100 m! Lustigt att se i alla fall. Häger några ex, hussvala, skäggdopping flera ex, deras juv är nu utvuxna. Ringduva 2, sävsparv hörd. 50 krickor, 2 grågäss, 3 flygande gräsänder. Ett par kråkor i vassen. 1 hämpling flyger över mot S eller SV. Tornfalk ryttlar. Drillsnäppa hörs 1 skrattmås juv och 1 + 1 skrattmås ad(!!). koltrast sjunger. Ytterl. 2 grågäss. Spridda gräsänder. 1 tärna (fisk/silver, ehuru ej uttryckl. angivet). Tornfalken är en ♂ ad, den ruggar i stjärten.

Hela stora fria ytan av Krankesjön är tom så när som på några skäggdoppingar långt bort. Alla änder ligger på närmsta klarvatten. Näktergal varnar. Backsvala och tornsvala ses. 1 blekbrun bivråk över Ivans backe. 5 bruna kärrhökar juv ses samtidigt nära varandra över vassen, närmsta klarvattens N avgränsning. Den nyssnämnda tornfalkhannen ruggar även i handpennorna/långa.

Kl 1008 kommer 4 grågäss från SO, fäller i närmsta klarvatten nära "lilla ön". Där ligger alla synliga änder + 3 grågäss, och där står 1 drillsnäppa Och 1 häger. 1 mycket mörk bivråk (som brun kärrhök juv, men helmörk, d v s även hela huvudet mörkt) kretsar i N. Storspov hörd svagt i öster. 2 enkelbeckasiner över sjön.

Kl 1012 en fiskgjuse ad från Ö, en kärrhök juv flyger den tillmötes, tiggande, men viker snart undan. Gjusen flyger runt mycket länge, flyger därvid 2 ggr över krickflocken, alla krickor lyfter då, det är 50 - 53 ex. 8 grågäss lyfter däremot ej. 3 + 1 skedänder flyger. 1 skata sedd. Mycket svalor i V.

Tornfalken flyger mot SV över sjöns SO hörn med byte som ser svart ut (sork?).

Kl 1025 jag ner från tornet.

Efter obsarna i tornet satt jag kl 1025-1105 på verandan och jobbade med dagböckerna. Tittade ut ofta förstås, men obsarna blir aldrig grundliga vid sådana tillfällen. Det blev nu betydligt sämre sikt igen, men föga regn. Kl 1105-1140 ute och plockade hallon, satt sedan till 1350 på verandan. Omkring kl 1300 blev det ljusare, så småningom (kl 1340) mycket ljusare, och vinden, som börjat öka redan tidigare, blev nu frisk, västlig, ökande snabbt till hård.

Resten av dagens anteckningar är renskrivna på andra maskinen, och sedan följer renskrift för hand av det sista av 30 juli och flera sidor 31 juli.

forts.

1979-07-30 forts.

Före 1350: ensamma fiskmåsar ad: 1 + 1 + 1 ex, och ensamma skrattmåsar ad: 1 + 1 ex, alla resa m 1 m rakt mot V över sjön. En tärna ock så sedd. En fiskgjuse kom ånyo, ryttlade men sågs ej ta byte. Glesa tornsvalor flög mot vinden, tornfalk ryttlade över ängen, unga bruna kärrhökar sedda och hörda, 1 ex sågs långt uppe över heden och Silvåkra by. Skata sedd vid stugan. 1 hussvala sedd. Krickflocken kvar. Flock på 25 starar över ängen. Hägrar ses rätt ofta över sjön, svänger i vinden, ibland med halsarna utsträckta. -

Jag plockar hallon och smultron (!) längs järnvägen mot Silvåkra f d station klockan 1400 - 1520. Det var mycket skönt; det klarnar fint och blir delvis blått. Men djävligt med flugor och mycket mygg. Fågel: brun kärrhök hona, ej årsung, sågs just vid~~s~~/~~t~~ starten, den skrämde upp minst 60 krickor och 1 stjärtand, c 6 skedänder och c 10 gräsänder. Alla ligger vid lilla ön. Gjuse också sedd vid avmarschen. Starflock på 150 ex, 1 ormvråk nära, och glada sedd 2 ggr; det ex som sågs nära var en ad i ruggning,.

Återkomsten: jag satte mig på verandan. En gjuse kom, flög runt, försvann, kom upp med stor långsträckt fisk, steg brant mot den västliga vinden och reste sedan mot söder, såvitt jag såg.

Skuggtemp. kl 1600 är 19° C. Varmt och fuktigt och blåsigt, och god sikt, och stora bolmande cumuli, delvis sönderblåsta.

Forts.

1979-07-30, måndag, forts.

På kvällen kl c 1945-2030 plockade Inga och jag c 5 liter fågelbär från "det ensamma trädet", sedan Inga till sin förvåning funnit att trädet var fullt av mogna bär. Varken starar eller människor har tydligen uppmärksammat bären. Själv trodde jag att de redan plockats av folk från trakten. —

Nåväl, vi plockade läckra bär. Fågel: kl 1950 kom 4 ljungpipare snabbt förbi, och en stund senare hördes skogssnäppa upprepade ggr. Näktergal varnade från vanliga platsen (aldungen nedanför Tanbernas stuga).

1979-07-31, tisdag.

På morgonen vid stugan mycket livet att se. En ung brun kärrhök flög upprepade ggr fram och tillbaka över "lilla ön" och angränsande område, just där änderna, speciellt krickor, brukar vara koncentrerade. De fanns där idag också, dock bara en flock på c 25 ex, som lyfte och kom tillbaka och lyfte på nytt, när kärrhöken blev närgången. Jag såg faktiskt att den satte hög fart efter några krickor, som snabbt kom på vingarna. Men något byte

(271) ~~2~~ 5

1979-07-31 forts.
fick den inte, trots att den försökte länge. — När vi körde från stugan, såg vi ännu en ung brun kärrhök vid Ivans backe; en sparvhök kom snabbt förbi nära järnvägskorsningen (vi körde den s.k. Prästavägen), och en tredje ung brun kärrhök lyfte nära Krankesjöns NO hörn, på det öppna området där man från vägen har sikt över sjön.

(271)

[redacted] På nyslagen ängsmark V om Revingeby gick 10 storspovar.

Lund: vid Zootis stor aktivitet på tornsvalorna. Efter grå morgon klarnade det upp, blev växlande molnighet, rätt mycket solsken, och ganska varmt. Efter jobbet for vi ner till lägenheten på Klostergården. Här var tornsvalorna synnerligen aktiva, sågs i stort antal, och de kom idelijen och med full fart på 2-5 decimeters höjd över gräsmattorna och över gatan. Ibland kom de rakt emot bilen på den höjden och vek av i sista ögonblicket. Det var tydligt att de jagade lågflygande, svärmande insekter, förmodligen myror. Jag såg också att ett par tiotal kajor gick i spridd ordning på de stora gräsmattorna och plockade — säkert myror som kröp upp för att svärma, även om jag inte kunde stanna och se efter.

Efter ett kort ärende till Lisen,

(272)

~~(3)~~ 5

1979-07-31 forts.

som bor på Kung Oscars väg 7, for vi ut till stugan. Över heden nära f.d. Tönesjön (alltså den bit som syns från landsvägen) och angränsande delar av militärbyggnaderna var det ett myller av skrattmåsar i luften, säkert såg jag 150 ex; därtill ett par fiskmåsar. De tog insekter i flykten; högst troligt även här svärmande myror. Ett antal tornsvalor och ladusvalor fanns också i luften här, liksom fallet varit på ett par ställen på utvägen. Vid sandtagen nära Kvinnersta däremot nästan inga backsvalor, bara 1 ex såg jag. Kanske borta på insektsjakt i närheten?

(272)

Tillägg: på utvägen vid Skatteberga sågs en sparvhök korsa vägen. Jag tror den hade byte i klorna.

Krankesjön: ankomst stugan 1820. Långt i V en del glesa måsar, och jag såg 3+3+5 tärnor dra över kurs V, ett par ex gjorde m l m tydliga flyglekar, de flesta höll rak kurs. Fisk- eller silver. Det var nu mulet och praktiskt taget lugnt, rätt god sikt, och relativt varmt, +17°C klockan 19.

Sedda resp. hörda på kvällen: häger ett par tre ex, knölsvan 2 ad på närmaste klarvattnen, gräsand några ex, tornfalk ett

(273) 5

1979-07-31 forts.

ryttlande ex över ängen kl 1940 näktergal varnade flera ggr mellan kl. 19 och 20. Alldeles tyst f.ö.

(273)

Kl 1945 upp i Tornet. På räcket kröp det fullt av rödmyror! De fäller gärna på sådana här högt belägna platser när de svärmar, det har jag sett många många ggr tidigare. —

En liten "stöt" ladusvalor flyger förbi 2 knölsvaner ligger i "Tarmen", 1+1 andra dito bland ruggarna N om närmsta klarvatten resp. på öppna vattnet längst ut. Gräsand 1 ex! Skäggdopping några få sedda ad + juv. ungfåglarne skriker "bilibilibilibili......". Sädesärla hörd. Fisktärna 2. Brun kärrhök 1 juv flyger förbi, ropar "hsiie hsiie hsiie....." i ett kör.

Solen kommer fram i ett klart stråk i det "mjuka" grå täcket, det blir härliga färger i orange och djuprosa och silver och mörkgrått. Alldeles stilla, ljumt. Underbar stämning

1950: c 50 ladusvalor kommer över livligt kvittrande. Jag ser att det är både ad och juv. — 2 bruna kärrhökar juv nu! OBS att inga gamla bruna syns till!

Vid "lilla ön" och omgivande små dybankar, där huvudmassan av änder brukat ligga och där sova, gräpås och

1979-07-31 forts.

(274) häger gärna brukat stå, ligger nu endast 1 ad skäggdopping med vuxen unge.

1957: c 60 ladusvalor kommer nära förbi, plötsligt stöt, ej högt. Strax borta. – Man kunde vänta högflygande svalor, även i stora flockar, denna stilla kväll, men intet sådant ses; ej heller en enda tornsvala.

Diptera svärmar, men antalet förefaller vara måttligt. Dock ovisst; det går ej att se svärmar mot solen; (men detta torde bero på att svärmar saknas, åtm. åt det hållet!).

På måttligt håll simmar 4 gräsänder ut. På ngt. längre håll ligger 4 andra änder, trol. gräsand, och 2+2 skäggdoppingar.

2001 glutt hörs många ggr.

Koltrast har sjungit en stund på håll, sjunger ihärdigt. – 2 tornsvalor upptäcks av en slump på mycket långt håll när jag granskar solskivan med tub. De flyger med mycket hög fart mot SV ungefär. Solen är djupt röd→

1979-07-31 forts.

orange, har ett par små fläckar

2004 : c 100 ladusvalor och c 20 backsvalor i ganska tät flock förbi nära, ivrigt kvittrande resp. "raspande". 1 häger ad skriker mycket högljutt, lyfter i vasskant nära, flyger ut över närmsta vatten. 3 kråkor från S ut över sjön, faller i buske täml. långt ute i vassen.

2006 : sekundlång sångstrof av näktergal(!!) : Tjuitjuizizizizipitt! Därefter absolut tyst! Glutt ånyo hörd många gånger

2010 en del högflygande svalor upptäcks i fjärran efter mycket letande, men de är högst 200 till antalet, rätt glest fördelade. Långt bort, men inte på rekordhöjd. (Mycket höggående svalor kunde väntats i kväll p.g.a. det stilla och fina vädret). Inom kort hörs backsvala och ladusvala, men inte många.

2012 högst 75 svalor kommer över i plötslig stöt, det är både back-

276

S

1979-07-31 forts.
och ladusvalor.

276 2014 summa 3 svalor kommer över!
Nu ligger 7 skäggdoppingar på närmste klarvatten, därav nog 3 årsungar, men de är nästan fullvuxna nu (utom en som är litet mindre). Viss antagonism mellan ett par gamla skäggdoppingar här, en lyfter, flyger 50 m, en annan efter, men ingen strid.

2015 stor dipterasvärmning nu, dels hörs det som ett brus i luften, dels syns det: en mycket storvuxen art i glesa svärmar, en medelstor i jättestora svärmar, mycket tätare. — Doppingungar tigger outtröttligt.

2021: 6 ladusvalor passerar över mot Ö.

2025: jag ner från Tornet

2030: obsar slut

2122: jag ut och lyssnar: drillsnäppa kommer över.

A

(277)

5

(277)

1979-08-01, onsdag.

Kl 0630 när jag tittade ut helt kortvarigt från verandan, ryttlade en gjuse lågt över närmaste klarvatten; den störtade sig i vattnet snett och med måttlig fart, men upp kom den med en ovanligt stor och mycket hög fisk, tydligen en tung börda, ty den drog iväg mot V mycket lågt, försvann bakom träd innan den hann höja sig.

Senare bara strö-obsar de närmaste timmarna. Över sjön c 0715 några tornsvalor (rätt högt, kanske bara på passage) och flera tiotal ladusvalor (lågt). En ung brun kärrhök över "Lilla ön" med närmaste omgivningar, skrämde upp minst 50-55 krickor och några andra änder (gräs, sked?), Dessutom uppskrämdes 4 gluttar. Men alla kom strax tillbaka. Hägrar, grå-gäss, 2 knölsvanar ad. — En ung brun kärrhök jagade över ängsmarken mellan stugan och byn, på N sidan kanalen över högt gräs; detta område betas ej av kreaturen. Fågeln gjorde

1979-08-01 forts.

ett par fångstförsök men missade. Den flög rakt emot mig, vek undan utan större brådska på c 30 m avstånd. Härmsångare varnade i träden ("debe-void"). Tornfalk ryttlar uppåt landsvägen. Över sjön vid ett tillfälle en brun kärrhök ♂ ad ad och en juv "lekande" med varandra, de slog över på rygg, spände med klorna mot varandra, etc. Annars bara juv sedd, ofta 2 samtidigt; och kl 0955 kretsade en glada icke ruggande, snett över stugan. Näktergal varnar ibland.

Efter grå men ljum morgon nu delvis blå himmel och solsken; Temp. kl 1000 är 18° C.

En hussvala sedd över vassen. Näktergalen låter höra sin melodiska ton (som jag brukar kalla varningslåten); idag hördes även det torra knarrandet. Några ggr på morgonen skrattmåsar och fiskmåsar ensamma eller i små glesa förband) dragande förbi; idag mest mot SV–SSV. Inalles ett par tiotal ex sedda, kanske 15 av vardera art, före kl 1000.

1979-08-01 forts.

Kl 1000-1010 i Tornet. Rastplatsen på och invid [redacted] "lilla ön" frekventerades nu av 55 krickor och precis 10 grågäss. 3+1 gräsänder på något avstånd. Minst 10 skäggdoppingar sedda, räknades ej noga. Två ormvråkar, båda ruggande, hängde över Josus backe, den ena ropade. Brun kärrhök flerstädes, jag såg 5 ex juv samtidigt och bara precis dessförinnan setts 1 eller 2 långt bort i V. Inga gamla fåglar. Fiskgjuse intressant: 1 ex kom lågt, föll nästan men hejdade sig på c 1 m höjd, steg ett par meter men inte mera, ~~[illegible]~~ sänkte sig igen ner till vattnet med måttlig fart och med klorna hängande, dök ner i vattnet bara med ~~klorna~~ fötterna, eller kanske att buken kom i vattnet men inte mer. Till min stora förvåning steg gjusen strax uppåt igen, med en ovanligt liten fisk i klorna; försvann mot S eller SV. Ett par minuter senare sågs en gjuse kretsa rätt nära, medelhögt, utan fisk, säkert ett nytt ex. — Entita sedd och hörd, nötväcka hörd.

(280)

~~4~~ 5

(280)

1979-08-01 forts.

Backsvalor glest över vattnet och vassen, några tiotal inom synhåll. En hussvala kom nära tornet. Sädesärla ad sedd. Härmsångare lockade (snarast tvåstavigt, "kterīd" eller dylikt, klangfärg typisk).
2 knölsvaner ad i närmsta klarvatten, simmar ner i "tarmen", återkommer.
Kl 1030 fann jag att en tornfalk satt på ledningstråden bakom stugan; kanske var det för den som näktergalen varnade så ivrigt. – En del småfågel på tomten rätt livlig att slag: talgoxe, entita, lövsångare. Härmsångare lät höra sig så snart jag kom i närheten av de höga björkarna: "Teroid". – En gång en brun kärrhök ♂ ad i V, kretsande; en stund senare en brun ♀ ad över vassen. Eljest bara årsungar.
Kl 1135–1215 plockade jag hallon på järnvägsbanken och därintill. Strålande solsken; brun kärrhök ♂ ad och en ungfågel över SO hörnet, ungfågeln skriker ideligen. Över sjön kl 1215: 1 fiskmås ad, 2 skrattmåsar ad, 1 skrattmås juv, 1 fisktärna ad. Enstaka

1979-08-01 forts.

måsar, skrake och fisk, på längre håll. Kl 1240 brun kärrhök, den ♂ som är minst utfärgad men ovanligt ljus på huvud och övre vingtäckare, ses över vassen alldeles nedanför stugan. Just här brukade den ses tidigare i år och vi trodde att den häckade här (även en ♀ sågs där då och då). Senare har vi tvivlat på häckning, men kanske med orätt. — 1 skogsduva flyger mot SV över sjön. (Ringduva skall tilläggas, hördes kuttra flera ggr omkr. kl. 1000–1030)

Kl. 1250–1430 jobb med dagböcker (excerpt av obsar av vissa sällsynta eller sparsamma arter); därefter 1430–1515 dammsugning av stugan enligt vänlig uppmaning av Inga, innan hon for till Lund i morse. Kl 1515–1600 ordnade jag för en måltid och avåt densamma (rökt makrill, som blev över häromdagen, samt färska hallon, fullt uthärdligt). Dessa timmar bara få och kortvariga fågelobsar, även om jag ofta tittade ut över sjön. Där

1979-08-01 forts.

sågs dock bara fiskgjuse vid 2 olika tillfällen samt brun kärrhök och knölsvan (2) och gråsäl och ett ringa antal änder. Åt andra hållet, mot Silviks by, sågs några få ladusvalor, en ryttlande tornfalk som stod vänd ungefär mot S idag (sydlig vind !), och på långt håll sågs som hastigast c 7 tranor, vilka strax försvann, de fällde trol. på ängarna. – Spridda skrattmåsar ad. (ruggande, oftast mycket tydligt, på gränsen mellan hand- och armpennor, se skiss) samt en del tornsvalor sågs;

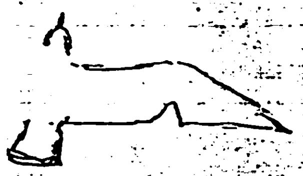

de sistnämnda föreföll att resa mot S eller SV, ofta rätt högt. – Ringduva kuttrade. Helt få starar (2+2!) sågs flyga förbi. En grönfink satt ett slag och sjöng och kvittrade rätt livligt. En skogsödla, stort ex. med vackra fläckar och regenererad stjärt, anträffades helt överraskande på yttre verandan! Ny art för tomten!?

1979-08-01 forts.

Kl c 1750-1820 plockade jag hallon för andra gången. Härlig sommareftermiddag, och bra med hallon, men föga fågel. Därefter inomhus allra mest till 1955; Det var nu nästan helt molntäckt av grå, trol. höga moln med oskarpa luckor, rätt ovanligt utseende på himlen. Stilla och fint. Kl 2010 svalflock över sjön, c 250 ex, kom plötsligt nära, i övrigt kretsande: bara ladusvala! Såg både ad och juv. Flocken for som ovanligt omkring kilometervitt, vissa minuter ej en svala synlig. Återkom, hade ökat till c 600. – Kl 2016 kom 12 tornsvalor med hög fart mot S, de flög genom svalflocken men höll ovanligt rak kurs. Svalor nära på nytt, antal skattat c 800, ladusvala nog 95 %, backsvala hörd; kör av ladu mycket starkt. Kl 2024 kom 9 tornsvalor till på samma sätt som nyss. Svalor fortfarande uppe, jag skattar antalet (efter snabbräkning) till 900-1000 ex. Försvinner, bara några få ses flyga alldeles lågt över vasstopparna; intill nu har flocken legat på 25-150 m höjd. – Hägrar sedda, och längst ute hade c 40 måsar lagt sig, troligen mest skrattmås. Jag såg

← Flock 9 gräsänder fällde rätt nära!

~~8~~

1979-08-01 forts.

också en flock på 8 storskrakar flyga mot Vombsjön rätt högt, och nästan
284 samtidigt flög 6 måsar, som såg stora ut, mycket högt mot VSV-SV, alltså åt motsatt håll. På vattnet 2+1 knölsvanar, några skäggdoppingar, c 5 gräsänder. Jag gick upp i Tornet, var där c 2020-2035. Mycket ljuvlig kväll. Stor ~~svärmning~~ svärmning av diptera, flera arter, olika stora, olika svärmtäthet, olika beteende och storlek på svärmarna. Surr hördes; djuren sågs också: de svärmade över eller invid trädtopparna. Ev. svärmning över vassen och vattnet var dock omöjlig att se nu.

SLUT

A

1979-08-04, lördag.

Jobbade på mitt arbetsrum på Ekologen c 1000 - 1230, for sedan hem, åt en lätt måltid, ordnade på rummet. Kl 1500 kom Lena och hämtade mig för en eftermiddagstur. Vi for Lund - S Sandby - Silvåkra - över Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida - dess N sida - Övedskloster - Frualid, stopp på en plats med grann utsikt mot S nära stenbrottet. Körde sedan många småvägar i skogen och omgivningarna och fann flera trevliga platser men fortsatte slutligen ner till Sjöbo Ora. Stannade ungefär halvvägs mellan Sjöbo och Anklam och gick ner till S sidan, till en brant sluttning med mycket fin utblick över Ilstorp, Sövde flygfält, Romeleåsen etc. Massor av hallon här. Vi satt en stund och förtärde kaffe med hembakat bröd, körde sedan tillbaka via Anklam - Tolånga - västerut på den högt belägna allmänna väg som går N om Lillås gård - sedan ner på vägen Sjöbo - Harlösa, följde den till Harlösa och fortsatte sedan via Revingeby - S Sandby till Lund, ank. c 1915.

Fågel på f m i Lund: jag såg föga men märkte att tornsvalor fortfarande var rätt allmänna vid Zootis, och avgjort allmänna på Klostergården. Därmed inte sagt att de var lika talrika som dagen innan, åtminstone inte vid Zootis. En del rundflygande i täta flockar förekom.

Fågel på exkursionen. Intressantast var kanske de rovfåglar vi såg på utresan: några 100 m väster om Silvåkra by 1 kretsande brun kärrhök juv, precis S om byn 1 ormvråk flygande ner mot Silvåkrakärret, över Vombs Södergård 1 glada, över Vombsjöns NV hörn (Hjälmaröd) 1 ryttlande fiskgjuse (den ruggade i vingarna) och 1 glada, och över skogen N om Vombsjön vid hembygdsgården ännu 1 glada! Detta i mycket fint och soligt väder och god cumulusbildning. Därtill en del ladusvalor och icke närmare studerade flockar av svartfågel och mås och en vipflock. - Över Sjöbo Ora på kvällen en del hussvalor och glesa tornsvalor och inne i skogen ringduvor förstås, men eljes intet. Backsvala sedd nära Tolånga. *)

1979-08-05, söndag. **)

Jag hade tänkt att stanna i staden och jobba med mina dagböcker, eftersom det är svårt att utan bil ta sig till stugan på söndagarna. Busslinjen Lund - Harlösa trafikeras inte söndagar, däremot kan man alla dagar rätt lätt komma med buss till Veberöd, men därifrån till stugan är det c 7 km, och det är litet för långt att gå för mig numera, och taxi är ofta svår att få, det har jag märkt de få ggr jag försökt. Men Lena ringde kl 0945 och sade att hon kunde skjutsa mig ut om jag var startklar mycket snabbt; längre fram på dagen skulle hennes flicka ha bilen. Jag blev klar kvickt, kl 1015 blev jag hämtad, och efter expressbesök på Zootis för att hämta arbetsmaterial var vi ute vid stugan 1110. Härligt att komma ut så kvickt. Det var uppklarnande och blev snart sol och drivande cumuli och frisk bris omkring V. Lena återvände genast till Lund, jag inledde verksamheten med att vattna blommorna som delvis redan slokade, särskilt tomaterna på Ö sidan. Sedan upp i tornet c 1130 - 1150, och sedan satt jag på verandan och delade min tid mellan fågelobsar och excerpering av vissa anteckningar ur dagböcker.

Vid ankomsten till stugan 1 fiskgjuse kretsande över SO hörnet, nära, men sågs ej ta byte (och inte försöka heller). God koncentration av änder vid "lilla ön" och dess omedelbara närhet: se vidare nedan. Glesa måsar (skratt ad, fisk ad), ensamma eller i små förband på upp till 4-5 ex, flög mot V. Långt borta i V delen av sjön

---

*) Tillägg: Vid Vombsjöns V sida lyfte 3 drillsnäppor, och i vattnet mellan avloppet och NV hörnet, nära stranden, låg 3 gravänder av vilka en var en bergfast ungfågel, den andra en lika klar ad, den tredje hann jag inte säkert bestämma till åldern.

**) Anteckningarna från denna dag renskrivna 2 ggr; även andra renskriften medföljer här, se p. 288-289

1979-08-05, forts.
flög glesa flockar av måsar mycket lågt över vassen och vattenytan, alltid med ungefär samma kurs mot SV (approx.). Detta sågs upprepade ggr. De var svåra eller omöjliga att bestämma, men skratt- eller fiskmås var det. Bland måsarna på närhåll kom en gång 1 ad och en juv fiskmås; ungmåsar har setts i ringa antal hittills. 2 tornsvalor flög snabbt mot V. Ett fåtal obestämbara svalor långt ute. Småfågel f ö fåtalig.

Artlista uppgjord 1530:

1 skäggdopping fåtaligt sedd, några få ad med en eller två m l m vuxna ungar, även ungar/ungfåglar utan sällskap av ad. Vind alltför hård för att göra god räkning av antalet fåglar långt ute

2 häger flera ex stående på olika ställen; av 5 granskade var 4 ad 1 juv En gång lyfte 8 hägrar samtidigt, av okänd orsak, alla i området högst 700 - 800 m från tornet.

3 grågås 2 + 2 sedda, 2 av dem vilade länge på "lilla ön"

4 knölsvan 2 + 1 + 1 ad sedda, de 2 som höll samman simmade över stora områden, vistades längst inne i "tarmen", senare på närmsta klarvatten senare N därom, därefter åter mot S, etc

5 gräsand: i "tarmen" minst 22, i stora andflocken vid "lilla ön" minst 5, därtill enstaka ex eller par sedda på ett fåtal ställen

6 stjärtand 4 i flock fällde vid "lilla ön"

7 kricka flock c 70 ex oroades av kärrhök m m, låg ej vid "lilla ön" när jag kom men flög snart dit i sällskap med änder enligt ovan och låg där sedan oavbrutet, så när som på korta / uppflog för kärrhökar

8 skedand: i "tarmen" en flock på 8 ex, och bland änderna vid "lilla ön" minst 5 till

9 fiskgjuse ofta sedd, dock alltid bara 1 ex. Vid två tillfällen, med c en timmes mellanrum, tog den fisk i första försöket

10 brun kärrhök flera juv, en gång 3 i sällskap. Dessutom sedd bort i andra änden på sjön, 2 juv samtidigt. Därtill en icke-juv, som hade skarpa ljusa fält på framvingarna och mycket ljust på huvudet, sågs kortvarigt men var nästan säkert inte någon av de äldre fåglar som vistats vid sjön i sommar.

11 ormvråk 2 kretsande på långt håll över Silvåkraskogen, senare ett tredje ex kretsande högt, det sistnämnda var mycket ljust, även delvis på vingarnas ovansida

12 glada 1 kretsande långt i V-NV, och ett annat sett samtidigt,nära över ängen, när jag råkade kasta en blick åt öster

13 skrattmås: gles trafik västerut höll på m l m oavbrutet, aldrig stora flockar, ofta 1-2-3 ex tillhopa, somliga stannade upp m l m tydligt, andra passerade direkt. Därtill fortsatt passage långt i V i andra änden på sjön. Nästan bara ad sedda (men många ex för långt håll!)

14 fiskmås som föregående, men i mindre antal.

15 fisk/silvertärna sedd ofta, och fanns nog hela tiden över sjön. Över närmsta klarvatten ibland ingen, ibland 1 eller 2 eller högst 3 ex. Bland ex som sågs bra observerade jag endast ad. Någon passage av sträckande ex eller flockar inte sedd

16 ringduva enstaka sedda, och hördes kuttra

17 skogsduva en gång 2 ex i sällskap flygande över sjön

18 tornsvala på f m bara 2 ex sedda, därefter ett fåtal överflygande.

19 entita: ett tu tre när jag satt på verandan slog det hårt i glasdörren, det var en entita som flög rakt på. Men den klarade sig mycket bättre än jag trott: den föll inte ens nämnvärt nedåt utan fällde på en av de träslanor som bär upp yttre verandataket, och den plats där den fällde (c 2½ m från glasrutan) låg högre än den punkt där den slog i. Satt kortvarigt, fjäderdräkt verkade något ojämn, försvann efter få sekunder

20 stenskvätta ej sedd från stugan/tornet, men på utvägen sedd bl a 1 ex uppe på stora heden

FORTS

A

1979-08-05 forts.

En stor del av dagen satt jag med mina dagboksanteckningar från tidigare år på verandan och gjorde utdrag och anteckningar. Hela tiden [redacted] utsikt över sjön, och ofta obsar därutåt, men naturligtvis inte oavbrutna. Jag tittade med kikare på många måsar, även på långa håll så att de ej utan vidare kunde bestämmas med blotta ögat. Men ingen skräntärna - ja, så såg det ut länge. Dock, det blev skräntärna till sist, på ett oväntat sätt..Klockan var 1650, jag såg något oerhört litet i fågelväg på stor höjd, [redacted] tog in det i kikaren - och det var en kretsande skräntärna! Efter några kretsar for den med sina "sugande" och eleganta vingrörelser ungefär söderut; samtidigt fann jag ännu ett ex kretsande högst ett par 100 m från det första, även det sist upptäckta reste mot S högt och grant. Ingen kan veta om dessa tärnor varit nere vid sjön eller om de bara var på passage - i sistnämnda fall är de förstås ytterligt lätta att förbise.
En stund senare sågs två rovfåglar flyga ungefär mot SO, långt håll, men jag hann då fram kikaren: det var två glador, de började kretsa, visade intet spår till ruggning. Samtidigt kom [redacted] en flock ljungpipare förbi, rakt över huset, [redacted]kurs ungefär VSV, det var först 8 ex (åtminstone de flesta var ad), därefter en flock som var rätt spridd och kanske stor, fast jag bara såg c 7 ex.
Föga småfågel denna dag. Lövsångare sedd i ringa antal.

Dagen var vacker men blåsig. Framåt kvällen upplöstes cumulusmolnen och det blev mycket klart, dock en del vackra cirrusmoln (vackertväderscirrus?) i V, solen stod bakom dem men lyste ändå praktiskt [redacted] taget klart.
Det blåste friskt ännu kl 1900. I det starka motljuset sågs då att endast få diptera flög. Kl 1930 hade det mojnat mycket, nu flög diptera lågt och ganska glest över vassen men [redacted]ovanligt jämnt fördelade.
Kl 1950 alldeles lugnt, insekterna flög i markerade svärmar. 2 röd-[redacted] benor kom, flög runt utan läten, fällde till sist på "lilla ön".
Kl 2020 temp + 12° C, precis stilla, klart utom lätta cirri i V, fina färger på himmel och moln. Drillsnäppa [redacted] hörs. Näktergal varnar med sitt melodiska läte, det förefaller vara 2 individer. Nu stor dipter-svärmning, flera arter av olika storlek och svärmtäthet etc, och i det alldeles stilla vädret svärmar de högt också, över trädens toppar, i fria luften o s v.

1979-08-06, måndag.

Upp 0355, tittade ut. Det var klart och fint i Ö och härliga färger; en mycket låg (högst meterhög) dimslöja över delar av ängen och f d sandtaget. Men mot V, alltså över sjön, var det dimma, så tät att man bara kunde skymta närmsta klarvatten. Temperatur: plus 4 grader C!! Jag lade mig igen, sov till 0615, upp, då hade det börjat lätta över sjön, och efter c 20 minuter [redacted] var sikten över sjön mycket god. Gjuse nära, enstaka skrattmåsar, en talgoxe juv , någon lövsångare, detta var vad jag såg vid morgonkaffet på verandan. Några ladusvalor och [redacted] backsvalor över sjön, och ett antal tornsvalor flygande snabbt norrut syntes också när dimman lyfte över sjön. En gröngöling skrek helt nära, och en nötväcka klättrade på en hög björk, ropade också. En förbiflygande bofink. Inga änder eller andra fåglar ligger på vanliga platsen vid "lilla ön".
I tornet 0645 - 0710,såg ett par trevliga saker. Plockade några björnbär i närmsta snår, bara ett fåtal bär mogna (men det blir massor av bär, tycks det). Satt sedan på verandan c 0750 - 1000, gick ut långsam runda längs pansarvägen och på Ivans backe c 1015 - 1200, fann mer björnbär än jag trott. Det blev molntäckt av höga ljusa moln, stilla, torrväder, bra sikt. Temp kl 1000 c 15 grader C. Efter hemkomsten fortsatte jag jobbet med dagböckerna. För dagens fågelliv se nedan.

(p. 289-290)

A

1979-08-01, [redacted] onsdag.
I Lund var tornsvalorna denna dag mycket aktiva bakom ekologihuset.

1979-08-02.
På morgonen vid stugan/tornet sågs: 1 brun kärrhök som anföll en häger. Vidare rörsångare, 2 brunand-hannar, backsvala, skrattmås, en gråtrut ad, kricka, gräsand, svan, grågås. Lövsångare hördes sjunga ofullgångna strofer, eller snarare var det bara sångförsök. Detta hördes i trädgården vid stugan. Tornsvala sedd.

På invägen till Lund såg jag [redacted] en lärkfalk, som med verkligt raseri anföll en ormvråk, detta vid den gård V om Revingeby, där poliser brukar träna sina hundar. Här ligger ett par dungar, som enligt Göran Högstedt utgör häckplats för lärkfalk. Vid Ö.Torn 6 ljungpipare!

1979-08-03, fredag.

Vid Zootis i Lund tornsvalor i ovisst antal. Vid Klostergården mycket tornsvalor.

1979-08-04. kl 0915.
En hel del tornsvalor kvar vid Zootis. 1 hämpling hanne Klostergårde

1979-08-05, söndag. → för utförligare dagbok se p. 285-287.
Ankomst stugan c 1110. Betr. dagens indelning etc se nedan. Här en artlista, uppgjord kl 1830:

skäggdopping få.
häger: en gång 8 flygande samtidigt. Av 5 obsade var 4 ad och 1 juv.
grågås 4 sedda, oftast vid "lilla ön".
knölsvan 2 + 1 + 1 ad; de 2 simmade över stora områden i sjön.
gräsand: i "tarmen c 22 ex, vid "lilla ön" minst 5 ex.
stjärtand: 4 fällde vid "lilla ön".
kricka: flock c 70 ex, låg mest vid "lilla ön".
skedand: i "tarmen" 8 ex, vid "lilla ön" minst 5 ex.
fiskgjuse ofta sedd, tog fisk i första försöket vid två olika tillfällen
brun kärrhök flera juv, en gång 3 i sällskap. En icke-juv, som hade skarpa ljusa fält på vingarna, också sedd. Detta ex har nästan säkert inte setts vid sjön förut i år.
ormvråk 2 kretsande över Silvåkraskogen + 1 ex högt.
glada 1 ex i väster på e m, samtidigt 1 ex över ängen öster om stugan. På e m 2 ex kretsande högt i sydost, troligen var dessa juv. Därtill [redacted] 1 ruggande ex, lågflygande, också på e m.
ljungpipare: flock kom mot SV kl c 1700. Jag såg c 15 ex, men flocken var större. De flesta eller alla var ad.
skrattmås: viss trafik större delen av dagen. Bara ad sedda.
fiskmås: som föregående men glesare, troligen allra mest ad.
fisk/silvertärna ofta sedd, 1 - 3 ex över närmsta klarvatten.
(se p. 287) i skräntärna: kl 1650 sågs 2 högt kretsande ex över sjön, deras inbördes avstånd var 150 meter; de flög sedan mot söder!
ringduva sedd och hörd.
skogsduva 2 flygande över sjön.
lövsångare sedd.
entita: 1 ex slog i verandadörren (glasdörr!) men klarade sig, fällde på bjälke högre upp än när den slog i.
tornsvala: 2 ex mot väster på f m.
stenskvätta: 1 + 1 sedda på utresan.

— — — —

Jag obsade från verandan en stor del av dagen, men ej oavbrutet. Jag jobbade även med mina dagböcker. Dagen var vacker men blåsig; framåt kvällen upplöstes cumulusmolnen och det blev molnfritt sånär som på uppdragande cirrusmoln i väster: vackertväders-cirrus? Solen stod bakom dem men lyste praktiskt taget klart ändå.

Ännu kl 1900 blåste det rätt friskt. I det starka motljuset sågs att (bara) få diptera och andra insekter flög. Men kl 1930 hade det mojnat mycket; nu flög diptera lågt och glest men ovanligt jämnt för-

1979-08-05 forts.
delat. Kl 1950 hade det blivit alldeles lugnt; nu flög insekterna i svärmar, alltså flockvis, och rikligt.

Nu kom 2 rödbenor, gjorde rundflygningar men fällde på "lilla ön". Kl 2020 var det +12° C, precis stilla, och klart utom lätta cirri i väster. Fina färger. Drillsnäppa hörd 2 ggr, näktergal varnar. Och det är stor dipter-svärmning av flera arter; svärmar stodo även högt över träden etc.

1979-08-06, måndag.
Obsar vid stugan/tornet en stor del av dagen. NEDANSTÅENDE ARTLISTA uppgjord 1340; obsar gjorda senare på dagen anföras efteråt.

skäggdopping några
häger högst 5 sedda
grågås 4
knölsvan 2 + 1 + 1 ad; dessutom kom kl 0700 2 ad + 1 juv mot SV
gräsand 20
kricka 45
skedand högst 4
brunand 1 hanne sommardräkt
fiskgjuse ofta sedd, ibland 2 ex, flitiga, missade ofta
brun kärrhök 2 hannar ad och minst 3 juv sedda
trana 5 Vombs ängar kl 1335
svartsnäppa 1 mot OSO morgonen
storspov 3 mot V-VSV på f m
i dvärgmås 1 ex morgonen i trevlig dräkt
i skrattmås glest!
fiskmås likaså
havstrut 1 ad i sjön, morgonen
fisk/silvertärna: flock 12 ex flög mot V-VSV kl 1325, gjorde ej uppehåll
tornsvala sedd i måttligt antal
gröngöling på morgonen
större hackspett 2 - 3 ex på f m
ladusvala sedd på morgonen
trädpiplärka: på morgonen hördes höstlätet (=flyttningslätet, det typiska "psee" eller "psii" med tjockt i-ljud som i Närke, för första gången denna säsong
järnsparv: det starka lätet hört
rörsångare sjöng i strandvegetationen
lövsångare sedd och hörd på morgonen; även sång hördes
näktergal varnade och knarrade, och en gång hördes "tjucktjuckzizizizi" (vilket är anmärkningsvärt
snöskata sedd vid Saltkråkan
koltrast " " "
talgoxe sedd
nötväcka fanns på tomten på morg.
bofink sedd och hörd på morgonen
korsnäbb, troligen mindre korsnäbb: 6 ex flög mot NO kl 1120, tämligen högt.
pilfink: 6 ex i snår nära Saltkråkan.
backsvala sedd på morgonen.

Ovanstående lista innehåller 35 arter, incl. tärnan.

Det var en solig morgon; därefter lugnt och molntäckt men ljust och torrt, och god sikt.

Efter 1340 men före 1700 antecknades: skata 1 ex nära håll, vipa 2 ex, sånglärka sedd, tornsvala 75 ex, tornfalk 2 ex över "Stora heden", därav 1 hanne ad och 1 ex av osäker ålder. Stare c 150 ex på ängen bakom huset. Kl 1600 och senare flög de glest och individuellt och tog svärmande myror; jag såg myrorna men kunde inte bestämma dem till arten.

1700 gick jag upp i tornet. Såg mycket över 70 änder i "tarmen", f ö sågs där grågäss. Sjön hade annars tunt med änder. En del skäggdopping sågs.
1705: över sjöns V ände 50-55 skrattmåsar, svärmande på myrfångst, höjd 2 - 50 m.
1717: nu över 75 måsar, det är åtminstone allra mest skrattmås, och de håller sig mest på 20 - 150 m höjd.
1732: mycket måsar, c 50 - 60 ex, är fortfarande uppe, höjd 10 - 75 meter, de syns långt bort mot (f d) Almen och därifrån ungefär norrut. (Antagligen gick jag ner från tornet c 1740)
c 1750-1840 såg jag att skrattmåsar ideligen flög mot O-SO över Krankesjön
1850 ändrat läge: i strålande sol for väl 350-400 skrattmåsar omkring över sjön, tog insekter. Måsarna i gles men livlig svärm där varje fågel "flög individuellt". Smådiptera svärmade i det

1979-08-06 forts.
lugna vädret, men måsarna flög 10 - 75 m högt, sällan ner till 5 m, och tog nog inte dessa diptera utan myror. Efter få minuter sänkte sig måsarna men var kvar.

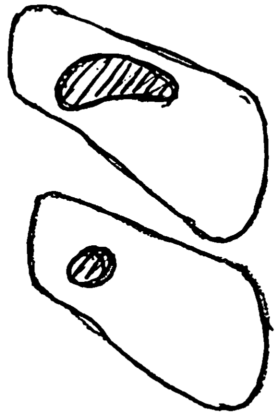

1920-1955 var jag åter i tornet. Otroligt: c 1400 måsar, det var skrattmås allt som jag kunde se, hade lagt sig på sjön, de låg först som övre skissen visar, sedan koncentrerade de sig och låg som nedre skissen visar! Häger sedd. Kärrhök juv dito. Nu visar sig först 100, sedan 300, sedan (ungefär 1930) 800, kort därpå c 1700 svalor, det är 95 - 93 procent ladusvala, resten är backsvala. De flyger över sjön, omväxlande lågt och högt. Det är absolut lugnt, för känselsinnet nota bene, men jag ser att det blåser en ytterligt svag vind från SO. Det är en otrolig täthet av insekter i luften, även i nivå med tornet, vilket syntes i motljuset. Insekterna är dels diptera i stora till jättestora svärmar, dels en "drift" av oerhört små insekter, de ser ut som damm, och de driver med vinden. Antagligen bladlöss!?
Svalorna är synliga åtminstone större delen av tiden fram till 1955 (men inga detaljanteckningar). Gräsand en flock på 20 och en på 15 ex flockarna flyga mot V. En flock på 5 ex däremot mot Ö. Obestämda änder men mest gråsand, ses mer än vanligt. "Tarmen" är full av änder. 1 enkelbeckasin flyger högt mot V. 1 grönbena rundflyger. Tornsvalor flyger högt och snabbt. Dopping, skedand etc. Ytterst spännande tid. 1 större hackspett flyger mot SV förbi tornet.
Kl 2000 är det 13° C, och klart och stilla. Svalor virrar runt som oftast i lugnt väder, 300 - 400 ex flyger efter en brun kärrhök juv.

SLUT

1979-08-07, tisdag.

OBS-PLATS vid stugan och tornet. Före 1030 sågs: häger, 10 grågäss flög över kl 1015, knölsvan 2 ad, gravand 1 juv, den låg vid lilla ön. gräsand sedd, kricka 20 vid lilla ön; senare,c 0930,sågs flera krickor. Brun kärrhök juv; fiskgjuse ofta sedd, ibland 2 ex, ett ex tog fisk helt nära och precis när ett annat ex flög 50-60 m snett ovanför, detta senare ex reagerade ej, vilket är anmärkningsvärt. - På närmsta klarvatten låg kl 0930 c 30 skrattmåsar,varav åtminstone många var juv,och 5 fiskmåsar ad. Långt ute på sjön låg då c 250-300 måsar. - Tornsvala sedd i måttligt antal, ladusvala och backsvala sedda på morgonen, och kl 0940 blev det stor cirkus av svalor, c 300 ex kom plötsligt förbi mot V, var snart borta. Stare: kl 0930 flög starar omkring över sjön och tog insekter på nära håll. Jämför tiden med svalornas uppträdande! Gröngöling 1 ex nära.

Ringmärkargänget (som brukar märka småfågel i vassen nedanför stugan) var här idag. Namn ej angivna, men det är bl a Ulf Lundvall, pojken Schlyter, Hjalmar Dahm m fl.

Jag var i tornet 1045-1150. Såg skäggdopping, häger. Vidare sågs på lilla ön 10 grågäss, 50 krickor, c 5 gräsänder och 1 grönbena, samt glest fördelade på närmsta klarvatten c 30 gräsänder, c 10 krickor, 1 gravand juv, några skäggdoppingar, 1 fiskmås ad och 2 knölsvanar ad. - Vidare brun kärrhök 1 hona ad, 6 juv och troligen 1 hanne ad, 1 tornfalk hanne ad ruggande, 1 sparvhök, 1 fiskgjuse som tog fisk, en obestämd kretsare. Långt bort i västra delen av sjön sågs summa c 65 ~~obestämda~~ fåglar, några var skäggdopping men de flesta var obestämbara änder. 1 enkelbeckasin rundflygande över sjön. I västra och delvis norra delen av sjön sågs c 900 måsar, det var mest skrattmås men också mycket fiskmås. Ringduva hörd, mindre hackspett hörd nära, spillkråka också hörd nära, tornsvala sedd i måttligt antal, hussvala 1 sedd backsvala högst 30 sedda, ladusvala c 30 sedda. Stare fångade insekter (i flykten). Bofink hona sedd, f ö sågs få småfåglar. En kärrhök juv förföljde en kricka men den klarade sig bra. γ

Kl 1315 - 1515 plockade jag bär (björnbär) i solskenet. Måsar flög över sjön, troligen på insektjakt. För övrigt föga, dock sågs av brun kärrhök hanne ad, hona ad samt minst 4, kanske 5 eller 6 juv.

Kl 1830-1900, men ej senare, sågs över sjön 2000 - 3000 svalor, det var ladusvala och backsvala, bara en hussvala sågs. Måsar allmänna, mycket skrattmås juv sågs. 2 grönbenor, 1 spov, bivråk och skedand sågs också.

Det blev sakta molntäckt på e m, ett mycket jämngrått molntäcke, men f ö stilla och fint. Sikten fortfarande god. Torrväder. Även kvällen blev jämngrå.

Kl 1950 kom en flock på 45 sjöorrar ungefär mot SV men med krokig kurs, se skissen:

Kl 2000 kom ännu en flock sjöorre, kurs erinrande om föregående~~s~~ flocks men inte lika svängande, se nedre skissen: Antalet ex i sista flocken: c 35. Dessa obsades trots bristfällig bevakning (de är oerhört lätta att förbise, förstås!)

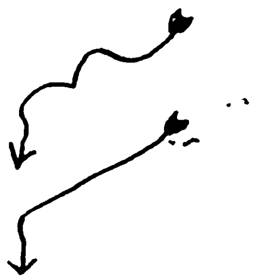

Idag har jag två gånger sett fiskgjuse ta byte vid första försöket, båda gångerna på e m. Dessutom har jag sett gjusar som har missat flera gånger.

Det blev en fin kväll, men tidigt mörkt. Skedand, gräsand och 2 osäkra knipor sågs också på kvällen.

Inga kom kl 1820.

SLUT

1979-08-08, onsdag.

Lund: mycket tornsvalor vid Ekologihuset och Zootis, även stora flockar över Kävlinge och Ängelholm och något ställe däremellan samt över Skepparkroken på kvällen; storleksordning 50 - 100 ex/plats eller mer. Därtill enstaka ex eller småförband.

Skepparkroken: på e m 6 tranor kretsande och därefter flygande mot öster. Vidare c 20 + 2 ljungpipare som flög mot VSV över Skälderviken. 1 fiskgjuse följde N sidan av Skälderviken mot SO. Nära. Kentsk tärna. Massor av ejder, men ej hannar. Knölsvan en del, bl a en ad i ruggning, oduglig till flykt, i sällskap med en stor unge, mer än halvvuxen, dunig. Dessutom flera ggr korsnäbb i flockar på 2 - 7 ex, flygande åt olika håll. Oftast hade de sådana läten som är typiska för mindre korsnäbb, men en gång kom 1 + 1 ex nära, de var stora och tjocka och hade tydligt djupa läten "kopp kopp" eller "köpp köpp"; jag misstänker att dessa 2 ex var större korsnäbb. Ett gröngult ex fällde, art oklar. Anders Enemar sade att smärre flockar av korsnäbb hade vistats i trakten på sommaren.

Inga och jag var gäster hos Anders och Eva Enemar idag.

1979-08-09.

Skepparkroken: tornsvalor i ungefär samma antal som igår, och detsamma gällde för återfärden till Lund.

1979-08-10.

Lund: ordentligt regn en stor del av dagen, tornsvalor sedda men i ringa antal.

1979-08-11, lördag.

Tornsvalor allmänna i Lund.

1979-08-14--15.

OBS-Plats Ørsta i Norge, där jag deltog i Nordiskt Ornitologmöte. Noggrann lokal: ett par mycket grova lärkträd och en bok alldeles bakom Viking Fjord Hotel. Jag studerade tre kråkor som höll till där, tre märkvärdiga kråkor; och jag antecknade följande. Kråkorna var:

a) en ad, normal till utseende och beteende; den matade de andra.

b) en individ med ojämna grå dun och ojämna konturfjädrar och tämligen litet vitt inblandat i dräkten. Se skissen, som är mycket approximativ. Denna fågel kunde flyga men dåligt och ojämnt. Den skrek oerhört, och när den gamla kråkan lät höra sig skrek den överljutt och började fladdra med vingarna. Den blev (då) matad. Den satt i träd, hoppade inne i trädets grenverk, som delvis var mycket tätt. Den flög dåligt.

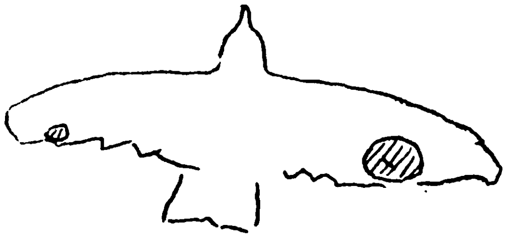

c) en rent ut sagt skitliten kråka med enormt ojämna vingar och med vit färg enligt skiss. Det vita var oskarpt avgränsat, och observera att det ej var lika stort på båda vingarna! Fågeln var högbent. Den hade grå dun, ojämna, och konturfjädrarna (det gäller vingpennorna) var m l m kantstående. Denna fågel vistades bara på marken, där den hoppade och fladdrade. Den kom ej upp mer än en halv meter över marken.

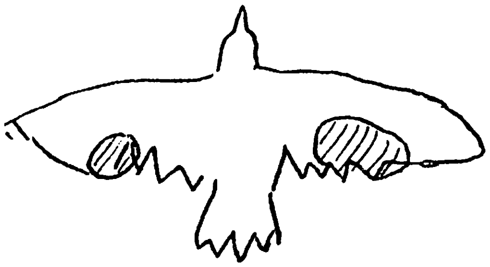

Observera att den vita färgen på vingarna, som markerats med streckning på ovanstående skisser, inte var skarpt avgränsad, och inte heller var de markerade områdena rent vita ens inne i centrum.

Iakttagelser gjorda av Inga aug. 1979 under min frånvaro.

1979-08-12, söndag: en skräntärna sedd från stugan vid Kranksjön

1979-08-18, lördag: ånyo en skräntärna vid Kranksjön

1979-08- : Inga och Thomas var vid Björkesåkrasjön; såg massor av änder och gott om sothöns och därtill en skräntärna och en gammal havsörn!

1979-08-19, söndag.

Rundtur med Lena på middagen: Lund - Staffanstorp - Esarp - Genarp - Häckeberga - Dörröd - Veberöd - Silvåkra - S Sandby - Lund. Ej ner till stugan vid Krankesjön. Artlista:

1 fiskgjuse? 1 ex med byte sågs flyga strax S om Silvåkrakärret, och ännu 1 ex med byte sågs flyga från Krankesjön österut; det fällde på marken i f d sandtaget mellan stugan och allmänna vägen, men oroades av bilarna, lyfte inom kort och fortsatte mot Ö.
2 sparvhök 1 ex Dörröd.
3 ormvråk inalles på rundturen 4 sedda, vilket jag tycker är en låg siffra.
4 brun kärrhök 1 ex flög helt lågt över de odlade fälten nära Esarp. Kurs ungefär mot S. Var inte en utfärgad ♂.
5 tornfalk 2 ex ryttlade i närheten av den plats där vi rastade och åt vår matsäck, det var en bit in på vägen mot Stenberget. Vi körde inte ända fram till stora Skurupsvägen utan vände tillbaka efter rasten, körde upp till Dörröd och därifrån på stora vägen till Veberöd.
6. vipa en del sedda, ej noga antecknade. Vid Östra Torn en del tillsammans med ljungpiparna (se denna art), men piparna var my. talrikare.
7 ljungpipare: på skördat fält strax Ö om Östra Torn gick ej mindre än c 800 ljungpipare, därav (minst) 90 procent ad, många eller de flesta skarpt tecknade och därför hänförliga till den nordliga rasen (som numera inte erkännes av alla systematiker).
8 skrattmås: på fältet med ljungpiparna c 30 ex sedda
9 ringduva sedd men i ringa antal
10 tornsvala sedd " " " " . Även sedd i Lund efter återkomsten.
11 hussvala ej mindre än c 200 ex svärmade över Häckeberga, ungefär där vägen tar in till slottet. Ovanligt stor flock
12 ladusvala sedd men ej räknad
13 backsvala likaså, därtill befanns att den häckade i det lilla sandtag som fanns där vi rastade. Bara något tiotal ex sedda, dock
14 trädpiplärka hörd
15 sädesärla sedd
16 talltita hörd mycket bra när vi stannade på vägen ett stycke S om den plats där vägen mot Dörröd tar av från vägen Häckeberga - Skurup. Enligt min erfarenhet en mycket anmärkningsvärd observation, även om jag vet att den faktiskt förekommer så långt söderut; ja, jag har själv funnit bo av den när jag inventerade en ruta nära Sövde by för några år sedan. Boet låg i ett hål i ett rätt klent dött träd vid Sövdesjöns strand.
17 svartmes hörd i Häckeberga-området
18 gulsparv sedd och hörd därstädes.

På e m när vi återkommit till Lund flög en flock på 8 korsnäbbar ungefär mot
19 NO över Tenorgränden. Flög högt, lockade livligt, sannolikt mindre korsnäbb.

Tillägg: på fältet med ljungpiparna gick även vipor (som sagt) samt något dussin
20 ringduvor, några tamduvor och en del stare, säkert minst 100.
21
22
23 Hämpling sedd vid vår rastplats och vid Silvåkra by
- Kråkfåglar sedda men ej närmare noterade.

Hämpling sedd vid vår rastplats och vid Silvåkra by.
Kråkfåglar sedda men ej närmare noterade.

A (296) S

996

1979-08-20, måndag.

Kvällsobsar vid Krankesjön, från stugan:

1 häger flera ex
2 gräsand c 15 sedda
3 kricka c 25 sedda
4 skedand 1 sedd
5 brun kärrhök 1 juv
6 tornfalk 3 ex samtidigt över "stora heden" N Silvåkra by, Ö om allmänna vägen
7 lärkfalk 1 ex över Krankesjön på kvällen, jagade svalor, resultat tyvärr ovisst
8 vipa sedd
9 grönbena hördes åtskilliga ggr
10 storspov: 8 + 2 ex kom flygande över sjön i dess längsriktning, kurs ungefär SO alltså, på kvällen. Kom alldeles över stugan; jag såg att de hade korta och flackt böjda näbbar, säkert var alla ex juv
11 skrattmås ett fåtal sedda vid sjön
12 fiskmås 1 ad och några få juv sedda vid sjön
13 hussvala sedd men mycket få ex
14 ladusvala massvis, jag skattade antalet till minst 12000 ex (tolvtusen ex).
- (backsvala varken sedd eller hörd!)
15 sädesärla sedd.
16 stare: många tusen ex sågs komma till västra änden av sjön. Se även nedan.

Kommentarer och tillägg:

a) stararna kom kl 1840-1920 huvudsakligen, men jag såg inte exakt när de definitivt fällde för natten. Det är mycket tänkbart att de, mer eller mindre tydligt, fällde alltefter som de kom, sådant sker rätt ofta, låt vara att de oftast blir oroade och lyfter på nytt; men i sådana fall är det vanligen mycket svårt att veta om alla lyfter av dem som satt sig. När ansamlingen sker till västra änden av sjön, som fallet var ikväll, är det naturligtvis nära nog omöjligt att följa förloppet väl.

mest synliga

b) ladusvalorna var ~~i maximum~~ c kl 1900 - 1940. Som vanligt är de [illegible] senare än stararna, och deras maximum (d v s antalet samtidigt synliga, flygande ex) ligger ofta bara några minuter innan de börjar störta ner, och detta i sin tur brukar betyda att alla ärförsvunna inom få minuter.

17 c) klockan 2020 kom 3 grågäss från öster, och skäggdoppingarnas ungar hördes ideligen. Tidpunkt skall vara ungefär 2020. ((eller: ungfåglar!)
18

d) klockan 2030 var det stor diptersvärmning. Temp var då +17° C.

19 e) tornsvala sågs ej vid Krankesjön men väl på middagen i Lund, i ringa antal.

f) beträffande punkt (b) ovan skall det heta: ladusvalorna var mest synliga c kl 1900 - 1940. Först ungefär 1925 skattade jag att antalet låg på 10000, och kvällens maximiantal, c 12000 eller mer, nåddes inte före 1930. Själva nedstörtandet (vilket är detsamma, eller nästan detsamma, som tidpunkten för nattandet) såg jag inte ikväll.

~~(1)~~

1979-08-21, Tisdag.

(297) Inga körde in till staden, start 0733; jag stannade i stugan. Mulet, grått, milt, nästan lugnt. Väderleksprognosen löd på regn mot eftermiddagen, kanske tidigare. Så snart Inga kört, gick jag ut och plockade björnbär, först alldeles utanför huset, sedan ett par hundra meter uppåt NO, längs järnvägen. Utmärkt utbyte; jag plockade c 0815–1200 och fick ungefär 8 liter. Under plockandet några fågelobsar: unga bruna kärrhökar hördes pipa, en kustpipare flög på stor höjd mot V eller VSV, större hackspett hördes från Jonas backe, en ung ormvråk lyfte nära stugan; den tuviga ängsmarken mellan stugan och Jonas backe hyste rikligt med trädpiplärkor, många satt (eller fällde) också på ledningstrådarna. Kl c 0830 flög 11 korsnäbbar högt mot NO, mycket livliga lockläten. Omkr. kl. 1030 flög en forsärla rätt över, kurs mot O eller OSO, lockade flera ggr, sågs också bra. En grupp kom c 18 gräsänder från Ö, fällde säkert i Kranksjön.

Först kl 1235 gick jag upp i tornet. Stilla, +18° C, skönt väder, ännu inte-

(298)

1979-08-21 forts.

(298) regn (sånär som på en egendomlig, lätt "dusch" av duggregn som upphörde efter högst en minut). Från Tornet:

häger några få, ad och juv

skäggdopping bara 1 ad + 1 vuxen unge samt på annat håll ännu en (ensam) ungfågel, allt på närmaste klarsjön

knölsvan 4 ad låg med 100-500 m inbördes avstånd på närmaste klarsjön och utanför detta

gräsand på närmaste klarsjön Σ c 90 sedda, minst 10-20 ex till fanns säkert.

kricka ungefär 70 på samma plats som förut ("Lilla ön" med omgivn.) En stor del av gräsänderna låg här också

skedand 1 ex sedd

brunand 1 ♂ ensam; minst 400 m därifrån (och närmare Tornet) låg 1 ♀ (eller juv ??).

brun kärrhök 1 ♂ ad, 1 ♀ ad, 2 juv.

ormvråk 1 ex ryttlade högt uppe, flög sedan lågt över sjön mot V. Nästan säkert en juv.

grönbena 2 ex på vassbank i sjön, lyfte, lockade, fällde åter

~~3~~

1979-08-21 forts.

299 enkelbeckasin 1 ex överflygande mot Ö – SO.
skrattmås 1+1 ad sedd
fiskmås 2 juv och 1 ad sedd
havstrut 1 ad ute över sjön
ladusvala en del över sjön, lågt, långt ute, enstaka ex. närmare
obest. svalor på långt håll
stenskvätta 1 ex (juv) på brovallen.
trädkrypare hörd på Tomten
kråka enst. ex över sjön.

Kl. 1310, just när jag kommit ner från Tornet, kretsade en fiskgjuse nära utanför stugan. En brushane (säkert ♂) och en obestämbar storsnäppa sågs också flyga över sjön. Senare mest innejobb. 1 Tornfalk ryttlade nära vägskälet till allmänna vägen. – Kl. c 1530 kom 3 gluttar, Tyste, flög runt nära, fällde fötterna i ytterkanten av vassen ungefär nedanför stugan. Sällsynt.
Det blev inte mätbart regn, men det blev allt djupare mulet, och över sjön (och annorstädes tror jag) utbredde sig ett mjölkvitt dis, som sakta tätnade. Klockan c 1700 med möda

1979-08-21 forts.

(300) 2 km sikt, men småfåglar mycket svåra att se. Kl. 1900 knappt mer än 1 km sikt, även om konturen av Lik-åkersskogen kunde ses något längre. Svalor ansamlades över sjön på kvällen. Redan c 1800 många hundra, c 1830 väl 1500, c 1845 säkert 4000 och kl 1900 nog 5000-7000, siffra säkert i underkant eftersom fåglarna var nästan omöjliga att se på 500-750 m håll. Lugnt väder, temp +16°C, men svalorna flög nästan bara lågt, i motsats mot gårdagen. Som skarp ladusvala sköljde in över skogen, men det är tänkbart att backsvala var väl repr. ute över sjön. Bestämdes tydligt på det (men ingen visshet). Den mycket begränsade sikten gjorde att det verkliga antalet svalor ej kunde avgöras, utom att minimiantalet sedd säkert låg på 5000-7000. De var synliga kl 1915, lågt och tätt, men kl 1925 var de ej att se. — Flock 4 starar (!) över sjön. — Från c 1920 flög flera flockar gräsand mot SO från sjön. Passning ej avbruten.

Flock 3 enkelbeckasiner sedd e.m.

Här skall stå: svärmning av stora ?chironomider c. 1845, kanske stark; kanske togs de av svalorna över sjön, men ej klart. SLUT.

{Svärmning av stora ?chironomider c 1845, kanske stark, kanske togs de av svalorna över sjön, men ej klart.

1979-08-22, onsdag.

Upp 0550, strålande väder, stark sol, nästan lugnt; en del låga dimbankar över sjön var på väg att upplösas. Fin sikt. Kl 0645 hördes på närhåll ett starkt och rätt livfullt "jäckjäckjäckjäck" (snabbt!, upprepades ofta, ibland trestavigt, någon gång tvåstavigt men allra oftast fyrstavigt. Snabb tonräcka! Jag kände inte igen lätet, men Inga sade att det troligen var sommargylling. Det kom från toppen på en hög björk precis vid tornet. Säkert satt fågeln där 2-3 minuter, kanske längre, slutligen flög den ut i solen - sommargylling! Fällde i annan björktopp, då syntes det att det inte var en gammal hanne, fast den såg mycket gul ut när den flög. Satt fritt synlig här, lät då höra ett läte som jag kände till, det gnällande och något sträva och föga klangsköna "njjäää" elle "jrrää".

Inte oavbrutna obsar 0710-0730, när vi åt frukost, men likväl såg jag att c 5 + 5 + 15 + en gles flock på minst 30 gräsänder kom från Ö eller OSO och fällde i sjön, med hög fart och oft under långa glidningar, med kast etc. Inte stora siffror men likvä relativt goda jämfört med fattigdomen på änder sista åren. Jag såg också att krickor och gräsänder fanns i sjön (vid "lilla ön" och dess omgivningar och flerstädes på närmsta klarvatten för övrigt) när de ovannämnda flockarna anlände. Därför upp i tornet 0740, stannade till 0800, utmärkt ljus, nästan stilla. Såg: (och hörde):

1 skäggdopping mycket få, bara c 2 + 1 + 1 ex
2 häger 1 stod och solade sig med hängande vingar, minst 3 andra sågs
3 grågås flock 4 simmade in på närmsta klarvatten nära "lilla ön".
4 knölsvan summa 4 ad, ej i sällskap men alla m 1 m nära. Kanske 2 till
5 gräsand summa synliga ex nog c 80-90, därav minst 25 i "tarmen" som länge brukat vara my fattig på fågel; totala antalet måste varit 100 eller mer
6 kricka synliga ex först c 50, men en kärrhök skrämde upp minst 20 till
7 brunand flock 3 hannar 1 hona, kanske dessutom 2 hannar 2 honor
8 brun kärrhök 3 juv över sjön, delvis nära; långt i V nog något ex därtill
9 bivråk 1 ex flög mot S-SO över sjön och Silvåkraskogen, blekt brungrått i färgen, verkade ad
10 enkelbeckasin 2 flygande
11 glutt hörd på långt håll, senare 1 ex uppskrämt av kärrhök vid ön
12 skrattmås synnerligen fåtalig, bara c 1 + 1 ex långt ute
13 fiskmås 1 ad på stolpe långt ute
14 tornsvala 1 ex flög mot S
15 gröngöling hördes mycket nära
16 större hackspett dito
17 trädpiplärka flög över, men bara ett par ggr hörd
18 gulärla hörd
19 ladusvala sågs i enstaka ex över sjön, men
20 backsvala flög i flera tiotal över sjön och var säkert dominerande, den var bestämbar på långt håll i det utmärkta ljuset
21 nötväcka hördes från tomten
22 sävsparv hörd
23 pilfink flock c 9 ex flög förbi, fällde osynligt i träd, kort därefter kom 2 ex och fällde i stora Salixbusken i vassen nedanför stugan. Lockade ivrigt, särskilt den stora flocken
24 nötskrika skrek mycket ivrigt rätt nära uppåt Nicolins hus
25 kaja hördes
26 kråka sågs men bara i helt enstaka ex.

OBS: trots noggrant letande sågs bara 6 änder långt bort i V, nästa säkra gräsänder. Därborta satt också på pålar några få obestämda måsar, som snart försvann. - Antalet svalor över sjön var inte stor men de som flög mycket långt bort kunde inte bestämmas säkert, åtminstone inte alltid. Bland bestämda svalor var kanske 30 back och 2 ladu!

27 en buskskvätta satt i albuske i vassen kl 0815.

1979-08-22 forts.

Jag gick ut att plocka björnbär kl c 0830. Det var helt enkelt omöjligt att låta bli: det härligaste väder, sol, svag vind omkring V, utmärkt sikt, begynnande cumulusbildning. Och oerhört med bär! Visserligen fick jag ont i ryggen av gårdagens plockning, men jag beslöt att ta det lugnare idag. Var ute till c 1110, fick c 4½ liter. Det had plockats, rätt hårt ställvis, av andra personer, men på de bästa platserna vid järnvägsbanken var det en lätt sak att ta så mycket man orkade, eller ville, eller hann med. Under dessa timmar sågs resp. hördes: fiskgjuse ett par ggr, tornfalk 1 ryttlande över ängsmarken rätt nära Silvåkra by, brun kärrhök ofta kretsande, bara juv, vid ett tillfälle sågs 4 samtidigt. Ormvråk: samtidigt med att 1 gjuse kretsade, 2 bruna kärrhökar gled söderut, 2 andra kretsade, kom 3 ormvråkar från N eller NNO på glidflykt mot S eller SSV. Fint ljus, alla såg ut att vara juv. Bivråk 1 gled mot S eller SV i krokig bana, nästan säker ad. Glutt hörd flera ggr, trädpiplärka sedd och hörd ofta, men ej lika talrik som igår, backsvala sedd över sjön, stare en ensam flög mot S. Törnskata 1 ex, nästan säkert juv, sedd i snår vid järnvägen. Näktergal: det djupa vackra varningslätet hördes rätt länge från aldungen nedanför "tanternas" små hus (den dungen hyser näktergal varje vår, säkert häckar de där). Spillkråka hörd på avstånd.

Hem till stugan 1115. lagade kaffe. En fiskgjuse slog och fick stor fisk direkt, en annan gjuse flög mycket länge över SO delen, ofta nära stannade upp i flykten och började ryttla och sänkte sig m 1 m långt, detta upprepades flera ggr. En gång slog den ner i vattnet men fick ingenting. Fortsatte så med flera stycken icke fullföljda slag enligt ovan, höjde sig, gjorde detta flera ggr. Slutligen föll den i vattnet i rätt brant bana - och upp kom den med stor fisk! OBS: det är diskutabelt i vad mån man bör räkna (och hur man bör bedöma) de icke fullföljda slagen när man anger hur ofta gjusen lyckas ta byte. Det synes mig tveksamt om man kan säga att gjusen "lyckades i första försöket" om den exempelvis gjort upprepade icke fullföljda försök dessförinnan. Jämför rovfåglars jakt på landdjur, eller på flygande byten.

Från verandan också: fortsatt aktivitet av backsvalor över sjön, glest och lågt, och alls inga mängder, men oavbrutet. På mycket större höjd upptäckte jag ett tiotal hussvalor, dessutom en back! En stor trollslända av släktet Aeshna, av livligt brun färg, flög över vassen, kom nära, då kom en kålfjäril förbi, approx. ½ eller högs 1 meter över sländan. Denna steg brant uppåt, cirklade runt fjärilen mycket nära men grep ej efter den. Fjärilens reaktion var oväntat lugn den kastade litet i flykten men fortsatte med (ungefär) oförändrad kurs. Sländan upprepade sitt beteende en gång, därtill någon antydan till en tredje gång (otydligt, och inte säkert), men den gav sig bort utan att försöka ta fjärilen. När detta hände, sågs en liten dimfläck långt bort i V - VSV. Det befanns vara 7 tranor som flög mot SO, de nalkades, rätt lågt, blev osynliga, men började kretsa och ropa, steg till c 500 m, kanske mera, försvann mot SO. När en brun kärrhök närgånget flög över den rätt stora andflocken som vilade vid "lilla ön", lyfte änderna delvis, särskilt krickor, säkert 60 ex. Däri upptäcktes en stjärtand. På håll en brun kärrhök hona ad, annARs bara juv sedda.

Jag satt på verandan nästan oavbrutet till c 1315. Då kom tre man från en firma i S Sandby för att reparera taket på stugan och ta bort skorstenen (som är "blot til lyst"!). Det var tre mycket trevliga prickar, och snabbt jobbade de. Jag satt mest på verandan även när de var här. Kl c 1445 var de klara, jag bjöd dem på kaffe och kakor, oc vi satt en stund inomhus och pratade och trivdes väl tillsammans.

Fågel dessa timmar (allra mest före 1315): först 2 bruna kärrhökar hannar ad, den ena ganska väl utfärgad, den andra utomordentligt grann att skåda: silvergrå stjärt, nästan vit vid basen, mycket stora ljusgrå fält på vingarnas ovansida, kroppens undersida (och vingarnas) också ovanligt ljus, huvudet däremot inte extra ljust. De jagade varandra eller "lekte" ute över sjön. En stund sena-

1979-08-22 forts. den

re kom en brun kärrhök hona flygande nära över vassen, var inte synbart i ruggning och hade inte samma färg som den tidigare idag sedda honan ad, alltså har jag idag vid sjön sett 4 juv, 2 hannar ad och 2 honor ad = summa 8 ex. - Ett par tre kretsande rovfåglar på jätteavstånd, samt en enda mycket höggående fågel som gled västerut, sannolikt en ormvråk. Fiskgjuse sedd. Fiskmås 1 ad, ej fler. Skrattmås mycket sparsam, om man tittade ut över sjön såg man ingen eller en skrattmås, jag såg under dessa timmar 1 juv och kanske högst 7-8 ad, flera av dessa i ruggning både i vingar och i huvudets fjädrar: började bli vitspräckliga. Svartsnäppa lockade många ggr i svit.

Kl 1540, när jag kort gick ut på tomten, flög en sommargylling rakt över, lång rak flykt, mot NO! Minuten efter kom en gök kvickt "slingrande" mellan träden.

Upp i tornet 1600 - 1640, däruppe stod Magnus Sylvén. Såg minst 2 bruna kärrhökar juv, samtalade med Magnus om häckningsutfall etc. Änder: relativt rikligt, vilket varit mitt intryck även förut idag, nog såg jag c 90 gräsänder, fördelade mest på närmsta klarvatten men även i "tarmen", däremot inga änder synliga långt i V i sjön. Vidare minst 60 krickor synliga, samt 3 skedänder, 2 brunandhannar och 2 viggar (i olika dräkt, den ena med grannare färger och tydlig tofs men allmänintryck inte på långt när så distinkt färgmönster som på vintern och våren). Knölsvan 2 sedda. Skäggdopping få, kanske 4 juv och 1 ad sedda. Drillsnäppa 2 ex ute på "lilla ön". Havstrut 1 ad länge rundflygande över sjön, kom nära, fiskmås 1 ad och 1 juv sedda, skrattmås bara enstaka men kl 1640 kom 8 ex i flock från Ö, däri både ad i ruggning och juv (minst 4 juv). Häger 2 ad sedda. Svalor långt ute, måttligt antal, jag tror att back dominerade starkt. - Långt ute över vattnet i NO upptäcktes en svarttärna juv som flög lågt mot V. Småfågel mycket litet, nästan ingenting alls, även i morse var t ex sångare och mesar nästan inte alls att se eller höra (jag hörde troligen talgoxe + ett osäkert mesläte). En skogsduva flög mot VSV över sjön.

Efter 1700 fortsatt genomgång av dagböcker, obsande från verandan; men kl 1800-1850 matlagning och måltid, därvid endast oregelbundna obsar. Påfallande få småfåglar i farten.

Från 1850 noggranna obsar: svalor, som länge tycktes bli helt få, befanns vara allmänna men nästan alla flög precis över sjöns yta. Omkr kl 1900 kanske 1000 ex, kanske 2000 men knappt fler. Ökade i antal, se nedan. 3 + 4 + 3 obestämda vadare flög mot V (enkelbeckasin delvis, tror jag). 2 gluttar flög förbi. Starflock c 200 mot SO-hörnet men försvann bakom buskage och träd och kom ej tillsynes igen. 7 storspovar från NV mot SO över hela sjön, kom rakt över; en liten stund senare kom 4 ex till på precis samma sätt. Flock ärlor långt ute över vassen, art omöjlig, flock bara 20 ex kanske. Svalorna ökar, plötsligt omkr kl 1910 stiger alla uppåt, nu är det minst 5000, en stor våg sköljer in över tornet, bara ladu, icke en enda back sedd eller hörd. Antalet stiger snabbt. Först 1, sedan minst 5 tornsvalor snabbt förbi, svänger ng ggr nära tornet, utnyttjar kanske den utomordentligt stora diptersvärmning som är igång i den lugna fina kvällen. Svalor ökar ännu mer, flyger ibland högt, ibland lågt över sjön, dock inte alla samtidigt på samma sätt, ty nu (1925) är antalet säkert minst 20000, enorma mängder. En lärkfalk kommer ut över sjön från S med jättefart, slår, missar, svalorna bildar formliga bankar i luften när de viker undan. Falken flyger i sakta fart tillbaka till S sidan, följer då hela tiden över de vassruggar som avgränsar närmsta klarvatten, flyger faktiskt lågt och över vass hela sträckan (bara några små oundvikliga luckor mellan vassruggarna). Kl 1935-1942 i tornet, svalorna sänker sig, men är oroliga, stiger igen, dock tycker jag att antalet minskar nu. Men kl 1942 när jag går ner från tornet är fortfarande flera tusen, kanske många tusen, fortf. på vingarna.

1979-08-23, torsdag.

Vid stugan gjordes observationer bara c 0650-0730. Det var en utmärkt vacker morgon med god sikt och klart solsken. Över sjön rätt rikligt med backsvalor, lätta att bestämma i det fina ljuset. Inga massuppträdanden, men säkert hundratals sedda; de flesta flög mycket lågt, många kom nära. Inte en ladusvala sedd bland dem! - En fiskgjuse kom ut över sjön, mycket nära, omkring kl 0720.

I träden runt stugan var det gott om småfågel såsom sångare etc, och trädpiplärka föreföll mycket allmän på ängen, satt på telefontrådar etc. En törnskata juv (nästan säkert) sedd vid stugan.

I Lund: vid Ekologihuset helt glesa tornsvalor. Huvudmassan har flyttat, den saken är klar.

Jag stannade i Lund på kvällen.

(305)

(305)

1979-08-24, fredag.

Till Zootis kl 1015. Fint väder, sol, granna moln. Vid Ekologihuset även idag några få Tornsvalor. – Satt och jobbade med gamla dagböcker, kul att läsa dem och uppliva gamla minnen från 50 års exkursioner.

Start från Zootis kl 1710 med Inga. For nerom bostaden sedan till S Sandby, där vi köpte mat sedan till stugan, ankomst 1815. Jag gick ut och plockade björnbär. De hade plockats mycket hårt, men skörden blev hygglig ändå. Denna stund, c. 1820–1910, följe fågelobsar, en stor starflock längst i V, (500 ex), en del rörelser på änder i sjön, men knappt en enda sedd, däremot avsevärt med gulärlor flygande över i småflockar.

Kl 1910 kom en sparvhök förbi i strandens alskog my. nära.

Kl 1915–1930 Tornet. Intressant. Skäggdopping få, knölsvan 1+1 på närmasta klarvatten (ej i sällskap), gräsand också därstädes + närmast därutanför knappast över 50 sedda men i vassen sågs m l m obestämda änder, kricka c 30 sedda. Längst i V, på klarvattnet, låg 39 obestämda änder, nästan säkert gräsand. Det befanns att antalet gräsänder på närmare håll var större än jag först

(306)

~~2~~

1979-08-24 forts.

Trots; detsamma gällde nog kricka. Ett par hundra änder fanns säkert; men bara gräs- och kricka sedda.

(306) OBS: inte en enda dykand, ej heller någon rothöna. – Gulärla ett par över flockar vassen, summa ≧ 50 ex. Svalor först nära nog noll, bara få och högtflygande ladusvalor, men ett tu tre blev de allmänna, flög ofta högt och spritt, upp till jättehöjd, ofta också lågt ute över sjön; Flera gånger drog stora glesa förband rakt över Tornet, endast ladu sågs och hördes, kvittret var mycket livligt.

Kl. 1920 nog 5000 ex, kl. 1925 minst 8000 ex kl 1927 skattade jag antalet till 11000. Det är tänkbart att backsvalor var närvarande bland högtflygande stora relativt täta flockar över vassenytan, men sannolikt är det inte.

Det var nu delvis klart, delvis mörka moln, mycket svag vind, hade kommit litet lätt regn men var fint väder. Temp. ~~≡~~ +14 till +15 °C, Svalorna fanns inom ett jättestort område, även i massor så långt i V–NV att de med största möda kunde ses i kikare; och många flög mycket högt uppe. –

6 svartsnäppor hade fällts på

~~3~~

1979-08-24 forts.

liten dykand vid "lilla ön": stod där hela tiden. 3 storspovar kom över mot OSO-SO, tysta, men storspov hörd en kort stund tidigare.

*) När jag gick ner kl 1930 var svalorna fortfarande uppe. Precis när jag startade nedvandringen, kom en lärkfalk lågt förbi Tornet, steg österut i måttlig fart. Inga svalor i närheten där. –

Kl 2050, efter middagen skrek kattuggla utanför stugan.

(Inga nämnvärda obsar c 1930-2045, men häger sedd, och en del gräsänder i små förband på upp till 15-18 ex sågs flyga mot SO som vanligt på kvällarna.

Tillägg: (1) en tornfalk ryttlade över heden nära Silvåkra by när vi anlände.

(2) synnerligen mäktig dipterasvärmning över björktopparna sågs från Tornet, flera arter, vissa svärmar 10 m höga och innehöll ≈ 1000 ex

(3) en Carabus hortensis på gruset i lampskenet kl. 2200, vid beröring sprutade den ut sin stink-vätska.

---

*) Omkring 8+11 måsar (Trol. skrattmås) flög österut på avstånd. Över sjön syntes annars ingen mås alls. Kärrhök inte heller sedd.

~~1~~

1979-08-25, lördag.

Morgonen kl c 0700 dimma över sjön. Inga tidiga morgonobsar. Kl 1015–1215 björnbärsplockning, bra resultat. Kl. 1155–1200 hördes då glutsnäppa mycket länge. Kl. 1220 2 mycket högt kraxande vråkar, var ormvråk. Grått molntäcke, men rätt högt, och ibland små blå luckor. Ljust!

Obsade över Kranksjön från c 1330, nästan oavbrutet; var även i Tornet c 1430–1450. Dagen blev intressant på grund av att andflockarna, som ligger i och intill närmaste klarvattnen (de flesta nära "lilla ön"), blev uppskrämda av motorbåt och därpå lyfte och fällde längst i V på fritt vatten. Innan de lyfte hade jag skattat att jag sett c. 75 krickor och 75 gräsänder, dessutom 1 brunand ♂. När de skrämdes upp, såg jag säkert 150 krickor och > 200 gräsänder, därtill 15 blåsänder (flera ♂♂ ad) och en skedand, dessutom summa 160 obestämd änder, varav dock i realiteten de flesta säkert var gräsand.

Vipor intressanta också flera flockar (på 7 22 25 etc) fällde kortvingt nära änderna på "lilla ön"; detta var innan änderna blev uppskrämda. Men viporna kom inte till ro, lyfte, flög runt, flockar splittrades och slog sig samman på nytt, etc.

1979-08-25 forts.

För övrigt sågs före kl. 1530:

skäggdopping några på närhåll; men uppenbart flera ex, i regel 2-3 i sällskap, långt ute på vattnet.

häger 1 ad 1 juv, därtill ex på håll

knölsvan 2 ad närmaste klarsöen, ytterligare något ex längre ute

ormvråk 2 kretsande över sjön c. 1350, senare 1 ex alldeles lågt över "yttre vassarna" (sällsynt beteende!)

brun kärrhök 2 juv och 1♂ ad sedda, den sistnämnde med mycket prydligt kluven stjärt, ungefär som skissen här:

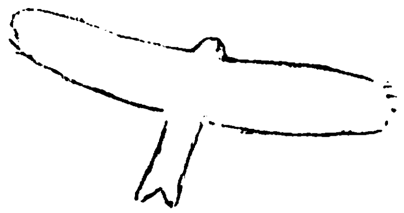

Välutfärgad på vingarna; stjärten däremot var brun snarare än grå. Jag förmodar att "klyvningen" i stjärten är ett ruggningsfenomen. Mycket symmetriskt och rätt skarpt "jack". Jag kan inte minnas att jag sett det tillnärmelsevis så utpräglat förut.

fiskgjuse 1 ex på påle långt upp i NV delen.

bivråk 1 ex kretsade nära c. kl. 1000.

vipa se ovan: mellan c 70 ex sedda, kanske flera.

enkelbeckasin 2 flygande kl 0950

skrattmås bara enstaka ex, ad och någon juv, summa 5-7 ex.

~~③~~

1979-08-25 forts.
Fiskmås 1 juv kl 0955, över närmsta klarvatten. Senare 1 ad sedd.
ringduva sedd.
Trädpiplärka sedd och flera ggr hörd kl 1000–1200.
sädesärla hörd.
svalor endast mycket få sedda
sommargylling: ett ex började plötsligt med sitt gnällande läte i björktopparna vid stugan kl 1450. Hördes länge. En stund senare hördes lätet "jäck jäck jäck jäck" som jag skrev om häromdagen.

Ovanstående skrevs kl 1500–1525. Klockan precis 1530 började det regna, det blev starkt regn från c 1535, och mycket grått.
Observera att aktiviteten på många fåglar, kanske särskilt småfågel, var påfallande låg på f.m. Morgonobsar praktiskt taget noll på grund av dimman.
Regnet höll på till 1615, mot slutet svagt. Därvid blev det mycket ljusare, särskilt i V; sjön blev spegelblank; Temp. nu + 14°5 C. – Åtminstone en del av de änder som uppskrämdes av motorbåten (se ovan), ligger kvar på klarvattnet långt bort i V (NV). Inga änder har återkommit till "lilla ön" eller dess grannskap.

~~(4)~~

1979-08-25 forts.
Klockan 1630 hörs plötsligt gyllingens gnällande "njjää" eller nästan tvåstavigt "nejjää" helt nära. Ja ut: 2 ex ses flyga mellan björktopparna på granntomten. Även lätet "jäckjäckjäckjäck" hördes ngr ggr av dessa. Klockan 1650 var gyllingarna kvar, gnällde högljutt. 1+1+1 skrattmåsar åd över sjön, de ruggar i handpennorna, se skiss:

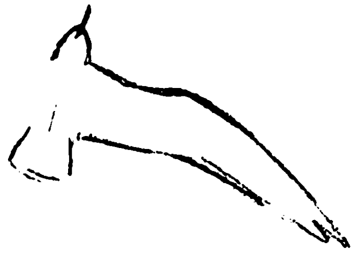

Det mörknade på nytt; molntäcket har varit obrutet länge, men nu blir det tjockare och lägre, åtminstone förefaller det så, och svagt regn börjar. Jag ut helt kort kl 1740, ser i V på mycket långt håll en mycket stor starflock (2000-3000 ex) och några smärre flockar, ser 2 gyllingar flyga rakt över mot NNO-NO. Den ena har kort läte. En häger åd har fällt vid "lilla ön"; inga änder ses där, och ej heller ute på sjön (men de kan ha funnits där). Svalor, enbart ladu, hade redan samlats mest över sjöns NÖ del, delvis också nära håll antal sedda säkert 1000-2000 växlande höjd. Blev svåra att se p.g.a. ökande regn. En Tornsvala sedd bland dem.
Antalet svalor steg nu synnerligen

~~5~~

1979-08-25 forts.

snabbt. Så brukar det göra, men det underliga i kväll var att det skedde så tidigt. Kl 1800 en oerhörd rigdans av svalor över sjön, från vattenytan och högt upp, och från närhåll till mycket långt i V-NV. Säkert 10000 troligen fler. Bland dem som kom över stugan eller eljes mycket nära var flera hundra ladusvalor och 2 eller 3 begsäkra backsvalor, men jag har en misstanke att bland de täta, lågflygande massorna över vattnet kunde finnas ett starkare (starkt??) inslag av backsvalor. Ovanligt snabba och täta rörelser av tusentals ex åt ~~samma~~ ett håll, kort därefter åt annat håll etc.

Ute över sjön sågs flera ggr att flockar av ärlor (art oklar, men tips att majoriteten var gulärla) kom förbi inne i myllret av svalor. Säkert 100-150 ärlor sedda, men sikt bara måttlig. Svalorna var livliga och sågs i oförändrat antal till 1820, därefter nästan inga (men se nedan).

Kl 1825-1832 rastade minst 200 änder (150 gräs, 20 kricka, ny obest) mot SO de lyfte långt ute där de legat sedan de blev uppskrämda.

1979-08-25 forts.

Observera den tidiga tidpunkten för detta uppbrott! Rimligen beroende på att det var ovanligt mörkt vilket även ett mänskligt öga observerade. Därtill måttligt regn, i stora droppar.

Jag letade från verandan flera ggr efter svalor, såg länge inte en enda, men kl 1850 upptäcktes en högtflygande, gles svärm, kanske 200-300 ex sedda (men ej på sikt åt NV).

(a) Tillägg: under kl 1730 sågs 4 vadare komma från Ö eller SO och "gå in för landning" mot "lilla ön" eller dess närhet. Nästan säkert 4 brushanar.

(b) Vidare sågs på kvällen, mest kl 1745-1815 och ej senare, åtskilliga starflockar komma från N (ungefär) mot Krankesjöns V ände. Ett par ggr också stora flockar i vilda kast över vassen därborta. Nattplats högst sannolikt.

(c) Kl 2105 hördes Trana flera ggr på långt håll. Regn nu slut, det är lugnt, och temp +11° C. Mycket blött på marken

(d) Kl c 1020 en buskskvätta sedd på ängen nära björnbärssnåret.

(314)

(314)

1979-08-26, söndag.

Upp kortvarigt c 0500, tittade ut, såg föga. Väder uruselt; hård vind omkring NV, regn, dålig sikt, mycket kyligt, på morgonen c 9° C, senare på dagen ej över 11° C. Det dåliga vädret, med regn och delvis verkligt usel sikt, höll på till c 1400, då regnet upphörde och sikten plötsligt blev god, men grått och blåsigt och kallt som i oktober var det fortfarande. Omkring kl 1545 blev det ånyo regn, men när det upphörde gick jag upp i tornet och stod där kl 1640 - 1700. Gick r precis lagom för att undgå ett nytt regn.

Jag satt mesta delen av dagen på verandan och jobbade med mina dag böcker. Klockan 1415 kom Berith Cavallin med dottern Elin för att samtala ett slag om den afrikatur som vi skall leda med början i januari. De stannade, fick kaffe och bröd (Elin ville ha vatten, gärna i stora mängder), och vi hade en trevlig pratstund till c 1530 då de for till Vombs fure för att leta svamp.

På morgonen bara en mycket kort titt över sjön kl c 0500 och ännu en kl c 0730. Därefter föga obsar, jag tittade över sjön ofta men ägnade allra mesta tiden år dagböckerna. Noggrann rundtitt från tornet kl 1640 - 1700. Fågel:

1 skäggdopping sedd på morgonen, och på e m från tornet sågs minst 7 ex på närmsta klarvatten, därutöver inga, vilket egentligen var anmärkningsvärt, ty sikten var faktiskt god då. Både ad och juv sedda

2 häger 1 ex sett från tornet, även sågs 1 ex tidigt på morgonen.

3 knölsvan på närmsta klarvatten 2, men ej i tydligt sällskap; och neråt "tarmen" ett tredje ex

4 gräsand: tidigt på morgonen en del på närmsta klarvatten, samlades sedan (om det nu var samma ex) kl 0730 till vanliga platsen vid "lilla ön"; men senare på dagen inte kvar där (upprep. kontroller). Från tornet bara 3 ex närmsta klarvatten och minst 15 sedda i "tarmen", därutöver intet; inga änder, varken bestämbara eller andra, sågs då ute på klarvattnet.

5 kricka: på morgonen kl 0730 en flock, skattningsvis 25 sedda, ihop med gräsänderna vid "lilla ön", senare inte sedd utom ett ex som flög förbi när jag stod i tornet

6 brunand flock 8 hannar låg redan på morgonen i närmsta klarvatten och sågs ligga kvar där antagligen utan avbrott hela dagen. Var kvar när jag obsade från tornet kl 1640 - 1700.

7 fiskgjuse: vid två tillfällen på f m sedd över närmsta klarvatten i uruselt väder, omkring kl 1015 och omkring kl 1130 (men obs att mina iakttagelser var föga noggranna då. Senare, c kl 1400, ett ex ryttlande långt bort i V.

8 brun kärrhök 1 juv satt på rishög uppe nära norra ändan av närmsta klarvatten kl 1640. Satt länge. Ej med säkerhet sedd tidigare.

9 ormvråk 1 ex flög norrut över sjön kl 1650

10 enkelbeckasin 1 flygande ex sett från tornet

11 skrattmås några få ad sedda, mest från tornet (summa högst 10), något enda ex tidigare.

12 fiskmås på f m i ösregn 2 juv över närmsta klarvatten, senare ånyo 2 juv sedda i sällskap (före kl 1400, i regn och dålig sikt). Från tornet först 1 ad, sedan 1 ad 1 juv, sedan 3 juv i sällskap.

13 skogsduva 2 ex i sällskap flög mot VSV över sjön kl 1652

14 tornsvala 1 ex från tornet, kom alldeles nära, flög mot S-SV.

15 backsvala från tornet sedd, mycket glest, men minst 12-15 ex rätt nära, förbi tornet eller lågt över vattnet. Se nedan om obest.

16 hussvala 1 ex över SO delen av sjön kl 1643.

- obestämda svalor sågs ute över sjön, både på f m och från torr men inte en enda bergsäker ladusvala fick jag se!

17 kråka ett ex flygande över vassen på middagen.

OBS att småfåglar nästan lyste med sin frånvaro (låt vara a mina obsar inte var flitiga, men jag satt dock på verar nästan oavbrutet c 1000-1400 och 1530-1640). Detta skrivet kl 1735, också på verandan.

1979-08-26 forts.

Det blev regn igen, sikten nedsatt så att man såg V änden av Krankesjön bara svagt. Vind frisk, temp kl 1750 var mellan 10 och 11 grader C. Synnerligen dystert, prägel av senhöst. Jag fann att en del svalor flög livligt och snabbt i lä av träden omedelbart på andra sidan järnvägen. Så brukar de göra i kallt och blåsigt väder. Det var (som jag först såg) c 25 - 30 ex, mest ladusvala men några back. Kort därefter fann jag dock att antalet var mycket större, de flög i lä av träden ända ner till kanalen, och inalles blev det minst 100 ex; c 30 av dem satt på trådarna som spärrar av pansarvägen vid kanalen Det har jag aldrig sett förut. Stark majoritet av ladu, troligen c 90 sådana och 10 back. Samtidigt såg jag i ört-toppar ute på ängen en buskskvätta och i Rumex-planta nära pansarvägen en törnskata juv. En en sam stare (!) kom över, och några obestämda ärlor flög på håll. - En blick åt motsatt håll, alltså över sjön, kl 1815 visade att här flög glesa svalor, därjämte kom 9 starar förbi. Något senare en tät flock på c 150 svalor, art omöjlig, och ännu senare (c 1835) en flock på c 50 svalor långt ute. Jag tror inte att större ansamlingar förekom, men bevisa det kan jag inte eftersom sikten var så dålig på håll. Det blev ordentligt regn igen nu, och jag tyckte verkligen synd om svalorna i detta väder.

Ännu kl 1910 flög svalorna runt i lä av träden som ovan sagts, men kl 1912 blev det plötsligt uppbrott, åtminstone flög alla snabbt iväg åt samma håll, ut mot sjön. JaG skyndade mig att se åt det hållet men såg bara en svala, däremot fogade slumpen så att jag såg en flock stora fåglar nalkas från NV, de kom allt närmare, det befanns vara 22 storspovar som flög över mot SO.

1979-08-27, måndag.

När jag vaknade i stugan omkring kl 0600, rådde det mest intensiva busväder: hård vind omkring N eller NV, ihållande regn, och temp. omkr. 9° C. Hela morgonen och förmiddagen likadant, ibland var regnet måttligt, ibland var det ösregn. Dålig sikt. På närmsta klarvatten sågs ett par knölsvanar och några skäggdoppingar och c 6-7 brunänder, men obsar inte grundliga, jag gick inte upp i tornet. Ett fåtal gräsänder också sedda. - I lä av de höga björkarna flög ladusvalor och backsvalor outtröttligt fram och tillbaka, antalet (från vår stuga ner till kanalen) var väl inalles c 50 ex, ungefär lika många av varje art. Något senare på morgonen flög där även några hussvalor. Jag tyckte verkligen synd om dem. Vad de fångade (om de nu fann något alls) kunde jag omöjligt se. Jag satt inne och gick igenom dagböcker hela förmiddagen, drack mitt the på morgonen, sedan choklad, därefter kaffe; det var visserligen hygglig temp (19° C) i stugan, men verandan där jag satt var betydligt svalare. Flera ggr såg det ut som om det skulle bli bättre väder, sikten över sjön ökade från c 500-1000 till c 2000 m eller mera, regnet lättade - men efter få minuter öste det ner igen, och vinden förblev lika hård och tempen steg inte över 10 eller 10½ grader C.

Äntligen kl 1400 lättade det ordentligt, sikten blev god och regnet upphörde, jag skyndade upp i tornet men såg ingenting nytt utom några lågflygande svalor, en sittande brun kärrhök juv och 2-3 skrattmåsar. Jag gick ut och plockade en liter björnbär - de var blöta men fina f ö, och det var fort gjort, ingen hade ju plockat i detta väder. Svalorna flög som förut över pansarvägen och kom också in bland träden och backsvalor flög ett par ggr inom 1 meter från mitt huvud. Jag fann att en mycket liten homopter (strit) flög upp i massor från björnbärssnåren när jag plockade bär. Månne svalorna var ute efter den? Jag gick sakta ner till kanalen och tillbaka, i sicksack för att se efter ev. döda eller döende svalor men fann intet. Starflock på ängen bland kossorna. Vidare: en gång en svag men fullt igenkännlig lövsångarstrof Och i en taggig buske satt en grå flugsnapp och en svartvit dito!

Strax före kl 1530 började det min själ regna igen, om ock svagt till att börja med, och sikten över sjön blev mycket sämre. Plötsligt

1979-08-27 forts.
hörs ett läte på avstånd; ett rätt livligt jäjä, jäjä, några ggr jäjäjä. Kom närmare, jag funderade ett slag, men så gick det upp en talgdank: sommargylling// ! Lätet var visserligen tydligt mjukare än häromdagen, när jag härmade det "jäckjäckjäckjäck" (snabbt) eller "jäjäjäjä". Jag tyckte då att ett k-ljud trängde rätt tydligt igenom i varje stavelse. Så hördes det inte nu, men klangfärgen var nästan densamma, och ljudet kom uppifrån de höga björktopparna. Jag gick sakta ditåt, då flyttade sig fågeln längre bort men lät sedan höra sig igen. Och nu (nere vid kanalen) hade jag tur, ty nu spanade jag in den trädtopp varifrån lätet tycktes komma, och min själ om inte en gylling flög ut därifrån och försvann mot Silvåkra.

Jag gick in igen, satte mig på verandan och fortsatte genomgången av dagböckerna. I regn och blåst kom en gjuse över närmsta klarvatten.

Tillägg: från tornet sågs även en tornfalk ryttlande över ängen uppemot Ivans backe, och summa 4 knölsvanar ad låg någorlunda nära.

forts.

1979-08-27 forts.

Middag kl 1740 - 1825. Därvid regn, delvis starkt. Busväder: **hård** vind, och temp. +10° C.

En fiskgjuse kom över närmaste klarvatten, den sjönk ner till vattenytan, den störtade inte. Se skiss. Den gick ner till vattenytan, jag fick den därvid precis bakifrån och jag såg att den bara kom i vattnet med fötterna. Vattnet gick inte över tarserna. Gjusen kom upp med en liten fisk. Se övriga skisser.

Jag såg också 2 - 3 hussvalor över tomten, de flög invid huset, mellan tallarna.

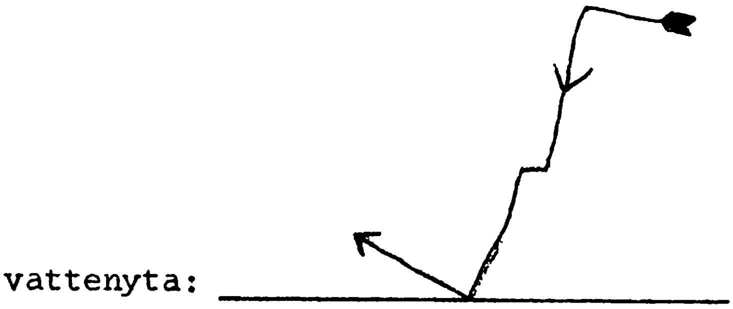

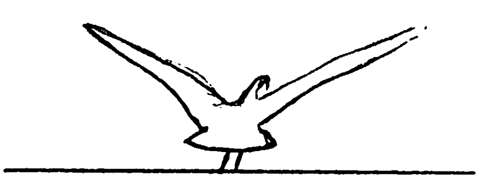

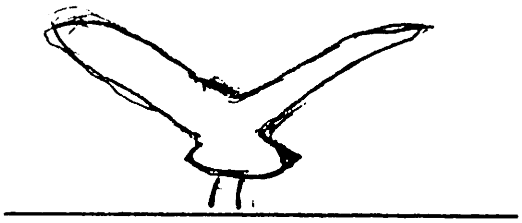

1979-08-28, tisdag.

Var i Lund, satt mest på arbetsrummet Ekologihuset, Helgonavägen 5. Rummets fönster vetter mot N. Jag såg 7 bivråkar i gles flottilj passera över mot S (ungefärlig riktning) kl 1340. Ytterligare 6 bivråkar kom på samma sätt kl c 1355. - Utanför huset sågs tornsvalor nästan oavbrutet, vanligen 1-2-3 ex, men ett par ggr upp till 6 ex samtidigt. Det var vackert väder. Obsar efter sträckare bara gjorda helt korta perioder, inte alls länge.

1979-08-29, onsdag.

Var i Lund, på arbetsrummet på Ekologihuset ungefär 0900-1400. Såg intet sträck. Tornsvalor ofta sedda, men idag vanligen 1-2 ex, och aldrig mer än 3 ex samtidigt.

På kvällen kl 1830 visade Ulf Gärdenfors en lång och fin bildserie från Borneo. Han och tre andra zoologer (Christer Hansson, Ragnar Hall och Göran Samuelsson) var därnere ungefär 50 dagar i vintras. Mycket trevlig serie, bra och lärorik, och anspråkslöst och humoristiskt framförd. Därefter var det kräftätning på Zootis, seminarierummet på Helgonavägen 3. Mycket lyckad afton, goda kräftor, god åtgång på min Jagasaftl som jag handlade i Mariazell i somras, kul samtal med Berit och Monica och flera andra, bl a Hjalmar Dahm.

1979-08-30, torsdag.

Tog det lugnt på morgonen. Var på Zootis (Ekologihuset) c 1200-1630 åkte sedan med Inga till stugan. I Lund, från arbetsrummet, sågs en tornfalk dra över mot S eller SSV, och en ensam tornsvala flög utanför institutionen.

Kvällen vid stugan: björnbärsplockning men också en del trevliga fågelobsar. Se nedan.

Arter observerade vid stugan 1979-08-30 på kvällen
och 1979-08-31 före kl 1630

Art	30 aug	31 aug
skäggdopping	ja	ja
häger	ja	ja
grågås	3	-
knölsvan	c 3	6
gravand	-	3 (1 juv, senare 2 trol ad)
gräsand	c 50	20
kricka	70	80
stjärtand	-	5
vigg	-	1
brunand	c 10	c 10 på morgonen
fiskgjuse	-	2
bivråk	-	1
glada	-	1
spaRVHÖK	-	1
ormvråk	1	2 eller fler
brun kärrhök	c 3	c 8, kanske fler
lärkfalk	-	1
aftonfalk	-	1 utmärkt från tornet
tornfalk	1 heden	1 ängen mot Ivans backe
vipa	-	1
glutt	-	1
storspov	hörd	-
enkelbeckasin	1	14 eller fler
skrattmås	få	riklig på e m, säkert 100
fiskmås	flock c 25 juv (alla!)	1 juv
havstrut	-	1 ad mycket länge
fisk/silvertärna	c 5	1 juv
ringduva	sedd	sedd och hörd
skogsduva	-	2 sedda, ej i sällskap
spillkråka	-	1 morgonen, flög mot NO
ladusvala	c 10000	bl a stora passerande flockar
backsvala	- (?)	mycket få
gulärla	flockar kom på kvällen.	sträck på morgonen, flera fl:r
trädpiplärka	sedd och hörd	sedd, och rätt många hörda
rödhake	hörd kvällen	-
svartvit flug	hörd	-
snöskata	hörd	hörd, och 2 ex sedda
entita	-	hörd
sävsparv	-	hörd en gång på morgonen
bofink	sedd	några sedda överflyg. morgonen
hämpling	-	hörd middagstiden
korsnäbb	-	flög över på morg., liten flock
stare	nattkvarter SO-hörnet(!).	bl a glest flyg. e m, tog insekter
sommargylling	-	1 ex flög förbi, fällde i alarna
nötskrika	-	hörd ofta på morgonen
skata	-	1 sedd
kråka	- (?)	1 eller 2 sedda

SE VIDARE KOMMENTARER PÅ FÖLJANDE SIDOR

1979-08-30, torsdag, forts.

Se artlistan föregående sida. Jag gick ut och plockade björnbär c kl 1715-1815. Därefter åt vi middag. Obsar därför inte oavbrutna, åtminstone inte för kl 1900. Därefter kom en för mig okänd yngre herre vandrande förbi; han var uppenbart mångkunnig även på naturområdet fast han enligt egen utsago arbetade på helt andra fält. Han hade varit bl a i USA och Sydtyskland och sett mycket av intresse. Vi stod och pratade till efter kl 20, utomhus, med goda möjligheter att se ut över sjön.

De intressantaste sakerna ikväll var dessa: (a) starar har börjat övernatta i vassen utanför Nicolins hus. När jag gick i björnbärssnåren (och antagligen även senare) kom starar i flockar österifrån, ofta alldeles lågt över trädtopparna, och försvann över strandskogen. Beträffande antalet kan jag bara ge my. approx. besked. Flockarna var på c 30 - 100 ex, inte särskilt många sedda, men många kan ha kommit osedda. Och vad som ev kom från V och NV såg jag inte alls. Några mycket stora siffror tror jag inte på, gissningsvis högst några tusen. - (b) svalornas beteende på kvällen var spännande. Det var fint och varmt och stilla väder, klart i huvudsak men ganska tätt dis. Antalet svalor såg länge ut att förbli lågt, men framåt kl 1900 ökade antalet mycket snabbt. De flög delvis synnerligen högt och glest och var därför svåra att se, delvis höll de sig lägre, och flera ggr kom de i täta stora flockar "sköljande" in över tornet och/eller längre norrut över östra stranden. De kvittrade då ovanligt livligt: bara ladusvala hördes, och syntes. Stora svärmar, kanske inte särskilt täta men högst voluminösa, syntes långt uppåt Revingehed, och det täta diset gjorde att man nästan säkert inte kunde se alla; jag fick anstränga mig för att se svalorna på håll. Antalet steg från 1000 till 5000 på några minuter (gäller förstås, som alltid, antalet synliga ex; inga skattningar därutöver om ej uttryckligen angivet!). Efter ett par minuter var siffran nog omkring 10000; och jag skulle inte bli förvånad om den okände unge man som ett slag stod i tornet, kom till högre siffror. Svalorna for sedan fram och åter över sjön, ibland alla åt höger (=N-NO, sett från min plats), ibland alla åt andra hållet. Dock sågs svärmar på mycket långt håll som inte, eller åtminstone inte alltid, deltog i dessa rörelser. För att göra en lång historia kort kan sägas att svalorna fällde kl 1918-1925, antalet mot himlen synliga ex minskade raskt, istället for de med hög fart och i my. täta flockar lågt över vassen. Kanske vid något tillfälle oroade av lärkfalk eller andra farligheter, att döma av beteendet. Kl 1925 kastade sig de sista flockarna nedåt, steg ett slag igen men dök ner på nytt, försvann bakom aldungen som står framför tornet.

För övrigt:änderna som angivits i artlistan är rena minimisiffror. Fiskmås: i skymningen flög en flock på c 25 ex österut, antagligen för att natta i Vombsjön; alla sedda ex i flocken var juv.! En del ärlor (sädesärla, gulärla, proportioner ovissa) flög ut i vassen, antagligen rätt stora flockar inalles.

Rättelse: de ärlor som kom över mig på närhåll, var gulärla; jag hade nästan säkra sädesärlor på håll, men tog ej upp dem i artlistan

Tillägg: näktergal skall tilläggas för dagarna 25-26-27 aug. De två förstnämnda dagarna var det ett förskräckligt regnande, jag satt mest inne, och jag hörde läten som jag flera ggr ville anteckna som det vackra melodiska varningslätet av näktergal. Men bergsäker blev jag inte. Men måndagen, när vädret bättrat sig och Inga och jag höll på att göra oss i ordning för färd in till Lund omkring kl 0700-0715, hördes lätet på nytt flera ggr, och det var helt klart att det var näktergal. Den för ett synnerligen diskret liv efter det att den slutat sjunga. Jag har därför mycket få data som verkligen indikerar bortflyttning m l m tydligt. Men jag tror att många reser redan i aug. och de återstående nästan säkert före 15 sept.

1979-08-31, fredag, forts.

Se artlistan närmast före 30 aug. - Jag stannade vid stugan idag fredag. Inga däremot for in tidigare än vanligt eftersom hon skulle vara hos tandläkaren kl 8. - Kl c 0815 - 1115 gick jag och plockade björnbär Det var överenskommet att Lena skulle ha dessa bär för infrysning. Jag fick en mycket god skörd, c 5 liter. Snåren hade plockats hårt, men fruktsättningen är oerhört rik i år. Det stora regnet sista weekenden hade orsakat att många bär, som satt kvar och såg fina ut, i själva verket var alltför mjuka, övermogna, aromlösa, ibland på gränsen till förruttnelse. Sådana bär plockade jag inte. Därför gick det rätt långsamt. Men jag tycker det är ett stort nöje att plocka bär.

Det var fint och stilla väder, varmt och nästan högsommarlikt, men diset kvarstod och var rätt tätt, vitt, mjölkaktigt; man såg färger dåligt redan på korta avstånd.

Fågel före kl 1115: inte mycket. En spillkråka kom rakt över huset, ropade högljutt "prytt prytt prytt....". Satte sig sedan uppåt Ivans backe och lät höra sitt klagande "kliääåh kliääåh....". En ormvråk juv sedd nära. Svalor fåtaliga, några back sågs, även ladu var fåtaliga nu. Gulärla sträckte i betydande antal för att vara i inlandet, flera flockar på 10 - 20 ex passerade mot SV. Trädpiplärka sågs och hördes, men antal måttligt; intet stort sträck hört i varje fall. Snöskata hördes flera ggr, 2 ex flög över mot N. Bofink några ex sedda överflygande, lockade; arten ses förvånande litet här åtminstone under de månader som förlöper mellan häckningens slut och flyttningens början. Kanske begynnande sträck-oro? Det trevligaste på morgonen var en liten flock korsnäbb. De lockade ivrigt och flög högt, tydligen mot N eller NO. Antagligen mindre korsnäbb, men detta bara att döma av lätet, ty jag såg dem inte. Korsnäbbar flyger relativt ofta så högt att de är svåra att upptäcka.

När jag kom tillbaka till stugan med min bärskörd, var jag ordentlig trött i hela kroppen, inte minst i benen. Gick dock upp i tornet och stod där 1115 - 1145. Givande stund. Artlistan säger en del. Finast var förstås aftonfalken. Den flög fritt synligt, 50 - 150 m från tornet, och tog små (osynliga) insekter i flykten i graciösa vändningar. Jag trodde först att det var lärkfalk; stjärtens längd tydde på det, undersidans fläckning var i mitt tycke väl markerad, och beteendet föreföll mig till att börja med stämma bra med lärkfalk, eller åtminstone inte tala emot den arten. Men jag blev betänksam, särskilt när jag flera gånger såg ryggsidan med dess i kikare väl synliga bruna eller brunaktiga tvärstreck på grå eller blågrå botten (jag tänkte först att den teckningen kunde stämma med lärkfalk juv). Men det fanns något som inte stämde. Vingspetsarna föreföll mindre nålskarpa än hos lärkfalk, beteendet var mera mjukt "snoende" efter insektbytena. Och så fick jag se att huvudet på håll föreföll väl avsatt vitt eller vitaktigt, visserligen inte utan någon mörkare fläck eller teckning men dock mycket väl kontrasterande mot kroppen i övrigt. Nu var saken klar, det tog sin stund, och det var en nyttig påminnelse om att man alltid (när tillfälle gives) skall studera djuret så noga som möjligt. Aftonfalk juv. - Här också kommentarer till vissa andra arter. Knölsvan 3 ex ad i närmsta klarvatten, 2 av dem ofta, men ej alltid, nära varandra. 3 andra ex ad långt ute i V och NV i sjön. Flocken av kricka lyfte ideligen för bruna kärrhökar (se nedan), därvid befanns att 5 stjärtänder ingick i flocken. Krickorna lyfte när kärrhökar kom alldeles lågt över dem, men inte annars, och de fällde efter 100 - 200 m. Gräsänderna lyfte inte ens när de låg intill en vasskant och en kärrhök överraskande dök upp bara ett par tre meter över dem Av rovfågel sågs från tornet, förutom aftonfalken, 1 ormvråk, vidare 1 fiskgjuse, dagens enda glada, en sparvhök (delvis nära aftonfalken) samt en oväntad mängd bruna kärrhökar: kl 1115 sågs 3 juv och 1 hona tillsammans, 2 av juv steg upp till jättehöjd. Kort därefter 2 hannar ad + 1 hona + 2 juv intill varandra, ett sjätte ex ANslöt så att alla 6 samtidigt syntes i kikaren, delvis virvlade de om varandra alldeles lågt. Det är nästan säkert att de 2 juv, som tagit höjd, inte var med nu. Något senare sågs 2 klara honor ad samtidigt med 2 juv, och något

1979-08-31 forts.

ex sågs kort därefter på längre avstånd. Det är tydligt att minst 8, troligen 10 ex, fanns samtidigt vid sjön nu. Ovanligt fin siffra.- Lustigt var att se en flock på 9 enkelbeckasiner som for runt, delvis skrämda av kärrhök; en gång mötte de en flock på 5 artfränder, men flockarna slog sig inte ihopa fast de formligen flög mot varandra alldeles lågt.

En stund efter vistelsen i tornet, sedan jag tagit en grundlig tvät och klätt om mig och satt mig på verandan med min kaffekopp, kom e sommargylling tvärs över gläntan mot sjön från vänster mot höger, bara några m över marken, och svängde upp i aldungen framför tornet. Den va intensivt gul i det silkesmjuka solskenet, härlig att skåda. Den var tyst. Rätt intressant datum; jag anser nog att de allra flesta gyllingar lämnar vårt land före 25-27 aug.

Tiden 1300-1515 delvis obsar. Lärkfalk 1 ex på håll över sjön, en fiskgjuse tog fisk i första försöket, dagens enda (!!) bivråk kretsade på 300-400 m höjd över huset, kort därpå ännu 1 fiskgjuse sedd på ännu större höjd. Ett par ggr kom svalor (allra mest ladu) mot S över sjön i luckra men stora förband; de höll hög fart. och jag fick avgjort intrycket att de var på flyttning. Sista "stöten" av detta slag sågs kl c 1445, där var minst ett par hundra ex. Bland dessa även en ensam vip sedd, rätt högt, mot S eller SV. Skrattmåsar, först bara c 5-15 ex, sågs i diset ute över sjön, några juv sågs däri. Men framåt kl 1500 ökade antalet, 30-40 ex kunde ses nära varandra; uppenbart fångade insekter över sjön. Inalles minst 100 ex sedda, flygande över sjön, men därtill hade c 100 - 150 ex lagt sig på vattnet långt ute, kanske fler, jag kunde inte överskåda hela sjön. Havstruten trevlig: den hade inte kommit kl 1145, men en stund senare stod den på en miniatyr-revel vid "lilla ön", just där häger och småvadare brukar stå och krickor och gräsänder brukar ligga i vattnet därinvid. Alla dessa var borta, istället stod här en mäktig havstrut ad och plockade och åt på något byte den funnit (eller tagit) här. En brun kärrhök hanne ad kom dit men fällde utom räckhåll. Truten stod kvar i c 2 timmar. När den ätit färdigt lade den sig i vattnet precis bredvid.

Stare sågs först föga eller nästan intet. Men framåt kl c 1200 eller 1230 och senare visade den sig i glesa förband, som flög över sjö, samtidigt med skrattmåsarna och ofta emellan dessa, och fångade flygande insekter, rimligen diptera. Antal starar: inte tusental men säkert ett par tre hundra, kanske flera på håll (sikt dålig på måttliga och större avstånd).

Enligt överenskommelse kom Lena kl c 1515. Vi satte oss ute på gräsmattan i det varma och lugna vädret, det var riktig sommar. Skrattmåsa och starar for omkring över närmaste vass och längre ute och fångade insekter, deras beteende då är my. typiskt, flockarna är glesa, eller fåglarna rör sig individuellt och med sakta fart, och ideligen stannar de enskilda individerna upp i flykten och höjer sig, ofta rätt brant, snappar en insekt och fortsätter. Någon gång kan de (åtminstone stararna) också kasta sig brant nedåt för att ta ett byte. - Vi satt ute til c 1815. Härligt väder, men sikten förblev dålig eller rentav försämrades, det var tätt mjölkigt dis.Vi körde sedan in till Lund. Precis utanför Östra Torn, där vi för c 10 dagar sedan hade c 800-900 ljungpipare, där hade vi nu, på samma fält, ett drygt hundratal måsar, skrattmås och fiskmås, av båda arter både ad och juv, men många fiskmåsar ad sedda; vidare 3 strandskator samt, efter letande, 6 eller 7 ljungpipare på håll, därav minst 2 juv. Inga vipor sedda idag.

1979-09-01, lördag.

Lund på f m till kl c 1215, for sedan med Lena till stugan vid Krankesjön. Väder ungefär som igår, mycket varmt i jämförelse med hur det oftast varit denna sommar. stilla och fint, och i regel inga moln synbara, men så tått dis att sikten i Lund knappt var mer än 2-3 km, och vid Krankesjön ungefär lika: man såg motsatta änden av sjön, men bara svagt, och färgkaraktärer sågs dåligt redan på 500 m håll. Artlistan ~~b~~följer här, alla arter utom korsnäbb sedda vid stugan:

1 skäggdopping flera
2 häger också flera ex, rätt aktiva på kvällen, skrak mycket, och 1 ex ställde sig i närmsta klarvatten där vattnet nådde till buke
3 grågås 3 ex kom till sjön på kvällen i skymningen från SO
4 knölsvan bara 2 ex sedda, obs dålig sikt
5 gravand 1 juv närmsta klarvatten. Var den enda and som lyfte när en fiskgjuse flög mycket lågt över.
6 gräsand
7 kricka
på närmsta klarvatten som förut, men först när de bröt up och reste mot O-SO på kvällen, fick jag en uppfattning antalet: minst 50 krickor och 100-120 gräsänder
8 stjärtand flock 5 ex bröt också upp, hade setts även tidigare, troligen fanns 5 + 2 ex
9 brunand flock 7 ex sedd på middagen
10 fiskgjuse 1 eller (troligen) 2 ex på middagen , det ena slog efte fisk 2 ggr men missade
11 brun kärrhök sedd rätt ofta men aldrig mer än ett ex åt gången. Ålder och kön oftast omöjliga att se men jag såg faktiskt minst 1 hanne ad och minst 1 ungfågel
12 lärkfalk 2 ex, se nedan
13 storspov på kvällen 7 + 5 mot SO, säkert juv, åtm. de flesta
14 enkelbeckasin flera ggr uppe och for, ensamma eller upp till 5-6 ex i flock
15 skrattmås idag bara ett par tiotal sedda, därav täml. många juv
16 fiskmås bara 6-8 ex sedda, alla juv utom ett ex
17 ringduva enstaka ex sedda
18 tornsvala 1 ex kom under (eller inne bland) de stora massorna ladusvala på kvällen, när jag stod i tornet.
19 större hackspett hörd middagen
20 ladusvala på kvällen nog 13000 - 15000, kanske mer, se nedan
21 hussvala hörd en gång på e m
22 backsvala mycket fåtaligt sedd, ytterst få hörda på kvällen
23 sädesärla kvällen flockar sedda, men summa sedda högst 40-50 ex
24 trädpiplärka hörd men inte många
25 törnskata 1 ex vid gamla P-platsen vid ankomsten kl c 1300
26 lövsångare sedd men inte många
27 rödhake knäppte på kvällen, 1 ex
28 buskskvätta minst 4 ex satt på höga örter på fältet mellan nya P-platsen och Ivans backe, alla mycket nära P-platsen
29 skata sedd
30 kråka bara 2 ex över sjön i skymningen
31 stare: stor ansamling mot SO-hörnet på kvällen. Intressant beteende, först ankomst och stor rundflygning och "obeslutsamhet", fällde sedan nedanför stugan/ ner mot kanalmynningen, men därefter snart åter oro, som (långt efter det att praktiskt taget alla fåglar anlänt) slutade med att stararna så småningo "rann i ström" över till nattplatsen nedanför Nicolins hus. Se nedan!

Tillägges: sländor av släktet Aeshna, eller åtminstone av sådan habitus, allmänna 30 och 31 aug samt idag. Även måndagen 26 aug, när vädret bättrade sig, uppträdde de i antal

Vidare: vid inresan stugan - Lund igår 31 aug på kvällen var råka och kaja rikliga på flera ställen. Vi for via Silvåkra by - Stensoffa - S Sandby.

VÄND

1979-09-01 forts.

Oerhörd cirkus av svalor (på kvällen). Det var bara, eller nästan bara, ladusvalor som syntes och hördes, men det var tusentals. De for fram och tillbaka, delvis högt, delvis jättehöjd. De jagades av 2 lärkfalkar. Ungefär kl 1855 såg jag att en falk tagit en svala och att den andra falken fortfarande jagade. Och kl 1910 ungefär kom båda lärkfalkarna nära tornet, jagande. Svalorna störtade ner kl 1917–1923. Observera att det var tätt dis! Månne detta gjorde kvällen mörkare och förorsakade att svalorna fällde tidigare?

OBS också att ärlor inte blev mycket sedda denna kväll.

SLUT

1979-09-02, söndag.

Bodde i stugan. Upp c 0500, men då rådde det tät dimma; jag lade mig igen. Därefter upp 0705; dimman lättade, det var rätt varmt. Disigt: sikt över sjön c 1-2 km, högst. Dagen blev my. varm och stilla, med kvarstående dis, sikt dock 3 km men inte mera. Temp. kl 1430 var 24° C!!

Artlista för fåglar sedda före 1430: skäggdopping, storskarv, häger, knölsvan, gravand, gräsand, kricka, brunand, fiskgjuse, bivråk, ormvråk, brun kärrhök, grönbena, enkelbeckasin, skrattmås, fiskmås, gråtrut, fisk/silvertärna, ringduva, trädpiplärka, sädesärla, ladusvala, sävsparv, bofink, hämpling, korsnäbb, råka, kråka.

Skäggdopping ej noga räknad, men 12-14 ex sågs. Storskarv 1 ex på närmsta klarvatten, sågs 0900 när jag var i tornet, låg kvar till 1015. Låg ofta eller oftast med huvudet under vatten, hade tagit en mycket stor och hög, starkt silverglänsande fisk som den många ggr lyfte uppåt och hade mycket besvär med. Det föreföll mig ~~b~~uteslutet att den skulle kunna svälja en så stor fisk; jag skattade dess längd till 25 cm och dess höjd till 12 cm, kanske 15 cm! Ner under vattnet med huvudet och därmed bytet flera ggr, dök, simmade under vatten: man såg var den simmade fram eftersom det var absolut vindstilla, man såg en "bog-våg" gå fram i vattnet, fastän ingenting syntes ovan vattnet ~~y~~av det föremål som åstadkom bog-vågen. Skarven kom upp flera ggr med fisken, slutligen utan fisken. Jag tror den hade släppt den. - Av en händelse blev jag vittne till när skarven lyfte; då flög den mot V-NV och sedan i många och stora svängar och "cirklar", slutligen stigande och troligen resande mot V eller SV.

Häger några, knölsvan bara 2 sedda, gravand 1 juv, gräsand nog över 120 ex sedda, kricka 50 sedda, brunand c 8 sedda, fiskgjuse 1 + 1, bivråk 1 + 1, ormvråk 1 + 1 +1 + minst 5 kretsande; en av de ensamma fåglarna var en börringevråk. Brun kärrhök minst 1 hanne ad och 1 hona ad och 2 juv; troliegn sågs 2 hannar ad. Grönbena hörd 0915 (jag var i tornet 0905-0925). Skrattmås helt få, fiskmås 1 ad, gråtrut 1 ad. Tärna 1 juv. Småfågel mycket dämpad aktivitet: trädpiplärka få ex hörda och sedda, sädesärla några få, obestämda sångare mycket få, sävsparv 1, bofink 1 + 1 + enstaka, hämpling 1 överflygande 0920, korsnäbb liten högflygande flock när jag plockade björnbär c 0955. Råka hörd, kråka 1 ex sågs, svalor ett fåtal ex över sjön etc. Trädkrypare hörd på tomten c 1440.

Aeshna sp och troligen andra sländor flög rätt allmänt; diptera flög allmänt och spritt och högt i det stilla vädret.

Staffan Ulfstrand med fru Astrid kom, Lisen kom också.

Starar samlades från 1755, svalor började samlas ungefär samtidigt. ärlor av båda arterna kom i mycket stora flockar, totalantal c 1000 ex vilket är ovanligt högt. (Och se nedan).

1824 2 ljungpipare ad flög österut

1825 flera flockar stare, därav en på 3000-4000 ex; det blir mycket rundflygningar över sjön: månne tvekan mellan norra och södra nattkvarteret? 6 bläsänder. Stjärtand. Ärlor 2000 ex (jättehög siffra!!!). (Brun) kärrhök, 1 tornfalk. Mycket~~y~~ trollsländor.

1830-1831 c 80 måsar från SO, de torde ha fällt i sjön. Skrattmås?

1837 upp i tornet. Nyss massor av svalor, nu nästan inga. Hussvala hörd, hämpling hörd, gulärla hörd. Starar har fällt i vassen utanför Nicolins hus; flockar komma från V. Ärlor nästan inga synliga nu. Änder mycket få, de har åtminstone delvis brutit upp och rest österut.

1842 några backsvalor överflygande. Ungefär 400 änder har lagt sig långt ute, se streckat område på skissen. Över 100 måsar har också lagt sig på sjön, vid X på skissen. Fiskmås juv torde ha dominerat däri.

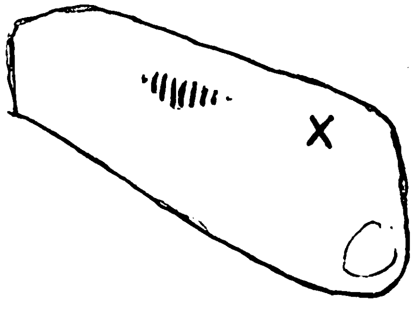

1845 ladusvalor kommer från Ö. Antal obekant, men totala antalet sedda svalor var my. approx. några 100.

forts.

1979-09-02 forts.

5000 - 7000 starar uppskrämda av brun kärrhök juv. En del ärlor är där också, andra har fällt i vassen nedanför tornet, närmare bestämt i vassbältets yttersta del, närmast klarvattnet (som de brukar göra, om jag minns rätt). Stararna kan ses även när de sitter i vassen. Ladusvalorna ökar i antal, nu är det 1000 - 2000, uppe i norr kanske flera. 500 ärlor, mest gulärla, flyger runt, fäller på angiven plats; några ex ses där de sitter i vassen, vilket är sällsynt.

I starflocken en vit eller grönvit fågel!

1852 Inga svalor utom att de kan anas uppe i norr. 3 storspovar mot Ö.

1853 ladusvalor över tornet, de flyger mot norr i glest förband

1856 8 storspovar flyger österut; ett par korta och otypiska läten höras: "kyck", "käj", etc.

1857 nu flerA tusen svalor från norr; dessutom några hundra ärlor rundflygande. Men stararna sitter stilla. 2 lärkfalkar jagar i sällskap, de flög över sjön enligt skiss, som nödvändigtvis är högst approximativ; de tillryggalade 2-3 km eller mer, hela tiden med ett inbördes avstånd på 10 - 100 m.

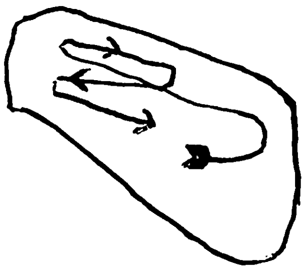

1902 alla svalor försvunna!

1903 c 500 - 1000 svalor ses långt uppe i norr, nästan osynliga.

1904 är de försvunna!

1906 ärleflockar oroliga; bara gulärla hörs. Det är disigt; sjöns V ände syns knappt alls.

1909 20 ladusvalor förbi. Jag anar svalflockar i diset i NV. Nu svag sydostlig bris.

1911 lärkfalk delvis lågt över vassen där stararna sitter; dessa går ej upp. Några gräsandflockar flyga österut. Gulärla hörd. Ej en svala ses eller hörs!

1916 5 storspovar mot O eller SO, de är säkert juv såsom de föregående. Alla kommer mycket nära tornet. 1 ladusvala! Dipter-svärmning. Småflockar av gräsand och kricka på närmsta klarvatten. 4 stjärtänder + 1 gräsand flyga mot SO. Det mörknar snabbt, diset tjocknar också. Starar hörs mycket svagt. Ej en svala att se. 1 häger sedd och hörd. 15 gräsänder mot SO. 2 krickor mot S eller SO.

1922-1923 uppbrott av änder långt ute; alla resa enligt skiss, alltså ungefär mot OSO. Inalles bröt nog c 150 ex upp nu, men (bara) summa 92 + 14 sågs passera. Det är dis, och svårt att se på håll i norr.

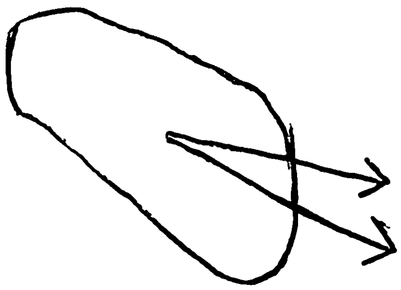

1929 Ytterligare minst c 120 änder reser mot SO, därav är c 27 krickor, och resten gräsand. (Originalanteckningar inte helt tydliga; antalet änder kl 1929 kan ha varit större).

1935 jag ner från tornet. Obsar slut för dagen.

Tillägg: omkring kl 1500 sågs vid ett tillfälle 7 hägrar samtidigt. Och omkring kl 2100 hördes kattuggla länge utanför stugan.

1979-09-03, måndag.

Kl c 0630 var det lugnt och grått, men blå fläckar började synas på himlen. Temp +15° C ! Utmärkt behagligt väder. Jag var i Tornet kl 0655-0705. Såg därvid

1. skäggdopping högst 8-10 ex
2. häger minst 5 ex
3. knölsvan i närmaste blåsäven 2+1 ex, längre ute ytterligare 2+1 ex, = 6, alla ad.
4. gräsand i närmaste blåsäven, mest vid "lilla ön", c 25-30 sedda. ~~[illegible]~~ På andra ställen, t ex "Tarmen", bara helt få ex sedda. Men kl. 0700-0701 kom nästan exakt 100 gräsänder från öster och fällde i sjön mest, men inte enbart, i närmaste blåsäven eller i vassarna därintill.
5. kricka högst 20 vid "lilla ön"
6. stjärtand 2 vid "lilla ön".
7. vigg 1 ex närmaste blåsäven, mycket mörk, med kort men tydlig tofs, och med skarpt avsatt vitt vid näbbrotens sidor

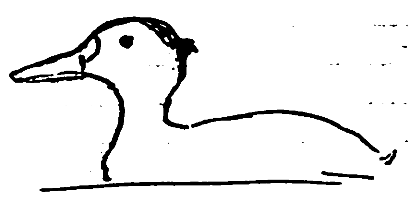

Skiss dålig men duger som schema. – På längre håll ~~[illegible]~~ låg 2+2 andra viggar.

8. brunand bara 2♂♂ 1♀ sedda,

– ~~[illegible]~~ obestämda änder: c 10 flög täml. högt mot väster, och 12 ex låg mycket långt ute.

9. skrattmås bara 5-7 ex sedda över sjön, ad + juv.

1979-09-03 forts.

10. fiskmås 1 ad på påle längst ute.
328 – obestämda måsar: c 10 ex längst bort i V änden på sjön.
11. ringduva flög över.
Under tiden inga svalor alls!
Inte heller ärlor!
12. Trädpiplärka hörd. Småfågel alldeles påfallande fåtalig. Stor bortflyttning ??
13. sävsparv hörd.

—

Vid frukosten:

14. storskarv 1 ex rundflygande över närmaste blåvatten!
15. vipa: flock 7 ex mot Öster.

Inresan till Lund:

mycket stora flockar av skrattmås och fiskmås flerstädes på de skördade fälten; nära Östra Torn även 50 gråtrutar på ett fält ihop med andra måsar. Antalet skratt- och fiskmås, som vipa, måste vara över 1000. Ett par starflockar på 100-300 ex. 328
OBS: sikten idag mycket bättre än förut, fullt OK om ock ej kristallklar.

1979-09-04, tisdag.

Per Brincks sextioårsdag. Jubilaren med familj befann sig på sin gård på Öland. En buss med 27 uppvaktande avgick från Zootis (Ekologihuset) kl 0815. Vi for via Gårdstånga - Hurva - Hörby - Kristianstad - Blekinge kustväg - Karlskrona - Kalmar - Ölandsbron. Stopp i 20 minuter vid motell vid infarten till Karlskrona. Ankomst Brincks gård (den ligger i Tävelsrum) omkring kl 1230. Det var fint väder och blev snart härlig sol. Stor uppvaktning. Folket från Zootis (mest Ekologihuset, men även andra avdelningar) gav en kamera; förslaget kom från Sören Svensson. Trevligt tal av Sam Erlinge. Dessutom många personliga gåvor, både vid denna uppvaktning och vid andra tillfällen. I bussen från Lund befann sig, förutom en massa zoologer, för många att här räkna upp, även Torsten Gustafson. Även Pers dotter i första äktenskapet, Ingar, som nu är omkring 12-13 år gammal, följde med oss upp Hon har blivit mycket lik sin mamma, Gunvor; detta har blivit alltmera utpräglat på sista åren.

Per uppvaktades även av traktens befolkning, de kringboende böndern som han trivs mycket bra med. Det var ett synnerligen trevligt sällska av äldre par. Hans syskon med äkta hälfter m fl var också där, likaså Fysiografiska sällskapet genom sin sekreterare och skattmästare, professorerna Regnéll och Hjelmqvist resp. Tal och tacktal och gåvor och trivsel och solsken, och sedan en måltid. Det var dukat inomhus på grund av gårdagens dåliga väderprognos, men de flesta flyttade ut och satt på gårdsplanen. Per samlar på gamla allmogehus och äldre redskap och vävnader etc etc i stor skala; han lägger ner mycket på sådant och är stor kännare. Måltiden var riklig och smakade verkligen fint, och stämningen var utmärkt. Jag satt intill Gerhard Regnéll och Königsson, och vid bordet fanns även Erik och Christel Dahl och Hjelmqvist och Sune Arlebo. Livligt samtal, och när vi ätit oss mätta på god mat, däri inräknat den öländska specialiteten "klytt", som påminde en hel del om kroppkaka, fick vi kaffe med kakor och spettekaka. Hussvalor och ladusvalor flög över gårdsplanen, och jag såg summa 3 tornsvalor.

Återresan skulle starta tidigast c 1600, men eftersom en del uppvaktande, däribland P H Enckell plus tre man från det boktryckeri i Danmark som trycker OIKOS, blivit betydligt försenade, på grund av dimma i Danmark, bröt vi inte upp förrän kl 1700. Start 1708. Samma väg tillbaka. Chauffören körde utsökt väl, mjukt och fint. Enda stoppet blev på en P-plats c 20 km V om Karlskrona, bara några minuter. Ankomst Ekologihuset i Lund kl 2057. Det var en särdeles lyckad och glädjerik dag, och jag är mycket tillfreds med att ha varit med och lyckönskat Per personligen och tackat honom för all vänlighet han visat och hjälp han givit när jag varit tvungen att konsultera honom.

Fågelutbyte förutom svalor och tornsvalor på Öland: en ormvråk sågs där också. Dessutom (A) vid Odarslöv nära Lund på uppvägen en flock på ungefär 200 vipor och 125 ljungpipare plus mycket mås (skratt- och fisk). (B) vid stoppet vid Karlskrona på uppvägen: en vitbrokig kråka. Var ensam, flög förbi och fällde fritt synlig på död bokgren. När den satt, sågs att en del långa handpennor var ljusa, bildande ett smutsvitt eller gråvitt band på den hoplagda vingen. Men när den flög sågs att varje vinge hade ett vitt längsband, orsakat av att pennorna var vita eller gråvita från vingtäckarna övre och ett stycke ut, men ej ända ut. Såg alldeles symmetriskt ut, men detaljer ej synliga. Däremot såg jag att vingen såg jämn ut i byggnaden och att det grå i dräkten (det som normalt är grått alltså) såg normalt och snyggt ut på detta ex. Rune Gerell upptäckte fågeln när den flög i närheten.

1979-09-05, onsdag.

Vaknade i stugan kl 0500, gick ut och tittade, det var en fin morgon men alldeles ovanligt litet fågel att se. Ulf Lundwall med en [redacted] kollega märkte småfågel i [redacted] vassen utanför stugan. Jag talade inte med dem, men Inga gjorde det och fick veta att deras fångst i år varit dålig i stort sett hela tiden.

Jag följde inte med in till staden utan stannade i stugan, gick en sväng på f m och en på e m och plockade ~~g~~ björnbär och fick bra skörd; buskarna bär enormt med frukt i år. Obsade f ö delvis från verandan och följde åtminstone någorlunda med vad som hände när jag var ute. Men det blev en dag med ovanligt matt fågelliv, även om någon rolig överraskning förekom. Var i tornet c 0900-0915.

Artlista, uppgjord kl 1830:

1.skäggdopping mycket få, trots my. god sikt på morgonen från tornet etc
2.häger några ex, de 2 närmsta [redacted] var ad.
3.grågås 2 flygande på f m
4.knölsvan 2 nära, 1 + 1 andra på håll
5.gravand 1 ~~x~~ juv sedd flera ggr
6. bläsand flock minst 9 i vattnet vid "dubbelbusken", från tornet
7. gräsand totala antalet sedda var nog inte över 40
8. kricka " " " " " minst 75
9. brunand flock på 11-12 ex sedd flyga och [redacted] simma flera ggr
10. fiskgjuse 1 ex middagstiden, stannade över SO hörnet, försvann snart
11. ormvråk 1 + 1 ex sedda [redacted] nära
12. sparvhök 1 ex över sjön på morgonen
13. brun kärrhök 1 hanne ad och 1 ~~x~~ ungfågel sedda, mest morgon och f m
14. sothöna 2 ex i sällskap med bläsänderna. OBS: mycket länge sedan sist
15. enkelbeckasin anmärkningsvärt massuppträdande, se nedan.
16. skrattmås fåtalig, dock några samtidigt rätt ofta, långt ute i regel, stundom 1-2 eller högst 3 ex över SO hörnet och närmsta klarvatten mest var det ad som nu tappat det mörka på huvudet
17. fiskmås: sedd, både ad och juv, men bara få, högst 5-8 ex sedda idag
18. ringduva sedd
19. backsvala sedd på morgonen över sjön i måttligt antal, kanske 25-50.
20. ~~r~~ trädpiplärka sedd och hörd, men nästan intet tydligt sträck på morg
- ~~ä~~ ärleflockar sedda över sjön kl 1825, summa c 50 ex. Även på morgonen några ärlor överflygande mot SV, nästan säkert sädesärla
21. lövsångare sedd och hörd
22. talgoxe dito
23. entita 1 ex dito
24. nötväcka hörd på f m flera ggr
25. trädkrypare också hörd f m
26. grönsiska flög över ett par ggr på middagen
27. skata 1 sedd
28. råka några ex mot S på morgonen
29. stare flockar började komma över sjön kl 1755, [redacted] därefter några medelstora flockar (max. 250 ungefär) åt olika håll, men inga stora mängder.
30. stjärtmes flock i strandskogen på f m, samtidigt med arterna 21-25. Antal [redacted] stjärtmesar nog c 8-9. Vid det tillfället var det ett slag rikligt med småfågel i träden runtom, men därefter blev dagen fattig, både på sådant och på annat.

Ovanstående skrivet färdigt kl 1845. Strax dessförinnan sågs en liten flock svalor över sjön. Kl 1850 upp i tornet. Då hörde jag
31 ladusvala. Från tornet hördes [redacted] vattenrall ett par tre ggr;
32 den skall tilläggas även häromdagen, den dag då Lena kom på e m; då hördes den också.

Från tornet f ö en del av intresse. Starar hade fällt i vassen "utanför Nicolins hus", som jag brukar skriva; det är egentligen något nordligare. De hördes hela tiden till 1925 då jag gick ner, och de syntes också, inte när de satt stilla i vassen, men när [redacted] enstaka ex eller småflockar bytte plats, då flög de lågt några tiotal meter, alltid utåt mot klarvattnet, och fällde i vassen igen. Antal verkade mycket måttligt, kanske 1000 [redacted] eller högst 2000. Observera

1979-09-05 forts.

att inte en enda stare sågs anlända till nattplatsen efter kl 1850 då jag klev upp i tornet. Ännu märkligare var förstås, att inte en enda svala och inte en enda ärla sågs eller hördes från tornet! Det var en mulen kväll, men det är helt otänkbart att ev befintliga svalor och ärlor skulle ha satt sig till ro till sista exemplaret före kl 1850! Jag tittade mig noga omkring med kikare: intet att se av sådana arter, och inte att höra heller!!

Änder: antalet ex som syntes på närmsta klarvatten var ungefär som jag skrivit ovan, dock blev totala antalet krickor nog c 120. Från 1914 då ett par tre gräsänder och 4-5 krickor flög mot Ö, blev det så småningom uppbrott av allt flera fåglar, dock (före 1925 åtm) enbart kricka, dette iväg i små eller medelstora floclar (5 - 23 ex) mot O - OSO, men kl 1923 flög drygt 20 upp från närmsta klarvatten - jag både hörde och såg uppbrottet - och de stack iväg mot V eller NV efter en sväng! Även kom en gång 2 enkelbeckasiner förbi tornet mot SO ungefär, och några minuter senare, när det snabbt skymde, hördes enkelbeckasin på nytt. Det var lugnt, och grått och i mitt tycke rätt kyligt, men kl 2000 fann (nästan) jag till min förvåning att temp var nästan 15° C. Dagen hade tidigare varit till stor del solig, med drivande låga cumuli och måttlig vind omkring V, en period på e m dock helt molnig.

Enkelbeckasin: morgonen, innan jag gick upp i tornet, sågs samtidigt en flock på 13 ex flyga runt lågt över vassen, och en flock på minst 35 ex som flög på samma sätt och mötte den förstnämnda flocken ute över närmsta klarvatten. Sällsynt flock för att vara beckasin! Precis efter den kom 3 ex till, summan sedda blir alltså 13 + minst 35 + 3 = minst 51 ex. Ej sedd från tornet, men vid middagstiden när jag satt på verandan flög en flock på 24 ex över närmsta klarvatten, där krickorna låg! OBS att flockar på upp till c 15 ex setts på sista veckorna här.

Det är sant att jag inte obsade noga när jag var ute på bärplockning och inte annars heller hela tiden, men trots många obsar sågs ej en enda sträckande rovfågel och inga andra fåglar heller förresten så när som på ett fåtal småfåglar på morgonen (m 1 m tydligt). Obsarna exempelvis på kvällen var mycket noggranna och, i mitt tycke, märkliga fast mest åt det negativa hållet.

Tillägg: på kvällen måndagen 3 sept., när Inga var ensam i stugan, kom ej mindre än 62 tranor över från N. De flög lågt över sjön och ropade mycket ivrigt. Klockan var c 1915,

1979-09-07.

Lena och jag hade ett ärende till Bjärred; jag har glömt vad det gällde, men på vägen gjordes en lustig observation. På ett stort skördat fält hade det gått tunga jordbruksfordon, som lämnat djupa spår. Det hade regnat, och det var naturligtvis fuktigare just i spåren än annorstädes. En stor vipflock, säkerligen ett par hundra ex, stod på fältet, och det var högeligen slående att viporna stod mycket tätare just vid hjulspåren än i övrigt. - Öster om Bjärred, likaledes på fält, fanns mer vipor och därtill ljungpipare, antal tyvärr ej angivet, men det var betydande flockar. Brun kärrhök också sedd, jag vill minnas det var över skördat fält.

1979-09-09, söndag.

Jag var i Falsterbo. Regn till kl 1400, därefter sakta men säkert lättande, sikten blir långsamt bättre; det är grått, vind my. svag SO eller S. Mycket milt. Jag gick till Nabben och åter kl 1410-1620, följde sydstranden. På återvägen en sväng inom kyrkogården. Oerhört litet av småfågel. Rovfågel: 1 bivråk sedd 1415, alla andra rovfåglar efter 1545.

i storskarv: Måkläppen c 35, därtill 1 + 7 + 5 flygande
obest. svan (=knölsvan!) 4 Måkläppen.
gravand 6-7 juv Nabben
gräsand 5 ex Nabben, men utåt Måkl. riklig, trol. c 200 eller mer
bläsand 1 flygande med 2 gräsänder
stjärtand 1 simmande vid Nabben
ejder: en del simmande, trol. också allmän utåt Måkläppen, därtill flock 9+10 hannar mot V eller NV
småskrak 1 sedd, därtill troligen stor flock utåt Måkläppen
obestämd dykand, troligen brunand, flock 7 ex sedd
bivråk summa 5 ex, alla lågt över trädtopparna i parken utom ett ex som reste mot SV kl 1605 högt!
ormvråk 1 lågt över parken
lärkfalk 1 mycket nära, sydstranden
sparvhök summa 4 ex varav 3 kom samtidigt; alla flög inåt enligt skiss. Ingen sträcktendens. Ett ex gjorde ett jättelångt slag mot marken i rätlinjig bana brant nedåt, se nedre skissen

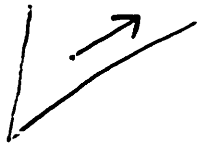

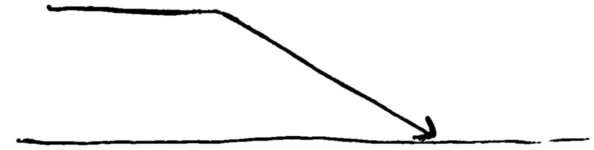

strandskata 1 sedd, hade troligen ett skadat ben
större strandpipare 2 på Nabben
kustpipare 1 på sydkusten
roskarl 1 på Nabben
kärrsnäppa 6 på sydkusten och c 110 ex på Nabben
kustsnäppa 12 + 6 på sydkusten, och troligen 3 andra ex Nabben
gluttsnäppa 1 ex

i labb 1 ljus, sågs jättefint och länge vid Nabben; översidan verkade en aning ungfågeltecknad, men stjärten såg ut som skissen visar:

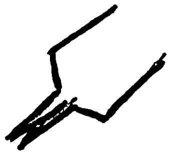

skrattmås summa c 60 ex
fiskmås troligen 1 ex sett långt ute!!
gråtrut vid sydkusten c 250 ex, vid Nabben 25, Måkläppen c 2000!
havstrut ingen vid sydkusten. Vid Nabben 1 ad, utåt Måkläppen säkert 30-35 ex sedda
kentsk tärna täml. allmän, 1-5 ex i sällskap, säkert summa 18-20 sedda, ad + juv. 1 ad flög mot söder (= mot Måkl.) med mat!
skogsduva 1 ex, beteende så:

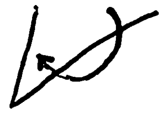

ringduva 1 i Parken
sädesärla 2 sydkusten, 1 Nabben
gulärla hörd golfbanan + flock 8 ex
rödhake 1 ex hört vid kyrkan
hussvala 2 ex reste ut 1510
ladusvala 1 ut 1510, 1 ut 1515
grönfink 5 vid Nabben och 1 skadat ex vid sydkusten
skata 1 sedd i parken
kråka 2 i parken och 1 sydkusten.

OBS fattigdomen på småfågel. Under tiden 1410-1435 sågs icke en enda småfågelindivid. Kl 1435 visade sig 2 sädesärlor.

1979-09-10, måndag.

Gick till Nabben 0615-0710, stannade vid Fyren för att samtala med Mikael Kristersson. Vid Nabben c 0710-0845, gick sakta tillbaka längs S kusten. Fint väder. Fågel se Roos' protokoll. (333) Ankom fågelstationen c 0945. Därefter delvis inomhus men delvis (och mest) obsar fram till 1330, sedan vandring mot Ö utefter sydkusten och tillbaka genom parken, åter till fågelstationen 1440. Sedan kortvarigt obsar i mulnande väder, dock klarnade det [redacted] igen omkr kl 1800 och senare. Mycket fint väder från morgonen till c 1230, sol, utmärkt sikt, måttlig, avtagande vind omkr. V; Man såg Møens klint bra! Från c 1030 sågs att lågtrycks-cirrus drog upp från N eller NV. De tätnade och drog upp över-huvudet. Kl. 1230 ännu sol, kl 1330 helt molnigt av höga moln men sikt utmärkt och vind då mycket svag. – Artlista

art	Nabben + till 0945	senare
storlom	minst 7+1+1	4+1+7 i vattnet därav ≧ 2 i praktdräkt
[redacted]		
obest lom	ett fåtal	–
storskarv	Måkl. c 60, därtill några flyg.	några
gråhäger	Måkl. > 200	–
knölsvan	2+2 ad flyg	–
gravand	c 6 juv; 2 ad flyg	1
gräsand	sedd, måttl.	sedd
kricka	sedd	–
bläsand	flock 12 + flera ex	–
stjärtand	några (< 10) i blandade flockar	–

1979-09-10 forts

art	Nabben + fram till 0945	senare
(334) skedand	≧ 1 sedd	–
ejder	måttl. antal men inga sträckande	få, ej ♂♂
småskrak	helt få	–
bivråk	ett par tiotal	mycket tunn passage, Σ väl några tiotal sedda
ormvråk	sedd	några sedda
sparvhök	rätt allmän, sträck.	Täml. ofta sedd
brun kärrhök	–	1 ♀ + 1 ♂ + troligen en till
tornfalk	knappt över 2 sedda	ej sedd
aftonfalk	–	en juv. undersökt vid stn. c kl 1300
strandskata	1 ad, praktdräkt, men ena benet hängde	–
st strandpip	2 + några	–
kustpipare	enstaka	1
små/mosnäppa	3, varav en rätt. klar småsnäppa	–
kärrsnäppa	Σ nog 250	–
kustsnäppa	Σ nog > 40	–
sandlöpare	5 från N	–
glutt	1	–
skrattmås	måttligt antal (≤ 50)	få
prutgås	Måttl. trol 3000 + därunder 250	sedd, måttligt antal
havstrut	några sedda	sedd
fisk/silvertärna	2	2
kentsk tärna	ofta, Σ c 15	rätt många (Σ 25)
ringduva	–	1 ex parken!
skogsduva	åtskill. sträckande flockar	sträckflock 11 ex

335

1979-09-10 forts.

335

art	Nabben + fram till 0945	senare
sånglärka	1 golfbanan	—
ladusvala	flera små "stötar"	sedd
backsvala	högst 10	—
trädpiplärka	1 hörd	—
ängspipl	hörd	—
rödstrupig pipl.	1 hörd högt	—
sädesärla	få	mg. få
gulärla	rastande + rätt svagt sträck	någon enda liten sträckflock
stenskvätta	1 vid fyrträdg.	—
bofink	mycket svagt sträck just i säsongens början	—
bergfink	ej sedd av mig men av andra	—
grönfink	≦ 7 rundflyg	—
hämpling	en flock på c 12 Troligen sedd av mig	— —
korsnäbb	5 + 3 ut	1 mot V kl c 1315
grönsiska	trol. hörd av mig vid fyren	—
järnsparv	ofta hörd på vägen ner till Nabben	—
stare	några små sträckande flockar ($\Sigma \leqq 100$)	—
skata	—	sedd
kråka	sedd	några sedda vid stranden, därav 3 ut troligen

Se kommentarer.

1979-09-10 forts.

Kommentarer: fåglarna på Måkläppen lyfte några ggr, uppenbart för passerande lågflygande hökar (som ej oftast sågs klart). Då de lyfte, när uppflogen var som starkast, rörde sig c 3000 trutar, vidare en del änder, 250 småvadare, minst 60 storskarvar och 200 grågäss.

Storlom: på min rundvandring anträffades S om sydkusten 4 storlommar varav 1 i praktdräkt, 2 med kolsvart bakhals och vit framhals samt 1 med gråaktig bakhals och mindre väl avgränsad vit framhals. Kort därefter 1+7 till varav åter en trol 2 i praktdräkt. Alla på fint håll, allas näbbar sedda i profil kraftiga, lätt konvex culmen, alla av samma storlek och form.

Bivråk: både ad och juv sedda, ofta mycket nära, många fina dräkter.

Aftonfalk: 1 ex upptäcktes av Bengt Bengtsson vid stationen; han kallade på mig. Utmärkt uppvisning av juv, tog insekter i flykten, mantel gick i brunt (men kunde tagits för ung lärkfalk på den karaktären), stjärt ej tydligt längre än hos lärkfalk; huvud däremot mycket ljust, vitlysande på sidorna, så som lärkfalk aldrig ser ut. Vingspetsar ej lika "nålvassa" som hos lärkfalk. Manövrerade utsökt, undersidans starka fläckning syntes väl, gick " i linjer." Kom till näst 20 m över oss.

Småvadare: när jag vandrade hem från Nabben kom minst 10 + 18 kustsnäppor och Σ > 50 kärrsnäppor mot V längs sydkusten. (eller utanför)

(337)

(337)

1979-09-10 forts.

gulärla: vid återvändn. en rätt stor flock på golfbanan. Däri minst 1 ex med mycket mörkt "ansikte", verkade fullständigt svart framför ögonen. Hjässans färg ej sedd säkert.

kråka: vid sydstranden, c 700-800 m österom stationen, gick 2 normala kråkor och 3 andra; dessa var (a) mindre till storleken (b) mattare i [redacted] den svarta grundfärgen, (c) tydligt tunnare i bakhuvud och hals, samt (d) vitbrokiga. Karaktärerna (a), (b) och (c) kan skyllas på att de var ungfåglar, vilket jag tror att de var. Men vitbrokigheten! Ett av exemplaren hade alla infanen vita i distala delen, däremot nästan säkert inte i den proximala och alltså inte heller i den del som är dold av övre vingtäckarna. Se schemat, det är bara ett schema. Därutöver intet vitt synligt. och dräkten f.ö. normal och "snygg". De två andra [redacted] vitbrokiga ex. hade mycket mindre vitt [redacted] i dräkten, oregelbundet och m l m asymmetriskt på vingpennorna, mest synligt när de flög förstås, men vita, ehuru ej alltid skarpt avgränsade fläckar syntes även på den hopfällda vingen. Inte med säkerhet vitfläckiga på stjärten eller övr. delar av dräkten. Men däremot var vissa (ving-) pennor mattgråbruna eller nästan blekbruna i spetsarna. Och

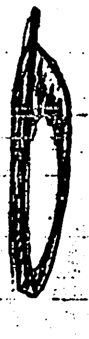

Schema

~~6~~

(338)

1979-09-10 forts.

flera pennor var mycket ojämna och/eller oliklånga kanske även "sittande snett" så att de ej täckte varandra normalt. Jag menar ~~[illegible]~~ inte att de satt i fel riktning men att de var mer/mindre vridna runt sin längsaxel. Och det var mycket tydligt att vingarnas bakkanter på dessa två ex var ytterst ojämna, ja, såg alldeles trasiga ut. Vidare var dessa 2 ex mycket ovilliga att lyfta, och när de ~~flög~~ äntligen kom iväg, fällde de efter 10 – 25 – högst 50 meter igen ~~efte~~ kanske rentav efter < 10 m. Den mest vita men mera välbyggda fågeln förefoll inte fullt lika orädd.

Det har blivit alldeles förvånande många obsar av dessa vitbrokiga kråkor på sista åren. Och de tycks, trots sin stora variation i färgen, ~~[illegible]~~ ha åtskilligt gemensamt: "ojämna" vingar, ringa storlek, stor oskygghet.

A

(339)

1979-09-11, tisdag

Gick till Nabben längs S kusten 0650-0730. På Nabben till 1035, gick sakta hem längs S kusten 1035-1125. Därefter mest inomhus, men gick ett par ärenden i Falsterbo c 1410-1440, och tog ett kort men skönt bad 1615-1640. För sträcket se Gunnar Roos' protokoll, här min fullständiga artlista:

(339)

1 storlom 1
- obest lom 1
skäggdopping 2
storskarv ofta
prutgås 2+3 !!
grågås ≧ 1400
gravand c 10+7+ng
gräsand få, en melanistisk ♂
kricka få
bläsand få
10 ejder: 2 sträck. flockar
småskrak ≦ 20
bivråk högst 30
sparvhök 2 (!), mycket sent på f.m.
tornfalk 1+1+1
stenfalk 2 morg.
större strandpipa få
roskarl 1
småsnäppa 2+2
kärrsnäppa > 50
20 kustsnäppa 21
svartsnäppa 1

rödbena 1+2
drillsnäppa 1
enkelbeckasin 1
skrattmås < 40
fiskmås 1 juv, ej fler
gråtrut massor
havstrut ≧ 20
kentsk tärna ofta + flock 20
30 ladusvala my. få
backsvala 1 !
gulärla ng flockar
sädesärla my. få, och ej sträckande
stenskvätta 1
grönfink c 5+1
korsnäbb 8 (trol. mindre)
lärka: 1+1

OBS att rätt många mycket triviala arter uteblev.

Rätt underligt väderleksläge, och i flera hänseenden underligt fågelliv också. Många negativa drag, några positiva och högst oväntade.

c

(340)

~~(1)~~

(340)

1979-09-12, onsdag.

Jag var kvar i Falsterbo till 1445. Gick Fågelstationen – Nabben längs S kusten c 0615-0700, var på Nabben till 1025, gick samma väg tillbaka, ankomst Fågelstationen 1120. Inga observationer 1120-1205; jag dammsög samlingslokalerna på fågelstationen. 1205-1350 delvis bad och utevistelse delvis packning etc. inomhus. 1350-1415 satt jag på bänk på öppna platsen mellan fågelstationen och kyrkan. 1415 långsam avmarsch till busstationen. Bussen gick 1445; jag fick några intressanta obsar från bussen i Skanör och på vägen över Ljungen.

Artlistan härnedan är ej fullständig; från Nabben bara några arter plus notiser om sträcket. Mera inte är lagd in vad jag såg från fågelstationen och senare från till kl. c. 1505.

Nabben + vandringen dit och hem: sparsamt sträck trots fint väder. Bl.a. sågs grågäs (c 500 kom från Danmark till Måkläppen), bivråk (my. glest) ormvråk (enstaka ex), sparvhök (my. få på morgonen, ökade sedan i antal, uppenbart nyanländande ex. många mycket nära, ♂♂ juv flera sedda), stenfalk 1 ex. ut, blåhök 1 ♂ ad ut, gråtrut på Måkläppen nog 4500-5000 ex idag, kentsk tärna flock 10-12 ex nästan

c

(341)

~~(2)~~

(341)

1979-09-12 forts.
oavbrutet S-SO om Nabben, ladusvala
sträckte i "stötar" på 10-25 ex
backsvala bara några få däribland,
hussvala ej sedd på sträck, men några
ex. flög över Falsterbohus, fältpiplärka 1+1 ex sedda.
OBS att stare och fiskmås ej sågs!

Tiden 1205-1350 vid fågelstationen och
i någon mån vid sydkusten:
a) c. 1215 18 ormvråkar 1 bivråk mot V
b) c. 1245 glest med orm- och
bivråk och en blåhök (ej ♂ ad);
sparvhöke ofta sedd.
c) c 1300-1350 obsar osammanhängande,
men mycket glest sträck av orm- och
bivråk västa fortsatt; sparvhök ofta
sedd. 1 Tornfalk sedd!

Tiden 1350-1415: fint väder fortsatte;
mycket glest vråksträck likaså.
Kl 1355 kom en helt otrolig bivråk:
huvud och hals snövita undersidan också
vit kanske med några små fläckar
eller skuggningar; ovansida mörkt brun
med små klart vita fläckar; stjärtens
bashalva vit dess ytterhalva mörkt
brun eller nästan svart; färggräns
skarp. Oerhört vacker dräkt men
också mycket sällsynt, och lätt att
felbestämma. Bara någon minut
efter den fågeln kom en mycket

1979-09-12 forts.
utpräglad "börringevråk" alltså en ormvråk förbi. Vit undertill med lätta pilfläckar på bröstet men ej på buken, vita eller vitgula övre vingtäckare som lyste lång väg. Huvud övervägande vitt. Båda dessa vråkar lågt, högst 70 resp 50 m från mig. Ytterligare några glesa ormvråkar sedda, och någon enstaka bivråk. —

Bussen gick 1445. När den passerat Skanörs N del och gick österut och just svängde mot S vid stora halmstacken, kom en ytterst gåtfull fågel förbi. I låg flykt svepte den över halmstacken mycket lågt, flög sedan ungefär parallellt med bussen säkert 200 m, i bra ljus (öster om bussen). Var helt uppenbart en gök om man fick döma av huvudets form och av färgen, men såg alldeles märkvärdigt liten ut! Åstadkom oro hos en del svalor, som flög över ängen. Jag känner mig hjälplös ifråga om bestämning till arten. En mycket liten Cuculus-art ligger närmast till hands men någon sådan är inte träffad i Europa. Vid samtal med Göran Högstedt och Johnny Karlsson föreslog Göran Cuculus poliocephalus. Obsen inte dålig men ej tillräcklig för definitiv bestämning!

1979-09-12 forts.

Vid färden över Ljungen slutligen (omkr kl. 1500-1510) sågs vråkar kretsa S om landsvägen och sedan glida iväg mot VNV ungefär alltså så att de korsade vägen i sned vinkel. Detta att vråkar på eftermiddagarna slår in på en kurs " norr om väster " har jag sett sedan 40-talet men vet ej förklaringen. - Inalles såg jag över Ljungen c 30 vråkar, alltså en mycket gles ström. Ytterligare något ex sett fram till Kanalen men därefter inga fler! Vid färden över Ljungen kunde jag bara se till höger i färdriktningen alltså söderut från bussen!

1979-09-13, torsdag.

Arbetade på Zootis (Ekologihuset) c 1030-1630. Såg en ensam tornsvala över institutionen och uppemot gamla vattentornet. Eljes intet.

1979-09-14, fredag.

Utmärkt vacker morgon, klar sikt, molnfritt. Senare blev det bildning av cumulusmoln. Kl 1030, när jag med kikare granskade himlen mot N-NO från mitt arbetsrum, hade stackmolnen tätnat till ett nästan helt täcke, med små blå luckor. På mycket långt håll i NO fann jag en skruv på 9 ormvråkar (knappt kritiskt bestämda, bättre att säga bara vråkar, alltså). Dagen i övrigt bjöd på mycket växlande väder; det klarnade på nytt, blev sedan regn, klarnade, blev åska och hårt regn en kort stund omkring kl 1515-1535. Därefter hastigt lättande. Jag gick hem till Lena 1545-1605 ungefär. Åt middag tillsammans, därefter fick jag lift med Lena till stugan, avresa Lund c 1650, ankomst stugan 1720. Det var nu mest molnigt av tunga mörka moln och svag åska på avstånd i S. Mot V delvis blått, med rika och vackra molnformationer. Men tjocka moln övervägde stort, och det var en rätt mörk kväll. Alldeles stilla var det nu. Tidigare idag har det blåst rätt friskt delvis. Lena åkte hem igen 1730, hon skall få besök av sin pojke, Anders, i morgon. - Ett par ungdomar i tornet; jag kände igen dem till utseendet men ej till namnet. De sade att en svarttärna flög över hitre delen av sjön.

Jag upp i tornet 1730, stannade till 1805. Spegelblankt, mycket klar luft, ett par svaga blixtar, höjdåska på håll. Starar hade börjat samlas, flockarna kom tätt till vassen utanför Nicolins hus, de kom från VNV - NV - N men åtminstone en stor flock kom ungefär från S, rakt över tornet. De fällde alltefter som de kom, alla i ett begränsat område med relativt grön vass (annars är vassen, alltså årets vass, dels mycket låg, dels sedan flera veckor gulnade i topparna). Kl 1750 kom flera m l m sammanhängande flockar från NV, säkert 3000 inalles. De redan anlända flockarna skrämdes upp av en brun kärrhök hona, som ideligen passerade rakt över. I en uppskrämd, mycket tät flock på skattningsvis 1500 ex såg jag ett ex med grå vingar och vit stjärt; ryggfärg oviss, däremot såg jag tydligt att undersidan var mörk (normalfärgad). Totala antalet starar osäkert. Tillströmningen slutade kl 1758, jag tror att högst 7000 ex hade samlats. - Ärlor kom i betydande antal, flockar på 10 - 50 ex ofta sedda, både sädes- och gulärla, men nästan säkert betydande majoritet för sädesärla. Totala antalet osäkert, de hade inte slutat komma när jag gick ner från tornet kl. 1805 (se nedan). Flera hundra ex minst. Svalor sågs c 1745 flyga långt ute över sjön, precis lågt över det stilla vattnet, antal högst 250 ex. Därefter bara sedd i ringa antal; ladu sedd och hörd.

F ö från tornet: häger minst 4 ex, skäggdopping summa c 12 ex sedda, knölsvan 2 + 1 + 1 ad, gräsand c 30 på närmsta klarvatten samt flock 28 ex långt ute, bläsand minst 8 på vanliga platsen utanför kanalmynn., nära stora dubbelbusken, kricka summa 1 ex sett, brunand minst 10 ex. Obest änder och annan vattenfågel högst 15 spridda ex sedda; ljus inte gynnsamt för att se färger men de syntes bra som siluetter mot det blickstilla vattnet. Brun kärrhök 1 ex, se ovan. Lärkfalk 1 ex flög österut över sjön, my. lågt. Sothöna 2 intill bläsänderna. Glutt hörd en gång. Obestämda måsar (skratt/fisk) c 25 ex långt ute på vattnet, lyfte, flög mot Vombsjön. Svarttärna 1 ex, säkert en juv, flög mycket riktigt över närmsta klarvatten, länge. Större hackspett 1 juv kom, fällde i björk, my. nära. Gröngöling hörd. Trädpiplärka hörd en gång. Ärlor och svalor se ovan, stare likaså.

Det blev stilla regn kl c 1750. Ökade i styrka kl 1805, då gick jag ner från tornet. Såg senare från verandan och tomten en del ärlor till, bl a en stor flock (50 ex eller mer) och hörde andra flockar. Svalor en tät men liten flock lågt utanför huset, knappt över 50 ex. Letade efter flera men såg bara spridda ex. Sparvhök 1 ex flög förbi omkring kl 1820. Senare inte mycket obsar, det blev hastigt mörkt. Regnet slutade eller blev mycket svagt omkring kl 1830. Alldeles lugnt, temp kl 1900 var 9 grader C. Mycket mörk molnhimmel i väster.

A

1979-09-14, forts.

Omkring kl 1930 drog det upp ett ordentligt åskväder från SV eller V. Många praktfulla blixtar, men det var alltid minst 6-7 sekunder mellan blixt och knall, oftast mycket längre. Ösregn ungefär en timmes tid. Jag satte ut alla tillgängliga spannar och krukor ~~under~~ stuprännorna för att samla regnvattnet. Alla blev fyllda på några minuter. – Efter kl 2045 (ungefär) slutade åskan rätt plötsligt och regnet blev svagt och slutade också ganska snart.

46)

1979-09-15, lördag.

Bodde i stugan. Upp 0410. Temp ute 0420 var 5° C. Månsken, men senare molnigt, delvis mörka moln, men ojämna. Trots detta ljusnade det my. tidigare och starkare än jag trott. Var i tornet 0510-0515 men då var det regn, och tomt på fågel.

0520 upp i tornet igen

0524-0525 starar flyttar sig över nattplatsen men fäller genast igen Ärlor hörs

0526-0528 uppbrott av ärlor, de hörs men ses ej. Gulärla hörd en gång, sädesärla hörd många ggr. Häger skriker. 50 svalor upptäcks högt uppe, det är säkert ladusvala. Sädesärla hörd igen flera ggr men ses ej. Det blåser; vinden ökar starkt. 9 brunänder på närmsta klarvatten. Mesar hörs flera ggr. 1 knölsvan, 2 skäggdoppingar. Kallt och blåsigt. Starar

0535 ses röra sig ett par ggr men ännu 0535 blir det ej uppbrott. 1 + 1 bruna kärrhökar sedda. 8 sädesärlor flyger mot Ö

0538 30 sädesärlor flyger högt mot SO - S. Starar rör sig fortfarande, flock ses glimtvis (men ännu intet uppbrott). 4 sädesärlor mot N.

0541 3 fiskmåsar juv från Ö. Regn börjar, starkt. 11 skrattmåsar och 1 fiskmås juv, alla 12 i flock från Ö. 1 gråtrut juv dito. Regnet upphör. Starar sorlar men ses ej. 1 häger lågt. 1 grönsiska överflygande.

0547 c 25 bläsänder och 10 stjärtänder i flock enligt skiss. De flög på 150 m höjd, de fällde ej. Tydlig sträckflykt! 1 skrattmås flyger mot V. 1 häger kommer från Ö. Rödhake troligen hörd. Sävsparv hörd. 23 måsar från Ö, det är mest skrattmås, några fiskmåsar. 1 fiskmås ad på samma sätt. Sädesärla hörd. Starar sorlar ....(ett par ord oläsliga).... Blå luckor, mörka moln. 1 kråka, 1 skata. 7 + 1 måsar från Ö, det är fisk- och skrattmås

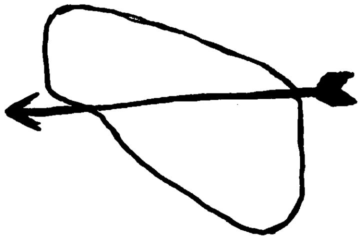

0556 c 2000 starar "yr upp" tämligen glest, alla reser mot V

0558 minst 7000 starar upp, de sprider sig inom en vid sektor V-S-SO, se enkel skiss:

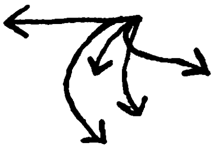

0559-0600 c 1500 starar till bryter upp på samma sätt, de flesta reser mot SV-S-SO enligt denna skiss:

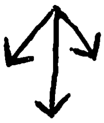

Inga starar mot N. 3 grönsiskor rundflygande. 1 sparvhök hanne mot SV; 3 sädesärlor bakom den. - Morgonen har granna färger. Utmärkt sikt. Djupt blågrå moln. Kallt. Gräsand hörd.

X) Ormvråk, fjällvråk. Returfinkar. Ringduva. Enkelbeckasin 2 ex. Mo- eller småsnäppa 2 ex. Bofink, grönsiskor, trädpiplärka, trädkrypare, sädesärla, backsvala. Björnbär. Väder. Baksträck. Hussvala, lövsångare, talgoxe, kråka, kaja.

Grönsiska 20 ex till. Bofink hörd. Vigg 1, brunand 9. Bläsand c 8, kricka 28. 1 järnsparv. Gräsand hörd. Gulärla och sädesärla hörda.

0613 jag ner från tornet, stelfrusen om fingrarna. Temperatur 6° C, stilla väder.

0620 och senare: sol, stilla och fint väder.

X) Dessa fem rader gäller iakttagelser, som gjordes efter 0620 men före 1200. Närmare tidpunkt ej angiven. Men det framgår av innehållet att jag plockade björnbär på förmiddagen, och observationerna gjordes sannolikt då.

1979-09-15 forts.

1200 upp i tornet. Temp. nu 11° C. 1 havstrut ad mot V. 1 fiskgjuse, 1 ormvråk, 1 brun kärrhök, några svalor. En flock bofinkar på 30 ex flyger mot NO: ↗ Detta är femte fallet efter c 0930. Tornfalk. Trädpiplärka. 2 trutar flyger också mot NO, my. högt. Hägrar, 1 enkelbeckasin. Väder: kallt. Orolig himmel, cumulusmoln under andra moln av typ som jag inte vet säkert, kanske tjocka stratus, kanske andra typer: altocumulus (?), som övergår i tjocka, "amorfa" höga moln. Cumulusmolnen är både hela och trasiga. En del cumulus-toppar sticker upp genom horisontella slöjor, se skiss:

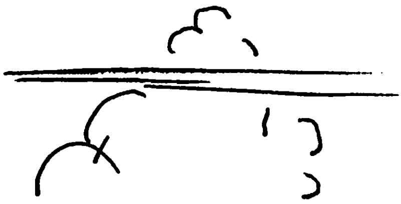

1 fiskgjuse ses. Plötslig vind. Det blir mycket mörkt. Blåsvarta moln i NO, en regnby där. i Fiskgjusen över sjöns SO hörn, den anfalles av svartkråka. Några ladusvalor. 1 lärkfalk kretsar över Ivans backe. Mycket klar luft.

1235 bofinkflockar flyger mot NO igen. 1 mycket högflygande rovfågel flyger mot S i sidovind, är troligen brun kärrhök. Småfåglar, det är bofink och piplärkor, flyger mot NO! 1 rödstrupig piplärka kanske hörd

1246 1 vråk flyger högt mot S, troligen ormvråk. Väder: solsken. Underbara moln i söder, det är solbelysta cumuli som sticker upp genom horisontala slöjor, se skiss:

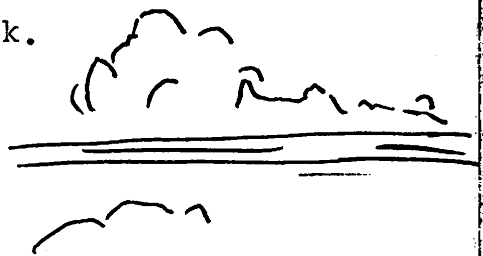

Ladusvala, trädpiplärka. 20 bofinkar mot NO. 1 brushane hanne mot V. 40 bofinkar ungefär mot N! Vinden blir hård NV.

1251 4 ormvråkar kretsar tämligen högt i norr, glider sedan norrut! 32 tranor ses i öster, de glider söderut, börjar kretsa men fortsätter sedan mot S. 12 vipor glest mot SO. 26 nya tranor ses längre i Ö, mot blågrått moln. Mer fink flyger norrut! 1 skrattmås ad sedd.

1300 1 sparvhök hanne juv flyger mot SSV ungefär. Nu hård V eller NV vind. Sparvhöken slår i björkarna vid stugan/tornet.

1303 1 sparvhök kretsar på oerhörd höjd, skattat 1000 m. Finkar fortsätter att flyga mot NO. Sol bakom tät slöja. Halo. Bofinkar mot NO och N, de går lågt, några dock högt. 1 ungtrut också mot NO, jag misstänker att det är silltrut. 1 ormvråk mot S. (I sjön:) 10 bläsänder, 3 sothöns, gräsand, brunand, kricka.

1317 1 något osäker fiskgjuse mot S. Det klarnar, är skarp sol. Ett cumulusmoln i norr utbildar hätta (rättare: får en hätta kring toppen). Småfågel fortfarande mot N (ungefär!)! 2 tranor komma söderifrån men vända och återgå så: ↑↓

1325 jag ner från tornet, hämtar kamera och mer anteckningspapper, går upp igen, tar 2 fotos mot Silvåkraskogen och SO-hörnet (av sjön) samt 2 mot Ivans backe.

1330 temp är 12° C.

1333 1 tärna juv, c 15 ladusvalor och kanske även några backsvalor, svalorna stiger, är oroliga. Några bofinkar mot NO!

1345 1 fiskmås ad från Ö, nära. 2 småfåglar mot N. En del svalor lågt över sjön. Det är intensivt solsken men mycket hård vind. Jag letar efter högflygare utan resultat, men

1348 kommer 1 ormvråk högt mot S eller SSO, och

1349 kommer 1 ormvråk mot S på bara 150 m höjd.

1352 15 bläsänder lyfter vid dubbelbusken (den står i sjöns SO hörn utanför kanalmynningen); änderna fäller ute på sjön. Orsak till skrämseln?

1355 1 ormvråk kommer lågt, fäller i SO-hörnet (men naturligtvis inte i sjöns vegetation).

r

1979-09-15 forts.

1406 1 ormvråk glider högt mot S, den har "hopdragen" flygbild.

1407 1 ormvråk står mot vinden i NV, ej högt. Hela tiden sol, men kallt, och vind mycket hård. Sikt utmärkt. Mörka moln dels i SSV, dels i N-NO-O. - Backsvala 1 + 1. 1 tärna över sjön, några obestämda måsar likaså.

1417 jag ner från tornet.
Därefter korta obsar fram till 1725, därvid hände (nästan) intet.

1500 Härliga färger, utmärkt sikt. Temp kl 1500 = knappt 10° C.
Inga fåglar utom några svalor och 1 brun kärrhök hona.

1722 första lilla starflocken

1725 fr o m nu obsar jag nästan oavbrutet, dock ej från tornet, ty det var iskallt, temp nu 8,5 grader C; och hård blåst.
i 1 svarttärna länge över närmsta klarvatten. Måsar flyger mot V, några trutar också mot V. Ärlor ses. Starar kom till "Nicolinska" nattplatsen, svängde och cirklade mycket, samlades till vassen rakt nedanför vår stuga; dock torde detta inte gällt alla starar.

-1812 Flockar kom 1722-1812, de flesta c 1745-1800. De kom på my. varierande höjd, somliga kom högt och störtade sig ner. - Ladusvalor och några backsvalor flög i lä av björkarna, som de gjort i morse och hela e m (och som de, enligt talrika obsar, gör regelbundet när det är kallt och/eller dåligt väder och sådan vind att det blir lä bakom björkarna, d v s vind omkring SV-V-NV).

1825 Ännu 1825 flög svalorna där. Sedan flög de över sjön, dock bara några tiotal sedda, och inga viktiga slutsatser kan dras härav)

?1830 Kanske redan från 1830, men med säkerhet från 1837 till 1902,
1837- lyfte stararna ur vassen utanför vår stuga och flög i ström upp
-1902 till gamla nattplatsen utanför Nicolins hus. Strömmen var avbruten ibland men oerhört långvarig: den pågick alltså i minst 25 minuter, och det är förvisso en mycket lång tid i detta sammanhang.

1900-1902 kom minst 5 Nyctalus över sjön.

1901 en ensam stare kommer i brant flykt från norr.
Vinden har nu avtagit. Det är en mycket ljus, molnfri kväll.

1905 jag går ut från verandan för att få friare sikt: ser minst 11 Nyctalus över sjön, deras flyghöjd 10-75 m, i vissa korta moment ner till c 5 m. Kanske ses en mellanstor fladdermusart också över sjön. (Se tillägg härnedan).

1930 temp är något över 6,5 grader C.

Tillägg; (a) kl 1830 flög 5 hägrar i enkelrad långt borta, ungefär enligt skiss: Jag fick in dem i tuben; då var de lätta att bestämma, men inte annars.

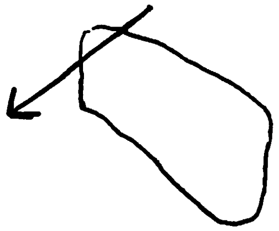

(b) kl 1904 flög en liten fladdermus helt nära utanför stugan.

1979-09-16, söndag.

Kl 0430 tät morgondimma, visserligen låg, så att man såg trädtoppar etc. Temp plus 3½ grader C! Lugnt. Jag bedömde det som omöjligt att se uppfloget av starar etc och kröp därför till kojs igen, vaknade 0530 och fann då att dimman lättade och att det var mycket ljust och fint i öster. Obsade stararnas uppflog. Därefter mest obsar till 0810, inga obsar 0810-0835, allra mest obsar till 1040, bristfälliga obsar till 1100, inga obsar 1100-1130, därefter obsar med ett par mycket korta avbrott till 1250, när detta skrives. För obsarna etc se nedan. Här en komplett artlista för tiden fram till kl 1250:

skäggdopping c 10-12
storskarv 11 + 2
häger täml många
grågås 1 flyg.
knölsvan summa 5 eller 6 ad
gräsand högst 30-40 sedda
snatterand 1 hanne
kricka småflockar, summa c 35
årta 1 ex i krickflock
bläsand c 8-10 i sjön
stjärtand 4 } överflyg. i flock
skedand 2 }
brunand högst c 10-12 i sjön
sparvhök 2 + 1 + högsträckare
ormvråk enst + 19 + 5 högstr.
fjällvråk 1 lågt över ängen
brun kärrhök nog 3 inalles
tornfalk 1 + 1, minst
enkelbeckasin 1 + 1 sedda
skrattmås fåtalig
fiskmås dito
havstrut 1 + 1, båda ad
svarttärna 1 juv
ringduva bara 2 + 2
större hackspett hörd
sånglärka 1 ex mot V
ladusvala
backsvala
trädpiplärka flera
sädesärla måttl. antal
järnsparv många morg.
rörsångare hörd
rödhake hörd morgonen
snöskata hörd,och 2 sedda
talgoxe
blåmes
svartmes hörd
stjärtmes hörd och sedd
trädkrypare hörd flera ggr
sävsparv 1 sedd
bofink sträck, sång, returgång
bergfink hörd en gång
grönsiska avgjort allmän
steglits flock sedd och hörd
korsnäbb hörd, flög högt
stare fint uppbrott, c 8000 ex
nötskrika 1 sedd, flera hörda morg.
skata sedd
kaja ett par, samt flock
råka hörd, och sedd i stor flock
kråka enstaka ofta, samt i flocken

Summa 51 arter. För närmare uppgifter, även om väder etc, se nästa blad.

Forts.

S

1979-09-16 forts.

Anteckningarna på föregående sida är ofullständiga. Här följer kompletteringar. Morgonobsar skedde 0545-0612, varvid följande antecknades:

0545 bofink sjöng
0554 2 starar upp. Sädesärlor hörda många ggr, järnsparv likaså
0556 (starar) upp på 2 ställen, mycket ungefärligt 1000 ex, men delvis fällde de igen
0557 från norra stället lyfte 5000-6000 ex, från södra stället c 1000. (betr. platsernas läge, se dagbok för gårdagen, 15 sept.) Bofink sedd och hörd. Bergfink hördes en gång. Grönsiska sedd och hörd.
0604 2000 - 3000 (starar upp)
0606 100 ex (= starar upp)
0612 högst 100 glesa svalor, det är ladusvalor. Några måsar långt ute.

Därefter finnes antecknat "tornet c 0645", men intet ord om vad som sågs från tornet.
Förutom artlistan på föregående sida har jag gjort ännu en artlista, som till stor del innehåller samma saker, men ifråga om följande arter ges mer information:

i skarv flock 11 ex + en liten and
häger 8 samtidigt varav 6 ad och 2 juv
knölsvan 2 + 1 + 2
i snatterand: hanne + ett ex
brun kärrhök 1 hona
sparvhök 2 ex i sällskap kl 0755
järnsparv allmän
grönsiska sträckte: flera flockar sedda.
bofink: sträck och sång.

Anteckningarna om övriga arter ger intet nytt och upprepas därför inte här. Tvärtemot vad som säges på föregående sida, innehåller originalanteckningarna till denna sida inte ett ord om väderleken och inte heller något om sträckets närmare förlopp.

Observera att bofinken även denna dag visade "returgång", enligt artlistan föregående sida.

1979-09-19, onsdag.

Följde med Inga först till lägenheten, som nu håller på att renoveras, och därefter till stugan. Vid lägenheten Sunnanväg 18 L, sågs något överraskande 2 Tornsvalor.

På utvägen vid Skatteberga 1 Tornfalk och när Revingeby ännu 1 Tornfalk, båda sittande.

Ankomst stugan 1803. Fint väder, visserligen inte molnfritt och strålande som i morse, men stilla och rätt varmt, och en del klart fält på himlen. Jag upp i Tornet 1805–1830, mycket intressant. Massor av starar i kilometerlånga flockar sågs redan när vi kom, och antalet ökade snabbt. Kl 1807 skattade jag antalet till 15000–17000, kl 1815 till 25000, kl 1820 till c 30000; därefter kom inte många nya. Men speciellt kl 1812–1817 kom flera tusen i ett par omgångar från V-NV över sjön. Någon flock, tät och klotformad, sågs flyga runt länge i V–NV som om den blivit jagad; kanske kom den aldrig till "vår" hörna av sjön. Stararna fällde delvis utanför vår stuga, delvis (de flesta) utanför Nicolins, även längre ute än vanligt; kanske fällde en del även V om kanalmynningen. Men de oroades av en

1979-09-19 forts.

sparvhök, en brun kärrhök ♂ ad. och en annan brun kärrhök trol ♀, ej årsunge; och därför blev det många uppflog och vilda manövrer. Jag såg inte att någon rovfågel fick byte. Kl 1823-1826 satte sig de allra flesta stararna och var sedan inte mycket synliga.

Svalor: antalet sedda kl c 1810 var nog högst 500-800, sedan steg antalet till c. 3000, kanske 4000 men ej mer, omkr. kl. 1820-1825. Delvis lågt, över vattenytan, delvis upp till 100 m, ej mer. Majoriteten ladusvalor, men backsv. sedd och hörd. De började störta ner c 1825-1827 och höll sig då, som fallet ofta är, vid de "yttre ruggarna".

En brushane flög först för sig själv men återkom och flög omkring alldeles invid stora massor av stare. För övrigt: skäggdopping några sedda, häger 1 ex, summa änder synliga c 115 ex (krickor sedda, säkert >25, bläsand sedd och hörd, gräsand fanns, men det blev dunkelt och jag vet ej proportionerna). Knölsvan summa 3 ad, alla någorlunda nära. Måsar bara ett fåtal långt borta. Ärlor: bara sädesärla hörd och sedd,

~~(2)~~

1979-09-19 forts.

och i mycket måttligt antal, kanske 20-30 st, men lockläten tydde på att antalet var större.

(353) Jag var medveten om möjligheten att se eller höra sädgäss, men intet spår av sådana var att förnimma.

1979-09-20, Torsdag.

Upp 0500: dimma; avsåg därför ej att försöka följa stararnas uppflog etc. Men när jag gick ut kl 0545, fortfarande i dimma, var stora täta starflockar svagt synliga över vassen utanför Nicolins stuga (= "norra" nattplatsen, om man begränsar sig till sjöns SO hörn). Det var tydligt att uppbrottet hade börjat; det kan ~~dock~~ ha börjat flera minuter tidigare. Flockarna sågs dock falla, åtminstone delvis. Klockan 0547 hördes starkt dån, och massor av stare lyfte. En brun kärrhök flög lågt över deras nattplats. Nu blev det stort uppbrott, men detaljer ej möjliga att se på grund av dimman. Denna lättade sakta, och man såg redan kl 0600 att himlen var blå i zenith, 1979-09-20 forts. (Sädesärla hörd.)

med lätta höga moln. Kl. 0618 blev plötsligt en hel del ladusvalor synliga över vassen utanför stugan. Dimman lättade men fortfarande var sikten högst 400-500 m. Kl 0625 hade sikten bättrats ytterligare en del. Bofinkar flög över mot SV, grönsiska hördes flera ggr, järnsparvens lilla silverklocka ljöd idelijen, en skata skrattade 4 gräsänder flög förbi. Sikt på håll över sjön fortfarande miserabel. Sädesärla hörd. –

Vi startade 0717 mot Lund. 1 tornfalk över ängen nära Ivars backe, 1 tornfalk vid Ålabäcks utlopp. 1 häger flög mot SV öster om Östra Torn, och ~~[illegible]~~ en ljungpipare flög österut. På "ljungpiparfältet" minst 250 måsar, fisk + skratt) proportioner oviss, en stor tät starflock, några ringduvor, ett måttligt antal vipor (25 kanske dock mycket fler på håll). Det var nu mulet, delvis lätt regn, sikt måttlig men ej dimma.

Tillägg: a) morgonen var ljum, Temp. c. 10 grader kl 0630.

b) en bofink hördes sjunga på morgonen, visserligen kort och något ofullbordat, men dock!

1979-09-20 torsdag.

Kl 1710-1730 gick jag från Zootis till Tenorgränden 8. Mulen och blåsig afton, men god sikt, och inte regn förrän efter 1730, när jag just hunnit inomhus. – På vandringen obsade jag alldeles ovanligt stora flockar gråtrut som kom i oregelbundna förband mot SV eller VSV, mot vinden. Inalles minst 300 gråtrutar uppblandade med ett par tre tiotal smärre måsar, skrattmås sågs bra, fiskmås fanns troligen också med. Jag såg rätt många gråtrutar ad med mycket tydliga, symmetriska ruggningsluckor i vingarna, det var ett rätt djupt "jack" in på gränsen mellan arm- och handpennor, ungefär så:

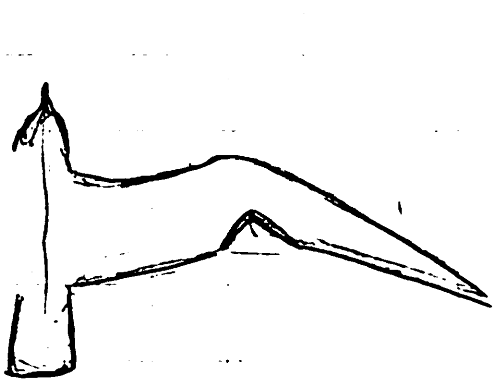

(356)

~~6~~

1979-09-21, fredg.

Inga och jag reste från Lortis kl 1705, stannade en stund hos Lena och fortsatte sedan, med stopp i S Sandby för att handla mat, till stugan, dit vi kom kl 1820. Det var en fin kväll. En starflock på c 200 över vassen; eljes mycket litet att se, och jag tror att huvudmassan av starar redan hade flytt (även om detta inte förefaller givet, eftersom kvällen var så ljus). – Jag trodde att det inte skulle bli fler fågelobsar, men kl 1850 hände något oväntat: en flock på c 130 gräsänder lyfte från sjön, rätt nära, och flög ungefär över stugan mot OSO. En kricka medföljde. Kort därefter lyfte ytterligare 9 + c 10 gräsänder, beteende ungefär som ovan. Summan blir alltså ≈ 150 gräsänder, en efter nuvarande förhållanden hög siffra. Det verkliga antalet kan ha varit högre. Jag obsade inte oavbrutet från kl 1820 och framåt.

(358)

Tillägg: 2 tornfalkar mellan S Sandby och Revingeby, och 2 ormvråkar i sällskap över Bökebjärsmossen.

1979-09-22 lördag.

Kl 0500 tät markdimma och dimma över sjön, alldeles stilla och Temperatur +2° C! Men det lättade rätt snart, blev sol och molnfritt och spegelblank sjö och de ljuvligaste belysningseffekter på spindelnäten i buskar och örttoppar.

Obsar från Tornet 0820-0905; arter då: skäggdopping ≧10, smådopping 1, nära! storskarv 2 i sällskap överflygande mot V eller VNV, häger 2 ad + något ex till på längre håll, knölsvan 2+2 på närmste klarvatten, 2+3 långt ute, 2 till kom från NO och fällde långt ute i NV, rätt nära dessa 2+3. Summa alltså 11 ex, alla ad. Gräsand högst 15 sedda, kricka 4, bläsand 8+3+1, brunand ≧ 14, vigg 5, stjärtand 1, obestämda änder 4. Se kommentarer nedan. Sparvhök 1 ex mot SV över sjön före 0820, därefter ännu 1 ex, ej fler. Ormvråk 1 ex mot SV kl 0825, 3 ex kretsande tillsammans kl 0840 när cumuli började bildas, och 1 ex

(358)

~~8~~

1979-09-22, forts.

flög mot SV över sjön kl 0852, blev länge attackerad av vipor ur en flock (se nedan), brun kärrhök 1 juv sedd före 0820 från verandan. Tornfalk likaså 1 ex före 0820.

(358)

Sothöna 1 ex sågs på närmaste klarvattnet, rall skrek flera ggr,

ett läte som troligen var kärrsnäppa hördes 3 ggr, skrattmås 1+1 över sjön, enkelbeckasin 1 ex flygande, större hackspett hörd, spillkråka likaså hörd, vipa flock 53 ex från NV över sjön, flocken reagerade ovanligt starkt för ormvråken, splittrades delvis, och en del av flocken svärmade runt vråken, och enstaka ex slog eftertryckligt mot den, 5 ex höll på länge. Flocken höll sedan kurs att vråken hamnade precis framför dem, på samma höjd.

ladusvala inte många sedda, backsvala flera tiotal sedda, trädpipl. hörd, ängspipl. hörd sädesärla hörd en gång, järnsparv hörd ofta, svartmes hörd, talgoxe sedd, sävsparv hörd, bofink hörd och sedd, bergfink hörd några

(359)

~~9~~

1979-09-22 forts.

ggr, grönsiska ofta hörd, några sedda, hämpling hörd men bara ett eller ett par ex, skata sedd, sånglärka hörd 2 ggr, därtill 2 ex i sällskap mot SV; råka hörd före 0820.

(359)

Sträck, glest och högt men på m 1 km bred front och nog ganska individrikt, sågs och/eller hördes av följande arter småfågel: sånglärka, ängspipl., trädpipl., trol. sädesärla, järnsparv, kanske rörsparv, grönsiska, hämpling, bofink, bergfink.

Cumulusbildning: ingen före 0830, sedan svag till 0845, ökade starkt c 0910–0930 så att himlen blev nästan molntäckt ett slag men 0950 ff blev det ånyo mycket blå himmel mellan cumulusmolnen.

forts.

1979-09-22, lördag, forts.

För dagens indelning och obs-tider etc se nedan. Här en artlista gällande för tiden fram t o m kl 1530.

1 skäggdopping minst 1o sedda i sjön (=Krankesjön, om ej annat säges)
2 smådopping 1 ex närmsta klarvatten i sjön morgonen
3 storskarv 2 ex flög [illegible] mot V över sjön kl c 0830
4 häger sedd ideligen hela dagen, men aldrig mer än 3 samtidigt, och totala antalet kan inte ha varit över 5-6, skulle jag tro. Vid morgonobsarna från tornet sågs 2 ad stå nära varandra, en tredj fågel stod på annat ställe
5 sädgås: bilrundan kl c 1040:på den trevliga våta ängen N om Vombs Norregård en flock på c 95 ex. Nästan alla låg på gräset, bara 2-3-4 ex stod upp. Totalantal kan ha varit drygt 100. Höstens första! - En dryg timme [illegible] senare kom 3 ex mot SO-OSO över sjön, flög precis över huset
6 knölsvan från tornet på morgonen: 2 + 2 ad på närmsta klarvatten, hannen i ena paret simmade med lyfta vingar mot det andra paret som låg c 250 m därifrån. Detta par simmade genast undan bakom vassruggar. Samtidigt låg långt ute i NV sjön 2 + 3 andra ex, alla ad, och av en händelse fick jag se mycket långt uppe i N [illegible] eller NNV att 2 svanar nalkades, flygriktning ungefär SV, höjd högst [illegible] 75 m. Det slutade med att de sänkte sig i glidflykt och fällde i NV delen av sjön, rätt nära den lilla flocken på 3 [illegible] ex. Summan svanar i sjön blev alltså 11 ex, alla vita, och alla var knölsvan.
7 gräsand morgonen från tornet högst 15 sedda. Inte sedd på snabbrundan över Vombs ängar - längs Vombsjöns V sida. Först kl c 1430 såg jag att en större flock fällde i Krankesjön, försvann nästan helt.Men när jag gick upp i tornet kl 1455 kom en brun kärrhök (högst sannolikt hona, ej årsunge i varje fall) och [illegible] jagade över vassen. Den skrämde upp en hel del änder (se nedan) [illegible] i vassruggarna som utåt avgränsar närmsta klarvatten, därav minst 70-80 gräsänder. Summan då synliga ex blev c 100 ex
8 kricka på morgonen från tornet bara 4 ex, på e m från tornet minst 25-30 ex uppskrämda av kärrhöken.
9 bläsand: på morgonen från tornet 8 + 3 + 1 ex, de 8 låg i "tarmen". På middagen och e m c 12 i närmsta klarvatten
10 stjärtand på morgonen från tornet 1 ex rätt långt ute på öppna vattnet tillsammans med 1 bläsand och 4 obestämda änder, trol krickor.
11 vigg på morg. från tornet 5 ex
12 brunand " " " minst 14 ex närmsta klarvatten, middagen samma siffra samma plats
13 knipa: 1 ex, hona eller ungfågel, låg i Vombsjön helt nära V sidan när vi körde förbi där. Jag förbisåg fågeln men Inga såg den. Det var enda and som sågs i Vombsjön. Vattnet nära [illegible] västra stranden var annars alldeles tomt så när som på ett antal ej närmare studerade [illegible] måsar i NV hörnet. Vad som låg långt ute på sjön, om där låg något alls, vet jag ej, ty vi stannade inte för närmare granskning.
14 fiskgjuse sedd först kl c 1350, då ett mycket fint ex ryttlade över vattnet utanför stugan, den vistades här c 15 minuter, ibland ryttlande, ibland kretsande.
15 sparvhök 1 ex mot SV över sjön c 0745, och ett ex dito c 0845; sedan 2 ex samtidigt, båda lågt, kl c 1010, vilket också var samtidigt med att dagens enda vråkkrets av nämnvärd storlek blev sedd (se följande art)
16 ormvråk: från tornet på morgonen kl 0825 1 ex mot SV över sjön, höjd högst 50 m, därefter kl c 0840 3 ex kretsande tillsammans över Silvåkraskogens Ö del, steg, försvann snart, sträckte säkerligen. [illegible] Detta var när små cumuli begynte bildas, men kretsen stod ej i närheten av en sådan bildning. - [illegible]

1979-09-22 forts.

Därefter gjorde jag visserligen inte oavbrutna men mycket flitiga undersökningar av den fina cumulushimlen hela tiden fram till kl 1400 och delvis även senare. Kl c 1010 fann jag under stort mörkt cu-moln 3 + 11 ormvråkar, därav de 3 och 6 till högt eller mycket högt, de and ra lägre men stigande. Strax därpå for Inga och jag en runda via Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida - Hjälmaröd - Harlösa - tillbaka till stugan. Då såg vi från Öbacken en synnerligen utpräglad börringevråk på ängarna (se kommentarer), sedan en ryttlande ormvråk på mycket låg höjd nära Norregård, därefter ännu 1 sittande och 2 flygande ormvråkar = summa 5 ex på rundan. Senare, från stugan, kort sagt uruselt resultat av obsandet: bortsett från 1 + 1 obestämbara kretsare rätt lågt och mycket långt bort i V - NV sågs summa en vråk, det var kl 1305, jag fann den från verandan, den kretsade mot stort vitt cu-moln avgjort högt, gled sedan under tämligen snabb höjdförlust mot SO, det var en ljushuvad vråk men alldeles säkert en ormvråk att döma av vingform och vingteckning (med i stort sett ljusa undervingar, illa markerade knogfläckar men tydlig och tämligen bred mörk bakkant på vinge - så ser fjällvråken aldrig ut). Detta klena resultat mycket anmärkningsvärt, särskilt som jag såg kl c 1100 och senare, att ej mindre än fyra segelflygplan i ovanligt tät krets seglade över Vombs fure (jag syftade in riktningen med hjälp av kartan). Segelplanen var där länge, men inte en rovfågel sågs åt det hållet, så när som på en ormvråk som kom flygande helt nära, och 15 m högt. Inte en enda kretsande rovfågel, alltså. Jag var (sedan) ute och plockade björnbär och såg mig om hela tiden, till 1215.

Tillägg om ormvråken: från tornet på morgonen sågs en femte ormvråk, den flög på c 50 - 75 m höjd mot SV över sjön kl 0852. Kom rakt framför en vipflock som flög österut, blev angripen av viporna, vilket såg rätt egendomligt ut (se vipa).

17 brun kärrhök 1 ex, nästan säkert juv, sedd från verandan på frukoste Därefter 1 ex med rätt livligt orangefärgade övre vingtäckare oc något ojämna vingar som jagade upp änder i sjön (se gräsand).

18 tornfalk 1 ex sett från frukostbordet på verandan, flög mot NV.

19 sothöna 1 ex i närmsta klarvatten, från tornet på morgonen! Ej fler.

20 rall skrek flera ggr när jag var i tornet på morgonen

21 vipa en flock på c 50 ex flög mot Ö eller OSO över sjön kl 0852; en ormvråk kom "i vägen" för dem, vipflocken reagerade starkt, splittrades delvis, c 30 ex svärmade runt vråken oväntat länge, och några ex slog eftertryckligt mot den. Till slut tröttnadede flest men 5 ex länge kvar och ofredade den. - Senare: på Vombs ängar 100-tals vipor, och på fälten nedanför Vikens gård flera 100 ex. Även efter återkomsten till stugan kl 1100 och senare såg jag flera ggr flockar av vipor (5-40 ex, säkert 6-8 flockar sedda), alla flög mot O eller OSO - SO.

22 brushane 1 ex flög österut kl c 1005

23 enkelbeckasin sedd över sjön både på morgonen och på em, i senare fallet uppskrämd av kärrhök.

- kärrsnäppa hördes troligen från tornet på morgonen, 3 ggr efter varandra. Lätet hördes mycket tydligt men fallet likväl osäkert, ty klangfärgen föreföll mig inte alldeles övertygande.

24 skrattmås på morgonen över sjön bara 1 + 1 ex, därefter kl c 1100 något flera. Kl c 1400 störtade oväntat en hel flock måsar brant ner från stor höjd över V sjön, de var kvar länge alldeles lågt över vattnet, jag studerade dem bl a på e m från tornet, det var säkert 60-70 ex varav mest skrattmås, däri mycket juv

25 fiskmås på morgonen ej sedd, på f m några få juv, på e m tillsammans med skrattmåsar minst 10 juv sedda, och 2 ad.

- måsar vid Vombsjön: flera tiotal vid Hjälmaröd, ej studerade närmare men majoriteten var nästan bergsäkert skrattmås

26 ringduva underligt nog bara 1 ex sett, vid stugan kl c 1200.

27 större hackspett hörd på morgonen

28 spillkråka också hörd på morgonen, från Silvåkraskogen

1979-09-22 forts.

Kvällsobsar: jag såg stjärtmes, rödhake, 2 rödstjärtar. Jag började obsarna 1720. Anteckningarna inte fullt entydiga: det är möjligt att stararna började samlas då, men troligen började ansamlingen först något senare.

1725 svalor började (samlas), men få exemplar att se, trots utmärkt sikt.
1750 nu har summa 2500 starar kommit. Högst 30 sädesärlor sedda.
1755 starar fäller utanför Nicolins hus, men stora flockar nalkas också från NV. Även dessa och övriga starar fällde tydligen på samma plats.
1805 få starar kom efter 1805. Summa summarum blev 5000 - 6000 ex. Svalor: summan blev nog c 1500 ex, men allmänna blev de ej förrän omkring 1800. Sedan var de försvunna ett par gånger (något som mycket ofta händer med svalor, även med stora mängder på flera tusen ex)
1816 tätnade svalorna, men högst 1000 ex ses 1816 (vilket indikerar att en del redan kan ha fällt för natten)
1820 ses 500 svalor.

Totala antalet sädesärlor blev c 100 - 150; tider ej angivna

1827 2 starar kom! De fällde på södra nattplatsen. Nyctalus sedd.
1828 700 - 800 svalor högt och tätt, färdiga att störta
1829-1831 störtar svalorna ner i vassen
1830 2 rödhakar knäpper
1834-1835 flera Nyctalus ses
1840 över 10 Nyctalus att se!

Det var en oerhört klar och molnfri, stilla kväll. Temperatur kl 1800 var 8° C.

forts.

1979-09-22 forts.

Tillägg: även följande 4 arter sedda idag: trädkrypare, stenskvätta, koltrast och nötskrika.

A

1979-09-23, söndag.

Kl 0215 var jag uppe: temp 1½ grad C! Klart; fin stjärnhimmel.
Kl c 0415 " " " igen: dimma, temp även nu 1½ grad C!
Kl 0600 " " " " : tät dimma, temp 3 grader C. Omöjligt att se uppbrottet av starar och andra fåglar. - Dimman lättade emellertid c 0800-0830; därefter blev det strålande väder, sol, spegelblank sjö~~n~~. Lyftande dimrester eller små låga cumuli (ovisst vilketdera!), men snart blev det sparsamt med små cumuli. De förblev små eller medelstora, och himlen förblev därför också alldeles övervägande blå hela dagen. Obsar från verandan när vi åt frukost c 0840-0915, därefter stod jag i tornet 0925-1105, därefter fortsatta obsar till 1145.
För dagens disposition efter 1145 etc se nedan. - Artlista för tiden fram t o m kl 1145:

1 skäggdopping summa knappt mer än 10 sedda
i 2 storskarv 1 ex fällde i sjön kl c 0910 men var försvunne kl 0925 när jag gick upp i tornet
3 häger några sedda, knappt mer än 4-5 ex
4 grågås 1 ex kom österifrån kl c 1030
5 sädgås flock 11 ex kom från NO eller ONO kl c1015, fällde i sjön, men bröt upp efter c 15 minuter och flög mot Vombs ängar
6 knölsvan: i sjön sågs högst 6 ex. Kl c 1020 kom 4 ad i rad från ONO rätt långt uppe i N, blixtrande vita mot lätta grå moln. De var säkert aldrig närmare mig än c 1500 meter, men jag hörde deras vingläte svagt (OBS: det var nu inte absolut vindstilla utan en svag bris och ett lätt sus i björklöven, men ändå hördes vinglätet på detta avstånd). Flocken flög först c 75-100 m högt, sänkte sig sakta och dubblerade Krankesjöns V ända på en höjd av högst 30 m, men gjorde inga ansatser att fälla utan forts. mot V eller VSV.
7 sångsvan:kl 1125, när jag kommit ner från tornet, såg jag hur 2 ad och 4 juv svanar fällde i sjön efter att ha kommit från O och på låg höjd överflugit en stor del av sjön. Jag tyckte mig se att de gamla hade mycket gult på näbbarna. Upp i tornet igen, och min själ var det inte sångsvanar, 2 fina ad, och de 4 juv hade ett stort vitaktigt eller kanske gulvitt fält på näbbarnas sidor, så som knölsvanar juv aldrig har. Intressant. Rimligen av sydsvensk extraktion, eftersom nordiska sångsvanar veterligen aldrig kommer hit så tidigt. obs
8 gräsand: änder sågs till att börja med i rätt ringa antal, men, antagligen som följd av att en roddbåt gick ut uppe i NO, lyfte de i stora flockar kl c 1030. Då räknade jag c 200 gräsänder (kanske knappt, men inte långt ifrån), c 25 bläsänder, c 30 krickor och minst 5 brunänder. Hygglig~~a~~ eller bra totalsiffra som synes.
9 bläsand se gräsand
10 kricka " "
11 brunand " "
12 ormvråk summa före kl 1145 c 30 ex, den första högkretsaren kl c 1000, ej extra högt, reste sedan mot NV-NNV. Därefter mycket glesa vråkar, kretsande ensamma eller 2 eller 3 ihopa, högt, senare mycket högt; efter kretsande de först sedda ex (summa kanske 5-6 ex) rätt starkt västerut, men detta kan ha varit en slump. Sträckriktning annars c SV
13 fjällvråk: kl c 1010 upptäcktes 2 ex, ett i S, kretsande och ryttlande på kanske 200 m höjd, mobbat av några ladusvalor (!!), ett i NO, också kretsande och sedan flitigt ryttlande. Båda på måttligt håll~~a~~, granna, kunde bestämmas både på färg och vingform Däremot inte enbart på ryttlandet. Nästan samtidigt med fjällvråkarna såg jag en ormvråk, helt normaltecknad, som ryttlade elegant.
14 sparvhök 1 ex lågt på morgonen, senare summa 1 + 1 + 1 högkretsande ex, ensamma eller ihop med 1-2 vråkar
- duvhök: på morgonen kom 1 ex utanför verandafönstret, lågt över vassen mot SV, såg stor ut, och jag såg den göra ett par långsamma vingslag. Jag var frestad att definitivt kalla den duvhök, men Inga tyckte den såg liten ut, och därför får den förbli osäker.

1979-09-23 forts.

15 blåhök ej sedd av mig, men Thomas, som kom kl c 1040, hade sett en blåhök, hona eller juv, strax innan han svängde ner till oss
16 brun kärrhök 1 ex sett på morgonen i lyftande dimma
17 tornfalk 1 högkretsande ex sett ihop med en vråk
obs 18 stenfalk också 1 dito ex, kretsande ihop med 3 ormvråkar, därefter snabbt resande mot SV, högt uppe.
19 sothöna 5 ex i sällskap på närmsta klarvatten
20 vipa: flera flockar på 10 - högst 18 ex reste mot Ö - OSO kl c 0945-1035, även senare sedd med samma beteende, i ringa antal.
- ?brushane: ett osäkert ex flög mot SO kl c 1140
21 skrattmås mycket få, högst 2-3 samtidigt över sjön. Men långt bort i V ändan på sjön satt högst 10 måsar på nakna buskar eller pålar i vattnet
22 fiskmås bara 2 ad sedda
23 gråtrut 1 ad och 1 juv sedda, ej i sällskap
24 havstrut 1 ad låg rätt länge i NV, lyfte, försvann
25 ringduva flock på c 15 ex flög mot SSV kl c 1130
26 skogsduva flock på 5 ex flög också mot SSV omkring kl 1110
27 större hackspett 1 hörd, senare även sedd flyga förbi.
28 sånglärka sedd och hörd några ggr, ingick i småfågelsträcket i ringa antal. Se bofink
29 ladusvala svagt men ofta höggående sträck kom igång på f m, kanske passerade rätt mycket svalor. Lätta att förbise
30 backsvala sedd i ringa antal
31 hussvala 1 ex sett över sjön
32 ängspiplärka sedd och hörd, ingick i ringa antal i sträcket
33 trädpiplärka ungefär som föregående, hördes nog något oftare
34 sädesärla hörd, men bara någon enda gång
35 järnsparv hörd ofta, ingick i sträcket. Se bofink
36 snöskata sedd och hörd ett par ggr, men ej i sträcket
37 entita 2 ex i nässlorna på ängen (!!) tidigt på morgonen, när dimman höll på att lyfta
38 talgoxe hörd, men ingick inte i sträcket (åtm. ej med säkerhet).
39 blåmes: som föreg.
40 sävsparv hörd (det svaga, tonande "djym" eller "dzjym". Bara ett fåtal ggr, och inte med säkerhet sträckande
41 bofink: glest sträck, några låga flockar av vilka den största bestod av c 30 ex incl några bergfinkar. Men även högt uppe passerade finkflockar, ja, ett par flockar gick på jättehöjd, bara av en slump upptäckta i kikare. Inom den zon som jag kunde överskåda var antalet passerande småfåglar dock avgjort lågt, skattningsvis 5-10 ex/minut som medeltal. I motsats mot tidigare dagar såg jag idag mycket litet "baksträck", d v s sträck i omvänd riktning,. Sådant har jag på sista tiden sett flera morgnar, det har ofta börjat kl c 0920-0930, innan det normalriktade sträcket upphört, och det (baksträcket) har sedan hållit på märkvärdigt länge, någon dag ända till kl 1400 eller längre.
42 bergfink idag både hörd och sedd mycket bra i flera låggående bofinkflockar, skattningsvis ett ex på tio var bergfink (räknat på bofinflockarna).
43 grönfink 2 ex kom en gång förbi tills. med några bofinkar
44 grönsiska mycket framträdande element bland småfåglarna, sträckte säkert, men flockar rörde sig ofta även åt andra håll, jag fick intrycket att många flockar for runt, mycket livliga var de. Antal ex/flock 5 - 25, någon flock nog större.
45 pilfink först hörd ett par ggr, sedan sågs 1 ex fint, det flög mot NO, kort därpå 5 ex mot SV, senare ånyo hörd.
i 46 nötkråka 1 ex flög mot SV-SSV ungefär kl 1000. Upptäcktes av en kollega som jag träffat i fågelsammanhang rätt ofta, en my. trevlig prick, men jag kan ej hans namn. Fågeln flög högt och rakt och följdes i kikare ~~i flera kilometer, ja kanske~~

1979-09-23 forts.
nästan tills den försvann, säkert ett par km. Hela tiden rak eller praktiskt taget rak kurs, höjd kanske 125-150 m eller något mer.

47 kaja ett par ex sedda

48 kråka likaså bara fåtaligt sedd, däribland ett par tre ensamma ex över sjön

49 korp: när jag letade kretsade och funnit 3 ormvråkar långt i N, omkrin kl 0940, sågs intill dessa 2 korpar som följde varandra elegant i flykten. De var nära vråkarna men ej i samma krets; snart satte korparna kurs mot O - OSO och försvann. Mycket trevligt.

- - - -
mmnm

Så långt fram till kl 1145. Det skall tilläggas, att Thomas kom c kl 1040 och att han och Inga for iväg på en biltur efter en stund. Jag skrev en snabb kladd (kortfattad) till ovanstående artlista kl 1145-1210, därefter skyndade jag ut med en bleckspann för att plocka björnbär, dock med föresatsen att idag obsa mycket flitigt hela tiden. Det gjorde jag också. Stannade ute till 1400, drygt. Träffade mycket folk, både bekanta och andra. Trots underbaraste väder med lagom små cumuli (molnbas skattad till 800 - 1000 m höjd, detta på fråga från Thomas), och trots my. flitigt obsande blev det även idag på dessa middagstimmar mycket litet rovfågel: summa 2 + 1 + 1 + 4 högsträckande ormvråkar, dessa i regel mycket högt, och jag kan inte utesluta möjligheten att en del sträck gick m l m osynligt. Därtill c 1 + 1 + 1 ormvråkar lågt, en av dessa skruvade upp till stor höjd. Flocken på 4 högsträckare kom kl 1325. Strax dessförinnan, kl 1320, kom överraskande en storskarv mot V på mycket stor höjd! Och kl 1355,

50 när jag mötte Hans Cronert m fl, upptäcktes en kretsande glada över Krankesjän. Flock c 70 ringduvor mot SV över Ivans backe, höjd c 100 m bara. Omkring kl 1310 6 stora fåglar på jättehöjd mot NO, det befanns vara 6 unga trutar, säkert gråtrut. Ladusvalor en hel del, de flesta högt, och många svåra att se. Sträck av småfågel efter kl 1210 mycket obetydligt, och praktiskt taget slut 1230. Återsträck idag mycket svagt (se ovan).

51 Några stjärtmesar i alarna utanför stugan

52 en nötskrika sedd

Några ggr häger på högflykt, dock åt olika håll och troligen ej flyttning. Några kajor. 2 fiskmåsar juv. Kl 1430 kom c 25 sädgäss rakt över mot SO, kacklade livligt.

Mycket Aeshna-sländor sedda idag, flera ggr även in copula. Även en mindre, rödbrun men grovt byggd art (Leucorrhinia heter den möjligen?) Dessutom till min förnöjelse 2 amiraler, Pyrameis atalanta.

Kl c 1345 såg jag att det vid horisonten i V-NV blev en antydan till molnslöja, det kunde indikera att ett lågtryck fanns därborta, dock på mycket stort avstånd, eftersom slöjan bara sträckte sig c 10 grader uppfrån horisonten. (Dåligt väder hade förutspåtts till ikväll). Men kl 1630, sedan jag suttit inne på verandan och skrivit rent dessa 3 sidor, var slöjan alldeles försvunnen. En frisk bris som rått ett slag hade också minskat, och cumulusmolnen, som varit allt sparsammare redan från kl 1400 ungefär, hade helt försvunnit.

Inga noggranna obsar efter kl c 1410. En flock på 5 grågäss låg länge på närmsta klarvatten, hade förresten hörts i timtal innan jag såg dem. - En ornitologgrupp från Jönköping, som kom till tornet kl c 1130, meddelade att de sett stora flockar grågås vid Björkesåkrasjön igår eller i morse.

forts

1979-09-23 forts.

På e m skrev jag rent de första 3 sidorna av dagens obsar och gjorde fördenskull inte mycket obsar kl c 1410 - 1700. Såg eller hörde dock ett par tre för dagen nya arter:

53 hämpling hörd

54 skata hörd, senare även sedd; 2 eller kanske några fler ex flög ut till stora dubbelbusken utanför kanalmynningen; jag tror att de övernattar där. Men bara ett fåtal ex.

55 trädkrypare hörd i trädgården.

Eftermiddagen och kvällen blev alldeles molnfria, sjön låg spegelblank, sikten var mycket god. Jag obsade ansamlingen av stare och svalor och fick en del andra obsar därvid. Stod i tornet c 1750 - 1835. Redan omkring 1740 började starar samlas (de första små flockarna ännu tidigare). Beteendet ikväll var inte det vanliga. Det syntes tydligt att flockarna, allteftersom de kom, smälte ihop utan att fälla efterhand; om någon flock eller delflock fällde var den snart på vingarna igen. Huvudmassan kom därför att växa till undar för undan, samtidigt som den höll sig lågt över vassen, ibland m l m lugnt svängande fram och åter, ibland blev den nervös och delflockar bildades som var täta som kulor och for runt i skarpa svängar. Mest iögonenfallande var stararnas strävan att fälla ute i de vassruggar som avgränsar närmsta klarvatten, alltså varken i "vassen vid kanalmynningen" eller "utanför Nicolins hus", som brukar vara de vanliga nattkvarteren. De satte sig också gång på gång i de nyssnämnda vassruggarna men kom aldrig till ro ordentligt där, och det hela slutade med att en stor del fällde utanför Nicolins hus, en del dock ungefär utanför kanalmynningen (se nedan för sent kvällsbeteende). Totala antalet starar ikväll säkert inte över c 8000 ex; huvudmassan var aktiv c 1750-1810. Flockar kom från NV men flera också från O och SO, dessa kom med väldig fart precis över tornet och trädkronorna; det ven om vingarna på dem och de kastade sig vilt om varandra när de föll ner mot vassen. För inblandningen av kärrsnäppor se nedan.

Ladusvalor: kl 1810 fann jag en rätt gles, dock väl avgränsad svärm på c 800 ex uppe över sjön, kl 1815 skattade jag antalet ex i svärmen till 1000; kl 1821 störtade en del ner efter det att svärmen gjort vild ringdans, delvis säkert p g av en lärkfalk som kom över sjön. Omkring 300 ex störtade ner kl 1821 (my. approx.), störtandet skedde över de vassar som i norr avgränsar närmsta klarvatten. Kl 1823 var nog svärmen åter på 800 - 1000 ex, kl 1825 var bara c 300 kvar, kl 1829 kom 20 ex förbi, störtade ner. Det var de sista.

Sädesärla ikväll mer framträdande än igårkväll, flockar oroliga, och svårt att veta om de fällde efterhand (vilket jag tror de gör, fast de naturligtvis ibland kan skrämmas upp igen eller lyfta av andra orsaker). Men säkert sågs 150 sädesärlor, troligen fler.

56 Från tornet hördes rall skrika flera ggr,

57 och en lärkfalk flög över sjön kl c 1821, under huvudmassan av svalor falken följdes länge men försvann i NV.

58 rödhake hördes knäppa.

När svalorna ännu var uppe, kl 1821, sågs en Nyctalus bland dem, och inom kort sågs minst 10 ex mot aftonhimlen, samtidigt som svalorna var där; de var nu oerhört livliga, som de oftast är när tiden är inne för dem att fälla; de bildade stora täta virvlar på c 100 m höjd, de spridde ut sig, samlades igen, etc.

Medan svalorna ännu var synliga, under tiden från c 1822 och framåt började en del starar flyga i tunn ström alldeles lågt över vassen och vattnet från den södra nattplatsen (alltså vid kanalmynn.) till den norra (utanför Nicolins hus). Jag såg att detta pågick i flera minuter men kunde inte bevaka det oavbrutet, skulle dock tro att 1000 - 2000 starar flyttade sig på detta sätt.

59 En kärrsnäppeflock på 6 ex upptäcktes (hördes först!) när stararna i stora täta flockar for omkring över det blivande nattkvarteret utanför Nicolins hus. Kärrsnäpporna var, när de upptäcktes, i välsam-

1979-09-23 forts.

lad flock c 100 - 200 m från starflockarna, men efter någon minut (eller kortare tid!), när jag hela tiden hörde kärrsnäppeläten, fann jag att alla sex snäpporna hade smält in i en starflock på kanske 500 - 800 ex som for runt och konstrade, delade sig, slöt ihop med andra flockar etc. Snäpporna var spridda med många meters mellanrum inne i den täta starflocken, det verkade som om de inte kunde frigöra sig, men lös kom de tydligen rätt snart. Det såg underligt ut i alla fall.

Inga återkom kl 1835, hade varit med Thomas vid Röstånga och Skäralid och haft en härlig dag. Hon sade att precis öster om tornet uppe vid nedlagda sandtaget, hade de sett minst 10 Nyctalus när de svängde hitner.

Jag slutade obsarna kl 1835, trodde jag då. Men kl 1846 hördes plötsligt sädgäss, jag ut och tittade över sjön och fann att en flock på c 30 eller kanske 35 ex fällde ett stycke ut. Det är tänkbart att någon del av flocken redan hade fällt. Sedan blev det tyst länge. Men kl 1908 plötsligt starkt kackel, om ock kortvarigt. Det var då mycket djup skymning. Jag såg ingenting. Det är möjligt, men knappast sannolikt, att någon ny flock anlände då.

60 Jag ser att staren inte fått något nummer. Det får den här. Ganska artrik och intressant dag.

1979-09-24, måndag.

Kl 0130: temp = plus 1° C. Stjärnklart.
Kl 0515: temp drygt +2° C; mulet, men täml, god sikt. Ej dimma.
Kl 0630: temp två och en halv grader C; halvklart, lugnt; spegelblankt vatten.
Kl 0640: småfågelsträck högt, spritt, bofink och bergfink, grönsiska och ängspiplärka ingick. 2 råkor flög över men ej på sträck, kråka sedd, järnsparv hörd, sävsparv; några ladusvalor sträckte, 1 häger sedd, 1 tyvärr något osäker duvhök sedd, 20 brunänder rundflygande.

Delvis obsar kl 0650-0725. Därvid sågs 1 brun kärrhök juv, rödhake s h, nötskrika h, sånglärka h.

0725 jag upp i tornet. Grönsiska flera flockar mot SV, summa c 150 ex, gröngöling hh, sädesärla, ladusvala.

2 taltrastar mot SV, 1 dito mot N eller NO. 2 gulsparvar mot NO. Sävsparv s. 10 gräsänder kommer från NO, ses på långt håll, fäller långt ute i sjön.

Rall h, kråka s h.
5 knölsvanar synliga i sjön.
1 sothöna! Några skäggdoppingar. Några skrattmåsar. Ännu 1 taltrast mot SV. 20 grönsiskor; inga andra sträckande småfåglar synliga nu. Hämpling hörd. På sjön helt få gräsänder synliga.

15 + 37 sädgäss kommer:

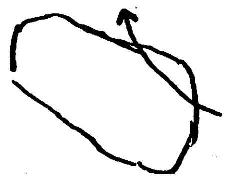

Flock 8 bläsänder och 1 stjärtand högt: Säkerligen sträckflykt. Ovisst om de fällde långt i V.

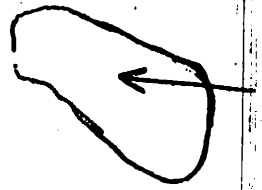

70 grönsiskor mot SV!

1 steglits kommer över, fäller. Rödhake knäpper. 6 bofinkar.

- - - -

Alltsedan före 0645 stort larm av stridsvagnar m m, delvis inpå stugan.

- - - -

0740 9 grönsiskor mot SV, 1 sparvhök dito. 1 häger som fällt vid kanalmynningen lyfter p g av larmet (från de passerande stridsvagnarna) och flyger ut över sjön. Marken skälver. 17 sädgäss flyger ungefär västerut på avstånd uppe i N. Skata h. 4 talgoxar mot N 2 + 1 taltrastar s, sånglärka h. - Nu ses 2 sothöns i närmsta klarvatten och 5 andra sothöns i mycket tät flock längre ute på sjön. 3 unga trutar mot SV+SSV. 4 skogsduvor och en osäker ringduva mot SSV-S. 2 ringduvor dito. 4 sädgäss nalkas över sjön i rak kurs, flyger mot SO. 10 finkar (bofink + bergfink) mot SV-SSV. trädpiplärka h.

0750 jag letar förgäves efter högflygande småfågel. Bakgrunden är mycket gynnsam: himmel ljus, snarast vit, av höga molnslöjor. c 10 bo- och bergfinkar mot SSV i glest förband, sedan 1 + 1 småfåglar till p s s. 25 grönsiskor. - Bläsgås troligen hörd, svårt att vara säker p g av oväsen från
x) stridsvagnar. Nu 5 sothöns nära, de 5 andra ex syns fortf. längre ute. 1 Passer s flygeri sväng över tornet, sedan mot SV. 1 järnsparv mot SV, s h. Minst 13 täml. högflygande bo- och bergfinkar. 4 taltrastar flyger mot OSO. Summa 9 vipor dito 2 krickor flygande. 5 finkar (säkerligen bofink) mot SV. Sånglärka h. 3 kajor mot O eller SO. Järnsparv h. x)

0800 nötskrika h från Ivans backe. 2 bergfinkar mot SV-SSV. 3 grönsiskor åt motsatt håll. järnsparv hh. På sjön ses c 10 skäggdoppingar, 25 gräsänder, några bläsänder samt långt i V c 30 obestämda änder. Nu mycket få högflygande småfåglar. Bofink h.

0805 ett starkt ljudande skott avfyras täml nära i SO hörnet. Osäkert om från jaktvapen eller av militären. Häger, svan och änder studeras: de lyfter ej. Minst 20-25 grönsiskor kommer över tornet mot SV men fäller delvis i björktopparna. 5 småfåglar, åtminstone delvis järnsparv, fäller i störtflykt i hög ört- och buskvegetation nära stranden. 1 sånglärka flyger mot Ö.

---

x) tillägg: kl 0755 ses 8 - 10 ladusvalor vid de yttre små vassruggarna, de fäller i dessa ruggar i morgonsolen.

1979-09-24 forts.

0810 3 bofinkar mot NO-NNO. 2 finkar åt motsatt håll. 11 gräsänder flyger mot Ö 1 enkelbeckasin från Ö, fäller i vass i sjön. 1 brunkärrhök, hona, ej årsung, ses över sjön. 17 bofinkar my. högt samt 2 dito medelhögt, alla glest över sjön mot SV eller kanske SSV. Enkelbeckasin h flera ggr. 8 bofinkar mot SV-SSV alldeles lågt. 1 bergfink dito, 1 järnsparv dito. 1 gröngöling flyger mot NO på 5 m avstånd, alldeles nedanför tornets topp där jag står. 2 blåmesar mot SV. Järnsparv hh men åtminstone delvis från marken. Kärrhök ♀ skrämmer upp 3 krickor. 3 + 2 finkar mot SV. 1 rödhake s h. 1 kaja hörs, ses strax, flyger mot NO. Sånglärka h. 9 bofinkar högt mot SV-SSV, 2 ängspiplärkor och 5 obest småf åt samma håll. 1 taltrast fäller

- - - -

Alldeles stilla morgon. Mest klart i Ö, morgonsol, men mest molnigt av grå moln (stratus-liknande?) i V, nästan hela vägen från S över V till N. Men även i Ö en del höga moln, cirrus eller cirrus-liknande; och solljuset är delvis m l m matt.

- - - - (altocumulus? cirrocumulus? svårt att avgöra)

0820 Nu nästan intet i luften. Enstaka ladusvalor ses. 1 bofink mot SSV. 3 småfåglar mot VNV.

0824 1 Aeshna flyger. - 2 bofinkar lågt mot SSV, 27 grönsiskor my. lågt dito. 1 + 1 småfåglar dito, högt, 3 bergfinkar lågt och nära, också ungefär mot SSV. 2 småfåglar åt samma håll, 2 ringduvor också. Gärdsmyg hörd från strandvegetationen, ingen vanlig art i höst. 2 enkelbeckasiner flyger mot V.

0830 12 grönsiskor mot SV ungefär. Nästan alla grönsiskor lågt, ofta i tornhöjd eller åtminstone under 30 m höjd. Kaja h.Ensam sädgås flyger tyst mot NV. Trädpiplärka h. 2 ladusvalor s. Kärrhökhonan skrämmer upp 30 krickor. 8 enkelbeckasiner i flock ses också flyga just där krickorna tagit till vingarna.

0835 3 sånglärkor mot SV, skär över sjöns SO hörn. 1 bergfink åt samma håll. 2 bofinkar dito, eller mera mot SSV, och ännu 1 bergfink dito. 1 ängspipl s. Grönfink h. 1 tornsvala över sjön, flyger i krokig kurs, jagar tydligen insekter. 1 + 1 nötskrikor mot NO

0840 sånglärka h. Gräsand h. Några få ladusvalor s. 1 + 1 backsvalor s. 3 + 2 knölsvanar (ad, som alltid om ej annat sagts) har legat i sjön hela morgonen. Nu kommer 2 knölsvanar till, också ad, från NO, fäller i sjön. 6 enkelbeckasiner rundflygande. Nötskrika hörd. Bruna kärrhökhonan nu över vassarna vid kanalmynningen, det ser ut som om den förföljde något osynligt djur, men den får ingenting. Järnsparv h. Häger h. 1 taltrast flyger mot NO eller NNO.

0845 jag går ner från tornet.

Därefter mycket osammanhängande obsar fram till kl 1315, när jag startade vandringen upp till Revinge. Nästan intet av intresse sågs, jag noterade ingenting, men jag minns att flockar av sådgäss på upp till 35 ex flög över sjön några ggr.

För obsarna på vägen upp till Revinge se nästa blad.

Vädret på senmorgonen och f m var växlande, inte på något dramatiskt sätt me så att det stundvis mulnade starkt och såg ut att bli ruskväder, stundvis blev det mycket ljusare och delvis sol. Framåt kl 1200 stadgade det sig och blev mycket vackert. Se nästa blad.

1979-09-24, måndag, forts.

Kl c 1100-1315 osammanhängande obsar; jag gjorde i ordning i stugan, städade mitt rum, diskade, etc. Vädret, som såg ut att försämras ett slag, blev sedan allt bättre, och kl 1315, när jag sakta vandrade från stugan mot Revingehed, var det utmärkt vackert, varmt i solen, svag vind, höga vita moln av växlande täthet; några hade utpräglad böljestruktur, ett system såg bokstavligen ut som streckteckningen på en makrill (makrillmoln); andra var mycket mera kompakta men uppenbarligen högt liggande, snarast altocumulus, de försvann sakta mot NO-O (eller löstes kanske upp?). Några få, och mycket små, cumuli låg under dessa höga moln. Men mest var himlen klar. Jag gick med avsikt mycket sakta, skulle ta bussen till Lund; den avgår från Revingehed c 1433. Rikligt med Aeshna-sländor sågs hela vägen, ofta många ex samtidigt, somliga bruna, andra blå, jag tror det är ♂♀ av samma art, åtminstone brukade Kjell Ander säga så förr i världen. Vidare den medel stora, rätt grovt byggda formen som [redacted] kanske heter Leucorrhinia.

Småfågel mycket litet: intet sträck, inte heller något återsträck, bara enstaka ex av bofink, ängspiplärka etc sedda, dock att grönsiska sågs rätt ofta och minst 2 ggr i flockar på c 25-30 ex. Även kråkfågel föga, med nedan nämnt undantag.

Redan strax efter starten sågs över Krankesjön en lågt kretsande ormvråk, kort därefter 2 andra ormvråkar lågt, kort därpå 3 ex dito dito, sedan ytterligare flera ex innan jag kom till Kvinnevad, kanske sågs 15 lågflygande ex inalles men enstaka ex kan förstås ha setts mer än en gång. Ingen börringevråk [redacted] bland dessa lågflygande, och bara en av dem sågs skruva upp till avsevärd höjd. Alltså, trots vädret, ingen påtaglig stegring i sträckdriften hos dessa ex, i stort sett. Över "stora heden" i öster sågs 2 tornfalkar samtidigt ryttlande, antagligen även ett tredje ex.

Jag granskade himlen mycket noga i förhoppning att få se högsträckande rovfågel. Tittade förstås först mot de små cumuli men hade ingen framgång. Inte helle när jaG tittade mot himlen och molnen f ö. [redacted] Det förvånade mig; vädret såg ju fint ut för höggående kretsare. Omkring kl 1345 kom jag till den plats där järnväg och landsväg löper precis intill varandra. Satte mig på en sluttning som vetter [redacted] mot N och tittade länge och mycket noga. Resultat: fann en vråkkrets på ungefär 12 ex på alldeles oerhörd höjd, endast med största möda synbara i kikare. Jag [redacted] släppte flocken ett ögonblick för att se på annan lika hög flock helt nära; den kunde inte fasthållas ens i kikare. Lyckades sedan inte återfinna den förstnämnda flocken fast jag visste precis var jag skulle leta! Detta är sällsynt. Fann i stället en [redacted] samling kråkfågel på denna jättelika höjd;, vet [redacted] inte hur många ex där var, men 3 ex, som måste varit råka eller kaja, lekte med varandra i luften. Studerade dem ett slag. Letade sedan rovfågel på nytt och fann [redacted] dels en ensam ormvråk på c 300 m höjd, alltså lättobserverad, dels 4 vråkar på oerhörd höjd, de kretsade inte utan gled ungefär mot S. Tre av dem var normalfärgade, den fjärde [redacted] glimrade vitt, som ett litet vitt korn. Säkerligen ormvråk men kritisk bestämning inte möjlig. Efter letande fann jag att antalet höga vråkar inte var 4 utan 6. De gick glest, säkert med ett par 100 m inbördes avstånd, i något fall betydligt mer. % på kanonhöjd, de 2 andra något lägre, och inte på samma höjd, men fortfarande mycket högt. Följdes rätt länge, tills de inte kunde ses längre, då var de neråt SO (ungefär). Jag satt på angiven obsplats i 20 minuter.

När jag nalkades Kvinnevad kl 1420, kretsade en glada rätt lågt (100 m) väster om Harlösa, strax därpå fann jag att en annan glada kretsade på samma ställe men skattningsvis 200 m högre. Båda syntes samtidigt.

Även uppe vid Kvinnevad (=den östligaste busshållplatsen inom Revingehedområdet, strax V om vägskälet där vägen mot Revinge-S Sandby viker av från vägen Harlösa-Silvåkra) sågs ormvråkar flyga lågt helt nära invid bebodda hus etc., men de är inräknade i den ovan givna siffran. Hussvala 1 ex när jag väntade på bussen. Ovanligt skön promenad, härligaste sensommarväder, eller höstväder om man så vill.

Omedelbart V om villabebyggelsen i Revingeby, N om landsvägen, gick en flock på minst 300 vipor på betesmarken. Inga ljungpipare sågs däri.

Jag ankom Lund 1510.

1979-09-28, fredag.

På morgonen c kl 0915 kom en ensam korsnäbb, en röd hanne, flygande ungefär över Zootis med kurs mot V eller VSV. Lockade ivrigt. Troligen mindre korsnäbb.

Omkr kl 1530 for Inga och jag ner till lägenheten på Sunnanväg 18 L, som nu är under renovering. Nya tapeter, ny målning, nya golv; det mesta är gjort, och våningen ser verkligen fin och ny ut; men möbler m m står ännu hopkörda och övertäckta i rummen, och det kommer att dröja minst c 10 dagar, skulle jag tro, innan man kan bo i våningen. Efter en husesyn här for vi ut till stugan, ankomst kl 1727.

Det var en stilla, fin och mycket ljus kväll. Stare hade förstås redan börjat samlas, den flög runt i stora flockar. Kl 1740-1752 visade stararna stor aktivitet men många flockar kan ha fällt i vassen före 1740, även om jag anser detta osannolikt. En hök flög förbi, jag tyckte den liknade duvhök i rörelserna men tror nu i efterhand snarast på sparvhök. Vidare 2 eller 2 bruna kärrhökar, varav ingen juv för året och heller ingen ♂ ad. En liten falk flög över sjön i jaktflykt, sågs nästan bara bakifrån, jag tyckte snarare den liknade stenfalk än lärkfalk, men osäkert. Alla dessa rovfåglar skrämde stararna. Jag tror inte att antalet starar var högre än 8000 eller kanske kanske uppemot 10000, men när stararna var i maximiantal nära tornet såg jag dessutom en stor flock, skattat minst 2000 ex, manövrera över sjöns motsatta ände. Denna flock sågs aldrig komma närmare. Ungefär så brukar läget ofta vara här, och jag är ännu inte klar över huruvida det finns ett nattkvarter i sjöns V ände samtidigt med ett nattkvarter här i SO-hörnet. Stararna visade en viss dragning mot vassen och buskarna utanför kanalmynningen (ungefär), men slutet blev att alla, eller de allra flesta, fällde i vassen utanför Nicolins hus, d v s ett par tre hundra meter ungefär norrut från tornet.

Två unga män, som stått uppe i tornet och obsat, sade på direkt fråga att de skattade antalet starar till c 20000. Det kan vara rätt, men säkert är att jag inte såg så många. Fast jag kom ju inte ut förrän 1727.

Svalor samlades som vanligt senare än stararna. Kl 1740 sågs inga svalor. Kl 1750 fann jag en flock på c 500 ute över sjön, en ganska gles flock, men den tätnade. Kl 1755 hade den vuxit till c 700 ex, och kl (1802) skattade jag antalet till 700 - 800. Svalorna hade nu farit fram och åter i flera "vågor": alla exemplaren, eller åtminstone en stor mängd, samlas m l m tätt och flyger snabbt i en och samma riktning, ofast så att de försvinner helt ur ens åsyn, sedan kommer de tillbaka, far åt annat håll, etc, och ofta ser man att antalet stiger avsevärt medan de rör sig så. Kl 1802 var det tydligt, av deras "nervösa" och ryckiga beteende och täta flockbildningar, att de "ville" störta ner och fälla för natten. Så skedde säkert också inom kort. Därefter inga svalor sedda utom några få ex som kom nära förbi kl 1812. Endast ladusvala sedd och hörd.

Starar: som sagt föga aktivitet efter 1752. Men kl 1755 och 1757 kom små flockar och fällde, senare ej sedd.

Ärlor, enbart sädesärla: flockar sedda, summa knappast mer än 25 - 40 ex, de flög runt över vassen. Tidtagning ej gjord i kväll, men ärlorna brukar nå maximum senare på kvällen än stararna, däremot tidigare än svalorna. Ärlorna, särskilt när de kommer i små flockar, är svåra att räkna, eftersom de ofta flyger runt mycket, och det blir omöjligt att se om en del flockar fäller och i vad mån de sedan flyger upp på nytt och ev. ansluter till nya flockar etc.

Vid stugan på kvällen sågs och hördes även rödhake, skata och koltrast, och dessutom hördes en gärdsmyg i vassen intill alarna nedanför tornet. Gärdsmygen torde ha decimerats starkt av sista vintern (liksom, tror jag, hämplingen har gjort. Det sistnämnda är inte självklart, eftersom nästan alla hämplingar lämnar Sverige för vintern, men jag misstänker att vintern var svår även i deras normala vinterkvarter i V Europa. Hur långt söderut vintern var extremt svår vet jag inte än).

Temp vid stugan kl 19 var 10 grader C.

1979-09-29, lördag.

Kort obs kl 0345: stjärnklart, åtminstone delvis; sikt föreföll god, temp var 5° C. - Ett par mycket korta obsar omkring kl 0615 [illegible] gav intet nämnvärt.

Från omkring [illegible] 0730 kortvariga obsar från tornet, därefter från verandan. Kl c 0930 körde Inga till Veberöd för att handla. Då gick jag ut och plockade björnbär och fick en mycket fin skörd, till stor del alldeles utmärkt vackra, fullmogna bär. Det föreföll som om ingen hade plockat i de vanliga snåren på sistone. En del bär, kanske vart femtonde eller tjugonde, var visserligen övermogna eller åtminstone för mjuka för att plockas, men man ser i regel sådant innan [illegible] man tar dem, och om man tar i dem så känner man genast hur det står till. Kl 1035 var jag åter vid stugan, och strax därefter kom Inga tillbaka från Veberöd. Delvis utevistelse en stund framåt, incl. en kort rundspaning från tornet, men [illegible] föga obsar c 1110 - 1140. Sedan satt Inga och jag och förtärde en kaffe med kakor på verandan, innan Inga for till staden för att städa och ordna i lägenheten, som på sista veckorna genomgått en grundlig renovering: nya tapeter, nya [illegible] målningsarbeten, nya golvmattor etc. Jag satte mig att läsa Koestler: Arrow in the Blue, vilket medförde att jag [illegible] fick föga tid för fågel den närmaste timmen.

Här artlista för vad jag sett fram till kl 1330:

1 skäggdopping bara 3-4 ex sedda
2 häger 1 ad sedd, på avstånd minst 2 andra ex
3 sädgås: på morgonen 4 ex överflygande; vid frukosten kom 2 ex (rätt olika stora, säkert hanne och hona) och lade sig i sjön ganska nära, men efter få minuter reste de österut
4 knölsvan 2 ad i "tarmen", flera ex ej sedda
5 gräsand: största sedda antal var nog c 50 ex, en gång när de blev uppskrämda av okänd anledning. På närmsta klarvatten sågs högst 20-25 ex.
6 kricka: största sedda antal var en flock på c 28 ex som fällde på närmsta klarvatten; därtill några få ex sedda
7 bläsand: först bara 2-3-4 ex sedda, men på f m när en gjuse flög över mot S lyfte 16 bläsänder [illegible] närmsta klarvatten, sannolikt från "tarmen", och fällde i. De sågs senare åter i "tarmen", där de gärna ligger. De halvdyker som andra simänder, och när de gör så, lyser den vita buken på långt håll. När en hel flock beter sig så, blir det en egendomlig "blinkande" effekt när fåglarna, i otakt, halvdyker och återtar horisontellt läge.
8 brunand bara 1 hanne sedd, på närmsta klarvatten
9 knipa bara 1 hona sedd, också på " "
- obestämda änder drygt 20 ex mycket långt bort i andra ändan på sjön
10 [illegible] fiskgjuse 1 ex flög mot S över närmsta klarvatten på fm
11 sparvhök på morgonen sedd ett par ggr, men nästan säkert samma ex, det bråkade med 2-3 skator och kom alldeles nära stugan. Därefter inte sedd förrän kl 1320 då 1 ex gled mot S rätt högt i blåsten. Över sjön.
12 ormvråk: före 1330 bara 1 ex sett, det flög norrut över sjön på middagen
13 fjällvråk 1 ex upptäcktes av en slump mot stort vitt och grått moln över sjön kl 1315; det kretsade högt upp. Vingformen var, trots stort avstånd, avgjort olik en ormvråks, framkanten mera konvex; och när den svängde i solen lyste det lång väg av den vita stjärtbasen
14 brun kärrhök i sjön 2 ex sedda, flera ggr, en av dem hade påfallande skarpt färgade, nästan orangeröda övre vingtäckare men var i övrigt i stort sett mörk, den andra var mörk till största delen men [illegible] inte så chokladbrun som en juv och hade heller inte någon tydlig ljus eller gulröd hjässa; jag tror att båda var honor, men detta är osäkert. Säkert är däremot att ingen hade något grått på vingar eller stjärt.

1979-09-29 forts.

15 stenfalk: 1 ex flög nära förbi stugan mot S eller SV på f m, kom alldeles utanför aldungen som ligger mellan tornet och sjön. Grundfärgen verkade brunaktig och inte blågrå på ovansidan.

16 sothöna summa 5 i tät flock på närmsta klarvatten

17 vipa: flock c 50 ex mycket långt borta i NV uppåt Sjötorp och Ellagård.

18 enkelbeckasin: sedd flera ggr, först 2, sedan 3, sedan 3, sedan 1, alltid flygande över vassarna eller sjön. Åtminstone oftast hade de skrämts upp av lågflygande bruna kärrhökar

19 skrattmås: fåtaligt sedd, bara något tiotal före kl 1330, dock sågs dessutom ett par ggr flockar på 10-15 obestämda måsar långt uppe i NV

20 fiskmås 1 ad kretsade nära kl c 1330

21 gråtrut: sedd några ggr, först 1 ad och 1 juv, senare 2 juv, därefter 1 stor och väl utfärgad ad som tog något ätbart ur närmst klarvatten och låg där en stund efteråt

22 ringduva: på morgonen en flock på c 60 ex lågt, försvann över Silvåkraskogen. Därefter bara ett ensamt ex sett fram till kl c 1300, då en flock på 35 ex flög söderut över sjön, höjd bara c 50 m i blåsten

23 större hackspett hörd från Ivans backe på f m

24 sånglärka sedd och hörd,men bara i ett par ex, i sträcket. Se nedan under bofink

25 ladusvala: knappt sedd förrän c kl 1000 då 1 ex kom snabbt mot SV, helt lågt. Därefter sedd relativt mycket, inte (eller knappt) inblandad i sträcket av fink utan huvudsakligen senare, när solen sken. Då kom ladusvalor ensamma eller i glesa förband både över sjön och öster om stugan, ilande snabbt mot S eller SV. Gav helt intrycket av sträckare. Ett par ggr sågs svalor högt uppe, även dessa reste mot S i blåsten, alla dessa kunde inte bestämmas kritiskt.

26 ängspiplärka hörd ett fåtal ggr på f m

27 trädpiplärka hörd en gång på morgonen

28 järnsparv hörd flera ggr på morgonen

29 rödhake sedd i trädgården några ggr på morgonen

30 talgoxe sedd, men ingick inte i sträcket

31 sävsparv både sedd och hörd några ggr, bl a såg jag 2 ex lyfta ur vassen och resa mot SV, fast ovisst hur långt

32 bofink: rätt bra sträck på morgonen. Inte många sedda från tornet kl c 0735-0745 (underligt nog), men när vi åt frukost kom många flockar förbi mot SV, de flesta lågt, några ute över sjön kom högre. Flockarna var inte stora, högst 30-40 ex, och något kraftigt sträck var det inte, men ganska gott. Höll på till c 1000. Nästan intet återsträck sett.

33 bergfink ingick i bofinksträcket, hördes ofta

34 grönsiska sträckte livligt, i flockar på 5 - 40 ex. Sedan sträcket slutat, sågs flockar flyga åt olika håll, även ibland bara 2-3 ex i sällskap. Men sådant beteende, liksom nervöst kringflackande när de inte sträcker, brukar ju grönsiskorna ofta visa

35 nötskrika 1 ex sågs fälla i sälgbuske ute i vassen på morgonen

36 skata minst 3 ex på morgonen nära stugan, delvis ofredade de en sparvhök

37 kråka: bara några få ex sedda över sjön.

- - - - - - - -

Från 1330 till 1400 skrev jag ovanstående, gjorde en del obsar också på grund av att vädret förbättrades (se nedan). Likaså obsades flitigt, dock ej utan luckor, fram till c 1515. Började förbereda min middag då, men just när den var klar, kom Göran Högstedt, jag bjöd in honom, vi samtalade i nära en timme, mest om det symposium om fågelpopulationer och deras dynamik, som Göran och Magnus Sylvén och Johnny Karlsson och Bo Ebenman m fl bevistat

375

~~3~~

1979-09-29 forts.

i Holland, samt om exkursioner och träffar med kolleger i samband därmed. Hade varit mycket lyckat, många ovanligt bra föredrag. - Så stack Göran omkring kl 1650, och jag satte mig på verandan att äta. Hade inte hunnit långt förrän professor Elvius (astronom) med son (läkare, tror jag) kom utanför, visslade och sade i klartext att de ville ha en pratstund. OK, jag bjöd in dem förstås, och vi pratade om börringevråkar och kärrhökar och flyttning hos många fåglar, inte minst hos sådana arter som visa geografiska skillnader i flyttningsvanorna, t ex ormvråk ; och det blev också samtal om tropiska fåglar, bl a drongos (Dicruridae) som sonen nyligen sett i Indien. När de gick var klockan 1730, jag gick ut ett slag och tittade på stararna (se nedan) men eftersom det var mycket folk i tornet och motorbåt på närmsta klarvatten och ett lätt flygplan i luften lågt över oss, gick jag in rätt snart igen och fortsatte den avbrutna måltiden. Jag tror inte att störningarna spelade nämnvärd roll för fåglarnas beteende, och jag fick en bra bild av stararnas och svalornas kvällsbeteende, men jag gick snart in igen och åt desserten (färska björnbär och melon).

- - - - - - - - -

Obsar på fågel efter kl 1330:

(2) Häger: en gång blev de skrämda av en båt utanför närmsta klarvatten, då lyfte 8 hägrar intill varandra. Sedd många ggr senare
(10) också. Fiskgjuse ett ex över sjön, ofta nära, även på e m c kl 1630.
38 Blå kärrhök hanne ad sedd kretsande i N kl 1645, flög sedan snabbt mot Ö.
(12) Ormvråk: viss aktivitet, om ock måttlig, från c 1345: 3 i låg krets över Silvåkra by, enstaka andra sedda flera ggr över sjön etc, och en gång 2 högkretsare långt i V.
39 tornfalk 1 ex flög förbi mot S-SSV kl c 1715
(17) Vipa: ett par ggr på middagen flög flockar förbi mot Ö, en av dem var på minst 50 ex, de andra mindre
(19) Skrattmås: en hel del smärre flockar sedda, kom till sjön både från S och från Ö, säkert inalles 75 ex sedda på e m + kväll
(25) ladusvala: sträck av glesa och rätt små förband fortsatte även efter kl 1330. För kvällsbeteendet se nedan.
40 Sädesärla kom på kvällen till sjön , se nedan
41 Entita 1 ex i trädgården, satte sig bl a på södra holken på tallen.
42 stare: några ex åtföljde största vipflocken som flög österut, nämnd härovan. För stararnas kvällsbeteende se nedan.

Kvällsobsar kl 1730-1820: eftersom jag samtalade med herrarna Elvius obsade jag inte när stararna började samlas. Men förloppet i stort fick jag en god bild av. En viss tendens att fälla söder om närmsta klarvatten kunde spåras, men jag tror att det stannade vid försök. Efter det att några rätt stora flockar samlats och flugit runt, höll de sig rätt troget över vassen "utanför Nicolins hus", och många anländande flockar, somliga lågt, andra högt, kom dit och uppgick i huvudmassan, genom störtflykt ibland. Jag såg flockar komma både från NV, N och SO. Jag tror inte att totala antalet blev över 6000. Alla, eller nästan alla, hade samlats före kl 1740 eller 1745. De fällde nästan helt, blev efter några minuter uppskrämda av den bruna kärrhöken med rödgula övre vingtäckare, och då fick jag ännu en gång uppfattningen att antalet knappt kunde vara mer än c 6000. Såg ofta ikväll stararna i god belysning mot mörk bakgrund och såg då en gång ett ex med helvit stjärt, f ö inga abnormiteter sedda. i

Sädesärla: ingen tidtabell uppgjord, men jag såg några små

1979-09-29 forts.

flockar, och hörde dem naturligtvis; totala antalet sedda säkert inte över 30-40, men siffra oviss, ty dubbelräkningar kan ha förekommit, och flockar kan ha förbisetts (dock knappast något större antal).

Ladusvala: i ringa antal (högst några tiotal) sedd flyga över sjön när stararna samlades, delvis högt, vilket var att vänta efter som det nu blivit synnerligen klar sikt och mycket svag vind, och praktiskt taget molnfritt. Omkring kl 1755 sågs en förtätning på c 200 svalor rätt långt ute över sjön, och jag trodde att antalet skulle stanna däromkring. Det hade ju varit rimligt, eftersom jag observerat sydsträck idag i inte obetydlig omfattning. Men jag fick inte rätt. Klockan 1808 hade svalflocken vuxit förvånande starkt, jag räknade nära 800 ex. Som vanligt försvann flocken vissa minuter helt, alla far åt samma håll och kommer så tillsynes igen efter 1-2 minuter. Klockan 1812 sköljde flocken rakt över huset och tornet ner mot SO - SSO, rätt livligt kvitter hördes, bara av ladusvala. Fick c 800 ex nu också. Nu sågs också 1 ex Nyctalus noctula över sjön. Ögonblicket därefter var varenda svala utom synhåll, men strax kom de tillbaka, då fick jag 800 för tredje gången, men på längre håll kom en flock till, säkert 200 ex. Det blir 1000 ex, de försvann utåt sjön; ytterl. ett par Nyctalus sågs, kl 1815 kom högst 200 svalor nära, det syntes på dem att de ville sätta sig, de kom lågt och hervöst, några störtande nedåt dock utan att fälla när jag såg dem. Kl 1816 sågs en liten flock på 6 svalor synnerligen tätt, och de rörde sig framåt i nästan rak kurs nästan som starar - kan ha varit backsvalor. Efter dem 6 + 2 till på samma sätt. Därefter inga svalor sedda. Det var nu jätteklart, stilla, temp + 8 grader C.

tn

Väder: vi lyssnade noga på prognosen kl 0805, eftersom det var meningen att Inga och Thomas idag kl 1300 skulle fara till Stenshuvud och se på ejdersträcket, och kanske prutgäss m m. Prognosen var ovanligt bestämd, den angav att den friska, vid kusterna delvis hårda vinden över S Sverige skulle avtaga hastigt till bara c 3-5 m/sek, och att det skulle bli klart p g av ett från V annalkande högtryck. Men det blev inte så. Det blev visserligen klart, m l m ordentligt, ett par gånger om, men det mulnade strax igen, blev en gång en antydan till regn och någon halvtimme senare en kort regnskur, det blev mulet med korta klarare avbrott, och vinden förblev frisk till hård omkring V. Staffan Ulfstrand med Astrid och sonen David kom kl c 1100, de hade vandrat från Stensoffa norr om sjön och skulle nu fullborda rundan. De hade sett ovanligt lite fågel, dock var sävsparven allmän uppåt NV sjön, sade Staffan. När de kom, var det småregn och mycket mulet och blåsigt. Först kl c 1230 - 1315 klarnade det definitivt, blev utmärkt sikt, men vinden avtog inte nämnvärt förrän efter kl 1500. Därefter blev det verkligen härligt, ovanligt klart, men inte varmt. Inga ringde Thomas redan från Veberöd, och de kom överens om att uppskjuta färden till i morgon söndag. Inga for istället in för att ordna i lägenheten.

Det skall tilläggas att Aeshna-sländor sågs flyga idag, mest (men inte enbart) i lä av de höga träden. Där flög även en gles flock av en stor dipter av oviss sort, och på låg höjd över marken och buskarna stod små men täta flockar sv någon smådipter.

Forts. finnes, är renskriven.

1979-09-30, söndag.

Kl 0500: temp minus 2 grader C, t o m en aning därunder. Dimma.

Kl 0610: temp minus 2 grader C, tät men låg dimma. Spindelvävar i otrolig rikedom, trådarna tjocka som rep p g av rimfrosten. Föga obsar före 0900, men en serie fotos i svartvitt tog jag tidigt, när rimfrosten ännu fanns men solen blivit oskarp men bländande lågt i öster. Vistelse i tornet 1015-1110, delvis med Johnny och Hanna. Därefter fortsatta obsar. Väder helt enastående: icke en vindpust, icke ett moln (småningom my. små cumuli vid horisonten men ej högre uppe, samt några synnerligen lätta slöjor). Kristallklar sikt.

I nedanstående artlista, som är uppgjord kl 1240 med början, betyder bokstaven T tornvistelsen enligt ovan.

art	morgonen före T	T	efter T, fram till 1315
skäggdopping	-	33	-
häger	sedd	flera sedda, även flyg.	sedd
sädgås	hörd	flera flockar, se kommentar	sedd
grågås	-	-	9 från NV, fällde
knölsvan	2 ad	2 ad + 4 ad	2 ad + 4 ad, desamma
gräsand	sedd	4 + 2	-
kricka	-	2	-
bläsand	17	-	-
brunand	-	9 långt ute	-
fiskgjuse	1 nära	-	-
ormvråk	några lågt mot SV	ja lågt och högt, se komm.	mot S-SV högt. Börr.!
fjällvråk	-	1 högkretsare	troligen 1 mot V
sparvhök	ej alls	2 högkrets i sällskap	ej sedd
brun kärrhök	ej sedd	ex med "rödgula framkanter"	ej sedd
sothöna	-	flock 6 skrämd av kärrhöken	-
enkelbeckasin	-	1 + 1, minst	-
vipa	-	flock mot OSO	flock mot OSO
skrattmås	enstaka	få	få
fiskmås	enstaka	få, ad + juv	sedd
gråtrut	-	1 ad och 2 juv	ej sedd
ringduva	-	fint sträck högt	sträck forts
större hackspett	1 sedd	-	-
gröngöling	hörd	-	-
småfågel	föga, bara ng mesar, grönsiska	ja, sträck	ja, sträck

sträckande småfågel: sånglärka få; ladusvala stor flock c 75 kl c 1130, dessförinnan bara ng ex, ängspipl sh, sädesärla 1 h f m, järnsparv h, rödhake h morg, entita s h morg, ej str förstås, sävsparv s i vassen, trol även str, nötväcka 2 från T, mot SV + h, bofink och bergfink utgj huvudmassan i str, glest, högt, my högt delvis, steglits h, hämpling h 2 ggr men flög mot N, grönsiska ofta, delvis str, delvis rundflyg, pilfink 3 ex morg på Anderssons hus, stare 8 mot SV från T, nötskrika summa 3 mot SV, kråkfågelflock lekande på jättehöjd i N från T, säkert mest råka, denna även hörd dessförinnan, kråka enstaka sedda, korp 1 rx flög mot NV över sjön, från T.

OBS Johnnys besked: mycket svalor (ladu) över Vombsjön, nog ng hundra, och krets på c 20 vråkar över skogen N om Vombsj, likaså egna vråkobsar: de som fanns lokalt steg upp, därför kretsar på 1-2-5, ej större men summa sedda vråkar före kl 1230 var nog (för min del) c 30

Insekter: när solen börjat värma, en del Aeshna. Kl 1230 skuggtemp 10 C kl 1330 c 11½ C. Då en rikedom på små dipt, massor i motsolen, även rel högt. Skalbaggar många, olika storl. Duvfl forts, vråkar, 1 glada ej str

1979-09-30, forts.

Enligt överenskommelse kom Lena ut kl c 1330. Vi gjorde en rundtur, start 1355, ankomst Lund i solnedgången. Vi körde från stugan - Silvåkra by - Veberöd - stora vägen söderut - Dörröd - vägen mot Häckeberga (stopp vid vägskälet nära gården St. Perstorp) - Häckeberga (inte stopp vid sjön) - Skoggård (inte stopp vid Häckebergakärret) - Degeberga - Bramstorp (stopp här på två ställen med god sikt, även söderut mot Björkesåkrasjön, dock ej så att sjön syntes) - Rockarp - Iglesjö - - Slätteröd (alltså den lilla allmänna vägen som går Ö om Björkesåkrasjön; stopp här) - stora vägen en kort bit - Lemmeströ (stopp här vid fina platsen nära punkt 106) - Havgårdssjön (nytt stopp, kaffepaus) - vägen närmast S om Havgårdssjön - S Börringe - Börringe samhälle - Norra Börringesjön (även kallad Klosterviken, stopp här) - Fjällfotasjön (stopp vid sjöns SV del, där vägen går intill sjön) - Hyby - - Klågerup - Lund.

Det var ett alldeles härligt väder, sällsynt ren luft, djupblå himmel men mycket ringa cumulusbildning (nästan ingen alls). Kyligt. Lugnt, men kl 1515 (jag tog tiden) började det blåsa upp en svag vind omkring V eller SV. Detta hade, såvitt jag kunde se, en positiv effekt på rovfåglarnas lust att flyga. I det tidigare rådande, exceptionellt vackra men alldeles lugna vädret var nämligen antalet observerade rovfåglar förvånande litet (se nedan). Vinden blev aldrig stark, den var nog knappast märkbar om man inte tänkte på den; kanske dock att den förnams genom att den skärpte kylan. Efter c en timme lugnade den (jfr nedan).

Fågelarter (lista ej alldeles fullständig):

1 skäggdopping : 1 ex i Havgårdssjön och minst 2 ex i Klosterviken, Börringesjön (ljuset var dåligt - skarpt motljus - både vid Havgårdssjön och Klosterviken)

2 häger: 2 ex flög mycket nära varandra mot SV eller V när vi obsade från vägen nära Bramstorps gård N om Björkesåkrasjön. OBS att vi aldrig såg de fåglar som låg i sistnämnda sjö, men väl en del som kom över mot V eller SV.

3 sädgås: när vi obsade från Bramstorp kom flera flockar sädgäss, i regel 10 - 25 ex/flock, förbi mot SV eller V. Alla ej bestämbara, men alla som kunde bestämmas säkert var sädgås. Även senare sågs sädgåsflockar flyga på angivet sätt. Vid Klosterviken någon flock sädgäss flygande på avstånd, däremot nästan säkert ingen sädgås liggande i sjön. - När vi kom förbi S:t Lars på väg in mot Lund, kom 15 sädgäss mot V. Jag fick intrycket att rätt mycket gäss (sädgäss) anlände , eller passerade över Skåne denna dag x) x)

4 grågås: inte med säkerhet sedd utom på en plats, nämligen i Klosterviken. Där låg c 300 gäss, delvis i svårt motljus, men jag kunde bestämma talrikA ex med hjälp av tuben, och alla var grågås!

- Obestämda gäss sedda några ggr, i smärre flockar på håll, men jag bedömer det som högst sannolikt att dessa var sädgäss (åtm. de allra flesta)

5 gräsand: endast sedd i Klosterviken, men här i imponerande antal, säkert 500 - 600 ex, de låg tätt och blandade med grågässen. En gräsand, som upptäcktes av en slump, var helvit, näbben sannolikt gul! OBS: i Havgårdssjön sågs endast en fågelindivid, nämligen en skäggdopping. Norra delen av sjön rätt noga granskad, låt vara att det delvis var motljus.

6 bläsand: i Klosterviken låg minst 5 ex i en matta av flytande vegetation, nära både gräsänder och grågäss men ingendera av dessa två arter låg inne i den flytande vegetationen

- obestämda änder: minst c 50 i Klosterviken

7 ormvråk: inte ett enda ex sågs på färden från Stugan via Romeleåsen - Häckeberga-

---

x) tillägg om sädgås: inte en gås sågs när vi passerade Hyby, Klågerup och det kända gåstillhållet norr om Klågerup, där vägen tar av mot Esarp.

1979-09-30 forts.

- Skoggård och ett stycke längre ner, trots stopp enligt ovan och mycket noggrann spaning. Vid Rockarp sågs 2 lågflygande ex, och därefter några få till, incl. en börringevråk, tills vi kom till den klassiska platsen vid Lemmeströ/punkt 106. Här började det blåsa svagt, och jag såg ett antal ormvråkar, glest och på olika höjd, med rörelse antingen oklar eller sakta mot SV. Ytterligare ett ringa antal sågs sedan på vägen till Börringe, incl. någon sittande. Efter Börringe ej en rovfågel sedd, vilket är anmärkningsvärt när man betänker att vi stannade och tittade bl a vid Fjällfotasjön etc. Ingen noggrann räkning av antalet sedda ormvråkar, men på hela rundturen högst 20 ex sedda, och därav bara 2 - 3 högkretsare

8 fjällvråk: vid Lemmeströ 1 + 1 fjällvråkar, de kom nära förbi, och lågt, med kurs c SV.

9 sparvhök: vid Lemmeströ 2 sedda på avstånd, båda lågt. Vid Havgård 1 ex jagande småfågel lågt över en stubbåker

10 tornfalk: 1 ex nära Häckeberga, sedan 2 ex,varav ett sittande, nära Iglesjö - Slätteröd, därefter 1 ex till, och det femte och sista nära Börringekloster.

- Allmänt om rovfågel: förvånande få sedda; men förklaringen ligger nog till stor del i väderleken: dålig termik, dålig dynamik också.

11 vipa: flock c 400 ex N om Klågerup på fältet där vägen tar av mot Esarp.

12 ljungpipare sågs i sistnämnda vipflock, kanske fanns många, men vi kunde inte stanna eftersom trafiken i båda riktningarna var ovanligt stark.

13 skrattmås 1 ex vid Fjällfotasjön var enda fågel som sågs här, så när som på ett par små duvflockar på håll!!! - Dessutom sågs måsflockar några ggr, bl a en stor krets på avsevärd höjd ungefär över Björkesåkrasjön. Ovisst i vad mån både skratt- och fiskmås ingick här

14 gråtrut några kretsande N om Björkesåkrasjön

15 ringduva: sträcket, som redan vid Krankesjön på f m varit starkt, fortsatte på e m när vi var på rundtur. Flockar på långt håll sågs ofta, säkert en flock var femte eller tionde minut, om man spanade noga. Flockarna var på c 50 - 400 ex, jag såg ingen större än så. - När vi kom till Klosterviken (klockan var väl c 1600-1615) flög stora mängder ringduva över bokskogarna och snart sagt överallt för den delen. De föreföll ställda på att sätta sig till ro för natten. Säkert såg jag här c 1500 duvor, dels i glesa förband, dels i m l m sammanhängande flockar på upp till 500 - 700 ex.

16 ängspiplärka sedd och hörd rätt ofta

17 sånglärka: en mycket väl markerad flock på minst 70 ex lyfte från ett stort fält nära Bramstorp, fåglarna flög bort i smågrupper men kom åtm. delvis tillbaka till samma fält.

18 steglits: en flock på minst 25 ex, troligen flera ex, vistades på betesmarken mellan Klosterviken och Börringe f d järnvågsstation. Satt delvis i en björk på den öppna marken, delvis på en ledning däröver, men delvis också i korgarna av Cirsium lanceolatum, som växte rikligt på betesmarken och nu hade mogna frön med vita hår.

- kråkfågel sedd men ej noga noterad.
Kråkfågel sedd men ej noga noterad.

SLUT

A

(380)

S

(380)

1979-10-01, måndag.

Kl 1650 flög en flock på c 250 skrattmåsar mot väster över Zootis.

1979-10-02, tisdag.

1 ormvråk sedd och rödvingetrast sedd och hörd, allt i Lund.

Inga gav följande besked om gässen vid Krankesjön:

1979-10-01, måndag.
Hon kom ut till stugan långt efter mörkrets inbrott och upplevde därför inte gässens ansamling till sjön på kvällen.

1979-10-02, tisdag.
På morgonen kl 0530 vaknade Inga av gässens kacklande. De lyfte då ur sjön och flög som vanligt ungefär österut, d v s mot Vombs ängar (och mot andra betesplatser längre bort). Antalet gäss var ganska stort, ingen siffra kan ges eftersom hon inte upplevde början av uppbrottet. Fiskgjuse över sjön på morgonen. Det var en alldeles utmärkt vacker och ljus morgon, ingen dimma. Natten hade varit mycket kall (vår termometer minus 5° C vid stugan).
På kvällen kom Inga ut mycket sent, först omkring kl 2300. Då var det en helt oerhörd kör av gäss från sjön. Hon satt uppe en timme på verandan, och gässen höll på hela tiden och även senare på natten. Det var månsken på kvällen. Se nedan.

1979-10-03, onsdag.

Det hade mulnat på natten. Gässen bröt upp först kl 0600, och i synnerligen imponerande antal. "Hela östra stranden av Krankesjön, från NO-hörnet ner till SO-hörnet nedanför stugan - på hela den frontbredden kom det gäss ur sjön, och de höll på i tjugo minuter."Svårt att ge totalsiffra, men det måste tydligen ha rört sig om tusental, sannolikt flera tusental. Mycket änder lyfte också ur sjön på morgonen. - Natten var inte lika kall som föregående, bara minus 3° C. Det regnade delvis på morgonen, men vid stugan föll det fina iskristaller med ett risslande läte, och när Inga gick ut från stugan, var stenplattorna istäckta. Men en kort bit efter starten var det regn och inte is.

Inga lyssnade länge på gåskonserten på natten till onsdagen och fick den uppfattningen att gåsflockar anlände till sjön även på natten.

1979-10-04, torsdag.

Inga och jag ankom till stugan 1722. På utvägen: flock c 600 vipor på betesmarken V om Revingeby, N om vägen. 7 - 8 skrattmåsar var med dem, däremot ingen ljungpipare sedd. Vid Krankesjöns N sida satt, på landsvägen ("Prästavägen"), en ormvråk på en överkörd kanin, och i en torr trädtopp satt en tornfalk, nära den plats där vägen korsar Krankesjöns avlopp (Ålabäck).

Vid stugan: stare hade börjat samlas före vår ankomst, mycket stora flockar flög runt över vassen, föreföll tveka om de skulle sätta sig på södra platsen (vassen m l m nära kanalmynn.) eller den norra (utanför Nicolins hus). Stararna var aktiva från vår ankomst till c 1735; jag skulle tro att antalet var c 12000 ex, knappast mera Kl 1737, när de flesta fällt (på norra platsen), kom en brun kärrhök med nästan röd-orangefärgade övre vingtäckare och började jaga dem, den svängde vigt omkring och var mycket ivrig, dök även ner i vassen med starar omkring sig, men jag kunde inte se om den tog byte.
Kl 1740 såg jag c 70 välsamlade svalor, troligen enbart ladu, kl 1745 hade antalet vuxit till c 80, därefter sågs ej svalor. Det är som vanligt svårt att avgöra var de definitivt fäller. Kl 1735-1745 sågs vid några tillfällen flockar av sädesärla, summa några tiotal ex.

När vi nalkades stugan kl 1719 flög en mycket småväxt fladdermus över vägen, alltså i ganska gott dagsljus. Kl 1730 en likadan fladdermus över stugan och trädgården, när det fortfarande var täml. dagsljust. Temp var nu 6½ grader C, det var stilla och halvklart.

Kl 1755: 5 + 2 sädgäss kommer från NV över sjön, försvinner mot SO
Nyctalus 1 ex och den lilla arten flyger. Inom kort ses flera Nyctalus, men studerades ej noga ty nu kom gässen.
1759 c 20 gäss från Ö
1801 6 gäss tillbaka mot Ö
5 andra gäss från Ö, kastar när de fäller (liksom nästan alla följ.). Rödhake h
1803 65 gäss fr SO,
4 " fr Ö
130 " fr NO
c 50 änder uppe, flyger runt eller mot Ö
1805 30 + 7 + 7 + 29 + 2 + 2 + 6 + 17 sädgäss, alla fr Ö
1808 6 bläsgäss + senare 7 sädgäss
1809 300 gäss fr SO
25 " fr NO
1811 70 från SO, 20 fr NO, 10 fr Ö + 350 + 70 + 20, alla från Ö.
90 + 8 fr SO, 3 fr NO
1814 3 fr Ö, 2 fr SO, 25 också fr SO, 2 fr Ö, 190 fr SO, 3 fr NO, 60 fr SO.
1815 inga gäss kom
1816 6 + 400 + 110 + 350 + 100 + 20 + 3, alla från Ö. Bläsgäss hördes i fyra av dessa flockar.
1818 6 bläsgäss
70 säd från SO
22 fr NO, 15 fr SO. Bläsgås h
1820 11 fr SO + 1 + 4 + 1 från Ö
1821 6 gäss flyger tillbaka mot Ö
1823 två hagelskott nära (en bil körde ner till kanalmynn. för en stund sedan.). Haglen ramlar som en skur ner bland träden. Inga får hagel på sig! Massor av gäss, kanske 500 - 700 eller fler, lyfter men flyger lågt, lämnar ej sjön, fäller snart. - 25 + 18 nya gäss kommer + 100 till
1825 23 bläsgäss från SO
1827 45 säd- och 10 bläs kommer
1831 c 50 säd kommer, nu my. mörkt, denna siffra ungefärlig. Därefter inga nya förrän
1840 en rätt stor flock, skattat högst 100 ex, kommer från O eller NO. Hördes tydligt att den kom. Därefter kackel från sjön men nästan säkert inga nyanländande. Nu djup skymning Bilen med jägaren (naturvårdaren modell Schmitz) kör bort, är en SAAB HCE 064.

- - - -

Inga har köpt mat i Revinge, vi äter tillsammans på verandan i den nya infravärmen. Fullmånen upp, först klar, sedan stundvis dold, men senare, när Inga kört tillbaka till Lund, blir det my. starkt månsken, så att man kan (med kikare) se gäss på närmsta klarvatten. SLUT

1979-10-05.

Bodde i stugan på natten. Upp 0440. Svagt kackel av gäss hördes, även bläsgäss. Månskenet, som ännu kl 0200 var mycket starkt, är nu borta. Månen står bakom moln i VSV. Det är mest mulet i V men klart i Ö. Temp. +3° C.

0525 i tornet. Rödhake knäpper. Mest klart väder, temp. 3,5 grader C. Massor av gäss på närmsta klarvatten och närmast därutanför, även nära kanalmynningen och i "tarmen". Gässen halvdyker, varvid den vita gumpen lyser i det ännu svaga ljuset. Kackel hela tiden; bläsgäss mycket framträdande.

0529 19 + 1 gäss flyger upp och flyger på nära håll mot Ö. Det är mest sädgäss, den sista är en bläsare.

0531 11 gäss (passerar) mycket nära, däri är mer än en bläsare. Koltrast hörd, och järnsparv hörd. - Även i viken som går ner till Silvåkra gods' båtplats ligger mycket gäss, men ännu längre bort ligger inga gäss.

0533 1 gås mot Ö. Snabbräkning och skattning ger antalet på sjön till 2500, däri incl. c 300 som skattas ligga dolda bakom vass etc. En hel del måste ligga dolda. - Ett egendomligt gåsläte hörs, nästan väsande "ki^{i}" eller "kíchi".

Gässen på närmsta klarvatten simmar delvis norrut, 6 + 9 av dem lyfter och flyger mot NO. Det ljusnar snabbt, Ytterl. 40-50 ex lyfter, flyger NO, några flyger SO. - Rödhake knäpper, gräsand hörs, sävsparv hörs.

0535-0540 inga gäss går upp, men kacklandet blir ivrigare. Sädesärla hörd.

0540 gässen syns utmärkt, kacklar ivrigt, de ligger inom det område av sjön som markerats på skissen (med reservation för ev. fel i proportionerna). Grönsiska hörd.

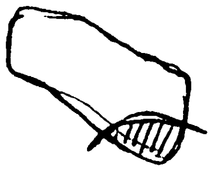

0542 flock på 50 gäss långt ute i NV, de flyga upp.

0543 jättelikt kackel, uppbrott av c 250 ex och strax därefter av 75 till, de flyga bort ungefär mot SO enligt skissen nedan: Flygande andflock, men bara liten. Rödhake hörs ideligen.

0545 liten gåsflock på c 30 ex går upp långt bort i NV (alltså ligger det i alla fall åtm. litet gäss där också. GR). Och från närmsta klarvatten reser över 100 + 25 + 100 till, i småflockar, nära varandra. (NÄstan?) samtidigt,

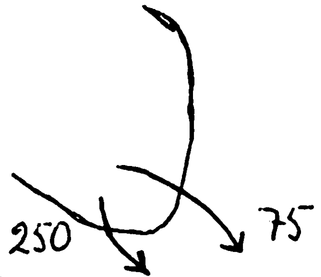

0545 går också gässen vid båtlegan upp, (det är) över 50 ex, och vidare startar c 300 ex, nämligen de som ligger nordligast norr om närmsta klarvatten. Men massor är kvar. Ytterligare 7 + 8 gäss upp. Kungsfiskare tycker jag mig höra, men osäkert.

0548 400 gäss upp från närmsta klarvatten, mycket nära. Rödhake hörs ideligen, knäpper. Några små gåsflockar upp.

0550 nog 900 ex upp + 300 till, troligen fler, de är svåra att se eftersom de (åtminstone delvis) reser mot N eller NO, efterhand svängande mera mot NO-ONO enligt skissen. Väldig kör av läten, bara ¢ sädgäss. - Sädesärla hörd. 15 andra gäss lyfta och flyga mot SSO eller SO, söder om mig. Bofink hörd. En del gäss är kvar på närmsta klarvatten.

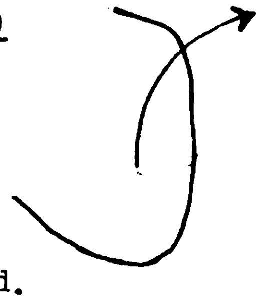

0552 50 gäss upp

0553 150 gäss upp. Sädesärla hörd. Järnsparv hörd.

0557 de sista 150 upp, däri även bläsgäss sedda. 1 ladusvala och 1 backsvala flyga förbi. En ljus fågel sitter i buske i vassen; jag misstänker duvhök. Starflockar uppe! Duvhöken, ty

1979-10-05 forts.

det är en sådan, flyger mot star-platsen; den flyger lågt och raffinerat. 6 bläsänder går upp. Ett hundratal starar sprider sig, men ej mycket fler. 1 häger kommer. 1 bofink flyger norr- eller nordost ut. 2 sävsparvar nära. Trädkrypare hörd. Väder: nästan klart, slöjor, men bara i V tätnande så att det kan kallas moln.

0601 16 sädgäss upp. 2 sädgäss + 1 bläsgås + ännu 1 bläsgås, alla flyga ungefär mot OSO eller SO enligt otydlig skiss, som ej återges här. 1 stenfalk kommer nära förbi med kurs SO. Grönsiskor rundflygande.

0605-0606 1000 starar upp, mycket glest, och de sprida sig över en mycket stor sektor, se skissen som indikerar c 180 grader (N-O-S).

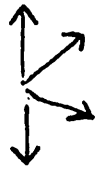

Uppbrottet fortsätter, kanske blir det 1000 ex till. Omöjligt att räkna: de går från början lågt och glest och till stor del flyger de bort mot NNO-NO-ONO (och i den sektorn är sikten från tornet delvis m 1 m dold av träd). - 1 nötskrika flyger mot N eller NO. 1 brun kärrhök mot O, höjd 50 m. Grönsiskor rundflygande. 1 blåhök, ej hanne ad, flyger också mot O nära. Gräsand hörd, 1 hanne ses. 2 koltrasthannar flyger ungefär norrut tämligen högt. 200 grönsiskor komma nära förbi mot S-SSV. Större hackspett hörd nära.

0610 2 + 3 sädgäss flyga mot NV, de 3 sista går ner mot sjön, flyger runt, fäller. 7 krickor flyger. De 4 gässen (=? GR) har fällt vid 19 bläsänder och 3 krickor. 3 blåhökar flyga österut, de är i sällskap. Ingen är hanne ad. Ytterligare några sädgäss på rundflygning. 2 hägrar kommer från Ö, de störtar ner med halsen utsträckt. En flock på 60 ringduvor kommer på 200 m höjd över mig mot S eller SSV. Ytterligare 28 ringduvor rakt över. Grönsiskor hörs ideligen. 22 ladusvalor flyger mot Ö.

0619 2 hämplingar. 14 + 5 ringduvor flyga mot S-SV. 1 skrattmås, 1 fiskmås, 1 skata. Grönsiskor oroliga. - Väder: solen ses, stor och röd, vid horisonten i Ö. - 10 ringduvor mot SV. 2 koltrastar mot N-NO. 55 ringduvor tätt och högt mot S eller SSV. 24 nya duvor högt, över sjön, ungefär samma kurs. 1 sothöna i sjön. Bergfink hörd. Några småfåglar högt mot S-SV, 32 ringduvor likaså, 150 m höjd, rakt över. 6 eller 7 ladusvalor också ungefär samma kurs.

0625 90 ringduvor på samma sätt, tätt, höjd c 250 m. 40 duvor till på samma sätt. 55 vipor kom lågt över sjön med kurs ungefär mot Ö. Över 50 grönsiskor oroliga. 20 grönsiskor passera mot SSV (ungefär). De 55 viporna flyger i en mycket stor krök ungefär enligt skissen:

1 vipa ropar. Nu 3 sothöns. Ensam sädgås kommer från Ö.

0630 jag ner från tornet. Just då kommer väl 300 grönsiskor alldeles nära, kurs c SSV. Grönfink hörs. Temp. fortf. bara +3,5 grader C. - Duvsträck fortsatte, flockarna förvånande små. Bläsandflock på c 20 ex rundflyg. över sjön. Obsar nu ej oavbrutna. 1 knölsvan ut på närmsta klarvatten. 1 enkelbeckasin fäller. 1 skrattmås ad hib. 1 ormvråk svepte över trädgården med liten gnagare i näbbet. - OBSAR 0630-1000 ofullständiga, jag satt på verandan, skrev, åt etc. 2 kråkor flög norrut. Många sädgåsflockar, säkert flera hundra ex inalles, kom kl 0800-1000 med kurs ungefär mot OSO-SO. kanske ännu flera Återgående sträck (d v s sträck ungefär mot NO) av bofink, bergfink och en ladusvala observerades. Duvsträck åt rätt håll sågs knappt alls efter kl 0730, bara en flock sedd. Ringa återgång (av duvor? GR). Jag letade björnbär, men de var helt slut för säsongen. 1 skrattmås ad hib. 1 fiskmås juv. 1 fjällvråk över västra delen av sjön.

FORTS.

1979-10-05 forts.

Kl 1000 startade jag på en promenad: gick till NÖ hörnet på den unga (och mestadels rätt risiga) tallskogen Ö om Silvåkra by men V om Klingavälsån. Satte mig i NÖ hörnet med god utsikt över Vombs ängar, studerade gässen m m, satt här 1025-1055, gick sedan några 100 m mot S så att jag fick bättre sikt över S ängarna, även S om vägen, satt här 1105-1140, gick sedan sakta hem i krokar men inte inne i skogen utan längs brynen och på öppen mark. Hem till stugan 1215. Väder: NO eller ONO vind, redan kl 1000 ganska frisk, ökade undan för undan. Rikligt med rätt låga, grå moln, cumulus-artade, med plana undersidor, de drev förstås med vinden. Men högt uppe andra moln, lätta, höga, de rörde sig sakta men mycket tydligt i ungefär motsatt riktning. Stundvis sol och fint i solskenet, men kallt i skuggan. Temp vid hemkomsten 8½ grad C. Mycket god sikt. När solen stod bakom tunna drivande moln, sågs stora solfläckar rätt nära kanten, ungefär "klockan 8". Fågel:

1) sädgås mycket stora flockar på Vombs ängar från Norregård söderut till S om vägen. Skattade först antalet norr om vägen och fick c 800, men detta var för litet, ty när de en gång lyfte (helt kort) sågs att minst 350-400 ex måste tilläggas, de lyfte i S från öppen äng men var ej eller knappt synliga när de stod på marken. S om vägen gick minst 300 ex. Vad som gick N om Norregård kunde ej ses. Vid ett vattenrikt dike badade gäss, bara en i taget tycktes det, men kring den stod en stor sky av finfördelat vatten. - Nästan hela tiden, och ej minst när jag gick hem, kom sädgäss i småflockar (ibland i par) från NV till ängarna. De kom över Krankesjön i dess längsriktning, somliga fällde i sjön ett slag. Flockarna i regel 8 - 20 ex. Många hundra kom på detta sätt.

2) bläsgås sedd och hörd i ringa tal (men ofta hörd) bland sädgässen, på ängarna; men inte sedd i de från NV ankommande flockarna.
Gässen flög upp ett par tre ggr, dock bara kortvarigt, fällde efter 200 - 500 m. Ett par ggr såg jag ormvråkar komma glidande ner mot ängarna, en gång rätt högt, annars lågt, därtill ett ex kretsande mycket högt i blåsten. En del bilar, delvis med ornitologer, på vägen, men inget folk på ängarna, och ingen örn.
- En mycket blekvingad gås sedd, men ovisst om spetsbergare eller missfärgning. Många ggr sågs i motljus (incl,. snett sådant) att vingarna även på sädgäss kan te sig mycket ljusa, rentav blänkande vita när solljuset reflekteras.

3) ormvråk några ex sedda, alla före kl 1100, ensamma eller 2 i sällskap, "stod" mot vinden eller seglade och kretsade, ett ex my. högt.

4) sparvhök 1 ex kretsande lågt över ängarna, steg; och just efter hemkomsten 1 ex över stugan/tornet

5) blå kärrhök: minst 2 olika ungfåglar eller honor sedda, en av dem mycket nära, jagande över tuvig ängsmark, körde upp en fasanhöna. Därtill 1 finfin hanne ad, kom från S, alldeles över en av de andra blåhökarna men brydde sig inte nämnvärt om den, gled mot N i blåsten, lågt.

6) fasan en höna, se föreg.

7) vipa: flock på c 250 ex på håll på ängarna

8) ringduva: bara 2 flockar sedda, en på c 70 ex flög söderut kl 1137 på c 200 m höjd, den andra kom kl 1201 och var på c 43 ex, flög på högst 100 m höjd. Därtill ett par ensamma ex.

9) sånglärka ofat sedd och hörd men ej sträckande eller återgående, bara uppskrämd enstaka eller ett par ex i sällskap

10) ängspiplärka rätt ofta sedd och hörd, men jag tror ej den sträckte

11) sädesärla 3 ex på väg i kanten av tallskogen

12) sävsparv sedd och hörd ett par ggr

13) bofink
14) bergfink
15) grönsiska

– ett tydligt återsträck mot NO sågs av dessa arter, särskilt av bofink. Små flockar, aldrig över c 15 ex, och inte mer än en flock sedd ungefär var femte minut kanske, men alla gick ungefär mot NO-NNO på låg höjd. Ännu kl 1325 sågs sådana flockar från verandan

1979-10-05 forts.

16) steglits 1 ex flög förbi nära Silvåkra by
17) stare en flock på c 45 - 50 ex sedd över ängarna. Ej flera sedda.
18) skata 2 sedda Silvåkra by
19) kaja
20) råka
21) kråka

Ute på ängarna, V och SV och S om Vombs Norregård, fanns mycket kråkfågel. Alla tre arterna sågs, men jag blev inte klar över antalet förrän hela flocken lyfte och gick upp 100 - 150 m och spred sig avsevärt innan den åter fällde. Då sågs minst 400 - 425 ex inalles, proportioner mellan arterna oklara, men alla fanns i avsevärt antal.

Anteckningarna från vandringen skrevs ned (utan kladd) kl 1300-1340. Därefter läsning av Koestlers "Arrow in the Blue" (oerhört fängslande! till c 1430, sedan obsar från verandan och 1500-1540 obsar från tornet. Fortfarande frisk till hård vind ungefär från O-NO vilket gjorde att tornet stod i lä av de höga träden och att tuben därför kunde nyttjas utan minsta svårighet däruppifrån. Mest klar himmel; lätta och allt mer glesnande små molntussar drev med vinden. Synnerligen klar sikt. Kyligt, temp kl 1540 var bara 8 till 8½ grader C. Efter besöket i tornet åter obsar från verandan (ej oavbrutna). Viktigare obsar före 1715: skäggdopping från tornet 1 ensamt ex + 2 i sällskap med c 10 gräsänder + flock 9 skäggdoppingar i NÖ hörnet i vasskanten. Sädgås: småflockar flög mot NV några ggr, enstaka småflockar även i motsatt riktning. Ibland fällde några tiotal (max.) i sjön men reste snart igen. Knölsvan 2 ad i närmsta klarvatten, andra inte sedda på hela dagen. Gräsand: utanför närmsta klarvatten från tornet c 80 ex sedda, de flesta i en flock och tillsammans med 6 brunänder och c 3 bläsänder och c 7 krickor. På andra ställen 3 + 5 bläsänder; en flock c 20 krickor uppskrämda av blåhök, och några få gräsänder. Sparvhök 1 + 1 ex nära, åtm. det ena rörde sig ungefär mot NO. Fjällvråk 1 ex flög i medvinden hastigt mot V över sjön. Blå kärrhök: sedd 3 ggr på e m, varav 2 ggr från tornet, alla var honor eller juv och alla rörde sig lågt mot Ö över sjön och vassen. Glada: 1 ex som ruggade tydligt i yttre handpennorna flög nära utanför stugan, över sjön. Vipa 3 + några få ex från tornet, flög mot Ö. Kustpipare: kl 1530 upptäcktes av en slump 1 ex från tornet, flög mycket högt mot Ö, alltså i motvinden, i skarpt solljus vilket gjorde att den syntes. I kikare sågs utmärkt att arnhålsfjädrarna var svarta. Intet läte hördes. Skrattmås bara 1 ad sedd. Fiskmås några få juv sedda. Ringduva ett par helt små flockar på max 15 ex sedda, varierande flygriktningar. Ladusvala några sedda över sjön c kl 1640. Bofink och grönsiska reste i små flockar mot NO ännu kl 1530, vanl. bara 5-8 ex/flock av bofink, grönsiska en gång c 25 ex; vissa grönsiskeflockar mera "irrande", men flera rörde sig direkt mot NO. Ingen bergfink sedd eller hörd med säkerhet nu på e m.

Tillägg: häger sedd flera ggr, en gång 8 ex samtidigt flygande lågt över sjön. Dubbeltrast 1 ex sågs flyga förbi på middagen. Talgoxe: 2 - 3 ex sedda tidigare idag.

Kl 1715 kom en flock på c 500 starar nära över vassen, och senare sågs en del rörelse av starflockar långt uppåt NO över vassen, där de inte brukar hålla till. Vidare: jag letade efter ev. starflockar långt bort i sjöns andra ände och fann kl 1717-1723 en formlig ström av flockar, alla kommande från norr (ungefär) och sänkande sig mot sjöns andra ände. På en minut räknade jag 10 flockar, de kom med bara några 100 m mellanrum, storlek 100 - 800 ex/flock. Intet tydde på att de kom till "mitt" hörn av sjön, tvärtom sågs bara enstaka starar och en flock på 10 ex (!!!) här. Kanske som en följd av duvhökens uppträdande i morse?? - Sädgås: flera småflockar fällde i sjön, delvis synliga från verandan, redan från kl 1720. Egendomligt. Ett tiotal ladusvalor och 7-8 sädesärlor också sedda 1725-1730, men ej senare.

1979-10-05 forts.

1754 c 15 gäss från väster. - Väder mycket klart, vinden har avtagit betydligt, temp. +6° C. - 1 Nyctalus sedd.

1800 6 gäss från Ö + 2 till, läten bara svagt hörda. Koltrast flyger förbi

1802 7 + 10 gäss

1804 12 gäss, de ha kanske kommit ungefär så:

1805 ett par hundra gäss, delvis som vanligt, delvis lågt från S, svåra att räkna. Går de kanske in i krök så att de kan landa mot vinden? - 9 kråkor mot N.

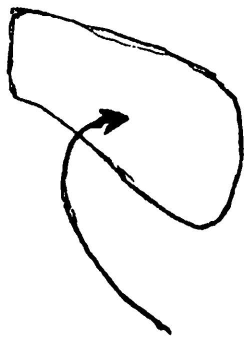

1807-1808 Gäss kommer in från S och [illegible] mycket längre i V än igår, lågt i motvinden. Kackel hörs svagt; och ~~på grund av inflygningssättet är~~ gässen omöjliga att räkna, trots att kvällen är ljus, eftersom de fäller mot mörk bakgrund.

1810 ström av gäss in från S över Silvåkraskogen, lågt, en del lägger sig redan i närmsta klarvatten men de flesta mycket längre i V. En del gäss kommer även från N, men dessa komma mestadels långt bort.

1813-1815 en del gäss från S, bläsgås ~~g~~ hörd; en del gäss från N.

1820-1821 mycket gäss i S, de hörs och syns. OBS att ej en enda flock kommer rakt över stugan eller tornet utan antingen flera hundra m, eller ännu mer, i S-SV eller (en mindre del) långt uppe i N. 1 häger sedd och hörd. Några små sällskap änder flyger mot Ö.

1825 en del gäss till, rätt nära. Allmänintryck: mycket färre än igårkväll, men detta kan vara fel, eftersom de hörs mycket mindre ikväll, och dessutom fäller de i huvudsak längre ute.

1828 mäktig bläsgåskör: över 80 ex kommer rakt över, ej högt men högre än igår; de störtar vilt ner mot sjön. Ytterligare några gäss kommer.

1831 jättelik mängd sädgäss rakt över, vilt [illegible] kackel. Fåglarna ses mot kvällshimlen. Det råder djup skymning. Nog kommer det över 400 ex, kanske mycket mer.

1841 kom en ny laddning, nog c 200 ex.

1846 kom nya hundratal, men detta är en skattning.

1850 ny flock kommer. Mycket sen ankomst! Flera kan ha kommit. De hörs svagt och ses bara mot västerhimlen. Men det är mycket tydligt att de kom sent. OBS: lysande fullmåne i öster!

1905 även kl 1905 tydligt kackel, men de som hördes då och senare var troligen ej nykomlingar.

SLUT

1979-10-06, lördag.

Jag avsåg att sova över morgonens uppbrott av gäss från sjön. Men därav vart intet (av sömnen, alltså). Jag sov mycket dåligt, var uppe 0115 och fann att temp var plus 6° C, det var stilla och delvis molntäckt. Kl 0230 åter uppe: fortfarande plus 6° C, stilla, rätt mycket moln. Fullmånen stundvis framme men ofta dold. Gåskör måttlig.

Kl 0515 åter upp, sedan jag legat och läst bortåt 2 timmar. Nu var temp. bara plus 4° C, det var fortfarande stilla men nu nästan molnfritt, fullmånen i SV. Gässen kacklar. De ses ligga i stort antal på närmsta klarvatten (detta från marken, jag var inte uppe i tornet på hela morgonen). Gåskör oavbruten, livlig men ej dövande.

0525 rödhake hörd. Järnsparvens silverklocka hörd. Efter ett par minuter hörs flera rödhakar
0530 liten gåsflock flyger upp, knappt över 15 ex tror jag
0534 kören av läten allt svagare, men inget uppflog
0540 30 gäss upp. Bläsgås hörs starkt, nästan säkert från denna flock vilket dock inte behöver innebära att alla 30 var bläsgäss.
Kören fortsätter. Det är stilla och fint och ljust och molnfritt och klar sikt
0543 225 gäss upp. däri mycket bläsgäss. Grönsiska hörd
0544 - 0545 högst 100 gäss upp. Alla gäss flyger ungefär mot Ö (hittills)
0547 2 hägrar flyger i sällskap över närmsta klarvatten mot SO. Några änder i par och småflockar i rörelse över sjön. Massor av gäss ligger på närmsta klarvatten. Kören av läten svag och ojämn
0550 - 0551 mycket stort uppbrott av gäss, men de låg rel. långt i N och flög sedan mot NO och syntes därför dåligt. Skattat några 100 ex
0551 - 0552 ett par 100 gäss upp, kom rakt över stugan mot Ö, i småflockar
0553 storuppbrott, bl a från närmsta klarvatten, trol c 600 ex upp, fördelade på många, ofta små, flockar. Flyger ut "solfjäderformigt" i olika riktningar från ONO till SSO. Taltrast hörd, ses fälla. Sädesärleflock hörd. Bland gässen bara sädgäss hörda
0554 - 0555 flera 100 gäss upp, bara sädgäss hördes. Järnsparv hörd. Mycket gäss fortfarande kvar. De är tysta.
0556 flera 100 ex upp, bara sädgäss
0557 c 250 ex upp, bara sädgäss. Det har ljusnat snabbt på de sista 10 minuterna
0559 c 50 gäss upp. Nu är få kvar (men en del kan förstås ligga osynliga bakom vassar)
0601 järnsparv hörd många ggr. 3 blåhökar i sällskap, därav ingen gammal hanne, kommer lågt över sjön från VNV
0602 minst 50 gäss upp
0603 9 + 45 + 3 gäss upp nära, alla är sädgäss
0604 5 sädgäss upp. Sittande bofinkar lockar. Bergfink hörd
0605 4 sädgäss upp. 2 ex ligger kvar på närmsta klarvatten
0606 dessa 2 lyfter. Därefter inga sedda eller hörda (från sjön). OBS att jag studerade uppfloget från marken. Siffror därför delvis mera approx., men det framgår ändå tydligt när de stora uppbrotten skedde, och hur förloppet var tidsmässigt. Själv tycker jag att uppbrottet skedde sent, i relation till den my ljusa morgonen, men detta kan ju i viss mån vara subjektivt. Nu några minuters avbrott i obsarna.
0615 - 0625 1 sparvhök högt över sjön mot S-SSV. 16 Anser-gäss i enkelrad mycket högt mot S-SSV. 4 duvflockar på vardera c 70-120 ex flyger också mot S-SV långt i väster.
0627 solen stiger upp över heden i Ö. 2 duvflockar (15 + 40 ex) mot S-SV nära, höjd c 150 m. 2 fiskmåsar juv, kort därpå 2 skrattmåsar ad över sjön. Flock 30 obest änder ligger långt i NV. Vipflock långt i NV, andra mindre vipflockar över sjön, rundflyg 6 bläsänder landar på närmsta klarvatten. Detta före 0655.

1979-10-06 forts.

0700-0730 föga obsar, jag lagade mitt morgonmål och ordnade på rummet

0730-0800 satt på verandan och åt, renskrev sedan kladden för morgonobsarna enligt ovan. Vädret lika vackert, men det blåste up från O eller SO, vinden ökade rätt hastigt. Föga fågel att anteckna: 2 skäggdoppingar ute på klarvattnet (men sjön i sin helhet icke undersökt!), ett knölsvanpar likaså på närmsta klarvatten, ett fåtal gräsänder sedda flygande, c 4 krickor likaså; en flock på minst 16 viggar låg långt ute, och ännu längre bort en flock på c 30 obest. änder. En fin ringduveflock på c 250 ex flög förbi, rätt nära över sjön, höjd c 100 m, kurs c syd. Helt få skrattmåsar ad och fiskmåsar juv, en fiskmås ad. Skata 1 ex; kaja, råka och kråka sågs, flög över (5-15 av varje). Småfågel: 1 ladusvala sedd, och flockar av grönsiska (5-50 ex) kom flera gg förbi, åt olika håll, kanske dock med övervikt för S-SV nu på morgonen. Andra finkar ytterst få, intet riktat sträck att se. 1 nötskrika.

0800-0945 ej obsar; jag låg och läste Koestler

0945-1010 obsar från verandan: frisk vind omkring OSO, molnfritt, mycket granna färger, senare drog litet moln upp. Såg nu ett par gåsflockar (bara sädgäss, c 12 + 30) som flög över mot SO, direkt eller efter att ha fällt kort i sjön. Vidare en flock på c 45 änder rundflygande och slutligen försvinnande mot VSV-SV, art oklar, kanske bläsand. En floc på 9 juv och 1 ad gråtrut flög mot NO. 3 enkelbeckasiner fällde i vass. Vipflockar ett par ggr, dels över sjön dels (större flockar) på långt håll i NV. 1 ormvråk lågt över sjön. 1 sparvhök uppskrämd från träd alldeles vid stugan. Inga duvor sedda nu. Småfågel: grönsiskor ivrigt farande åt olika håll, ofta mot NO, f ö bara 1 + 2 + några bofinkar sedda, flög mot Ö, 1 talgoxe också sedd.

1010-1140 föga obsar, men en gång sågs c 130 sädgäss landa i sjön och efter en stund delvis fara neråt SO.

1140-1240 ånyo obsar från verandan: spridda skratt- och fiskmåsar över sjön, enstaka nötskrikor förbi, grönsiskor åt olika håll eller rundflygande i smärre flockar, helt få andra småfåglar, en ensam stare flög mot S (OBS att ingen stare sågs i morse!!). Kl 1220 fick jag av en slump syn på en högflygande flock stora fåglar i fjärran i V, det var 6 tranor som kom med kurs ungefär SO.

1245-1325 tornet: molnfritt, härlig sikt, den ostliga vinden har avtagit. Bra utbyte: skäggdoppong några, ej noga räknad; häger minst 3, knölsvan de 2 som förut, sädgås 10 + 2 mot SO, gräsand knappt över 10 sedda, kricka c 20 i flock, bläsand 15 i flock, vigg 40 i flock varav bara c 6 hannar

OBS: ||| i praktdräkt, bergand 2 hannar i denna flock, en stor raritet i inlandet, ej sedd av mig här på många år. En fiskgjuse flög mot Ö längs S stranden, 2 blå kärrhökar kom nära varandra sakta mot Ö över sjön, lågt, ej hannar ad (trol. båda juv). Sothöna ej sedd av mig men av tre norrmän som kom när jag stod där. Enkelbeckasin 1 ex flyg. Vipa flockar mot O-SO, c 40 ex inalles eller mera. Skrattmås flock 10 ex kom från Ö kl 1250, kastade vilt om varandra, lade sig på närmsta klarvatten. Fiskmås några juv. Havstrut 1 ad över sjön kl 1255, kom nära, snart borta. Ringduva bara enstaka ex. Större hackspett 1. Sävsparv 2 flög mot Ö. Hämpling 1 ex dito. Grönsiska ideligen sedd, mest i flockar på 10-20 ex, ibland färre, rundflyg. Domherre 1 hanne flög mot S kl 1246, oväntat.

i Korsnäbb 5 ex i flock mot S-SV, såg stora ut, läten kortvariga och [illegible],

1979-10-06 forts.

Jag gjorde även observationer på e m och kvällen, enligt följande; med början omkring 1620:

1 fjällvråk, 1 duvhök kom söderut 1630 och norrut 1655. 4 rödvingetrastar, 1 backsvala, några ladusvalor. Stare en flock på 30 ex kl 1715; men därefter, kl 1715 - 1725, kom massor av stare, ungefär 7000 ex, de samlades till sjöns NV hörn, och alla kom från norr ungefär. De är alltså långt borta och svåra eller omöjliga att överskåda, och därtill naturligtvis svåra att räkna, utom my. approximativt. En del starar fanns f ö uppe i NV hörnet redan kl 1715.

Till "vårt" hörn av sjön kommer starar från söder och kanske från andra håll, men detta omöjligt att se eftersom sikten inte är fri åt alla håll. Omkring 2000 - 2500 ex kom till "vårt" hörn.

Ungefär kl 1730 sågs 26 svalor.

Gäss m m bokfördes sålunda:

1810 första gåsflocken för kvällen, det är 5 ex. Väder: det är klart, utmärkt sikt, svag vind, och temp. +5 grader C.
1811 40 ex kom
1814 12 + 8 "
1817 några dussin
1818 några få + inom samma minut flera hundra.
1821 3
1823 5 + 8 gäss. Kattuggla hörd.
1825 3
1827 högst 200
1828-1829 nog 200 ex, däri bläsgäss framträdande men ej i majoritet
1830 en bläsgåsflock
1831 flera hundra, kanske 500 ex
1834 75 ex, en blandning av bläs- och sädgäss
1835 säkert 250 - 300 sädgäss + litet till. Nu råder djup skymning.
1845 en del (kommer, antal ovisst)
1853 stor flock, flera hundra ex! Siffra enligt Johnny Karlsson, som kom nyss. Ikväll mycket sen ankomst, mot slutet för mörkt för att räkna de ankommande fåglarna. Jag tippar ett totalantal ankomna ikväll på högst 3000 ex, troligen därunder, men detta kan vara fel, exempelvis kan gäss komma från NO till sjön utan att det hörs bra.

2130 nu svag vind, molnfritt, fullmåne, +2° C. Gäss hörs, de ligger nära som vanligt, men kören är inte stark. Mest är det enstaka stämmor.

SLUT

1979-10-07, söndag.

Upp 0515: svag vind omkring O, alldeles molnfritt, utmärkt sikt, fullmåne (något avsmalnande), temp plus 2° C. Gäss hörs hela tiden, men ingen stark kör.

0525 rödhake hörd. Jag upp i tornet. Däruppe frost; is på räcket. Gäss ligger från "tarmen" norrut i hela närmsta klarvattnet samt närmast norr därom. En första skattning av antalet gav klart under 3000 ex, kanske högst 2000. (Men detta var fel, se nedan). Bläsgås hörd bland sädgässen, bl.a från närmsta klarvatten

0530 sädgäss rätt livliga. 2 rödhakar hörs. Jag finner att gäss ligger även längre bort mot V etc än jag först såg: i viken in till Silvåkras båtlega, vid vissa yttre vassruggar, väster om de vassruggar som avgränsar närmsta klarvatten, samt, om ock i rätt ringa antal, fritt på vattnet ännu längre mot V. Se skiss

0537 järnsparvens dallrande ton hörs (flyktlätet). Gässen syns mycket bra även med blotta ögat, däremot går det ännu inte att se ev. bläsar och andra småkaraktärer. Morgonen mycket ljus.

0545 jag räknar och skattar gässen, får nu minst 2000 ex. Ungefär 15 gäss lyfter av dem som ligger längst ute; läten hörs ej, dessa gäss fäller igen (åtminstone delvis, troligen alla). - På närmsta klarvatten simmar gässen i flockar åt olika håll (inte alla, dock), och enstaka ex baskar sig. Många halvdyker, så att den vita gumpen blänker trots att solen ännu inte på långt när är uppe

0548 5 + 1 sädgäss flyger ungefär österut. Koltrast och sävsparv hörs.

0549 40 gäss lyfter, av dem som legat långt ute i NV på fritt vatten. De flyger ung. mot ONO. Därtill 5 andra dito, som lyft närmare. 13 gäss till mot ONO långt utifrån. Högt läte hört, möjligen kungsfiskare, påminner därom i rytmen. Grönsiska hörd

0551 - 0552 250 gäss iväg mot O eller ONO; nästan alla har legat långt ute på sjön (och där är det nu ljusast, eftersom marken höjer sig Ö om sjön!). Ännu en ensam gås mot Ö.

0554 - 0555 c 145 gäss iväg mot Ö, de lyfter från norra delen av närmsta klarvatten och därintill

0558 vansinnesuppbrott från närmsta klarvatten och andra ställen, antagligen omkring 1000 ex, reser mot O, väldig kör av sädgås, helt få bläs-stämmor slår igenom. När detta är på gång, lyfter 13 sädgäss, också från närmsta klarvatten, och sätter kurs mot V eller VSV, håller kursen rak och försvinner över Silvåkraskogen!! - 14 måsar (fisk- eller skrattmås, trol mest fisk) flyger österut i rad, rätt långt i N som måsarna brukar göra.

0600 ytterligare 15 måsar åt Ö, i tät flock, rätt högt, uppe i N 80 gäss lyfter från nordligaste hörnet av närmsta klarvatten och reser österut. Sädesärlor hördes

0601 - 0602 c 450 gäss, bara säd sedda och hörda, lyfter från närmsta klarvatten och från vattnet väster därom, alla far mot O och/el ONO.

0602 ytterligare 95 gäss från sydligaste delen av närmsta klarvatten och vattnet vid "dubbelbusken", alla mot O - ONO. Strax därefter lyfter c 55 gäss till, de har legat längre mot, m l m nära båtlegan, alla reser mot O - OSO, kommer söder om mig, nära, jag ser i flocken en fin bläsgås, men den hörs inte. Allt annat är sädgäss

0604 14 sädgäss iväg, och kort därefter lyfter minst 230 gäss från "tarmen" och far mot O-SO. De har legat mycket tätt i "tarmen".

0605 400 gäss från närmsta klarvatten m fl ställen, kurs c OSO, kommer mycket nära, delvis rakt över tornet. Några starar kommer över mot SO-SSO. 2 sothöns ses på vattnet. Några få gräsänder ses simmande och flygande. Brunandflock upptäcks i NV (se nedan). Grönsiskeflock flyger SV, därefter flera flockar, delvis rundfl.

1979-10-07 forts.

0607 2 sädgäss iväg mot O. Flera grönsiskeflockar mot SV. Brunandflocken består av 23 ex, därav många hannar. En flock på c 10 gräsänder ligger på annat ställe, därtill några flygande, samt på närmsta klarvatten 2 gräsanddrakar. Större hackspett hörd. 7 + 4 dykänder kommer täml högt österifrån, med rasande fart, jag tar in flocken på 7, de sänker sig i flack bana, svänger i vid kurva, det är 7 brunänder. Försvann mot skogen, torde ha fällt i V.

0611 1 gås (en sädgås) iväg mot Ö. Helt oväntat upptäcks en stor svärm svalor uppe i N mot Revingehed, delvis tät, delvis glesare, antalet får jag till 240 ex, art knappast möjlig att avgöra kritiskt, men säkerligen mest ladusvala (se nedan). 2 blå kärrhökar i sällskap, ej hannar ad, kommer från VNV och fortsätter rätt sakta österut. 3 ringduvor flyger mot S. Bofink och bergfink hörs. 2 hägrar flyger över vassen, fäller i kanten av närmsta klarvatten. 1 + 1 skäggdoppingar ses, men art ej efterforska noga. Fasan hörs flera ggr i S. Svalorna upptäcks på nytt, nu flyger de alldeles över vattnet ett stycke norrut, antalet befinnes vara minst 300 ex. Överraskande!

0615 Jag går ner från tornet. Just därefter kommer en flock på c 200 starar förbi mot S. Andra starar ses ej. Ännu 1 blåhök (ej hanne ad) kommer från V. Grönsiska flera flockar, delvis m l m tydligt mot SV, delvis rundflyg.

0620 - 0800 obsar från verandan, dock osammanhängande, jag lagade mat, åt, skrev rent dessa anteckningar, såg inte mycket: enstaka skrattmåsar, några fiskmåsar juv, av småfågel mest rundflyg. grönsiskor i flockar på 25 eller färre, mycket få andra småf. Men kl c 0720 kom c 50-60 svalor utanför huset i starkt morgonljus, flög omkring en god stund, det var c 50 ladu- och högst 10 backsvalor. Något senare kom 3 obestämbara svanar mot S mycket långt borta. Ett knölsvanpar ligger på närmsta klarv. Några kråkor överflygande, en råka likaså, skata hörd, en nötskrika sedd på tomten. Kl 0740 en fiskgjuse ryttlande utanför, faller ner och kommer upp med rätt stor fisk, anfalles av en kråka, Och en sparvhök som kretsat i solen c 200 m därifrån griper tydligen också av avundsjuka, flyger hastigt fram, börjar också följa gjusen mycket närgånget, men gjusen behåller sin fisk, alla försvinner bakom träden. Ett fåtal bläsänder ses en gång fälla på närmsta klarvatten, och kl 0805 komme 7 gräsänder och fäller.

forts.

1979-10-07 forts.

393

Mycket approximativ skiss över Krankesjön med gåsflockarnas läge 1979-10-07 på morgonen omkring kl 0530.

Horisontell streckning anger var flockarna låg.

1 anger tornets placering

2 är vad jag brukar kalla för "närmsta klarvatten"

3 är den s k "tarmen"

4 är den plats där öppet vatten går ända in till sydstranden, alltså där det saknas vassbälte. Där befinner sig Silvåkra gods´ båtlega

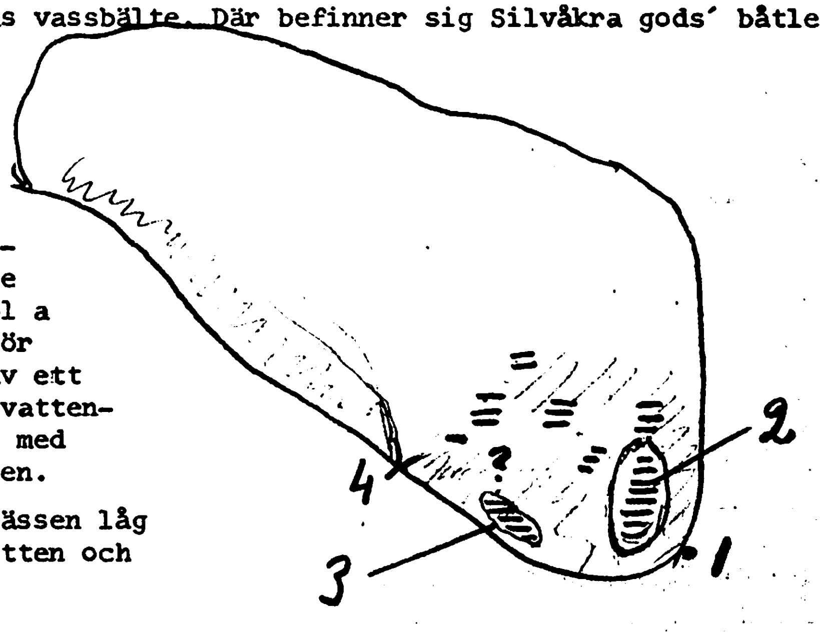

De enskilda vassruggarna har inte markerats. OBS bl a att "tarmen" utgör innersta änden av ett långsmalt öppet vattenstråk, förbundet med sjöns öppna vatten.

Huvudmassan av gässen låg i närmsta klarvatten och norr därom.

forts.

1979-10-07 forts.

Temp. kl 1200 var +10° C. Steglits och nötskrika sedda.

På Vombs ängar söder om vägen gick högst 1000 gäss, delvis bland boskap och hästar. Bara 1 bläsgås sågs i flocken. 1 + 1 fjällvråk, ljungpipare hörd, vipor sedda, en flock på c 100 kråkfåglar gick upp för en stor duvhök. Gässen badar i vattensamlingar, i motljuset ser det ut~~s~~ som en stor ljus "gloria" över fåglarna, de skvätter vattnet högt och ymnigt. 1 trana ses i söder, den slår ner.

Väder: SO vind, lätt dis.

Sånglärka hörs ofta. Även långt uppe i norr på ängarna ses en del gäss.

Kl 1235 lyfter däruppe i norr otroligt med gäss, det är nog c 3000 ex (och detta visar att jag på långt håll bara kunde se helt litet av gässen så länge de höll sig på marken). Av de 3000 ~~ä~~ kommer högst c 800 ex ner till dem som står söder om vägen. En bläsgås till ses där, men bara sädgås hörs. 1 sparvhök flyger österut över Vombs ängar, den skrämmer upp lärkor och en liten flock stare. Gässen uppe på norra ängarna ej studerade. Men norr om Vombs Norregård, ej på gräs utan på naket fält, gick 170 sädgäss. Även gick där 2 hägrar. Ängspiplärka. Kajor.

Vombsjön 1 gråtrut, flock 50 vipor. Lågvatten; ej en enda and sedd. Vombsjöns N sida, i skogen: sol och varmt. 1 ladusvala, 1 nötskrika, ingen rovfågel. Övedsgården: inga gäss betar där. 1 ormvråk sedd. Vombsjöns SO hörn, vid det planterade sand-området: 84 gäss, bara säd, vidare 30 hägrar varav c 20 ad. Ovanligt stort antal. 1 ormvråk. 2 Nyctalus. Ungefär 40 + 100 gäss ses flyga österut långt uppe i norr. Över 10 ängspiplärkor, 1 sånglärka, kråkor, 50 kajor, 1 gråtrut juv, 3 ringduvor. Men mycket litet fågel i luften.

Vi for Björka - Ilstorps by - Ilstorpsgården - Tågra. Vid Ilstorps by fasaner. Söder om Tågra 110 gäss, sädgäss sågs, men bläsgås hörd. Något längre söderut en stor gåsflock, vi for dit. Summa 1100 gäss i denna flock, den gick öster om Sövdeborgs f d järnvägsstation. Däri nog summa 75 bläsgäss; hela flocken uppskrämd av 2 barn som kom för nära. Vi fortsatte. Vid Assmåsa 1 och vid Eneborg 2 ormvråkar. Norr om vägen Krageholm - Sövestad 500 sädgäss, söder om vägen 150 sädgäss. 17 tranor kom med kurs söderut.

1530-1555 Krageholmssjöns S spets. Några skrattmåsar åt olika håll, en del fiskmås; mycket sädgäss flög både mot Ö och V, mest mot V. Flera ggr kom också bläsgäss mot Ö och mot V. 1 taltrast, bofink sedd, 2 ladusvalor också, 1 nästan säker hussvala. Sjön bara delvis synlig, i den ~~[illegible]~~ sågs 25 gräsänder, 2 knipor och 2 skäggdoppingar. Flock 35 grågäss flög mot S!

Start 1610, vi körde rel. fort till Marsvinsholm och ut på stora vägen (E 14) till ~~M~~ Lemmeströ, stopp vid "kejsarörnsplatsen". Lena fann här locket till min tub, som jag glömde vid förra besöket. Här sågs duvor, 1 ormvråk, kråkfågel, 7 flygande gäss.

Söder om Havgårdssjön nästan intet, bara litet måsar.

Klosterviken vid Börringekloster: 100 gräsänder, 50 bläsänder, 20 sothöns, 4 skäggdoppingar, 1 fjällvråk. Duvflockar över skogen.

Vi fortsatte, for Börringekloster - Fjällfotasjön - Holmeja - Hyby. Nära Fjällfotasjön 1 börringevråk på stolpe, men ej vid själva sjön; vi stannade inte där. Vid Hyby inga gäss men 1 ormvråk och mycket kråkfågel. Fortsatte via Klågerup (inga gäss!) - Staffanstorp - Lund, ankom Tenorgränd 1740.

Tillägg: a) igår vid Krankesjön 2 sländor av släktet Aeshna sedda.

b) idag sågs även vipa i stora flockar söder om Tågra samt på 2 eller 3 ställen mellan Marsvinsholm och Skurup, vidare nära Hyby, dessutom mindre flockar flerstädes. En flock stare sågs flyga österut vid Hyby. Ringduveflockar sågs även i Lund.

c) idag: observera fattigdomen på rovfågel!

1979-10-10.

Jag var i Falsterbo. Förde föga dagbok, ofullständigt och kortvarigt, och säkerligen utan intresse för eventuell sträckforskning. Renskrives därför ej här. Men eftersom jag är intresserad av alla obsar av varfågel, skall noteras att en varfågel kom i småfågelsträcket på morgonen, närmare bestämt under perioden 0840-0850. Under dessa 10 minuter sträckte 1400 småfåglar, och i den "strömmen" medföljde varfågeln. Samtidigt var även skator oroliga (sträckoroliga); ejder, sparvhök och stare sträckte, och storskarv sågs, "etc etc".

C

396

396

1979-10-13, lördag.

Jag var ute hos Ulla och Jan i Åkarp några timmar på middagen för att tala ekonomi; det gällde att sälja värdepapper för att betala [illegible] den grundliga renoveringen av våningen på Sunnanväg 18 L.

Fint väder, nästan sommarvarmt, ljuvligt i solen. Svag vind. Sikt inte god; dis ganska tätt, marksikt skattningsvis 1,5 till 2 km, men konturer svaga även på rätt nära håll. Kl 1320, när jag satt inomhus med Ulla och Jan, sågs en krets stora fåglar i väster. Jag trodde först det var trutar, men min själ om de inte började"lösa upp skruven" och komma i riktning mot oss, ibland med lugna vingslag, ibland seglande. Kvickt ut! Det var 22 ormvråkar, de flög på 75 - 150 m höjd, och alla gled ungefär mot ONO! En av dem var rätt ljus, de andra normalfärgade. Jag fäste mig vid att mistlurar från fartyg hördes utifrån Sundet; då måste det väl rått dimma därute. Vråkarna hade säkert vänt när de mött en dimbank, möjligen kan också den svaga ostliga vinden ha bidragit till att/gick tillbaka, alltså i motvind.

+ de

Vi hade ett par mycket trevliga timmar, med lunch och samtal och delvis vistelse i trädgården. - Jag reste tillbaka till Lund med bussen 1518. Såg då nära Uppåkra en flock på c 250 ljungpipare på ett fält; bland dem c 30-40 måsar, men jag hann inte se om det var skratt- eller fiskmås eller bådadera. Ett par minuter senare, kl c 1530, när bussen passerade S:t Lars i S utkanten av Lund, kom minsann en enkelrad av 19 ormvråkar förbi, rakt över bussen i mjukt solsken och högst 100 - 120 m upp, alla flög mot öster! Ingen extremljus fågel bland dem.

C

1979-10-14, söndag.

SkOF-exkursion till Börringe- och Vombområdena. Lennart Nilsson, som var ledare, hade bett mig följa med, vilket jag gärna gjorde. Det var busstur med avgång från Lund 0800 och från Malmö 0830, och annonserad återkomst omkring 1500, vilket stämde bra. I programmet kallades exkursionen för "Örnspaning". Men vädret var avgjort ogynnsamt för rovfågelstudier: det var varmt och stilla och disigt på gränsen till dimma, visserligen mestadels sikt omkring 1 km, men färger syntes dåligt även på nära håll. Vi for Lund-Malmö- E 14 till Börringekloster; stopp vid Klosterviken. Sedan till S Börringegård och vandring till Skyttanäbben i Börringesjön, därefter till den goda utsiktspunkten nära den plats där vägen till Havgård tar av från ~~[illegible]~~ vägen Börringe-Anderslöv. Här tog vi matpaus. (Platsen lär i vissa ornitologkretsa kallas "Sura gubbens backe", eftersom lantbrukaren på gården därintill visat tydli ovilja mot fågelstuderande. Idag körde han traktor på åker helt nära men störde inte oss, när vi satte oss på kullen inne på betesmarken. Här fanns massor av kreatursskit och ett dussintal kreatur incl. ett par ungtjurar, men ~~[illegible]~~ även de visade sig långmodiga). Därefter färd till Havgårdssjön nedanför Havgård (helt kort paus) och sedan längre paus vid "kejsarörnslokalen" vid Lemmeströ. Sedan färd på E 14 kort bit österut och så upp till Häckeberga via Börringe bygdegård - Eksmaden - Rockarp. In på Skurupsvägen men tog efter ett par km till vänster mot Dörröd och sedan stora vägen till Veberöd, vidare upp mot Silvåkra men svängde in på "oljevägen" och stannade vid Klingavälsån. Så till ~~[illegible]~~ fots ut på vägen över ängarna. Här massor av folk, se nedan. Varken Vombsjön eller Krankesjön besöktes.

Artlista, eventuellt något ofullständig:

art	Klosterviken	Börringesjön f ö	Lemmeströ	Vombs ängar ~~[illegible]~~
skäggdopping	2	sedd	--	-
häger	sedd	2-3 ex sedda	--	sedd
sädgås	-	högst 200-300 sedda	--	minst 2000
bläsgås	-	ett par tiotal + flock c 35	--	minst c 400-500
grågås	c 90	-	--	-
spetsbergsgås	-	-	--	1, se kommentar
rödhalsad gås	-	-	--	1, se kommentar
knölsvan	2 ad 4 juv	-	--	-
gräsand	c 150 v~~[illegible]~~	c 250	--	-
bläsand	c 15 sedda	-	--	-
stjärtand	1 ♂	-	--	-
knipa	2 ex,	-	--	-
? vigg	2 ex trol. sedda	-	--	-
ormvråk	1 på stolpe	högst 10 (ungefär)	c 10 varav 1 börr, se kommentar	fåtaligt sedd
fjällvråk	-	-	--	1 sedd
sparvhök	1 sedd?	1 sedd	1 sedd	-
blåhök	-	1, ej ♂ ad	--	-
glada	-	-	--	1 över ängarn
fasan	sedd nära slottet + på utvägen	sedd	?	-
trana	-	2 på fält, se kommentar	-	-
sothöna	minst 50-60	-	--	-
vipa	sedd i ringa antal några ställen		--	säkert 500-70
skrattmås	sedd på fälten flerstädes		--	-
fiskmås	sedd		--	-
gråtrut	1 juv sedd, ovisst var		--	-
ringduva	smärre flockar, se kommentar	sedd	sedd	-
sånglärka	överflygande	flera överflyg	hörd	sedd och hör
ängspiplärka	-	flera sedda och hörda	?	?
järnsparv	hörd	hörd	--	--

forts .

398

~~2~~

398

1979-10-14 forts.

art	
taltrast	sedd och hörd i ringa antal under dagen
rödvingetrast	ungefär som föreg
dubbeltrast	2 sedda nära S Börringe gård (nästan säkra)
talgoxe	sedd några ggr
blåmes	" " "
gulsparv	överflygande på flera ställen, enst. el. få ex. Se bofink

[redacted]

bofink bergfink	dessa båda arter sedda ofta, de kom i flockar på c 15 - 200 ex, och nästan alltid mot öster, åtminstone när man kunde se att flocken överhuvudtaget höll en klar flygriktning. Vissa flockar bestod nästan bara (eller uteslutande?) av bergfink, vilket dels sågs direkt, dels framgick av flockarnas täthet. Ett par ggr sågs sådana flockar på uppåt 200 ex eller mer. Bergfink överhuvudtaget allmän. Flygriktningen kanske betingad av att de förut hållit normal sträckriktning men mött dimma vid V kusten eller dessförinnan. Jfr kommentar härnedan om vråkarna. Ibland hördes gulsparv och någon gång hämpling från dessa flockar. Däremot kan jag inte erinra mig att jag såg eller hörde grönsiska i dem.	
grönsiska	troligen sedd i ringa antal, se föreg.	
grönfink	hörd några ggr	
hämpling	dito	
korsnäbb	2 ex, båda grönaktiga, flög över nära Skyttanäbben. Flög mot Ö. Troligen mindre korsnäbb.	
pilfink	i buskarna när man kliver in på strandmarken vid Skyttanäbben fanns en hel flock	
gråsparv	sedd vid gården etc	
stare	ej sedd i stort antal. På Vombs ängar flockar sedda, men skattningsvis bara 100 - 200 ex. Noggrann efterforskning dock ej gjord	
skata	sedd	
kaja	sedd, även en del smärre flockar	dessa tre arter som vanligt att se på Vombs ängar, men ej noga studerad
råka	sedd flerstädes	
kråka	sedd i måttligt antal	

Kommentarer utöver ovanstående:

spetsbergsgås: när vi kommit till Vombs ängar och gick ut på vägen, blev det två uppflog av gäss S om vägen. Ena gången c 1000 ex vari ingick mycket bläsgäss. Största delen av dessa 1000 gäss kom i bra ljus, och rätt nära. Jag såg då tydligt en gås som var ljusgrå på ovansidan precis som en spetsbergsgås skall vara, och inte som en grågås. Den flög ihop med flera dussin sädgäss. Jag ansåg saken helt klar men blev en aning undrande när jag fann att näbben (i siluett mot himlen) inte föreföll så kort som jag trott. Obsen god, men alltför kortvarig för att spilla lång tid på. Får kanske förbli osäker.

rödhalsad gås: rykten har gått på sista tiden om tre rödhalsade gäss i Skåne: (1) en på Vombs ängar, upptäckt för kanske 10-14 dagar sedan av Leif Nilsson, en helt säker obs naturligtvis, men fördenskull inte nödvändigtvis lätt att hitta eftersom det betat 3000 - 4000 gäss på ängarna på sistone. Det har sagts att detta ex skulle hålla till bland bläsgäss, och på allra sista dagarna har jag hört att det skulle vara halt på ena foten. (2) en vid Börringesjön, i sällskap med gäss som brukar beta på endera sidan av vägen mellan Börringe samhälle och S Börringe gård. (3) ett ex vid Ellestasjön, möjligen även obsad vid Sövdesjön. Hur säkra nr 2 och 3 är, det vet jag inte. (Just innan detta nedskrives, tisdag 16 okt. kl 1530, har jag mött Leif Nilsson som sade att Börringe-ex troligen är rätt bestämt men att nr 3 från Ellestasjön var helt obekant för honom.) FORTS.

~~3~~

1979-10-14 forts.

Leif är mycket hårt engagerad i de internationella andfågelräkningarna
och räknar änder och gäss, både personligen och med medhjälpare, i
delar av Skåne. Jag tror att det, åtminstone för gässen, gäller området
söder och väster om en linje Landskrona - Ringsjön - [redacted] Ystad. Han har
därför situationen mycket klar för sig.
När vi kom till Vombs ängar och lät bussen stanna vid Öbacken, såg vi
att det stod minst 10-15 bilar ute på vägen, och massor med folk. Detta
var helt väntat eftersom Arne Schmitz hade skrivit om den rödhalsade
gåsen vid Vomb i Sydsvenskan för igår lördag. På ett ställe stod folk
mycket koncentrerat, det var ganska långt österut på vägen över det frid
lysta området, och nästan alla tittade mot S. För att göra en lång histo
ria kort, så gick vi ditåt, tittade under tiden noga på både stående och
flygande gäss (ett par stora uppflog skedde, men de berodde ej på skräm
sel genom människor). Ingen rödhalsad sågs i flykten, bara säd- och bläs
och en nästan säker spetsbergare, se ovan. Dessutom skall sägas, att
det gick mycket gäss norr om vägen, därav bara några tiotal säd och nästan lika många bläs på nära håll och i gott ljus; men mycket långt norru
uppåt Norregård kunde man se stora flockar, ej möjliga att detaljbestäm
ens i tub. Många gick så att bara huvudena syntes, och ofta var flockarn
täta och m l m dolda i obetydliga sänker, eller bakom staket etc. Dessa
gäss lyfte aldrig (utom helt få tiotal), men här kan ha varit fyrsiffriga tal. -
Vi kom ut till ansamlingen av folk och fick veta att den rödhalsade gick
i en tät bläsgåsflock, oftast dold av sådana gäss. Jag stod vid tuben
säkert 25 - 30 minuter allt medan många ville se. Jag svarade att jag
var säker på att ha tuben korrekt inriktad, att jag trots detta inte
kunde se fågeln men att jag lovade att visa den så fort den kom tillsynes. Det dröjde, men det gick bra till sist. Faktiskt såg jag först
kroppens sida med det breda vita strecket, så doldes den igen av sakta
vandrande och betande bläsgäss, så kom den fram. Den låg [redacted] ibland
på marken, och då blev den förstås helt osynlig bakom stående bläsare.
Men [redacted] fram kom den till sist, blev fritt synlig, delvis även på en
obetydlig upphöjning i marken, och många fick se den, ja alla [redacted]
som använde min tub fick se den utom de personer (av typen Elsa Lundh
och liknande) som aldrig ser vad [redacted] som finns [redacted]
att se även om det visar sig fullständigt öppet. De ser bara grästuvor
och staketstolpar och gråaktiga gäss i evighet amen. -
Den lille rödhalsade var underbar att se, klart färgad. Men litet malört
i glädjebägaren fanns det, ty halt var den, ganska ordentligt halt, den
linkade fram; [redacted] jag hade intrycket att den lade sig rätt ofta, och i
så fall var den väl inte i bästa form. Men roligt var det. Vem som funni
fågeln där den stod, allra mesta tiden osynlig, inne [redacted] bland tätt
packade bläsgäss, det vet jag inte, men det var bra gjort och måste
krävt en ytterst noggrann och tidsödande detaljundersökning (såvida int
fågeln setts komma flygande, förstås, och fälla ute på ängen). Avstånd:
väl ett par hundra meter. I tuben synnerligen fin, med kikare 10 x 50
[redacted] nära nog omöjlig att se om man inte fick den mycket fritt, och så
syntes den [redacted] förvisso inte ofta.
Vi stannade på [redacted] obsplatsen på vägen till kl 1420, då gick vi
tillbaka till bussen. Föraren, en ung man som jag inte sett tidigare,
sade att han gärna skulle fara till Malmö via Lund. Så skedde, [redacted]
vi for via Silvåkra-Kvinnevad-Revingehed-S Sandby. Till Lund kom vi
c 1515, då gick jag till Grifo Grill och åt en lätt måltid, tog sedan
stadsbussen till Tenorgränden 8. Lena inte hemma, hon är i Skepparkroke
för att ordna i villan och få den värderad. -

änder i Klosterviken: siffrorna är ungefärliga, och säkert minimum eftersom nordligaste delen av vattenytan inte sågs. Bläsänderna låg i den flytande vegetationen, kan ha varit mycket mer än 15, men färger framträdde dåligt
och jag såg knappast mer än en ♂ ad. Den gamla stjärtandhannen syntes
däremot finfint. Gräsänder: bara normalfärgade. Knipor: honor eller

♂♂ juv

(400)

~~4~~

1979-10-14 forts.

änder i Börringesjön (f ö,) sedda från vägen ner till Skyttanäbben: gräsandflockar låg på ett par ställen, därav en på nära håll, vid stengrunden nära Skyttanäbben. Den var på c 120 ex, lyfte på långt håll och befanns innehålla en helvit fågel, rimligen densamma som jag såg i Klosterviken för en tid sedan. Därtill gräsandflock på långt håll i S och kanske någon till, men summan 250 ex är my. approximativ,.

(400)

ormvråk: 1 ex vid Klosterviken satt på telefonstolpe i motljus, så att färger inte alls syntes. Men arten kunde bestämmas bergsäkert, ty man såg att tarserna var nakna. - Senare flera normalfärgade ex och ett halvljust vid Ö stranden av stora sjön, dels sittande, dels kretsande i diset på växlande avstånd. - Vid "kejsarörnslokalen" var solskenet klarare än förut, och ett tiotal ormvråkar syntes, därav 5-6 nära varandra, kretsande lågt över "punkt 106", och därefter dragande i motvinden ungefär österut, alla i rad. Sist bland dem en ytterst förrädisk börringevråk. Den hade vingarnas undersida nästan exakt som en fjällvråk med stora knogfläckar, den hade även undersidan färgad nästan som en fjällvråk med rätt väl markerad mörk buk (dock inte helmörk), den hade ljust-vitt på stjärtroten. Översidan syntes inte till att börja med. Jag såg på vingformen att det var en ormvråk och sade detta till alla i närheten, men jag såg att flera av dem inte trodde mig. Men sedan vråken flugit bort från oss rätt länge (visserligen också mycket sakta), så vände den och började kretsa, och då syntes det att övre vingtäckarna och en stor del av ryggen var gräddvita de verkade snövita i solen. Sådan dräkt har fjällvråken aldrig, och de flesta närvarande föreföll att acceptera bestämningen. Men jag tror inte att alla lät sig övertygas. Vingformen, som jag såg utmärkt i början och som är en osviklig karaktär i vissa vinklar, kunde jag inte demonstrera när fågeln flög bort från oss, och knappast heller när den kretsade på håll. Men vingen ↑ är längre och har en mera konvex framkant, det blir en "kraftfullare" profil än hos ormvråken, kraftfullare flygbild alltså. Observera att vråkarna här rörde sig tydligt mot Ö- ONO, samma sak sågs på ett par andra platser.

↑ hos fjällvråk

trana: 2 ex mycket nära varandra på ett stort skördat fält Ö om vägen mellan Börringe samhälle och S Börringe gård. Såg mycket stora ut, gick långt från vägen; innan jag fått kikaren på dem trodde jag det var hjortdjur av något slag.

sothöna: bara i Klosterviken, OBS fågeltätheten i denna lilla sjö!

ringduva: inte alls stora mängder sedda. Vid Klosterviken ett par flockar på några tiotal, annars bara strö-ex eller helt små flockar under dagen.

A

1979-10-15, måndag.

Lund gästas [redacted] f n av en sexmannadelegation från Kina; det är biologer som [redacted] besöker oss i enlighet med en överenskommelse mellan Svenska Vetenskapsakademien och Academia Sinica,. Det är första besöket sedan denna överenskommelse slöts. Kineserna har varit ett par veckor i England innan de kom till Sverige. Här har de besökt Umeå och Uppsala och Stockholm, men längsta tiden av sitt besök i Sverige skall de lägga i Lund, som en följd av deras tidigare träffar med Per Brinck och hans kolleger vilka besökte Kina för något år sedan.

Det hade överenskommits att jag skulle göra en demonstration av Krankesjön och dess fågelliv för dem idag. Efter ett morgonprogram där jag ej deltog skulle jag ansluta till dem vid Lottagården på Krankesjöns N sida kl 1300. Här skulle det bli picnic-lunch, därefter färd till Stensoffa (där de bor), föredrag av Sam Erlinge och därpå, omkr kl 1600, vandring till Krankesjön, obsar från Stensoffatornet (=Almentornet), återgång till Stensoffa, kort paus och sedan färd till Häckeberga Värdshus där de skulle bjudas på middag. Jag hade i förväg fått veta att jag måste betala min middag själv, om jag önskade vara med. Och det önskade jag.

Det hela avlöpte väl, mot mina odds delvis. Träffen vid Lottagården blev fin; härligt höstväder, god mat, Brinck på gott humör, Lasse Nilsson och Lasse Lundqvist och Gunilla Lindqvist skötte bilar och löpande ärenden. Efter färden till Stensoffa sade Brinck farväl för dagen. Sams föredrag innehållsrikt och sakligt och med mycket instruktiva diagram – det handlade om smågnagarnas årscykel i [redacted] Stensoffaterrängen och om rovdjurens inflytande på bytesdjurens numerär. Själva framställningen kanske inte alltid så klar, kanske, men Sam gör alltid bra ifrån sig jämfört med många andra.

Just när Sam slutade fick jag syn på en kretsande ormvråk genom takfönstret. Eftersom denna art spelat en stor roll i Sams föredrag tog jag mig friheten att demonstrera den för våra gäster. Sedan sakta avmarsch till Krankesjön. Vi såg nästan [redacted] ingenting på nervägen; några ringduvor flög över, några dåligt sedda småfåglar. Vi upp i Stensoffatornet. Jag hade kikare med, förstås, såg på håll tre flockar gräsand på summa c 110 ex, men dessa var långt borta och omöjliga att demonstrera. Fast utsikten över sjön var ju fin. Inte en stare kom, nästan intet sågs av fågel. Jag hade faktiskt känt på mig att det kunde gå så och därför varit rätt nervös. Men underligt nog blev exkursionen lyckad ändå. De flesta kineserna, däribland deras ledare, var botanister. Och vi stannade därför inför bok och ek och lönn och planterade granar och tallar, och ~~p~~ nässlor och Geum [redacted] urbanum och Glechoma och Salix av ett par sorter och en Rhamnus (som jag inte kunde komma ihåg namnet på, men det kunde kineserna!), och många andra växter. Och vi pratade om vad som var spontant och planterat, och om jordmånen i trakten och folktätheten och mycket annat. När vi nalkades Stensoffastationen, flög en nötskrika förbi, men så kvickt att bara 3–4 personer [redacted] hann se den. Aldrig i mitt liv har jag lett en fågelexkursion med så ringa utbyte. Och likväl, som sagt, blev stämningen avgjort god. [redacted] Vid framkomsten fick vi veta att Sam rest hem! Där stod jag, visserligen med tre förträffliga svenska kolleger och utan minsta anspråk på att vara ledare för våra gäster. Men i realiteten var det svårt att undvika den rollen; jag var ju minst 30 år äldre än de andra svenskarna.

Vi for i mörker [redacted] till Häckeberga Värdshus. Fick utmärkt måltid: hjortstek och glacebomb. Som drink före maten tog jag en torr sherry men alla andra bara juice, och kineserna drack till maten antingen enbart ramlösavatten eller lättöl, utspätt till 3–4 ggr sin volym med ramlösa! När vi väntade på maten tittade vi på horn av rådjur och ren och älg och dovhjort och en del stilleben med harar och ripor och annat. Sören Svensson med fru infann sig till middagen, alltid uppfriskande. Det blev tidigt uppbrott, kineserna hade haft ett packat program. Omkring kl 2100 var de på Stensoffa, därifrån kördes jag till Lund av Lasse Nilsson, stor hedersman.

1a

Tillägg: det viktigaste glömt: färden från Stensoffa till Häckeberga Värdshus ställdes på min inrådan via hedmarken strax ovanför Silvåkra by, detta för att vi skulle få se gässen komma över till nattplatsen i Krankesjön. Det lyckades. Visserligen var vinden ostlig och gässen flög därför högre än vanligt, men flera 100 ex kom fint förbi i djup skymning. Både sädgäss och bläsgäss. – Dessutom skall nämnas att två trevliga lottor tog emot oss på Lottagården och var till stor hjälp och informerade om sitt jobb. Och slutligen: en svensk flicka vid namn Sascha(?) Ekbladh följde med kineserna, på KVA:s uppdrag. Synnerligen klipsk och trevlig att tala med.

Min måltid kostade 86 kronor, vilket belopp jag ett par dagar senare betalade till ~~g~~ Gunilla Lindquist.

1979-10-20, lördag.

Mycket fint väder. Lena och jag for ut en runda med start ungefär 1130. For via S Sandby - Stensoffa vägskäl - genom Silvåkraskogen, stannade Ö om denna med utsikt över Krankesjön. En liten motorbåt i Ö kanten skrämde upp ett par flockar änder; jag såg ett par tiotal gräsänder och minst 15 bläsänder varav åtminstone ett par tre ♂♂ ad. Såg även enstaka skratt- och fiskmåsar. Men ingen inventering av sjön! Tittade ut över Silvåkrakärret: en blåhök ♂ ad rätt nära, ett par ormvråkar på håll och dessutom på långt avstånd 3 obest vråkar. En sparvhök. For ej ner till stugan utan upp på "stora heden" och stannade vid tallskogens NO hörn med god sikt över Vombs ängar. Härute gick, norr om Vombvägen, och söder om Vombs Norregård, minst 800 gäss, delvis ovanligt glest, dock tyckte jag mig se en koncentration längs det stora mittdiket på ängarna (detta dike för rätt mycket vatten). Alla bestämbara gäss här var sädgäss. Litet vipa, och som vanligt gott om svartfågel, kråka, råka, kaja, delvis på ängarna, delvis uppe och svärmande över skogen vid Norregård. Säkert c 250 ex sedda. Långt i S, S om Vombvägen, gick mycket gäss, skattat över 500 ex, högst approx., men arten kunde inte bestämmas. Ännu ett par ormvråkar sågs, och 1 blåhök ♂ ad och 2 blåhökar som ej var ♂♂ ad sågs här på heden. Spridda ringduvor. På avstånd trastflockar, och över betesmarken neråt kanalen en mycket stor småfågelflock, jag såg grönfink och bergfink däri, dessa arter utgjorde säkert huvudmassan. 1 tornfalk ryttlade över f d sandtaget. Vi for via Harlösa - Svansjö bort till det höga området mellan Övedsklosters kyrka och Stenbrottet S om Frualid. Det härligaste väder, sol och fin sikt och mättade höstfärger. Vi stannade på den lilla vägen med fri sikt åt snart sagt alla håll och tittade oss omkring. Rovfågel på flera håll: minst 5 ormvråkar (incl. 1 ex på vägen hit), 2 sparvhökar, och en ovanligt stor och ljus duvhök kom sakta förbi vid högsta punkten med bokar m m och skrämde upp ringduveflockar; höken sågs flera ggr här. Strax innan vi kom hitupp såg jag 3 överflygande storskrakar, det var mina första för hösten.

Stoppet här blev mycket långvarigare än vi trott: vi fann nämligen slånbuskar fulla med bär på flera ställen längs vägen och på en kulle isolerad ute i ett fält. Eftersom buskarna längs vägen såg skadade ut delvis (möjligen som följd av biocider) plockade vi bär på avstånd från vägen. Höll på med detta från c 1330 till 1530 och fick ihop c 10 liter av bästa sort, vilket fröjdade oss storligen. Jag höll utkik under tiden och såg, förutom en del rätt stora förbiflygande trastflockar på avstånd, ytterligare en blåhök (ej ♂ ad), ett par tre ormvråkar men föga mera. Efter kl 1500 flög också stora flockar av mås (skratt- och fisk, säkert 200-250 ex sedda) ner mot Vombsjön. Det var en ljuvlig höstdag och en sällan skådad färgprakt (bok, Evonymus, lönn, allt möjligt).

Vi for tillbaka via Övedsklosters kyrka - slottet - och sedan samma väg tillbaka N om Vombsjön till Hjälmaröd. Sedan ner längs vägen på Vombsjöns V sida. Sjöns vattenstånd synnerligen lågt, stora dy-ytor var blottade. Här stod flera hundra måsar, dock inte vid V sidan utan på N sidan nära "Hjälmarödshörnet", dessutom måsar (mest fisk) på nätstolparna i sjön. Ej närmare undersökningar. Vi for till Vombs by och ut över ängarna. Det befanns att minst 500 gäss stod S om vägen, och dessa bestod till allra största delen av bläsgäss. Vissa flockar på långt håll och i dåligt ljus ej bestämda; men antalet S om vägen var nog större än 500 ex. Nära vägen, mest N om den, stod mycket vipor, glest fördelade, nog 700 sedda. Inte en ljungpipare däremot. 1 fjällvråk. - Vi for via Silvåkra by till stugan. Jag hämtade skrivmaskinen där. Vi stannade en kort stund och samtalade med några okända uppsvenskar som besökte tornet, men vi inväntade inte gässen utan startade 1645 på hemväg, ochså nu via Silvåkra - Stensoffa - S Sandby. På de trevliga markerna V om Stensoffa (V om skogen där gladan häckat) sågs 2 ryttlande fjällvråkar och 2 flygande hägrar samt minst 1 ormvråk. Jag såg också en mycket stor starflock komma från N mot Krankesjöns V del, säkert 2000 ex. Flockar av skratt- och fiskmås kom även från V mot Vombsjön. - Vid Måryd säkert 200 svartfåglar.

Det skall tilläggas att på utvägen såg jag en nästan säker glada lågt över marken nära Tvedöravägen. Dock kanske ej hundraprocentig. Om den utelämnas, blev rovfågelutbytet 13 ormvråk, 3 fjällvråk, 5 obest vråk, 5 blåhök varav 2 ♂♂ ad, 3 sparvhökar varav minst 1 ♂ ad, 1 duvhök, säkert ♀, troligen ad, samt 1 tornfalk.

I "närmsta klarvatten" i Kramkesjön stod 1 häger fritt. Småfågel ej noga noterade: grönsiska och ängspipl m fl sedda.

1979-10-21.

Lena och jag hade bestämt att fara till Helsingborg; vi ville besöka Pappas och Mammas sista vilorum. Det var ganska hyggligt väder när vi startade kl 0850, och vi beslöt att först fara till Kullen och att besöka Helsingborg på återvägen. Så skedde också. Vi for motorvägen norrut. Redan i Lund 1 sparvhök. På åkrarna utefter motorvägen kråka, råka, fiskmås och skrattmås sedda i antal, alla följde efter jordbruksredskap. Vid bron över Löddeå 1 ormvråk sittande på stolpe. Därefter 1 ormvråk lyftande och 1 dito flygande. 1 tornfalk. 1 skata, 2 kajor, ytterst få småfåglar sedda. 2 ormvråkar i sällskap. S om Landskrona, vid Saxån några dussin kråkfåglar, mest råka. Även c 100 vipor men inte en ljungpipare. 30 råkor. 2 sparvhökar Ö om Landskrona. Litet kråkfågel. 6 starar. 3 gråtrutar ad. 1 tornfalk ryttlande vid vägen. 24 vipor. Kråkor och råkor. Vipor. Stopp vid motellet Milstolpen 0933-0937. Fortsatte. 1 sparvhök. 30 svartfåglar. 1 ringduva. Mycket svartfågel på fält, c 250 ex. Ännu 1 sparvhök; de går västerut.

0944 Ö om Helsingborg: 1500 ljungpipare och 500 vipor samt 400 sånglärkor m m, allt på plöjd eller uppriven ängsmark. - 2 ormvråkar. Mycket svartfågel, måsar, 1 ormvråk sågs nära korsningen mellan E 4 och E 6. 300 starar. 1 stenfalk jagad av kråka my nära vägen, c 15 m avstånd. Vidare 800 ljungpipare och 250 vipor, och litet mås.

0958 vid Varalöv, vi tar av mot Höganäs. Väder ännu bättre om ock inte helt klart. 1 ormvråk.

1009 3 ormvråkar nära varandra, nära Jonstorp. Måsar också. Ungefär 15 kråkor.

Kullens spets. Just när vi kom ditut, försämrades vädret starkt, det blev regn och dålig sikt. Vi gick ner till yttersta spetsen i alla fall, mötte en del ornitologer och växlade några ord men inte många; de hade tydligen haft en del trevliga saker på morgonen, när vädret var bra. - Vi såg 2 sparvhökar över klipporna, därav 1 hanne ad. Även 4 + 1 snösparvar också flygande lågt över klipporna, och fällande. 1 storskarv sedd, ejdrar i my. måttligt antal låg i havet. En flock på c 150 ringduvor flög länge ute över havet, oftast lågt över vågorna (som var rätt grova), verkade "vilsna", sökte sig inte till land utan flög i krokig kurs. En del gråtrutar sedda, och efter kort stund kom 2 tretåiga måsar med ett par minuters mellanrum, först 1 ad, därefter 1 juv med typisk vingteckning, båda kom österifrån inifrån Skälderviken, "dubblerade" spetsen. 1 fisk- eller silvertärna i vinterdräkt sedd. Regn och blåst och bistert, men efter en stund uppklarnande. 2 korpar över branten, ofta nära. Det blev nytt regn, det öste ner. Vi kröp in i bilen och drack hett kaffe och åt smörgås.

1215 vi lämnar Kullen, besvikna, men knappast på fågellivet utan mera på vädret som såg bra ut ända tills vi var nästan framme. Vi far i ösregn till Helsingborg, ett slag vid Krapperup var det rena störtregnet. Från Kristinelunds herrgård svagare regn. Av fågel bara 1 ormvråk sedd, men vädret gjorde obsarna omöjliga.

Stannade en stund på kyrkogården i Helsingborg. Nu mulet men regn bara svagt, m l m upphörande. En egendomlig sak inträffade när vi stod och såg på graven; på stenen står Pappas namn och namnet på hans första fru, Märtha Rudebeck, född 1879, död 1907. Mammas namn ännu inte ingraverat på stenen. Ett par stora buskar och träd invid graven. En talgoxe, mycket vackert utfärgad, kom alldeles intill oss, satte sig 2 meter bort, kom ännu närmare, satte sig på staket 1 meter från mig. Jag sträckte ut handen, den kom fram, tvekade flera gånger, fladdrade framför mina fingrar, och efter några sådana försök fällde den på mina fingertoppar, bara kortvarigt visserligen men i alla fall! Den lockade många gånger och föreföll ovillig att lämna platsen. Underligt.

Vi startade rätt snart och återvände till Lund via motorvägen. Det klarnade nu upp, blev delvis stark sol och mycket granna belysningseffekter, fabriksrökar i motsol med mörka moln som bakgrund.

Någon dag senare blev jag sjuk i bronchit, var febrig och dålig över en vecka, fick penicillin m m av Björkelund, blev bra så småningom men måste ligga till sängs till c 7 november. - SLUT

(404)

(404)

1979-11-10, lördag.

Dimma på morgonen och f m, men omkr kl 1215 började den lätta, och en kort stund senare var det härligt väder, sol, svag vind, och god sikt. Lena och jag gjorde en bilrunda, start 1255, återkomst 1610. Vi for Lund - S Sandby - Revingehed - Kvinnevad - stugan. Stopp här, jag upp i tornet; det var utmärkt sikt, bra ljus, stilla. Inomhus i stugan allt väl. Vi stannade bara kort. Fågel se nedan. Fortsatte: for upp till Harlösa, sedan österut, stannade kort vid Vikens gård men for ej ner till Vombsjön utan körde via Svansjö till Övedskloster, dock ej alldeles direkt, eftersom vi ville se efter gäss m m på fälten mellan Övedskloster och Tulesbo. Slumpen fogade att en oerhörd mängd gäss kom ungefär nordost ifrån just när vi stannat här. Se närmare nedan. Vi for mot Tulesbo och sedan in på den enskilda vägen mot Övedsgården; här var mycket fin höststämning, och Lena tog ett par bilder av bl a Evonymus i en buskridå mellan två stora åkrar. Men gässen hade fällt så att de knappt syntes härifrån, och i den mån de syntes stod de i argsint motljus. Jag spanade runt här efter kretsande rovfågel m m men såg inte mycket sådant. Tid här c 1445 - 1510. Sedan fortsatte vi förbi slottet och på vägen förbi Öveds f d station och vidare längs sjöns Ö sida upp på den s k Norra Vombvägen fram till den plats vid Vombsjöns SO hörn, där en P-plats och bra utsiktsplats är arrangerad. Grundlig avspaning av sjön härifrån. Sedan hemåt via Vombs By - Vombs Södergård - över Vombs ängar (där inga gäss nu sågs, varken N eller S om vägen). Vidare till Silvåkra by (inga gäss gick på betesmarken Ö om Silvåkrakärret eller eljes häromkring); och så hem via Lilla Abusa - S Sandby.

I tabellen nedan finns följande förkortningar: utv = utresan Lund - stugan vid Kr. ST = vid stugan och från Silvåkratornet. V = fältet S om Vikens gård, mellan gården och Vombsjöns NV hörn (Hjälmaröd). Ö = uppehållen nära Övedskloster och vid Övedsgården. VS = Vombsjön, utsiktsplatsen vid dess SO hörn, i Furet. VÄ = Vombs ängar.

skäggdopping: VS minst 4 - 5 ex spridda ute på sjön, i regel nära gräsandflockar. Fler ex fanns rimligen. Alla jag såg låg långt ute. Västra delen av sjön omöjlig att undersöka p g av för långt håll och dåligt ljus.

häger: ST 1 ex i kanten av närmsta klarvatten Krankesjön. Ö 1 ex ute på stort plöjt fält; rätt nära där mängder av gäss fällde

vitkindad gås: V på fältet gick en flock på 17 vitkindade samt invid dem c 5 sädgäss och c 12 bläsgäss. Medan vi satt i bilen och granskade dem, kom ytterligare minst 25 bläsgäss och med dem kanske någon enstaka sädgås, alla från SV ungefär, och fällde c 100 - 150 m från flocken av vitkindade.

sädgås: ST flera flockar överflygande, bl a c 30 ex rätt högt mot SV, därtill andra (mindre) flockar åt olika håll. För obsarna vid Vikens gård se föreg. art. Enstaka smärre flockar sedda överflygande resp. flygande på håll. För uppträdandet vid Ö se kommentar sist i protokollet.

bläsgås: ST sedd och hörd överflygande, ett par smärre flockar. För obsar vid Vikens gård se under vitkindad. För obsar vid Ö och VS se kommentar sist i protokollet.

spetsbergsgås: Ö: när massorna av gäss kom från NO just när vi stannat vid Ö, fällde stora flockar SV om Övedsgården, och i dessa flockar, som kom i mycket gott ljus, fann jag en förnämlig silvermantlad spetsbergare. Den stack av på 700 - 800 m håll när solen föll på manteln. Jag tror inte att fler spetsbergare fällde där. Å andra sidan var det förstås omöjligt att fingranska varje ex, eftersom antalet inalles nog var drygt 3000 eller 3500 varav en del fällde, en stor del flög över oss mot V-SV och en del, som också flög m l m västerut, aldrig kom nära. Se f ö slutkommentaren.

gräsand: ST långt ute på Krankesjöns stilla yta låg c 40 gräsänder tämligen välsamlade. I vass i kanten av närmsta klarvatten sågs minst 25 ex till, men jag hade intrycket att totala antalet här kan ha varit mycket större. VS: granskningen av Vombsjöns yta i tub var givande, inte så att några märkligheter anträffades, men gräsänder låg långt ute och glest fördelade ungefär enligt skissen här. Totalsumma sedda säkert över 500, påfallande glest liggande, ofta 5 - 25 m mellan varje ex. Månne de låg så p g av jakt? Härute var de väl skyddade och kunde se varje annalkande fara på långt håll.

Se skiss på andra bladet

405

1979-11-10 forts.

405

vigg: ST inte med full säkerhet sedd i Krankesjön, fast en flock obest. änder på c 20 ex långt borta troligen var vigg. VS: Rätt~~y~~ nära stranden i SO låg c 5 glest spridda viggar. Längre ute, bland gräsänderna, låg en flock på c 30 ex, och på långt håll sannolikt flera

knipa: ST flock 7 ex i Krankesjön, långt ute på klarvattnet. Ej sedd annorstädes

storskrak: ST flock 17 i Krankesjön, rätt långt ute på klarvattnet. VS: långt ute bland gräsänderna anträffades en flock på 8 ex.

salskrak: ST mycket långt borta i NV 1 ex. På närmare håll 2 ex. Intet ex var ♂ ad.

obestämda änder: ST en flock på c 20 långt ute, trol. vigg, och därtill på my långt håll i NV några spridda ex, helt oklara. VS: långt ute, utanför gräsänderna, låg obestämbara änder i ringa antal, kanske 50 sedda. Därtill skall sägas, att alla individerna i den långsträckta glesa flock, som mest bestod av gräsänder enligt ovan, inte kunde bestämmas kritiskt

ormvråk: utv: 1 ex på staketstolpe strax V om Revingeby, lyfte ej för bilen, var normaltecknad med mycket välmarkerat ljust bröstband. ST: 1 ex flög med rak kurs mot NV, senare 2 andra kretsande högt tillsammans. Ö: 1 ex flygande över fälten, lågt. VÄ: 1 sittande ex. Alla ungefär normalfärgade. Jag gjorde grundliga rund-obsar flerstädes, ej minst under det långa uppehållet vid Ö men såg knappast något utöver de~~t~~ nämnda, bara någon enda obestämbar vråk på jättehåll

sparvhök: ST 1 ex flög förbi mot SV, över sjön

tornfalk: ST 1 ex ryttlade över fältet mellan tornet och Silvåkra by

vipa: ST först 8, senare c 50 ex, alla flygande i riktning mot Vombs ängar. VÄ norr om vägen stod vipor, ovanligt glest fördelade, ofta 20-50 m mellan exemplaren, men de stod över ett stort område, och jag såg vipor lyfta även långt uppe i norr, i närheten av lövdungarna. Totalsiffra här kan anges endast mycket approx., men säkert fanns 400 ex, kanske mycket flera

skrattmås: utv: sedd i ringa antal ST: några få över sjön Ö: stora måsflockar, inalles omfattande flera hundra ex, flög i riktning mot Vombsjön. Fiskmås dominerade stort i dessa flockar, men skrattmås sedd, dock bara något enda helt säkert bestämt~~t~~ ex. VS: ej sedd med säkerhet, men de stora måsflockarna på sjön och vid sjöns Ö strand var på långt avstånd.

fiskmås: utv: sedd i ringa antal ST: några få juv över sjön Ö: stora flockar, allra mest fiskmås, se föreg art VS: långt ute, utanför gräsänderna, låg ett mycket långt och tätt, men smalt band av måsar, säkert 500 ex: Fiskmås i stor majoritet, skrattmås kanske i antal, se föreg. art. På blottad sandstrand vid Vombsjöns Ö sida stod en tät måsflock på c 300 ex, varav mest fiskmås, kanske nästan bara fiskmås, kanske inslag av skratt i måttligt antal. - Vombsjöns vattenstånd var mycket lågt.

gråtrut: ST: 1 ad över Krankesjön, antagligen ett par ex till på långt håll

havstrut: ST: 1 ad över Krankesjön. VS: 1 ad liggande på Vombsjön, långt ute

ringduva: ST och Ö och VS: enstaka ex sedda flygande; inga flockar

större hackspett: VS 1 ex hördes hacka i närheten, ej sedd, men väl otvivelaktigt denna art. Även lätet hördes ett par ggr

sånglärka: Ö hörd överflygande, även sedd i ett par ex

gärdsmyg: ST 1 ex hördes i vassen och strandkanten nedanför tornet

snöskata: utv strax Ö om S Sandby en flock på c 75 ex. ST, när jag stod i tornet kom en flock på c 120 ex mot SV. VÄ: i den glesa trädraden längs Klingavälsån en flock på minst 100 ex, troligen betydligt fler, hade delvis börjat lyfta och flyga mot S

koltrast sedd ett par ggr

talgoxe likaså

gulsparv : Ö hörd överflygande

grönsiska: ST en flock på c 100 ex och en på c 70 flög förbi. VS: hörd överflygande över Furet

mindre korsnäbb: ST ett ensamt ex flög över mot SV, rätt lågt, när jag stod i tornet

nötskrika: 1 sedd mellan Silvåkra och Harlösa, och 1 flygande och 1 sittande ex i skogsbrynet vid VS

skata, kaja, råka och kråka sedda men ej närmare noterade.

Forts.

1979-11-10 forts.

Kommentar till gässens uppträdande vid Övedsgården etc. Vi hade stannat på vägen c 200 m V om vägskälet, där vägen går i lång raksträcka upp mot Tulesbo. Min avsikt var att undersöka om gäss gick här; de kan gå i stort antal både Ö och V om nämnda raksträcka. Men här gick inga alls, möjligen med undantag av ett par tiotal på långt håll V om vägen. Emellertid hade vi knappt stått här mer än 2 minuter, när en alldeles ovanligt massiv gåsflock syntes ungefär i NO, mellan Tulesbo och Övedsgården, alltså ungefär i riktning mot Bjärsjölagård. Det var säkert 2000 eller snarare 2500 gäss, och eftersom de alltid brukar splittra upp sig i smärre,m l m tydligt skilda flockar snart efter uppfloget kan man sluta att de högst sannolikt hade lyft (blivit uppskrämda) strax innan de upptäcktes. För att göra en lång historia kort, så kan sägas att ungefär hälften av dessa gäss fällde på plöjnad Ö om vägen mot Tulesbo och S om den enskilda vägen som går från sistnämnda väg till Övedsgården. Bland de fällande var mycket bläsgäss, vilket både syntes och hördes; dessutom upptäckte jag en spetsbergare där. Andra hälften av denna stora gåsmängd fällde inte utan fortsatte, de flesta kom m l m rakt över platsen där vi stod. Det var en jätteflock, säkert 1000 - 1300 ex, men den började, som väntat, lösas upp i mindre delflockar. De flesta kom i bra ljus och på hyggligt håll, och det både sågs och hördes att det fanns mycket bläsgäss bland dem. När dessa gäss just passerade över oss, visade sig ännu en mycket stor flock åt samma håll, där den första storflocken kom till synes. Denna andra flock var på minst 1000 ex, och därav fällde åtminstone något hundratal, kanske flera, bland dem som just fällt hitom Övedsgården; resten fortsatte såsom de nyssnämnda 1000 - 1300 ex gjort. Det gick för fort för att registrera allting, men de allra flesta kom även nu rätt nära förbi under stort kackel, de flög mot V eller VSV (ungefär). Nettoresultat inalles: ungefär 3500 gäss, varav drygt 1000 sågs fälla, och resten fortsatte över oss. Mycket approximativt skulle jag vilja säga att av de 3500 gässen minst 800, kanske 1000 ex eller fler, var bläsgäss.

Tillägg 1: även VS: vid granskning av Vombsjön med kikare och tub fann jag dels c 35 gäss liggande långt ute, art oklar, dels c 60 + 30 + ytterligare några småflockar bläsgäss (bara bläsgäss!) flygande västerut över sjön.

Tillägg 2: en varfågel satt i en buske vid ett märgelhål ute på ett stort fält V om Övedsgården.

Detta var första utfärden sedan 21 oktober, då vi var vid Kullen och i Helsingborg. Dagen därpå kände jag mig dålig och fick en ordentlig bronchit, som höll mig i sängen drygt 14 dagar, därav första veckan med feber upp till 39°, och nästan hela perioden med ovanligt hård hosta och snuva; när jag hostade lät det i lungorna som om 10 mopeder startade. Från c 5 nov bättre; jag fick penicillinkur av dr Björkelund, den började 27 okt och höll på i 13 dagar. På sjätte dagen började febern knäckas. Dr Björkelund sade rent ut att komplikationer kunde tänkas och jag fick därför remiss till lungröntgen, men eftersom tid för sådan inte erhölls förrän 15 nov, gjorde dr B själv lungröntgen på mig. Inga farligheter upptäcktes, såvitt jag förstod, och nu (12 nov.) känner jag mig ett gott stycke på bättringsvägen, men det kommer säkert att dröja ett par veckor innan konditionen återkommer. Och det kan väl hända att jag överhuvudtaget får ta det lugnare i fortsättningen både med arbete och diskussioner och exkursioner.

Ännu ett tillägg till 1979-11-10: när vi på hemvägen paSSERADE SKOGSDUNGEN vid Stensoffastationen (dungen där gladan häckar), lyfte en flock på minst 50 bergfinkar vid vägkanten. Bofink inte sedd där.

1979-11-18, söndag.

Start från Lund 1155, återkomst 1555. For med Lena Lund-S Sandby-Harlösa-Svansjö-Öved-Sjöbo - nya vägen V om samhället - Spjälla-Tågra - nära Sövdeborgs f d järnvägsstation - Spjälla - Ilstorpsgården - söderut - förbi Dahls hus vid Sövdesjöns sida - kvarnruinen S om Sövdesjön - enskilda vägen till Navröd - Frihult - ut till väg 102 - Blentarp - Everlöv - Kumlatofta - Ilstorp - Björka - den s k norra Vombvägen genom Vombs Fure - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra - ner till stugan och tornet - Silvåkra - söder om Krankesjön - S Sandby - Lund.

Vi stannade vid Vikens gård, och (kort) vid Tågra, vidare vid vägen N om Lottentorp, vid kvarnruinen, vid Sövdesjöns SV hörn = Navröd, vid bron över Klingavälsån vid Kumlatofta, samt vid stugan/tornet vid Krankesjön.

OBS gåsplatser med resp. utan gäss (ej mer antecknat, tyvärr).

OBS vädret (ej heller antecknat, dessvärre).

Arter: häger 4 Sövdesjön och 1 Krankesjön, sädgås, bläsgås, obestämd svan, gräsand över 550 Sövdesjön och nog över 350 i Krankesjön, storskrak 15 i Sövdesjön och troligen 3 i Krankesjön, salskrak 7 i Kr, obestämda änder 100 i Sö och 200 i Kr, ormvråk 5, fjällvråk 2, dessa 2 vid Ilstorp och på Vombs ängar. Duvhök 1, sparvhök 1, havsörn 1 vix ad flög norrut över Navröd. Vipa glest spridd på Vombs ängar. Skrattmås, fiskmås. Gråtrut minst 1 ad Kr., havstrut 2 ad och 1 juv Kr. Ringduva summa 1 ex sett! (Större) hackspett hörd vid kvarnruinen, gärdsmyg 2 vid Kr, snöskata 120 vid Spjälla, därtill några ex sedda. Koltrast 1, blåmes 12, obestämd mes sedd/hörd, bofink sedd i Kumlatofta by. Grönsiska enstaka + flock på 100 ex vid kvarnruinen samt 50 + 10 ex vid Krankesjön. Gråsiska 1 ex vid kvarnruinen. Mindre korsnäbb 2 vid Sövdesjön. Stare 100 vid Frihult. Skata flerstädes sedd. Kaja i Sjöbotrakten samt på ett par ställen nära Måryd på hemvägen. Råka sedd vid Sjöbo, Blentarp och S Sandby, kråka sedd vid Sjöbo, Frihult, Blentarp, Måryd och S Sandby.

(Anteckningar, som synes, bristfälliga).

~~SLUT~~

Resterande anteckningar funna,
se nästa ark.

1979-11-18 forts.

(Utöver anteckningarna som renskrivits förut - se föregående sida - gjorde jag följande noteringar på ett annat papper:)

Vid Viken (=Vikens gård, öster Harlösa) 800 gäss varav hälften bläsgäss, (och andra hälften sädgäss).

Mellan Sjöbo och Spjälla en snöskateflock.

Sövdeborg, nära f d järnvägsstationen, 400 [illegible] sädgäss och några få bläsgäss på potatis- och stubbfält. Söder om stora vägen nog c 300 glesa gäss.

Ormvråk: 1 ex vid S Sandby, 1 vid Sjöbo och 1 vid Spjälla.

SLUT

1979-11-21, onsdag.

Själv hade jag inte tänkt skaffa fler sädgäss till Zoologiska Museet; den serie jag köpt ihop på sista 5-6 åren är god och förhoppningsvis representativ, och eftersom Hugo Andersson, som vikarierar på min befattning, uppenbarligen har händerna fulla och mer än så, ville jag inte belasta museet med fler gäss - åtminstone inte denna säsong. Men helt oväntat fick jag för någon vecka sedan en fråga från Astrid och Berit och ett par av pojkarna på Syst. Avd.: kunde jag inte köpa några gäss, [illegible] tillräckligt många för att ordna en gåsfest, gemensam för Syst. Avd. och Museet? Jag ringde jägare Borgström på Sövdeborg, det blev flera samtal, och till sist kom besked: gåsjakt på morgonen onsdag 21 november, d v s sista jaktdagen. Jag var välkommen till Sövdeborgs slott kl. 0900.

Så långt så gott. Kl 0815 träffade jag Bo Stille, som lovat köra mig ner. Vi for i mulet väder stora vägen Lund - Dalby - Veberöd - Hasslemölla - Blentarp - Sövde - Sövdeborg, ankomst dit 0852. En del småregn, men senare uppehållsväder och rätt klar luft, ibland syntes små flikar av [illegible] den blå himlen. Vi fick vänta vid slottet jämnt en timme; den tillbragtes mest med långsam kringvandring alldeles i närheten. Kl c 1000 kom jägare Borgström: jakten hade gått dåligt, bara 6 gäss skjutna, det hade varit för bra väder, inte tjockt mulet, inte hård vind. Nåväl, en av gässen var bortlovad, de fem andra köpte jag; det var 4 sädgäss och en fin gammal bläsgås. Jag hade sedan länge observerat att jag köpt betydligt fler hannar än honor, [illegible] och detta är inte alldeles lättförklarligt. Jag har velat köpa ungefär lika många av [illegible] vardera könet, jag har inte köpt de stora och granna utan djur av alla storlekar, såvida de varit någorlunda hela. Det verkar som om fler hannar än honor blev skjutna. Och orsakerna? Finns det fler hannar? Osannolikt hos denna strängt monogama art. Siktar jägarna [illegible] företrädesvis på de stora exemplaren (= hannarna)? Kanske i viss grad. Är hannarna kanske mindre skygga? Osäkert, inte sannolikt. Hur som helst, [illegible] de 4 sädgässen såg allihopa stora ut, och jag är nästan säker/ på att åtminstone 3 av dem, sannolikt alla 4, är hannar.

Köpet avklarades snabbt, och priset, 25 kronor/gås, tycker jag verkligen var billigt. Bosse och jag körde tillbaka via Saxeröd - Kvarnruinen (stopp) - Navröd (stopp och spaning både över Sövdesjön och sänkan söderut från sjöns SV hörn) - Frihult - ut på stora vägen Ystad - Blentarp - upp till Blentarp och hem genaste vägen via Veberöd - Dalby, ankomst Lund 1130. Vädret på hemfärden var grått men torrt, och sikten snarast god.

Fågel: obsarna blev kortvariga, dock blev det ju / en timmes utevistelse vid slottet, och några obsar av intresse fick jag verkligen.

1 häger: 1 flög förbi nära slottet, 1 sedd från kvarnruinen på långt håll över skogen, 1 lyfte vid stora diket som mynnar i sjöns SV hörn. Jägare Borgström sade att det fanns alltför mycket [illegible] häger. De tog [illegible] gäddyngel, påstod han. På direkt fråga från mig sade han att ingen häckplats fanns närmare än vid Assmåsa, dock hade visse/ ett bo anträffats något år i skogen nära kanalen från Snogeholmssjön till Sövdesjön.

2 sädgås: några små eller knappt medelstora flockar (3 - 25 ex) överflygande åt olika håll när vi väntade vid slottet. Även singletons ett par ggr. Inga rastande flockar sedda, så när som på helt få som gick på stort fält (plöjnad, tror jag) väster om Holmabacken.

3 bläsgås: en gång en överflygande flock på c 12 ex vid slottet. Därtill [illegible] hörd på avstånd en eller ett par ggr.

4 sångsvan: när vi körde på den enskilda vägen nära Frihultsgårdarna flög 8 sångsvanar mycket lågt och nära förbi mot SO. Nästan säkert hade de lyft från en vattensamling här. Jag hann se att 6 ex var rent vita, 2 var spräckliga i ljusgrått, dock som helhetsintryck avgjort ljusa, vitaktiga.

5 gräsand: i Sövdesjöns N del, när vi passerade genom Sövde by på utvägen, sågs c 240 ex i vattnet N om kyrkogårdsudden och c 100 ex i viken Ö om kyrkan. Vidare c 35 ex i Sövdeborgssjön, i denna flock var ♂♂ i [illegible] kraftig majoritet, c 24 ♂♂ och c 11 ♀♀. Flocken kan ha varit betydligt större. - / I Sövdesjöns SV del ej en gräsand, inte heller ute på klarvattnet för den delen.

6 knipa 1 ex flög över Sövdesjön, sågs från Navröds-hörnet

- obestämd and: flock c 20 ex i N delen av Sövdesjön, på avstånd från gräsänderna. Sannolikt en dykand, troligast vigg, men oklar.

A

(410)

(410)

1979-11-21 forts.

7 ormvråk. På utvägen 1 ex nära Dalby, 1 ex på marken V om Veberöd (på samma betesmark där det för ett par år sedan rapporterades att c 20 ormvråkar satt på en liten yta, förmodligen lockade av rik tillgång på daggmask). Vidare 1 ex nära Blentarp. Vid slottet en stor, på u s ljus ormvråk, fällde på marken i slottsparken. På hemvägen 1 ex kretsande c 3 km SO Blentarp och kort därefter ännu 1 ex kretsande. PÅ återvägen Blentarp - Lund bara 1 ex sett, detta Ö om Dalby, men detta bör kanske inte räknas eftersom sträckan Lund-Blentarp kördes både på ut- och hemvägen.

8 duvhök ett stort ex flög över slottet, höjd drygt 100 m, följdes länge. Se även ringduva.

9 ljungpipare: på återvägen, strax Ö om Råby, kom 6 ljungpipare flygande mot SV, höjd 50 m

10 skrattmås: flera platser i rätt stort antal efter plogar etc, även på fält (plöjnader) där jordbruksarbete ej pågick. Hundratals sedda inalles, men relation i antal till följande ej klar, eftersom ett par tre m l m stora måsflockar sågs på långt håll

11 fiskmås: också i betydande antal på fält, delvis blandade flockar av fisk- och skrattmås. Nog knappt över 50 ex säkert bestämda, men nästan säkert var arten allmän. Se föreg.

12 ringduva: över Sövdeborgs slott och skogarna där först bara 1 + 2 ex överflygande, men kort efter det att duvhöken flugit förbi kom c 15 + 2 + 1 ex tillsynes Även vid kvarnruinen ett par enstaka ex sedda. Inga stora flockar

13 snöskata: flock c 30 ex överflygande vid slottet. Ett par ensamma ex dessutom sedda under bilfärden

14 koltrast sedd vid slottet

15 grönsiska: vid slottet först en flock på c 50-60 ex. En stund senare på samma plats en alldeles ovanligt stor flock, jag skattade den (utan att säga något till Bosse) till c 500 ex, och i samma sekund sade Bosse: "Den flocken måste väl innehålla åtminstone 500 ex." Dessutom några spridda ex, samt vid Navröd en flock på c 20 ex. Enda individrika småfågel (men obsarna var ju flyktiga. Å andra sidan har jag många ggr i höst sett grönsiska i relativt stort antal, andra finkar etc i mindre antal än väntat).

16 sidensvans: i rönn eller oxel vid V infarten till Veberöd en flock på c 35 ex. Och över slottet en snabbt förbiflygande flock på c 15 ex. De första obsarna i höst för min del, se dock särskilt blad om obsarna när jag var sjuk.

17 skata sedd flerstädes

18 kaja sedd i mycket ringa antal

19 råka likaså

20 kråka sedd ofta. Över Sövdeborg och kringliggande skogar ensamma fåglar ofta flygande åt olika håll, ibland kanske 2-3 ex i sällskap. Bara på en plats på utvägen en välsamlad flock på c 15-18 ex, men ensamma ex ofta sedda. Jägare Borgström sade att arten var allmän vid Sövdeborg, "alltför allmän".

21 korp: ropade högljutt en gång när vi väntade vid slottet. Var nu enligt Borgström alltid att finna i trakten.

Tillägg: i vallgraven runt slottet 1 knölsvan, tydligen en parkfågel.

Det skall också sägas, att jägare Borgström meddelade följande: före sista vintern hade godset haft åtminstone 15-20 flockar (kullar) rapphöns. Tre små flockar hade överlevt vintern, och han visste att någon kull hade kläckts på godset i år. Han sade inte att han kände till varje kull, men att decimeringen varit synnerligen stark är ju uppenbart. Beträffande fasanen sade han att stammen nu var dålig. Orsak oklar, han skyllde inte på duvhöken, trots att han faktiskt talade om duvhökens bytesval just innan. Han ifrågaatte då i vad mån duvhöken levde på t ex kråkfågel. Han sade att massutsläppta fasaner kunde bli hårt åtgångna av duvhök, om någon sådan fanns i närheten och "lärde sig att ta för sig". Men på Sövdeborg hade man inte gjort sådana massutsläpp Även om jag inte minns hans ordval exakt, fick jag intrycket att godsets fasanstam gått starkt tillbaka, och rätt plötsligt. Detsamma sade Gunnar Nordqvist för något år sedan, när han talade om fasanbeståndets utveckling på Övedskloster.

SLUT

1979-11-25, söndag, (domssöndagen).

Lena och jag gjorde tämligen kort runda i bil kl 1205 - 1510. Väder: vid starten grått men sikt inte hopplös, rätt svagt vitaktigt dis. Lätt regn ett par ggr. När vi kommit till Vombsjön ökade vinden, regnet slutade m l m fullständigt, sikten blev inte bättre. Helt mulet. Kafferast på höga obsplatsen nära Frualid, där vi plock de slånbär för en dryg månad sedan: väder oförändrat, sikt dock något bättre häruppe. Vid stugan och tornet vid Krankesjön blev det mycket djupt mulet, mörkt, en kortvarig regnskur blandad med hagel, sikt knappt 1 km, vilket bör ihågkommas när det gäller fågelobsarna: västra delen av sjön kunde knappast alls ses. Vi for Lund - S Sandby - Revinge - Harlösa (tog bensin här) - Vikens gård - stannade sedan en rätt lång stund i affären som har "nya saker och gamla ting" i längan vid vägen N om Vombsjön nära Hjälmarödshörnet - forts sedan till vägskälet där vägen mot Tulesbo tar av - sedan på enskilda vägen upp till "slånbärsplatsen" där vi intog kaffe och gott bröd, sedan ner förbi Öveds kyrka - Öveds f d station - mot Björk men upp i Vombs fure på "Norra Vombvägen", stannade vid P-platsen och tittade ut öve sjön noga (sikt nu minst 2 km), fortsatte förbi Vombs by - Södergård - över Vombs ängar - svängde till höger när vi korsat Klingavälsån för att se efter örn i lövdungen V om Norregård men fann intet - for ner till stugan, jag upp i tornet och hann bestämma vad som fanns inom synhåll. Sedan iväg hemåt efter att ha kontrollerat att allt var OK vid stugan. Hemfärd via Silvåkra allé - Tvedöra vägskäl - S Sandby. Mycket mörkt nu trots att klockan ännu inte var 1500. Fågel:
häger 1 + 1 + 1 ex flygande över Krankesjön. sångsvan 5 ad i Vombsjöns NV hörn (närmare obsar gjordes inte här, men föga fågel sågs; bara mås, se dessa). Vidare 4 sångsvanar ad i Krankesjön i närmsta klarvattens yttre kant, låg och sov, men jag tyckte mig se näbben på ett ex och jag fick senare veta att Inga och Thomas kommit hit bara c en kvart efter oss och då hade sångsvanarna legat med sträckta halsar och ropat. Knölsvan 2 ad i närmsta klarvatten Krankesjön, c 150 m från sångsvanarna. Gräsand: Vombsjön, långt ute, i Ö hälften, en stor men avgjort gles flock på c 500 eller 550 ex inalles, ungefär som för en vecka sedan. Krankesjön: utanför närmsta klarvatten sågs c 115 ex, men flocken låg uppenbart delvis dold av vass. Vigg bara 3 ♂♂, fällde i Vombsjöns SO del, rätt nära utsiktsplatsen. Storskrak summa 1 ex i Krankesjön, stod på tuva i kanten av närmsta klarvatten. Ormvråk: på utvägen 1 ex i trädtopp nära Ålabäck, sedan 2 ex (ej i sällskap) kretsande nära Harlösa, ännu 1 ex vid Hjälmaröd och 1 ex nära Svansjö. Summa 5 ex. Därefter ej fler, men vädret blev ju uselt. Fjällvråk 1 ex sittande på staket på Vombs ängar. Kungsörn 1 juv flög söderut strax Ö om Harlösa, mycket lågt över fälten, förföljd av några kråkor eller kanske råkor. Fasan summa en tupp på fält vid Öveds kyrka!! Skrattmås ett par rätt stora flockar efter plogar och andra lantbruksredskap nära Hardeberga och S Sandby, summa säkert 100 + 75 ex sedda, därtill andra flockar skratt- eller fisk på håll. Fiskmås i ringa antal (knappt 10 sedda) bland skrattmåsarna, därtill några få ad och juv på pålar i Vombsjön vid Hjälmaröd, och enstaka andra sedda. Gråtrut: 2 ad Hjälmaröd och minst 3 ad liggande ute bland gräsänderna i Vombsjön. Havstrut 1 ad vid Hjälmaräd, en annan ad långt ute över Vombsjön samt ännu 1 ad över Krankesjön, fällde där. Större hackspett hörd vid P-platsen och rastplatsen vid Vombsjöns SO hörn. Gärdsmyg hördes från tornet vid Krankesjön. Koltrast sedd ett par ggr vid Öved etc. Grönsiska: inga flockar, men vid tornet flög ett par enstaka ex förbi. Grönfink: i häcken av slån etc vid vår matplats fällde c 6-7 grönfinkar intill flocken av följande art. Domherre: flock 8 ex i sistnämnda häck, lyfte för bilen, flög framför den men återvände till häcken. Skata sedd några ggr. Kaja, råka och kråka sedda, oftast i ringa antal, men på hemvägen nära avtagsvägen till Måryd vistades en stor flock på fälten N om vägen, och även längre bort sågs flockar, liksom också (särskilt av råka) strax V om S Sandby. Tydligen flockar som redan samlades för övernattning.

Färden var ganska kortvarig, vädret föga gynnsamt och obsarna därför inte särskilt grundliga, inte heller vidare effektiva kan jag väl säga. Men i alla fall var det högst underligt att inte en sädgås sågs och ingen annan gås heller för den delen trots att vi passerade Vikens gård, tittade ut över fälten hitom Övedsgården och på återvägen korsade Vombs ängar!! Även på sträckan Krankesjön - Tvedöra - S Sandby, där man som bekant också kan se rastande gäss rätt regelbundet vissa tider, letade jag förgäves efter gäss idag! Antalet andfågelarter var också förvånande lågt: ej en knipa sedd, och i Krankesjöns Ö del (norr om närmsta klarvatten) var det absolut fågeltomt (där brukar gärna ligga salskrake t ex). -

För notiser från november se även p. 418 (= sista sidan)

1 1979-12-02.

Över Lund på f m flock på över 200 snöskator.

Start från Lund 1155, ankomst stugan vid Krankesjön 1220. På utvägen 1 ormvråk vid Skatteberga och ännu 1 vid Kvinnevad; detta sistnämnda ex hade gulorange färg på bakryggen och delar av stjärtpennornas proximala avsnitt!! Synnerligen sällsynt färgmönster!!

i Krankesjön: 9 hägrar i flock, alla på "lilla ön" i närmsta klarvatten. Av dessa var 5 ad, 2 juv, 1 ex intermediärt i färgen (på huvudet etc), och 1 ex kunde ej bestämmas till åldern. Vidare 1 havstrut ad, 22 storskrakar varav c 6 ♂♂ ad, 4 + 2 gräsänder. I "tarmen" ingenting att se. Även landfågel: trädkrypare, talgoxe, 8 + 30 grönsiskor, gärdsmyg hörd, 1 skata sedd och hörd. 2 ringduvor överflygande. Och 4 sädgäss flög över mot NO.

I Krankesjöns V ände sågs 6 obestämbara änder och 5 obestämbara svanar.

1 havstrut juv flög över mot VSV.

På sjön syntes vidare summa 27 glesa gräsänder, 1 knipa ♂, 2 brunand ♂♂,samt 2 + 1 obestämda änder. Ytterligare 75 gräsänder sågs, men denna flock låg delvis inne i vass resp. bakom vassruggar. Totalt (omfattade den) m l m säkert 150 - 180 ex (eller kan dessa siffror vara min skattning av totala antalet gräsänder i sjön??).

Väder: helt grått. Torrväder, mycket milt. Sikt c 4 km men fåglar i V änden nästan omöjliga att bestämma på grund av vinden, som ökade. Vågor på sjön dock obetydliga.

Ovanstående obsar från tornet c 1245-1305. Därefter sågs:

2 kretsande gråtrutar juv. Och kl 1310 kom 1 nästan utfärgad blåhök ♂ över vassen; manteln hade delvis svaga bruna fläckar eller brunt anflog. 5 viggar, alla ♂♂, kom från V och fällde. 1 tornfalk fällde på telefontråd bakom stugan.

Jag ner från tornet 1320. Därefter sågs ytterl. 35 grönsiskor, ovisst om det var samma flock som ovan nämnts. Vidare måsar, fiskmås, gråtrut. 2 ormvråkar, 1 kråka, 1 bofink mm.

30 måsar störtar glest (ner mot sjön). Fiskmås ad sedd däri. 1 gråtrut ad också sedd. Havstrut ad och juv nära varandra. Enstaka kråkor sedda, men bara ett ex sågs över sjön. Trädkrypare, gärdsmyg och grönsiska igen.

1420 start hemåt. Det är torrt väder men disigt och mycket mörkt. Några kråkor. Nära S Sandby stor flock av kråkor och kajor på åkern S om vägen. Hem 1450.

SLUT

1979-12-08, lördag.

Rundtur med Lena. Rätt summariska anteckningar. Ormvråk sågs sålunda: vid Revingeby 1, mellan Harlösa och Sjöbo 2, mellan Sjöbo och Bellinga 2, mellAn Bellinga och Krageholm 1. Vid Halarp flock snöskata på c 100 ex. Gulsparv hörd vid Krageholmssjöns sydspets vid vanliga rastplatsen. Gräsand c 100 ex sedda Ellestasjön och 40 i Krageholmssjön. Knipa 3 i Ellestasjön, varav 2 hannar, och 1 ex i Krageholmssjön, ej hanne ad. I sistn. sjö även 8 viggar, 1 skäggdopping, 130 storskrakar och 3 salskrakar, av dessa 3 ingen hanne ad. Vid rastplatsen här också nötväcka och gärdsmyg hörda. En sothöna i sjön vid stranden nära rastplatsen. Långt upp i sjöns NV del c 100 änder, obestämda, men praktiskt taget säkert var det (mest) gräsand.

Vid Vikens gård Ö om Harlösa 20 obestämda gäss, vid Krageholmssjön 15 sädgäss och 200 bläsgäss! Nära Sjöbo råkflock.

Ellestasjön 1 skrattmås och 2 fiskmåsar. Krageholmssjön 35 fiskmåsar. Söder om Skårby 7 fasaner.

1 börringevråk, 1 ringduva. Nära Eneborg 50 kråkor, några kajor. Nära Sövestad flock 250 måsar, blandning av skratt- och fiskmås. Vi for ner till Ystad, såg där gråtrut och turkduva, for sedan hemåt på E 14. Måsflockar drog söderut, en del svartfågel sågs. På en hög belysningsstolpe nära Skurup satt en halvljus ormvråk. Vi vek in till Svaneholm. Stannade vid sjön. Flock 40 gråsparvar, och i sjön c 100 gräsänder och 4 storskrakar. For sedan på lustiga småvägar och kom förbi Nallevad, såg där 2 fasantuppar. 1 dovhjort, vuxen tjur, sågs på fält på måttligt avstånd. 1 mörk ormvråk, sittande såsom de flesta eller alla föregående.

Det var is på pölar i vägkanten, c 10 mm tjock is. Talgoxe sedd, domherre hörd. Vid Rockarp kl 1450 1 varfågel. N om Rockarp flock på c 50 kråkor; 1 fasantupp vid avtagsvägen mot Stenberget.

Häckebergasjön flyktigt beskådad: 3 knipor varav 1 hanne ad, 25 gräsänder, 2 storskrakar hannar ad, spillkråka. Flock 15 obestämda trastar.

Genarp: kråka och råka allmänna.

Kl 1520 stannade vi vid Ugglarpsgården för att se efter ev. julsaker. Köpte inte mycket. Fortsatte 1550. Vid Råby stora flockar kråkfågel flygande i riktning mot Dalby. Månne nattplats i Dalby hage?

Anteckningar oordnade, och de har renskrivits här praktiskt taget i oförändrad form. Observera det relativt ringa utbytet!

SLUT

1979-12-12, onsdag.
Flock 65 sidensvansar i Lund.

1979-12-13.
Flock 40 sidensvansar i Lund.

1979-12-14.
2 sidensvansar, 1 ormvråk och 1 sparvhök sedda i Lund.

1979-12-15.
Kl 0900 - 1400 mycket snöskator i glesa flockar över Lund. Fiskmåsar också över staden.

1979-12-16, söndag.
Exkursion till stugan vid Krankesjön, start 1040, ankomst 1110. Sjön frusen, folk på isen. På utvägen 1 ormvråk vid Skatteberga samt några få ensamma kråkor på olika ställen. Efter obsar vid stugan for vi över Vombs ängar - Vombsjöns V sida - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - Lund, ankomst dit 1355. Utbyte:

1 häger 9 ex vid kanalmynningen
2 sädgås 16 ex, något osäkra, mot SV över Krankesjön; och c 150 ex betande vid Vikens gård.
3 bläsgås c 110 med föreg. Viken.
4 sångsvan: över V delen av Krankesjön flög 7 ad + 1 juv mot SSV, de hördes fint. Ytterligare 3 + 1 + 3 + 3 sedda vid Krankesjön. Och i Vombsjöns NV hörn låg 27 ad och 9 juv.
5 gräsand: Vombsjöns SV vid "Furets hörna" 20 ex. Vombsj NV hörn: här över 400 ex stående på land m 1 m, + 50 ex i sjön
6 knipa 1 hanne ad i Vombsjön
7 storskrak ensam hona Krankesjön samt 20 ex i Vombsjön NV
- obestämda änder: ett fåtal på håll i Vombsjön
8 ormvråk: 1 ryttlande ex nära stugan och 1 ex över Krankesj.
9 blåhök en hona eller juv över Krankesjöns vass
10 fiskmås sedd vid Vombsjön NV
11 gråtrut: vid Krankesjön 4 ex flygande mot Ö, därav 3 juv. Vid Vombsjön NV några få ex.
12 havstrut: minst 1 ad Vombsjön NV
13 skogsduva: 2 ex flög över tornet vid stugan. Sällsynt fågel under vintermånaderna, fast den anländer mycket tidigt.
14 domherre 1 ex sett Revinge på hemvägen
- obestämd småfågel: vid Vombsjöns V sida 4-5 ex sittande och 1 ex flygande över sjön.

OBSERVERA: icke en enda småfågel sågs vid stugan/tornet vid Krankesjön. Även f ö ytterst fattigt på småfågel.

15 snöskata: liten flock sedd på utvägen och stor flock nära Harlösa.
16 koltrast 1 vid Hjälmaröd och 1 på hemvägen
17 stare: 1 ex Vombsjöns SV strand, fällde på telefontråd.
18 skata: några sedda Vombs by och Vombs Södergård
19 kaja: 1 + 2 ex Krankesjön, och flock på säkert 50 ex vid Vombsjön NV
20 råka: bara 2 sedda Vombsjön NV
21 kråka: Vid Vombsjön NV både vid stranden och på fälten V om den väg som går längs sjöns V strand.

Tyvärr bristfälliga uppgifter om väder etc, men det är tydligt att Vombsjön var öppen. OBS: Beteckningen "Vombsjön NV" betyder Vombsjöns nordvästra hörn vid Hjälmaröd. OBS också att artlistan innehåller alla dagens obsar utom ormvråken (ett ex) och några kråkor som sågs på utvägen och har omnämnts överst.

1979-12-17, måndag.
Även denna dag snöskator över Lund, antal ej angivet, men det var betydande.

1979-12-25, juldagen.

Biltur med Inga ut till stugan och åter, start 1100, ankomst ditut 1130, avresa 1240, ankomst Lund 1310. Väder: lugnt, temp. mycket nära 0° C, regndis, mycket svagt regn på gränsen till underkylt. Sikt i Lund acceptabel, på utvägen c 1 km, men vid stugan/tornet usel, bara c 500-800 m. Mycket svaga kontraster på avstånd. - Vid stugan rundvandring, jag var också uppe i tornet. Kaffe på verandan. Artlistan innehåller alla arter sedda denna dag, även de som sågs i Lund etc; och den systematiska ordningen är ej strikt hållen:

1 häger: Kr på isen 2 + 1, vid kanalmynningen ännu 1, därtill exkrementer. OBS: sjön frusen så långt man såg, men öppet vid kanalmynningen.
2 sädgås 1 ex flög mot Ö över Kr
3 storskrak 1 rundflygande över SO delen av Kr
4 ormvråk: på utvägen trots så dålig sikt 5 ex varav 4 sitt 1 flyg. Skatteberga, 1 + 1 mellan Skatteberga och Revingeby, 1 Revingeby, 1 vid Kr SO vid kanalen.
5 sparvhök 1 över Östra Torn vid Lund, 1 snabbt och lågt över vassen norrut vid stugan
6 skrattmås sedd i Lund
7 fiskmås " " "
- obestämd mås, troligen gråtrut 8 ex flög i snedrad mot Ö över Krankesjön, rätt högt i diset
8 större hackspett 1 flygande ex i Lund
9 kråka: åtskilliga strö-ex på olika ställen incl. Kr. SO; bara en liten flock på 6 ex.
10 råka flerstädes, bl a flock på gräsmattan och i vägkanten i Södra Sandby centrum
11 kaja: stor flock c 100 ex vid gamla "storkgården" V om Revingeby
12 skata 1 ex Krankesjön nära kanalmynningen
13 blåmes flock 7 ex också därinvid
14 entita hörd när vi gjorde en rundvandring nära stugan och kanalmynningen etc
15 gärdsmyg 1 vid Krankesjön nära stugan
16 snöskata c 25 ex vid Östra Torn, senare sågs enstaka ex
17 koltrast flera ex~~s~~ sedda i Lund och troligen på vägen från Krankesjön till Lund
18 domherre 2 sedda
19 grönsiska 22 + 35 ex sedda
20 gråsiska: hörd överflygande ett par gånger; jag har inte många obsar av denna art från sista åren
21 rödhake: ett ex sjöng i Lund hela morgonen utanför bostaden på Sunnanväg 18 L
22 gråsparv sedd i Lund.

Även denna tur gav, i mitt tycke, magrare utbyte än vad det brukar bli, men sikten var ju begränsad och därmed observationsmöjligheterna

1979-12-26, annandag jul.

Mycket trevlig rundtur med Inga och Thomas till platser, som de ofta besöker men som jag sällan kommer till numera. Start från Lund 1055; vi for till Borgeby: här 1 ormvråk + 1 fjällvråk och på avstånd c 600 gäss (art ej klar, men rimligen sädgås mest). På nära håll 1 flygande sädgås och 4 gående kanadagäss. I ån 72 kanadagäss och 3 salskrakar hannar ad, några storskrakar, 2 sångsvanar ad, flera havstrutar ad och juv, några gräsänder. Fiskmås. 8 spridda hägrar. Kråka en hel del, c 25 sedda.

Löddeköpinge: 330 kanadagäss, 1 sittande ormvråk. 3 sädgäss kom. Hägrar, kaja, råka sedda. Stopp för 1 råbock. 16 kanadagåss flygande och 3 sädgäss dito. 1 fjällvråk. 1 + 1 ormvråkar sittande. Vi fortsatte förbi Löddesborgs gods; här mycket fiskmås över fälten. 23 storskarvar flög söderut. Ännu 1 ormvråk sittande. Klockan nu 1140.

Viken mellan Vikhög och Barsebäck: knölsvan 4 ex varav 1 med blå ring om halsen, sångsvan över 15 ex på håll, och drygt 20 kanadagäss låg i vattnet. Gräsand 100-tals, och knipa en flock på 12 ex varav 6 hannar ad. Fiskmås, gråtrut, havstrut, 3 ormvråkar samt 1 blåhök hanne vix ad. En flock på 13 sidensvansar flög ut över havet mot SV.

Barsebäcks mosse: 4 ormvråkar, 400 sädgäss. Jag granskade 60 ex noga och fann att 49 hade mörka och 11 hade ljusa näbbar. (Detta är naturligtvis bara en grov indelning men ändå, kanske, av något intresse).

Nära Barsebäck 1 fjällvråk.

Sjöbobadet: 100 sothöns, 1 ejder, några småskrakar, 1 storskrak-hona, 1 blåhök hona eller juv. Ängspiplärka hörd. 1 tornfalk. Ännu 1 blåhök, ej hanne ad, den hade ena vingen trasig. Vi fortsatte mot Häljarp på kustvägen. 1 sittande ormvråk + ännu 1 dito dito. 20 - 30 kråkor. På strandängen och vid stranden ytterligare mycket kråkor. Skata sedd.

Vi gör kafferast nära Häljarp med utsikt över havet. Knölsvan och sångsvan, men det är mycket disigt och proportionen mellan arterna därför oklar. Gräsand, 35 - 40 kanadagäss, mycket gråtrut, 2 skrattmåsar ad, mycket mås (på avstånd). 1 bofink.

Landskrona: 1 tornfalk sedd, och vid avstjälpningsplatsen sågs massor av kråka och trut.

Utfyllnaderna vid Landskrona: 1 jorduggla, 3 ormvråkar varav 1 ljus, 2 eller 3 tornfalkar, 4 blåhökar varav 3 honor och 1 hanne ad (OBS att jag tydligen bestämde 3 ex till honor, ej till 'honor eller juv' som jag brukar göra. GR. Månne klart?). Vidare 100 skrattmåsar, över 500 gråtrutar, 100 havstrutar; antalet gräsänder var över 100 men knappt mer än 200. Bläsand flock 35 ex, vigg 800 ex, brunand 30, knipa 200, sångsvan och knölsvan summa c 150 ex men proportioner oklara. Salskrak 6 ex varav 4 hannar 2 honor, storskrak 3, småskrak några par, gravand 1 + 1 sedda; vidare steglits 2, vinterhämpling 1, obestämd småfågel 1, ängspiplärka 1, sävsparv 2 + 3, grönfink 250 ex på korn-hög, stare 5 + 15 + 75 ex. Kråka, råka och kaja också.

Landskrona hamn föga: 2 småskrakar sågs, och i ett litet träd på Gråen satt 1 ormvråk. Det var nu kväll.

Landskrona, torget vid rådhuset. Nu skymning, som hastigt tätnade. I det tjocka vildvinet (eller var det murgröna? Jag glömde se efter) på rådhusets fasad var det ett stort vimmel av fågel, och mer blev det ty tillströmningen var livlig. Inalles sågs här c 200 starar och 2000 grönfinkar; de hade uppenbart sitt nattkvarter här. Siffror i underkant. -

Nu var dagen slut, och vi for tillbaka till Lund i mörker.

1979-12-27.

Idag kl 1150 flög ungefär en flock på 13 sädgäss mot Ö över Lund.

1979-12-30.

Lund: kl 1000 flög 7 sädgäss mot Ö.

Kl 1110 startade Lena och jag på rundtur Lund - S Sandby - Revingehed - stugan/tornet vid Krankesjön - "stora heden" till västra sidan av Vombs ängar - över ängarna - Vombs by - Vombsjöns V sida - upp till "slånbärsplatsen", d v s den fina utsiktplatsen vid Frualid - ner till Vombsjöns SO hörn - genom Vombs Fure på den s k Norra Vombvägen - ånyo över ängarna - Silvåkra by - Stensoffa vägskäl - Tvedöra - S Sandby - Lund, ankomst dit 1555. Stannade på många ställen enligt nedan.

Utvägen till stugan 1110-1140: 1 ormvråkar sittande i det fina, halvklara vädret. På håll 4 flygande svanar. Råka och kaja stor flock nära S Sandby och annan stor flock V om Revingeby. 1 fiskmås ad stod här på betesmarken.

Stugan: 2 + enstaka + 15 grönsiskor. Is på sjön med många fält med gås-lort, dessa fält ungefär 20 x 50 eller kanske 30 x 100 m maximalt. De indikerade att gåsflockar legat på olika ställen olika nätter. 3 entitor. Trädkrypare hörd, sädgås hörd,. Is på hela sjön utom en smal vik vid kanalmynningen c 150 m ut. Här i vattnet 4 storskrakar och på iskanten 4 kanadagäss och på isen sångsvanar sålunda:

a) 4 ad 1 juv, b) 2 ad, c) 2 ad 3 juv, summa 8 ad 4 juv.

I vasskant 2 hägrar. Talgoxe. Större hackspett hörd. 1 flygande gråtrut. En tredje häger fäller på isen. - Nu 8 storskrakar, därav 4 nykomna. Stjärtmes hörd. 1 + 1 kråkor flög ut över sjön. Intet annat i luften utom gråtruten ad. Väder: svag vind omkring SO. - Flock på 3-5 talgoxar och c 6-8 stjärtmesar i alarna vid stranden, flocken rör sig norrut. Minst 1 blåmes var också med. Mesar - talgoxe och entita - lockar livligt.

1207: vi startar mot "stora heden" etc enligt ovan. På Vombs ängar ses 140 + 150 + några få sädgäss. Flocken på 140, som står i norr, uppskräms av en s k motor glider. Kråkor allmänna på de våta ängarna.

1235: på Vombsängar, gässen granskas, det är bara sädgäss, summa 300 eller mer är synliga. En hög procent av dem har mycket ljust på näbben. Förutom de c 300 gässen ser jag en flock på 150 andra sädgäss, som blev uppskrämd långt nere i S. - Flera tiotal fiskmåsar ad och en fiskmås juv. 1 ormvråk sittande.

Vombs by: 2 kajor, 1 skata. Vombsjön öppen, med skumsträngar på vattnet. Ingen fågel syntes ute på vattnet men väl i NV hörnet: gräsand 150 i vattnet och troligen c 150 på stranden, storskrak 1, kanadagås minst 53, sångsvan 86 ex varav 4 + 1 + 1 + 2 juv; bara någon enda juv kan ha missats bland de bortersta exemplaren. Sädgås 10 från O och 30 från NO. En varfågel skall tillfogas, den satt vid vägen på V sidan nära den plats där "stora ladan" stod i forna dagar.

Vikens gård: jag granskar marken där gässen så ofta går, men idag finns där inga gäss. Däremot ses 1 ormvråk och sedan ännu, den senare på c 3 meters avstånd från bilen men lyfte ej.

Vombsjöns N sida: i ek ses 1 havsörn, den har gul näbb, stjärtfärg ej möjlig att se men säkert är det en ad. 1 ormvråk fällde nära den. - Vombsjön har stigit avsevärt sedan sist. - Nötskrika sedd.

Frualid: vädret blir gråare och disigare. Vi tar kafferast. 1 gulsparv, 1 koltrast, 1 blåmes, några talgoxar, 25 snöskator, 2 sädgäss flyger söderut, de är my. tydligt olikstora, säkert hanne + hona. Vi gick fram till den fina utsiktsplatsen högst uppe. Massor av fläder!

Vombsjöns SO hörn vid utsiktsplatsen: nötskrika 1 sedd, därtill hörd, större hackspett hörd, domherre hona sedd, därtill hörd, gräsand c 2000 ex i sjön, salskrak 3 hannar ad, storskrak 400 ex långt ute varav mycket hannar ad, knipa 1 hona, havstrut 1 ad, gråtrut flera ex.

Vi forts. genom Furet, färdväg se ovan. Länge helt fågeltomt; och från c kl 1500 blev det mycket mörkt, disigare samt mycket svagt regn eller duggregn. På Vombs ängar nu inga gäss sedda, men en fjällvråk sågs på västra delen nära Öbacken. Därefter bara 1 ormvråk sedd c 1 km V om Stensoffa vägskäl. OBS: alla vråkar idag har setts sittande. - Ankomst Lund 1555.

SLUT

A

(418)

(418)

Ornitologiska notiser för tiden 1979-11-01 t o m 1979-12-07

Eftersom jag låg sjuk i bronchit från c 24 oktober till c 10 november blev det under den tiden praktiskt taget inga obsar. En dag, 7 nov., såg jag på morgonen två flockar fågel på c 120 + 100 ex passera rätt nära mot V. Det var mulet och svagt ljus och färger syntes inte. Flockarna erinrade först starkt om stare, men när de kom närmast (de flög direkt förbi), blev jag nästan övertygad om att det var sidensvans. Eftersom obsen inte är absolut säker bryr jag mig inte om att diskutera den [illegible] vidare. Se nedan.

Under tiden 1 - 15 november såg jag från min bostad Tenorgränden 8 en gång en tornfalk och flera gånger rätt stora snöskateflockar.

Under tiden 16 - 30 november likaledes snöskateflockar flera ggr, dessutom en bergfast flock sidensvans 21 november och ett par dagar senare ännu en dylik; individantal c 20 resp 15 ex.

23 november sågs 5 korsnäbbar i trädgården till Tenorgränd 1. Här växer i gränsen mot trottoaren c 20 tallbuskar, höjd 1 - 2 meter, ett par ex något högre och mera trädartade. Många ex, inte bara de största, bär [illegible] rätt rikligt med kottar, dessa ännu omogna, fuktiga men mycket hårda, med holkfjällen inte spärrande utan hårt åtliggande och fröna följaktligen helt dolda. Jag hörde svaga korsnäbbläten när jag kom förbi och fann 3 granna ♂♂ och 2 ♀♀, alla orädda. De tog kottar, fick lös dem (vilket krävde ordentliga tag, det prövade~~e~~ jag själv); dörefter satte~~d~~ de sig i små avlövad prydnadsträd ett par m bort och började "hugga in" på kottarna; de gjorde hål i dem och jag såg flera ggr att de fick ut [illegible] frön, ibland virvlade fröets "vinge" iväg i den friska västanvinden. Det var ett mycket krävande jobb att bända upp kottarna, även detta prövade jag, och jag visade fallet för Johnny och Göran (jag tog med några kottar till Zootis). Korsnäbbarna var mycket orädda. Jag tvekade om arten i alla fall, men till sist såg jag att näbbarna hos ♂♂ otvivelaktigt var längre än de var höga. Därför var det väl mindre korsnäbb, även om fåglarna och för all del näbbarna ocksså såg rätt grova ut. I vad mån valet av tallkottar (och därtill mycket hårda sådana) talar för den större arten är jag inte klar över. Det anges ju ofta att den arten väljer tall- och den mindre arten granfrö som föda, men man undrar hur konstant detta är.

Tisdag 4 december, när det var klart ett slag, kom rätt mycket skratt- och fiskmås över Lund (Zootis) på f m. Inga stora flockar men glesa förband ofta. Av ett par tiotal säkert bestämda ex var de flesta skrattmås.

Torsdag 6 december satt jag på Zootis på arbetsrummet. Vackert väder (vilket inte inträffat ofta på sista tiden). När jag tillfälligt tittade ut, sågs 1 + 1 sparvhökar flyga västerut, säkert först 1 ♀ och senare 1 ♂. Även litet fisk- och skrattmås. När jag gick till Zootis på f m, ryttlade en tornfalk vid motorvägen. och när jag återkom, kretsade dagens tredje sparvhök över Tenorgränd, gjorde sedan en lång glidning mot Ö och avslutade det hela med en magnifik brant dykning, uppenbart efter ett utsett byte, men den försvann bakom hus, och resultat därför okänt. En (såvitt jag såg) ren pilfinkflock på minst 45 ex satt i en buske vid motorvägen.

Rödhake sedd och hörd på vägen mellan Tenorgränd och Zootis flera ggr under tiden c 12 - 30 november.

Magnus Sylvén meddelade mig 7 dec att han och en kollega haft ett ärende till Tomelilla 6 dec för att studera gladornas nattkvarter m m. På [illegible] vägen hade de passerat Ellestasjön och Krageholmssjön och sett 9 örnar, varav 7 kungs, 1 havs och 1 helmörk större skrik ad. Denna dag var det mycket vackert väder, mest sol, drivande moln, fin sikt, frisk vind omkring V.

6 dec på e m när jag gick hem, satt 19 sidensvansar i träd (hästkastanje, tror jag) [illegible] nära Sparta. Folk och bilar passerade alldeles nära resp. under trädet, men sidensvansarna satt i toppen, lät då och då höra sitt läte men lät inte skrämma sig..

P.S. På särskild fråga meddelade Magnus: av kungsörnarna 2 årsungar, därtill 3 ungfågeltecknade som var årsungar eller ett år äldre, vidare 1 helt klar ad samt 2 till åldern obestämda. Havsörnen var en årsunge. Kul.

1979-02-07.

Torsten Gustafson höll föredrag på Fysiografiska Sällskapet över ämnet "Hur högt flyga fåglarna?". Jag antecknade bl.a. följande:

En liter luft väger 1,3 gram vid markytan
0,9 " på c 1500 meters höjd (siffra 1500 ej helt säker)
0,65 " på 5500 meters höjd.

Med olika metoder kan dessa fakta användas vid bestämning hur högt fåglar flugit (om de varit utrustade med mätinstrument).

Brevduve-avlare och deras kolleger hade försäkrat TG att brevduvor aldrig flyger högre än 300 meter!! Detta ansåg TG, förvisso med rätta, vara en alldeles felaktig uppgift. Orsak varför brevduvefolket har denna åsikt, angavs vara att duvor, enligt deras åsikt, inte kan ses med blotta ögat om de flyger högre än 300 meter. Logiken lindrigt sagt diskutabel, som synes. TG ansåg brevduveodlare vara knasiga romantiker. TG tillade, och detta är absolut ordagrant: "Jag har fått det intrycket att brevduvorna huvudsakligen går på synen. Men jag hinner inte utveckla detta närmare".

TG var nervös, mycket dålig på att förklara kausalsammanhang; och han gjorde inte heller nämnvärda försök i den riktningen.

H
sta

Ett för~~ts~~ försök år 1971 med 31 tornsvalor misslyckades helt: alla 31 hade tappat sina mätare. Nästa år, 1972, nytt försök med 16 ex. De "tre första" av dessa 16 hade enligt mätarna varit uppe på resp. 3300, 3300 och 3000 m höjd: och alla de övriga på höjder mellan c 1400 och 3600 m.

TG sade också: "Tornsvalorna är programmerade att stiga högt upp....".

Ett försök år 1975: 14 tornsvalor [redacted] sändes med tåg till Lund, alla återkom till Kvismaren, hade flugit fort och högt.

TG ställde frågan: hur mycket ser fåglarna om de flyger på 3000 m höjd? Herr Gyllenkrok på Björnstorp svarade: man kan [redacted] räkna ut geometriska horisonten; tag 70 procent därAv. - Jag tror att [redacted] svaret blev: synfältet får en [redacted] radie på 120 - 150 km.

TG omigen: "Ingenting motsäger att de kan Sveriges karta och att de orienterar sig med synen". TG var ofta satirisk och rolig i sin framställning. Hur mycket mat får de på 3000 m höjd? (Det står inte mer i mina anteckningar, men nästan säkert är detta en ironiskt menad fråga, ställd av TG). Hur går orienteringen? Aerodynamiskt bättre? (Oklart. GR). Hussvalor från Kullen borde användas. (??)

"Träffar upphör vid 9,7, men vad 9,7 innebär sade TG ej. Kanske avsågs enheten timmar. TG sade ofta fel, sade duvor i stället för tornsvalor, tornsvalor i stället för hussvalor etc.

TG ansåg brevduve-uppgifterna som "kolossal romantik", och gentemot sådant ställde han ornitologiska forskare sådana som Gustaf Rudebeck, Johnny Karlsson, Staffan Ulfstrand och Thomas Alerstam och deras kvantitativa arbetsmetoder. Innebörd något dunkel för mig.

Hur långt (=på hur stora avstånd?) kan fåglarna använda ögonen? Detta är enligt TG ännu [redacted] oklart. Experiment gjorda i Oxford visar att 30 procent av årsungarna kommer tillbaka hem.

TG trodde inte på magnetismens betydelse.

Mina anteckningar inte alltigenom tydliga. Men nog visar de, att TG, vars fysikaliska kompetens jag inte kan [redacted] ifrågasätta, visar stor brist på förståelse för biologiska problem, inklusive flyttfåglarnas flyghöjd och därmed sammanhängande problem rörande deras fjärrorientering. Han är på något vis valhänt, tycks inte begripa att levande varelser måste studeras på annat sätt än teoretisk fysik.

Tillägg: en fågel på 2000 m höjd över Lund skulle (se t.ex.) [redacted] (till) Falkenberg, Karlshamn, Bornholm och m l m hela Själland. (Detta kanske enligt besked från Gyllenkrok).

Tillägg

B

Notiser april 1979, alla från stugan/tornet vid Krankesjön.

1979-04-16, måndag, annandag påsk.
Kl 1930 såg Thomas Alerstam "14 backsvalor som påskprimörer".

1979-04-17.
Johnny Karlsson rapporterade "1 hussvala över sjön".

1979-04-23.
Kl c 1530 såg jag en ladusvala, och kl 1630 hade antalet stigit till 4.

Kommentar: min observation är högst trivial, men de båda andra rapporterna är långtifrån triviala; snarare tror jag att dessa båda data är rekordtidiga. (GR vid renskrivningen 1984-02-28).

Tillägg

13

1979-08-19.

Vid stugan/tornet sågs brun kärrhök juv samt ej mindre än 200 hussvalor; sistnämnda siffra är mycket ovanlig här!

A

(418)

Ornitologiska notiser för tiden 1979-11-01 t o m 1979-12-07

418

Eftersom jag låg sjuk i bronchit från c 24 oktober till c 10 november blev det under den tiden praktiskt taget inga obsar. En dag, 7 nov., såg jag på morgonen två flockar fågel på c 120 + 100 ex passera rätt nära mot V. Det var mulet och svagt ljus och färger syntes inte. Flockarna erinrade först starkt om stare, men när de kom närmast (de flög direkt förbi), blev jag nästan övertygad om att det var sidensvans. Eftersom obsen inte är absolut säker bryr jag mig inte om att diskutera den [illegible] vidare. Se nedan.

Under tiden 1 - 15 november såg jag från min bostad Tenorgränden 8 en gång en tornfalk och flera gånger rätt stora snöskateflockar.

Under tiden 16 - 30 november likaledes snöskateflockar flera ggr, dessutom en bergfast flock sidensvans 21 november och ett par dagar senare ännu en dylik; individantal c 20 resp 15 ex.

i

23 november sågs 5 korsnäbbar i trädgården till Tenorgränd 1. Här växer i gränsen mot trottoaren c 20 tallbuskar, höjd 1 - 2 meter, ett par ex något högre och mera trädartade. Många ex, inte bara de största, bär [illegible] rätt rikligt med kottar, dessa ännu omogna, fuktiga men mycket hårda, med holkfjällen inte spärrande utan hårt åtliggande och fröna följaktligen helt dolda. Jag hörde svaga korsnäbbläten när jag kom förbi och fann 3 granna ♂♂ och 2 ♀♀, alla orädda. De tog kottar, fick lös dem (vilket krävde ordentliga tag, det prövade jag själv); därefter satte de sig i små avlövad prydnadsträd ett par m bort och började "hugga in" på kottarna; de gjorde hål i dem och jag såg flera ggr att de fick ut [illegible] frön, ibland virvlade fröets "vinge" iväg i den friska västanvinden. Det var ett mycket krävande jobb att bända upp kottarna, även detta prövade jag, och jag visade fallet för Johnny och Göran (jag tog med några kottar till Zootis). Korsnäbbarna var mycket orädda. Jag tvekade om arten i alla fall, men till sist såg jag att näbbarna hos ♂♂ otvivelaktigt var längre än de var höga. Därför var det väl mindre korsnäbb, även om fåglarna och för all del näbbarna också såg rätt grova ut. I vad mån valet av tallkottar (och därtill mycket hårda sådana) talar för den större arten är jag inte klar över. Det anges ju ofta att den arten väljer tall- och den mindre arten granfrö som föda, men man undrar hur konstant detta är.

Tisdag 4 december, när det var klart ett slag, kom rätt mycket skratt- och fiskmås över Lund (Zootis) på f m. Inga stora flockar men glesa förband ofta. Av ett par tiotal säkert bestämda ex var de flesta skrattmås.

Torsdag 6 december satt jag på Zootis på arbetsrummet. Vackert väder (vilket inte inträffat ofta på sista tiden). När jag tillfälligt tittade ut, sågs 1 + 1 sparvhökar flyga västerut, säkert först 1 ♀ och senare 1 ♂. Även litet fisk- och skrattmås. När jag gick till Zootis på f m, ryttlade en tornfalk vid motorvägen. och när jag återkom, kretsade dagens tredje sparvhök över Tenorgränd, gjorde sedan en lång glidning mot Ö och avslutade det hela med en magnifik brant dykning, uppenbart efter ett utsett byte, men den försvann bakom hus, och resultat därför okänt. En (såvitt jag såg) ren pilfinkflock på minst 45 ex satt i en buske vid motorvägen.

Rödhake sedd och hörd på vägen mellan Tenorgränd och Zootis flera ggr under tiden c 12 - 30 november.

i i

Magnus Sylvén meddelade mig 7 dec att han och en kollega haft ett ärende till Tomelilla 6 dec för att studera gladornas nattkvarter m m. På [illegible] vägen hade de passerat Ellestasjön och Krageholmssjön och sett 9 örnar, varav 7 kungs, 1 havs och 1 helmörk större skrik ad. Denna dag var det mycket vackert väder, mest sol, drivande moln, fin sikt, frisk vind omkring V.

6 dec på e m när jag gick hem, satt 19 sidensvansar i träd (hästkastanje, tror jag) [illegible] nära Sparta. Folk och bilar passerade alldeles nära resp. under trädet, men sidensvansarna satt i toppen, lät då och då höra sitt läte men lät inte skrämma sig..

i

P.S. På särskild fråga meddelade Magnus: av kungsörnarna 2 årsungar, därtill 3 ungfågeltecknade som var årsungar eller ett år äldre, vidare 1 helt klar ad samt 2 till åldern obestämda. Havsörnen var en årsunge. Kul.

Ul

Ul